

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 684

Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Bülent Turan'ın; Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Çanakkale Milletvekili İsmail Kaşdemir'in; Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu

ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal Kaplan'ın; 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Adana Milletvekili Osman Faruk Loğoğlu'nun; Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün; Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri Sinop Milletvekili Engin Altay, Ankara Milletvekili Levent Gök ile 4 Milletvekilinin; Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; 5490 Sayılı ve 25/4/2006 Tarihli Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (1/995, 2/422, 2/514, 2/909, 2/1518, 2/1579, 2/1632, 2/2443, 2/2469)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
● 1/995 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	5
- Genel Gerekçesi	5
- Madde Gerekçeleri	9
● 2/422 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	27
- Genel Gerekçesi	27
- Madde Gerekçeleri	28
- Metni	29
● 2/514 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	30
- Genel Gerekçesi	30
- Madde Gerekçeleri	30
- Metni	31
● 2/909 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	32
- Genel Gerekçesi	32
- Madde Gerekçeleri	32
- Metni	33
● 2/1518 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	34
- Genel Gerekçesi	34
- Madde Gerekçeleri	35
- Metni	36
● 2/1579 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	37
- Genel Gerekçesi	37
- Madde Gerekçeleri	37
- Metni	38

• 2/1632 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	39
- Genel Gerekçesi	39
- Madde Gerekçeleri	40
- Metni	41
• 2/2443 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	42
- Katılma Yazısı	42
- Genel Gerekçesi	42
- Madde Gerekçeleri	43
- Metni	44
• 2/2469 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	45
- Genel Gerekçesi	45
- Metni	46
• Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu	47
• Muhalefet Şerhleri	54
• Alt Komisyon Raporu	68
• Muhalefet Şerhleri	79
• Alt Komisyon Metni	134
• Alt Komisyon Metnine Ekli Listeler	162
• İçişleri Komisyonu Raporu	163
• Muhalefet Şerhleri	174
• Tasarı Metni	241
• İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	266
• Tasarı Metnine Ekli Listeler	293
• İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler	294

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1051-4665

24/11/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 3/11/2014 tarihinde kararlaştırılan "Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/995)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Anayasa Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Milli Savunma Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

I- Son zamanlarda meydana gelen toplumsal olayların terör örgütlerinin propagandasına dönüşmesi, göstericilerin vatandaşlarımızın can güvenliklerini ve vücut bütünlüklerini tehdit etmesi, kamuya ve özel kişilere ait bina, araç ve mallara zarar vermesi, hatta yağma girişimlerinde bulunması özgürlük-güvenlik dengesini bozmadan yeni tedbirler alınmasını zorunlu kılmıştır.

Tasarı ile;

- Suç işlenmesinin önlenmesi, vatandaşların kendilerini güvende hissetmelerinin sağlanması, can ve mal emniyetinin temin edilmesi, suçun aydınlatılması ve suçluların yakalanması gibi asli görevleri olan kolluk kuvvetlerinin durdurma, arama ve gözaltına alma, gerektiğinde silah kullanma gibi yetkilerinin yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir.

- İl İdaresi Kanunu gereğince il ve ilçe sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiri olan ve suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri almakla yükümlü olan mülki idare amirlerinin yetki ve sorumluluklarının daha belirgin hale getirilmesi yönünde düzenlemeler yapılmaktadır.

- Toplumsal olaylarda cebir ve şiddet kullananlara uygulanan bazı cezaların caydırıcı hale getirilmesi sağlanmaktadır.

- Toplumsal olaylarda kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek şiddet olayları ile terör olaylarında kişilerin vücut bütünlüğüne ve kamu malları ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması halinde, genel hükümlere göre sorumlulara zorunlu olarak rücu edilmesi öngörülmekte, rücu istemine ilişkin zamanaşımı sürelerinin bir kat artırılarak uygulanması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

- Fiziksel engel ve benzeri sağlık sorunları ile İçişleri Bakanlığınca belirlenecek diğer sebeplerle müşteki, mağdur ve tanık ifadelerinin kolluk tarafından konutlarında veya işyerlerinde alınması sağlanmaktadır.

- Son dönemde sentetik kannabinoidler (bonzai) ve türevlerinin kullanımının ve buna bağlı ölümlerin artması nedeniyle son iki yıldır özellikle eğitim kurumları ve çevrelerinde kullanımında ve ticaretinde önemli bir artış gerçekleşen sentetik uyuşturucu maddelere yönelik cezai yaptırımların daha caydırıcı hale getirilmesi sağlanmaktadır.

- Son yıllarda kamu güvenliği ve düzenini tehlikeye düşüren terör, asayiş ve uyuşturucu suçları kiralanan araçlarla işlendiğinden; önleyici kolluk hizmetleri kapsamında suçların önlenilmesi, olayların meydana gelmesi durumunda ise fail veya faillerin en kısa sürede tespit edilebilmesi ve yakalanabilmesi için araç kiralama işlemlerinin kayıt altına alınması amaçlanmaktadır.

II- Polis amirlerinin rütbe terfilerinde, tüm çağdaş ülkelerin aksine kıdeme dayalı bir sistem benimsenmiş, liyakat ikinci plana bırakılmıştır. Polis amirleri buldukları rütbede zorunlu en az bekleme süresini tamamlamaları ve herhangi bir ceza almamaları halinde mesleki yeterliliklerine bakılmaksızın otomatik olarak bir üst rütbeye terfi etmeye başlamışlardır. Bu sistem, ihtiyaç duyulan amir rütbelerinde sayısal azlığa ve ihtiyaç duyulmayan rütbelerde ise aşırı yığılmalara neden olmuştur.

Yapılan düzenleme ile bozulan personel piramidinin görev ve hizmet gereklerine uygun hale getirilmesi amacıyla; her rütbede yer alacak amir sayısı/oranı belirlenmekte, her rütbe terfiinde yazılı ve sözlü sınav şartı getirilmekte ve terfi için öngörülen asgari şartlara sahip personel arasından en kıdemli olanın değil en liyakatli olanın terfi etmesi öngörülmektedir. Ayrıca ihtiyaçtan fazla sayıdaki Birinci, İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine, belli bir miktar ek ödeme yapılmak suretiyle resen emeklilik sistemi getirilmektedir.

Emniyet Teşkilatına bağlı eğitim-öğretim kurumları; 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 19 uncu maddesine göre kurulan polis koleji ve ek 24 üncü maddesine göre kurulan polis meslek eğitim merkezleri ile 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu hükümlerine göre kurulan Polis Akademisi ve bağlı fakülteler, enstitüler ile polis meslek yüksek okullarıdır.

Günümüz şartlarında polis memurları, polis meslek yüksek okulları ve polis meslek eğitim merkezlerinde yetiştirilmekte olup, polis meslek yüksek okulları Polis Akademisine bağlı olarak, polis meslek eğitim merkezleri ise Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı olarak faaliyet yürütmektedir. Bu itibarla Emniyet Teşkilatında eğitim kurumlarının yönetimi bakımından çok başlılık mevcuttur.

Polis amiri yetiştiren Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinin öğrenci kaynağını, Polis Koleji mezunları ile lise ve dengi okulları bitirenler arasından yönetmelikle belirtilen şartları taşıyan öğrenciler oluşturmaktadır. Ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü adına yurt içindeki diğer fakülte ve yüksekokullarda okutulan öğrenciler de Emniyet Teşkilatının amir kaynağını oluşturmaktadır.

Lise düzeyinde olan Polis Koleji ile 4 yıllık eğitim veren Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi, kuruluş amaç ve gerekleri günümüz şartlarında ortadan kalkmıştır. Düzenleme ile Emniyet Teşkilatında istihdam edilecek personel için harcanan eğitim maliyetinin düşürülmesi, çağdaş ülkelerde

olduğu gibi bir eğitim sistemi oluşturulması ve Emniyet Teşkilatında çok başlılık yaratan tüm eğitim kurumlarının Polis Akademisine bağlanması amaçlanmıştır.

III- Tasarıyla, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının İçişleri Bakanlığı ile ilişkileri yeniden düzenlenmektedir. Bu düzenlemelerle, demokratik rejimin gereği olarak, sivil otoritenin ve denetimin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının Genelkurmay Başkanlığıyla bağlantısının kaldırılması veya ilişkilerinin yeniden tanzimi yönünde herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Söz konusu kurumlar arasındaki ilişkiler aynen muhafaza edilmektedir.

Büyükşehir belediyesi kurulan illerde jandarmanın yasal yetkisi hususundaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla jandarma teşkilatının bu illerde de görev yapması hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu bağlamda büyükşehir belediyesi kurulan illerde, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerlerin jandarmanın görev alanı olarak tespit edilmesine imkân sağlanmaktadır.

Jandarma teşkilatında, müşterek kararnameyle atanan generaller hariç olmak üzere, daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarını atama yetkisi İçişleri Bakanına verilmektedir.

Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı ve Komutanlık karargahında çalışan diğer başkanlar ile bölge komutanlarının atanmalarında İçişleri Bakanı yetkili kılınmaktadır.

İçişleri Bakanına bütün jandarma teşkilatı personelini, askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı görevden uzaklaştırma yetkisi verilmektedir. İl jandarma komutanı hariç, valilerin, sahip oldukları görevden uzaklaştırma yetkisini doğrudan kullanmalarına imkân verilmektedir. Aynı şekilde, Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin de askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı görevden uzaklaştırılmasında İçişleri Bakanı yetkili kılınmaktadır. Bu bağlamda, görevden uzaklaştırılan personelin mali ve sosyal hakları da düzenlenmektedir.

İçişleri Bakanlığının ve valilerin jandarma ve sahil güvenlik teşkilatları üzerinde sahip oldukları denetleme yetkileri, askeri görevler dışındaki bütün görevleri kapsayacak şekilde genişletilmektedir.

Valilere jandarma ve sahil güvenlik teşkilatı personelini değerlendirme yetkisi verilmektedir.

İl ve ilçe jandarma komutanlarının izne ayrılması mülki amirin onayına bağlanmaktadır.

Valilerin jandarma ve sahil güvenlik personelinin disiplin amiri olmaları öngörülmektedir.

Jandarma teşkilatı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin kıyafetinin, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müştereken belirlenmesi öngörülmektedir.

IV- Nüfus hizmetlerine ilişkin iş ve işlemlerin daha sağlıklı yürütülmesi, hizmet sunumunda hız ve kalitenin artırılması, vatandaş memnuniyetinin sağlanması ve bürokratik süreçlerin kısaltılmasına yönelik çalışmalar kapsamında 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununda yeni düzenlemeler yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına verilmiş olan kimlik numarası tek anahtar olabilme özelliği ile e-devlet uygulamalarının merkezinde önemli bir yer almaktadır. Bütün kamu kurumları ve özel kurumlar kimlik numarasının yer aldığı kimlik belgesini esas almak suretiyle işlem yapmaktadırlar.

Yüksek Planlama Kurulunun 11/7/2006 tarihli ve 2006/38 No'lu Kararı ile kabul edilen Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planının 46 No'lu Vatandaşlık Kartı; Pilot Uygulaması ve Yaygınlaştırılması Eylemi ile biyometrik unsurlar da içeren elektronik vatandaşlık kartının kimlik doğrulama için kullanımının sağlanması ve tüm kimlik doğrulama fonksiyonlarının tek bir elektronik kartta toplanması öngörülmüştür.

Ayrıca, günümüzde kamudaki hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi adres ve yerleşim bilgilerine sağlıklı bir şekilde ulaşılmasını gerektirmektedir. Bu nedenlerle adrese ilişkin işlemlerde

uygulamada ortaya çıkan sorunları aşmak amacıyla Kanunun Adres Kayıt Sistemine ilişkin hükümlerinde bazı değişiklikler yapılması gerekmiştir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile köyken mahalleye dönüştürülen idari birimdeki vatandaşlarımızın, evlendirme hizmetlerinde uzaklık nedeniyle karşılaşacakları zorlukları önlemek amacıyla söz konusu muhtarlıklara da evlendirme memurluğu yetkisi verilmektedir.

E- Vatandaşlık Hizmetleri Projesi, 2006-2010 Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü bileşeni altındaki 52 No'lu Eyleminin hayata geçirilmesi amacıyla; yurt içinde nüfus ve vatandaşlık hizmetlerine yönelik olay formu düzenleyen kurumlara, yurt dışında ise dış temsilciliklere olay formlarını elektronik imza kullanarak gönderme veya tescil etme yetkisine ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir.

Yapılan diğer bir düzenleme ile güvenli kimlik doğrulama araçları kullanılarak nüfus kayıt örneği ve yerleşim yeri belgesinin vatandaşlar tarafından e-devlet üzerinden en kolay ve süratli bir şekilde temini hedeflenmiştir.

21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulu kararıyla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilmesi öngörülmektedir.

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu uyarınca yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan durumu uygun görülmeyenlerin talepleri Bakanlıkça reddedilmekte ancak, kişilerin idari yargıya başvurmaları sonucunda yetki unsuru yönüyle hukuka uyarlık bulunmaması nedeni ile mahkemelerde dava konusu olan işlem iptal edilmektedir. 5901 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile durumu uygun görülmeyenlerin taleplerinin Bakanlıkça reddedilmesi hüküm altına alınarak yetki unsuru yönüyle uygun hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Vatandaşlarımızın Emniyet Genel Müdürlüğünce verilen pasaport ve pasaport yerine geçen belgeler ile sürücü belgelerini de kimlik kartı gibi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alabilmesi öngörülmektedir.

Kamu kaynaklarının daha etkili, verimli ve ekonomik kullanılması bakımından; Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı kaldırılarak bu birimin görevleri İller İdaresi Genel Müdürlüğüne devredilmektedir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının görevlerini etkili bir şekilde yerine getirilebilmeleri amacıyla Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak yeniden yapılandırılmaktadır. Ayrıca, İçişleri Bakanlığına görev olarak verilmiş olan 112 Acil Çağrı Merkezleri ve Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve takip etmek görevi İller İdaresi Genel Müdürlüğüne tevdi edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 2559 sayılı Kanunun 4/A maddesinde polisin, kişileri ve araçları; bir suç veya kabahatin işlenmesini önlemek, suç işlendikten sonra kaçan faillerin yakalanmasını sağlamak, işlenen suç veya kabahatlerin faillerinin kimliklerini tespit etmek, hakkında yakalama emri ya da zorla getirme kararı verilmiş olan kişileri tespit etmek, kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla durdurabileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca durdurma yetkisinin kullanılabilmesi için polisin tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime dayanan makul bir sebebin bulunması gerektiği ifade edilmiştir.

Polisin, suç önleme amacıyla durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı halinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri alabileceği hükme bağlanmıştır. Ancak bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılmasının istenemeyeceği ve 2559 sayılı Kanun ve diğer kanunların verdiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında, polis tarafından gerekli işlemler için durdurulan kişiler ve araçlarla ilgili hükümlerin saklı olduğu ifade edilmiştir. Bu durumda, suç işlenmeden önce bulundurulması ve taşınması yasak olan suç aletlerinin ele geçirilebilmesi amacıyla yapılacak arama için genel hükümler kapsamında hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri gerekmektedir.

Bulundurulması ve taşınması yasak olan suç aletlerini taşıdığından şüphelenilen kişinin üstü, eşyası ve aracının dışarıdan bakıldığında görünmeyen yerlerinin aranabilmesi için hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri alınmaya çalışıldığında, aranılmak istenen kişi daha uzun süre bekletilerek mağdur edilmekte, arama kararı verilmediği hallerde ise suç örgütleri tarafından uyuşturucu, silah ve bombaların taşınmasına engel olunamamakta ve suç işlenmeden önce gerekli önlemlerin alınamaması durumu ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Bu çerçevede, konuyla ilgili hukuksal boşluğun giderilmesi ve suç işlenmeden önce suç malzemelerine el konularak kamu düzeninin sağlanması bakımından, durdurulan kişinin üstü ve eşyası ile aracının dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin aranmasını; İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslar dahilinde mülki amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emriyle yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylece kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığına ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel tehlikelerin önlenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, kolluk amirinin kararının yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması sağlanarak keyfi uygulamalara meydan verilmemesi ve kolluk amirlerinin kararlarının etkin bir şekilde denetimi öngörülmüştür.

Öte yandan madde ile, 2559 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına (H) bendi eklenerek eylemin veya durumun niteliğine göre polisin; kendisinin veya başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri koruma altına alması, uzaklaştırması veya yakalamasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Böylece polis; kendisinin veya başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri, fiilleri ayrı bir suç oluşturmadığı takdirde, kişinin can güvenliğinin sağlanması bakımından koruma altına alabilecek ya da olay yerinden uzaklaştırabilecektir. Bu düzenleme, Anayasanın, seyahat özgürlüğünün suç işlenmesini önlemek amacıyla kanunla sınırlandırabileceğini öngören 23 üncü maddesine de uygundur. Örneğin, yangın sırasında itfaiye görevlilerinin çalışmasına engel olan veya olay yerinde polisin aldığı tedbirlere uymayan kişilerin bu fiillerinin sona erdirilmesi amacıyla da bu yetki kullanılabilir.

Madde ile ayrıca, 2559 sayılı Kanunun 15 inci maddesine, polisin; müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini, ikamet ettikleri yerlerde veya işyerlerinde de alabilmesine yönelik hüküm eklenmiştir. Bu sayede müşteki, mağdur veya tanıkların polis merkezlerine kadar götürülmesiyle iş gücü ve zaman kaybetmelerinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Polisin zor ve silah kullanma yetkisi orantılılık ve ölçülülük esaslarına uygun olarak 2559 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Anılan düzenleme çok soyut olduğundan uygulamada tereddütlere düşülmektedir. Ayrıca silah kullanıldığı takdirde yürütülen soruşturma ve kovuşturmanın çok uzun olması sonucunda personel mağdur edilmektedir. Belirtilen nedenlerle, kanuni şartları gerçekleşmesine rağmen polisin silah kullanmaması nedeniyle vatandaşların can ve mal güvenliği telafisi imkânsız bir tehlike altında kalabilmektedir. Son zamanlarda toplumsal olaylarda doğrudan kolluk kuvvetlerine, vatandaşlara ve özellikle toplu taşıma araçlarına atılan molotoflarla can kayıpları yaşanmıştır. Madde ile polisin; kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde silah kullanabileceği açıkça düzenlenerek, uygulamada karşılaşılan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Öte yandan, ölçülülük ve orantılılık ilkelerine vurgu yapılarak, belirtilen silahlarla saldıran kişilerin yaşam hakları ve vücut bütünlüklerinin korunmasına özen gösterilmiştir.

Toplumsal olaylarda suç işleyenlerin tespitinde ve bunların olaylar devam ederken suçüstü yakalanmasında güçlüklerle karşılaşmakta, kalabalık içerisinde yakalama işlemi hem kolluğun hem de vatandaşların vücut bütünlüğü açısından tehlike oluşturabilmektedir. Bu bakımdan, yasadışı toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin dağıtılmasında basınçlı su kullanılmakla beraber, gerektiğinde boyalı su kullanılmak suretiyle suçluların tespitine ve kalabalıklar dağıtıldıktan sonra yakalama işleminin yapılabilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Polisin asli görevi suç işlenmesinin önlenmesi, vatandaşların kendilerini güvende hissetmelerinin sağlanması, suç korkusunun ortadan kaldırılmasıdır. Bu amaçla 2559 sayılı Kanunun ek 7 ncı maddesinde polise, Devletin ülkesi ve milletiyile bölünmez bütünlüğüne, Anayasal düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayiş sağlamaya üzere ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunmak, bu amaçla bilgi toplamak, değerlendirmek, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırmak görevleri verilmiştir. Bu görevlerin yerine getirilmesine yönelik olarak, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Emniyet Genel Müdürü veya İstihbarat Dairesi Başkanının yazılı emriyle, telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin tespit edilmesi, dinlenmesi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ve kayda alınması mümkün hale getirilmiştir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilen yazılı emrin, yirmidört saat içinde yetkili ve görevli hâkimin onayına sunulması, hâkimin de, kararını en geç yirmidört saat içinde vermesi hükme bağlanmıştır. Belirtilen sürenin dolması halinde tedbirin derhal kaldırılması öngörülmüştür. Ancak, özellikle gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilen yazılı emrin tatil günlerine denk gelmesi halinde mahkemeden yirmidört saat içinde karar alınması mümkün olmadığından, suçun önlenmesine ilişkin görevler akamete uğrayabilmektedir. Bu nedenle hâkim kararının yirmidört saat yerine kırksekiz saat içinde verilmesi yönünde mevzuat değişikliği yapılması ihtiyacı doğmuştur.

Ayrıca 2559 sayılı Kanunun ek 7 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, yetkili ve görevli hâkim Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesi olarak belirlenerek istihbarat faaliyetlerindeki gizliliğin korunması ve karar mekanizması ile denetimde etkinliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, 2559 sayılı Kanuna aykırı ve keyfi uygulamalara meydan verilmemesi bakımından anılan Kanuna istihbarat birimlerinin yılda en az bir defa denetlenmesine ilişkin hüküm konulmuş; önleyici dinleme faaliyetleri Başbakanlık Teftiş Kurulu denetimine de açılarak, denetleme sonuçlarının bir rapor halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulması öngörülmüştür.

Madde 2- Madde ile, polis tarafından yapılan önleme dinlemelerine ilişkin olarak Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun ek 7 nci maddesinde yapılan değişikliklerle uyumlu olacak şekilde 2803 sayılı Kanunda da değişiklikler yapılmıştır.

Madde 3- 2911 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde; toplantı ve gösteri yürüyüşlerine 23 üncü maddenin (b) bendinde sayılan silah veya araçları taşıyarak katılanların, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacakları hükmüne bağlanmıştır. Bu düzenlemede ateşli silahlar, patlayıcı maddeler, her türlü kesici, delici aletler, taş, sopa, demir ve lastik çubuklar, boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar ile yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret, bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler aynı kategoride değerlendirilmiş, eylemlerin ağırlığına göre farklı cezalar öngörülmemiştir.

Madde ile, toplumsal olaylarda taşınan araçların oluşturduğu tehdit ve tehlike dikkate alınarak havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı patlayıcılar, demir bilye ve sapan bulundurulması ve taşınması yasak olan maddeler kapsamına alınmış ve ayrıca toplumsal olaylarda bulundurulması ve taşınması yasak olan suç aletlerini taşıyanlara verilecek ceza artırılmıştır. Ayrıca kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak suç sayılmıştır.

Toplumsal olaylarda göstericiler tarafından kişilere ve kamu malları ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması halinde genel hükümlere göre sorumlulara rücu edilmektedir. Türk Borçlar Kanununun 73 üncü maddesinde rücu isteminin, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişinin öğrenildiği tarihten başlayarak iki yıl ve her halde tazminatın tamamının ödendiği tarihten başlayarak on yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrayacağı hükmüne bağlanmıştır. Ancak, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylarda sorumluların tespitinde yaşanan güçlükler nedeniyle rücu işlemlerinde meydana gelen gecikmeler, bu işlemlerin zamanaşımına uğraması tehlikesini ortaya çıkarmaktadır. Devletin zarara uğramasının önlenmesi ve sorumluların yaptıkları eylemlerin bedelini ödemelerinin sağlanması bakımından, madde ile, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylarda kişilere ve kamu malları ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması halinde, genel hükümlere göre sorumlulara yapılacak rücu istemine ilişkin zamanaşımı sürelerinin bir kat artırılarak uygulanması yönünde düzenleme yapılmıştır.

Madde 4- 3713 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde; terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması suçunu işleyenlerin bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaları öngörülmüştür. Toplumsal olaylarda yüzünü gizleyenler, kendilerini güvende hissetmeleri nedeniyle daha çok cebir ve şiddete başvurmakta, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddelerle kolluk kuvvetlerinin ve vatandaşların can ve mal güvenliklerini tehlikeye düşürmektedir. Bu nedenle 3713 sayılı Kanun kapsamında; yasadışı örgütlerin propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması suçunu işleyenlere verilecek ceza üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası olarak düzenlenmiş, bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı

maddeler bulundurmaları veya kullanmaları halinde verilecek cezanın alt sınırının dört yıldan az olamayacağı hükme bağlanarak caydırıcılığın artırılması amaçlanmıştır.

Madde 5- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, uyuşturucu maddenin eroin, kokain, morfin veya bazmorfin olması durumunda, uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçuna verilecek cezaların artırılması öngörülmüştür. Anılan fıkrada sayılmayan sentetik kannabinoidler (bonzai) ve türevleri diğer uyuşturucu madde türleri ile kıyaslandığında, üretiminin daha basit olmasının yanı sıra bağımlılık yapıcı etkisi daha fazla olup, insan vücuduna daha fazla hasar vermektedir.

Ülkemizde ilk olarak 2010 yılında görülen ve hızlı bir şekilde kullanılmaya başlanan sentetik kannabinoidlerin (bonzai) içerdiği etken maddeler sebebiyle birey ve toplum üzerinde oluşturduğu risk her geçen gün artmaktadır. Nitekim son dönemde sentetik kannabinoidlere bağlı meydana gelen ölümler veya hastane müracaatlarında yaşanan yoğun artış, tehdidin boyutunu ortaya koymaktadır.

Madde ile, sentetik uyuşturucu maddelere yönelik cezai yaptırımların daha caydırıcı hale getirilmesi amacıyla, 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamına sentetik kannabinoidler ve türevi uyuşturucu maddelerin de alınması ve bu maddelere yönelik cezanın yarı oranında artırılması öngörülmüştür.

Ayrıca, 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” hükmüne aykırı hareket edenlere, bu fiilleri; okul, yurt, hastane veya ibadethane gibi tedavi, eğitim ve sosyal amaçla toplu bulunulan yerlerde veya bu yerlere mülki amir tarafından belirlenecek mesafe içerisinde kalan alanlarda işlemleri halinde verilecek cezanın yarı oranında artırılması öngörülmüştür.

Madde 6- 5271 sayılı Kanuna göre yakalanan kişi, ancak Cumhuriyet savcılığınca bırakılmazsa soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilmektedir. Oysa gözaltına alma işlemi, yakalanan kişi hakkındaki işlemlerin (delillerin toplanması, ifade ve benzeri) tamamlanması amacıyla yöneliktir. Suçu işlediği yönündeki emarelere bağlı olarak yapılan gözaltı işlemi ile suçu işlediğine ilişkin ek ve somut deliller ortaya konmaktadır. Suçüstü hallerinde dahi gözaltı işlemi için savcılığın gözaltı kararı zorunlu kılınmıştır. Mevcut düzenleme, kolluğa suç soruşturmasında hiçbir inisiyatif vermemekte, acele işlemlerin dahi yapılmasına engel teşkil etmektedir. Özellikle suçüstü hallerinde, faillerin sadece ifadelerinin alınarak serbest bırakılması ve evrakın savcılığa gönderilmesi toplumda infial yaratabilmekte, bazen kasten yaralama gibi basit suçlardan büyük toplumsal olaylar meydana gelmektedir.

Madde ile, toplumda infial yaratan; öldürme, kasten yaralama, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, fuhuş, hırsızlık ve yağma ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti gibi sayma yoluyla belirlenen suçlarda ve suçüstü halleriyle sınırlı olmak kaydıyla kişi hakkında, mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmi dört saate kadar; suçüstü halleriyle sınırlı olmak kaydıyla şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylarda ve toplu olarak işlenen suçlarda ise kırksekiz saate kadar gözaltına alma kararı verilebilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır.

Öte yandan, gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması halinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhal ve her halde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilmesi öngörülmüş, Anayasaya uygun olarak kişinin en geç kırksekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda ise dört gün içinde hâkim önüne çıkarılması teminat altına alınmıştır.

Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde toplantı ve gösteri yürüyüşlerini şiddet eylemleri haline getiren fiillerin önlenmesi amacıyla yaptırımlar yeniden düzenlenmiş ve bazı Eylemlerin müeyyideleri artırılmıştır. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını, şiddet eylemine ya da terör örgütlerinin propagandasına dönüştüren ve vatandaşlarımızın can ve mal emniyetini, kamu düzenini tehlikeye sokanların tutuklu yargılanabilmelerinin önünü açabilmek bakımından, 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesine 2911 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde sayılan suçlar ile 3713 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar eklenmiştir.

Madde 7- 5442 sayılı Kanunun 11 inci maddesi gereğince il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiri olan vali; suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenliğini korumak için gereken tedbirleri almakta ve bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam etmekte olup, bu teşkilatın amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlü bulunmaktadır. İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin ve kamu esenliğinin sağlanması ile önleyici kolluk yetkisi valinin görev ve sorumlulukları arasındadır. Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır.

Madde ile 5442 sayılı Kanunun 11 inci maddesine (G) fıkrası eklenerek, valinin görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi bakımından, lüzumu halinde, kolluk amir ve memurlarına suçluların bulunması ve suçun aydınlatılması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebileceği açıkça hükme bağlanmıştır.

Ayrıca madde ile, 5442 sayılı Kanunun 11 inci maddesine (H) fıkrası eklenerek, valinin; kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için adli kuruluşlar ile (D) fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla askeri kuruluşlar dışında, mahalli idareler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının itfaiye, ambulans, çekici, iş makinesi ve tedbirlerin zorunlu kıldığı diğer araç ve gereçlerinden yararlanabilmesine, personeline görev verebilmesine olanak sağlanmış, kamu kurum ve kuruluşlarının, valinin bu konudaki emir ve talimatlarını yerine getirmek zorunda oldukları vurgulanmıştır. Ayrıca Kanun ile maddeye eklenen (H) fıkrasındaki yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geciktirilmesi sebebiyle oluşacak kamu zararı ile gerçek ve tüzel kişilerin Devlet tarafından karşılanan zararlarının ilgili idarece genel hükümlere göre sorumlu kamu görevlilerinden tazmin edilmesi yönünde düzenlemeye gidilerek, hükmün etkinliği artırılmıştır. Böylece kamu düzeninin bir an önce sağlanması ve vatandaşın can ve mal kaybının en aza indirilmesi bakımından kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarından etkin biçimde yararlanılması amaçlanmıştır.

Öte yandan madde ile, 5442 sayılı Kanunun 11 inci maddesine (I) bendi eklenerek, valiye verilmiş olan bu yetkilerin, ilçede kaymakam tarafından da kullanılabilceği düzenlenmiştir.

Ayrıca madde ile; şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylara yönelik olarak alınan ve usulüne göre tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davranışların, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmaları hükme bağlanmış, özellikle sokağa çıkma yasağı gibi durumlarda kamu düzeninin sağlanması bakımından zaruret arz eden tedbirlere uyulmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 8- Son yıllarda meydana gelen ve terör örgütlerinin propagandasına dönüşen toplumsal olaylarda göstericiler, kamuya ve özel kişilere ait bina, araç ve mallara şuursuzca zarar vermeye, hatta yağma girişiminde bulunmaya başlamışlardır. Söz konusu zararlar Devlet tarafından karşılanmakta ve bu zararı verenlere Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşlanması Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde genel hükümlere göre rücu edilmektedir. Bu tür toplumsal olaylarda faillerin tespitindeki güçlükler nedeniyle rücu işlemlerinde meydana gelen gecikmelerin, bu işlemlerin

zamanaşımına uğramasına meydan vermemesi bakımından madde ile, 5233 sayılı Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı sürelerinin bir kat artırılarak uygulanması yönünde düzenleme yapılmıştır.

Madde 9- Son yıllarda kamu güvenliği ve düzenini tehlikeye düşüren birçok terör ve asayiş olayı kiralık araçlarla işlenmektedir. Bu kapsamda;

- Suçlular ve suç örgütleri tarafından suçun işlenmesinde kullanılan araçların, araç kiralama şirketlerinden kiralanan araçlar olmasının tercih edildiği,

- Özellikle terör örgütü mensuplarınca gerçekleştirilen silahlı ve bombalı saldırılarda kiralık araçların kullanıldığı,

- Suçtan elde edilen veya suçta kullanılan eşyayı taşımak için kiralık araçların aktif olarak kullanıldığı,

- Başkasına ait kimlik bilgileri veya sahte kimlik kullanılarak kiralanan araçların, yine belgede sahtecilik yapmak suretiyle üçüncü kişilere satıldığı, herhangi bir çalıntı kaydı olmadığı için kiralık araçları satın alan iyi niyetli üçüncü kişilerin de oto kiralama şirketi ile birlikte mağdur olduğu, ayrıca adına sahte kimlik düzenlenen kişilerin soruşturmada şüpheli sıfatıyla soruşturularak mağdur edildiği,

- Kiralanan araçların parçalanarak satılması suretiyle haksız menfaat temin edilen bir pazarın oluştuğu ve oto kiralama şirketlerinin mağdur edildiği, görülmektedir.

Önleyici kolluk hizmetleri kapsamında yukarıda sıralanan suçların önlenmesi, kişi ve oto kiralama şirketlerinin mağdur edilmemesi bakımından alınacak tedbirler kapsamında önceden önlem alınması, suçun oluşması halinde fail veya faillerin en kısa sürede tespit edilebilmesi ve yakalanabilmesi için belirtilen hizmetlerde de kimlik bildirim işlemlerinin düzenli olarak yapılması zorunluluk arz etmektedir.

Madde ile; araç kiralama şirketlerinin sorumlu işleticileri ve yöneticilerine, kiralanan araç bilgileri ile aracı kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi kayıtlarını usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, kiralanan tüm araçlarda coğrafi yer tanımlamasını sağlayan sistem veya sistemler kurmak ve genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 10- (1) 3201 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi gereğince, yalnızca 3 üncü ve 4 üncü Sınıf Emniyet Müdürü rütbesindeki personel ilçe emniyet müdürü olarak atanabilmektedir. Oysaki birçok ilçenin, illerden daha fazla nüfusu bulunmaktadır. Birçok ilden fazla nüfusa sahip ilçelerimizin emniyet birimlerinin yönetiminde aksaklıklar ve zafiyetler yaşanmaması amacıyla bu ilçelerde 2 nci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde, yönetim tecrübesi daha fazla ve daha tecrübeli olan personelin görevlendirilmesi öngörülmektedir.

Aynı maddede yer alan görev unvanları yönetim ağırlıklı olarak belirlenmiştir. Bu nedenle emniyet birimlerinin ihtiyacı olan araştırma, inceleme, geliştirme ve denetleme gibi faaliyetler çoğu zaman gerektiği gibi yürütülememektedir. Bu tür görevlerin ihtiyaç halinde mesleki bilgi ve tecrübeye sahip yöneticilerce yapılmasını sağlayacak bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğundan yönetim kademelerinde araştırma, geliştirme ve denetleme hizmetlerinden yararlanabilmek için birim amirlerine bu konuda yetki verilmesine ilişkin bir yasal düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Kanunda, rütbelerin karşısında gösterilen görev unvanları, personelin bulunduğu rütbe itibarıyla görev yapabileceği ya da yönetebileceği birimlere göre belirlenmiş, belirli bir rütbede bulunan personelin rütbesi karşılığında sayılan görevlerden herhangi birini yapabilecek liyakate sahip olduğu öngörülmüştür. Her rütbe terfiinde daha fazla görev ve sorumluluk almak durumunda olan personelin farklı birimlerde istihdam edilerek, kendisini -üst rütbelerdeki görevlere hazırlanmasının temini bakımından, idarenin, her rütbe ve meslek derecesi karşılığında gösterilen görev unvanları arasında personelin görev yerini değiştirmeye yetkili olduğu hususu tereddüde meydan vermeyecek şekilde kanunla belirlenmiştir.

Ayrıca yeniden yapılanma çerçevesinde ihtiyaç duyulan Emniyet Müşaviri, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı görev unvanları eklenirken, birimlerin kapatılması nedeniyle ihtiyaç kalmayan Dekan Yardımcısı, Polis Koleji Müdürü ve Polis Koleji Müdür Yardımcısı görev unvanları ile polis okullarının yüksek okula dönüştürülmesi ve koruma müdürlüklerinin daire başkanlığı seviyesinde yeniden yapılandırılmış olması nedeniyle Polis Okulu Müdürü, Polis Okulu Öğretmeni, Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürü, Başbakanlık Koruma Müdürü, TBMM Koruma Müdürü, Polis Okulu Müdür Yardımcısı, Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdür Yardımcısı, TBMM Koruma Müdür Yardımcısı, Başbakanlık Koruma Müdür Yardımcısı görev unvanları kaldırılmış ve Birinci Sınıf Emniyet Müdürlüklerinin bütün eğitim kuramlarında öğretim görevlisi olarak görev yapması ve tecrübelerinden yararlanması imkânı getirilmiştir.

(2) Polis amirlerinin rütbe terfilerinde çağdaş ülkelerin aksine kıdeme dayalı bir sistem benimsenmiş, liyakat ikinci plana bırakılmıştır. Polis amirleri buldukları rütbede zorunlu en az bekleme süresini tamamlamaları ve herhangi bir ceza almamaları halinde mesleki yeterliliklerine bakılmaksızın otomatik olarak bir üst rütbeye terfi etmeye başlamışlardır. Liyakate değil kıdeme dayalı terfi sistemi ve Emniyet Teşkilatında bir kadro piramidi oluşturulmaması; liyakatli personelin üst rütbelere gelmesini engellemiş, ihtiyaç duyulan alt ve orta kademe amir sayısının azalmasına, üst kademe amir sayısının ise her geçen gün artmasına neden olmuştur.

Bu fıkra ile yapılan değişiklikle; rütbe terfilerinin liyakate dayalı şekilde yeniden düzenlenmesi ve (A)-(B) grubu polis amiri ayrımına son verilmesi ve ihtiyaç gereği alt rütbelerde yeteri oranında amir bulundurulması amaçlanmıştır.

Emniyet Teşkilatında her rütbede ihtiyaç oranına göre amir oran/sayısının tespiti zorunlu hale gelmiştir. Alt rütbelere gelen yetenekli amirlerin önünde engel teşkil etmemesi ve liyakatli personelin önünün açılması için emeklilik haklarını elde etmiş olmaları kaydıyla emniyet müdürü rütbesinde bulunan personelin emekli edilmesi amaçlanmıştır.

(3) Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında doğrudan güvenlik hizmetine yönelik görev yapan ana hizmet birimlerinin yanında tamamen tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren birimler de bulunmaktadır. Güvenlik hizmeti veren birimlerin emniyet hizmetleri sınıfı personeli tarafından yönetilmesi zaruret arz etmekle beraber, teknik ve mali hizmet veren birimlere emniyet hizmetleri sınıfı dışından da atama yapılmasında yarar görülmektedir. Bu fıkra ile emniyet hizmetleri sınıfı personeli tarafından yürütülen tıbbi, teknik ve mali işlere ilişkin yönetim kademelerine, ihtiyaç duyulduğunda diğer hizmet sınıflarından da atama yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

(4) Emniyet Teşkilatı mensuplarından, yetkili disiplin kurulu tarafından meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren bir disiplin suçu işlediği tespit edilen, ancak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamanaşımına uğradığı için bu cezalarla tecziye edilmeleri mümkün olmayanlar, hiç suç işlememiş gibi görevlerine devam etmektedir. Ancak bu durum emniyet hizmetlerinin niteliğiyle bağdaşmamakta; halk nazarında polisin imajını zedelediği gibi, mesleki disiplini de bozmaktadır. Bu nedenle meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren bir fiil işlediği tespit edilen ve zamanaşımı nedeniyle bu cezaların uygulanması mümkün olmayan personelin Yüksek Değerlendirme Kurulunun kararı ve Bakanın onayıyla emekliye sevk edilmelerine yönelik düzenleme yapılmıştır.

(5) Polislik mesleği her şeyden önce bir disiplin mesleği olduğundan, disipline aykırı hareketlerin tespiti halinde, disiplin cezalarının ivedi olarak uygulanması gerekmektedir. Disiplin soruşturmalarının

çok uzun sürmesi, personele uygulanan disiplin cezalarının hem eğitici hem de caydırıcı vasfını ortadan kaldırmakta, hatta soruşturma sürecinde personelin benzer suçlara eğilimini artırmaktadır. Bu nedenle emniyet teşkilatında uygulanan doğrudan doğruya ceza verme yetkisi olan makamlar ve verebilecekleri cezalar yeniden düzenlenmiştir.

(6) Polis meslek eğitim merkezlerinin öğrenci kaynağını düzenleyen Emniyet Teşkilatı Kanununun ek 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında lisans mezunlarının polis memurluğuna müracaat yaş şartı yeniden düzenlenmiş ve adayların Kamu Personeli Seçme Sınavı puanları esas alınarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca 31/12/2013 tarihli ve Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin E:2013/32 ve K:2013/112 sayılı Kararında; 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun ek 24 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan mecburi hizmet süresi içinde memuriyetten çekilen, çekilmiş sayılan, meslekten veya memuriyetten çıkarma cezası alan ve asli memurluğa atanamayarak ilişki kesilenler için öngörülen tazminatla ilgili "...mecburi hizmet sürelerinin kalan her yılı için,..." ibaresi Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edildiğinden, hukuksal boşluğun giderilmesi ve Anayasa Mahkemesi kararına uygun olarak madde metni yeniden düzenlenmiştir.

(7) 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun geçici 23 üncü maddesinde, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında vazife malulü olan ve emekliye ayrılan personelin yeniden memuriyete alınmalarıyla ilgili düzenleme yapılmış, söz konusu maddenin ikinci fıkrasında yeniden memuriyete alınan personelin emeklilikte geçirdikleri sürenin rütbe kıdeminde değerlendirilmeyeceği yönünde hükme yer verilmiştir. Ancak, vazife malulü olarak emekliye sevk edilme işlemi, personelin kendi isteğiyle gerçekleşmediğinden, emeklilikte geçirilen süreler de kendi arzularından kaynaklanmamaktadır. Terörle mücadele ettiği için malul olan ve söz konusu hüküm kapsamında yeniden ataması yapılan amir sınıfı personel, belirtilen hükümden dolayı emsallerine göre geç terfi etmekte ve mağdur olmaktadır. Terörle mücadelede canı pahasına görev yapmış olan personelin, emekliliğe sevk nedeniyle, meslekten ayrı geçirdikleri sürenin rütbe kıdemlerinde değerlendirilmesi sağlanarak bu kapsamdaki personelin mağduriyeti giderilmiştir.

Madde 11- 3201 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin geçiş sürecinin açıklanması ve uygulamada tereddütlere meydan verilmemesi bakımından Emniyet Teşkilatı Kanununa beş adet geçici madde eklenmesine yönelik düzenlemeye gidilmiştir.

- Polis Kolejinin kapatılması öngörüldüğünden, 3201 sayılı Kanuna eklenen geçici 24 üncü maddeyle; mevcut öğrenciler ve öğretmenlerin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullara nakledilmeleri ve atanmalarına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Ayrıca, emniyet teşkilatındaki mevcut amir rütbeleri için ihdas edilmiş bulunan kadro sayılarının, 55 inci maddenin üçüncü fıkrasında her amir rütbesi için öngörülen azami kadro sayısından fazla olması halinde, bu fazlalık giderilinceye kadar söz konusu kadroların herhangi bir nedenle boşalması halinde iptal edilmiş sayılacakları belirtilmiştir.

- Anayasa Mahkemesinin, 3201 sayılı Kanunun ek 24 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "...mecburi hizmet sürelerinin kalan her yılı için,..." ibaresinin iptaline ilişkin kararı nedeniyle 3201 sayılı Kanuna geçici 25 inci madde eklenmiştir. Yapılan bu yeni düzenleme ile, söz konusu maddede sayılan sebepler nedeniyle ayrılanlardan; kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarının tazmini amacıyla, Kanunun yürürlüğe gireceği tarihte borç miktarı tahakkuk ettirilmemiş olanlar, borç miktarı tahakkuk ettirilip henüz ödemesine başlamamış olanlar, ödemeleri devam edenler, borçları taksitlendirilmiş olanlar ile bu konuda açılmış davaları sonuçlanmamış, davaları sonuçlanmış veya kesin hükme bağlanmış olanlarında Kanunun yürürlüğe gireceği tarihten itibaren altı ay içerisinde ayrıldıkları veya mezun oldukları eğitim kurumuna müracaat etmeleri halinde anılan madde hükümünden yararlandırılacağı hükme bağlanmıştır.

- 3201 sayılı Kanuna eklenen geçici 26 ncı maddeyle Emniyet Teşkilatının bozulan kadro piramidini düzeltmek ve amirler arasındaki ayrımı gidermek amacıyla 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde yapılan değişikliğin kademeli olarak uygulanmasına ilişkin düzenlemeye gidilmiştir.

- 3201 sayılı Kanuna eklenen geçici 27 nci maddeyle; kıdeme dayalı otomatik terfi sistemi nedeniyle bozulan kadro piramidinin düzeltilmesi, kadro sayılarının 55 inci madde ile belirlenen oranlara çekilmesi için, özellikle yığılmalar meydana gelen emniyet müdürü rütbesinde bulunan personelden emeklilikle ilgili şartları haiz olanların resen emekli edilmesine yönelik düzenlemeye gidilmiştir. Bu şekilde emekli edilecek personelin mağdur edilmemesi bakımından, Türk Silahlı Kuvvelerinde olduğu gibi, bunlara belli bir miktar kadrosuzluk tazminatının yaş haddine kadar ödenmesi öngörülmüştür.

- 3201 sayılı Kanuna eklenen geçici 28 inci maddeyle; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki son beş yıl içinde yetkili disiplin kurullarınca meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilen ancak 657 sayılı Kanunun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamanaşımına uğradığı için cezalandırılmayan emniyet teşkilatı personelinin de resen emekli edilmeleri hükme bağlanmıştır.

Madde 12- Mevzuat hükümlerine göre Emniyet Teşkilatının esas amir kaynağını Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Fakültesi oluşturmaktadır. Güvenlik Bilimleri Fakültesi yatılı olarak dört yıllık lisans eğitimi veren bir yükseköğretim kurumudur. Fakültenin asli öğrenci kaynağını ise lise müfredatında yine yatılı olarak eğitim veren Polis Koleji oluşturmaktadır.

Ülkemizde lise ve üniversite düzeyinde eğitimin yeterince gelişmediği yıllarda polis amiri yetiştirmek için bu kurumların oluşturulması bir zaruret arz etmiş ise de günümüz şartlarında bu kurumların oluşturulma gerekleri ortadan kalkmıştır. Ülkemizde her ilde en az bir üniversitenin kurulduğu ve lisans eğitiminin son derece yaygınlaştığı dikkate alınarak, eğitim maliyetinin en aza indirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda;

(1) Emniyet Teşkilatının hizmet öncesi ve hizmet içi eğitiminde yaşanan çok başlılık ve koordinasyon sorunlarının ortadan kaldırılması, eğitimlerin tek elden planlanması ve uygulanması, Fakültenin kapatılması nedeniyle Akademinin görevlerinin yeniden düzenlenmesi amacıyla 4652 sayılı Kanunun Akademinin kuruluş, amaç, görev ve ana ilkelerini düzenleyen 3 üncü maddesinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

(2) 4652 sayılı Kanunda Polis Akademisi Başkanının rektörler gibi dört yıllığına atanması öngörülmüştür. Rektörlerin atanmasında uygulanan seçim ve diğer prosedür Polis Akademisi Başkanı için uygulanmamakta, Akademi Başkanı tamamen idari bir tasarrufla görevlendirilmektedir. Tamamen idari bir tasarrufla görevlendirilen Akademi Başkanından beklenen verimin alınamaması halinde yerine başka bir personelin görevlendirilememesi hizmet gereklerine ve kamu yararına aykırı bir durum oluşturmaktadır. Bu itibarla, dört yıllığına atanan Akademi Başkanının, bu süre içerisinde beklenen verimin alınamaması halinde, değiştirilmesine olanak sağlanmıştır.

(3) Polis memurlarının önemli bir bölümü yatılı olarak ön lisans düzeyinde eğitim veren polis meslek yüksekokullarında yetiştirilmektedir. Memur ihtiyacının bir kısmı da lisans eğitimi sonrasında en az altı aylık eğitim veren polis meslek eğitim merkezlerinden karşılanmaktadır. Polis meslek eğitim merkezlerinin kurulmasından sonra her geçen yıl üniversite mezunlarının taleplerinde artış olduğu görülmüştür. Bu nedenle ihtiyaç halinde polis meslek yüksekokullarının Bakan onayı ile polis meslek eğitim merkezine dönüştürülebilmesine olanak sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca, Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı olarak görev yapan polis meslek eğitim merkezlerinin eğitimin tek merkezden sağlanması bakımından Polis Akademisine bağlanması öngörülmüştür.

(4) 4652 sayılı Kanununun 15 inci maddesinde; fakülte, enstitü ve polis meslek yüksek okullarında lisans, lisans üstü veya ön lisans eğitimi yapanların (yabancı uyruklular hariç) her öğretim yılı karşılığında iki yıl süreyle mecburi hizmetle yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır. Ancak yapılan yeni düzenlemede fakülte kapatıldığından ve iki yıl eğitim veren polis meslek yüksek okullarının ihtiyaca göre polis eğitim merkezlerine dönüştürülmesine imkân sağlandığından, mecburi hizmetle ilgili yeni düzenleme yapma zorunluluğu doğmuştur. Emniyet Teşkilatının personel ihtiyacı ve yapılacak masraflar da gözetilerek; Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, enstitü ve polis meslek yüksek okullarında, ilk derece amirlik eğitimi alanlar ile lisans üstü veya ön lisans eğitimi yapanların (yabancı uyruklular hariç) altı yıl süreyle mecburi hizmetle yükümlü olmaları öngörülmüştür.

Ayrıca, ilgili devletlerle yapılacak ikili anlaşmalara bağlı olarak yabancı uyruklular öğrenci veya kursiyerlerin Bakan onayı ile ücretli olarak da Akademiye kabul edilebilmelerine imkân sağlanmış, ücreti mukabili eğitim veya kurs verileceklerle ilgili mali işlerin döner sermaye işletmesi vasıtasıyla yürütülmesine yönelik düzenlemeye gidilmiştir.

(5) Polis yüksek öğretim kurumlarının akademik kadro ihtiyacının rasyonel şekilde sağlanabilmesi bakımından, emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki öğretim elemanlarının Polis Akademisine bağlı kuruluş ve birimler arasında kadro ihtiyacı çerçevesinde yer değiştirmesine imkân sağlayacak düzenlemeye gidilmiştir.

(6) 25 inci maddede yapılan değişiklikle eşit işe eşit ücret prensibi çerçevesinde polis meslek yüksek okullarında ödenen eğitim-öğretim tazminatından Polis Amirleri Eğitim Merkezi ile polis meslek eğitim merkezlerinde görev yapan personelin yararlanması yönünde düzenlemeye gidilmiştir.

(7) 4652 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi ile kurulan döner sermaye işletmesinin Yükseköğretim Kanunu ile kurulan döner sermaye işletmeleri standartlarına kavuşturulması, yine Yükseköğretim Kanununa paralel olarak hizmet satışı suretiyle döner sermayeye gelirlerinin artışına katkı sağlayanlara, bu gelirlerinden ödeme yapılmasına imkân sağlanması yönünde düzenlemeye gidilmiştir.

Madde 13- (1) 4652 sayılı Kanuna eklenen ek madde ile, Güvenlik Bilimleri Fakültesinin adı Polis Amirleri Eğitimi Merkezi şeklinde değiştirilmiş ve buna bağlı olarak Kanunda yer alan Fakülte, lisans, Dekan ve Dekanlık ibareleri yeni yapılandırmaya uygun hale getirilmiştir.

(2) 4652 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin geçiş sürecinin açıklanması ve uygulamada tereddütlere meydan verilmemesi bakımından Polis Yüksek Öğretim Kanununa dört adet geçici madde eklenmesine yönelik düzenlemeye gidilmiştir.

- Polis Akademisi Başkanlığının eğitim-öğretim ve teşkilat yapılanmasında öngörülen değişiklikler nedeniyle 4652 sayılı Kanuna eklenen geçici 6 ncı maddede; Polis Akademisi Başkanlığında halen görev yapmakta olan Başkan, Dekan, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve bunların yardımcıları ile her kadrodaki öğretim elemanları ve idari personelin anılan Başkanlıktaki görevlerinin sona ermesi ve bu kadrolara, bu madde ile belirlenen usule göre yeniden atama yapılması öngörülmektedir.

Yeniden yapılacak olan görevlendirme sonrasında; yukarıda sayılan personelden, Polis Akademisi Başkanın teklifi üzerine İçişleri Bakanının uygun göreceği kişilerin Polis Akademisi Başkanlığındaki uygun kadrolara atamasının yapılması düzenlenmektedir. Ancak bu şekilde ataması yapılamayan akademik kadrolu personelin Yüksek Öğretim Kurulunca, diğer üniversitelere kadro şartı aranmaksızın atanmaları düzenlenmiştir.

- 4652 sayılı Kanuna eklenen geçici 7 nci maddeyle; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başka bir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın Güvenlik Bilimleri Fakültesinin, Polis Amirleri Eğitim Merkezi Müdürlüğüne dönüştürülmesi ve geçici 6 ncı madde hükümleri çerçevesinde yapılacak atamalarla

kadrolarının tamamlanması öngörülmüştür. Ayrıca kapatılan Fakülte öğrencilerinin mağdur olmamaları bakımından, Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek üniversitelerin iktisadi idari bilimler fakültelerine tercihlerine göre yerleştirilmelerine olanak sağlanmış, yerleştirme yapılacak fakültelerin kontenjanları ile yerleştirmeye ilişkin usul ve esasların ise Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenmesine yönelik düzenlemeye gidilmiştir.

- 4652 sayılı Kanununa eklenen geçici 8 inci maddeyle; Polis meslek yüksek okullarında, polis meslek eğitim merkezlerinde ve Emniyet Genel Müdürlüğü adına yükseköğretim kurumlarında okutulan öğrencilerden eğitimini başarı ile bitirenlerin yeterlilikleri tespit edildikten sonra Emniyet Teşkilatı kadrolarına atanmalarına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Ayrıca eğitimin tek elden koordinasyonunun sağlanması bakımından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen hizmetlerin Polis Akademisi Başkanlığına devredilmesi öngörülmüştür.

- Uzun vadede polis amirlerinin çağdaş ülkelerde olduğu gibi meslek içerisinden karşılanması amaçlanmakla beraber, kısa ve orta dönemde özellikle ilk kademe amir ihtiyacının fazla olması nedeniyle lisans mezunlarından yönetmelikle belirlenen şartları taşıyanların bir öğrenim yılı ilk kademe amirlik eğitimine tabi tutularak, Emniyet Teşkilatının acil ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.

Geçici 9 uncu madde ile 1/1/2020 tarihine kadar Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, lisans mezunları arasından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olan ve yönetmelikle belirlenecek diğer şartları taşıyanların Polis Amirleri Eğitim Merkezinde bir eğitim-öğretim dönemi özel eğitime tabi tutularak, başarılı olanların Emniyet Teşkilatı kadrolarına atanmaları yönünde düzenleme yapılmıştır.

Madde 14- Madde ile, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 19 uncu maddesi yürürlükten kaldırılarak Polis Kolejinin kaldırılması düzenlenmiştir.

Ayrıca, aynı Kanunun uygulama imkânı kalmayan veya başka yasal düzenlemelerle çelişkiler nedeniyle uygulamada tereddütlere yol açan 27 nci, 68 inci, 69 uncu, 70 inci, 71 inci, 72 nci, 73 üncü, 74 üncü, 75 inci, 76 ncı, 77 nci, 80 inci, 83 üncü ve 84 üncü maddeleri ile Polis Yüksek Öğretim Kanununun fakülte ile ilgili düzenlemeler içeren 19 uncu, 20 nci ve 21 inci maddelerinin yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 15- Madde ile; belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerlerin jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 16- Madde ile, jandarma teşkilatında, müşterek kararnameyle atanan generaller hariç olmak üzere, daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarını atama yetkisi İçişleri Bakanına verilmektedir.

Madde 17- Madde ile, askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personelinin İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilmesi öngörülmektedir. Öte yandan il jandarma komutanı hariç olmak üzere, il jandarma komutanlıklarında görevli personelin vali tarafından da görevden uzaklaştırılabilmeleri düzenlenmektedir.

Ayrıca; 353 sayılı Kanun, 926 sayılı Kanun ve 6413 sayılı Kanundaki geçici olarak işten el çektirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler ile Jandarma Genel Komutanının görevden uzaklaştırılmasına dair özel hükümlerin saklı tutulması hükme bağlanmaktadır.

Madde 18- Madde ile, jandarma personelinin görevden uzaklaştırılmasının işleyişi, hukuki ve mali sonuçları düzenlenmektedir.

Madde 19- Madde ile, 5442 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde yapılan değişikliğe uyumlu olarak 2803 sayılı Kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Madde 20- Madde ile, jandarmanın askeri görevleri haricindeki diğer görevleri olan mülki ve adli hizmetleriyle ilgili eylem ve işlemlerinin İçişleri Bakanlığı, valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenmesi ve teftiş edilmesi hüküm altına alınmaktadır.

Madde 21- Madde ile, il jandarma komutanı ile merkez ilçe jandarma komutanı hakkında il valisince, ilçe jandarma komutanı hakkında kaymakamın değerlendirmesi alınarak il valisi tarafından her yılsonunda askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenmesi ve değerlendirme raporlarının personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınması öngörülmektedir.

Madde 22- Madde ile, il ve ilçe jandarma komutanları ile karakol komutanlarının izinlerinin, ilgili komutanlıkların planlaması da dikkate alınarak mahalli mülki idare amirlerinin onayı ile verileceği hususunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 23- Madde ile, İçişleri Bakanının, 2803 sayılı Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Jandarma Genel Komutanına veya valilere devredebilmesi öngörülmektedir.

Madde 24- Madde ile, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı ve Komutanlık karargahında görevli diğer başkanlar ile bölge komutanlarının atanmalarında İçişleri Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Madde 25- Madde ile, Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli sahil güvenlik mensubu subay, astsubay, sivil personel, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erlerin hizmet gerekleri veya sağlık yahut diğer nedenlerle görev ve hizmet yerlerinin değiştirilmesi ile geçici görevlendirmelerinin de atamalarındaki usul ve esaslara göre yapılması öngörülmektedir.

Madde 26- Madde ile, sahil güvenlik bölge komutanları hakkında mülki görevleri açısından konuşlu buldukları yerin valisi tarafından her yılsonunda, askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenmesi ve değerlendirme raporlarının personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınması hüküm altına alınmaktadır.

Madde 27- Madde ile, 2692 sayılı Kanuna 21/A ve 21/B maddeleri eklenmektedir.

21/A maddesi ile, Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin görevinden uzaklaştırılabilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

21/B maddesi ile, görevden uzaklaştırmanın işleyişi, hukuki ve mali sonuçları düzenlenmektedir.

Madde 28- Madde ile, 2692 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmektedir.

Ek 1 inci madde ile, Sahil Güvenlik Komutanlığının askeri görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemlerinin İçişleri Bakanlığı ile valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenmesi ve teftiş edilmesi öngörülmektedir.

Ek 2 nci madde ile, İçişleri Bakanının, 2692 sayılı Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Sahil Güvenlik Komutanına veya valilere devredebilmesi hususunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 29- Madde ile, valilere, general ve amiraller hariç olmak üzere, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askeri görevleri haricindeki diğer görevlerini ilgilendiren disiplin suçları ortaya çıktığında, 6413 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde uyarma, kınama, hizmete kısmi süreli devam ve aylıktan kesme cezalarını verebilmesi öngörülmektedir.

Madde 30- Madde ile, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının kıyafetine ilişkin hususların, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 31- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun;

(1) 3 üncü maddesindeki tanımlar gözden geçirilerek ifadeler güncellenmekte, ihtiyaç duyulan tanımlar eklenmekte ve Kanunun tümünde terim birliği sağlanmaktadır.

(2) 5 inci maddesine eklenen fıkra ile İçişleri Bakanlığına; özel kütükleri kâğıt ve elektronik veya sadece elektronik ortamda tutmaya, kâğıt ortamında düzenlenen nüfus olaylarına ilişkin dayanak belgelerinin kurumlarında muhafaza edilmesine karar verme yetkisi verilmektedir.

(3) 7 nci maddesinde yapılan değişiklik ile aile kütüklerinde yer alacak bilgilere biyometrik veri ilave edilmekte, kişinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının, yerleşim yeri adresinin, fotoğrafının ve biyometrik verisi ile velayet ve vesayeti gerektiren hallere ilişkin kararların sadece elektronik ortamda tutulması öngörülmektedir.

(4) 8 inci maddesinde yapılan değişiklikle herhangi bir amaçla Türkiye'ye gelen ve ikamet izni alan yabancılara kimlik numarası verilerek kayıtlarının tutulması öngörülmekte, ayrıca ikamet izni şartı aranmaksızın yabancılara kimlik numarası verilmesine de imkân sağlanmakta ve yabancılardan nüfus olaylarını nüfus müdürlüklerine beyan etme yükümlülükleri kaldırılmaktadır.

(5) 11 inci ve 18 inci maddelerinde yer alan nüfus cüzdanı ibareleri kimlik kartı şeklinde değiştirilmektedir.

(6) 15 inci maddesinde yapılan değişiklikle doğum raporu ve doğum tutanağının düzenlenmesine ilişkin usul ve esasların Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenmesi ve çocuğa konulacak adın üç adı geçmemesi öngörülmektedir.

(7) 21 inci maddesinde yapılan değişiklik ile yabancılardan Türkiye'de meydana gelen nüfus olaylarına ilişkin olarak nüfus müdürlüklerine başvuruları halinde yapılacak işlemler açıklanmaktadır.

(8) 22 nci maddesinde yapılan düzenleme ile yerinde hizmet vermek amacıyla; 6360 sayılı Kanun ile köyken mahalleye dönüştürülen idari birimdeki vatandaşlarımızın, evlendirme hizmetlerinde uzaklık nedeniyle karşılaşacakları zorlukları önlemek amacıyla İçişleri Bakanlığınca söz konusu muhtarlıklara da evlendirme memurluğu yetkisi verilebilmesi öngörülmektedir.

(9) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile düzenlenen "Aynı konuya ilişkin olarak nüfus kaydının düzeltilmesi davası ancak bir kere açılabilir." hükmü Anayasa Mahkemesinin 30/3/2012 tarihli ve 2011/34 Esas sayılı Kararı ile Anayasaya aykırı görülerek iptal edilmiştir. Bu nedenle Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ilgili Karar doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır.

(10) Beşinci Kısım başlığı 41 inci maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak Kimlik Kartı, Uluslararası Aile Cüzdanı ve Mavi Kart şeklinde değiştirilmektedir.

(11) 41 inci maddesi, 28/7/2006 tarihli ve 26242 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yüksek Planlama Kurulunun 11/7/2006 tarihli ve 2006/38 No'lu Kararı ile Bilgi Toplumuna Stratejisi Eylem Planı 46 No'lu Eylem uyarınca Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartının, vatandaşa ait nüfus bilgilerinin, kartın üzerindeki yongaya güvenli bir şekilde kaydedilmesi ve bu işlemten sonra yetkisiz kişiler tarafından yeniden üretilmesini ya da bilgilerin değiştirilmesini olanaksız hale getirecek şekilde tasarlanması, temini, basımı, dağıtımı ve teslim yöntemi, üretim ve kişiselleştirilmesinde kullanılacak sistemin belirlenmesini, muhasebe yetkilisince nüfus müdürlüklerinin ihtiyacı gözönünde tutularak uluslararası aile cüzdanının en fazla kaç adedinin bedelinin sonradan ödenmek üzere ve müteakiben ne kadarının peşin para karşılığında verileceği ve bedellerinin tahsilini de kapsayacak kimlik kartı ile ilgili işlemlere yönelik olarak yeniden düzenlenmektedir.

(12) 42 nci maddesinde Kanunda yapılan düzenlemelere paralel olarak cüzdan talep belgesi ibareleri talep belgesi şeklinde, nüfus cüzdanı ibareleri de kimlik kartı şeklinde değiştirilmektedir.

(13) 44 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile gerçek kişilerin Kanunda öngörülen usul ve esaslarda nüfus kayıt örneği ve yerleşim yeri belgesini elektronik ortamda Genel Müdürlük veya e-devlet kapısı üzerinden alabilmeleri amaçlanmaktadır.

(14) Yerleşim yeri ve diğer adres bilgileri halihazırda kamu kurumlarının yanı sıra bankalar ve sigorta şirketleriyle paylaşılmaktadır. Bu düzenleme ile mevcut düzenlemede yerleşim yeri bilgisi paylaşılanlar dışında, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde elektrik, doğalgaz şirketleri gibi altyapı kuruluşları, Kanunlar ile doğrudan adres tespiti ile yükümlü kılınmış finansal kuruluşlara, kamu hizmeti veren kurumlara da adres bilgilerinin paylaşılmasına imkân sağlanmaktadır. Ayrıca kurumlar ve tüzel kişilerin kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilmesi ve Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden nüfus kayıt örneği, yerleşim yeri belgesi ve kimlik kartı bilgilerine erişebilen kurumların ve tüzel kişilerin bu belgeleri ilgisinden veya nüfus müdürlüğünden talep etmeksizin Kimlik Paylaşımı Sisteminden temin edebilmeleri amaçlanmıştır.

(15) 46 ncı maddesinin ikinci fıkrası, Türkiye’de oturan yabancıların kayıtlarının tutulmasına ilişkin düzenleme 5490 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile yapıldığından, yürürlükten kaldırılmaktadır.

(16) 48 inci maddesinde yer alan il özel idaresi ve belediyelerin ayrı ayrı belirtilmesi yerine idarelerin yetkileri dikkate alınarak yetkili idare şeklinde genel bir ifade kullanılmaktadır. Ayrıca adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde yerleşim yeri adresi ile diğer adresin aynı hukuki değere sahip olduğu hüküm altına alınmaktadır.

(17) 49 uncu maddesinde yapılan değişiklikte yapı belgelerinin elektronik ortamda üretilmesine ilişkin usul ve esasların İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından müştereken belirlenmesi, adres bileşenlerinde meydana gelen değişikliklerin yetkili idarece on işgünü içinde elektronik ortamda ulusal adres veri tabanına işlenmesi öngörülmektedir.

(18) 50 nci maddesinde yapılan değişiklikte adres bildirimlerinde bildirim yükümlülüğü ve süresine ilişkin esaslar yeniden düzenlenerek, bu konuda bürokrasinin en aza indirilmesi ve işlemlerin süratli bir şekilde yapılması amaçlanmaktadır.

(19) 51 inci maddesinde yapılan değişiklik ile işlemlerde sürat sağlamak için adres beyan formlarının elektronik ortamda on işgünü içinde Genel Müdürlüğe veya kuruluşun bulunduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilmesi amaçlanmaktadır.

(20) 52 nci maddesinde yer alan terimler Kanunda yapılan düzenlemelere paralel olarak değiştirilmektedir.

(21) 55 inci maddesinde yer alan kesinleşme ibaresi, kesinleştirme işlemi şeklinde değiştirilmektedir.

(22) 56 ncı maddesi, sağlık kuruluşlarının doğum ve ölüm ile ilgili görevleri 5490 sayılı Kanunun 15 inci ve 31 inci maddelerinde ayrıntılı bir şekilde düzenlendiğinden yürürlükten kaldırılmaktadır.

(23) 57 nci maddesinde yer alan özel ibaresi her işlemde özel vekâletname aranacağı izlenimini doğurduğundan özel temsil yetkisini kapsayan noterden onaylı vekillik belgesi ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

(24) Yapılan düzenleme ile; yersel yazımdan önce ölen kişiye ait resmî veya özel sağlık kurumları veya kamu kurum ve kuruluşlarının kayıtlarına dayanılarak düzenlenmiş ölüm tutanağı, gömme izin belgesi, Umumi Hıfzısıhha Kanununun 220 nci maddesi uyarınca tutulan ölümün kaydına ve zaptına mahsus defter kayıtları ve gaipliğe ilişkin mahkeme kararından biri ile birlikte nüfus kayıtları, nüfus cüzdanları, pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerden herhangi birinin ibrazı halinde yersel yazımdan önce ölen kişinin anne, baba, eş ve çocuklarının kayıtlarına müracaat edilen nüfus müdürlüğünce gerekli açıklamanın yapılmasına imkân sağlanmaktadır.

(25) 59 uncu maddesinde yer alan vekillik belgesi ibaresi vekâletname şeklinde değiştirilmektedir.

(26) 60 ıncı maddesine eklenen “ve adres” ibaresi ile gerektiğinde beyan edilen bildirimden şüphe duyulması halinde nüfus olaylarında olduğu gibi adrese yönelik bildirimlerin de mülki idare amirinin emri ile kolluk kuvvetlerince gerekli incelemenin yapılmasına imkân tanınmaktadır.

(27) 62 nci maddesinde yapılan değişiklikle atik veya eski aile kütükleri ile ilgili işlemlerde uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

(28) 63 üncü maddesinde yapılan değişiklikle aile kütüklerinde kayıtlı olanlardan askerlik çağına giren erkek nüfusun listesinin Millî Savunma Bakanlığınca Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden temin edilmesi amaçlanmaktadır.

(29) 65 inci maddesindeki değişiklikle Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan bilgilerin genel yönetim kapsamı dışındaki idareler ve tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında katılma payı alınması, bu katılma payının Anayasanın temel esasları çerçevesinde Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenmesi öngörülmekte, coğrafi koordinatlarla tanımlanmış adres verilerinin de ücretlendirilmesine imkân sağlanmaktadır.

(30) 67 nci maddesinde yapılan değişiklikle yerleşim yeri veya cüzdan talep belgesi veren köy ve mahalle muhtarları ile ibaresi uygulamada işlerliği kalmadığından yürürlükten kaldırılmaktadır.

(31) 68 inci maddesinde yapılan değişiklikle nüfus cüzdanlarını kaybedenler ve doğum olayını süresi içinde bildirmeyenlere uygulanan idari para cezasına son verilmektedir. Bu nedenle uygulama alanı kalmayan maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

İdari para cezaları 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 298 inci maddesi gereğince her takvim yılı başında Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılmaktadır. Bu düzenleme ile 2014 yılı için adres bildirimlerini süresi içinde yerine getirmeyenlere uygulanan idari para cezası 436 Türk Lirasından 80 Türk Lirasına, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara uygulanan idari para cezası ise 875 Türk Lirasından 500 Türk Lirasına indirilmektedir.

Madde 32- 5490 sayılı Kanuna eklenen;

(1) Ek 1 inci madde ile diğer kanunlarda yer alan nüfus cüzdanı ve hüviyet cüzdanı gibi ibarelere yapılan atıfların tamamının Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartına yapılmış sayılması,

Ek 2 nci madde ile İçişleri Bakanlığına nüfus ve vatandaşlık hizmetlerine ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlar ile dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme veya tescil yetkisi verilmesi ve nüfus olaylarına ait dayanak belgeleri ile adrese ilişkin bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesi veya tescili yetkisinin verilmesi, Dışişleri Bakanlığının talebi halinde büyükelçiliklerin konsolosluk şubeleri ile başkonsolosluklarda nüfus ve vatandaşlık işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla nüfus personeli görevlendirilmesi, söz konusu memurların yurt dışındaki görev ve sorumlulukları ile görev sürelerinin İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenmesi,

Ek 3 üncü madde ile, boşandığı eşinin soyadını kullanmaya izin alan kadının evlenmeden önceki soyadını, eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak için nüfus müdürlüğüne yazılı talepte bulunması halinde mahkeme kararına gerek olmadan nüfus müdürlüğüne gerekli işlemin yapılması,

Ek 4 üncü madde ile, kamu kurumları ve noterlerce ölüm olayının tespitinin 1/7/2015 tarihinden itibaren Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden yapılması, söz konusu tarihten önceki ölüm olaylarının ise nüfus müdürlüğüne ilgili kurumlara bildirilmesi,

Ek 5 inci madde ile, ilgililerin talebi halinde nüfus müdürlükleri tarafından mirasçılık belgesi verilebilmesi, ancak mirasçılık belgesi verilmesinin yargılamayı gerektirmesi, nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması veya mirasçılık belgesinin yabancılar tarafından

talep edilmesi durumunda, mirasçılık belgesinin nüfus müdürlükleri tarafından verilemeyeceği, nüfus müdürlüklerince verilen mirasçılık belgesi hakkında, menfaati ihlal edilenlerin sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunabilmeleri,

düzenlenmiştir.

(2) Geçici 6 ncı madde ile, kimlik kartı genel uygulaması başlayıncaya kadar 5490 sayılı Kanunun, Kanunla değiştirilmeden önceki 41 inci maddesi hükümlerinin uygulamasına devam edilmesi,

Geçici 7 nci madde ile, merkezî veri tabanında son otuz yılda işlem görmeyen ve halen ölümü sağ mı oldukları bilinmeyen yüzün üstündeki kişilerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ölü sayılarak nüfus kayıtlarının kapatılması,

Geçici 8 inci madde ile, 65 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca katılma payı Bakanlar Kurulunca belirleninceye kadar, 65 inci maddenin Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi,

Geçici 9 uncu madde ile, Genel Müdürlük adına tahsis edilmiş kadrolardan 1.000 adedine 2015 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılması öngörülmektedir.

Geçici 10 uncu madde ile, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle, yazılı olarak yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüklerine başvurmak kaydıyla, 21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulu kararıyla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir. Soyadı değiştirilen erkek ise kendisi ile birlikte varsa karısının ve müracaat tarihinde ergin olmayan çocuklarının da soyadları düzeltilir. Soyadı değiştirilen kadın ise kendisi ile birlikte ergin olmayan evlilik dışı çocukları varsa onların da soyadları düzeltilmesi,

Geçici 11 inci madde ile, göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınan kişilerin doğum tarihleri ve doğum yerlerinin düzeltilmesi,

hedeflenmektedir.

Madde 33- 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun;

(1) 12 nci maddesine eklenen fıkra ile Türk vatandaşlığının kazanılmasında millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunan yabancıların taleplerinin İçişleri Bakanlığınca reddedilmesi durumunda açılan idarî davalarda idare aleyhine yaşanan hukukî sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

(2) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıardan evlilik öncesi genel ahlaka aykırı faaliyetlerde bulunmuş olanların vatandaşlığımızı kazanmalarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

(3) 43 üncü maddesine eklenen fıkra ile Türk vatandaşlığının kazanılmasında millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunan yabancıların taleplerinin İçişleri Bakanlığınca reddedilmesi durumunda açılan idarî davalarda idare aleyhine yaşanan hukukî sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 34- 5901 sayılı Kanuna eklenen ek madde ile onsekiz yaşını tamamladığı halde nüfus aile kütüklerine kayıt edilmemiş olan ve Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişilerin tescil işlemlerinin süratli bir şekilde yapılması, bu suretle söz konusu işlemlerdeki bürokrasinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 35- (1) 5682 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci paragrafında umuma mahsus pasaport almak isteyenlerden istenecek belgeler sayma yoluyla belirlenmiştir. Gelişen ve değişen şartlar çerçevesinde başvuruda istenecek belgeleri belirleme yetkisi İçişleri Bakanlığına verilmiştir.

(2) Gemi adamı cüzdanı ve uçak mürettebatı belgesini düzenleme yetkisi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne verildiğinden haklarında tahdit kararı bulunanlara bu belgelerin verilmesinin önlenmesi amacıyla ilgililerin tahdit kayıtlarının bulunup bulunmadığını teyit etmek zorunluluğu getirilmiştir.

(3) 5682 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde, hususi damgalı pasaportlar ve bunların kimlere verileceği ayrıntılı olarak düzenlenmiş olup, bu maddeye göre Devlet memurlarından birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunanlara ve bunların emeklileri ile meslekten ayrılanlara hususi damgalı pasaport verilebilmektedir. Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde üçüncü dereceye yükselebilmek için lise veya dengi mesleki ve teknik okul mezunu olmak şartı yer almaktadır. 1988 yılında 5682 sayılı Kanuna eklenen ek 4 üncü madde ile emekli olan Devlet memurlarının intibakı ile ilgili düzenleme yapılmış ancak bu düzenlemede yükselinebilecek en son derece ve kademeler için Devlet Memurları Kanununda öngörülen eğitim şartı gözardı edilmiştir. Çalışanlarla emekliler arasında ayırım yapan bu düzenleme Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu itibarla, Devlet Memurları Kanununun eğitim durumlarına göre yaptığı tasnifin Pasaport Kanununda da dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle Pasaport Kanununun ek 4 üncü maddesi değiştirilerek emsal değerlendirmesinde Devlet memurları bakımından eğitim şartının da dikkate alınmasına yönelik düzenlemeye gidilmiştir.

Madde 36- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesinde yapılan düzenleme ile elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı ile elektronik imza işlemlerinin yapılabilmesine imkân tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 37- 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

(1) 2 nci maddesine eklenen bent ile pasaport hizmetlerini yürütmek görevi İçişleri Bakanlığının görevleri arasında sayılmaktadır.

(2) 8 inci maddesinde yer alan Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı kamu kaynaklarının daha etkili, verimli ve ekonomik kullanılması bakımından kapatılarak bu birimin görevleri İller İdaresi Genel Müdürlüğüne devredilmektedir.

(3) 9 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, İller İdaresi Genel Müdürlüğünün görevleri, 112 Acil Çağrı Merkezleri ve Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve takip etmek görevi ile kaldırılan Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığının görevlerini de kapsayacak şekilde düzenlenmektedir.

(4) 10 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, pasaport hizmetlerini yürütmek; pasaport ve sürücü belgelerinde yer alacak bilgiler ile biyometrik verinin türünü tespit etmek, bu belgelerin tasarımı, temini, basımı, dağıtım ve teslim yöntemi ile üretim ve kişiselleştirilmesinde kullanılacak sistemi belirlemek ve bu işlemleri yürütmek görevleri Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne verilmektedir.

(5) Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığının görevleri İller idaresi Genel Müdürlüğüne yürütüleceğinden 13 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

(6) 28/A maddesinde yapılan değişiklikle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak yeniden yapılandırılmaktadır.

(7) Ek 4 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile, Kanuna ekli listede yer alan kadroların ihdas edilmesi öngörülmektedir.

(8) Geçici 10 uncu madde ile, Emniyet Genel Müdürlüğüne yürütülen pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerine ilişkin iş ve işlemlerin, maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilmesi öngörülmektedir. Devir işlemleri tamamlanincaya

kadar, pasaport ve sürücü belgesi işlemlerine ilişkin görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yürütülmeye devam olunacaktır.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilen görevler hakkında diğer mevzuatta Emniyet Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atflar Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, mahalli emniyet makamlarına yapılmış olan atflar ise nüfus müdürlüklerine yapılmış sayılacaktır.

Geçici 11 inci madde ile; bütçe, taşınır, taşınmaz, hak ve yükümlülükler ile personel konularına ilişkin devir hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 38- 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna;

(1) Eklenen ek 1 inci maddeyle;

“Anayasanın 129 uncu maddesinin beşinci fıkrasındaki “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.” hükmü doğrultusunda; ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenlerin bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemler, yürüttükleri faaliyetler, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı kendileri aleyhine değil, ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilmesi öngörülmektedir. Bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garz ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklı tutulmaktadır. Böylece, söz konusu görevlilerinin keyfi uygulamalarda bulduklarının tespiti halinde, Devlet tarafından ödenmiş zararın kendilerinden tazmin edilebilmesi amaçlanmaktadır.

(2) Eklenen geçici 3 üncü maddeyle; ek 1 inci madde hükmünün, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görülmekte olan davalar, kesinleşmemiş hükümler, miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna gidilemediği için kesinleşen hükümler bakımından da uygulanması ve davaya idare aleyhine devam olunması öngörülmektedir.

Madde 39- 5490 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe paralel olarak doğum, değiştirme ve kayıp hallerinde alınacak kimlik kartlarının bedelleri ayrı belirlenmiş olup, 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa ekli Değerli Kağıtlar Tablosunda gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 40- Madde ile, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idarelerin, elektrik ve doğalgaz alımı ile 5369 sayılı Kanuna göre sağlanan sabit ve ankesörlü telefon hizmetleri, acil yardım çağrıları hizmetleri, internet hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri ile 5809 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri alımlarının üç yılı geçmemek üzere gelecek yıllara sari olacak şekilde yüklenilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 41- Madde ile, 6360 sayılı Kanunda yer alan gelirlerin İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılmasına ilişkin hüküm, Kanunda yapılan değişiklikler çerçevesinde gelirlerin Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına aktarılmasını sağlayacak şekilde değiştirilmektedir.

Madde 42- Yürürlük maddesidir.

Madde 43- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nüfus Hizmetleri Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

07.03.2012

Mahmut Tanal

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/422)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Eşitlik kavramının evrensel olarak kabul edilmiş bir hali olmamasına karşın bu kavram ulusal ve uluslar arası belgelerde ve mevzuatlarda bahsedilmektedir. Eşitlik kavramına ünlü düşünürlerden de atıfta bulunanlar mevcuttur. Yunanlı filozof Aristo'nun orantılı eşitlik olarak adlandırdığı ve Plato'ya atıflarda bulunduğu eşitlik tanımı şu şekildedir. "Benzer olan şeylere benzer biçimde muamele edilmeli, farklı olan şeylere de farklılıklarıyla orantılı muamele edilmelidir." Eşitlik ilkesi ulusal ve uluslar arası mevzuatlarda çokça yer almakta ve uluslar arası kuruluşlar kadın-erkek eşitliğini sağlama hususunda kapsamlı çalışmalar yapmaktadır.

Dünyada kadın-erkek eşitliği konusundaki düzenlemeler, uygulamalar ve politikaların yasal dayanakları, küresel düzeyde Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği çatıları altında yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler, üye devletlerin katılımıyla, bağlayıcı uluslar arası antlaşmalar ve yol gösterici uygulama stratejileri oluşturarak kadın-erkek eşitliği politikalarının geliştirilmesinde önemli roller üstlenmektedir.

Aynı şekilde 16 Kasım 1988 tarihli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Deklarasyonu, cinsler arası eşitliği insan haklarının bir parçası cinsiyet ayrımcılığını temel hürriyetlerin önünde bir engel, cinsiyet ayrımcılığının ortadan kaldırılmasını sosyal adaletin zorunluluğu ve demokrasinin mutlak şartı olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte kadın-erkek eşitliği konusu ekonomik ve sosyal alan kapsamından insan haklarına kapsamına alınmıştır.

Kadın-erkek eşitliği konusunda uluslar arası mevzuatları sıralayacak olursak;

- 1- CEDAW
- 2- Parlamentolar Arası Birliğin Eylem Planı (1995)
- 3- Pekin Eylem Platformu ve Planı (1995)
- 4- BM Kadının Statüsü Komisyonu'nun Yönetim ve Karar Vermede Kadının Yerine İlişkin Benimsenen Sonuçlar (1999)
- 5- Avrupa Konseyi, Kadın-Erkek Eşitliği Deklarasyonu, İstanbul (1997)
- 6- AB ve Konsey Tavsiye Kararı: "Karar Verme Sürecinde Kadın ve Erkeğin Dengeli Katılımı

7- Avrupa Birliği Üye Devletlerin Konferansı, (1999)

Avrupa Birliği göz önüne alındığında kadın-erkek eşitliği konusu 1975’den bu yana “eşit işe eşit ücret” düzenlemeleriyle başlamış ve işe alınma, profesyonel eğitim ve terfi, çalışma şartları, sosyal güvenlik gibi çalışma hayatındaki eşitlik konularına yoğunlaşmış, 1984 yılında Kadın Hakları ve Fırsat Eşitliği Komitesi’nin kurulmasıyla da, Avrupa Birliği içerisinde cinsiyet eşitliği konuları daha ayrıntılı görülmüştür.

Türk mevzuatında da uluslar arası yasal dayanaklar göz önüne alınarak sosyal hayata yansıtılacak somut değişiklikler yapılması gerekmektedir. Kadın-erkek eşitliğini belirten her türlü siyasal ve sosyal değişiklikler topluma yansıtılmalıdır. Doğuştan devlet eliyle kadın ve erkeğe farklı uygulamalar yapılması eşitlik ilkelerinin ruhuna aykırıdır. Bu gerekçelerle 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 41’inci maddesinin 1’inci fıkrasına birinci cümleden sonra gelmek üzere Bakanlık, nüfus cüzdanının kapsamını, şeklini ve ebadını belirlerken cinsiyet farkını gözetmeyecek düzenlemeler yapar cümlesi eklenerek nüfus cüzdanlarında uygulanan farklı renk uygulamasının kaldırılarak kadın-erkek eşitliği ilkeleri temelinde düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MAHMUT TANAL'IN TEKLİFİ (2/422)

**NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 41'nci maddesinin 1'inci fıkrasına birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bakanlık, nüfus cüzdanının kapsamını, şeklini ve ebadını belirlerken cinsiyet farkını gözetmeyecek düzenlemeler yapar.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. Saygılarımla.

Bülent Turan

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/514)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi; nüfus kaydı düzeltmelerinin mahkeme kararıyla ancak bir kere yapılabileceğini belirtmektedir.

Ancak; Ülkemizin genel aile yapısında neslin devamına önem verilmekte ve bunun soyadı ile ilintili olduğu bilinmektedir. Değişik nedenlerle mahkeme kararıyla ad veya soyadı değişikliği yapanlar, ailevi nedenlerden dolayı tekrar ilk ismine dönmek istediklerinde, mevcut kanuna göre bu haktan bir kez yararlandığı için, tekrar yararlanamamaktadır.

Bu nedenle, ilk durumuna dönmek isteyenlere tekrar düzeltme hakkı verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi; nüfus kaydı düzeltmelerinin mahkeme kararıyla ancak bir kere yapılabileceğini belirtmektedir. Değişiklik ile ilk durumuna dönmek isteyenlere tekrar düzeltme hakkı verilmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT TURAN'IN TEKLİFİ (2/514)

**NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) İlk ad veya soyadına dönme talebine ilişkin davalar hariç olmak üzere aynı konuya ilişkin olarak nüfus kaydının düzeltilmesi davası ancak beş yıl içinde açılabilir. Ad değişikliği halinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eş ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1774 Sayılı Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

İsmail Kaşdemir

Çanakkale

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/909)	
ESAS	İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Son dönemlerde oto kiralama firmalarından kiralanan araçlarla çeşitli güvenlik zaafiyeti oluşturan terör eylemlerinde bulunulması ve çeşitli cinayet dolandırıcılık gibi adli vakaların oluşması sırasında kullanılan araçların oto kiralama firmaları tarafından kiraya verildiğinin gözlenmesi sebebiyle, oto kiralama firmalarından araç kiralayan kişilerin kimlik bilgilerinin eş zamanlı olarak güvenlik güçleriyle paylaşılmasının, bu ve ileride oluşabilecek benzer vakaları engelleyebileceği düşünülmektedir.

Otel ve benzeri konaklama yerlerinde kimlik bildiriyle sağlanan, kaçak, aranan ve firari zanlıların tespiti gibi, benzer zanlıların oto kiralama yapmaları ve anında buldukları yerin tespiti ve kullandıkları aracın plakasının tespitiyle yakalanma şansları yükselecektir. Ülkemizde oto kiralama işinin çok yoğunlaştığı fakat bir mevzuat alt yapısının olmadığı aşikardır. Bu nedenlerle bu konuda bir yasal düzenlemenin yapılmasının ihtiyaca cevap vereceği ve oto kiralama yöntemiyle işlenecek olan suçların önleneyeceği düşünülmektedir.

Teklif yukarıda belirtilen gerekçelerle oto kiralama firmalarından oto kiralayan kişilerin kimlik bildiriminin eş zamanlı sağlanmasının düzenlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddede oto kiralama firmalarından her türlü aracın kirallanması sırasında kimlik bilgilerinin eş zamanlı olarak güvenlik güçlerine bildirilmesinin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Maddede oto kiralama işletmeleri adına ilgili işlemi yapmakla yükümlü olan kişilerle, bahse konu konuda kimlikleri bildirilecek kişilerin kapsamının düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ İSMAİL KAŞDEMİR'İN TEKLİFİ (2/909)

KİMLİK BİLDİRME KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunda sayılan, özel veya resmi, her türlü konaklama, dinlenme bakım ve tedavi tesisleri ve işyerleri ile konutlarda geçici veya sürekli olarak kalanlar, oturanlar, çalışanlar ve ayrılanlar ile **Oto kiralama işletmelerinden her türlü aracı kiralayanların** kimliklerinin tespiti ve bildirilmesi bu Kanunun hükümlerine göre yapılır”

MADDE 2- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Oto Kiralama işletmecilerinin sorumlu işletmeleri, işletmelerinden araç kiralayan yerli ve yabancı herkesin, kiralamayı yapan tüzel kişiliklerin şirket yetkilisinin kimlik kayıtları ile Otel motel, han, pansiyon, bekar odaları, kamp, kamping, tatil köyü ve benzeri her türlü, özel veya resmi konaklama yerleri ile özel sağlık müesseseleri, dinlenme ve huzur evleri, dini ve hayır kurumlarının sosyal tesislerinin sorumlu işletmeleri bu yerlerde ücretli veya ücretsiz, gündüz veya gece, yatacak yer gösterdikleri yerli veya yabancı herkesin kimlik ve geliş- ayrılış kayıtlarını, örneğine ve usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, genel kolluk örgütlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak, Devlet İstatistik Enstitüsüne, talebi halinde vermek zorundadırlar.”

MADDE 3- Bu Kanun 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

M. Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

Mehmet Hilal Kaplan
Kocaeli

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1518)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

İnsan hakları ihlallerindeki yükselişe paralel olarak hak arama bilincinin de önemli bir şekilde arttığı bir dönemde ne yazık ki kolluk kuvvetlerine de izafi ve neredeyse sınırsız zor kullanma yetkileri tanınmış olması insan hakları kapsamında kabul edilebilir olmaktan uzaktır. Daha açık bir ifadeyle, birçok bireysel veya toplumsal tepki, eylem gibi demokratik hakların kullanıldığı ortamlarla spor müsabakalarında dahi kolluk kuvvetlerine her tür müdahale imkanı yasa ile tanınmış, yasa ile tanınmamış olanlar ise uygulamada sürekli olarak artarak yoğunlaşmıştır.

Özellikle de “biber gazı” olarak adlandırılan kimyasal gazların kolluk kuvvetlerince her ortamda ve orantısız güç olarak kullanıldığı bir gerçektir. Türk Tabipler Birliği ve birçok bağımsız sivil toplum kuruluşunun da açıkça beyan ettiği üzere, insan sağlığına doğrudan zararlı olduğu sabit olan gazların kolluk kuvvetlerince açık veya kapalı alan gözetmeksizin, spor müsabakalarında kaçacak bir yeri olmayan seyircilerin veya en basit toplumsal gösteride dahi muhatabının sağlık durumu da dikkate alınmadan yoğun şekilde kullanıldığı gerçeği ise tüm şüphelerden uzaktır.

İnsan sağlığına açıkça zarar veren, kullanım şartları ve yetkileri herhangi bir sınıra tabi olmadan kullanılan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da Türkiye aleyhine verilen kararlar sonrasında anılan kimyasal gazların kullanımının yasaklanması artık zorunlu hale gelmiştir. Öyle ki, son birkaç yıl içerisinde “biber gazı” kullanımı nedeniyle yaşamını kaybeden, özellikle akciğerleri önemli şekilde zarar görerek sağlık sorunları yaşayan önemli sayıda yurttaşımız bulunmaktadır. Bütün bu acı gerçekler karşısında ise idare tarafından anılan yetkinin bir ölçüte bağlanması bir tarafa, yoğun şekilde anılan kimyasal gazların alımı ve depolanarak kullanıma teşvik etmesi ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kolluk kuvvetlerine tanınan zor kullanma yetkisi kapsamında yer alan göz yaşartıcı gaz veya toz kullanımı konusunda herhangi bir somut ölçüt benimsenmemesinin veya bu amaçla belirlenecek somut ölçütün yine de insan sağlığını tehdit veya yaşam hakkını ihlal sonucunu doğuracağı gerçeği ile birlikte kolluk kuvvetlerinin kullanılabilen azami gaz miktarının da çok üstünde ve orantısız güç olarak kullandığı gazların kullanımının yasaklanması günümüz şartlarında zorunlu hale gelmiştir.

Bireysel olarak kendini koruma imkanı bulunmayan çocuk, yaşlı, engelli ve hastalar karşısında dahi gaz kullanmaktan imtina etmeyen kolluk kuvvetlerine, olayları önlemede başkaca yöntemlere başvurma imkanı varken insan sağlığı ve yaşamını doğrudan etkileyen bir müdahale yönteminin kullanımının takdirinin verilmesi insan hakları ve toplum vicdanı açısından kabul edilebilir sonuçlar yaratmamaktadır.

İşbu teklif ile birlikte, artık her ne gerekçe ile ve nerede olursa olsun kolluk kuvvetlerince hiçbir surette göz yaşartıcı gaz veya toz kullanılamayacak, Metin Lokumcu, Çayan Birben, Hüseyin Demir, İbrahim Sevindik, İshak Kalvo ve Hacı Zengin isimli yurttaşlarımız gibi başka yurttaşlarımızın yaşam hakkının kolluk kuvvetlerince gaz kullanımı nedeniyle ihlal edilmesinin önüne geçilecektir.

Madde 2- Bu madde ile insan sağlığına zararlı olan tüm gaz ve tozların (göz yaşartıcı gazlar dahil olmak üzere) ithalatı veya imalatı yasaklanmaktadır.

Madde 3- Bu madde yürürlük maddesidir.

Madde 4- Bu madde yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU VE KOCAELİ
MİLLETVEKİLİ MEHMET HİLAL KAPLAN'IN TEKLİFİ (2/1518)

**2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 2559 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının sonuna “Ne var ki, bu yetki kapsamında kimyasal veya başkaca bir gaz veya toz kullanılması yasaktır.” cümlesi eklenmiş ve 3 üncü fıkranın (b) bendinde yer alan “göz yaşartıcı gazlar veya tozlar” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 2559 sayılı Kanun'a aşağıdaki madde eklenmiştir:

“EK MADDE 10- İnsan sağlığına zararlı etkileri bulunan gaz ve tozların ithalatı ve imalatı yasaktır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“04.06.1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

O. Faruk Loğoğlu

Adana

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1579)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacının karşılanması ve polis memurlarına kariyer imkanı sağlanması için 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 16.06.2010 tarihinde 5997 sayılı kanun ile “Başpolis Memuru” ve “Kıdemli Başpolis Memuru” rütbeleri oluşturulmuştur. Başpolis Memuru rütbesi Emniyet Teşkilatı Kanunu 13. Maddesine göre 11. meslek derecesindedir ve Polis Memuru rütbesinin üstündedir. Başpolis ve Kıdemli Başpolis Memuru rütbesine terfi etmek isteyen Emniyet mensupları sınav dahil zorlu aşamalardan geçmektedirler.

Başpolis rütbesi için yapılan sınavda başarılı olanlar Yönetici Eğitimi’ni de tamamlayarak 14-22 Nisan 2011 tarihlerinde atanmışlardır. Emniyet Teşkilatı’nda halen 9200 Başpolis görev yapmaktadır.

Fakat, Başpolis rütbesi konusundaki uygulamalarda ‘Emniyet Teşkilatı’nın ilk kademe amir ihtiyacının karşılanması’ amacına uyulmamaktadır. Başpolis ve Kıdemli Başpolis Memurları sıklıkla amir olarak değil ekip ya da büro memuru olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle, Emniyet Teşkilatı içinde bir takım sıkıntılar baş göstermiştir. Başpolislerin atanma, görev tanımı ve hitap şekli konuları başta olmak üzere acil çözüm bekleyen sorunları vardır. Bu sorunlar çözülmediği takdirde, polislerimizin motivasyon ve aile yaşamları olduğu kadar Emniyet Teşkilatı’nın disiplin ve verimliliği de doğrudan ve olumsuz olarak etkilenecektir.

Bu noktadan hareketle kanun, Başpolis Memuru ve Kıdemli Başpolis Memuru rütbelerini taşıyan Emniyet Teşkilatı Personelimizin mağduriyetlerini gidermeyi hedef almaktadır. Buradaki amaç, söz konusu personelin çalışma koşullarını iyileştirecek düzenlemeleri yapmak olduğu kadar Emniyet Teşkilatı’nın daha sağlıklı çalışmasına da katkıda bulunmaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Halihazırda ‘Başpolis ve Kıdemli Başpolis Memuru’ unvanı taşıyan Emniyet Teşkilatı personelinin memur olarak kullanılmalarını önlemeye yönelik düzenlemeleri ifade etmiştir.

Madde 2- Başpolis ve Kıdemli Başpolislerin unvan ve atanma koşullarına ilişkin düzenlemeleri ifade etmiştir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

ADANA MİLLETVEKİLİ OSMAN FARUK LOĞOĞLU’NUN TEKLİFİ (2/1579)

EMNİYET TEŞKİLATI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan rütbe unvanlarından “Kıdemli Başpolis Memuru” unvanı “Kıdemli Başpolis” şeklinde, “Başpolis Memuru” unvanı “Başpolis” şeklinde değiştirilmiş, 10 ve 11 inci meslek derecelerinde yer alan “Büro Memuru, Ekip Memuru” görev unvanları madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 3201 sayılı Kanunun ek 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 28- Emniyet Genel Müdürlüğünce, ihtiyaç duyulması halinde aşağıda belirtilen kriterlere göre seçilecek en az beş yıl fiilen görev yapmış polis memurları arasından başpolis kadrolarına, başpolis olarak fiilen beş yıl görev yapmış olanlar arasından ise kıdemli başpolis kadrolarına atama yapılabilir. Başpolis ve kıdemli başpolis kadrolarına atanacakların birimlere ve branşlara göre sayısı Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Başpolis ve kıdemli başpolisliğe atanacakların seçiminde; meslek kıdemi, eğitim düzeyi, personelin yöneticilik özelliğine ilişkin amirlerinin değerlendirilmesi, performans değerlendirme puanı adli ve idari cezalar ile yazılı sınav sonuçları esas alınır.

Emniyet Genel Müdürlüğünce, ayrıca her yıl ihtiyaç olarak tespit olunan başpolis sayısının % 20’sine kadarı 24 yıl ve üzeri fiili hizmet süresi bulunan polis memurları için ayrılır. Bu sayıya göre belirlenecek polis memurları, yönetmelikte belirlenen başvuru şartları, kendi aralarında düzenlenecek yazılı sınav ve diğer kriterler esas alınarak yapılacak sıralamaya göre başpolisliğe atanır.

Kıdemli başpolis, başpolis ve polis memurunun; başpolis ise polis memurunun hiyerarşik üstüdür.

Başpolis ve kıdemli başpolisler hakkında, bu Kanun ve diğer kanunlarda belirtilmeyen hususlarda polis memurları hakkındaki hükümler uygulanır.

Başpolis ve kıdemli başpolisliğe atanacakların seçiminde aranacak şartlar, başvuru ve değerlendirme, uygulanacak yazılı sınav, başarı sırasının tespiti, verilecek eğitimler, atanma ve bunlara ilişkin diğer esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'na Dair Kanun Değişiklik Teklifi gerekçesiyle birlikte ektedir.

Gereğini arz ederim.

Ertuğrul Kürkçü
Mersin

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1632)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

31 Mayıs tarihinde başlayan ve günümüze kadar devam eden “Gezi Parkı Protestoları” sırasında Türk Tabipler Birliği'nin 12 Haziran 2013 saat 18.00 itibarıyla açıkladığı rakamlara göre 13 ilde toplam yaralı sayısı 7478 olmuştur. Bunlar dışında sözkonusu olaylarda 4 kişi hayatını kaybetmiştir. Yukarıda ifade edilen yaralanmaların içeriğini biber gazına bağlı yüzeysel yangı ve solunum sıkıntıları, astım krizi, epilepsi atakları, yakından atılan biber gazı kapsülleri, plastik mermiler ve darpa bağlı kas-iskelet sistemi yaralanmaları (yumuşak doku zedelenmeleri, kesiler, yanıklar, basit kırıklardan sekel bırakacak ciddiyete sahip açık/kapalı kırıklar), kafa travmaları, plastik mermilerden kaynaklı görme kayıplarına varan göz problemleri ve karın içi organ yaralanmaları oluşturmaktadır.

Güvenlik kuvvetleri tarafından toplumsal olaylara müdahale amacıyla kullanılan gazlar olumsuz birçok sağlık etkisi bulunan kimyasal maddelerdir. Bu amaçla kullanılan maddeler çok çeşitlidir ancak üç ana grupta toplanmaktadır:

- * Göz yaşartıcılar
- * Aksırtıcı kimyasal gazlar
- * Kusturucular

Gaz bombası olarak adlandırılan bu kimyasal silahların içerisinde kullanılan kimyasal maddelerin on beş farklı türü vardır. Boğucu, Zehirleyici ve Benzer Gazların ve Biyolojik Araçların Savaşta Kullanımının Yasaklanmasına ilişkin 1925 Cenevre Protokolü ve Kimyasal Silahların Geliştirilmesinin, Üretimimin, Stoklanmasının ve Kullanımının Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili 1993 Sözleşmesi uyarınca, toplumsal olaylarda, kitlenin kontrolü amacıyla kullanılan biber gazı dahil olmak üzere kimyasal silah kullanmak kesinlikle yasaktır.

Güvenlik kuvvetleri tarafından toplumsal olaylara müdahalelerde kullanılan göz yaşartıcı gazlar geniş bir kimyasal grubu oluşturmakta ve “kimyasal silah” olarak nitelendirilmektedir. 1969 yılında, seksen ülke Cenevre Protokolünde yasaklanan kimyasal silahlar arasında gaz bombalarının da olmasını istemiştir. Toksik potansiyelleri hakkında daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu bildirmiş ve hiçbir durumda kullanımına izin verilmemesini belirtmişlerdir. Erişkinlerde ölümcül etkilere de yol açabilmektedir ve genel olarak gazın etkileri günler sonra ortaya çıkmaktadır. Özellikle astım hastaları ya da geçirilmiş akciğer hastalığı olan yaşlı hastalarda gaza maruz kalım sonrası ölümler meydana gelebilmektedir ve ülkemizde de bu sebeple kayıt edilen ölümlü vakalar mevcuttur. Gazdan etkilenme düzeyi;

- a. Gazın aşırı miktarda kullanımı
- b. Kapalı bir ortamda gaza maruz kalma
- c. Dakikada solunan gaz partikül sayısının yüksekliği ki bu da aşırı miktar kullanımı ile bağlantılıdır

Gaz; deri, göz ve solunum yollarında ciddi düzeyde tahriş ve tahribat yaratır. Etkileri saniyeler içerisinde başlayarak bir saate kadar sürebilir. Deriden emilip sinir uçlarında biriktiğinden kişinin maddenin etkisinden kurtulması saatler alabilmektedir. Kullanılan maddeler Aşırı miktarda atıldıysa, kapalı ortamlarda kullanıldıysa ve kişiler gazla uzun süre temas etmek zorunda kalmışlarsa ve soluk alıp verme sayısı yüksek olan bireyler varsa sağlık etkilerinin daha yoğun olduğu belirtilmektedir. Kullanılan maddeler geç ortaya çıkan sağlık sorunlarına da yol açabilmektedirler. Yüksek miktarlarda ve uzamış temas nedeniyle sağlık riskleri çok ciddidir ve ölüme bile yol açabileceği saptanmıştır.

Yukarıda sayılan nedenlerin dışında sözkonusu gazlar Anayasamızın 5 ve 17. ve 56. maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesi ile teminat altına alınmış maddi ve manevi varlığını geliştirme ve yaşama hakkını ihlal etmektedir. Ayrıca söz konusu kimyasal silahların kullanımı Anayasamızın 34. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10 ve 11. maddeleri ile teminat altına alınmış yurttaşlarımızın toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemeye ilişkin demokratik haklarının kullanılmasını da engellemektedir.

Bu nedenlerle güvenlik güçlerinin kullandığı göz yaşartıcı gazlar veya tozların kimyasal silah sınıfında sayılarak yasaklanması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 16'ncı maddesinin (b) bendinde yer alan “göz yaşartıcı gazlar veya tozlar” ibaresi madde metninden çıkarılarak sözkonusu gaz ve tozların kullanılmaması amaçlanmıştır.

Madde 2- Boğucu, zehirleyici, göz yaşartıcı gazlar veya tozların kimyasal silah sınıfında olduğundan, kullanmasının tamamen yasaklanması amaçlanmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

MERSİN MİLLETVEKİLİ ERTUĞRUL KÜRKCÜ’NÜN TEKLİFİ (2/1632)

**POLİS VAZİFE VE SALAHİYET KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 16 ncı maddesinin (b) bendinde yer alan “göz yaşartıcı gazlar veya tozlar” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 11- Bu Kanunun uygulanmasında polisin kişilere karşı, boğucu, zehirleyici, göz yaşartıcı gazlar veya tozları, kimyasal silah sınıfında olduğundan, kullanması yasaktır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve Gerekçesi
ektedir.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

M. Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

Gürsel Tekin
İstanbul

Veli Ağbaba
Malatya

Aykut Erdoğan
İstanbul

Özgür Özel
Manisa

Engin Altay
Sinop

Levent Gök
Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

CHP Grup Başkanlığının 03.11.2014 tarih ve 1584 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik
Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılmak istiyorum. Gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Umut Oran
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2443)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GEREKÇE

Nüfus cüzdanı, kişinin Türk vatandaşı olduğunu ve aile kütüklerine kayıtlı bulunduğunu kanıtlayan resmî belgedir. Nüfus Hizmetleri Kanununun 11. Maddesi ile her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına kendisini nüfus kütüklerine yazdırma ve nüfus cüzdanı alma mecburiyeti getirilmiştir. Bu mecburiyet kamu düzeni ve güvenliğinin bir gereğidir. Dolayısıyla nüfus kütüklerine kayıt ve nüfus cüzdanı almak öncelikle devletin temel işlevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesine hizmet etmektedir. Tabi ki vatandaşlık hakkının da doğal bir gereğidir.

2014 yılı sonunda nüfus cüzdanlarının yerini Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı almaya başlayacaktır. Bu kartlarda kişilerin parmak biyometri verisinin işlenmiş olduğu bir çip de bulunacaktır. Bu çipli nüfus cüzdanları için Hükümet her bir yurttaşımızdan 18 TL almayı planlamaktadır. Yurttaşların “çipli kimlik kartı istiyoruz” diye bir talebi olmadığı halde devlet, kendi işlevlerini daha kolay ve sağlıklı bir şekilde yerine getirmek için bir girişimde bulunmakta bunun maliyetini de yurttaşlarımızın sırtına yüklemektedir.

Türkiye nüfusunun %9,1'i açlık sınırının, %63,3'ü de açlık ve yoksulluk sınırının altında bir gelir elde ederken, yeni Cumhurbaşkanlığı binasına 1.1 katrilyon, yeni Cumhurbaşkanlığı uçağına 600 trilyon civarında para harcayan, kamuda araç ve bina kiralamaları için trilyonlarca lirayı havaya savuran Hükümetin yeni kimlikler için her bir yurttaşımızdan 18 TL talep etmesi hiçbir şekilde kabul edilemez.

Hükümet yeni kimlikler için yurttaşlardan 1 katrilyon 368 trilyon TL para toplamayı hedeflemektedir. “En az 3 çocuğı” olan bir ailenin cebinden 90 TL çıkacaktır. Oysa bu yeni kimlik kartlarının maliyetinin 5 TL'yi geçmediğı kamuoyunda dile getirilmektedir.

Vatandaşı adeta yolunacak kaz olarak gören Hükümet, yüksek oranlı vergiler yetmezmiş gibi bir de bu tür fırsatları kazanca çevirmeye çalışmaktadır.

Anayasanın 73. Maddesinde kamu giderlerini karşılamak üzere herkesin mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü olduğı; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin ancak kanunla konulabileceğı emredilmektedir.

Dolayısıyla özünde kamu düzeni ve güvenliğinin bir gereğı olan ve temin edilmesi de bir kamu hizmeti olarak devletin görevi olan yeni kimlik kartları için vatandaştan maliyetin çok üzerinde bir ücret talep edilmesi hukuka, adalete ve kamu hizmeti anlayışına uygun değildir.

Öte yandan yeni kimlik kartlarında kullanılacak teknolojinin kişisel hakların ihlaline ve kişilerin izlenmesine yol açabileceğıne ilişkin kaygılar da bulunmaktadır.

Anayasanın 20. Maddesinde kişisel bilgilerin gizliliğı güvence altına alınmış, herkese kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı tanınmıştır. Her ne kadar, Nüfus Hizmetleri Kanununun 41. Maddesinin 8. Fıkrasında bir takım güvenceler yer alsada kişisel hakların daha açık ve etkin yasal düzenlemelerle korunması gerekmektedir. Bu bağlamda yeni çipli kimlik kartlarının da anayasada yer alan bu hakkı ihlal etmeyecek şekilde düzenlenmesi şarttır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 41 inci maddesinin 8 inci fıkrasına bir cümle eklenerek, yeni kimlik kartları vasıtasıyla kişilerin uzaktan izlenmesi ve kişisel bilgilerinin isteğı dışında uzaktan alınabilmesini engellemeye yönelik her türlü teknik ve idari tedbiri almak ilgili Bakanlığa bir görev olarak verilmektedir.

Madde 2- Madde ile Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 41 inci maddesinin sonuna bir fıkraya eklenerek, devletin getirdiğı yeni kimlik kartı alma yükümlülüklerinde vatandaşlardan ancak maliyetin yarısının, her hâlükârda 7 TL'yi geçmeyecek bir bedelin talep edilmesi; vatandaşın yeni kimlik kartı istemesi durumlarında ise ancak kartın maliyeti kadar bir bedelin talep edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU VE CUMHURİYET HALK PARTİSİ
GRUP BAŞKANVEKİLLERİ SİNOP MİLLETVEKİLİ ENGİN ALTAY, ANKARA MİLLETVEKİLİ
LEVENT GÖK İLE 4 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/2443)

NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 41 inci maddesinin 8 inci fıkrasının son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle fıkraya eklenmiştir.

“Bu kart ve üzerindeki yonga vasıtasıyla kişilerin uzaktan izlenmesi ve kişisel verilerinin isteği dışında herhangi bir şekilde alınmasını engelleyecek her türlü teknik ve idari tedbir ilgili Bakanlık tarafından alınır.”

MADDE 2- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 41 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Vatandaşların isteği dışında getirilen yeni kimlik kartı alma yükümlülüklerinde kart bedeli olarak, maliyetinin yüzde 50'sinden ve her halükârda 7 TL'den fazla ücret talep edilemez. Diğer durumlarda vatandaş tarafından istenecek yeni kimlik kartları için ise kartın maliyetinin üzerinde bir bedel talep edilemez.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5490 Sayılı ve 25/4/2006 tarihli Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

M. Sezgin Tanrıkulu

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2469)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

GEREKÇE

Anayasanın 10. maddesi ‘Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir’ ifadesi ile yurttaşların inanç hürriyetini teminat altına almaktadır. Aynı zamanda Anayasanın 24. maddesindeki ‘Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. ‘ ve ‘ibadet, dinî âyin ve törenler serbesttir. ‘hükümü ile devletin tüm inançlara eşit mesafede durmasının sağlanması amaçlanmıştır. Bu hüküm farklı inanç gruplarının ibadet özgürlüğünü koruma altına almaktadır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 2. maddesi ‘Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetilmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir. Ayrıca, ister bağımsız olsun, ister vesayet altında veya özerk olmayan ya da başka bir egemenlik kısıtlamasına bağlı ülke yurttaşı olsun, bir kimse hakkında, uyuşunda bulunduğu devlet veya ülkenin siyasal, hukuksal veya uluslararası statüsü bakımından hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.’ Diyerek inanç özgürlüklerinin uygulanmasının evrensel olduğunu, ayırım gözetilmeksizin uluslararası alanda beyan etmiştir. Anayasanın 90. Maddesinin 5. Fıkrası gereğince kanun kudretinde olan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi inanç özgürlüğünün yasal dayanaklarından birini oluşturmaktadır. Özellikle laikliği Anayasa’ında 1937’den bu yana bulunduran ülkemizde, Devlet idaresinin tüm yurttaşlara eşit mesafede durması gerekmektedir. Türkiye’de yaşayan Alevi yurttaşların çoğu, İslam dışında bir dine mensup olan ve herhangi bir dine mensup olmayan bireyler nüfus cüzdanındaki din hanesinin kaldırılmasını talep etmektedir. Devlet bu talebi karşılamalıdır. Bu isteğe ifade özgürlüğü düşüncesiyle yaklaşılmalıdır. Nüfustaki din hanesinde yazan şeyle insanın dini belirlenmiş olmaz, Nüfus cüzdanlarında din ve mezhebin belirtilmesinin toplumdaki kutuplaştırmayı artıracak bir durumdur. Bu sebeplerden ötürü 5490 Sayılı ve 25/4/2006 tarihli Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun 7. Maddesinin e bendi ve 35. Maddesinin 2. Fıkrası metinden çıkarılması için bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU’NUN TEKLİFİ (2/2469)

**5490 SAYILI VE 25/4/2006 TARİHLİ NÜFUS HİZMETLERİ KANUNU’NDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5490 Sayılı ve 25/4/2006 tarihli Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun 7. Maddesinin e bendi ve 35. Maddesinin 2. Fıkrası metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini bakanlar kurulu yürütür.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

18.12.2014

Esas No: 1/995

Karar No: 35

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Başkanlığınıza sunulan 1/995 esas numaralı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, 24 Kasım 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Tasarı, Komisyon Başkanı Mehmet TEKELİOğLU başkanlığında toplanan Komisyonumuzun 18 Aralık 2014 tarihli 23'üncü Toplantısında; İçişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği (AB) Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı temsilcileri ile Tasarı'nın havale edildiği esas komisyon olan İçişleri Komisyonu üyesi İdris ŞAHİN'in katılımıyla görüşülmüştür.

Komisyon Başkanı, Toplantı'nın başında, Komisyonunda görüşülecek her tasarı ve teklif için AB Bakanlığından yazılı görüş istendiğini ve bu görüşlerin Komisyon üyelerine dağıtıldığını belirtmiş; görüşülmekte olan Tasarı'ya ilişkin olarak AB Bakanlığından yazılı görüş gelmediğini Komisyon üyelerine ifade etmiştir.

Tasarı ile ilgili sunuş konuşması yapan İçişleri Bakanlığı temsilcisi, aşığıdaki bilgileri vermiştir:

- Tasarı, dört temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde polisin yetkileriyle ilgili düzenlemeler, ikinci bölümde emniyet teşkilatının yapısına ilişkin düzenlemeler, üçüncü bölümde nüfus hizmetleriyle ilgili çeşitli bürokratik işlemlerin azaltılmasına yönelik düzenlemeler ve son bölümde ise İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da bazı düzenlemeler öngörülmektedir.

- 2005 yılında yetkilerinin kısmen azaltılmış olması, polisin etkin çalışmasını sekteye uğrattığı için Tasarı ile polisin bazı yetkileri artırılmaktadır. Bu çerçevede, AB'ye üye birçok ülkede olduğu gibi, polise gözaltına alma yetkisi verilmekte ve yine söz konusu ülkelerdeki gözaltı sürelerine benzer düzenlemeler öngörülmektedir.

- Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılanların güvenliğini ve kamu düzenini tehdit eden olayları önlemek için yeni düzenlemeler getirilmektedir.

- Toplumsal olaylarda kamu ve kişi mallarına verilen zararlar, Devlet tarafından karşılanmaktadır. Tasarı'yla, bu zararların sorumlulara rücu edilmesi hükmü getirilmekte ve rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılmaktadır.

- Son dönemlerde sıkça gündeme gelen ve kamuoyunda "bonzai" adı ile bilinen uyuşturucu maddenin kullanımı ve satışına ilişkin cezalar artırılmaktadır.

AB Bakanlığı temsilcisi ise Tasarı ile ilgili şu görüşleri ifade etmiştir:

- Tasarı'nın öngördüğu düzenlemelere ilişkin doğrudan bir AB normu bulunmadığından konu, AB'nin genel yaklaşımı ve üye ülke uygulamaları bağlamında incelenmiştir.

- Tasarı ile, iç güvenliğin sivil gözetimi konusunda İçişleri Bakanlığına, Jandarma personeline ilişkin sicil, atama, disiplin, denetim gibi yetkiler verilmektedir. 1998 yılından bu yana Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan ilerleme raporlarında birçok kez ifade edilen bu hususun Tasarı kapsamında değerlendirilmiş olması önemlidir.

- Tasarı'nın, nüfus hizmetlerinde kırtasiyeciliğin azaltılmasını öngören hükümleri, kamu yönetiminin etkililiği ve verimliliği çerçevesinde kayda değer başka bir husustur. Ayrıca, kimlik kartlarına biyometrik verilerin işlenmesi de, AB ile yürütülmekte olan vize muafiyeti görüşmelerinde öngörülen bir konu olduğundan son derece önemlidir.

- Molotof ve sapan konusu ile ilgili olarak AB'ye üye ülkelerdeki uygulamalara bakıldığında Alman Silahlar Kanunu'nda molotof ve sapanın yasaklanmış silahlar listesinde yer aldığı görülmektedir. Yine, İngiltere ve İrlanda'da patlayıcı madde bulunduranlar, kullananlar, kullanmaya teşebbüs edenler hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır. Tasarı'da bu konuda öngörülen düzenleme, esasında toplantı ve gösteri yapma hak ve özgürlüğünü garanti alan ve kişilerin yaşam hakkını koruyan bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

- Tasarı'da düzenlenen arama, Ceza Muhakemeleri Kanunu kapsamında düzenlenen adli arama değil, suçun önlenmesi amacıyla yapılan aramadır. Bununla, polisin suç işlenmesini önlemek amacıyla zaten mevcut olan yetkileri artırılmaktadır. Tasarı ile, önleyici arama yetkisi, mülki idare amirinin belirlediği kolluk amirlerine verilmek suretiyle sınırlandırılmış ve somut koşulların mevcudiyeti şartına bağlanmıştır. Ayrıca, arama kararının yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması şartı getirilmiştir. Ancak, bu konularda ülkemizde uygulamadan kaynaklanan sıkıntılar yaşanabildiğinden, öngörülen bu tedbirlerin tehlikeyle orantılı olarak kullanılması yerinde olacaktır.

Bakanlık temsilcilerinin konuşmalarını müteakip Komisyon Başkanı Mehmet TEKELİOĞLU, Tasarı'nın havale edildiği esas komisyon olan İçişleri Komisyonunda Tasarı'yı görüşmek üzere bir alt komisyon kurulduğunu ifade etmiş ve alt komisyon görüşmelerinde Tasarı'da yapılan değişiklikleri sunması için Çankırı Milletvekili İdris ŞAHİN'e söz vermiştir.

Çankırı Milletvekili İdris ŞAHİN, alt komisyonunda yapılan görüşme ve değişikliklere ilişkin olarak aşağıdaki hususlara temas etmiştir:

- Gerek İçişleri Komisyonunda gerekse alt komisyonunda öncelikli olarak Tasarı'ya yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiaları ele alınmıştır. Yapılan müzakereler neticesinde Tasarı'nın Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilmiştir.

- Tasarı'nın 1'inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen önleme arama yetkisine ilişkin önemli bir değişiklik yapılmıştır. Burada, polislerin görevlerini yaparken keyfi hareket etmelerini önlemek amacıyla, birinci fıkranın sonuna "Bu fıkra kapsamında yapılan araç aramalarına ilişkin olarak kişiye, arama gerekçesini de içeren bir belge verilir." Cümlesi eklenmiştir. Bu değişiklikte ayrıca, polisin yanlış bir uygulaması söz konusu olduğunda, vatandaşa elindeki belgeyle bağımsız mahkemelerde hakkını arayabilme imkânı sağlanmıştır.

- Tasarı'nın 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, "Kendisinin veya başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri," ifadesinde geçen "Kendisinin veya" ibaresi metinden çıkarılmıştır. Bu ibare bir bakıma özgürlüklerin daraltılması şeklinde değerlendirildiğinden iktidar ve muhalefet partilerinin ortak kararıyla söz konusu değişiklik yapılmıştır.

- Tasarı'nın 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, "Polis; müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini, ikamet ettikleri yerlerde veya işyerlerinde de alabilir." cümlesine "talepleri hâlinde" ibaresi eklenerek söz konusu hüküm ihtiyari hâle getirilmiştir.

- Tasarı'nın 5'inci maddesinde, uyuşturucu madde alımı veya kullanımı suçunun belirli yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek cezanın yarı oranında artırılması öngörülmektedir. Bu yerler arasına "kışla ve askerî tesisler" de eklenmiş; ayrıca söz konusu yerlere yakınlık mesafesinin tespitinin mülki idare amirlerine bırakılmasından vazgeçilerek "iki yüz metre" şeklinde açık bir düzenlemeye gidilmiştir. Cezai işlem öngörülecek bir düzenlemede idarenin farklı yerlerde farklı mesafeler belirleyebileceği öngörüsünden hareketle, karar verme yetkisini idareye bırakmadan kanun koyucunun bunu doğrudan belirlemesinin uygun olacağı düşünülmüştür.

- Tasarı'nın 6'ncı maddesinde sayılan suçlara Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3'üncü maddesinde belirtilen suçlar da eklenmiştir.

- Tasarı'nın 7'nci maddesinde, vali ve kaymakamlara tanınan birtakım yetkilerin sadece vali tarafından kullanılabilmesine yönelik değişiklik yapılmıştır.

- Tasarı'nın 9'uncu maddesinde, araç kiralama şirketlerinin, araç bilgileri ile kiralayanların kimlik bilgileri kayıtlarını tutma ve kolluk kuvvetlerinin incelemelerine hazır bulundurma zorunluluğunu öngören düzenlemeye, kişisel verileri korumak amacıyla "Sistemde yer alan kayıtları, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır." şeklinde bir hüküm ilave edilmiştir.

- Tasarı'nın öngördüğü düzenlemelerin AB üyesi ülkelerde olmadığı ve sadece Türkiye için geçerli bir kısım normlar oluşturulduğuna yönelik bir algı yaratılmaya çalışılmaktadır. Oysaki, bu düzenlemelerin benzerleri, AB ülkelerinin tamamında mevcuttur. Kaldı ki, burada yapılan düzenlemelerin özünü, kişilerin hak ve özgürlüklerini güvence altına almak için atılan adımlar oluşturmaktadır.

Komisyon üyesi milletvekilleri de Tasarı ile ilgili aşağıda yer verilen görüşleri ifade etmişlerdir:

- 50'yi aşkın vatandaşın can kaybıyla sonuçlanan 6-7 Ekim Olayları, bu tür olaylar başladıktan sonraki süreci kontrol etmenin zorluğunu açıkça göstermiştir. 6-7 Ekim'de yaşanan kitlesel şiddet olaylarında vatandaşlar, polislin olayları önleyebilme noktasındaki yetersizliğine tepki göstermiştir. Olayların yaşandığı yerlerdeki mülki idare amirleri ve kolluk amirleri, polislin olaylara müdahale yetkisinin sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Polislerin olaylara müdahaledeki etkinliğinin artırılması ve olayların kontrolden çıkmasının önlenmesi son derece önemlidir. Tasarı, bu kritik ihtiyaçlara cevap verecek mahiyettedir.

- Tasarı'nın temel noktası, caydırıcılığı esas almasıdır ki, bu, genel olarak ceza hukukunun ve yaptırımların felsefesiyle uyumludur.

- 6-7 Ekim Olayları, bu Tasarı'nın hazırlanmasının tek gerekçesi değildir ama süreci tetiklemiş ve hızlandırmıştır. Onlarca iş makinesi, okul, sağlık ocağı vb. yakılmış olmasına rağmen ellerinde molotof olan yüzleri maskeli failler, teşhis edilemedikleri gerekçesiyle serbestçe dolaşmaktadırlar. Bu bakımdan, polislin olaylara zamanında ve etkin bir şekilde müdahale etmek bakımından kendisini salâhiyetli hissetmesini sağlayacak düzenlemeler, vandalizme fırsat vermemek adına elzemdir.

- Hukukta düalizm yani iki taraflı düşünme esastır. Bir mevzuatı değerlendirirken meseleye sadece sanık veya fail tarafından bakmak ve dolayısıyla mağduru göz ardı etmek doğru bir yaklaşım değildir.

- İnsanların kendilerini güvende hissetmeleri de özgürlükler kadar önemlidir. Tasarı'yla, özgürlüklerden taviz vermeden kamu düzenini tesis etmek hedeflenmektedir.

- Muhalefetin yakın zamana kadar polislin yetkilerinin kısıtlanmasının güvenlik- özgürlük dengesini güvenlik aleyhine bozduğuna yönelik eleştirileri de dikkate alınırca öngörülen düzenlemelerin doğru ve hatta gecikmiş düzenlemeler olduğu görülecektir. Devlet, birinci vazifesi olan kamu düzenini sağlama noktasında kesin ve kararlı adımlar atmaya devam etmelidir.

- Bu Tasarı, devletin en önemli görevi olan, vatandaşının can ve mal güvenliğini korumaya matuf, önleyici ve caydırıcı düzenlemeler içermektedir ve ivedilikle yasalaştırılması gerekmektedir.

- Masum bir gösteri aleti olarak gösterilen molotofların kullanılması neticesinde Türkiye'nin çeşitli kentlerinde insanlar hayatlarını kaybetmişlerdir. Bu nedenle, Tasarı, insanların hak ve özgürlüklerini kısıtlamadan, gösteri yapanların dışında kalan çoğunluğun da yaşam hakkını, seyahat özgürlüğünü ve evlerinde güven içerisinde oturma haklarını korumaya dönüktür.

- Öngörülen düzenlemelerin, insanımızın mutlak faydasına olduğuna inandığımız Avrupa Birliği normlarından taviz olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

- Tasarı'nın öngördüğü düzenlemeler açısından dünya örnekleri çok objektif bir kriter sunmaktadır ve Tasarı, bu örneklerle uyum arz etmektedir.

- Avrupa'da gözaltı süreleri 76 saate kadar çıkarken Türkiye'de görece düşük olması hususu sorgulanmalıdır. AB'ye sadece özgürlükler bakımından değil sağduyulu vatandaşların haklarını korumak adına güvenlik önlemleri açısından da uyum sağlanmalıdır.

- Çok çatışmacı bir coğrafyada yaşayan Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı güvenlik riskleriyle İngiltere'nin, Almanya'nın veya Fransa'nın karşı karşıya kaldığı güvenlik riskleri bir değildir.

- Fransa, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerde gözaltı süreleri Türkiye'dekinden daha uzundur. Keza bu ülkelerde, molotof kullananlara yönelik cezalar da yüksektir. Ülkemizdeki yakma olaylarının neredeyse tamamının molotof kullanılmak suretiyle gerçekleştirildiği göz önüne alınırsa yeni düzenlemenin haklılığı anlaşılacaktır.

- Şiddet içeren gösterilerde kimliklerini gizlemek için yüzlerini kapatanlara yönelik ceza müeyyidenin, madde metninin lafzı ve ruhu dikkate alındığında, dinî inançlarının gereği olarak yüzünü örtenler açısından bir sonuç doğurabileceğini iddia etmek anlamsızdır.

- Caydırıcılığın artırılması bakımından, kişilerin neden oldukları zararların kendilerine rücu edilmesi, doğru bir düzenlemedir.

- İktidar, çözüm sürecinin tamamen arkasındadır fakat süreci istismar edenlerin kamu düzenini yok etmesine seyirci kalınması mümkün değildir.

- Bu düzenlemeye ihtiyaç duyulmasının sebebi, Hükümet'in, çözüm süreci öncesinde ve çözüm süreciyle birlikte bölgedeki mağduriyetleri gidermeye yönelik attığı adımları itibarsızlaştırmaya çalışan ve bu amaçla gerçekleştirdikleri yakıp yıkma olaylarıyla vatandaşların can ve mal güvenliğine kastedenleri caydırmaaktır.

- Kamu düzeninin sağlanması; Kürt, Türk, Alevi, Sünni tüm vatandaşların huzur içinde birlikte yaşamasının ve bölgeye yapılan yatırımların artmasının ön koşuludur.

- Tasarı'nın kanunlaşması, kendileri gibi düşünmeyen Kürtleri bölgeden göçe zorlamak, geride kalanları ise cahil bırakarak onların üzerinden daha kolay politika yapmak isteyenlere fırsat vermemek adına son derece önemlidir.

- Kamu güvenliği ile bireysel hak ve özgürlükler çatıştığında hak ve özgürlükler her zaman ön planda tutulmalı, bunlar gözetilerek kamu düzeni sağlanmalıdır.

- Toplanma, fikirlerini söyleme, barışçı yollarla kendilerini ifade etme insanların, saygı gösterilmesi lazım gelen en doğal haklarıdır. Şiddet kullanımı konusunda polisin çok temkinli olması ve yumuşatıcı bir anlayış sergilemesi gerekmektedir zira şiddet şiddeti doğurur.

- Barışçıl protestocularla şiddet eğilimli olanların ayrımı için önleyici istihbaratın önemi göz ardı edilmemelidir.

- Polisin, görevinin cezalandırmak değil yatıştırmak olduğunu idrak etmesi için eğitime ve buna bağlı olarak bir mental değişikliğe ihtiyacı vardır.

- Nüfus Kanunu ve diğer mevzuattaki değişiklikler, çağın gereklerine uygundur ve bu bakımdan son derece olumludur.

- AB Bakanlığı temsilcisinin, Tasarı'nın AB müktesebatı açısından sorunlu bir yönü bulunmadığına ilişkin şifahi görüşleri üyelere yazılı olarak da iletilmiş olsaydı tarihe not düşmek adına yararlı olurdu. Temsilcinin, örneğin, Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Kati Piri ve Human Rights Watch'un, Tasarı'ya yönelik eleştirileri hakkında da Komisyonu bilgilendirmesi beklenirdi.

- Bu Tasarı'nın, Türkiye'nin AB perspektifinin sorgulandığı bir ortamda tartışıldığı gözden uzak tutulmamalıdır.

- Tasarı, uygulamadan doğan ve ilerleme raporları ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının omurgasını oluşturan sıkıntılara yenilerini ekleyecek niteliktedir.

- AB'ye aday ve Kopenhag Kriterleri'ni kabul etmiş bir ülke olan Türkiye'de, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun, polisin yetkilerinin genişletmesi değil daraltması yönünden tartışılması gerekmektedir. Nitekim, AİHM kararları doğrultusunda ödenen tazminatların önemli bir kısmı bu Kanun nedeniyle yaşanan hak ihlallerinin sonucudur. Dolayısıyla, AB Uyum Komisyonunun varlık nedeni müktesebat uyumunu temin etmekse buna uygun değerlendirmeler yapılması gerekmektedir.

- Başka ülkelerin polis devleti yönündeki eğilimleri ve başvurdukları birtakım önlemler, böyle bir yasa tasarısı hazırlamanın gerekçesi olmamalıdır.

- Gelişmiş ülkelerde, hukuk devletinin koruyuculuğu esastır ve demokrasi, Türkiye'dekinden farklı olarak, etkili bir kamuoyunun varlığı koşullarında işlemektedir. Türkiye'de polisin zaten çok geniş olan yetkilerinin bir kez daha artırılması, uygulamada çok büyük keyfiliklere yol açacaktır.

- Tasarı, Anayasa'da 2001 yılında yapılan özgürlükçü değişikliklerden geriye gidiş anlamına gelmektedir. Ayrıca, Anayasa'nın başlangıç hükümleri ile Cumhuriyet'in niteliklerinin sayıldığı 2'nci maddesindeki "insan haklarına saygılı" ibaresi bir arada değerlendirildiğinde Tasarı'nın Anayasa'ya aykırı olduğu görülmektedir.

- Tasarı'nın 6-7 Ekim protestolarına tepki olarak getirildiği aşıkârdır. Reaksiyoner bir yaklaşımla kanun çıkartmak ve meşruiyeti burada aramak fayda sağlamayacaktır.

- Bu Tasarı'nın hazırlanmasının bahanesi olarak 6-7 Ekim Olayları gösterilmekteyse de asıl neden, Gezi Parkı Olayları'dır. Her iki olay da iktidarın otoriter eğilimlerini güçlendirmiştir.

- Tasarı, objektif kriterlere ve toplumun gerçek ihtiyaçlarına dayandırılmamış; muhalif olanları yakalamak ve toplumu kontrol altına almak üzere kurgulanmıştır.

- Bir süreç perspektifinden bakıldığında Tasarı'nın, ortaya çıkan bir tehdit unsuru üzerine alalecele hazırlanan bir paket olarak sunulduğu görülmekte; toplumsal bilinç oluşturmak yerine problemleri polisiye tedbirlerle çözmeye dönük olduğu anlaşılmaktadır.

- Tasarı, sadece palyatif çözümler öngördüğünden, uzun vadede problemlerin ortaya çıkmasını önleyebilecek nitelikte değildir.

- Kuralların sıklaştırılması ve polisin yetkilerinin her bakımdan artırılması, benzer olaylarda ölümlerle daha çok karşılaşılması sonucunu doğurabilecektir.

- Tasarı'nın 1'inci maddesiyle, adli arama önleme aramasına; 2'nci maddesiyle, adli yakalama önleme yakalamasına dönüştürülmektedir. "Tehlike yakalaması," "tehlike sezilmesi hâlinde" gibi ifadeler, sübjektif değerlendirmelere kapı aralayacak türdendir ve bunların hukukla, demokratik bir devlet yapısıyla telifi mümkün değildir. Yakalamaların savcı iznine bağlı olmaması, karakolda kaybolma vakalarının sayısının artacağı bir ortam vadetmektedir.

- Tasarı'nın 1'inci maddesinin ikinci fıkrasıyla polise verilen "uzaklaştırma ve koruma altına alma" görevlerinin kapsamının açık olmaması keyfiliklere kapı aralamaktadır. Yargı denetimi olmadan polise arama yetkisi veren bu hüküm, kişi haklarına da aykırı bir düzenlemedir.

- Tasarı'nın 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında, "uzaklaştırır," "koruma altına alır" gibi ifadelere yer verilmiş fakat bunların tanımı yapılmamıştır. Hukuki bir terim olan "muhafaza"yı kullanmak yerine neyi içerdiği bilinmeyen "koruma altına almak" gibi hukuk sistemi dışındaki bir kavramın tercih edilmesi, yasama tekniği açısından da sorunludur.

- Polise verilen durdurma yetkisi, Anayasa'da tanımlanmış olmayan bir hâldir. Burada, Anayasa'daki yakalama ve tutuklamanın ötesinde yeni bir durum tanımlamakta ve kişi özgürlüğünü sınırlama yetkisi idari birimlere verilmektedir.

- Tasarı'nın 3'üncü maddesinde yer alan, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen kapatanlara iki yıl altı aydan dört yıla kadar hapis cezası öngören hüküm, Türkiye'yi yeniden niyet okumaya götürecek bir hükümdür. Bu hüküm ile, inancı ya da kültürü gereği çarşaf, yemeni, poşu ya da kış giysileri giyen kişiler, niyet okuması yapılarak cezalandırabilecektir. Bu, ağırlıklı olarak belirli kültür ve inanç kesimlerini hedefe alan, ayrımcı bir düzenlemedir.

- Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde yüzlerini kapatanlara iki yıl altı aydan dört yıla kadar ceza verilmesi, niyete ceza biçerek insanları suçlu ilan edecek bir yaklaşım olduğundan yanlıştır. Bu tartışmanın gerisinde esasen yurttaşların yüzünü örtmesi değil, polisin yurttaş üzerinde zorlayıcı, önleyici, onu demokratik hak ve özgürlüklerini kullanmaktan alkoyucu bir bakış açısına sahip olması yatmaktadır.

- Herhangi bir gösteride polisin sıkıdığı gazdan zehirlenmemek maksadıyla yüzlerini örten göstericiler, tutuklanma riski ile karşı karşıya kalacaktır.

- Tasarı'nın 6'ncı maddesiyle, gözaltı süresinin 24 saatten 48 saate çıkarılması, adli bir yetki olan gözaltı uygulamasının idari alana taşınması demektir ki, Ceza Muhakemesi Kanunu'na aykırı bir adımdır.

- 7'nci maddeyle valilere verilen yetkiler, bir bakıma savcıyı valiyle ikame etme sürecine işaret etmektedir. Hükümet, 81 valiyle her şeyi yapabilir duruma gelmektedir ki, bu çok tehlikelidir.

- Tasarı'da, uyuşturucu maddelerin ibadethanelere yakın yerlerde kullanılması ve satılması durumunda cezaların ağırlaştırılması öngörülmektedir. Bu, Türk hukuk sistemindeki bir ayrımcılıktan dolayı yalnızca kilise, sinagog ve camiler açısından bir koruma sağlayacak, ibadethane olarak kabul edilmeyen cemevlerini, gayriihiyari de olsa bir anlamda tercih edilir satış mekânları hâline getirecektir.

- Tasarı'nın, toplumsal gösterilerde boyalı su sıkılmasını öngören düzenlemesi insan haklarına aykırıdır. Bir toplu gösteride yer alırken üstü boyalı su ile işaretlenen bir kişinin evi arandığında boyalı bir giysi parçası ya da bir çanta bulunması durumunda tutuklanması söz konusu olabilecektir.

- Molotof kullananlara yönelik cezaların artırılması anlaşılabilirse de polise bunlara karşı silah kullanma yetkisinin verilmesi doğru değildir.

- Herhangi bir gösteri neticesinde ortaya çıkan zararların yurttaşlara ödetilmesine yönelik düzenleme, suç ve cezaların şahsiliği ilkesiyle çelişmekte; idarenin sorumluluktan kaçtığını göstermektedir.

- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun şu ya da bu şekilde ihlalinin de katalog suçlar kapsamına alınması, bunların otomatik olarak tutuklanmayı gerektiren suçlara dönüştürülmesi anlamına gelmektedir. Bazı suçların ötekilerden daha korkunç olduğuna dair bir kataloglama yapmak ve bunları diğerlerinden ayırıp bir nevi "düşman ceza hukuku" kapsamında görmek doğru değildir.

- Bir yapıyla mücadele adı altında Polis Koleji ile Güvenlik Birimleri Fakültesinin kapatılması ve birinci sınıf emniyet amirlerinin kadrosuzluk nedeniyle emekliliğe sevk edilmesi, polislerin eğitim süreçlerini etkileyecek ciddi sıkıntılara gebecektir.

- Emniyete dışarıdan atama yapılabilmesinin yolunu açmak ve Jandarmayı İçişleri Bakanlığına bağlamak, kolluk güçlerinin altüst edilerek iktidarın tam güdümüne sokulması arayışının tezahürüdür.

- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına tüzel kişilik verilip bunların özel bütçeye sahip kılınması, büyükşehirlerde il özel idarelerinin âdeta valinin şahsında yeniden kurulması demektir. Bu tasarruf, büyükşehirler için yakın zamanda oluşturulan düzeneği bozacak ve ikili yapılara, ihtilafı sonuçlara neden olacaktır.

- Tasarı'da cezalandırılması öngörülen fiillerin neredeyse tamamının Türk Ceza Kanunu'nda yaptırımları mevcuttur. Başa çıkılmayan büyük bir olaydan hemen sonra polisi yetkilendirmek, toplumun değil polisin önünü açmak özgürlükçü bir yaklaşım olarak değerlendirilemez. Bu nedenle, yurttaşların mağdur olmaması ve Türkiye'nin çatışmalı bir ortama sürüklenmemesi için Tasarı'dan vazgeçilmesi; özgürlüklerin önündeki bütün engellerin kaldırılması için çaba gösterilmesi doğru olacaktır.

- Bu Tasarı'ya itiraz edenlerin; malın, mülkün, canın zarara uğramasına hoş görüyle baktıkları gibi bir izlenim uyandırmak doğru değildir. Yakma-yıkma olayları, mala-cana verilen zararların savunulması söz konusu olamaz. Ancak, bunlarla başa çıkmanın yolu Tasarı'da öngörülen düzenlemeler değildir.

- Çözüm süreci kapsamında hak ve özgürlükler mevzuunda elle tutulur bir ilerleme sağlanmadığı sürece, insanların tatmin olması beklenmemelidir. Yapılması gereken ilk şey daha geniş bir konsensüs sağlamak; İkincisi ise, yurttaşların özgürlükleri yönünde adımlar atarak onların iradesinin ortaya çıkmasına imkân vermektir.

Tasarı'nın tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından görüşmenin, geneli üzerindeki müzakerelerle sınırlı tutularak maddelere geçilmemesi ve Komisyon üyelerinin ifade ettiği görüşlerin esas komisyona bildirilmesi Komisyonumuzca kararlaştırılmıştır.

Raporumuz, esas komisyon olan İçişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Mehmet Tekelioğlu</i> İzmir	Başkanvekili <i>Yıldırım M. Ramazanoğlu</i> Kahramanmaraş	Başkanvekili <i>Oğuz Oyan</i> İzmir (Muhalefet şerhim var)
Sözcü <i>Ercan Candan</i> Zonguldak	Kâtip <i>Zühal Topcu</i> Ankara (Muhalefiz, muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Aykan Erdemir</i> Bursa (Muhalefet şerhim vardır)
Üye <i>Ali Şahin</i> Gaziantep	Üye <i>Ayşe Eser Danişoğlu</i> İstanbul (Muhalefizim, muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Şafak Pavey</i> İstanbul (Muhalefet şerhim var)
Üye <i>Sevim Savaşer</i> İstanbul	Üye <i>Pelin Gündeş Bakır</i> Kayseri	Üye <i>Ertuğrul Kürkcü</i> Mersin (Şerhim vardır)
Üye <i>Faruk Işık</i> Muş	Üye <i>Ebubekir Gizligider</i> Nevşehir	Üye <i>Afif Demirkıran</i> Siirt

KARŞI OY YAZISI

AB Uyum Komisyonu'nda 18 Aralık 2014 tarihinde görüşülen 1/995 Esas Numaralı "Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" üzerinde CHP Grubunun değerlendirme, eleştiri ve muhalefet şerhleri aşağıda sunulmaktadır.

GENEL OLARAK

Türkiye'de hak ve özgürlüklerin kullanılması önünde yasal engeller yanında uygulamadan kaynaklanan çok sayıda olumsuzluk varken, bu hak ve özgürlükleri daha da kısıtlayacak ve kolluğun keyfi tutumuna dayanak oluşturacak yeni düzenlemelerin Meclis gündemine getirilmesini kaygı verici bir gelişme olarak değerlendirmekteyiz.

Tasarının genel gerekçesinin, "Son zamanlarda meydana gelen toplumsal olayların terör örgütlerinin propagandasına dönüşmesi, göstericilerin vatandaşlarımızın can güvenliklerini ve vücut bütünlüklerini tehdit etmesi, kamuya ve özel kişilere ait bina, araç ve mallara zarar vermesi, hatta yağma girişimlerinde bulunması özgürlük-güvenlik dengesini bozmadan yeni tedbirler alınmasını zorunlu kılmıştır" eksenine oturtulması, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşanan 7-8 Ekim Olaylarının bahane edildiğini göstermektedir. Her olaya göre yeni önlemler getirmenin ve bunun hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı yönde ilerlemesinin bir hukuk devleti açısından uygun olmayan yol ve yöntemlerden olduğu açıktır.

Getirilen kısıtlayıcı önlemlerin gelişmiş ülkelerdeki ve bu arada AB üyesi bazı ülkelerdeki kimi uygulamalardan farklı olmadığını, dolayısıyla AB mevzuatıyla uyumlu olduğunu ileri sürerek buradan ek bir dayanak sağlamak anlayışının da sorunlu olduğu ifade edilmelidir.

Türkiye'de mevzuat ile uygulama arasındaki AB ülkelerinde gözlemlenemeyen büyük açıklık bir yana, hukuk sistemi içindeki denge mekanizmalarının ve etkin, bilinçli ve yaygın bir kamuoyunun hükümetleri denetleme güçlerinin hesaba katılmaması halinde böyle bir karşılaştırmanın tamamen anlamsız olduğu görülecektir. Polisin keyfi davranışlarının sıklığı arasındaki farklar kadar, polisin orantısız güce ve ateşli silahlar kullanımına başvuru sıklığı bakımından da arada büyük farklılıklar söz konusudur. Nitekim Fransa'da son 30 yıldır ilk kez bir gencin polis kurşunuyla ölmesi üzerine yapılan gösteriler bile, Gezi olaylarından sonraki sadece 1,5 yıl içindeki polis şiddeti dikkate alınırsa, aradaki nicelik ve nitelik farkı bir kez daha gözler önüne serilmiş olacaktır.

"Terörle mücadele" başlığı altında dünyanın birçok ülkesinde, bu arada 11 Eylül 2001 terörist saldırısı sonrasında ABD'den başlamak üzere bazı gelişmiş ülkelerde güvenlikçi devletin pazularını şişirmesine yol açan gelişmeleri AKP Hükümetinin kendisine bir gerekçe olarak kullanması da son derece isabetsizdir. Güvenlik ile hak ve özgürlükleri terazinin iki ayrı kefesine koyarak tartmak yeterince sorunlu bir durumken, bunlardan birincisini daha öncelikli olarak kabul etmek daha da sorunludur.

Bu bakımdan çeşitli ülke mevzuatından güvenlikçi devlet düzenleme ve uygulamalarının gündemdeki "iç güvenlik tasarısına örnek olarak seçilmesi kabul edilebilir bir gerekçelendirme yöntemi olamaz. Kaldı ki, herbir gelişmiş hukuk devletinin kendi mevzuatında güvenlik-özgürlük dengesi bir biçimde kurulmuşken, çeşitli devletlerin sadece güvenlikçi düzenlemelerinden işinize en çok yarayanın cimbızla çekerek kendi mevzuatınıza monte etmek veya hak ve özgürlükleri kısıtlamaya gerekçe oluşturmak, kabul edilebilir bir yasama modeli olamaz.

Türkiye'de 1999 ve 2001 tarihlerinde AB uyum yasaları çerçevesinde Anayasada ve alt mevzuatta yapılan değişikliklerle özgürlükçü devlet yönünde atılan olumlu adımların, 2006'dan itibaren Terörle Mücadele Yasası ile polise geniş yetkiler tanınarak geriye döndürülmesi, güvenlikçi devlete dönüşün

de yeni bir dönüm noktasını oluşturmuştur. Türkiye’de emniyet güçlerinin karakollarda ve emniyet müdürlüklerinde vatandaşa kötü muameleyi alışkanlık haline getirmesi zaten iyi bilinen bir ülke gerçeğiydi. Ancak 2007’den itibaren, özellikle de Cumhuriyet mitingleriyle halkın iktidara karşı kitlesel tepkilerinin yükselmesinden sonra, kolluk güçlerinin Ergenekon, Balyoz, Oda TV ve İzmir Büyükşehir Belediyesi iddianamelerinde olduğu gibi belge tahrifatı veya sahte kanıt üretme eylemlerine sistematik olarak girişmesi nedeniyle, konunun kişilerin hak ve özgürlüklerine, Türk Silahlı Kuvvetleri gibi güvenlik kurumlarına doğrudan bir saldırıya dönüşmesine tanık olundu. Aynı şekilde, uzun ve haksız tutukluluğa maruz kalanların ve hasta tutukluların adeta hüküm giymiş gibi mahkemeler ve cezaevleri yönetimince ayrıca cezalandırılmaları, bu dönemin sıradanlaşan baskı/yıldırma politikaları arasına girdi.

Nisan 2012’de TBMM’de AB Uyum, Adalet ve İçişleri Komisyonlarında görüşülen (AB Uyum Komisyonu CHP grubu olarak karşıoy yazımız Komisyon görüşüne eklenmişti), ancak bugüne kadar Genel Kurul’a indirilmeyen 280 Sıra Sayılı “Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” ile Birleşmiş Milletlerin 1979 tarihli “Kolluk Kuvvetleri Davranış Kuralları” (Code of Conduct for Law Enforcement Officials”) düzenlemesine uyum sağlanması ve böylelikle kolluk kuvvetlerinin uyması gereken temel demokratik hakların esaslarının belirlenmesi beklenirken, bu tasarıyla kurulan “Kolluk Gözetim Komisyonu” gözetim altına alınması gereken alanlarda hiçbir varlık gösteremeyecek biçimde oluşturulmuştu; ve böylece, Türkiye’nin asıl ihtiyaç duyduğu ilişkilerin gözetiminin hiçbir biçimde yapılamayacağı ortaya çıkmıştı. Bu nedenle Tasarı, AB normlarına uyuyor gözükmek adına yapılmış bir yasak savma girişiminden ibaret ve bu bakımdan da büyük bir hayal kırıklığı idi. Bunun da ötesinde, kolluk güçlerinin yasal olmayan keyfi davranışlarını örtbas ederek bir de Komisyon aracılığıyla meşrulaştırıcı bir işlev görmesi dahi mümkün duruma gelmişti.

TBMM’ye son yıllarda “yargıda reform paketi” olarak sunulan tasarı ve tekliflerin, iktidarın o andaki ihtiyaçlarına endeksli ve gerektiğinde eskiye dönüşleri/gelgitleri de kapsayan içerik ve biçimi yanında, esas olarak hukuk devleti ilkesini geriye götüren, yargı bağımsızlığı ve erkler ayrılığı ilkelerini aşındıran, sonuçta yargıya, yasamaya ve sistemin demokratik işleyişine olan güveni sarsan özellikler taşıdığı görülmektedir. Bunun en son örneği, henüz 2 Aralık 2014’te TBMM’den geçen “Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”dur. (6572 sayılı Kanun). Üstelik, dünya yasama pratiğine örnek olay olarak geçebilecek olan bu yasayla, henüz yedi ay önce çıkarılan yargı paketinin gerekçesiyle tamamen zıt bir gerekçeye dayanarak, hukukun üstünlüğü ilkesinden, hukukta esas olan istikrar, öngörülebilirlik ve güvenilirlik ilkelerinden geri adımlar atılmıştır.

Şimdiki “iç güvenlik paketi” de Anayasanın 19, 20, 21, 22 ve 34. maddelerinde sağlanan güvencelere aykırılık oluşturmakta ve Anayasa’nın değiştirilmesi dahi teklif edilemeyecek 2. maddesinde belirtilen “insan haklarına saygılı hukuk devleti” anlayışına aykırı düşmektedir. Son yıllarda “özgürlükleri genişletme” gerekçesiyle yapılan düzenlemelerin özgürlükleri daha da kısıtlayıcı özellikte olması gibi bu tasarı da hukuki olmaktan ziyade siyasi gerekçelere dayanarak hak ve özgürlükler alanında yeni bir geriye gidişi düzenlemektedir.

Ayrıca bu tasarı, Türkiye’nin imzalayıp onayladığı ve uygulamakla yükümlü olduğu Avrupa İnsan Hakları, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmeleri tarafından güvenceye alınmış ve bu sözleşmelerin maddelerini kapsayan Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi’nin 48. Maddesi’ni oluşturan “masumiyet karinesi” yani suçsuzluk ilkesine temelden aykırıdır.

YASA TASARISININ MADDELERİNİN İÇERİĞİ

Tasarı 21 kanunda değişiklik yapmaktadır. Ama bunlardan altısı öne çıkmaktadır: (1) Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu; (2) Emniyet Teşkilatı Kanunu; (3) Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu; (4) Nüfus Hizmetleri Kanunu; (5) İl İdaresi Kanunu; (6) İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.

Tasarının ilk maddesi 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda değişiklikler yapmakta ve en sorunlu düzenlemeler de burada yer almaktadır.

Tasarı'nın 1. maddesinin 1. fıkrasıyla 2559 sayılı Kanunun “durdurma ve kimlik sorma” başlıklı 4/A maddesinde yapılan düzenlemeyle adli aramaya ilişkin bir yetki, “mülki amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emri’ne devredilmekte ve “Kolluk amirinin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur” denilmektedir. **Böylece adli arama, önleme aramasına dönüştürülmektedir.** Ama Anayasanın her iki arama türü için yetkili merciin yazılı emrini arayan 20. maddesi hükmü ihlal edilmektedir. Bu düzenleme, durdurma sırasında hiçbir somut şüphe ve tespite dayanmadan kolluğun keyfi bir biçimde arama yapılabilmesine imkan sağlaması bakımından özgürlükleri kısıtlayıcı niteliktedir.

Tasarının madde gerekçesinde “yoklama” ve “sıvazlama” gibi, kanun metninde ise “el ile dıştan kontrol hariç” gibi hukuki anlamda tanımı ve çerçevesi belli olmayan kavramların kullanılması keyfiliklere kapı aralamaktadır. Keza, yetkili merciin yazılı emri olmadan yapılan aramalara karşı girişilecek hak aramalarının hukuki sonuç doğurmaması gibi hukuksuzluklara da yol açılabilecektir. İçişleri Alt Komisyonu'nda muhalefetin bu konudaki haklı eleştirileri dikkate alınarak fıkranın sonuna “Bu fıkra kapsamında yapılan araç aramalarına ilişkin olarak kişiye, arama gerekçesini de içeren bir belge verilir” biçiminde bir değişiklik yapılmak istenmesi, kuşkusuz olumludur; ama nihai yasa metninde yer alıp almayacağı şimdiden belli olmayan bu eklemeye alt komisyonda ihtiyaç duyulması bile hak ve özgürlüklerinin ne denli tehdit altında olduğuna dolaylı olarak işaret etmektedir.

Tasarının 1. maddesinin 2. fıkrasıyla Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun (PVSK) 13. maddesinde yapılan değişiklikle, önceki maddedeki değişiklikten daha tehlikeli olabilecek bir düzenleme yapılmak istenmektedir. PVSK 13. maddesinde “yakalar ve gerekli işlemleri yapar” ibaresi, “eylemin ve durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanunî işlemleri yapar” şeklinde değiştirilirken, bu fıkraya “Kendisinin ve başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri” bendi eklenmiştir.

Bu düzenlemeyle, ülkemizde çok sınırlı bir uygulama alanı olan **polisin “önleme yakalaması”, adeta “adli yakalama”nın yerini almaktadır.** Fakat adli yakalama ancak suçun işlendiği hallerde söz konusuysen, burada “can güvenliğini tehlikeye düşürdüğü” varsayılan kişilere dönük bir “**tehlike yakalaması**” söz konusudur. “Tehlike yakalaması”, hukukumuzda tanımlanmamış bir yakalama türüdür. Üstelik, “tehlike”nin tanımına dair ölçütler maddede yer almadığı gibi, kişilerin hangi davranışlarının tehlike yaratacağı ve yakalama/uzaklaştırma için gerekçe oluşturacağına dair herhangi bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. (Bu uygulamaya yer veren gelişmiş ülke örneklerine bakıldığında, bunların çoğunda önleme yakalamasının yapılabilmesi için somut olguların ortaya çıkması koşulu arandığı görülmektedir).

“Koruma” gibi hukukumuzda karşılığı olmayan kavramların da eklenmesiyle, “tehlikeli olduğu için” veya “tehlikeden korumak için” veya “tehlikeli durumdan uzaklaştırmak için” koruma adı altında yakalama yetkileri de kolluğa verilmiş olmaktadır.

“Uzaklaştırma” önleminin muğlaklığı nedeniyle, bunun somut olay mekanıyla sınırlı olmayabileceği; bir bölgeye, bir ilçeye hatta bir ile girişi engellemeye veya sayılan alanların sınırları dışına çıkarmaya dönük bir yetki kullanımına dönüştürülebileceği görülmektedir. Böylece “seyahat özgürlüğü” gibi temel hak ve özgürlüklerden birinin doğrudan sınırlanmasına götürebilecek bir hak kısıtlaması, anayasayla çelişkili olarak, alt hukuka yerleştirilmek istenmektedir.

Eklenen bent de her türlü keyfiliğe açıktır. İçişleri Alt Komisyonu'nda muhalefetin eleştirileri dikkate alınarak bentte “Kendisinin” ibaresinin çıkarılması olumlu olmakla birlikte, bunun yeterli olabileceği kuşkuludur. Kaldı ki nihai yasa metninde korunup korunmayacağı belli değildir.

Özetle, “önleme yakalaması/tehlike yakalaması” eyleminin kolluk inisiyatifine bırakılması, Cumhuriyet savcısının haberi olmadan gerçekleşmesi nedeniyle, Türkiye gibi yargısız infazların sıkça görüldüğü bir ülkede, karakolda/emniyette kaybolan kişiler listesinin uzamasına yol açabilecek bir düzenlemedir.

Suçun ortaya çıkmadan önlenmesi ile kişi hak ve özgürlüklerinin sınırlanması arasındaki ince çizginin, Türkiye gibi insan haklarına saygıda alt sıralarda yer alan bir ülkede hak ve özgürlükler lehine korunması çok zor olacaktır. (Fütürist “Azınlık Raporu” bilimkurgu filminde, kimi medyumların raporlarına dayanarak suçun gerçekleşmesi öncesinde polisin yakalama/ öldürme haklarını içeren müdahalelerinin nasıl bir baskıcı rejim oluşturduğu iyi betimlenmekteydi).

Tasarının 1. maddesinin 3. fıkrasıyla PVSK 15. maddesine PVSK 15. maddesine eklenen fıkıyla “Polis; müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini, ikamet ettikleri yerlerde veya işyerlerinde de alabilir” şeklinde yapılan düzenleme de kötüye kullanılmaya açıktır. İçişleri Alt Komisyonu'nda fıkıraya “talepleri halinde” ibaresinin eklenmesi yerindedir.

Tasarının 1. maddesinin 4. fıkrasıyla PVSK 16. maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine, “basınçlı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve/veya boyalı su” ibaresinin eklenmesi, anayasal gösteri hakkını kullananların gösteri sonrasındaki günlerde de izlenebilmesi ve yakalanabilmesini sağlamaya yönelik bir polis devleti anlayışıdır.

Daha vahimi, bu maddenin yedinci fıkrasına eklenen bentle, elinde ateşli silah olmayan göstericilere, molotof, yanıcı, yakıcı, yaralayıcı madde bulundurduğu gerekçesiyle **kolluğa ateşli silah kullanma yetkisi** verilmesidir. Polisin orantısız güç ve yargısız infaz konusunda hayli sabıkalı olduğu, bu gibi suçlardan soruşturulan/yargılanan polislerin idari ve yargı sistemi tarafından korunup kullandığı bir yapıda, bu yeni yetkilerin tabloyu daha da karartacağı açıktır.

Tasarının 1. maddesinin 5. fıkrasıyla PVSK'da, 2. maddesiyle Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri kanununda ve 6. maddesiyle CMK 91. maddesinde değişiklik yapılırken, adli bir yetki olan gözaltı, idari alana taşınmakta; polis ve jandarmanın 24 saatlik gözaltı yetkisi 48 saate çıkarılmakta; önleme dinlemesinde hakim 24 saat yerine 48 saate karar vermesi öngörülmekte; suçta değil “suç işleme ihtimaline” bağlı olarak gözaltılar yapılmasına kapı açılmaktadır. Kötüye kullanıma açık olan bu yetkiler, suçlu ve masum ayırımı yapılmadan gözaltı uygulamalarına imkan sağlamaktadır. Mülki amirlerin adli süreçlere bu denli karıştığı bir ortamda, adil ve etkin soruşturma yürütmek mümkün olamayacağı gibi, gözaltı uygulamaları bakımından da kolluğun tarafsızlığından söz edilemeyecektir.

Bu düzenlemeyle, 2005 yılında CMK'da yapılan değişikliklerle elde edilen kazanımlardan geri adım atılmaktadır.

Tasarının 7. maddesiyle 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nda Valinin suçun önlenmesi ve kamu düzeninin sağlanması bakımından en üst yetkili merci olma niteliğine, 2005 yılındaki CMK değişikliğinin gerisine gidilerek yeniden Cumhuriyet savcısının **suç soruşturma yetkileri eklenmektedir.** Mülki amirlerin gözaltı ve soruşturma süreçlerine ilişkin yetkilerle donatılmaları, siyasi karar mercilerinin adli alana daha fazla müdahale etmesi anlamına gelmektedir.

Bu düzenlemeyle **kolluk, adli konularda çift başlı hale getirilmektedir.** Bunun, kamu düzeninin korunması adına olumsuz sonuçları olacaktır. Kolluğun sicil amirleri olan valilerin sözü daha fazla dinlenebileceği için, suç soruşturmalarında savcının devre dışı kalması anlamına da gelecektir.

Tasarının 3. maddesiyle, gösterilerde taş, sapan, demir bilye, molotof gibi maddeler kullananlar ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerine “kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek katılanlara” verilen cezalar arttırılmaktadır. Yüzlerin örtülmesinin, olay sırasında kolluğun kullandığı gaz ve benzeri zararlı kimyasallardan korunmak amaçlı olması hususu hiç dikkate alınmadığı için, bu maddeyle kolluğa yeni keyfi yakalama alanları açılmaktadır. Bunun kötüye kullanılması olasılığı çok yüksektir.

Tasarının 10-14. maddelerinde, Emniyet Teşkilatı Kanunu ve Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile ilgili yapılan düzenlemelerde ise, rütbelerde zorunlu bekleme süreleri değiştirilmekte, her rütbede yer alacak amir sayısı/oranı değiştirilmekte, her rütbe terfiinde yazılı ve **sözlü** sınav şartı getirilmekte, beş yıl içinde üst rütbeye terfi ettirilmeyen emniyet amiri, 4, 3 ve 2. sınıf emniyet müdürlerine zorunlu emeklilik sistemi getirilmekte; 1. sınıf emniyet müdürlerine kadrosuzluk nedeniyle emeklilik sistemi öngörülmekte; devlet memurluğundan veya meslekten çıkarma suçunu işlediği sabit görülen ancak zaman aşımından yararlananların resen emekliye sevk edilmeleri öngörülmekte; 2. sınıf emniyet müdürlerinin büyük ilçelerde ilçe emniyet müdürü olarak görevlendirilmesi mümkün kılınmakta; emniyet hizmetleri sınıfına dışardan atama imkanı sağlanmaktadır.

Bu önlemler iktidarın kendi içinde sürdürdüğü büyük hesaplaşmayı çok yaygın bir biçimde emniyet teşkilatına taşıyacağını haber vermektedir. Bu sayılanlara, Polis Koleji ile Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nin kapatılmasını, yönetici ve personelinin görevlerinin sona erdirilmesi ve yeniden atanmalarını öngören düzenlemeler eklendiğinde emniyet teşkilatındaki mücadelenin boyutları daha iyi anlaşılacaktır.

Tasarının 15-30. maddeleriyle, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, belediye sınırları içinde uygun görülen yerlerin jandarmanın görev alanı içine dahil edilmesi; Jandarma Teşkilatında, general/amiral rütbesindeki subay atamaları hariç, daire başkanları ve komutanların atama yetkilerinin İçişleri Bakanlığı'na devredilmesi ve valilere disiplin cezaları ile görevden uzaklaştırmalarda yetkiler verilmesi, Bakanlık ve valilere bu personel üzerinde denetleme, izin ve değerlendirme (sicil) yetkileri verilmesi veya genişletilmesi, yeni bir yapılanmaya işaret etmektedir.

Bu yeni yapılanmanın gelişmiş bir demokraside olmazsa olmazlar arasında sayılması mümkünken, Türkiye gibi yürütmenin ve emniyet güçlerinin aşırı güç kazandığı bir ülkede olumlu gözle görmek zorlaşmaktadır. İktidarın emrindeki kolluk gücünü bir anda ikiye katlayabilecek olan bu düzenlemenin, kötüye kullanımlara uygun bir zemin oluşturmasından kaygı duyulmaktadır.

Tasarının 37. Maddesinin 6. fıkrasıyla İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 28/a maddesinde yapılan değişiklikle, Büyükşehir Belediye kanunu ile kurulmuş olan **Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının “kamu tüzel kişiliğine haiz ve özel bütçeli”** bir kurumsal yapıya dönüşümü ve gelirleri düzenlenmekte, böylece seçilmiş-atanmış dengesi üzerinden çalışan eski İl Özel İdareleri yapısından sadece Valinin emrinde çalışan atanmış bir özel idare yapısına geçiş yapılmaktadır. Bunun illerde seçilmiş Büyükşehir Belediye Başkanları ile yaratacağı yetki çatışması ve çift başlılık sorunları yanında merkezileşme doğrultusunda atılmış bir adım olduğu da tartışılmazdır. Bu düzenlemeyle, iktidarın yerleşme söyleminin samimi olmadığı bir kez daha anlaşılacaktır.

SONUÇ OLARAK

- Kolluğun güç, silah ve yetki (arama, gözaltı, dinleme) kullanımında kontrol dışına çıkabilecek aşırı bir serbestlik/keyfilik alanı oluşturan;
- Valiye savcı yetkileri vererek yürütmenin temsilcisini aşırı güçlendiren;
- Jandarmayı önemli ölçüde İçişleri Bakanı ve valilerin denetimine sokan;
- Emniyette yeni bir tasfiye başlatan;

- Büyükşehirlerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nı valinin denetiminde atama bir il özel idaresine dönüştüren;

- Özetle, merkeziyetçiliği güçlendirip erkler ayrılığını nominalleştiren;

- Demokratik halk tepkilerine karşı duyulan korku ve hoşnutsuzluğu bir polis devleti aracılığıyla korku toplumu oluşturmaya dönüştürmek isteyen bir tasarrın,

demokrasi, özgürlükler ve insan hakları başlıklarının "kazanımlar" hanesine yazılma olanağı yoktur.

7-8 Ekim olaylarının bu tasarıya bahane yapıldığı görölmektedir. Ancak Gezi Direnişisi benzeri halk tepkileri gibi, kitlesel ölümlü maden kazalarına, yolsuzluklara, özelleştirmelere ve doğa katliamlarına karşı ortaya çıkabilecek tüm kitlesel gösterilere karşı, arkasına hukuku da alarak daha şiddetli kolluk tepkilerinin verilebilmesinin koşulları adım adım oluşturulmaktadır. Bu düzenleme, adeta, koşar adım totalitarizm projesinin yeni bir parçasını oluşturmaktadır.

İktidarın, "bana bir savcı bulun" aşamasından, "bana 81 mutemet vali bulun" aşamasına talihsiz bir geçiş yapma hevesinde olduğu görölmektedir. Türkiye'de hukuk sisteminin artık adalet dağıtmak için değil, iktidarın düşman olarak gördüğü her muhalefeti cezalandırmak, siyasi olarak yandaş gördüğünü de ödüllendirmek için kullanıldığı bir dönemden geçilmektedir. Daha dün elinde iddia edildiği gibi 'demir bilye' değil ekmek varken başından vurularak öldürölmüş 14 yaşındaki Berkin Elvan'ın davasında yaşanan insan hakları ve yargı ihlalleri, acılı annesinin meydanlarda mezhepsel düşmanlıkla kalabalıklara yuhalatılması ve "poşu davasında" üniversite öğrencisi Cihan Kırmızıgül'e yetersiz kanıtla rağmen verilen 11 yıl 3 ay hapis cezası, 'hukuksuzluk' tarihimize eklenen utanç örnekleri olarak karşımızda dururken, yürütmenin ve kolluğun gücünü arttıran böyle bir düzenlemeyi tasarlayanın bile nasıl bir rejimi tarif ettiği açıktır.

Hak ve özgürlükleri sadece kısıtlayıcı değil, ağır hak ihlallerine yol açıcı nitelikteki böyle bir Tasarı hakkında Avrupa Birliği Bakanlığı'nın Komisyonumuza sunulacak yazılı bir görüşünün dahi olmaması, Bakanlık temsilcisinin Komisyonumuzda ifade edilen sözlü görüşlerinin ise hiçbir kritik analiz ögesi içermemesi, AB Bakanlığının görevini gereğince yerine getirmediğinin bir göstergesi olarak kayda geçirilmelidir.

İnsan haklarını ve temel demokratik hak ve özgürlükleri ilgilendiren böylesine önemli bir düzenlemenin AB Uyum Komisyonu'nda yapılan görüşmelerine sivil toplum kuruluşlarının çağrılı olmaması da ayrı bir katılımcı demokrasi açığı oluşturmuştur.

Yukarıda sayılan gerekçelerle, AB Uyum Komisyonu'nun 18 Aralık 2014 tarihli toplantısına katılan Cumhuriyet Halk Partisi grubu üyeleri olarak aşağıda imzası bulunan bizler, 1/995 Esas Numaralı "Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın bütününe ve özellikle hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı maddelerine, AB uyumu bakımından yeterli ve gerekli koşulları taşımadığı için karşı olduğumuzu belirtiriz.

23.12.2014

Oğuz Oyan

İzmir

Şafak Pavay

İstanbul

Ayşe Eser Danişoğlu

İstanbul

Aykan Erdemir

Bursa

MUHALEFET ŞERHİ

Esas komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmekle beraber tali komisyon olarak komisyonumuza havale edilen 1/995 sayılı "Polis Vazife ve Sahaliyet Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasıyla ilgili değerlendirmelerim aşağıda sunulmuştur.

Tasarı 2559 sayılı Polis Vazife ve Sahaliyet Kanununda yaptığı değişiklikle Mülki İdare Amirinin görevlendirdiği kolluğa durdurma ve arama konusunda muğlak ifadelerle daha geniş yetkiler vermektedir. Yine 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda yapılan değişiklikler ile hem yeni kavramlarla hem de getirdiği ceza hükümleriyle barışçıl amaçlı olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yapılamaz hale getirmektedir.

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunda yapılmak istenen değişiklikle mülki idare amirinin 48 saate kadar varan gözaltı yetkisi ile donatılması ve gözaltı yetkisi içerisindeki suçların arasına 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri yürüyüşlerinin hükümlerinin de dâhil edilmesi söz konusudur. Yine tasarı ile 5442 İl İdaresi Kanununa vali ve kaymakamlar için olağanüstü hal ya da sıkıyönetim anlamına gelebilecek yetkiler eklenmektedir.

Yukarıda ana hatlarıyla bahsedilen değişiklik düzenlemeleri çağdaş normlara, evrensel hukuka, AB standartlarına ve Anayasamıza açıkça aykırıdır. Kolluğun yargısal bir süreç olmadan arama yapması mülki makamların 48 saate kadar gözaltı kararı vermesi, mülki makamların adli kolluğun amiri olması, toplantı ve gösteri yürüyüşlerine barışçıl amaçlarla teşebbüs edenlerin muğlak yasal ifadelerle bu teşebbüslerinin engellenecek olması yine Anayasanın 120. Maddesinde düzenlenen olağanüstü hal ilan etme yetkisinin bakanlar kurulu yerine İl Valisi ya da İçişleri Bakanına veriliyor olması;

- Cumhuriyetin nitelikleri başlıklı Anayasamızın 2. Maddesine,
 - Yargı yetkisi başlıklı Anayasamızın 9. Maddesine,
 - Kişi Hürriyeti ve Güvenliği başlıklı 19. Maddesine,
 - Özel hayatın gizliliği başlıklı 20. Maddesine,
 - Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme başlıklı 34. Maddesine,
 - Olağanüstü hal ilanına ilişkin 120. maddesine
 - Mahkemelerin Bağımsızlığı başlıklı 138. Maddesine
- alenen aykırıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Cumhuriyetin temel niteliklerinden olan Hukuk Devleti ilkesine hanel getirecek olan bu düzenleme 2001 yılında 21. Dönem parlamentosunun Anayasada yapmış olduğu değişikliklerle çelişmektedir. Milliyetçi Hareket Partisinin de katkıda bulunduğu 2001 yılı Anayasa Değişiklikleri Temel Hak ve Hürriyetlerin koruma altına alınması bakımından önemli bir aşamayı teşkil etmektedir. Savaş ve darbe dönemlerinde bile sınırlanamayan çekirdek haklara bu düzenleme ile özüne dokunuluyor olması Avrupa Birliği uyum ve üyelik sürecinde devletimizi çok daha geriye götürecektir.

Diğer yandan tasarı ile polis kolej ve Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılması orada okuyan öğrencilerin bir nevi sokağa bırakılması kazanılmış haklara sayrı ve hukuk devleti açısından tam bir faciadır.

Emniyet teşkilatında çalışan personelin terfi sisteminin ve emekliye sevk edilmesi hususunda Hukuk Devletiyle örtüştüğünü söylemek mümkün değildir. Yeteri kadar siyasallaşmış olan polis teşkilatının daha fazla siyasallaşmasına sebep olacak bir düzenlemedir.

Jandarma teşkilatı ile ilgili düzenleme de aynı şekilde siyasi etkilere nispeten kapalı olan bu kurumun siyasallaşması anlamına gelmektedir.

Adli kolluğa vali ve kaymakamların da amirlik yapacak olması ortaya çıkacak çatışmaların şimdiden gözümüzün önüne sermektedir.

Bütün bu değerlendirmeler ışığında bu tasarının toplumun, huzuru, refahı ve güvenliğini hedeflemediği açıktır. Çağdaş normlara uyum Avrupa Birliği üyeliği sürecinde olumlu katkısı olmayacağı da ortadadır. Bu tasarının amacı PKK ile yapılan müzakerelere itiraz edenleri susturmak, yolsuzluk ve rüşvetle ilgili soruşturmaları kaynağında yok etmektir. Bu sebeplerle tasarıya muhalefet etmekteyim.

Zühal Topcu

Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na dair **muhalefet şerhim** aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım. 22.12.2014

AKP Hükümetinin hak ve özgürlükleri sınırlama ve ortadan kaldırma pratiğinde bir **“yasa yapma klasiği”** haline gelen **“torba yasa”** formundaki, iç güvenlik paketi olarak adlandırılan bu yasa, polisin yürürlükteki muğlak ve cezasızlığa kapı aralayan ve bu nedenle uluslararası ilgili kurumlarca ciddi biçimde eleştirilen yetkilerini daha da artırmakta, Valileri adli kolluk amiri haline getirerek mülki amirlerin savcı ve yargıç yetkilerini kullanmasını mümkün kılmakta, toplantı ve gösterilere yönelik hukuken temellendirilmesi mümkün olmayan ya da fazlasıyla ağır olan cezaları daha da ağırlaştırmaktadır.

PVSK niteliği itibariyle gündelik hayatta herhangi bir kişinin karşılaşabileceği ve kişi özgürlüğü ve güvenliğine yönelik önlemler getirmektedir. Bu nitelikteki bir kanunun hazırlanmasında hangi kurumların ve örgütlerin görüşünün alındığı belli değildir. Örneğin herhangi bir baro ya da Barolar Birliğinin görüşüne başvurulmamıştır. Yasaya ilişkin çalışmaların daha önceden başlamasına karşın, herhangi bir danışma ve görüş oluşturma sürecine izin verilmemesi de demokratik süreçlerin ve mekanizmaların gerekleri açısından kaygı vericidir.¹

Günümüzde geçerli olan ve bu güvenlik paketine konu olaylar kuşkusuz bir birikimin sonucudur. AKP Hükümeti çeşitli yasal düzenlemeler ve kamusal alanda yarattığı uygulamalar ile demokrasinin temel kurallarını hiçe sayarak bireysel özgürlük alanlarını daraltıcı, müşterekler ve kamusal mekanlar ve olanaklar üzerindeki tahakkümü mutlaklaştırıcı politikaları dayatmayı ilke edinmiş ve karşısına Haziran 2013'te, Gezi ile başlayan toplumsal muhalefet gücü çıkmıştır. Toplumsal muhalefet Gezi'den sonra da gelişen olaylar karşısında sesini yükseltmiş ve hak ihlalleri veya toplumu yaralayan her olay sonrasında halk sokağa çıkma ihtiyacı duymuştur. Kobane'de yaşanan IŞİD saldırısına yönelik duyarlılık yaratma amacı ile 6-8 Ekim'de gerçekleştirilen protestolar da aynı niteliktedir. AKP iktidarı bu duyarlılık çağrısına yönelik ırkçı ve mezhepçi saldırılar dolayısıyla gerçekleşen mukateleler sırasında doğan can kayıplarını gerekçe göstererek ve tüm geçmiş birikimleri de vesile kılarak halihazırda TBMM İçişleri Komisyonunda görüşülmekte olan PVSK ile Bazı Kanun Ve KHK'lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı ülke gündemine getirmiştir.

Bu noktada 17-25 Aralık Yolsuzluk ve Rüşvet Operasyonlarının Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ve AKP İktidarının içeride ve özellikle uluslar arası alanda itibarının zayıflamasını dikkate almak gerekir. Hükümetin, apaçık yolsuzluk manzaralarına gösterdiği tepki, demokrasinin geleceği bakımından yıkıcı sonuçlara neden olabilecek ihtimaller barındırmaktadır. Demokratik bir ülkede, iktidarın tarafı olduğu büyük rüşvet ve yolsuzluk olaylarının hükümetin istifasıyla sonuçlanması doğal bir sonuçtur. Bunun yerine, demokrasinin tüm temel kurum ve kurallarını; kuvvetler ayrılığı, yargı bağımsızlığı, adil yargılama, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü gibi evrensel ilke ve prensipleri hiçe sayan Hükümet, kendisini seçtiği bu demokrasi dışı güzergahta yürümeye mecbur ve mahkum görmektedir. Çünkü İktidar, ancak iktidarda olduğu sürece kendini güvencede hissetmektedir. İktidarı kaybettiğinde başına nelerin geleceğini düşünmek dahi istememektedir. Bu ise demokrasinin tüm kurallarının rafa kaldırılması anlamına gelmektedir.

¹ Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, MAZLUMDER, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi “Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Neden Kaldırılmalıdır?

İnsan haklarının korunmasına yönelik tüm uluslararası oluşumlar, kasti ve keyfi öldürmelere karşı kişinin yaşam hakkını korurken, aynı zamanda devlete yükümlülükler de getirmektedir. Bu yükümlülükler, negatif ve pozitif yükümlülüklerdir. Negatif yükümlülük, devletin haklara müdahaleden uzak durması, kaçınması ve böylelikle insan haklarına saygı duymasını gerektirir. Devletlere getirilen birinci yükümlülük bir kimsenin kasten öldürülmesinin yasaklanması veya engellenmesidir. Burada güdülen amaç, bireyin keyfi biçimde öldürülmesinin önlenmesidir. Bu yükümlülük yalnızca kasten öldürme durumunda değil aynı zamanda kusurlu şekilde adam öldürme eylemlerini de içermektedir. Negatif yükümlülük kimi zaman güvenlik güçlerinin operasyonlarının yaşama hakkını koruyacak şekilde titizlikle planlanıp uygulanmasını gerektirmektedir. Zira düzenin korunması için barışçıl önlemler almak durumunda bulunan devlet, bazen insanların hayatlarını korumak için güç veya silah kullanmak zorunda kalabilmektedir. Kimi zaman bu durumlar ölümle sonuçlanabilmektedir. Kolluk, operasyonlarını her türlü ihtimali düşünerek kazara ölüm vuku bulmasını ve ateşli silah kullanılmasını en asgari seviyeye indirmek amacıyla operasyonları planlamak ve kontrol etmelidir.²

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, “Herkesin yaşam hakkı yasanın korunması altındadır” şeklindeki 2. maddesinin 1. Paragrafının ilk cümlesinin, devlete sadece kasten ve hukuka aykırı olarak öldürmekten kaçınma değil, ayrıca kendi egemenlik alanında bulunan kişilerin yaşamını korumak için gerekli tedbirleri alma görevi de verdiği belirtilmiştir.³

Yaşam ile insan hayatı kastedilmektedir. Yaşam hakkı, en temel insan hakkı olarak sayılan en önemli haktır ve tüm hakların en temel olanıdır. Bir kimse yaşam hakkından keyfi olarak mahrum bırakılırsa diğer bütün haklar anlamsız olacaktır. Bu hakkın temel olma niteliği ayrıca hakkın “geri alınamaz” nitelikte olmasından kaynaklanmaktadır. Savaş zamanında ve ulusun varlığını tehdit eden diğer olağanüstü durumlarda bile bu hak esirgenemez.⁴

Yaşam hakkı sağlanmadan diğer hakların bir öneminin bulunduğunu iddia etme olanağı yoktur. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’nin 3. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 2. maddesinde güvence altına alınan bu hak, Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi’nin 2. maddesinde de “Herkes, yaşama hakkına sahiptir. Hiç kimse, ölüm cezasına çarptırılmamalı veya idam edilmemelidir” hükmü ile ifade olunmuştur (AB Temel Haklar Şartı). Bunun dışında, BM İnsan Hakları Beyannamesi (mad.3), Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (mad.6), Çocuk Hakları Sözleşmesi (mad.37), Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi (mad.4) ve Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı (mad.4) gibi birçok uluslararası sözleşmede de yaşam hakkı en temel hak olarak kabul edilmiştir. Yaşam hakkı, kamu makamlarının emri veya izni ile öldürülmeme, yaşama yönelik tehlike ve risklere karşı yine kamusal makamlar tarafından korunma hakkıdır. Her bireyin kanun tarafından bulunduğu fikri, devlete sadece isteyerek ölüme neden olmaktan kaçınma yükümlülüğü değil, yaşamı korumak için gerekli önlemleri alma ödevini de yükler.⁵

² Gölcüklü ve Gözübüyük, 1994: 164

³ METİN, Yüksel, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin Yaşamın ve Sağlığın Korunması ile İlgili Olarak Taraf Devletlere Yüklediği Pozitif Yükümlülükler”, Uluslararası İlişkiler Dergisi, Cilt 7, Sayı:27, Güz 2010, s. 111-132

⁴ KORFF, Douwe Yaşam Hakkı, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları:8, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 2. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz Kitap,

⁵ KABOĞLU, İbrahim Ö., Özgürlükler Hukuku, İstanbul, Afa Yayınevi, 1999

10 Aralık 1948 tarihinde BM Genel Kurulu’nda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’nin “yaşamak; özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır” şeklindeki 3. maddesi yaşam hakkıyla ilgilidir (İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, www.belgenet, 2012). Ayrıca, 1966 yılında BM Genel Kurulu tarafından kabul edilen Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nin 6. maddesi yaşam hakkını düzenler. “Her insan doğuştan yaşama hakkına sahiptir. Bu hak hukuk tarafından korunur. Hiç kimse yaşama hakkından keyfi olarak yoksun bırakılamaz. ” (Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi,tbmm.gov.tr, 2012) şeklindeki söz konusu maddede yaşam hakkının önemi vurgulanmaktadır.⁶

Avrupa Birliği uyum yasaları ile hem TC Anayasasının hem de diğer mevzuatın yaşam hakkına ilişkin hükümleri Avrupa standartlarına ulaştırılmıştır. 4771 sayılı üçüncü uyum yasası ile önce ölüm tehlikesinin savaş ve yakın savaş tehlikesi hariç kaldırıldığı kabul edilmiş ve anayasada ve mevzuatın diğer bölümlerinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Daha sonra ise, ölüm cezalarını her koşulda kaldıran Avrupa Konseyi’nin 13. Protokolüne paralel olarak, 5170 Sayılı sekizinci uyum yasası ile idam cezası her halde kaldırılmış ve anayasamızda buna ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Yine 5218 Sayılı dokuzuncu uyum yasası ile de anayasa dışındaki mevzuatta yer alan idam cezalarına ilişkin ibareler kaldırılarak mevzuat uyumu tamamlanmıştır.⁷

Dünyada belli hukuk standartları yerleşmiş; demokrasi ve birey özgürlükleri güçlü mekanizmalarla koruma altına alınmıştır. Yeni bir hukuk normu yapmak isteyen herhangi bir Devlet, bu standartlara uygun davranmak durumundadır. Yeni bir “Kolluk Kanunu” yapılırken de, bireylerin özgürlüklerini göz ardı eden, asgari demokrasi kurallarını dahi hiçe sayan bir yaklaşım yerine özgürlüklerin güvencesini sağlayan, toplum güvenliğini bu ölçüleri nazara alarak yapan bir yaklaşım içerisinde olunmalıdır.

11 Eylül saldırısının ardından Amerika başta olmak üzere dünya ülkelerinde güvenlikçi politikalar hakim olmaya başlamıştır. Yani kişi hak ve özgürlükleri giderek devletin güvenliği temelinde gelişen politikalar karşısında önceliğini yitirmeye başlamış, daha çok Türkiye gibi, güçlü bir demokrasi geleneği olmayan, otoriter ve antidemokratik damarın her daim hayatıyetini koruduğu ülkelerde bu politik bir öncelik haline gelmiştir. İktidar karşıtı toplumsal muhalefet dinamikleri devletin hak ve özgürlükler alanını daraltmasına bahane olarak gösterilmiştir. Örneğin, 2006 yılında TMK’ de hak ve özgürlükler aleyhine yapılan düzenlemeler ile PSVK’ de polislin yetkilerini genişleten ve artıran 2007 değişiklikler gibi.

Bu haliyle, İç Güvenlik paketi yasa tasarısı kişi hak ve özgürlüklerini tamamen rafa kaldırırken polislin yetkisini sınırsız bir biçimde artırmaktadır. Hükümet; polislin yetkilerini zaten sınırsız kılan bir düzenlemeyi 2007 yılında hayata geçirmiş ve o tarihte de siyasi partiler, hukukçular, sivil toplum örgütleri, hak örgütleri PVSK’da yapılan değişiklikleri eleştirmiş, bu değişikliklerin beraberinde yargısız infazları getireceğini yüksek sesle kamuoyuna ifade etmişti. Nitekim o dönem getirilen yasal düzenlemelere karşı olanlar maalesef haklı çıkmış, PVSK 16 ncı maddede yapılan değişiklikler sonucu 2007 yılından bugüne değin 179 sivil hayatını kaybetmiştir. (Polislin dur ihtarına uymayıp ateşli silah sonucu öldürülen kişilerden kamuoyunun hafızasında yer eden Baran Tursun, Soner Çankal, Çağdaş Gemlik gibi gençler bunlardan bazılarıdır.) Bu 179 kişinin ölümü neticesinde bu cinayetlerin sorumluları hiçbir ceza almamıştır. Sadece son dönem Ethem Sarısülük’ün katiline sembolik bir

⁶ EFE,HAN Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt 4, Sayı 5, 2013

⁷ EFE,HAN Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt 4, Sayı 5, 2013

ceza verilerek toplumsal muhalefet bir parça olsun susturulmaya çalışılmıştır. Ethem Sarısülük'ün yargılması sırasında yaşanan hukuksuzlukları, Ethem'in katili yerine aileye ceza vermek niyetiyle hareket eden yargıyı tekrar hatırlamakta da fayda var. Tasarı, polisin attığı her kurşunu baştan itibaren cezasız bırakacak hükümler içermekte, siyasi iradenin de hem Ethem Sarısülük davasında hem de Berkin Elvan'ın öldürülmesi olayında olduğu gibi güvenlik güçlerinin yani yaşam hakkını ihlal eden devlet güçlerinin bizzat yanında, onları cesaretlendiren ve arka çıkan tavrıyla polis cinayetlerinin yasal hale getirmenin alt yapısını oluşturmaktadır.

Tasarının bu genel değerlendirme dışında tek tek maddeler bağlamında incelenerek hukuk devleti, insan hakları ve hak özgürlükler ile taban tabana zıt hükümlerinin altını çizmek gerekmektedir.

TASARININ 1. MADDESİ:

Bu maddede değiştirilmesi önerilen 4/A maddesi ile, polise kişilerin üstleri ve araçların aranmasında daha geniş bir yetki tanınmaktadır. Polis bundan böyle kaymakam/vali tarafından görevlendirilecek kolluk amirinin yazılı, acele hallerde ise sözlü emri ile kişinin el ile kontrol haricinde de üstünü ve aracını detaylı bir şekilde arayabilecektir. Yani mevcut düzenlemede yer alan “*kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içeriği görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez*” ibaresi genişletilmekte ve polise bu konuda geniş yetki tanınmaktadır. Polisin arama yetkisini kullanırken var olan savcılık ve mahkeme izin şartı da kaldırılıp, sadece kolluk amirinin kararının 24 saat içinde hâkim önüne sunulması öngörülmektedir.

Söz konusu 4/A maddesi de 2007 yılında getirilen ve toplumsal muhalefete karşı çıkarılan bir düzenleme olup bu hüküm mevcut haliyle dahi sakıncalı iken, polise tanınan daha geniş yetkilerle mevcut sorunlu hal kişi özgürlükleri aleyhine bir kademe daha artmıştır. Nitekim “durdurma”; yakalama ve tutuklama hallerinden farklı özelliklere sahiptir ve bu nedenle Anayasa’da düzenlenmesi gerekir. Zira tutuklama ancak kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli şüphe nedeni varsa hakim kararı ile mümkünken, yakalama ise suçüstü hali veya gecikmesinde sakınca olan hallerde mümkün olup durdurmaya ise suç şüphesi, suçüstü hali ya da gecikmesinde sakınca olan hal olmadan başvurmak olanaklı kılınmıştır. Ancak bu durumda suç şüphesinin varlığı veya suçüstü halindeki kişilerin özgürlüğü diğerlerine nazaran daha geniş kılınmıştır ki bu da hukuk çerçevesinde mantıklı değildir. Tutuklama ve yakalamada öngörülen yargıç güvencesi durdurmada yoktur. Durdurma halinde kolluğa araya hakim, savcı girmeksizin kişi özgürlüğünü sınırlama yetkisi verilmekle adli makamların denetiminde olmayan bir yakalama türü söz konusu olmaktadır. Bu durum da önleyici kolluk faaliyetinin niteliği ile bağdaşmamaktadır.

Yine PVSK 15 inci maddesine eklenen bir fıkra ile polise; savcının veya mahkemelerin yetkisini kullanacak şekilde müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini kişilerin ikamet ettiği yerde alma yetkisi verilmektedir. Kolluğun temel görevi sadece “tehlikeyi önlemektir”. Suç sonrası “adli görevler” ise, Ceza Muhakemesi Hukukunu ilgilendiren yetkililerdir. Bu düzenleme ile polise çok geniş bir yetki tanınarak savcıların ve mahkemelerin yetkileri de gasp edilmektedir. Hukuk Devleti yerine Polis Devleti’ni oluşturan düzenlemelerden birisi de budur.

Başlangıçta da ifade ettiğimiz üzere mevcut haliyle dahi tehlikeli bir düzenleme olan PVSK 16’ncı maddede yapılan değişikliklerle polisin halihazırda yaptığı insanlık dışı uygulamalar yasal zemine taşınmaktadır. Mevcut düzenlemede polisin basınçlı su sıkabilmesi yasa ile korunurken boyalı su yasa ile korunmuyordu ancak polis boyalı, ilaçlı, içeriğinde insan hayatı için zararlı olabilecek

maddeler içeren suları insanlara acımasızca sıkıyordu. Şimdi bu düzenleme ile boyalı su yasal zemine kavuşturulmaktadır. Elbette bu düzenleme polisin bunca zaman boyalı su kullanmasının yasal olmadığına da itirafı niteliğindedir.

Yine bu hükmün 7. fıkrasına eklenen bend ile molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı vb. silahlarla açık veya kapalı alanlara yapılan saldırı veya saldırı teşebbüsünde bulunanlara karşı polisin saldırıyı etkisiz kılmak amacı ile ve etkisiz kılacak ölçüde silah kullanma yetkisi tanınmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz üzere bu bend sayesinde insan öldürme hakkını kendinde gören polis 7 yılda 178 kişiyi katletmiştir. Bu madde ile bu yetkisi sınırsız bir biçimde artarken polis cinayetlerinin hiçbir cezai müeyyide ile karşılaşmamasının garantisi verilmektedir.

PVSK Ek 7 nci maddeye eklenen hükümlerle 24 saat olan gözaltı süresi 48 saate çıkarılmakta, aynı düzenleme jandarma için de geçerli kılınmaktadır. Ayrıca polis ve jandarmanın istihbarat toplama yetkisi de artırılmaktadır. Polis ve jandarmanın yetkilerinin artırılması hükümetin propogandasının aksine topluma huzur ve güvenlik getirmeyecektir. Merkezine bireyi, birey hak ve özgürlüklerini oturtmayan bir devlet, hukuk devleti olmaktan çıkarak vatandaşı kendisine tehdit olarak gören ve asgari insan hakları standartlarından uzaklaşmış bir otoriter rejimin inşasına doğru yol almaktadır.

TASARININ 3. MADDESİ:

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda yapılan değişiklik ile “demir bilye ve sapan” da “ateşli silah” sayılmaktadır. Basit bir çocuk oyuncağının, ateşli silah kapsamında değerlendirilmesi sadece otoriter rejimlere özgü mekanizmalardır. Dönemin başbakanı R. Tayyip Erdoğan polisin hunharca vurduğu 15’inde can veren Berkin Elvan için sürekli “elinde sapan vardı” diyerek ölümü karşısında duyarsızlık sınırını da aşan konuşmalar yapmıştır. Bu bakış açısının yansımaları olarak sapan, bilye silah sınıfına sokulmuştur. Yani “çocuk da olsanız kadın da olsanız gerekeni yapacağız” siyaseti hukuksal düzenlemeye girmiştir.

Yine bu madde ile yapılan bir başka değişiklik de 2911 sayılı yasanın 33 üncü maddesine eklenen ifadelerle ateşli silahlar ve molotof gibi patlayıcı maddelerin kullanılması ve gösteri ve yürüyüşlerde amblem, pankart, afiş vs kullanılması halinde verilecek cezaların artırılmasıdır. Yürürlükte olan TCK’da cezai müeyyideye tabi tutulan molotof için mükerrer cezalandırma söz konusu olmaktadır. Yüzlerce insan, genç yaşlı şu an molotofa dair cezai düzenlemeden ötürü cezaevindedir. Söz konusu düzenlemenin evrensel hukuk standartlarına ulaştırılması gerekirken başka bir yasa ile cezaların artırılması hukuk ilkelerine terstir.

Devletin rücu hakkına dair düzenleme ile ekonomik cezalandırma yöntemi benimsenmekte ifade özgürlüğünün önu kapatılmaktadır. Devletin toplumsal olaylar esnasında uğradığı zararın tazmini vatandaşa yüklemeye yaklaşımı zaten ceza kanununun konusu olan bir düzenlemeye bir de ekonomik boyut katmaktadır.

TASARININ 4. MADDESİ:

TMK çoktandır kaldırılması gerekirken daha vahim bir biçimde yeniden gündeme gelmiştir. Toplantı ve gösterilerde yüzün tamamen ya da kısmen kapalı olması TMK’nın 7 nci maddesinde yer almakta ve “terör suçu” olarak nitelendirilmektedir. Üstelik bu madde 4. Yargı Paketi ile revize edilirken HDP’nin itiraz ve önerilerine rağmen korunmuştur. Gazdan etkilenen ve kendini puşi ile korumaya çalışan yüzlerce kişi sırf bu hüküm nedeniyle hapis cezaları almıştır. Bu tasarıda ise verilen cezalar artırılmakta, cezanın alt sınırı 1 yıldan 3 yıla çıkarılmaktadır.

TASARININ 6. MADDESİ:

Gözümlü düzenleyen 91 inci maddeye eklenen fıkralar ile mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirlerine, 24 saate kadar, toplumsal olaylarda ise 48 saate kadar gözümlü yetkisi verilmektedir. Önleyici gözümlü düzenlemesi vatandaşların bizzat idari bir birim olan kolluk tarafından suçlu kabul edilerek getirilmiş bir düzenlemedir. Bu durum hukuk devleti ilkesine, masumiyet karinesine açıkça aykırıdır.

Bir diğere düzenleme de gösteri ve propaganda eylemlerinin katalog suçlar kapsamına alınmasına dairdir. Bu tür düşüncüyü ifade eylemleri otomatik tutuklama nedeni haline gelmektedir. Katalog suçlara eklenen suçlarla her türlü düşüncüyü ifade yöntemi tutuklama nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle, bir toplumsal gösteri yahut bir düşüncüyü dile getirme neticesinde kişi derhal tutuklanabilecektir. En asgari demokrasi kuralları ile bağdaşmayan bu hal neticesinde büyük hak ihlallerinin yaşanması kaçınılmaz olacaktır. 100. maddenin 3. fıkrası yani katalog suç uygulamasının kaldırılması gerekirken bu suçun kapsamının kişi hakları aleyhine genişletilmesi özgürlükleri kısıtlayıcı yeni bir hukuki durum yaratmaktadır.

TASARININ 7. MADDESİ:

İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesine fıkra eklenmiş ve 66 ncı maddesinde yapılan değişiklikler ile vali/kaymakamların yetkileri artırılmıştır. Tasarıya göre “vali, lüzumu halinde kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebilir.” Yine tüm kolluk görevlileri de bu tür emirleri yerine getirmekle mükellef kılınmıştır.

Yapılan değişiklik ile bir hukuk devletinde savcılık makamına ait olması esas olan yetki valiyeye verilmektedir. Öncelikle vali, yargı makamı değildir bu tür kararları alma yetkisi hukuken yoktur. Yine vali yürütme erkinin bir parçasıdır, İçişleri Bakanına bağlıdır. Yürütmenin yargıya ait konular ile ilgili iş ve işlem yapabilmesini olanaklı kılan bu düzenleme; suçların soruşturulup soruşturulmayacağına karar verme sorumluluğunu savcılık makamından alıp valiliğeye vermekte ve bu itibarla da hukuk normunu ihlal etmektedir.

TASARININ 8. MADDESİ:

Yapılan değişiklik ile devlet kendi sorumluluklarından kurtularak meydana gelen zararların tazminini de vatandaşa yüklemektedir. Yapılan bu değişiklik işbu yasanın amacı ile de çelişmekte, vatandaş hem zarar görme hem zarar tazmini gibi risklerle bir başına bırakılmaktadır.

TASARININ 9. MADDESİ:

Yapılan değişiklik ile; “özel veya resmi, her türlü konaklama, dinlenme bakım ve tedavi tesisleri ve işyerleri ile konutlarda geçici veya sürekli olarak kalanlar, oturanlar, çalışanlar ve ayrılanların kimliklerinin tespiti ve bildirilmesi” zorunluluğuna “araç kiralayanlar” da eklenmiş olup araç kiralama halinde de kimlik bildirme zorunlu hale gelmiştir.

Böylelikle araç kiralama işlemleri ile ilgili emniyete kimlik bildirme zorunluluğuy getirilerek özel hayatın gizliliğey ilkesi tümüyle ihlal edilmektedir. Bu düzenlemenin yasalaşması halinde; tatil için gittiğiniz bir yerde araç kiralamanız halinde polis tarafından izlenmeniz kaçınılmaz olacaktır. Kanuna eklenen yeni maddelerle de araç kiralama şirketlerine öngörülen ayrıntılı prosedür ve yaptırımlarla araç kiralama şartları zorlaştırılmaktadır.

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

Alt Komisyon Raporu

Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

Esas No: 1/995, 2/422, 2/514, 2/909, 2/1518, 2/1579, 2/1632, 2/2443, 2/2469

05/01/2015

Bakanlar Kurulunca 24/11/2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 1/995 esas numaralı “Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Başkanlıkça; aynı tarihte esas komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, tali olarak da Anayasa Komisyonu, Adalet Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Millî Savunma Komisyonu ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

İçişleri Komisyonunun 03/12/2014 tarihli 27’nci toplantısında, İttüzüğün 35’inci maddesi hükmü uyarınca birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın 2/422 esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin, İstanbul Milletvekili Bülent Turan’ın 2/514 esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, Çanakkale Milletvekili İsmail Kaşdemir’in 2/909 esas numaralı Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal Kaplan’ın 2/1518 esas numaralı 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin, Adana Milletvekili Osman Faruk Loğoğlu’nun 2/1579 esas numaralı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkcü’nün 2/1632 esas numaralı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ile Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri Sinop Milletvekili Engin Altay ve Ankara Milletvekili Levent Gök ile 4 Milletvekilinin 2/2443 esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun 2/2469 esas numaralı 5490 Sayılı ve 25/4/2006 Tarihli Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin 1/995 esas numaralı Tasarıyla birleştirilmesi ve görüşmelerde 1/995 esas numaralı Tasarının esas alınması kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonu, Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun Çanakkale Milletvekili Mehmet DANIŞ, Çankırı Milletvekili İdris ŞAHİN, Konya Milletvekili Mustafa AKIŞ, Uşak Milletvekili Mehmet ALTAY, Sivas Milletvekili Ali TURAN, İstanbul Milletvekili Celal DİNÇER, Afyonkarahisar Milletvekili Ahmet TOPTAŞ, Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU ile Diyarbakır Milletvekili Altan TAN’dan oluşmasını kararlaştırmıştır. Alt Komisyon üyeleri Çanakkale Milletvekili Mehmet DANIŞ’i başkanlığa seçerek çalışmalarına başlamıştır.

Alt Komisyon, 09/12/2014, 10/12/2014, 11/12/2014, 12/12/2014, 15/12/2014, 16/12/2014, 17/12/2014 ve 18/12/2014 tarihlerinde yaptığı toplantılarda İçişleri, Adalet, Millî Savunma, Maliye,

Sağlık ve Avrupa Birliği bakanlıkları ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile İnsan Hakları Derneği Başkanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla Tasarıyı incelemiş ve karara bağlamıştır.

Alt Komisyon üyeleri tarafından Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Tasarı'nın aleyhinde olmak üzere,

➤ Tasarı'nın Anayasa'nın 2'nci, 5'inci, 10'uncu, 19'uncu, 20'nci, 138'inci ve 139'uncu maddelerine aykırı hükümler içerdiği,

➤ Güvenlik-özgürlük dengesinin korunmasının hukuk devleti anlayışının temel ilkelerinden birisi olduğu, güvenlik için özgürlükten özgürlük için de güvenlikten taviz verilmemesi gerektiği, Tasarı ile getirilen güvenlik paketinin bu dengeyi gözetmekten uzak olduğu, iç güvenlikten çok "iç düşmanlara karşı savaş" algısıyla hazırlandığı, Tasarı'nın yasalaşması durumunda muhalefetin, keyfi ateş, gözaltı, tutuklama ve ağır cezalara muhatap kalacağı,

➤ Tasarı'nın iktidar partisine yakın güvenlik güçlerinin gerçekleştireceği operasyonların tüm gereklerini karşılamaya yönelik olduğu; güvenlik güçlerine, iktidar karşıtı protesto gösterilerine katılan kişileri hâkim, savcı kararı olmadan aramaya, gözaltına almaya hatta bu kişilere karşı silah kullanmaya kadar varacak geniş yetkiler tanındığı; İçişleri Bakanlığının, valilerin ve kaymakamların yetkilerini artıran, onları hukukun da üstüne çıkarmayı amaçlayan Tasarı'nın, yeni suçlar öngörürken aynı zamanda iktidara yönelik eylemlere karşı verilecek cezaları da misliyle artırdığı,

➤ Hukuk devleti yerine polis devleti anlayışının geçirilmeye çalışıldığı, buna bağlı olarak iktidar partisine yakın bir polis teşkilatının kurulmasının amaçlandığını, bunun toplum güvenliğini tehdit eden bir boyut içerdiği,

➤ Tasarı'nın "devlet içindeki paralel yapı" olarak nitelenen güçlerin "darbe girişimlerine" karşı önlem olarak sunulmak istenmesine karşın, asıl amacın yolsuzlukların üstünün örtülmesi olduğu,

➤ Kolluk amirlerine, hâkim ve savcı kararı olmadan gözaltına alma yetkisi verilmek istendiği, Tasarı'nın yasalaşması durumunda, polisin, amirlerinin talimatıyla istediği şüpheliyi gözaltına alabileceği; gözaltı süresinin, bireysel suçlarda kırk sekiz, toplu suçlarda ise dört güne kadar uzatılabileceği, bunun yanı sıra, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda hükme bağlanan makul şüphe hâlinde, gözaltı işlemi yapılacak suçlar arasına toplumsal olaylar sırasında işlenen cebir ve şiddet içeren suçlar ile valiliklerin koyduğu sokağa çıkma yasağını ihlal suçlarının da eklenmekte olduğu, bu noktada yetki veren makamdaki mülki amirin denetiminin yetersiz kalacağı ve keyfilik egemen olacağı,

➤ Polisin adli görevi ile idari görevlerinin birbirine karıştırıldığı; bunun uygulamada sorunlara yol açacağı, mülki amirler ile kolluk güçleri arasında sıkıntılar yaşanacağı,

➤ Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nda yapılması öngörülen değişikliklerin; gösteri, yürüyüş ve protesto etme haklarının kullanılmasını neredeyse olanaksız kılacağı,

➤ Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda yapılması öngörülen değişikliklerin, kişi hak ve özgürlüklerine yaklaşım ve idarenin yetkileri bağlamında sıkıyönetim dönemlerini çağrıştırdığı,

➤ Gösterilerde yüzün kısmen ya da tamamen kapatılması ve tek tip kıyafet giyilmesinin yeniden suç kapsamında değerlendirilmesinin, kötü amaçlı kişilerle masum yurttaşların karıştırılması ve suçsuz insanların cezalandırılması tehlikesini içerdiği,

➤ Polisin müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini bu kişilerin ikamet ettiği yerlerde veya

iş yerlerinde alabileceğine ilişkin düzenlemenin, kişilerin isteğinin esas alınacağı bir çerçeve içinde yeniden ele alınmasının uygun olacağı,

➤ Tasarı'nın, Türkiye'nin her yerinde emniyet güçlerinden veya jandarmadan gelecek dinleme taleplerinin Ankara Ağır Ceza Mahkemesinin tek bir üyesi tarafından karara bağlanmasını öngördüğü, bunun hâkimlere güvensizliğin bir yansıması olduğu,

➤ İl İdaresi Kanunu'nda yapılması öngörülen değişiklikler ile vali ve kaymakamlara çok geniş yetkiler verildiği, valilerin kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gerekli acil önlemlerin alınması hususunda kolluğa doğrudan emir verme yetkisinin tanındığı, bu anlamda adli ve idari süreçlerin birbirine karıştırıldığı; yine, valilerin toplumsal olaylara müdahalede -kamu kurum ve kuruluşlarının yanında- yerel yönetimlerin de araç ve gereçlerinin kullanılması emir ve talimatını verebilmelerinin öngörüldüğü, bu emir ve talimatlara uymayan belediye başkanlarının ve diğer yerel yöneticilerin hapis cezası ile karşı karşıya kalacağı, bu kapsamdaki zararların da ilgili belediyeye rücu edilebileceği,

➤ Öte yandan, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi biçimde bozulması durumunun tespiti yetkisinin valilere ve İçişleri Bakanlığına tanınmasının -Anayasa'nın 120'nci maddesi ile- Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna verilmiş olan olağanüstü hâl ilanı yetkisinin, fiilen valiler ve İçişleri Bakanlığına aktarılması anlamına geldiği, bunun Anayasa'nın söz konusu maddesine aykırılık oluşturduğu,

➤ Çözüm sürecinin yürütüldüğü bir dönemde, Jandarma Teşkilatının iç güvenlikle ilgili hizmetlerinin gözetim ve denetiminde bir yeniden yapılanmaya gitmenin, çatışma tehdidi olan bölgelerde güvenlik zafiyeti doğurabileceği,

➤ Polis Kolejinin ve Polis Akademisine bağlı Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılmasını, emniyetteki örgütlenme piramidinin bütünüyle değiştirilmesini amaçlayan Tasarı'nın, siyasal iktidarın tümüyle nüfuz edeceği yeni bir emniyet teşkilatının temellerinin atılmasını amaçladığı, bu kapsamda polis yetiştiren tüm kurumlardaki kadroların tasfiyesinin öngörüldüğü,

➤ Polis Kolejinin ve Polis Akademisine bağlı Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılmasına karşı yurt genelinde geniş bir tepkinin bulunduğu; Polis Koleji öğrencilerinin sınavlarda almış oldukları yüksek puanlarla birçok seçkin öğretim kurumuna girme hakları olmasına rağmen tercihlerini Polis Koleji yönünde kullandıkları, yıllarca gördükleri eğitimin heba edildiği, başka okullara nakledilseler dahi gerek uyum sorunu gerekse ideallerinden uzaklaştırılmalarıyla yaşadıkları ruhsal çöküntü nedeniyle başarılı olamayacakları,

➤ Emniyet teşkilatına nitelikli amir yetiştiren akademilerinin kapatılmamasının, zorunluluk varsa mevcut öğrencilerin mezun olmasını sağlayacak düzenlemenin yapılmasının uygun olacağı, öğrencilerin kazanılmış haklarının korunması gerektiği,

➤ Tasarı metninde belirlenen ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf emniyet müdürü rütbesindeki kişilerden emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları taşıyanların, Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve İçişleri Bakanının onayıyla resen emekliye sevk edilebilmelerine yönelik düzenlemenin, sıkıyönetim dönemini aratmayacak bir uygulama olarak değerlendirildiği,

➤ Personele ilişkin hükümler bağlamında, Tasarı'nın yasalaşması durumunda, Polis Akademisi Başkanı'nın dört yıllık görev süresi sona ermeden de görevinden alınabileceği, polis meslek yükseköğrencülerinin de İçişleri Bakanı'nın onayıyla polis meslek eğitim merkezlerine dönüştürülebileceği, buradaki personelin hiçbir işleme gerek kalmadan görev unvanlarına uygun kadrolara atanacağı, Polis Akademisi Başkanı'nın yanı sıra, dekan, enstitü müdürü ve enstitü sekreteri, polis meslek yüksekokulu

müdürü, polis meslek eğitim merkezi müdürü ve bunların yardımcıları ile her kadrodaki öğretim elemanlarının Polis Akademisi Başkanlığındaki görevlerinin sona ereceği, bu düzenlemelerin yasa ile yapılmasının görevleri sona eren kişilerin yargı organlarına başvurularını engellemek amacını güttüğü,

➤ Polis Akademisinde geçici görev yapanların görevlendirmelerinin de sona ereceği, burada görev yapan akademisyenlerin bir bölümünün de Polis Akademisinde yeniden görevlendirilmeyerek Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirileceği, bu yöndeki düzenlemelerin son süreçte Polis Akademisine birçok öğretim üyesinin alınması ile açıkça çelişki oluşturduğu; bu düzenlemelerle, Türkiye'nin birikmiş güvenlik hafızasının yok edildiği,

➤ Tasarı'nın öngördüğü düzenlemelerle emniyet örgütlenmesi içinde ast-üst ilişkisinin bozulduğu, meslekte geçirilen süre ile hiyerarşi arasındaki dengenin zedelendiği,

➤ Emniyet teşkilatı içerisinde terörle mücadele sırasında gazi olmuş, sonradan gazi kontenjanından tekrar göreve başlamış, hâlen birinci, ikinci ve üçüncü sınıf emniyet müdürü olan kişilerin emekliye sevklerine ilişkin herhangi bir özel hükmün Tasarı'da yer almadığı; bu kişilerin zaten malulen emekli oldukları hâlde emniyet teşkilatından ayrı kalmamak ve bir uğraş edinmek için tekrar göreve döndükleri, terörden zaten doğrudan zarar görmüş bu kişilerin de resen emekliye sevk edilmelerinin, çok olumsuz psikolojik etkiler doğurabileceği,

➤ Emniyet teşkilatı ile ilgili yapılması öngörülen düzenlemeler bir bütün olarak ele alındığında, bunların personelin kazanılmış haklarını hiçe sayan ve bu yönüyle hukuk devleti ilkesine aykırı bir içerik taşıdığı,

➤ Tasarı'nın mülki idare ile ilgili birçok hüküm içermesine karşın mülki idare amirlerinin ek gösterge ile ilgili taleplerinin, ayrıca jandarma, emniyet ve sahil güvenlik personelinin mali ve sosyal imkânlarının geliştirilmesi taleplerinin dikkate alınmadığı,

➤ Jandarma teşkilatına ilişkin yapılan düzenlemelerle, bu teşkilat içinde siyasal etkilerin artırıldığı, atamalarda siyasal kaygıların belirleyici olacağı bir düzen oluşturulduğu, bu teşkilat içindeki atama geleneklerine, askerî hiyerarşiye ve liyakat ilkesine zarar verildiği,

➤ Jandarmanın görev ve sorumluluk alanının yeniden düzenlenmesine yönelik hükümlerle, jandarmanın kentsel alanda da aktif olarak kullanılabilmesine dönük bir anlayışın hâkim kılınmaya çalışıldığı, böylece sıkıyönetim dönemlerini andırır şekilde kent merkezlerinde jandarma güçlerinin yaygınlaşacağı,

➤ Soyadı değiştirmeye yönelik kolaylaştırıcı hükmün, uygulamada özellikle suç ve suçluların takibinde bir sorun yaratıp yaratmayacağı hususunun değerlendirilmesinde yarar görüldüğü,

➤ Tasarı'nın öngördüğü, illerdeki Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli kurumlar olarak yeniden yapılandırılmasına ilişkin hükmün, il özel idarelerinin yerine valinin başkan olduğu tüzel kişilikli bir yapının oluşturulmasını amaçladığı, bunun 6360 sayılı Kanun ile büyükşehirlerde tüzel kişiliği olan il özel idarelerini kapatılması yönelimi ile açık bir çelişki oluşturduğu,

ifade edilmiştir.

Tasarı'nın lehinde olmak üzere,

➤ “Bonzai” olarak adlandırılan sentetik kannabinoidlerin satışına yönelik ağır cezalar öngören hükmün, ayrıca uyuşturucu satın alma, kullanma ve bulundurmaya ilişkin suçların belli sosyal

alanların yakınlarında işlenmesi hâlinde cezaların ağırlaştırılmasına yönelik hükmün Tasarı'nın en olumlu düzenlemelerinden olduğu,

➤ Polislik mesleğine alımda yaş sınırının yirmi sekizden yirmi altıya düşürülmesinin, bu mesleğin devamlı aktif çalışmayı gerektirmesi gerçeği dikkate alındığında yerinde bir düzenleme olduğu,

➤ Tasarı'nın temel amaçlarının üç noktada özetlenebileceği, bunlardan birinin çözüm süreci bağlamında -bu sürecin ayrılmaz parçası olan- kamu düzeninin sağlanmasına dönük yasal altyapının kurulması olduğu; ikincisinin “paralel yapıyla” mücadele, üçüncü yönün de İçişleri Bakanlığının yönetsel ihtiyaçlarının karşılanması ve özellikle vatandaşların hayatını kolaylaştırıcı düzenlemelerin kabulü olduğu; kamu düzeninin tesisinin insan hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınması noktasında temel bir gereklilik olduğu, bu noktada işlev gören kolluk gücünün görevin gerektirdiği hukuksal yetkilerle donatılmış olmasının büyük bir önem taşıdığı, bunun parlamentonun üzerine de bir sorumluluk yüklediği ve söz konusu Tasarı'nın bu bağlamda değerlendirilmesinin yerinde olacağı,

➤ Demokratik devletin, vatandaşların hak ve özgürlüklerinin devlet otoritesine karşı korunduğu kadar, oluşabilecek başka otoritelere ve şiddete karşı da korunduğu bir devlet düzeni olduğu, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile güvenlik alanına ilişkin diğer kanunlarda yapılan değişikliklerin bu kapsamda ele alınması gerektiği,

➤ Mevcut uygulamada, yargı kararının bulunduğu istisnai durumlar dışında, polisin şüphelendiği bir aracı durdurması hâlinde, aracın görünmeyen yerlerini, örneğin bagajını arama olanağının bulunmadığı, bunun yarattığı güvenlik sakıncalarının Tasarı'nın öngördüğü düzenlemeler ile giderileceği,

➤ Dinlemeyle ilgili eleştirilere ilişkin olarak Tasarı'da söz konusu olan dinlemenin “adli dinleme” değil “önleme dinlemesi” olduğu; mevcut durumda önleme dinlemesi yapıldığında, yirmi dört saat içerisinde hâkimin karar vermesi gerektiği, aksi takdirde bu sürenin sonunda dinlemenin kesildiği, bu durumun istihbarat çerçevesinde yarattığı sorunların giderilmesi için Tasarı'nın sözü edilen sürenin uzatılmasını öngördüğü, Tasarı'nın ayrıca geçmiş deneyimleri de dikkate alarak dinlemeler konusunda TBMM Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu ile Başbakanlık Teftiş Kurulunu kapsayan bir denetim mekanizması oluşturduğu,

➤ Kolluk güçlerine tanınan gözaltı yetkisi ile ilgili olarak, bu yetkinin gelişmiş Batı demokrasilerinde de görüldüğü; bu bağlamda İngiltere'de polisin gözaltı yetkisi süresinin otuz altı saat; Almanya'da polisin muhafaza amaçlı yirmi dört saat, adli amaçlı kırk sekiz saat; Fransa'da polisin yirmi dört saat; Avusturya'da polisin azami kırk sekiz saat, İtalya'da polisin yirmi dört saat, İspanya'da polisin üç gün; Belçika'da polisin kırk sekiz saat; Danimarka'da polisin yirmi dört saat; İrlanda'da polisin kırk sekiz saat gözaltı yetkisinin bulunduğu, diğer gelişmiş demokrasilerde de Tasarı'nın öngördüğüne benzer düzenlemelerin bulunduğu görüldüğü,

➤ 6-7 Ekim 2014 olaylarında yaşanan olumsuz deneyimin verdiği dersle, vali ve kaymakamlara, yaygın şiddet olaylarında vatandaşın can ve malına yönelik saldırıları önlemek ve asayişin sağlama amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra yerel yönetimlerin de ambulans, itfaiye, çekici ve benzeri araç ve gereç ile personelinden yararlanma imkânı getirilmesinin, söz konusu amaçlar dikkate alındığında gerekli ve yerinde olduğu,

➤ Molotof'un suç unsuru hâline getirilmesinin gerekli ve zorunlu olduğu, bunun yargı organlarının kararlarına paralel ve bunları destekleyici nitelikte olduğu,

➤ Tasarı ile, araç kiralayanlar için, kimlik ve araç bilgilerini güvenlik amaçlı olarak bildirme zorunluluğu getirilmesinin, son süreçte kiralık araçlarla gerçekleştirilen bombalı saldırılar hatırlandığında önemli ve gerekli bir tedbir olarak görüldüğü,

➤ Tasarı'nın Jandarma Genel Komutanlığını Hükümetin emrinde bir kurum hâline getirmesinin bir eleştiri unsuru olarak görülemeyeceği, demokratik ülkelerde olması gerekenin zaten bu olduğu, bu noktadaki eleştirilerin siyaset kurumuna zarar verici nitelikte olduğu,

➤ Polis Akademisi öğrencileri ile ilgili olarak herhangi bir mağduriyet yaşanmayacağı, kapatılan fakültede okuyan öğrencilerin uygun bulunan iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde öğrencilik yaşamlarına devam edebilecekleri,

➤ Polis kolejleri ile ilgili düzenlemenin yeni ve ani bir kararın ürünü olmayıp uzun vadeli bir perspektifin ürünü olduğu; burada temel amacın toplumsal anlamda daha sivil bir anlayışla polis ve polis amiri yetiştirmek olduğu

yönünde görüşler belirtilmiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı, kanun yapım tekniğine uygunluğu sağlamak amacıyla “POLİS VAZİFE VE SALÂHİYET KANUNU, JANDARMA TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ KANUNU, NÜFUS HİZMETLERİ KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI” olarak değiştirilmiştir.

► Tasarının 1’inci maddesinin;

- Birinci fıkrası, kolluk tarafından yapılacak aramalarda, verilen yetkilerin kötüye kullanılmasını önlemek ve kişileri hak arama hürriyetini kolaylaştırmak amacıyla, işlenecek hükme “*Bu fıkra kapsamında yapılan araç aramalarına ilişkin olarak kişiye, arama gerekçesini de içeren bir belge verilir*” ifadesinin eklenmesi suretiyle,

- İkinci fıkrası, kişinin kendi can güvenliğini tehlikeye düşürmesi durumunda bu eyleme karşı polis tarafından yapılacak koruma altına alma, yakalama ya da uzaklaştırma işlemlerinde suçsuz insanların yakalanarak tutulması tehlikesini içerdiği gerekçesiyle “*Kendisinin veya*” ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- Üçüncü fıkrası, polis tarafından müşteki, mağdur veya tanık ifadelerinin, kişilerin ikamet ettikleri yerlerde talepleri hâlinde alınmasını teminen “*tanık ifadelerini,*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*talepleri hâlinde*” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Dördüncü ve beşinci fıkraları aynen,
kabul edilmiştir.

► Tasarının 2’nci, 3’üncü ve 4’üncü maddeleri, bu maddelerde yer alan fıkralarla birlikte aynen kabul edilmiştir.

► Tasarının 5’inci maddesinin;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası, bu fıkrada belirtilen yerler arasına toplu olarak bulunulan kışla ile askeri bina ve tesislerin de eklenmesi amacıyla ayrıca suç ve ceza hükümlerinin tatbikinde idari mercilere takdir alanı bırakılmasının Anayasanın 38’inci maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle değiştirilmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 6'ncı maddesinin;

- Birinci fıkrası, kaçakçılık suçlarının niteliği itibarıyla kolluğa bu suçların faillerini gözaltına alma yetkisi verilmesini teminen işlenecek hükme (f) bendinin eklenmesi suretiyle,

- İkinci fıkrası aynen,
kabul edilmiştir.

► Tasarının 7'nci maddesinin;

- Birinci fıkrası, bu fıkra ile valiye verilecek yetkilerden kaymakamların sadece bu fıkranın (H) bendinde sayılanları kullanabilmesi amacıyla (I) bendinde geçen "(G) ve" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- İkinci fıkrası, fıkra ile getirilen düzenlemeye açıklık sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,
kabul edilmiştir.

► Tasarının 8'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

► Tasarının 9'uncu maddesinin;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası, sistemde yer alan kayıtları bu fıkra da belirtilen amaçlar dışında kullanan kişilere adli merciler tarafından verilecek cezaya açıklık getirmek amacıyla işlenecek hükmün ikinci fıkrasının son cümlesinin, "*Sistemde yer alan kayıtları, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.*" şeklinde değiştirilmesi suretiyle, 1774 sayılı Kanuna göre verilecek idari para cezalarına ilişkin ödeme süresinin belirlenmesi amacıyla işlenecek hükmün üçüncü fıkrasının ilk cümlesinden sonra gelmek üzere "*Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 1 ay içerisinde ödenir.*" hükmünün eklenmesi suretiyle,

- Üçüncü fıkrası aynen
kabul edilmiştir.

► Tasarının 10'uncu maddesinin;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası, sadece polis memurlarına tanınan komiser yardımcılığı sınavına başvuru hakkının, halen bu rütbede bulunan başpolis memurları ile gelecek yıllarda kıdemli başpolis rütbesinde personel olması hâlinde bunlara da tanınmasını teminen, değiştirilmesi öngörülen 3201 sayılı Kanunun 55'inci maddesinin on üçüncü fıkrasında yer alan "*lisans mezunu polis memurları,*" ibaresinden sonra gelmek üzere "*başpolis memurları ve kıdemli başpolis memurları*" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

Kadrosuzluk nedeniyle kendi isteği dışında emekli edilen personele ödenecek kadrosuzluk tazminatının üst sınırının aynı kadrodaki emsali kadrosuna bağlı olarak ödenen mali haklar dikkate alınarak yapılması amacıyla, değiştirilmesi öngörülen 3201 sayılı Kanunun 55'inci maddesinin son fıkrasının son cümlesinin "*Verilecek emekli aylığı ve kadrosuzluk tazminatının toplamı, Genel Müdürlükte aynı kadrodaki emsali kadrosuna bağlı olarak mali haklar kapsamında yapılan toplam ödemeyi geçemez.*" şeklinde değiştirilmesi ve aynı fıkranın sonuna, kadrosuzluk tazminatının Sosyal Güvenlik Kurumuna mali yük getirmemesi bakımından bu tazminatların Hazine tarafından karşılanmasının ve yaş haddinden önce ölenlerin varislerine intikal etmeyeceği hususunun açıkça

belirtildiğini teminen “*Bu tazminat, vergiye tabi değildir ve yaş haddinden önce ölenlerin varislerine intikal etmez. Kadrosuzluk tazminatı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına üçer aylık devreler halinde faturası karşılığında Hazineden tahsil edilir.*” hükmünün eklenmesi suretiyle,

- Üçüncü fıkrası aynen,

- Dördüncü fıkrası, geçiş hükümleri içermesi sebebiyle, Tasarının 11’inci maddesinde kanun yapım tekniğine uygun olarak yeniden düzenlenmesi amacıyla metinden çıkarılması ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralar olarak aynen,

- Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi’nin, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne dönüştürülmesi öngörüldüğünden Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ile Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı kadrolarının ihdası amacıyla 3201 sayılı Kanuna ek 32’nci maddenin eklenmesini öngören yeni bir fıkranın yedinci fıkra olarak bu maddeye eklenmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 11’inci maddesine bağlı;

- Geçici 24’üncü, 25’inci 26’ncı ve 27’nci maddeler aynen,

- Geçici 28’inci madde, Tasarının 10’uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 12’nci maddesinin;

- Birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aynen,

- Dördüncü fıkrası, -Anayasa Mahkemesinin 27/9/2012 tarihli ve E.2012/28, K.2012/134 sayılı Kararı ile, 4652 sayılı Kanunun 15’inci maddesinin on birinci fıkrasında yer alan “dört katını” ibaresi iptal edilmiş ve bu Kararın Resmi Gazetede yayımlandığı 1/1/2013 tarihinden başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmış olduğundan, söz konusu iptal hükmünün sonucu ortaya çıkabilecek hukuki boşlukların giderilmesi amacıyla- bu fıkroda geçen “*ikinci ve onuncu fıkraları*” ibaresinin “*ikinci, onuncu ve on birinci fıkraları*” şeklinde değiştirilmesi, bu şekilde Tasarı metnine eklenen on birinci fıkroda geçen “*masraflarının tazminat*” ibaresinin “*masraflarını yasal faiziyle birlikte tazminat*” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Beşinci ve altıncı fıkraları aynen,

- Yedinci fıkrası, Akademi bünyesindeki döner sermaye işletmesine hizmet karşılığı gelir sağlayan öğretim elemanları haricindeki diğer personele de sağladıkları gelir karşılığı ödeme yapılmasını teminen bu fıkra ile 4652 sayılı Kanunun 29’uncu maddesine altıncı fıkra olarak eklenmesi öngörülen fıkranın birinci cümlesinde geçen “*hizmeti veren öğretim elemanlarına*” ibaresinin “*hizmeti verenlere*” şeklinde değiştirilmesi, fakat bu fıkra üzerinde tekrar-i müzakere açılması sonucu verilen önerenin kabulü ile hizmet karşılığı gelir sağlayan öğretim yardımcıları ile emniyet hizmetleri sınıfında olup öğretim elemanlığı ve öğretim yardımcılığı yapanlara da sağladıkları gelir karşılığı ödeme yapılmasını teminen “*hizmeti verenlere*” ibaresinin “*hizmeti veren emniyet hizmetleri sınıfında olanlar dâhil öğretim elemanları ve öğretim yardımcılarına*” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 13'üncü maddesinin;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası ile 4652 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen; geçici 6'ncı, 7'nci ve 8'inci maddeleri aynen,

Geçici 9'uncu maddesi, Emniyet Teşkilatının ilk kademe ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere lisans mezunları arasından seçilecek kişilerin yapılacak sınavla alınmalarını teminen "*diğer şartları taşıyanlar*" ibaresinden sonra gelmek üzere "*ve yapılacak sınavda başarılı olanlar*" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

Tasarının çerçeve 12'nci maddesiyle yapılması öngörülen düzenlemenin idare ve kişiler bakımından yeni hak doğurucu işlemlere sebebiyet vermesi açısından 4652 sayılı Kanunun 15'inci maddesinin on birinci fıkraya hükmünün kimler hakkında uygulanacağını belirlenmesi amacıyla bu fıkraya yeni geçici 10'uncu maddenin eklenmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Tasarının, yürürlükten kaldırma hükümleri içeren çerçeve 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının;

- (a) bendi, uygulama imkânı kalmayan 3201 sayılı Kanunun 78'inci ve 79'uncu maddelerinin de bu bende eklenmesi; Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün dayanağını oluşturan 3201 sayılı Kanunun 83'üncü maddesinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin atfın sehven madde metnine eklendiği anlaşıldığından bu bentte geçen "*83 üncü*" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- (b) bendi aynen,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 15'inci, 16'ncı, 17'nci, 18'inci, 19'uncu, 20'nci, 21'inci, 22'nci, 23'üncü, 24'üncü, 25'inci, 26'ncı, 27'nci ve 28'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

► Tasarının 29'uncu maddesi, 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununa ek (1) sayılı Disiplin Amirlerinin Ceza Yetkilerini Gösteren Çizelge'deki disiplin rejimine uygunluğu sağlamak bakımından valinin de jandarma ve sahil güvenlik personeline verebileceği "*hizmete kısa süreli devam*" ve "*aylıktan kesme*" cezalarının süre veya oranlarını belirlemek amacıyla bu madde ile değiştirilen 5442 sayılı Kanunun 19'uncu maddesinde geçen "*kınama*" ibaresinden sonra gelmek üzere "*8 güne kadar*" ibaresinin, "*devam ve*" ibaresinden sonra gelmek üzere "*1/10'a kadar*" ibaresinin eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

► Tasarının 30'uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

► Tasarının 31'inci maddesinin;

- On altıncı fıkrası, değiştirilmesi öngörülen 5490 sayılı Kanunun 48'inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki düzenlemenin sadece faydalanılan kamu hizmetleriyle sınırlı olmasını teminen söz konusu fıkranın başına "*Faydalanılan kamu hizmetleriyle sınırlı olmak üzere*" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Diğer fıkraları aynen,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 32'nci maddesinin;

- Birinci fıkrasına bağlı; ek 1'inci, 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü maddeler aynen,

Ek 5'inci madde, mirasçılık belgesine ilişkin olarak nüfus müdürlüklerinde bu talebi karşılayacak nitelikte personel bulunmadığı ve altyapı yetersizliği nedeniyle bu hizmetin hâlihazırda nüfus müdürlüklerince yürütülemeyeceği gerekçesiyle metinden çıkarılması suretiyle,

- İkinci fıkrasına bağlı; geçici 6'ncı, 7'nci, 8'inci ve 9'uncu maddeler aynen,

Geçici 10'uncu madde, kişilerin ad ve soyadı düzeltme talepleri hakkında il veya ilçe idare kurulunun yapacağı bir inceleme sonucunda karar vermesini teminen bu maddede geçen "*il veya ilçe idare kurulu kararıyla*" ibaresi "*il veya ilçe idare kurulunun incelemesi sonucu vereceği kararlar*" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

Geçici 11'inci maddesi aynen,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 33'üncü maddesinin;

- Birinci ve ikinci fıkraları aynen,

-Üçüncü fıkrası, 1312 sayılı Kanuna göre Türk vatandaşlığından ıskat edilen kişilerin başvuruları halinde yeniden Türk vatandaşlığını kazanmalarının 5901 sayılı Kanununun 43'üncü maddesine göre sonuçlandırılmasını teminen çerçeve hüküm ile birlikte değiştirilmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 34'üncü, 35'inci ve 36'ncı maddeleri bu maddelerde yer alan fıkralarla birlikte aynen kabul edilmiştir.

► Tasarının 37'nci maddesinin;

-Sekizinci fıkrası, bu fıkraya bağlı Geçici 11'inci maddenin birinci fıkrasında geçen "2014" ibareleri, yılı bütçesinden ödenek aktarımını teminen "2015" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Diğer fıkraları aynen,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 38'inci maddesinin;

- Birinci fıkrası, teftiş ve denetim elemanlarının da ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilmeleri durumunda bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemler, yürüttükleri faaliyetler, düzenledikleri raporlar ile görüş ve yazılarında belirttikleri kanaatlerinden dolayı kendileri aleyhine değil ancak idare aleyhine tazminat davası açılmasını teminen işlenecek hükmün ilk cümlesinde yer alan "*görevlendirilenlerin*" ibaresi "*görevlendirilenler ile teftiş ya da denetim elemanlarının bu*" şeklinde değiştirilmesi, aynı şekilde bu düzenlemenin teftiş ya da denetim faaliyeti icra eden kamu görevlileri ile ön inceleme, disiplin soruşturması ve diğer idari soruşturmalarla teftiş ya da denetim sonucunda düzenlenen raporlara dayanarak karar verenler veya işlem tesis edenler ile bu kararları ya da işlemleri hazırlayan ve inha ya da teklif edenleri de kapsamını teminen işlenecek hükme yeni bir fıkranın eklenmesi suretiyle,

- İkinci fıkrası aynen,

kabul edilmiştir.

► Tasarının 39'uncu, 40'ıncı ve 41'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

► Tasarının 42'nci maddesi, Tasarının 32'nci maddesinin birinci fıkrasına bağlı ek 5'inci maddenin metinden çıkarılmasına bağlı olarak "Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer." şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

► Tasarının 43'üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

► Tasarıya bağlı listeler ise aynen kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerinin görüşülmesinde her madde ve bu maddelerde yer alan ve kanun tekniği bakımından oylanması gereken fıkra, ek madde ve geçici maddeler ayrı ayrı oylanmıştır.

Tasarının tümü oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, İçişleri Komisyonuna arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>Mehmet Daniş</i>	<i>İdris Şahin</i>	<i>Mustafa Akış</i>
Çanakkale	Çankırı	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Turan</i>	<i>Mehmet Altay</i>	<i>Ahmet Toptaş</i>
Sivas	Uşak	Afyonkarahisar
		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Celal Dinçer</i>	<i>Hasan Hüseyin Türkoğlu</i>	<i>Altan Tan</i>
İstanbul	Osmaniye	Diyarbakır
(Muhalefet şerhim vardır)	(Muhalefet şerhim vardır)	(Muhalefet şerhim vardır)

KARŞI OY YAZISI

TBMM Başkanlığı'nca İçişleri Komisyonu'na (1/995 esas numarası ile havale edilen Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi İçişleri Komisyonuna gönderilmiş, İçişleri Komisyonun da 03.12.2014 tarihinde tasarının görüşmelerine başlanılmıştır.

İçişleri Komisyonun 03.12.2014 tarihinde yapılan toplantısının sonunda,1/995 Esas Numaralı Tasarının Alt Komisyonunda görüşülmesi kararlaştırılmıştır. Tasarının alt komisyonunda görüşmelerine 09 Aralık 2014 tarihinde başlanmış ve 18 Aralık 2014 tarihinde tamamlanmıştır.

Alt Komisyon çalışmaları sırasında, CHP üyeleri olarak bizim bir çok eleştiri ve önerilerimiz kabul görmemiş ve tasarı bazı ufak değişiklikler yapılarak iktidar partisi milletvekillerce oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarı, Anayasaya ve hukukun temel ilkelerine aykırı hükümler içermektedir. Bu gerekçeyle, Anayasa Komisyonu'na gönderilmesi gerektiğine ilişkin önerimiz bütün uyarılarımıza rağmen kabul edilmemiştir. Yine tasarı gider arttırıcı mali hükümler içermektedir. Bu nedenle Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmesi talebimiz de kabul görmemiştir.

I-TASARININ GENEL NİTELİĞİ

İçişleri Bakanlığınca hazırlandığı anlaşılan tasarı, bu bakanlığın ve valilerin yetkilerini olağanüstü genişleten, onlara adli makamların görevlerini devreden, özgürlüklere darbe vuran bir tasarıdır. Tasarı ile getirilen bir çok düzenleme özgürlükleri ortadan kaldırmaktadır. Çünkü bu tasarı;

- Anayasanın 2.maddesinde Cumhuriyetin niteliklerinde sayılan Hukuk Devleti ilkesine,
- Anayasanın 6,7 ve 8. maddelerinde tanımlanan **kuvetler ayrılığı** ilkesine, Anayasanın,
- 9.Maddesinde vücut bulan **yargı** yetkisine ve 17/3 maddesinde korunan "**yaşama hakkı**"na,
- 19.Maddesinde güvence altına alınan **kişi hürriyeti ve güvenliği** ilkesine,
- 20.Maddesinde yer alan **özel hayatın gizliliği ve konut dokunulmazlığı** ilkesine,
- 34.Maddesinde düzenlenen **toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme** hakkına,
- 37.Maddesinde düzenlenen **kanuni hakim** güvencesi ilkesine,

49.Maddesinde güvence altına alınan **çalışma hakkı ve ödevi** ilkesine, 119,120 ve 121 Maddelerindeki **olağanüstü hal ilanı yetkisini düzenleyen** ilkelerine, 138.Maddesinde vücut bulan **mahkemelerin bağımsızlığı** ilkesine aykırı hükümler içermektedir.

II-MADELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1-Tasarının 1. maddesinin birinci fıkrası ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 4/A Maddesine eklenen bir fıkra ile, “kişinin üstü ve eşyası ile aracın dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin aranması; İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslar dairesinde **Mülki Amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emriyle yapılabilir.** Kolluk amirinin **kararı yirmi dört saat içinde görevli hakim onayıyla sunulur.”** hükmü getirilmektedir.

Tasarının bu fıkrasıyla kolluğun arama ve gözaltına alma yetkisi genişletilmektedir. Bu yetki çerçevesinde kolluğa hakim kararı gerekmeksizin detaylı arama yapma ve 24 saate kadar gözaltına alma yetkisi tanınmaktadır. Bu uygulama ile Anayasa'nın eşitlik ilkesi, özel hayatın gizliliği, kişi dokunulmazlığı ve hâkim güvencesi ihlal edilmekte, aynı zamanda hakim kararı ile kolluk amiri arasında yetki karmaşası oluşturulmaktadır

Suç işledikten sonraki aşamada **faillerin yakalanması, üzerinde ve aracında arama yapılması adli bir işlemdir.** Adli süreç başladıktan sonra görevli kolluğun amiri Cumhuriyet Savcılığıdır. Burada arama kararını ve emrini verecek olan Cumhuriyet Savcısıdır. Tasarı ile getirilen düzenleme ile Adli bir süreçte Cumhuriyet Savcısının görevi Mülki Amire devredilmektedir ki; bu **adli sürece idarenin müdahalesini** beraberinde getirmektedir.

Tasarı ile getirilen düzenleme siyasi iktidarın emir, talimat ve yönlendirmesine müsait olan mülki idarenin, gerçekleştireceği keyfi uygulamalarla kişilerin itibarsızlaştırılmasının, onur kırıcı işlemlere muhatap olmasının önü açılmaktadır.

Aramaya muhatap olan kişinin neden arandığının, kendisine yazılı bir belge ile ve gerekçe gösterilerek önceden bildirilmesi halinde, hiç olmazsa bazı keyfi uygulamaların önüne geçilebileceği düşüncesiyle yaptığımız önerilerin dikkate alınmamış olması, yine arama emrinin Cumhuriyet Savcısının bilgi ve talimatı ile yapılması yönündeki önerimizin de reddedilmesi, düzenlemenin tam da belirttiğimiz gibi kolluk güçlerinin toplumu tüm fertleriyle, baskı altına almak, korkutmak, sindirmek gibi, örtülü amaçlar taşıdığı konusundaki kaygılarımızı pekiştirmektedir.

Bu maddenin sakıncaları;

(i) Bu hüküm Anayasa m. 20 de yer alan arama yoluyla özel hayata müdahale için her halükarda "**yazılı emir**" arayan düzenlemeye ve dolayısıyla Anayasaya aykırıdır.

(ii) Acele hallerde verilen sözlü emir üzerine yapılan arama sonrası, suç unsuruna rastlanamaması halinde aramanın haksızlığı ortaya çıktığı için kimse yazılı emir

vermeyecektir. Çünkü haksız bir arama sonrası verilen arama emri hukuka aykırı olacak hatta konusu suç teşkil edeceği için hiçbir amir bir arama kararına imza atmayacaktır. Bu da yazılı emir uygulamasının sonu anlamına gelecektir.

(iii) Önemli olan, arama işlemi öncesi yazılı emir verebilmek ve arama için gerekli olan makul sebepleri arama kararında açıklayabilmektir.

(iv) Yazılı emir şartı kalktığı için, kişiler ve araçlar yine sokakta, eskiden olduğu gibi, herhangi **bir polis memuru tarafından keyfi olarak durdurulup aranmaya devam** edecektir.

(v) PVSİ m.4/A da verilen **durdurma ve arama yetkisi adli bir yetkidir**. Dolayısıyla, yazılı emri verecek kolluk amirini, vali değil, cumhuriyet savcısının belirlemesi gerekir.

2-Tasarının 1. maddesinin ikinci fıkrası ile, getirilen başka bir düzenleme ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun “ suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hallerde....” Polise verilen görevlerin tayin ve tarif edildiği **13.maddesine eklenen H** fıkrası ile;

“**Kendisinin veya başkalarının** can güvenliğini tehlikeye düşürenleri, eylem veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni işlemleri yapar.” hükmü getirilmiştir.

Komisyonunda yaptığımız itirazlarımız ve tartışmalarımız sonucu bu fıkrada yazılan “**kendisinin**” ibaresi metinden çıkartılmıştır.

Kişi hak ve özgürlükleri açısından belki de **tasarıdaki en tehlikeli düzenleme budur**. Bu düzenleme ile, kişiler, kendileri ve eylemleri tehlike, hatta tehlike tehlikesi oluşturuyor gerekçesi ile koruma ve yakalama yoluyla, özgürlük kısıtlaması işlemesine tabi olacaktır.

Ne "**koruma altına alma**" ne de "**tehlike yakalaması**" hukukumuzda karşılığı olan, tanımlanmış kavramlar değildir.

Bu maddenin sakıncaları:

Daha önce polis sadece, PVSİ'nun 13. Maddesinin C), D), F) ve G) bendinde sayılan kişileri muhafaza altına almak amacıyla, A), B), E) bendinde sayılanları ise adli amaçlı olarak yakalar, muhafaza altına almak amacıyla yakaladıklarını ilgili kuruma (mesela akıl hastasını akıl hastanesine) teslim eder, adli amaçlı yakalananları ise savcı emri ile gözaltına alırken, yeni düzenlemeyle; özellikle eklenen H bendindeki "**başkasının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri**" ifadesiyle "**tehlike yakalaması**" adı altında yeni bir yakalama kategorisi oluşturmaktadır.

Bu şekilde, masum bir vatandaş, kendisi ve başkası için tehlike oluşturuyor bahanesiyle yakalanabilecektir.

Üstelik bu şekilde yakalanan "**tehlikeli kişi**", eylemi suç oluşturmadığı için Cumhuriyet savcısına haber verilmeyecek, yeni düzenleme, muhafaza altına alma yerine "**koruma**" adı altında yeni bir müessese oluşturmaktadır. Bu durum yeni, **haksız gözaltı, karakolda kaybolmalara** davetiye çıkaracaktır.

Bu düzenleme Anayasa Madde 19'a aykırıdır. Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin düzenlendiği **Anayasa madde 19'a göre bir kişi**; ya eylemi suç ya da kuvvetli suç şüphesi oluşturduğu için ya da akıl hastası, uyuşturucu müptelası ya da küçük olması gibi sebeplerle adli amaçlı yakalanabilir.

Tehlike oluşturan, yani henüz eylemi suç oluşturmayan kişi suç alanına girmediği için ne CMK'ya ne PYSK'ya ne de Anayasaya göre yakalanamaz.

Hükümet tasarısında yer alan ve alt komisyonda çıkarılan "**kendisi**" ibaresi **tuzaktır** ve bu kelimenin uygulama açısından bir anlamı yoktur.

Burada tasarımı hazırlayanların amacı, "başkasının can güvenliğini tehlikeye düşürüyor" bahanesiyle, kolluğa, özellikle toplumsal olaylarda masum vatandaşları da "tehlikeli" diyerek "koruma altına alma bahanesiyle" yakalama yetkisi vermektir.

Yukarıda da söz ettiğimiz gibi "**koruma**" hukukumuzda karşılığı olmayan bir kavram olduğu için bu korumanın ne kadar süreceği belirsizdir.

Ayrıca, bu madde, kolluğa, yine istediği kişiye "**tehlike oluşturuyorsun**" diye uzaklaştırma adı altında bir **il, ilçe ya da bölgeye** girmesini engelleme yetkisi vermektedir.

Bu madde ile kolluk, **bir milletvekilinin bir bölgeye girmesini, eylemi tehlike oluşturuyor bahanesiyle, engelleyebilecektir.**

Bu fıkranın düzenlemedeki şekliyle yasalaşması halinde, sokağa çıkan, demokratik haklarını kullanmak için evinden çıkan, Anayasal hakkı olan toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak isteyen, yaşam alanlarına, yaşam biçimine müdahaleye karşı protestosunu yükselten, çevrenin, tarihi ve kültürel mekanların tahribine ve hatta arazilerine el konulup zeytin ağaçlarının kesilmesini engellemek isteyen her yurttaş, kolluk kuvvetleri tarafından kendisinin veya başkasının can güvenliğini tehlikeye düşüreceği bahanesiyle koruma altına alınıp, uzaklaştırılıp, enterne edilecek ve hiç kimse Anayasadan kaynaklanan hakkını kullanamayacak ve toplum siyasi iktidarın kolluğa vereceği emir ve talimatlarla zaptı rapt altına alınacaktır.

Ayrıca bu düzenleme ile mevzuatta tanımlanmamış, sebep ve sınırları tarif edilmemiş "**koruma altına alma**", "**uzaklaştırma**" yetkileriyle Türkiye tümüyle olağanüstü halin yürürlükte olduğu bir **toplama kampına** dönüştürülmek istenmektedir.

3-Tasarının 1.maddesinin üçüncü fıkrası ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 15.Maddesine; "**Polis: müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini ikamet ettikleri yerlerde veya iş yerlerinde de alabilir....**" şeklinde bir fıkra eklenmiştir.

Bu düzenleme de kötüye kullanılmaya açık bir düzenlemedir. Bu hüküm ile kolluk, bilgi almak amacıyla kişilerin evlerine ve işyerlerine girme hakkı elde edecektir. Burada kullanılan "**ifade**" tanımı aşan bir tanımdır.

Mağdur, müşteki ve tanık kolluğa "**ifade**" değil "**bilgi**" verir. İfadesi alınan kişi şüphelidir.

Kişi hak ve özgürlükleri açısından, kolluğa bilgi vermek isteyen mağdur ve tanıklara tercih hakkı tanınmalı, isterse, kolluğa ait bina ve yerleşkelerde, hatta, kafe, lokal gibi yerlerde bilgi

verme yolu açık tutulmalıdır. Her şeyden önce, her vatandaş, her zaman, kolluğun evine ve işyerine gelmesini istemeyebilir. Ayrıca, kolluğun bu hareketi komşular ve çevresi tarafından "**işbirlikçi**" gibi tanınmalara ve yanlış anlaşılmalara sebebiyet verebilir.

Alt Komisyon çalışmaları sırasında yaptığımız uyarılar ve uzun tartışmalardan sonra bu fıkraya "Polis: kelimesinden sonra gelmek üzere '**talebi halinde**' cümlesi eklenerek küçük bir düzeltme yapılmıştır.

Bu düzeltmenin yapılmamış olması halinde kolluk; müşteki, mağdur veya tanık olarak **gösterilen kişinin iradesi dışında ve ancak suç şüphesi ile yapılan bir soruşturma ile ilgili olarak hakim kararıyla girebileceği bir konuta, ifade almak gibi her zaman suiistimal edilecek bir gereke ile girebilecekti.**

Bu halde kişinin **itibarsızlaştırılması, komşuları, iş ve meslek arkadaşları nezdinde şüphe çeken bir şahıs durumuna düşürülmesinin yolu açılacaktır.**

4-Tasarının 1.maddesinin dördüncü fıkrası ile getirilen başka bir düzenleme ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda **polis maddi güç kullanmasıyla ilgili 16.maddesinin 3.fıkrasının B bendinde**, maddi güç; polis direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedeni kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop veya tozlar, fiziki engeller ,polis köpekleri ve atları ile... "ve/veya boyalı su" ilave edilmiştir.

Bu eklemeye; barışçıl gösterilere katılanlar, bu gösterilerde daha önce örneklerini gördüğümüz üzere radikal örgütler, belki istihbarat örgütleri ve kolluk güçleri tarafından provoke edilerek olayların çıkmasından sonra, barışçıl gösteriye katılan herkesin **boyalı su** sıkılarak işaretlenmesine fırsat verecektir.

Barışçıl gösteriye katılıp, şiddete bulaşmadığı halde polisin sıkığı boyalı su ile işaretlenen şahıslar gösteriden sonrada **şiddet yaratan kimseler** olarak yakalanacak ve ağır cezalara çarptırılmak iddiasıyla suçlanıp yargılanacaktır.

5-Tasarının 1 inci maddesi dördüncü fıkrası ile getirilen bir başka düzenleme ile, 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun **16.maddesine (d) fıkrası** eklenmektedir.

Tasarı metnine göre;

"Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde, silah kullanmaya yetkilidir" şeklinde yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenleme ile Anayasanın 17/3 de korunan "**yaşama hakkının**" ihlali niteliğinde olarak kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığının korunmasının sınırları zorlanmaktadır.

Eklenen bu fıkra ile **polise orantısız güç kullanma** yetkisi verilmektedir.

Bu nedenle tasarıyla hukuk devleti anlayışı ile bağdaştırılamayacak şekilde; özellikle toplumsal olaylarda, molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs eden kişilere, “**kademeliklik**” ve “**ölçülülük**” ilkesi **gözetilmeden doğrudan kolluğa ateşli silah kullanma yetkisi verilmektedir.**

Bu düzenleme ile kolluk, elinde ateşli silah olmadığı halde, yanıcı, yakıcı, yaralayıcı madde bulundurduğu gerekçesiyle silahını kullanıp ateş edecek ve bu da “**yargısız infaz**” ve “**orantsız güç**” tartışmalarını daha da alevlendirecektir.

Her şeyden önce taş, sopa gibi maddeler yaralayıcı nitelikte olduğundan, taş atana kanunla silahla ateş etme yetkisi verilmesinin orantılı bir karşılık olduğunu kimse söyleyemeyecektir.

Bu düzenleme; insanların barışçıl gösterilere katılmasını önlemek, onları korkutarak iktidarın haksız, hukuksuz uygulamalarına karşı protesto ve gösteri haklarını kullanmasını engellemek ve ortalığı dikensiz gül bahçesine çevirmenin bir aracı olarak gündeme getirilmiştir.

Anayasaya aykırı bu düzenleme demokratik hukuk devletini değil, diktatörlüğün hüküm sürdüğü bir devlet anlayışını tarif etmektedir.

6-Tasarının 1.maddesinin beşinci fıkrası ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununa 5397/1 maddesiyle eklenen ek fıkraya yeni bir cümle eklenerek “**hakim kararını en geç ‘kırk sekiz’ saat içinde verir**” ifadesiyle iletişimin tespiti, dinleme ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ile ilgili süre **24 saatten 72 saate kadar** çıkarılmaktadır. Yani hakim kararı olmadan bir kişinin iletişimi 72 saate kadar polis tarafından dinlenebilecek ve kayıt altına alınabilecektir.

Bu düzenleme Anayasanın **haberleşme hürriyeti** ile ilgili hükümlerini açıkça ihlal eden çok sakıncalı bir düzenlemedir.

7-Yine aynı fıkranın devamında iletişimin tespiti, dinleme ve sinyal bilgilerinin değerlendirmesi konusunda “**yetki ve görevli hakim Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesidir.**” şeklinde getirilen düzenleme, Anayasanın yargı yetkisini ve **kanuni hakim ilkesinin düzenleyen hükümlerine aykırıdır.**

Bu düzenleme yasallaştığında AKP iktidarının tespit, tarif ve tayin ettiği hakimler yetkili ve görevli kılınacak ve yurttaşların Anayasal güvence altındaki haberleşme hürriyeti zaafa uğrattılacaktır.

8-Tasarının 2. maddesiyle, 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda yapılan Anayasaya aykırı bu düzenlemeler, **10.03.1983 tarih ve 2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda da aynı şekilde düzenlenerek iki kurum arasında paralellik sağlanmıştır.** Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Kanunda yapılan düzenlemeler de yukarıda emniyet için saydığımız aynı sakıncaları taşımaktadır.

9-Tasarının 3. maddesiyle, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 23.Maddesine eklemeye yapılarak “**demir bilye ve sapan**” da suç aleti sayılmıştır.

Bu düzenleme ile; Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 23.Maddesinin maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “**Ateşli silahlar veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dahil”** ibaresi ve “**zincir”** ibaresinden sonra gelmek üzere “, **demir bilye ve sapan”** ibaresi eklenmektedir.

Yine bu madde ile 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33.Maddesine eklenen fıkra ile “**toplantı ve gösteri yürüyüşüne yüzlerini kısmen bez vesaire unsurlarla öreterek katılanlar” 2 yıl 6 aydan 4 yıla kadar** cezalandırılır hükmü getirilmiştir.

Bu düzenleme de barışçıl bir gösteriye katılıp hiçbir şiddet olayının olmadığı bir ortamda dahi Anayasal hakkını kullanan yurttaşları ceza tehdidi ile korkutarak bu hakkı kullanmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

Üzerinde ateşli silahla (tabanca) yakalanan şahsa verilecek cezanın 12 ay olduğu, bu suçun paraya çevrilebildiği, ertelenebildiği ve hatta hükmün açıklanmasının geri bırakılabileceği de düşünülürse, **bir sapanla gösteriye katılmış, yüzünün yarısını kaşkol’uyla belki soğuktan korunma amacıyla kapatmış barışçıl göstericiye 2 yıldan fazla ceza verilerek nasıl tehdit altına alınmak istendiğini kabullenmek olanaksızdır.**

10-Tasarının 5. maddesiyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun; 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “**morfin”** ibaresinden sonra gelmek üzere **sentetik kannabinoid ve türevleri** ibaresi eklenmekte ve halk arasında **bonzai denilen sentetik uyuşturucuya** ağır cezalar getirilmektedir.

Tasarıdaki en olumlu düzenlemedir. Uyuşturucu kullanımının ilkökul seviyesine indiği günümüz Türkiye’sinde geç kalmış bir düzenlemedir.

11-Tasarının 6. maddesiyle, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 91.maddesine eklenen 4.fıkra ile toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılanlarda “**toplu olarak işlenen suçlar” kategorisine alınmakta** olduğu için, bu durumda Cumhuriyet Savcısı devre dışında bırakılarak barışçıl gösteriye katılanlar da kolluk amirinin talimatıyla **kırk sekiz saate kadar göz altına** alınabilecek, toplu işlenen suçlarda da **hakim karşısına çıkarılma süresi 4 güne kadar uzatılabilecektir.**

Bu düzenleme ile suçüstü hali, suç sonrası bir durum olan ve adli yetkilerin kullanılmasını gerektiren bir olay sonrası vatandaşlar, kolluk amirinin emriyle gözaltına alınabilecektir. Adli konularda emir verecek olan ve savcının emrinde çalışması gereken kolluk amirinin, **vali** tarafından yönlendirilmesi **yürütmenin yargıya müdahalesi** ve bu da “**kuvvetler ayrılığı”** ilkesinin ihlali anlamı taşıyacaktır (Anayasa 7, 8 ve 9 md.).

Bu düzenlemeyi bu haliyle “**idari gözaltı”** olarak adlandırmak gerekir.

Gerçekten, valinin belirlediği ve valiyi hesap verecek olan bir kolluk amirinin emriyle yapılan bir yakalama ve gözaltı sonrası yine **24 ve 48 saat sonunda** kolluk amirinin emriyle gerçekleşen bir serbest bırakma işlemi adli bir işlem olarak adlandıramaz.

Bu düzenlemeyle istenirse barışçıl bir gösteriyi katılan kişi veya kişiler; kolluk kuvvetlerinin ya da başka karanlık güçlerin provokasyonu sonucu olaylar çıkartılarak tek tek veya topluca **dört güne kadar göz altında** tutulabileceklerdir.

Bu düzenlemeyle 2005 yılında çıkarılan CMK ile elde edilen kazanımlardan geri adım atılmaktadır.

Bu düzenleme de büyük sakıncalar içermektedir. Bu sakıncalar;

- i) Bu madde ile, kolluk istediği kişiyi, herhangi bir makama açıklama yapmak zorunda kalmadan, **suçüstü halinde 24 saate, toplumsal olaylarda ise 48 saate kadar gözaltına alma yetkisi elde etmektedir.** Halbuki, 2005 CMK'sı ile, savcı bilgisi ve onayı almadan, gözaltı yolu kapatılmıştı ve bu durum haksız gözaltılarını önemli ölçüde sona erdirmişti.
- ii) Yine bu madde ile, 24 ve 48 saatlik gözaltı üzerinde, **savcı denetimi** kaldırılmaktadır.
- iii) Hukuk açısından olması gereken, bu sürenin sonunda C. Savcısına bilgi vermek yeterli olmamalıdır. Cumhuriyet savcısına her gözaltı ile ilgili gerekçe, yakalama anında açıklanmalı, savcı, yakalamanın haksız olduğu ve gözaltına gerek görmediği durumlarda, şüphelinin salıvermesini emredebilmelidir. Aksi takdirde, kolluk istediğini istediği zaman istediği kişiyi gözaltına alacak, savcıya sadece sonucu bildirerek, yine istediği kişiyi serbest bırakacaktır.
- iv) Yine, CMK m.91 de yer alan **gözaltı yetkisi apaçık adli bir yetki** olduğu için burada **yetkili kolluk amirinin mülki amirlerce belirlenmesi anayasaya aykırıdır.**

Düzenleme yasalarsa kişilerin, Anayasayla tanınmış temel hak ve hürriyetlerinden olan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanması fiilen imkansız hale gelecektir.

12-Tasarının 7. maddesi ile, 5442 Sayılı İller İdaresi Kanununun 11.Maddesine eklenen (g) fıkrasında;

“Vali; lüzumu halinde kolluk amir ve memurlarına gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emir verebilir...” şeklinde bir düzenleme getirilmektedir.

Bu fıkra ile, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161.maddesinde Cumhuriyet Savcısına verilen **“suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması”** nı da içeren yetki ve görevler, İllerde Vali, ilçelerde Kaymakamlara devredilmektedir.

Bu düzenleme ile kolluk, adli konularda **çift başlı hale getirilmek istenmektedir.**

Mevcut yapıda vali, kolluğa sadece idari konularda yani suçun önlenmesi, savcı ise adli konularda, yani suç sonrası emir verebilmektedir. Bu düzenleme ile vali, suç sonrasında da suçun aydınlatılmasına müdahale etmekte, suçun aydınlatılması noktasında olay yeri incelemesi, arama, el koyma, yakalama gibi tedbirlerden hangilerine başvurulabileceğine karar vermektedir.

Halbuki bu yetkiler, CMK'ya göre, savcıların yetkisinde olan hususlardır. **Valinin adli alana girmesi yürütmenin yargıya açık bir müdahalesidir.** Ayrıca, bu düzenleme Anayasanın başlangıç hükümlerinde ifade edilen ve Anayasanın 7, 8 ve 9 maddelerinde şekillenen **“kuvvetler ayrılığı”** ilkesine de aykırıdır.

Bu düzenleme yürürlüğe girerse, aynı konuda, savcı ve validen farklı emir alan kolluk amir ve memurları, hangi amirin emrini uygulayacağı konusunda kararsız kalacaklardır. Bu da kamu düzeninin korunması adına olumsuz sonuçlar doğuracaktır.

Kolluk amirleri tercih yapmak zorunda kaldıkları zaman, aynı zamanda sicil amirleri olan Valileri tercih edecek, bu da dolaylı yoldan, suç soruşturmasında savcının devre dışı kalması anlamı taşıyacaktır.

Bu durumda mülki idare ile adli makamlar arasında yetki ve görev karmaşası yaşanacaktır. Yine böyle bir ahvalde, esas görevi suçun soruşturulması olan Cumhuriyet Savcısının **görevinin engellenmesi**, suç kanıtlarının karartılması, soruşturmanın saptırılması gibi durumlarla karşılaşılması (geçmişte örnekleri olan) toplumun adalet ve hukuka güven duygularını ortadan kaldıracaktır.

Mülki amirler konuları gereği kendilerini siyasi iktidarın talimat ve taleplerine uygun davranma zorunda hissederler. Siyasi iktidarlar da zaman zaman hukuka değil kendi çıkarına uygun taleplerde bulunabilirler.

Nitekim, 17-25 Aralık 2013 Yolsuzluk soruşturmasında savcının arama ve yakalama taleplerinin bizzat Bakan tarafından verilen emirle yerine getirilmediği iddiaları inandırıcı şekilde yalanlanamamıştır. **Bu gibi durumlarda iktidar yandaşlarının işlediği suçların soruşturulması ve gerçeğin ortaya çıkarılması da mümkün olmayacaktır.**

Düzenleme ile Cumhuriyet Savcısının görevleri siyasi iktidarın emrinde olan Mülki Amire verilerek, yapılmış ya da yapılacak olan **soruşturmaların karartılması ve sonuçsuz bırakılmasının** amaçlandığı, kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkmaktadır.

13-Yine tasarının 7. maddesi ile başka bir düzenleme yapılarak, 5442 Sayılı İller İdaresi Kanununun 11 Maddesine H fıkrası eklenmektedir. Eklenen bu fıkra;

“Vali kamu düzeni ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için.... Mahalli idareler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının iffaiye, ambulans, çekici, iş makinelerinden, diğer araç ve gereçlerden yararlanabilir, personeline görev verebilir” şeklinde bir yeni düzenleme getirilmektedir.

Bu düzenlemeyle güdülen amaç açıktır. İktidar; seçimler yoluyla ele geçiremediği yerel yönetimleri, halkla karşı karşıya getirmek istemektedir. Yaşam alanlarına, parklarına, zeytin ağaçlarına, çevreye, doğaya, kültürel varlıklarına ve yaşam biçimlerine sahip çıkan ve buradaki haksız ve yolsuz uygulamalara karşı demokratik haklarını kullanan belde halkının üzerine, kendileriyle aynı duyarlılığı paylaşan yerel yönetimin araç gereçleri ve personelini sürerek, demokrasi güçlerini bir birine kırdırmak istemektedir.

Halkın üzerine saldırı emrini yerine getirmeyen yerel yöneticileri de ceza tehdidi altında bırakan böyle bir düzenleme, demokratik hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmaz.

14-Tasarının 7. maddesi ile 5442 Sayılı İller İdaresi Kanununun 66.Maddesinin birinci fıkrasına yeni bir cümle eklenerek; “ ancak; şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylara yönelik olarak alınan ve usulüne göre tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davranışlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzenini ciddi şekilde bozulması durumu ilde Vali, birden çok ili kapsıyorsa İçişleri Bakanı tarafından tespit edilir” şeklinde bir düzenleme getirilmektedir.

Bu düzenleme ile Vali ve İçişleri Bakanına olağanüstü hal ilan etme yetkisi verilmektedir. Olağanüstü hal ilan etme yetkisi çok önemli bir yetkidir. Anayasamız da olağanüstü haller 119,120 ve 121.maddelerinde ayrıntıyla düzenlemiştir.

Anayasamıza göre;” **Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra süresi 6 ayı geçmeyecek şekilde olağanüstü hal ilan edebilir ve bu karar hemen Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur**” şeklinde hükümler mevcuttur.

Getirilen yeni düzenleme ile, bir ilde Valiye, birden çok ilde ise İçişleri Bakanına olağanüstü hal ilan yetkisi verilmekte ve Bakanlar Kurulunun yetkileri gasp edilmektedir. Meclis devre dışı bırakılmaktadır. Milli Güvenlik Kurulunun görüşü alınarak , Bakanlar Kurulunca ilan edilebilen olağanüstü hal kararı yetkisi, bu düzenleme kabul edilirse, tek bir kişi tarafından kullanılacaktır. Burada bir karar mekanizması yok. Vali tek başına karar alıp uygulamaya koyuyor. Mini bir olağanüstü hal yetkisi veriliyor.

Bu yöntemler olsa olsa diktatörlük rejimlerinde uygulanan yöntemler olabilir.

Düzenleme yasalarsa Anayasanın düzenlediği çok özel bir yetki, Anayasaya aykırı olarak Valiye ve İçişleri Bakanına verilecektir. Bu yetki gaspıdır ve açıkça Anayasaya aykırıdır.

15-Tasarının 8. maddesi ile,17.07.2004 tarih ve 5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanununun 13.maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilerek “.devlet, ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır” şeklinde yeniden düzenlenmektedir. Bu düzenleme uygulamada **eşitlik ilkesini** zedeleyecektir.

16-Tasarının 9. maddesi ile, 26.06.1973 tarih ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun birinci maddesinin birinci fıkrasına “araç kiralayanların” ibaresi eklenerek , araç kiralayanların kimlik bildirilmesi zorunlu hale getirilmektedir. Bu maddeye aykırı hareket edenlere Mülki İdare Amirlerince ceza verilmesinin önü açılmaktadır.

Tasarı metninde kimlik bildirme kanununa göre yapılan kayıtların amacı dışında kullanılması halinde **bir yaptırım ön görülmemiştir.**

Alt komisyondaki görüşmeler sırasında yaptığımız teklif ve uyarılar dikkate alınarak, kimlik bilgilerinin amacı dışında kullanılması halinde, Ceza Kanununun ilgili hükümlerine atfı yapılarak, kötü niyetlilerin cezalandırılması sağlanmıştır.

17-Tasarının 10. maddesi ile 04.06.1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 13. maddesi değiştirilerek, emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının rütbeleri, meslek dereceleri ve görev unvanları yeniden düzenlenmekte ve Ar-Ge, nöbet görevi, depo görevi, müdüriyet emri ve bunun gibi hali hazırda tüm Türkiye çapında cezalandırmak amacıyla uygulanan atıl görevlere yasal bir dayanak oluşturularak filli durum yasal statüye kavuşturulmaktadır. Böylece görev verilmek istenmeyen 2. Sınıf Emniyet Müdürü, 3. Sınıf Emniyet Müdürü, 4. Sınıf Emniyet Müdürlerine görev verilmeden birim amiri emrinde sadece araştırma inceleme yaptırılması gibi görevler verilmesi adı altında **personelin pasifize edilmesi ve amirine mutlak bağlı hale** getirilmesi düzenlenmektedir.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 13 üncü maddesinde rütbelere göre çalışılabilecek görev unvanları tek tek tespit edilmiştir.

Bu düzenleme yandaş olmayan polis yöneticilerinin istihdamında keyfiliği, hukuka uymada direnememeyi ve biat kültürünü doğuracaktır.

18-Tasarının 10 uncu ve 11 inci maddesiyle eklenen Geçici 26 ncı maddesi (Bu madde alt komisyonda geçici ek-4 le birleştirildi) ile getirilen başka düzenlemeler ile,

Emniyet Teşkilatı Kanunu 55 inci maddesi değiştirilerek bütün rütbelere terfilerde **mülakat ve yazılı sınav şartı** getirilmektedir. Ancak sınavlarda başarılı olmak yeterli olmamakta, **Rütbe Terfi Kurulunun** takdirine bırakılmaktadır. Halbuki mevcut uygulamada mülakatın objektif olamaması nedeni ile **sadece yazılı sınav esas** kabul edilmektedir.

Bu uygulama ile liyakat yönünden uygun ama bir çok uygulamalarda görüldüğü gibi **hükümete yakın olmayan kişilerin** terfi edememesine yol açılacaktır. Bu düzenleme ile ayrıca her rütbe terfilerinde yazılı sınav uygulaması hayata geçirilecektir. Birkaç yılda bir personelin aynı konu ve içerikten sürekli sınava tabi olması onların işi ve performanslarına yoğunlaşmak yerine kişisel gelecek kaygısı ile sürekli testlere hazırlık yapmalarını doğuracaktır. Bu ise yoğun çalışma gereği duyulan ve suçla mücadele edilen operasyonel polis birimlerinde personelin çalışmak istememesine yol açacaktır. Bu aynı zamanda devletin bütçesine önemli oranda ek yük getirecektir.

19-Tasarının 10 uncu maddesiyle değiştirilen Emniyet Teşkilatı Kanunu 55 inci maddesi ile; rütbe terfilerinde Polis Akademisi mezunları olan A grubu amirler ile polis memurluğundan B grubu amirliğe geçenler arasındaki fark sözde kaldırılmaktadır.

Tasarının 11 inci maddesiyle eklenen Geçici 26 ncı maddesi ile (**Bu madde alt komisyonda geçici ek-4'le birleştirildi**) halen **B grubu** olan komiser yardımcısı, komiser ve baş komiser olan personelin bu statüleri devam ettirilmektedir. Bu çelişkili durum ile mülakatla alınacak olan Komiser Yardımcılarının hızlı terfi etmeleri, ÖSYM'nin yaptığı objektif sınavla komiser yardımcılığını kazananların ise B grubu statüleri devam ettirilerek geç terfi etmeleri yüzünden

önleri tıkanmış olmaktadır. Bu durum Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırıdır ve hakkaniyete uygun bir düzenleme değildir.

20-Yine Tasarının 10 uncu maddesi ile Emniyet Teşkilatı Kanunu EK 5 inci maddesine eklenen fıkra ve geçici 28 inci maddesi ile de genel bir hukuk kuralı olan zamanasını müessesesi, bu tasarı ile sadece Emniyet Teşkilatı personeli açısından ortadan kaldırılmaktadır.

Hakkında meslekten ve devlet memurluğundan çıkarma cezası gerektiren iddialar bulunan personelin bir cezai müeyyide olarak zorunlu bir şekilde emekliye sevki sağlanmaktadır. Emeklilik işlemleri adı altında başka memur ve kamu görevlilerine uygulanmayan ve zamanasını müessesini anlamsızlaştıran bu uygulama ile personelin meslekten ve devlet memurluğundan çıkarılmasının önü açılmaktadır.

Zamanasını müessesesi temelde, memurun baskı altında kalmadan hizmet verebilmesi amacıyla yürürlüğe konulmuş bir düzenlemedir. Burada kişiden çok kamu hizmeti korunmaktadır. Bu müessesenin özelliği gereği zamanasına uğramış konular işin esasına girilmeksizin yetkili disiplin amirleri veya disiplin kurullarınca doğrudan işleminden kaldırılmaktadır.

Bu yasa ile; zamanasını müessesesi korunmakla birlikte istikrar kazanmış Danıştay içtihatlarına da aykırı olarak memur ve kamu görevlilerinden sadece Emniyet Teşkilatı personeli için işlendiği iddia edilen disipline aykırı fiillerin zamanasına uğramasına rağmen, işin esasına girilerek ceza verilmesini ve bu cezaya göre soruşturma dosyası işleminden kaldırılmış olmasına rağmen, **zamanasını ile ilgili yasa hükmü Emniyet Teşkilatı personeli yönünden anlamsızlaştırılarak**, kurumdan ilişik kesilmesi sonucunu doğuran **zorunlu emeklilik** işlemine tabi tutmaktadır.

Bu nedenle bu düzenleme de Anayasamızın eşitlik ilkesine, Danıştay içtihatlarına ve hakkaniyete uygun bir düzenleme değildir

21-Tasarının 11. Maddesi ile geçici 27. Madde eklenerek halen görev yapmakta olan yetişmiş ve nitelikli ve parti polisi yaklaşımlarına biat etmeyeceği öngörülen yaklaşık olarak 3200 emniyet üst düzey görevlisinin 3 ay içinde zorunlu emekli edilmeleri öngörülmektedir.

Tasarı metni;

“Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü kadrolarında bulunanlar **dışında kalanlar ile** İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanlardan emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olanlar bu maddenin **yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Yüksek Değerlendirme**

Kurulunun teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile resen emekliye sevk edilebilir” şeklinde bir düzenlemeyi içermektedir.

Tasarının Geçici 27 nci maddesi ile halen müstakil birim amiri görevlerinde bulunan bütün 1. Sınıf Emniyet Müdürleri ile 2., 3. ve 4. Sınıf Emniyet Müdürlerinin **3 ay içerisinde zorunlu emekli** edilebilecekleri ve bu uygulama ile bütün polis başmüfettişlerinin, merkez emniyet müdürlerinin, özel güvenlik müfettişlerinin emekli edilebileceklerine ilişkin hükümler getirilmektedir.

Tasarı ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 55. Maddesi tamamen değiştirilecektir. Terfi edememe sonucu emekliye sevk etme ve kadrosuzluktan emekliye sevk edilen personelin emekli maaşları ve kadrosuzluk tazminat oranları ve miktarları yeniden düzenlenmektedir.

Sürekli uygulanacak bu 55 inci maddedeki değişiklik ile müstakil birim amiri görevleri haricinde görevlendirilen ve **6 yıl kudeme haiz bütün 1. Sınıf Emniyet Müdürleri zorunlu emekliye sevk edilmektedir**, ancak idareye, ikişer yıllık dönemler halinde bu süreyi uzatma yetkisi getiriliyor.

Ayrıca emniyet amirleri ile 2, 3 ve 4. Sınıf Emniyet Müdürlerinden **beş yıl içinde** terfi edemeyenler **zorunlu emekli** edilecektir.

Bu düzenleme ile personelin 800-2000 TL arasında maddi kayıpları olacaktır. Anayasaya aykırılığı bir çok karar ile sabit olan bu durumun, AKP hükümetleri zamanında TRT, TBMM, Ziraat Bankası ve diğer bazı kurumlarda yapıldığı gibi, Emniyet Teşkilatından beklentileri kalmamış Emniyet Müdürlerinin emeklilik ikramiyeleri ve maaşlarının yaş haddine kadar cezbedici bir oranda artırılması ile **isteğe bağlı emekliliğin özendirilmesi suretiyle yapılmayıp herhangi bir kriter olmadan dilediği personele yapılması tasfiye olduğunu göstermektedir**

Öte yandan kolaylaştırılmış disiplin cezası (aylıktan kesme) ile terfi ettirilmeme ve kadrosuzluk gerekçesiyle tüm rütbelerdeki emniyet müdürlerine aşamalı olarak zorunlu ve istekleri dışında emekli edilmesi sağlanmış olacaktır.

Nitekim kapsamı aynı olan ve Emniyet Müdürlerinin zorunlu emekliliğine ilişkin düzenlemeyi içeren 4638 sayılı kanun hükmünde karamameyi Anayasa Mahkemesi 2003 yılında Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir.

Yine Anayasa Mahkemesi, 2003 yılında başka bir kararında, bazı üst düzey yöneticilerin zorunlu emeklilik yaşının 65’ten 61’e düşürülmesini düzenleyen 4919 sayılı kanun düzenlemesini de **tasfiye** olarak görmüş ve **Anayasa’ya aykırı bulmuştur**.

Bu kararlardan da görüleceği üzere, **“polis yöneticilerinin zorunlu emekliliğini düzenleyen bu hükümler”** hukukla bağdaşmamakta ve Anayasa’ya açıkça aykırı nitelik taşımaktadır.

Zorunlu emeklilikte rütbelere göre oran belirlenmesi, çok ciddi oranda mali hak kaybına neden olacaktır.

Kariyer ve niteliği en verimli şekilde kullanılacak olan Emniyet Amiri, 4. Sınıf, 3. Sınıf ve 2. Sınıf Emniyet Müdürleri, çok erken yaşta emekliye sevk edilecektir.

Zorunlu emekliye sevk etmede kriter ve göstergeler belirlenmemiştir.

Dünyada ve Türkiye’de **emeklilik yaşı oranları artırılmaktadır**. İnsanların yaşam süreleri artmakta ve ölüm yaşı oranı ise yükselmektedir. Bu nedenle erken yaşta zorla emekliye sevk etmek, akılcı bir kamu politikası ve yönetimi ile uyuşmamaktadır.

AKP’nin önceki hükümetlerinde sosyal güvenlik sisteminin 1 emekliyi 4 çalışanın finanse etmesi yönündeki aktüeryal denge kurma hedeflerine aykırı bir şekilde erken yaşta emekliye sevk etme düzenlemesi yapılmaktadır. Bu nedenle, iş gücü kaybı, prim kaybı ve çalışmadan ödenen fazla tazminat oranları, kamu zararı ve verimsizlik nedenidir.

Bu düzenleme ile zorunlu emeklilik adı altında devletin güvenlik hafızasının sıfırlanmaktadır.

Anayasanın birçok hükmüne aykırı olduğu gibi Anayasaya aykırı kanun çıkarılması konusunda da iktidarın ısrarı ortaya koymaktadır.

22-Tasarının 11. ve 14. maddeleri ile 3201 sayılı kanuna geçici 24.madde eklenerek ve bazı maddeler yürürlükte kaldırılarak, polis kolejlerinin kapatılması sağlanmakta ve polis kolejinde öğrenim gören öğrencilerin MEB tarafından çeşitli okullara yerleştirilmesi düzenlenmektedir.

Düzenleme ile polis kolejinde okuyan öğrencilerin kanunla kendilerine verilen kazanılmış hakları ellerinden alınmaktadır.

Daha önceki yıllarda Polis Akademisinde maaşlı olarak polis memuru statüsünde okuyan Polis Koleji mezunlarının, **1980’li yıllarda Polis Akademisindeki eğitimlerinin öğrenci statüsüne dönüştürülmesi uygulaması özlük haklarının kaybolmaması ve hukuktaki en temel ilkelerden biri olan kazanılmış hakların korunması** açısından darbe döneminde dahi Polis Koleji’nin hazırlık sınıfındaki öğrenciyi dahi kapsam dışı tutacak şekilde düzenlenmişti.

Ancak bu yasa tasarısında, **darbe dönemindeki kadar hukuka saygı gösterilmemekte** ve sınavlara girerek kazanan ve Polis Kolejinde **okuyan öğrenciler mağdur** edilmektedir.

Polis koleji öğrencilerinin sınavlarda almış oldukları yüksek puanlarla birçok seçkin öğretim kurumuna girme hakları olmalarına rağmen, tercihlerini polis koleji için kullanmışlardır. Öğrencilerin talepleri dikkate alınmadan, yıllarca gördükleri eğitim heba edilmek istenmektedir. Bu öğrenciler başka okullara nakledilseler dahi gerek uyum sorunu, gerekse ideallerinden uzaklaştırılmaları nedeniyle, yaşayacakları ruhsal çöküntü nedeniyle başarılı olamayacaklardır.

Bu nedenlerle, en azından mevcut öğrencilerin mezuniyetine kadar okullarının kapatılmaması insan haklarına ve hakkaniyete uygun olacaktır.

23-Tasarının 12 inci ve 13 üncü maddeleri ile Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi kapatılmaktadır.

Bu düzenlemeler ile ülkemizin tek Güvenlik Bilimleri Fakültesi kapatılarak **polis yöneticisi eğitimi lisans seviyesinden kurs seviyesine düşürülmekte**, aynı zamanda mülakatla belirlenen ve kısa süreli eğitimlerle polisliği bile tam öğrenememiş **polis amirlerinin yüksek sayılarda topluca alınmasının önü açılmaktadır**.

Düzenleme ile, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi kapatılarak , öğrencileri mezuniyetine sadece bir dönem kalmış olanlar dâhil, diğer üniversitelerin farklı bölümlerine gönderilmektedir. Buna karşılık, 2020 yılına kadar sivil üniversiteleri bitirmiş öğrencilerin bir yıl okutulmak suretiyle **Komiser Yardımcısı olması sağlanmaktadır.**

Emniyet teşkilatına nitelikli amir yetiştiren akademilerinin kapatılması büyük bir yanlışlıktır. Mezun olmalarına çok az bir zaman kalan öğrencilerin bu haklarının ellerinden alınması hukuka ve hakkaniyete uygun değildir.

24-Tasarının 13 üncü maddesi ile Polis Akademisi Başkanlığında görev yapan öğretim görevlileri ve idari personelin iki ay içerisinde başka illerdeki okullara atanması ön görülmektedir.

Yine tasarı ile Polis Akademisi öğretim görevlilerinin YÖK'e bağlı üniversitelere gönderilmesi de düzenlenmektedir.

Tasarı ile kapatılması ön görülen bir kuruma bir yandan da halen öğretim görevlilerinin alınmasına devam edildiği öğrenilmiştir.

Gerek 1984 yılında yürürlüğe giren 3087 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nda, gerekse 2001 yılında yürürlüğe konulan 4652 sayılı Polis Yükseköğretim Kanununda, akademik kadrolu öğretim elemanlarının istekleri dışında Ankara'da bulunan Polis Akademisi dışına atanması veya görevlendirilmesi, özellikle eğitim kalitesinin dönemsel siyasi etkilerden korunması amacıyla yasa hükmüyle sağlanmıştır.

Bu nedenle yapılmak istenen düzenleme çok yanlıştır. Emniyet Teşkilatının güvenlik bilimleri alanındaki akademik müktesebatının sıfırlanması ve bunların yerine bu konularda hiç birikimi, deneyimi, tecrübesi ve akademik kariyeri bulunmayan yandaş kişilerin getirilmesi Türk milleti ve Emniyet Teşkilatı adına büyük bir kayıp olacaktır.

25-Tasarının 12. maddesi ile 25.04.2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasına yeni bir cümle eklenerek " ancak, gerek görüldüğü takdirde, Başkan, dört yıllık süre sona ermeden önce de atanmasındaki usulle görevinden alınabilir" denmektedir.

Bu düzenleme, Polis Okullarının ve Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılmasından sonra etkisizleşecek olan Akademi Başkanını, hükümetin emrinde sıradan bir kamu görevlisine dönüştürecek bir düzenlemedir ve bilim adına kabul edilemeyecek bir husustur.

26-Tasarının 13 üncü maddesi ile 4652 sayılı Kanuna eklenen geçici 8 inci madde uvarınca; Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte eğitim gören; Emniyet Genel Müdürlüğü adına Fakülte ve Yüksekokullardan (FYO) mezun olanlar, Polis Meslek Yüksekokulu (PMYO) ve Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü (POMEM) mezunlarının sınava tabi tutulmak ve başarılı olmak koşuluyla Emniyet Genel Müdürlüğü kadrolarına atanabilecekleri öngörülmektedir.

Bu yasayla, halen eğitime devam eden ve eski yasa hükümlerine göre buldukları eğitim kurumlarından mezun olmaları halinde Emniyet Teşkilatı kadrolarında iş bulma garantileri yasayla teminat altında bulunan kişilerin bu hakları, isteklerine bakılmaksızın ellerinden alınmaktadır.

Maddesi ile getirilen düzenleme daha önce bu eğitim kurumlarından mezun olanlara uygulanmış bir kural değildir.

Geçici 8 inci madde kapsamında bulunan ve sadece halen eğitim görmekte olan öğrencileri kapsayan bu düzenleme, **sonraki dönemlerde aynı eğitim kurumlarına alınacak öğrencileri kapsamamaktadır.**

Dolayısı ile düzenleme sınav adı altında tasfiye amaçlıdır.

Polis Koleji ve Polis Akademisinin kapatılıp, öğrenci ve öğretim elemanlarının Emniyet Teşkilatından tasfiyesini öngören ve bu yasanın değişik maddelerinde yer alan düzenlemelerin bir değişik şeklinin bu fıkra ile **halen Fakülte Yüksek Okul, Polis Meslek Yüksek Okulu ve POMEM'lerde eğitim gören öğrencilere de uygulanacağı** anlaşılmaktadır ki bunun hukukla bağdaşır bir yanı yoktur.

27-Tasarının 13 ncü maddesiyle 4652 sayılı Kanuna eklenen Geçici 9 uncu madde ile 2020 yılına kadar hızlı kadrolaşma amaçlı özel sınıflar oluşturulmaktadır.

Geçici Madde 9 ile “1/1/2020 tarihine kadar Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, lisans mezunları arasından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olan ve yönetmelikle belirlenecek diğer şartları taşıyanlar Polis Amirleri Eğitimi Merkezinde bir eğitim-öğretim dönemi özel eğitime tabi tutulabilirler.

Bu öğrenciler Akademi bünyesinde ücretsiz iâşe edilir, yatırılır, sağlık giderleri ve yönetmelikle tespit edilecek ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanır ve bunlara harp okullarında bulunan askeri öğrencilere ödenen miktarda harçlık ödenir.”

Bu uygulama, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılması ya da memurlardan komiser yardımcısı yapılması uygulamalarıyla da çelişmektedir.

Eğer hükümet bu Tasarı ile memurlarından komiser yardımcısı yapmayı amaçlıyorsa; büyük çoğunluğu lisans mezunu 250 bin polis memuru arasından yeterince komiser yardımcısı bulamıyor mu da kısa süreli eğitimlerle çok sayıda **özel sınıf komiser** alacaktır.

Bu düzenleme ile ‘**parti polisi**’nin temellerinin atılmakta ve Teşkilattaki amir olma potansiyeli olan 250 bin polis memuruna güvenilmediği anlaşılmaktadır. Böylece yetişmiş ve tecrübeli binlerce kişinin yükselme umudu bitirilmektedir. İktidar bu düzenlemelerle özlem duyduğu parti polisine böylece kavuşacağını ve AK Polis teşkilatını kuracağını planlamaktadır. Bu hükümlerin hukuka ve hakkaniyete uygun bir tarafı yoktur.

28-Tasarının 16. maddesi ile, 10.03.1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 14. maddesi değiştirilerek teşkilattaki atamalar yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenlemeler de büyük sakıncaları içermektedir.

Tasarının bu maddesiyle, Jandarma Teşkilat Kanununda operasyonel düzenlemelere yer verilmektedir.

Jandarma teşkilatı büyük ölçüde iktidar kontrolüne alınmakta, Bakan ve Valilerin yetkileri arttırılmaktadır.

Bu düzenleme ile, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler; jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilecek, başka ifadeyle jandarma iktidar ihtiyaç duydukça sadece kırsal alanlarda değil, şehir merkezlerinde de aktif olarak kullanılabilir.

Düzenleme ile, General rütbesinde olmayan daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri ise İçişleri Bakanınca yapılacaktır.

Ayrıca, askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personeli İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir.

Subaylar ile ihtisaslaşma gereği olarak özel eğitim görmüş personel nokta atamasına tabi tutulacaktır. İl ve İlçe jandarma komutanlarının sicil amirleri ise valiler olacaktır. İl jandarma komutanı hariç olmak üzere, il jandarma komutanlıklarında görevli personel de vali tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

İl ve İlçelerde önemli güvenlik görevleri olan İl ve İlçe Jandarma komutanlarının atamalarında Jandarma Genel Komutanının hiçbir etkisi olmayacaktır.

Atamalarda Jandarma Genel Komutanının teklifinin olmasını Komisyonun CHP li üyeleri olarak talep etmemize rağmen, bu teklifimiz uygun görülmemiştir. Tasarı olduğu gibi kabul edilerek "**atamalarda gerek görürse Jandarma Genel Komutanı da teklif edebilir**" denilerek adeta Jandarma Genel Komutanıyla ve TSK'yla alay eden bir düzenleme yapılmıştır.

Bu tasarı ile, Generallerin de Bakan tarafından görevden uzaklaştırılması yolu açılmaktadır.

General atamaları konusunda Genelkurmayın teklifi, İçişleri Bakanlığı tarafından uygun görülmez ise, bu uyuşmazlığın **çözüm mercii olarak Başbakan belirlenmiş**, Başbakanın kararı yalnızca İçişleri Bakanlığına iletilmesi yeterli görülmüştür.

Böylece, Başbakanın vereceği karara Genelkurmayın itirazı ortadan kaldırılmış ve hükümetin general atamalarını eline alması sağlanarak, Genelkurmay devre dışı bırakılmıştır.

Sicil, görevden uzaklaştırma ve atama yetkisinin Bakana ve Valilere verilmesi durumunda tüm silahlı kuvvetlere sirayet edecek **bir siyasallaşma içine gireceği**, Jandarma ve TSK'daki siyasallaşmanın sonuçlarının ise kimsenin tahmin edemeyeceği şekilde ağır sonuçları olacağı açıktır.

Ortaya çıkacak sorunları söyle sıralamak mümkündür.

- Generaller ile onlara bağlı olan askeri personel arasındaki bağın zamanla zayıflayacağı,
- Personelin daha iyi yerlere atanmak için kaymakam, vali ve sivil şahıslarla kurduğu ilişkilerin, askeri hiyerarşi ve disiplinin önüne geçeceği,
- Jandarma teşkilatının kurumsal yapısının kısa vadede iktidarın emrine gireceği,
- Jandarma'da ast üst ilişkilerinin zarar göreceği ve disiplinin bozulacağı,

- Jandarma personelinin, kanunlar, nizamlar ve amirlerin emirlerinden çok siyasi makamların maksat ve niyetine uygun hareket etme eğilimine gireceği,
- Mesai içinde personelin siyasi düşüncesini aleni olarak açıklama yoluna gideceği,
- Özellikle Valiler tarafından yapılacak atama ve yer değiştirme faaliyetlerinde iktidar partilerinin İl teşkilatları nezdinde girişimlerde bulunularak Valilik makamını etkileme teşebbüsleri yaşanabileceği, bu kapsamda, imkânları kısıtlı olan dış karakollara gitmemek için siyasi çevrelerin devreye sokulmaya çalışılacağı,
- Atamalarda liyakatten ziyade siyasi yakınlıklar ve bağlantıların önem kazanacağı ve atamalarda adaletten uzaklaşılacağı, bunların sonucunda personelin ve ailesinin ciddi mağduriyetler yaşayacağı,
- Her yıl belli dönemlerde rutin bir şekilde yapılan atamalar yerine siyasi tasarruflarla sürpriz atamalarla karşı karşıya kalınabileceği,
- Maddenin bu hâli ile kabulü jandarma personelinin yasal bir dayanak olmadan bazı siyasi değerlendirmeler kapsamında görevden uzaklaştırılmasının mümkün olacağı,
- Vatandaşımızda mevcut olan "**Tarafsız Kolluk ve Devletin Jandarması**" düşüncesini olumsuz etkileneceği,
- Jandarmanın hiçbir baskı altında kalmadan yasal çerçevede kolluk etiğine uygun görev yapması konusunda sıkıntılar yaşanabileceği,
- Birliğin disiplini üzerinde olumsuz etki yaratacağı,
- Personelin amirlerine ve teşkilatına bağlılığı ile aidiyet duygusunun zayıflayacağı,
- İl Jandarma Komutanı ve Jandarma Genel Komutanlığının personel üzerindeki etkisi ve otoritesini zayıflatacağı,
- Personelin daha iyi sicil almak için kaymakam, vali ve sivil şahıslarla kurduğu ilişkiler, askeri hiyerarşi ve disiplinin önüne geçeceği,
- Jandarma personelini siyasi makamların maksat ve niyetine uygun hareket etme eğilimine gireceği, düşünülmektedir.

Bu değişiklikle TSK ile ortak noktalardan biri daha ortadan kaldırılmaktadır. Böylece jandarmanın askeri statüsü; 211 Sayılı TSK iç hizmet kanununun 1 'inci maddesinin değişmesiyle şekil olarak da tamamen kaybolacaktır. Bu çalışmaların bugünün konusu olmayıp Türk silahlı kuvvetlerini hedefe alan ve bu doğrultuda yapılan çalışmaların bir parçası olduğu düşünülmektedir.

Bütün bu sakıncaları dikkate aldığımızda ve Jandarma ile ilgili düzenlemelere bu gözle bakıldığında iyi niyet aramak beyhude olacaktır. Bu gerekçelerle tasarının bu maddelerinin kabulü tarafımızdan uygun görülmemektedir.

29-Tasarının 24.maddesi de, 09.07.1982 tarih ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununda değişiklikler yapılmaktadır.

Bu madde ile, Jandarma Komutanlığında yapılmak istenen değişikliklerin aynısı Sahil Güvenlik Komutanlığı içinde yapılmaktadır.

Tasarıya göre; Sahil Güvenlik Komutanlığında Amiraller haricinde, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı, Sahil Güvenlik Komutanlığı karargahında **görevli başkanlar ve bölge komutanlarının** atanmaları **İçişleri Bakanınca** yapılacaktır. Gerekliğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilecektir.

Atamaların Sahil Güvenlik Komutanından alınarak siyasi makama verilmesi, aynen Jandarma Komutanlığındaki sakıncaları taşımaktadır. Aynı gerekçelerle bu düzenlemelere katılmamız mümkün değildir.

30-Tasarının 31. maddesinin 4. fıkrası ile, Türkiye'de oturan yabancıların nüfus kayıtları ile ilgili düzenleme yapılmaktadır.

Buna göre;" ikamet izni verilen yabancılar, Genel Müdürlükçe kimlik numarası verilerek yabancılar kütüğüne kaydedilir. **Türkiye'de bulunan yabancılarla ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası** vermeye Bakanlık yetkilidir".

İkamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermeye Bakanlığın yetkili olması, bir çok 30göçmenlerin seçmen yapılacağı endişesinin bulunduğu bu ortamda böyle bir düzenleme izaha muhtaçtır. Bu düzenleme kamuoyu nezdinde kuşku ile karşılanmaktadır.

31-Tasarının 31. maddesinin 8.fıkrası ile 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile köy iken mahalleye dönüştürülen **mahalle muhtarlıklarına evlendirme memurluğu** yetki ve görevi verilmektedir.

6360 sayılı kanunun TBMM de görüşmeleri sırasında bütün uyarılarımıza rağmen bu köylerin tüzel kişiliği ortadan kaldırılmış ve köy halkı mağdur edilmişti. Şimdi mahalleye dönüştürülen köy muhtarlıklarına bu hakkın yeniden tanınması iktidarın yanlışını ve hukuksuzluğu ortaya koymaktadır. Hükümet geçte olsa yanlıştan dönmektedir.

32-Tasarının 31. maddesinin 14 fıkrası ile 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve "Kimlik Paylaşımı Sisteminin kullanılması" şeklinde, aynı maddeye yeni fıkralar eklenmiştir. Bu fıkralar;

(i) Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar

ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile **finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir.**

(ii) Kurumlar ve tüzel kişiler kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilirler.”

Bu madde ile, Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile **finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir hükümü büyük sakıncalar içermektedir.**

Bu gün finans kuruluşları adı altında çok sayıda firma faaliyet göstermektedir. Bu firmaların denetimi ve kontrolü nasıl sağlanacaktır. Mevzuatta bu hususta bir düzenleme yoktur. Bu sakıncaları giderecek düzenlemelerin tasarı metnine eklenmesi ile ilgili talebimiz alt komisyonda kabul edilmemiştir.

33-Tasarının 31.maddesinin 16 fıkrası ile diğer adres tanımı yapılıyor.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 48.maddesine yeni bir fıkra ihdas edilerek, **diğer adres**'inde yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Tasarıda “adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde diğer adres, yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahiptir. Kurumlar yürütecekleri iş ve işlemlerde yerleşim yeri adresi gibi diğer adres bilgilerini de esas alır” denmektedir.

Bu düzenleme uygulamada hak kayıplarına yol açabilecektir. Kasıtlı davranıldığı zaman istenilmeyen sonuçlar doğurabilir. Kişinin belki de 6 ay hiç uğramadığı bir adrese yapılacak tebligattan o şahsın haberi olmayacak ve çok büyük mağduriyetler yaşayabilecektir. Bu düzenleme muğlak bir düzenlemedir.

34-Tasarının 32.maddesinin 5.fıkrası ile nüfus müdürlüklerince mirasçılık belgesinin verilmesi düzenlemektedir. Tasarı metnine göre ;

(i) İlgililerin talebi halinde nüfus müdürlükleri tarafından mirasçılık belgesi verilebilir. Mirasçılık belgesi verilmesinin yargılamayı gerektirmesi, nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması veya mirasçılık belgesinin yabancılar tarafından talep edilmesi durumunda, mirasçılık belgesi nüfus müdürlükleri tarafından verilmez.

(ii) Nüfus müdürlüklerince verilen mirasçılık belgesi hakkında, menfaati ihlal edilenler tarafından sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunulabilir. Sulh hukuk mahkemesi, itiraz üzerinde verdiği kararın bir örneğini ilgili nüfus müdürlüğüne gönderir şeklinde idi.

Alt komisyonda verdiğimiz önergeler kabul edilmiş ve nüfus müdürlüklerinin mirasçılık belgesi vermesi tasarısı metninden çıkartılarak, yaratacağı olumsuz sonuçlar ortadan kaldırılmıştır.

35-Tasarının 32. maddesi ile geçici 7. madde ihdas edilmektedir. Bu madde ile, “kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla merkezî veri tabanında yer alan **kayıtlara göre son otuz yılda işlem görmeyen, halen ölü mü sağ mı oldukları bilinmeyen ve yüz on yaşın üstündeki kişiler ölmüş sayılır.** Bunlardan sağ olduğu tespit edilenlerin kaydı idarece düzeltilir” şeklinde bir düzenleme getirilmektedir.

Bu düzenleme sıkıntılara yol açacaktır. Kaydı silinecek kişi belki 70 yaşında öldü. Ölümüne bağlı sonuçlarda mirasçılık hukuku açısından sıkıntı olabilecektir. Medeni hukukun ölümüne bağladığı sonuçlar bakımından telafisi güç durumlar meydana gelebilecektir.

Bu düzenlemenin metinden çıkarılmasını talep etmemize rağmen, iktidar mensubu milletvekilleriince önergemiz kabul edilmemiştir.

36-Tasarının 32 maddesinin 9.fıkrası ile geçici bir fıkra eklenerek, nüfus teşkilatına 1000 kişilik atama izni verilmektedir. Bu kanun tasarısı Nüfus Teşkilatına yeni bir çok görevler vermektedir. Bir yıl sonra pasaport hizmetleri de nüfus idaresince yürütülecektir. Sadece pasaport hizmetleri yaklaşık 3000 kişilik polis memurunca yürütülmektedir. Bu nedenle nüfus teşkilatına tahsis edilen 1000 kişilik kadro ve atama izni yeterli değildir. Daha fazla kadro tahsisi gereklidir.

37-Tasarının 32. maddesi ile geçici 10. madde ihdas edilmektedir.

Bu madde ile;

“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle, yazılı olarak yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüklerine başvurma kaydıyla, 21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine **aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulu kararıyla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir.** Soyadı değiştirilen erkek ise kendisi ile birlikte varsa karısının ve müracaat tarihinde ergin olmayan çocuklarının da soyadları

düzeltilir. Soyadı değiştirilen kadın ise kendisi ile birlikte ergin olmayan evlilik dışı çocukları varsa onların da soyadları düzeltilir” denmektedir.

Buradaki **bir yıllık sürenin** hangi gerekçe ile konulduğu tereddütlere yol açmaktadır. Bu sürenin bir yıllık bir süreden daha kısa bir sürede yapılması suiistimalleri önleyecektir. Ayrıca; yasadışı yollara girmiş ve suç işlemiş insanların soyadlarını değiştirerek kanun takibinden kurtulmaları sağlanabilir endişesi vardır. Bu nedenle uygulamada sakıncalar yaratabilecek hususlarda yaptırım getirilmelidir.

38-Tasarının 35 maddesi ile Ek madde 4 ile 28/5/1988 tarih ve 3463 sayılı kanunda değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeye göre; “devlet memuru olarak 1 inci, 2 nci ve 3 üncü derece kadrolarda bulunup da Hususi Damgalı Pasaport almaya hakkı olan Devlet memurları ile subay ve astsubayların taşıdıkları unvan ve/veya rütbeleri taşımakla beraber 1 inci, 2 nci ve 3 üncü derece kadroları almadan emekli olan veya ayrılanlardan Devlet memuriyetindeki hizmet süreleri, taşıdığı unvan ve/veya rütbeleri itibariyle bugün Hususi Damgalı Pasaport almaya hak kazananlar emsal alınmak suretiyle bunlara da **Hususi Pasaport** verilmesi ve bu madde kapsamında hususi pasaport alacaklarda **en az lise veya dengi okul mezunu olma şartı** aranacağı hükme bağlanmaktadır”.

Alt komisyon çalışmaları sırasında meslekte belli **kıdemi olan noterlerin ve yargının çok önemli ayağı olan ve savunmanın temsilcileri avukatların da hususi pasaport** almaları için vermiş olduğumuz tekliflerin dikkate alınması önerilmiş, ancak; bu talebimiz kabul edilmemiştir.

39-Tasarının 37. maddesi ile 3152 sayılı kanunda değişiklik yapılarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına tüzel kişilik kazandırılmaktadır.

Bu düzenlemeye göre, “Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye bağlı **kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı** kurulmaktadır.

Başkanlık ilin ihtiyaçları çerçevesinde gerektiğinde her türlü yatırım ve hizmetleri yerine getirebilecek; bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer tüzel kişilerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilecek ve ortak projeler yürütebilecektir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, afet yardım, acil çağrı, yatırım izleme, rehberlik ve denetim, strateji ve koordinasyon ile idari müdürlükler kurabilecektir. Gerektiğinde geçici birimler de kurulabilecektir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının sevk ve idaresi, Vali veya vali tarafından görevlendirilecek bir Vali Yardımcısı tarafından yerine getirilecektir.

Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanacaktır. Gerektiğinde valilik, kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın ihtiyaç durumuna göre uzman, sözleşmeli personel ve memurları bu başkanlıklarda görevlendirmeye yetkili olacaktır.

Merkezi idare tarafından yapılan her türlü yardım ve desteğin koordinasyonu, denetimi ve izlenmesi ve acil durumlarda bizzat yerine getirilmesi yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı tarafından sağlanacaktır.

6360 sayılı Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hazineye devredilen ancak halen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **en geç üç ay içinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilecektir.**"

Tasarıdaki bu düzenleme de diğer bir çok düzenleme gibi demokrasi ile bağdaşmayan hükümler içermektedir. Halk tarafından seçilen kişilerin yönetiminde olan İl Özel İdarelerini 6360 sayılı kanunla kapatıp, yerine merkezi hükümete bağlı tüzel kişiliği olan ucube bir kurum oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bunun yaratacağı sorunları teferruatlı olarak 6360 sayılı kanun görüşmeleri sırasında dile getirmiştik. Bu öneri ve uyarılarımız dikkate alınmamıştı. Bu kanunla özel idarelerin tüzel kişiliği kaldırılarak yerel yönetimlere büyük darbe vurulmuştu. Kapatılan özel idarelerinin personel ve borç yükü, özellikle muhalefet belediyelerine verilmiş, ancak; kıymetli arazi ve mülkleri ise devlet kuruluşlarına tahsis edilmiş, muhalefet belediyeleri zor durumda bırakılmıştır. Geldiğimiz noktada il özel idarelerinin eksikliği çok çabuk hissedilmiş ve şimdi bu anti demokratik düzenleme getirilerek, il özel idarelerinin yerine devlet kuruluşumu yoksa özel sektör kuruluşumu belli olmayan bir yapı ikame edilmeye çalışılmaktadır.

Bu düzenleme halk tarafından seçilmiş kişilerin yönetiminde olan ve halka en yakın yerel teşkilat olan il özel idarelerinin görevini hükümete bağlı memurlar eliyle yürütülmesini sağlayan hükümler getirmektedir.

Böylece iktidar, başta maden ruhsatları, yeraltı suları tahsisi, taşocağı ruhsatları, arazi tahsisleri, yerel kaynakların kullanımı ve diğer bir çok hizmetleri istediği gibi yönlendirebileceği valiler aracılığı ile yapabilmek için bu kurumu oluşturmak istemektedir. Kurumun bu şekilde oluşturulması önemli sakinçalarıda beraberinden getirmektedir. Bu başkanlık iktidarın arka bahçesi olacaktır.

Bu nedenlerle düzenlemenin kabul edilmesi mümkün değildir.

40-Tasarının 38 inci maddesi ile 4483 sayılı Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna Ek Madde eklenerek “**hukuksuz soruşturmalara dokunulmazlık**” getirilmek istenmektedir. Tasarı metnine göre;

“Bu kanuna ya da başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenlerin görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir. Kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa mezkûr görevliler aleyhine tazminat davası açılmaz.”

“Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklıdır.”

Bu düzenleme ile hükümetin görüşünde olmayan kamu görevlilerinin yargısız infazına zemin hazırlanmaktadır.

Bu madde şu anda hukuksuz bir şekilde müfettiş görevlendirip mevcut kanunlara göre suç işleyenlerin kendilerine **dokunulmazlık kalkanı getirme isteğidir**. Mevcut yöneticiler yapmış oldukları keyfi, hukuksuz işlemler nedeniyle ileride tazminatlara mahkûm olacaklarını bildiklerinden böyle bir güvence yoluna gitmek istemektedirler.

Zira daha önce dönemin Başbakanlık Müsteşarı ile İstanbul İl Emniyet Müdürü arasındaki geçen konuşmada “kır kapıyı, gir al, daha sonra yasaysa yasa...” şeklindeki konuşmalar, bu hususun hayata geçirilmeye çalışıldığını göstermektedir.

Geçtiğimiz yıl çıkarılan Torba Kanunda getirilen ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen **2 yıl mahkeme kararlarının uygulanmaması** nedeniyle yargılanamayacaklarına dair yapmış oldukları kendilerine güvence **getirme planının gizli bir şekilde geri** getirilmesidir.

Bu nedenlerden dolayı düzenleme hukuksuzdur ve kamu personelini iktidarın ve bir partinin emrine sokması için kullanılacak bir süreci başlatacaktır.

III-SONUÇ

CHP grubu olarak biz bu yasa teklifinde yukarıda sıraladığımız maddelerin demokrasilerde değil, polis devletlerinde olabileceğini söylüyoruz. İktidar, bu yasa teklifi ile polis devletini kurumsallaştıran adımlar atmak istemektedir. Böyle yasalar ancak totaliter ülkelerde, kendi iktidarlarını korumak ve kendilerine karşı oluşabilecek her türlü tehdit ve tehlikeyi bertaraf etmek için çıkarılabilecek keyfi düzenlemelerdir.

Amaç mutlak iktidardır ama denetlenmeyen, kontrol edilmeyen mutlak iktidar tehlikelidir. Dünya siyasi tarihî bunun örnekleri ile doludur.

Türkiye'nin tüm yurttaşlarının Anayasanın ve hukukun güvenli şemsiyesinde en adil şekilde yararlanabilmesi gerekmektedir. Çünkü hukuku ve demokrasi kültürünü içselleştirebilmek toplumsal barışçı iklimi çok daha kolay tesis edecektir. Yapılmak istenen düzenlemeler bu yönüyle toplumsal barışa da hizmet etmeyecektir.

Yukarıda açıkladığımız gerekçeler bu kanun teklifine karşıyız ve geri çekilmesini arz ve talep ediyoruz. **05.01.2014**

Ahmet Toptaş
Afyonkarahisar

Celal Dinçer
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

İçişleri Komisyonuna havale edilen 1/995 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasını öngören Tasarıyla ilgili değerlendirmelerim aşağıda sunulmuştur:

Tasarı ile dört ana hususta değişiklik öngörülmektedir. Birincisi **temel hak ve özgürlükler konusundaki özellikle vatandaşların örgütlenme hakları ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakları neredeyse kullanılamayacak hale getirilmektedir.**

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda öngörülen değişikliklerle, **Mülki İdare Amirinin görevlendirdiği kolluğa durdurma ve arama konusunda muğlak ifadelerle daha geniş yetkiler verilmektedir.** Yine 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda yapılan değişiklikler ile hem yeni kavramlarla hem de getirdiği ceza hükümleriyle barışçıl amaçlı olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yapılamaz hale getirmektedir.

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunda yapılmak istenen değişikliklerle, **mülki idare amirinin 48 saate kadar varan gözetli yetkisi ile donatılması ve gözetli yetkisi içerisindeki suçların arasına 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri yürüyüşlerinin hükümlerinin de dâhil edilmesi söz konusudur. Yine Tasarı ile 5442 İl İdaresi Kanununa vali ve kaymakamlar için olağanüstü hal ya da sıkıyönetim anlamına gelebilecek yetkiler eklenmektedir**

İkinci olarak Tasarı, Emniyet Teşkilatını iktidarın istediği gibi şekillendirme ve istemediği kamu görevlilerini memuriyetten uzaklaştırma ve hatta çıkarma yetkisini içinde barındırmaktadır. **Polis koleji kapatılmakta, Polis Akademisi (Güvenlik Bilimleri Fakültesi) ise kapatılıp yeniden açılmaktadır.** Güvenlik bilimleri konusunda tecrübeleri sabit olan bu kurumların kapatılması idare açısından hafıza kaybına sebebiyet verecek düzenlemelerdir. Burada amaçlanan iktidarın istediği yalnızca ona hizmet edecek bir kolluk kuvvetidir. **İktidar kendi kolluğunu yaratmaktadır.**

Üçüncü husus, özellikle terörle mücadelede en etkin kurum olan ve kırsal alanda kolluk faaliyeti yönüyle karşımıza çıkan Jandarma kurumu, siyasallaşma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. **İktidar Jandarma'yı da kendi kapıkulu askerine dönüştürmeyi amaçlamaktadır.**

Dördüncü olarak, nüfus hizmetlerinde yapılan değişiklikler ile nüfus müdürlüklerinin görevlerinin arttırılmasına karşın bu kurum çalışanlarının çalışma şartlarında herhangi bir iyileştirmeye gidilmemektedir.

Esasa ilişkin hususların yanı sıra Tasarıda; usul ve şekil bütünlüğü olmayan birçok düzenleme yapılmaktadır.

A - ŞEKİL AÇISINDAN

Tasarı mevzuat hazırlama kurallarına uygun hazırlanmamıştır. Anayasamıza göre hükümet tarafından sunulan kanun Tasarıları, kanun tekliflerinin aksine ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini içeren bir niteliğe sahiptir. Bu bakımdan Tasarının gerekçesinde ve komisyonlarda sunumu esnasında hiçbir soruya mahal bırakmayacak açıklığa sahip olması gerekir.

Komisyon görüşmeleri esnasında hükümet temsilcilerinin dahi maddeler üzerinde fikirlerinin ve bilgilerinin olmadığı ve hatta başka kanunlardaki maddeleri ilga edecek hükümlerinin bile yanlış ve eksik yazıldığı görülmektedir. Dahası Tasarıyla kaldırılıp yeniden kurulan polis okullarına müdür kadrosu ihdas edilmesi bile unutulmuş, alt komisyon çalışmaları sırasında bir önerge ile durum düzeltilmiştir.

Tasarının her bir maddesi ile çok sayıda kanun ile kanun hükmünde karnamede ve bunların maddelerinde değişiklik yapılması ile komisyonu işlevsiz hale getirilmektedir. Her ne kadar kanun Tasarıları, hükümetin politikalarını etkin ve verimli yürütebilmek amacıyla, yasama organına başvurarak, milli iradeden alacağı yetkiyle yürütme vazifesi görmek olsa da; toplum hayatında önem taşıyan bu kadar çok yasal düzenlemenin oldubittiye getirilmesi anlamına da gelmektedir.

Kanun yapma teknikleriyle bağdaşmayan bu yöntem; **hükümetin istediği her değişikliği, asli yetkiye sahip olan TBMM’de yeterince görüşülmeden ve tartışmadan yürürlüğe koymak istemesinden ileri gelmektedir.** Oysaki Parlamentolar sadece oylama yapmak için değil, konuşmak ve tartışmak için vardır. Millet hayatında etki doğuracak kanunların komisyonlarda tartışılması ve herkes için anlam ifade edebilmesi kanunların özü ve felsefesidir.

B-USUL AÇISINDAN

Yukarıda ana hatlarıyla bahsedilen Tasarı ile getirilen değişiklikler; çağdaş normlara, evrensel hukuka, Avrupa Birliği standartlarına ve Anayasamıza açıkça aykırıdır. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin idareye geniş yetkiler veren böyle bir Tasarının Anayasa Komisyonunda görüşülmeden Genel Kurula gönderilmesi hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Nitekim **Komisyonumuzun ilk toplantısında tarafımızca dile getirilen ve TBMM İctüzüğü ’nün 38. Maddesinde açıkça belirtilen “Anayasaya Aykırılık” iddiaları dikkate alınmamıştır. Görüşmeye geçilmeden önce Anayasaya aykırılık iddiasının öncelikle görüşülmesi TBMM İctüzüğü ’nün amir hükmüdür. Anayasaya aykırılık iddiasının görüşülmesi gereken yer ise Anayasa Komisyonudur.**

TBMM Başkanlığı'nın Genel Kurulda oylanacak olan bu torba Tasarısı eksikleri giderilsin diye çok sayıda komisyona havale etmesi doğru olsa da, Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere kolluğa ilişkin çok sayıda kanunda değişiklik yapan bu Tasarısı Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna havale etmemiş olması doğru olmamıştır.

İçişleri Komisyonu 7 tali komisyonun raporlarını beklemeden yeniden görüşmelere başlayacaktır. Ve bu tali komisyonlardan en önemli ikisi olan Anayasa ve Adalet Komisyonu rapor göndermek bir kenara en başından görüşmeyeceğini bildirmiştir. **Anayasa ile güvence altına alınmış bir alan düzenlenirken Anayasa Komisyonu'nun bu konuyu görüşmekten kaçınması düşünülemez.**

Aynı şekilde kolluk faaliyetlerinde değişiklik öngören, kolluk faaliyetini hükümetin eleştiriden ve muhalefetten korunma aygıtına dönüştüren bu Tasarının Adalet Komisyonunda görüşülmesi yapılmadan burada yapılacak bir oylama belki yasal olacaktır ancak bir o kadar meşruiyetten uzak olacaktır.

C-ESAS AÇISINDAN

1) Tasarı bir bütün olarak ele alındığında 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2, 5, 9, 10, 19, 20, 34, 38, 120, 138.maddeleri ile Anayasanın özüne ve felsefesine aykırı olduğu açıktır.

Tasarı içerisinde tanzim edilen maddelerle 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerde değişiklik yapılmaktadır.

2) Tasarının 1. maddesiyle; özel hayatın gizliliği, haberleşme hürriyeti, seyahat hürriyeti ve toplantı ve gösteri yürüyüşü hakları bakımından kolluk görevlilerine geniş yetkiler vermektedir.

Birinci fıkrasıyla polise araç içinde ve kişinin üstünde arama yetkisi veren Tasarı, yargı organınca verilmesi gereken bir kararın kolluk tarafından verilebilmesi anlamı taşımaktadır. **Anayasanızın Başlangıç metninde, özünde ve felsefesinde yer alan "kuvvetler ayrılığı" ilkesiyle bağdaşmayan bu düzenleme yürütme organının (mülki amirin) emir ve talimatı altında görev yapan kolluk kuvvetlerine yargı organınca yapılması gereken işleri yapabilme yetkisi vermektedir.**

Tasarı gerekçesinde polisin arama kararı verebilmesi için makul bir sebebin varlığının yeterli görüldüğü anlaşılmaktadır. Makul kavramı kişiden kişiye değişen herkes için aynı olmayan bir kavramdır. Hukuk devleti ise devlet faaliyetlerinin belirli olduğu, her şeyden önce devletin kendi koyduğu kurallara uyan devleti ifade eder. Kişi hak ve hürriyetlerinde sınırlama anlamına gelecek düzenlemeler, idari eylem ve işlemlerin de belirli olması gerekir. Nitekim özgürlük ve güvenlik dengesinin sağlanması da ancak bu şekilde mümkündür.

Aynı madde ile polisin hakim/savcı kararına ihtiyaç duymaksızın doğrudan arama yetkisine sahip olması uygulamada denetlenemeyecek bir yetkidir. Alt komisyon çalışmaları

esnasında verilen bir önerge ile aranan kişilerin talepleri halinde kendilerine belge verilecek olması da bu durumu değiştirmeyecektir. **Bu şekilde 2001 yılında Milliyetçi Hareket Partisi'nin de ortağı olduğu 57. Cumhuriyet Hükümeti'nin çabalarıyla gerçekleştirilen anayasa değişikliklerinin çok gerisine gidilmektedir.**

2001 yılında Anayasamızın 40. maddesine eklenen *“Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.”* ibaresi temel hakların korunması bakımından Devlete de ödevler yüklemektedir. Oysa bu Tasarı maddesi ile polis, talep halinde belge düzenleyen, makul gördüğü her türlü aramayı yapabilen, madde gerekçesinden anlaşıldığı üzere kişinin üstünü çıkarmasını bile isteyebilen bir canavara (*Leviathan'a*) dönüşebilecektir.

Birinci madde ile toplumsal olaylarda boyalı su kullanımı ise madde gerekçesinden anlaşıldığı üzere Yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerden alınarak kolluk makamlarına verildiğini göstermektedir. Boyalı su kullanımına ilişkin gerekçe *“gerektiğinde boyalı su kullanmak suretiyle suçluların tespitine ve kalabalıklar dağıtıldıktan sonra yakalama işleminin yapılabilmesine yönelik bir düzenleme”* olduğu şeklindedir.

1982 Anayasası'nın “suç ve cezalara ilişkin esasları” düzenleyen 38. maddesinin dördüncü fıkrasında; *“Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.”* hükmü yer almaktadır. **Her iki hukuksal düzenleme birlikte düşünüldüğünde toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılan kişiler en başından suçlu ilan edilmektedir. Tasarıya yön veren madde gerekçesinde savaş halinde bile sınırlandırılmayacak olan “masumiyet karinesi” açıkça göz ardı edilmektedir. Buradan Tasarının asıl niyetine ilişkin kodları kolaylıkla görmekteyiz.**

Suçluların tespitine yönelik boyalı su kullanımı ise gösteri yürüyüşlerine katılan vatandaşların damgalanarak tespitine yöneliktir. Bu durum yalnızca toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlali anlamı gelmeyip aynı zamanda kişilerin şeref ve haysiyetlerini de derinden zedeleyecek bir nitelik taşımaktadır.

Örneğin bir kamu görevlisinin “enflasyon oranının %10 olduğu bir ülkede memura %3 reva mı” şeklinde bir dövizle eyleme katılması halinde boyalı su ile işyerine gittiğinde neyle karşılaşacağını söylemek neredeyse imkânsızdır. Boyalı su kullanımı kolluk faaliyetinin verimliliği için değil halkı muhalefet yapmaktan korkutmak için getirilmektedir.

3) Tasarının 2. maddesiyle; Jandarma teşkilatına istihbarat dinlemelerinde 24 saat olan dinleme süresi 48 saate çıkarılmakta ve Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesi yetkili hâkim kılınmaktadır. Öncelikle istihbarı dinlemeler konusu gereği gizli olan ve hukuken ispata yönelik olmayıp kolluğu suça ve suçluya götüren dinlemelerdir. Nitekim çoğu zaman da delil niteliği taşımamaktadırlar.

Dinlemelerin yasal zeminde anlam ifade edebilmesi ise hâkim kararına bağlıdır. Kolluğun suçu önleyebilmek için öncelikle dinlemeyi sağlam bir yasal zemine oturması

gerekir. Bu bakımdan Hukuk Devletinin 24 saatlik süreyi kısaltması gerekirken aksine bir düzenleme ile 48 saatlik bir süre öngörmesi kolluk faaliyetinin aşılması anlamına gelecektir.

Ayrıca gerekçeden anlaşıldığı üzere istihbarat faaliyetlerin gizliliğini amaçlayan Tasarı, tam anlamıyla çelişkili bir hükümlerle, dinleme faaliyetinde yetkili makamı kanunda açık adres vererek göstermektedir. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesinin Türkiye’deki bütün dinlemelerde yetkili kılınması muazzam bir iş yükünü beraberinde getirebileceği gibi aynı zaman ilgili hakim açısından tehdit risklerini de beraberinde getirecektir. Nitekim söz konusu hakim yabancı istihbarat birimlerinin hedefi haline gelebilecek bir iş yükü içine sokulmaktadır.

4) Tasarının 3. maddesiyle; toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde kullanılan silahların tanımı genişletmektedir. Demir bilye ve sapan silah olarak tanımlanmaktadır. Çocuk oyuncakları olan sapanın silah olarak değerlendirilmesi ve yüzünü kısmen veya tamamen kapatanlara hapis cezası öngörülmesi uygulamada ciddi anlamda belirsizliklere yol açacaktır.

Ruhsatsız tabanca taşımamanın cezası 1 yıldan başlarken toplantı ve gösteri yürüyüşünde sapan bulundurmanın 2.5-4 yıl aralığında cezalandırılması çok orantısız bir ceza öngörüsüdür.

Ayrıca Tasarı ile gösteri yürüyüşünde yüzünü belki de biber gazının etkisini azaltmak için yüzünü gizleyene ceza alt sınırı 2 yıl 6 ay olmasına karşın yasadışı örgütlerin üniformalarını giyenlere verilecek ceza alt sınırının 6 ay olması çelişkinin ötesinde ironidir.

5) Tasarının 4. maddesiyle; terör örgütü propagandasına dönüştürülen gösterilerde yüzünü kısmen veya tamamen kapatanlarla ilgili cezai müeyyideler düzenlenmektedir.

Terör örgütleriyle mücadele etmek devletin bütünlüğü ve milletin huzuru için olmazsa olmaz bir devlet faaliyetidir. **Ancak terörle mücadele ettiğini söyleyen hükümetin, eli kanlı terör örgütleriyle ilgili hiçbir duruş sergilemediği, müzakereler yapmak suretiyle terör örgütünü meşrulaştırdığı, herkesin katil olarak bildiği bir örgütü yücelttiği, tüm bunlara karşın hükümete muhalif olan herkesin darbeci,terörist ve hain ilan edildiği bir ortamda yapılan düzenlemenin bölücü terör örgütü yerine yalnızca yüzünü gizleyenlere yönelik olduğunu düşündürmektedir.** Kaldı ki; yüzünü kısmen veya tamamen örten, gizleyen tanımı yoruma açık olup başörtüsü ve peçe gibi kıyafet unsurları düşünüldüğünde başka dönemlerde başka şekilde yorumlanabilecektir.

6) Tasarının 5. maddesiyle; bonzai adı verilen kimyasal maddeyi uyuşturucu olarak tanımlamaktadır. Ancak günümüzde uyuşturucu madde yapımında küçük kimyasal bileşen değişiklikleriyle yeni uyuşturucu maddeler üretildiği ve üretilen her yeni kimyasalın daha zararlı olduğu hesaba katıldığında Tasarının uyuşturucuyla mücadelede daha kapsamlı ve teknik ifadeleri barındırması gereklidir. Aksi halde her yeni kimyasal madde için yeni bir yasa yapılması gerekecektir.

7) Tasarının 6. maddesiyle; mülki amirin tespit ettiği kolluk amirlerine gözetlme alma kararı yetkisi vermektedir. Mevcut yasal düzenlemede Cumhuriyet savcısına ait olan bu yetki madde gerekçesinde “ceza soruşturmalarında kolluk amirlerinin inisiyatif alamadıkları” için

verildiği yönündedir. Ceza muhakemesi hukukun en teknik alanlarından biri olmakla birlikte en önemli özelliği maddi gerçeği bulmak ve suç bastırmaktır.

Özgürlük ve güvenlik ikilisinin ayrımı olan ince çizginin ortaya çıktığı ceza muhakemesi alanında keyfiyetin varlığı kabul edilemez ve hatta düşünülemez. **Tasarı gerekçesinde kolluk amirlerinin inisiyatif olarak gözaltına alma kararı vermesi halinde yargısal nitelikli bir iş idarenin görevlisi olan kolluk tarafından yürütülecektir.**

5271 sayılı CMK' nun 158. Maddesi gereğince suç işlenmesi söz konusu olduğunda artık Cumhuriyet savcısının başlayan görevinin mülki makamlarca paylaşılması Sadece Anayasaya aykırılık değil uygulamada kargaşa ve çatışmalara da sebep olacağı tartışmasızdır.

Temel hak ve hürriyetlerden olan “Kişi Hürriyeti ve Güvenliği” Anayasamızın 19. maddesinde düzenlenmiştir. Yakalamanın yargısal niteliğe sahip bir devlet faaliyeti olduğunun vurgulandığı madde metnine, vatandaşlar için güvencelerin getirilmesi ise 2001 yılında yapılan değişikliklerle olmuştur. Tasarıya ilişkin muhalefet şerhimizin birçok maddesinde olduğu bu maddede ülkemizin temel hak ve özgürlükler bakımından 2001 yılının gerisine götürüldüğünü ve kolluğun kamu düzenini sağlamaktan çok iktidarın otoritesini sağlamlaştıran bir yapıya getirildiğini söylemek mümkündür.

Yasama, yürütme ve yargının farklı erkler eliyle kullanılması ve bu erkler arasında denge-fren mekanizmaları oluşturularak devletin hiç kimse veya zümrenin diktatörlüğüne girmemesini amaçlayan kuvvetler ayrılığı ilkesine göre özellikle temel hak ve hürriyetler konusunda yapılacak sınırlamalarda yargının karar verici niteliği Tasarıda göz ardı edilmektedir.

Unutulmaması gereken bugün iktidarda olanların yarın muhalefete geldiklerinde ilk önce arayacakları haklar, kendi dönemlerinde ortadan kaldırdıkları haklar olacaktır. Bu bakımdan bu Tasarı; kolluk görevlilerine gözaltına alma kararı yetkisi verilmesi uygulamada kolluğun yargı alanında inisiyatif kullanmasına ve keyfiyete başvurmasına yol açacak bir düzenleme olma riskini taşımaktadır.

8) Tasarının 7. maddesiyle; İl İdaresi Kanunu'nda yer alan valinin yetkilerine yeni yetkiler eklemektedir. Ancak bu yetkiler idari fonksiyon ya da idari teşkilatla uzaktan yakından ilgili olmayıp doğrudan doğruya “süper vali” konumunda bir kamu görevlisi yaratmaktadır.

İlk fıkrası ile valiye, kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebilme yetkisi tanınarak adli kolluk makamı sıfatı verilmektedir.

Oysaki 14.07.2004 tarihli 5219 sayılı ve 23.01.2008 tarihli ve 5278 sayılı kanunlarla valinin adli teşkilat ve savcılarla ilişkisi ile adli kolluk içinde sayılabilecek vazifeleri ilga edilmişti. Aradan geçen bu kısa sürede valinin aynı iktidar tarafından adli kolluk yetkisiyle donatılmasının izahı mümkün değildir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası ile 1982 askeri müdahalesine rahmet okutacak bir düzenleme yapılmaktadır. **5442 sayılı Kanunun yürürlükte bulunan 11/A maddesinde “kamu düzenini sağlamak” için yeteri kadar yetkisi olan valiye ve birden çok ili içine alan durumlarda İçişleri Bakanı’na olağanüstü hal tespiti ve ilanı yetkisi verilmektedir.**

1982 Anayasası’nın 120. maddesiyle Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna verdiği olağanüstü hal ilanı yetkisi vali ve içişleri bakanına devredilerek despotik bir hegemonyanın hazırlıklarını çağrıştıran düzenlemeler hukuk düzenimize derç edilmektedir.

9) Tasarının 10. maddesiyle; Emniyet Teşkilatı Kanunu’nda yedi önemli değişiklik getirmektedir. Usule ilişkin itirazlarımızda da belirttiğimiz üzere Tasarının bir maddesi ile 3201 sayılı Kanunda 7 adet değişiklik yapılması kanun yapma teknikleriyle bağdaşmamaktadır.

Alt komisyon çalışmaları sırasında görülen başkaca önemli iki hata ise önerge yoluyla düzeltilmeye çalışılmıştır. Bu önemli hatalara baktığımızda Tasarının gayri ciddiliği açıkça görülmektedir. İlkın Tasarının 10. maddesinin ilk halindeki dördüncü fıkra, geçici madde olarak tanzim edilmesi gerekirken ek madde olarak tanzim edilmiştir. Bu bakımdan Tasarının hazırlık aşamasında arka planın yasa yapmak, ihtiyaçları gidermekten çok kelle avcılığına çıktıldığını söylemek mümkündür.

Söz konusu maddenin kapatıp yeniden açtığı polis okullarına müdür ve müdür yardımcısı ihdas etmeyi unutmuş olması durumun vahametini gözler önüne sermektedir. Tasarılar, hükümeti temsil eden ciddi metinlerdir. Komisyon üyeleri olan Türk Milletinin vekilleri bu ciddiyetle metne yaklaşır ve Tasarıyı ele alırlar. Ancak bu denli eksikliklerle dolu bir Tasarı metni komisyonda yapılacak düzeltmelerle değil ehil insanlar tarafından en başından Anayasaya uygun bir şekilde hazırlanarak ihya edilebilir.

Tasarı maddesinin fıkralarına bakıldığında emniyet teşkilatının yapısının tamamen siyasi iradenin tahakkümüne alındığı görülmektedir. Kolluk görevlilerinin hangi kıdem ve görevde olurlarsa olsunlar “*ihtiyaç halinde*” merkez emrine alınmaları Anayasamızda belirtilmiş olan memur güvencesi ile bağdaşmamaktadır.

“İdarenin her rütbe ve meslek derecesi karşısında gösterilen görev unvanlarının arasında personelin görev yerinin değiştirilmesi” her ne kadar idarenin örgütlenme yetkisi kapsamında yer alsın da kanuni idare ilkesi gereğince bu kararların yasayla öngörülen bir zemine oturtulması zaruridir. İdarenin işlemleri önceden tanımlı ve öngörülebilir nitelik taşımadığı takdirde devlet idaresinde önlenemez bir keyfilik hüküm sürecektir.

Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde, idarenin hizmeti yürüten personelinin belli kıdem ve görevlerde belli sürelerde beklemesi ve belli aşamalardan geçerek yükselmesi liyakat ilkesi çerçevesinde yürütüldüğü sürece doğru bir yönetsel anlayıştır. Ancak Tasarı ile getirilen hemen her kademe için sözlü sınav uygulamaları, liyakat ilkesinden uzaklaştıldığını göstermektedir.

Mevcut haliyle birinci sınıf emniyet müdürlüğüne yükselebilmek için gereken 24 yıllık sürenin Tasarı ile 19 yıla indirilmesi emniyet amirliğinde yükselmenin daha hızlı olacağı izlenimi veriyor gibi görünse de tam aksine idarenin kamuda hakim olan deyişlerden “*maaşa zam, işine son*” anlayışından ibarettir. Nitekim bekleme süreleri dolduktan sonra yükselemeyen kolluk amirlerinin resen emekliye sevkinin de düzenlendiği Tasarıyla, idarenin isteğine boyun eğmeyen kolluk amirlerinin emekliliği gündeme gelecektir.

Kolluk amirlerinin resen emeklilik koşullarının da düzenlendiği Tasarının göz ardı ettiği hususlardan biri ülkemizde uygulanan emeklilik sistemidir. Mülga 5434 sayılı Emekli Sandığı hükümleri göz önünde tutularak hazırlanan Tasarı hükümlerinin, 2006 yılında “*sosyal güvenlik reformu kisvesi*” altında sunulan ve mezarda emeklilik öngören 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunuyla uyumlu olmadığı düşünülmektedir.

Resen emekliliğe ilişkin hükümler konulurken etki analizi ve aktüeryal hesaplamaların yapılmamış ve Sosyal Güvenlik Kurumu’nun görüşü alınmamış olması teknik bir hatadır. Bu teknik hata ilerleyen yıllarda bu maddenin fiilen uygulanamaz olmasına da neden olacaktır.

Maddeyle emniyet teşkilatında tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren birimlere genel idari hizmetler sınıfına dahil olmak üzere atama yapılabileceği hükmü getirilmektedir. Ancak mevcut uygulamada, (komisyon görüşmeleri esnasında Polis Akademisi Başkanının da ifade ettiği üzere) Emniyet Teşkilatı üniversitelerde bu alanlarda öğrenim gören öğrencilerden FYO (Fakülte ve Yüksekokul Öğrencileri) adındaki eğitim birimine kayıtlar yapmaktadır. Dolayısıyla mevcut haliyle karşılanan bir ihtiyaç için yeni bir statü oluşturulması doğru bulunmamaktadır.

Aynı şekilde ülkemizde uygulanan kamu görevlilerine ilişkin personel rejimi bağlamında emniyet hizmetlerinde görev yapan personelin genel idari hizmetler sınıfına alınması da çalışma barışını bozabilecek tehlikeleri beraberinde getirecektir. Ülkemizde uygulanan kamu personel rejiminde mali ve özlük haklar kademe ve dereceden çok sınıflandırma yöntemi üzerinden değerlendirilmektedir.

Özetle Tasarının bu maddesi emniyet teşkilatının mevcut halini bozmakla kalmayıp ülkemizde kolluk hizmetinin geleceğini de ipotek altına almaktadır.

10) Tasarının 11. maddesiyle; Polis kolejini kapatarak burada okuyan öğrencileri Ortaöğretim Yerleştirme Puanları dikkate alınarak durumlarına uygun okullara nakletmektedir. Ülkemizde başka bir Polis Koleji olmadığı hesaba katıldığında bu öğrencilerin durumlarına uygun okulların tespitinin nasıl yapılacağı bilinmemektedir.

Belli bir mesleğe sahip olmak için girilen bir ortaöğretim kurumunun kapatılması sebebiyle daha önce tercih edebilecekken Devlet otoritesinin belirlediği koşulları taşıyıp buna göre tercih yapan yani Devlete güvenen öğrencilerin kazanılmış haklarının korunması gerekir. Devletin açtığı sınavda başarılı olup eğitimine başlayan

ve bütün yaşam planını bu zeminde kurgulayan gençlere “okulunuzu kapattık, sizi de uygun yere göndereceğiz” demek ne hukukla ne de vicdanla açıklanabilir.

Şayet Polis kolejinde polislik mesleği veya memuriyetle bağdaşmayan bir eylemde bulunan öğrenciler veya öğretim elemanları varsa Türk hukukunda bu kişiler için disiplin mekanizmaları öngörülmüştür. Aynı zamanda konusu suç teşkil eden fiiller ve bunların failleri için yargısal müeyyideler bağımsız Türk Yargısı tarafından karara bağlanabilir. Ancak iktidarın kendisi için tehdit gördüğü her alanı yargısız infaz yoluyla kökünden kazıma yoluna gitmesi “kurunun yanında yaş da yansın” anlayışından farksızdır.

Devletin kurunun yanında yaş da yakma lüksü yoktur. Bireylerden üstün ve ayrıcalıklı yetkilerle donatılmış Devlet otoritesinin ciddiyeti milletine sunduğu adaletiyle ölçülür. Bu bakımdan mevcut iddiaların soruşturularak çözümlenmesi yerine iddiaya konu olan okulun kapatılması adalet ve hakkaniyetle bağdaşmamaktadır.

Aynı madde ile polis amirleri arasında A ve B gibi ayrımlar yapılması ve bu sınıflarda olanların farklı sürelerde yükselerek hiyerarşinin tersyüz edilmesi anlaşılabilir bir düzenleme değildir. İktidarın sırf kendisine yakın olanları daha ileri rütbelere yükseltmek için düzenlenen bu hüküm yapılacak sözlü sınavlarla iktidara yakın olanların terfiini kolaylaştırırken çalışma barışının ve hiyerarşi ilişkisini bozacaktır.

Disiplin cezası verilmesi gerekirken zamanaşımına uğramış olanların resen emekliye sevkinin düzenlenmesi hükmü yalnızca bu Tasarı kapsamında olanlar için değil tüm vatandaşlar için çok büyük tehlike taşımaktadır. Zira bu düzenlemenin ilerleyen dönemde öğretmenler, askerler veya daha başka kamu görevlileri için getirilmeyeceğinin garantisini hiç kimse veremez.

Disiplin cezaları dahil olmak üzere tüm suç ve cezaların kanunla konulduğunu ve suç ve cezaların geriye yürütülmesinin savaş halinde bile söz konusu olamayacağı evrensel hukukun tartışmasız bir ilkesidir. Anayasamızın 38. maddesinde de açıkça güvence altına alınan bu hükmün uygulanması yalnızca memuriyet rejiminde değil tüm hukuksal rejimde kapanmayacak yaralar açacaktır.

Disiplin cezaları belli statüde bulunan kişiler için yasakların ihlali veya ödevlerin ihmali halinde öngörülmüş kanuni yaptırımlardır. Fakat hukuk düzeni belirsiz ve düzensizliği istemediğinden zamanaşımı adında bir kavram türetilmiş ve disipline ilişkin yaptırımlarda belli süre öngörmüştür. Nitekim 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu süreler açıkça belirtilmiştir.

Zamanaşımı kavramının varlık sebebi yalnızca kamu görevlisini korumak değil aynı zamanda idarenin belli bir işlemi belli bir süre içerisinde yapmasını sağlamaktır. Çünkü hukuka uygunluk karinesinden yararlanan idarenin işlemlerinin de sürekli bir iptal tehdidi altında kalmaması gerekir. Bu nedenle dava açma süreleri, zamanaşımı süreleri idare hukukunda mahkemelerde de resen dikkate alınan konulardır. Bu ilkelere bir defa dahi olsa vazgeçilmesi düşünülemez.

11) Tasarının 12. maddesiyle; Polis Akademisi Başkanının 4 yıllık görev süresi dolmadan görevden alınabileceğini düzenlemektedir. Öncelikle Polis Akademisi, idare içinde yer almakla birlikte yükseköğretim kurumu olma niteliği taşımaktadır. Bu bakımdan belli ölçüde özerklik sağlanması 1982 Anayasasının özü ve felsefesinin gereğidir. Nitekim ülkemizde bulunan rektörler ve dekanlar için bu süreler dolmadan görevden alma söz konusu değildir. Eğitim kurumunun en üst görevlisini sürekli görevden alma tehdidi altında bırakmak eğitim hizmetinin siyasallaşmasına yol açacağı gibi yöneticinin de çalışmalarını kısıtlayacaktır.

12) Tasarının 13. maddesiyle; Polis Akademisi bünyesindeki Güvenlik Bilimleri Fakültesini kapatmakta ve Akademide görevli personelin görevine son vermektedir. Kapatılan bu kurumların yeniden açılması ise Tasarının yasama organına idari bir görev yüklediği anlamını taşımaktadır.

İdarenin kanuniliği ilkesi gereğince kamu hizmeti yürütecek idari birimlerin yasal dayanağa ihtiyaç duyduğu kuşkusuzdur. Ancak kurulan idari birimlere atama yapmak veya görevden almak idari fonksiyona dahil işlemlerdir. Yürütme organının görevden alamadığı kişileri yasama organı aracılığıyla hülle yaparak görevden alması ve boşa çıkan kadrolara tekrar istediği gibi atama yapması devlet fonksiyonlarının birbirine girmesi anlamına gelmektedir.

İdare görevden almak istediği kişileri görevden almakta serbesttir. Ancak bu süreçte alınacak yargı kararlarına uyması gerektiği konusunda kuşku yoktur. Bu Tasarı maddesi ile yargı yolunun kapatılması ve bu sürece Yüce Meclis'in dahil edilmesi demokratik toplum düzeni ile bağdaşmamaktadır.

13) Tasarının 15. maddesiyle; Jandarma Teşkilatının görevleriyle ilgili düzenleme yapmaktadır. Askeri niteliği ve kolluk kuvveti özelliği bir arada bulunan jandarmanın uygun görülen yerler şeklindeki muğlak ifadelerle idari makamların inisiyatif ve keyfiyetin bırakılan görev yeri belirlenmesi bu teşkilatın siyasallaşmasına neden olacaktır.

14) Tasarının 16. maddesiyle; Jandarma Teşkilatındaki atama süreçlerini Genel Komutanlık bünyesinden çıkarıp İçişleri Bakanlığına vermektedir. İl ve ilçe Jandarma komutanlarının İçişleri Bakanınca yapılması ve yer değiştirmelerde valilerin de sürece dahil edilmesi jandarmanın siyasallaşmasına neden olacak bir uygulamadır. Askeri nitelikleri yönüyle siyasetten uzak kalması istenen jandarma teşkilatı bugüne kadar kendi iç disiplini içerisinde özellikle Güneydoğu'da önemli görevler üstlenmiştir. Bölücü terör örgütüyle mücadele sürecinde de önemli görevler üstlenen jandarma teşkilatının siyasallaşması hem askeri faaliyetlere hem de kolluk faaliyetine zarar verecektir.

Üstelik Jandarma generallerinin atamaları eski usulde devam ederken albay ve altı rütbelerdeki personelin atamasının Bakan tarafından yapılması generallerle diğer subaylar arasında hiyerarşik, disiplinli ve duygusal bir kopmaya sebep olacağı açıktır.

15) Tasarının 17. maddesiyle; Jandarma Teşkilatının görevlilerinin görevden uzaklaştırılmasında siyasi makamlara yetki verilmesinin düzenlendiği madde ile bir önceki

maddede olduğu gibi Jandarma Teşkilatı siyasallaştırılmaktadır. Kendi iç disiplin hükümleri ile günümüze dek bütünlüğünü korumuş bir teşkilatın belli bir süre için iktidara gelmiş siyasi iradelerin kararları ile düzenlenmesi bu hizmetin özellikleri ile bağdaşmamaktadır.

16) Tasarının 18 ila 23. maddeleriyle; Jandarma Teşkilatında görevden uzaklaştırmanın sonuçlarını düzenlemektedir. Tasarının üçüncü bölümünün tümünde görülen jandarmanın siyasallaşması bu maddede de açıkça görülmektedir.

Kolluk vazifesine de sahip olan jandarmanın bu faaliyeti yürütürken yapacağı her işlemde siyasi iradenin kendisiyle ilgili karar verme imkânını sağlayan bu düzenleme içerisinde gizli sürgün yetkisini de barındırmaktadır.

İzleyen maddelerde izin, terfi, ödüllendirme, denetim ve soruşturma gibi hususlarda mevcut bir iç disipline sahip jandarma teşkilatının yerine İçişleri Bakanı ve Valinin yetkili kılınması bu yapıyı tam anlamıyla siyasallaştırıp iktidar ordusu haline getirecektir.

17) Tasarının 24 ila 30. maddeleriyle; Jandarma Teşkilatıyla ilgili düzenlemelerin hemen hemen aynısını Sahil Güvenlik Komutanlığı için de getirmektedir. Sınır kaçakçılığının denetimi, yurda kaçak girişlerin önlenmesi gibi yurt savunmasına ilişkin önemli görevlere sahip bu yapının, siyasi iradenin tahakkümüne bırakılması bu hizmetin askeri niteliğinden çıkıp siyasi niteliğe bürünmesine neden olacaktır.

Gerek Jandarma Teşkilatı gerekse Sahil Güvenlik Komutanlığının İçişleri Bakanlığı'nın ve hatta Bakanın bir alt birimi haline getirmesi büyük Türk Ordusunu yıpratabilecektir.

18) Tasarının 31. maddesiyle; Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda çok sayıda değişiklik öngörülmektedir. Tasarının tümüne hakim olan bir madde ile çok sayıda madde değişikliği anlayışını burada da görmekteyiz.

Nüfus kütükleri bir devletin milletinin geçmişiyle ilgili ve ülkesine sahip olmasıyla ilgili belge niteliği taşıyan kayıtların tutulduğu yerlerdir. Bu bakımdan nüfus kayıtları devletin vatandaşlarına ilişkin belleğidir. Böyle önemli bir alan düzenlenirken çok fazla titiz davranmak gerekir. Ancak Tasarının bu bölümünde bu titizliğin gözetildiğini söylemek pek de mümkün değildir.

Öncelikle nüfus kayıtlarının bir bölümünün yalnızca elektronik ortam saklanması çok büyük bir risktir. Bu riski giderebilecek çok ciddi ve dayanıklı mekanizmalar kurulmadan bütün verilerin sanal ortama aktarılması Devletin elindeki belleğin risk altına girmesi anlamına gelecektir.

Siber saldırılar, günümüzde yaygın olarak görülen önemli tehditlerdir. Bununla birlikte yetersiz altyapı nedeniyle herhangi bir saldırıya maruz kalmaya dahi sistemin çökme ihtimali nedeniyle bütün kayıtların yalnızca elektronik ortamda tutulmasının doğru olmadığı düşüncesindeyiz.

Nüfusa ilişkin verilerin saklanması kadar kullanımı da önemlidir. Verilerin bir bölümünün kayıtlarının yalnızca elektronik ortamda tutulmasının getireceği risk kadar bu verilerin finansal hizmet veren kuruluşlarla paylaşılması da özel hayatın gizliliğini ihlal edecek bir uygulamadır.

Finansal hizmet veren kuruluşlarla ilgili hiçbir tanım yapmaksızın bu kadar geniş bir anlam içerecek şekilde Tasarı maddesini kanuna koymak kişisel verilerin korunması noktasında ciddi bir risk oluşturacaktır. Vatandaşlarımıza ait kimlik bilgilerinin, adres bilgilerinin ve hatta nüfus olayı bilgilerinin Devlet ve kamu tüzel kişileri dışındaki kişilere verilmesi Anayasaya alenen aykırıdır.

19) Tasarının 32. maddesiyle; nüfus hizmetleri alanında yapılan değişikliklerden biri de geçici madde ile il ve ilçe idare kurullarına ad ve soyadı düzeltilmesi yetkisi verilmesidir. Muhalefet şerhimizin başında beri vurguladığımız husus; kuvvetler ayrılığıdır, yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılması gerektiğidir. Geçici bir maddeyle il ve ilçe idare kurullarına nüfus kayıtlarında değişiklik yapma yetkisi verilmektedir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi nüfus kayıtları devletin belleğidir. Bu belleğin yanlış tutulmuş olması, eksik kayıt gibi tüm durumlar yargı organı tarafından düzeltilmektedir. Tasarı ile bu görevin geçici olarak verildiği idare kurulları idarenin parçası olup yargısal bir fonksiyona sahip değillerdir.

Mahkemelerin nüfusa ilişkin kayıtlarda değişiklik veya düzeltme yapması ilgililerin davalarına ilişkin tüm verilerin incelenerek yargısal bir karar neticesinde olmaktadır. Burada ilgililerin tüm nüfus kayıtları, finansal kayıtları ve her şeyden önemli adli sicil kayıtları incelenmektedir. İncelenen tüm kayıtların imkân vermesi halinde mahkemeler ilgili değişikliği yapmaktadır.

Yargısal nitelik taşıyan nüfus kayıtlarının düzeltilmesinin mahkemelerdeki gibi araştırma yapılmadan idare kurullarınca hüküm altına alınması bölücü terör örgütü başta olmak üzere çok sayıda yasadışı faaliyetlere bulaşmış kişinin bu imkândan yararlanabilmesini gündeme getirecektir. İsteyen vatandaşların mahkemeye başvurarak kayıtlarında herhangi bir sıkıntı olmaması durumunda yapabildikleri bir işlemin yargıdan alınıp idareye verilmesi doğru değildir.

20) Tasarının 37. maddesiyle; idare hukuku bilgilerimizi alt üst eden bir kavram ortaya çıkmaktadır. Valiye bağlı olan kamu tüzel kişiliğine haiz ve özel bütçeli bir kurumun idari teşkilat içerisindeki yerini tanımlamak mevcut idare hukuku kavramlarıyla açıklanamamaktadır.

Valiye bağlı bir idarenin hiyerarşi içerisinde tanımlaması halinde bu idarenin merkezi idare teşkilatı içerisinde yer alması gerekir. **Eğer bir idareye kamu tüzel kişiliği verilmişse böyle bir durumda bu idarenin karar alma mekanizmalarının oluşturulması gerekir.** Meclisi ve encümeni olmayan bir yapının hem tüzel kişiliği haiz hem de valinin emir ve talimatına bağlanması idare hukukunda olsa olsa UFO (tanımlanamayan uçan cisim) diye tanımlanabilir. Yüzyıllarca yıllık Türk idare geleneğinde hiyerarşi ve idari vesayet kavramları

açıkça tanımlanmışken bu düzenleme idarenin bütünlüğü bakımından da kavranabilir bir niteliğe sahip değildir.

Tasarının bu maddesi ile Hükümet, PKK' nın isteğiyle değiştirdiği büyükşehir düzenlemesinin ortaya çıkan aksaklıklarını gidermeyi amaçlamaktadır. Büyükşehir düzenlemesine yaptığımız itirazlara kulak tıkayan AKP hükümet bir kez daha yanlısın içinde boğulmaktadır. Bu kez de ucube bir yapı ortaya çıkarmaktadır.

21)Tasarı mevcut haliyle; Anayasamızın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin niteliklerinden “insan haklarına saygılı devlet”, “demokratik devlet” ve “hukuk devleti” ilkelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Aynı zamanda bu Tasarı temel hak ve özgürlükler açısından geri dönülmesi ve telafisi imkânsız zararlara yol açacak bir nitelik taşımaktadır.

Anayasamızın 5. maddesinde düzenlenen “Devletin temel amaç ve görevleri” arasında sayılan kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini korumak ayrıca hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayan her türlü engeli kaldırmak devlete yüklenmiş ödevlerdendir.

Egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğunu hüküm altına alan Anayasamıza göre; “hiç kimsenin veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanmayacağı” ve “yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılması” esastır. Tasarı bu haliyle “Millet Egemenliği” ve “yargı bağımsızlığına” aykırıdır.

Bu Tasarı ile Anayasamızın 10. Maddesinde belirtilen “eşitlik ilkesi” ihlal edilmekte, “temel hak ve hürriyetler” ancak kanunla sınırlanabileceken ve bu sınırlamalar anayasamızın sözüne ve ruhuna aykırılık teşkil edemeyecekken bu ilkeler hiçe sayılmaktadır. İdari makamların anayasada belirtilen sınırlar aşarak yargı organlarıncaya alınması gereken kararları alma ve bunları doğrudan uygulama yetkisine sahip olmaları Anayasamızın 123. maddesinde belirtilen “idarenin kanuniliği” ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Anayasamızın 19. maddesinde belirtilen “kişi hürriyeti ve güvenliği” kapsamında hâkim kararı olmaksızın yapılamayacak iş ve işlemlerin idari makamlara verilmesi hukuk devleti açısından kabul edilemez. Yargılama öncesinde “özel hayatın gizliliği”, “konut dokunulmazlığı” ve “kişisel verilerin korunması” hükümlerinin ihlal edilmesi de anayasaya alenen aykırıdır.

Milliyetçi Hareket Partisinin ortağı olduğu 57. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin büyük uğraşları sonucu 21. Dönem TBMM'nin gerçekleştirdiği Anayasa değişikliklerinin en önemli özelliği temel hak ve özgürlüklere getirilen güvencelerdir. Bu değişikliklerle ülkemizde **özgürlüklerin asıl, sınırlamaların istisna** olacağı düzenlenmiştir.

2001 Anayasa değişiklikleriyle; temel hakların özüne dokunulamayacağı, sınırlamaların ancak kanunla yapılacağı ve hatta bugüne kadar hiçbir Anayasamızda yer almayan, sınırlamalarda ölçülülük ilkesi parlamento tarafından kabul edilmiştir.

Bugün temel hak ve özgürlüklere ilişkin geldiğimiz nokta ise 2001 yılında yapılan düzenlemeleri hiçe sayan, ülkemizin hak ve özgürlük standartlarını geriye götüren bir

durumdadır. **Öyle ki bu Tasarı özgürlüklerin yerine iktidarın bekası, eleştirinin yerine vatandaşın biatını esas almaktadır.**

Türk vatandaşlarının hükümeti eleştirme ve haklarını talep etmelerine yönelik gösterileri adeta olağanüstü hal sebebi sayılarak Bakanlar Kuruluna ait yetkilerin bile il valileri tarafından kullanılması ve milletin top yekûn susturulması amaçlanmaktadır.

Tasarının birinci bölümü temel hakları düzenlemek bir kenara bu hakların içlerini boşaltmak ve hükümetin sözde istikrarını güvence altına almayı hedeflemektedir.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Dört önemli alanda düzenleme yapan Tasarının birinci bölümü temel haklar konusunda ülkemizi 2001 Anayasa değişikliklerinin gerisine götüren, iktidarı eleştirmenin adeta yasak hale geldiği bir anlayışa sahiptir.

Bu anlayış demokratik örgütlenme özgürlüğünü ortadan kaldırmaya varan hükümleriyle toplumsal hayatı yeniden dizayn etmeyi amaçlamaktadır. Toplumsal alanda biat kültürünü hâkim kılmayı amaçlayan bu Tasarı yasalassa bile meşru bir zemine oturmayacaktır.

Yasallık, ancak meşru zeminde var olduğu sürece millete hizmet edilebilir. Ve “Millete Hizmet Yolu” vergilerle finanse edilen Devlet Televizyonu’nda kimsenin dinlemediği programlar yapmak yerine tüm milletini kucaklayan açık, şeffaf ve meşru kanunlar yapmaktan geçer. Nitekim 2001 yılında tüm milleti kucaklayan, demokratik hak ve özgürlükleri güvence altına alan anayasa değişiklikleri bu Yüce Meclis çatısı altında Milliyetçi Hareket Partisi’nin ortağı olduğu 57. Hükümetin öncülüğünde gerçekleştirilmiştir.

2001 yılında yapılan Anayasa değişiklikleriyle temel hakların sınırlandırılmasında öze dokunma yasağı getirilmiştir. Ayrıca sınırlamaların ölçülü olması benimsenmiştir. Bugün gelinen noktada bu Tasarı ve benzer Tasarılar ülkemizi 2001 değişikliklerinin gerisine götürmektedir.

Temel hak ve özgürlükler konusunda ülkemizi ve milletimizi ne denli geriye götüreceğini tahmin edemeyeceğimiz bu Tasarı, hükümet emrinde bir kolluğun yalnızca hükümetin menfaatini gözetecek bir düzlemeye sahiptir. Barışçıl gösterilere tahammülsüzlüğü madde metinlerinden anlaşılan Tasarının iç güvenlik konusunda bölücü terör örgütüne yönelik önlemlere yer vermiyor olması ise başlı başına bir ironidir.

Kolluğun yargısal bir süreç olmadan arama yapması, mülki makamların 48 saate kadar gözaltı kararı vermesi, mülki makamların adli kolluğun amiri olması, toplantı ve gösteri yürüyüşlerine barışçıl amaçlarla teşebbüs edenlerin muğlak yasal ifadelerle bu teşebbüslerinin engellenecek olması temel haklara ilişkin sınırlamalardır. Aynı şekilde Anayasanın 120.

maddesinde düzenlenen olağanüstü hal ilan etme yetkisinin Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu yerine İl Valisi ya da İçişleri Bakanına veriliyor olması;

- Cumhuriyetin nitelikleri başlıklı Anayasamızın 2. Maddesine,
 - Yargı yetkisi başlıklı Anayasamızın 9. Maddesine,
 - Kişi Hürriyeti ve Güvenliği başlıklı 19. Maddesine,
 - Özel hayatın gizliliği başlıklı 20. Maddesine,
 - Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme başlıklı 34. Maddesine,
 - Olağanüstü hal ilanına ilişkin 120. maddesine
 - Mahkemelerin Bağımsızlığı başlıklı 138. Maddesine
- alenen aykırıdır.

İkinci bölümünde Emniyet teşkilatına ilişkin düzenlemeler yapan Tasarının Emniyet amirlerinin terfi süreleri, yükselme esasları düzenlenirken kendi içinde tutarsızlığa düşüldüğü gözlerden kaçmamaktadır.

Tasarı gerekçesinde ve Hükümet temsilcilerinin sunumunda Emniyet teşkilatının tek sorunu kadrolarda biriken Emniyet amirleriymiş gibi gösterilse de bu düzenlemelerin asıl amacının İran Devrim Muhafızları benzeri bir “AKP REJİM POLİSİ” ya da kendi tabirleriyle “AKPOLİS” yaratmak istedikleri inkâr edilemez.

2007 yılı sonrası; dönemin darbe girişimi, bugünün kumpası olarak adlandırılan Ergenekon ve Balyoz gibi davalarla Türk Ordusu yıpratılmıştır. Bugün ise 17-25 Aralık yolsuzluğunun hesabını verememiş hükümet, Türk Polisi’ni Paralel diye nitelendirerek yıpratmaktadır. Bu yapılanlar AKP’nin Cumhuriyetin kurumlarıyla hesaplaşmasından başka bir şey değildir.

Ceza kanunlarında hükümeti yıkmaya ilişkin çok sayıda suç tanımlanmıştır. Bu suçları işleyenlere ne tür cezalar da verileceği açıktır. Kendisine yönelen her eleştiriye darbe girişimi, eleştireni ise terörist diye tanımlayan AKP yaptığı yasal düzenlemelerle PKK terörünü meşrulaştırmaya çalışmaktadır. İşin aslı ve esası budur.

Paralel yapının olup olmadığını tespit edip varsa cezalandırmak yargının işidir. Ancak bunun yerine kendisine zararlı gördüğü Cumhuriyet kurumlarını ortadan kaldırmak AKP’nin bulduğu en kolay çözümdür. İşte AKP’nin çözüm yöntemi okul kapatmak için kanun çıkarmaktır.

Genel müdürleri ve müsteşarları görevden alamadığı için sayısız kanun çıkaran AKP’nin Millet yararına çıkardığı kanunları mercikle aramamız gerekir. Ülkemizin en güzide liselerini kazanabilecek durumda iken hayalleri ve ülke gerçekleri doğrultusunda Polis Kolejini tercih eden gençlerimiz işte bu anlayışla okullarından atılmaktadır.

Güvenlik Bilimleri Fakültesinde 8 yıldır Emniyet teşkilatı için eğitim gören, uzmanlık alanı güvenlik bilimleri olan bir nesil mezun olmalarına dört- beş ay kala atama yerine atılma tehdidiyle karşı karşıyadır.

AKP döneminde zulümleri saymaya ne belleğimiz imkân tanır ne de sayfalar müsaade eder. Yurdun dört bir yanına hesapsız ve kitapsızca açtığı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinden mezun olan 400.000 işsize iş bulamayan hükümet, Akademi öğrencileri için de işsizliği ve sefaleti reva görmektedir.

Bu Fakülteadaki akademisyen kadrolarının güvenlik alanındaki yıllar boyu biriktirdikleri tecrübe yok sayılarak bu alanda sözü bile olamayacak diğer üniversitelere dağıtılmaları akıl dışı bir uygulamadır. Bu olsa olsa kan davası gibi çağdışı bir yaklaşımdır.

Emniyet teşkilatına ilişkin düzenlemeler Türk Polisini daha çağdaş ve medeni bir seviyeye yükseltmek yerine Türk Polisini iktidarın yolsuzluklarını örtmek için iktidar bekçilerine dönüştürmeyi amaçlamaktadır.

Tasarının üçüncü bölümünün düzenlediği kurum Türk Ordusunun ayrılmaz bir parçası, kırsal alanda kolluk görevlisi, Ulu Önder Atatürk'ün deyimıyla "Bir Kanun Ordusu" olan Jandarma ve sınır güvenliğini sağlayan Sahil Güvenlik Komutanlığı'dır.

AKP'nin Jandarma Genel Komutanlığına ilişkin öngördüğü düzenlemeler devletin bekası olan Jandarmayı istediği gibi kontrol etmek ve kendi kır ordusunu oluşturmak içindir.

Jandarma teşkilatını siyasallaştıracak olan Tasarı, İl ve İlçe Jandarma Komutanlarının İçişleri Bakanı tarafından atanmasını düzenlemektedir. **Artık bu düzenlemeden sonra il ve ilçe jandarma komutanlarının sendikalaşarak JAN-BİR-SEN (!) üyesi olmadan atanamayacağı ve bu da yetmeyip kapı kapı AKP'li il başkanı ve ilçe başkanı kovalayacağı günler de yakındır.**

Jandarma, askeri niteliklere sahip köklü bir kurumdur. Öyle ki Doğu ve Güneydoğu'da eli kanlı terör örgütünün korkulu rüyası olan bu kurum, PKK' nın talepleri doğrultusunda terörle mücadele etmeyecek bir hale getirilmek, iğdiş edilmek istenmektedir.

Tüm Cumhuriyet kurumlarını siyasallaştırarak AK Cumhuriyet ve hatta AK Devlet hedefleyen zihniyetin gerçek niyeti budur.

Dördüncü bölümde düzenlenen Nüfus Hizmetleri Kanunuyla kişisel bilgilerin mahremiyeti kurumların inisiyatifine bırakılmaktadır. Kişisel verilerin korunmasına dair henüz herhangi bir kanun çıkarılmamışken düzenlemeyle idare kişisel bilgileri, adres bilgilerini finansal hizmet veren kuruluşlara para karşılığında verecektir.

Bu Tasarı toplumun tamamını ilgilendiren bir alanı düzenlemektedir. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması söz

konusu olsa da Tasarı Anayasal düzen, hukuk sistemi, çoğulcu demokrasi, siyasi rejim ile temel hak ve hürriyetleri doğrudan ilgilendirmektedir.

Yapılan değerlendirmeler ışığında bu Tasarının toplumun huzuru, refahı ve güvenliğini hedeflemediği açıktır. Bu Tasarının amacı PKK ile yapılan müzakerelere itiraz edenleri susturmak, yolsuzluk ve rüşvetle ilgili soruşturmaları kaynağında yok etmektir. Bunu yapmak için de hükümet, doğrudan kendisine bağlı ve sözünden çıkmayacak bir polis ve jandarma teşkilatı kurmayı amaçlamaktadır.

Bu sebeplerle Tasarıya muhalefet etmekteyim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu
Osmaniye

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülmekte olan 1/995 E. Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, kamuoyunda bilinen adı ile “İç Güvenlik Yasası” olarak bilinen işbu yasa ile polisin yetkilerinin artırılması ile ters orantılı olarak vatandaşın düşünce ve düşünceyi ifade hürriyetini kullanma hakkının sınırlandırılması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra birden fazla kanunda değişiklik içeren bu torba yasa, çok kapsamlı bir biçimde kişi hak ve özgürlüklerine, özel hayatın gizliliğine, hâkim ve savcıların yetkilerine yönelik pek çok müdahale içermektedir.

Yasa Tasarısını genel hatlarıyla ifade edecek olursak en asgari demokrasi kurallarının dahi rafa kaldırıldığı, hukuk devleti ilkelerinin terkedilerek polis devleti yolunda ilerleme isteğinin açıkça ifade edildiğini söylemek yanlış olmaz.

Sözünü ettiğimiz hususlarla ilgili geçmişe dönüp bakacak olursak; 1999 tarihi itibarıyla Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci ivme kazanmış ve ardından demokratikleşme adımları hızla gündeme gelmişti. Bu çerçevede hızla uyum yasaları çıkarılmış ve bu durum tüm toplumsal kesimlerce umutla izlenmişti. Ancak ne var ki PVKS' deki olumlu değişiklikler başta olmak üzere demokratikleşme adımlarından hoşnut olmayan kesimler de vardı ve polis, kuşkusuz bunun başında geliyordu.

Ardından Amerika'da 11 Eylül saldırısının gerçekleşmesi ile Amerika başta olmak üzere dünya ülkelerinde de güvenlikçi politikalar hâkim olmaya başladı. Yani kişi hak ve özgürlükleri giderek devletin güvenliği temelinde gelişen politikalar karşısında önceliğini yitirmeye başladı. Güvenlik politikaları, gerçek tahribatı daha çok Türkiye gibi, güçlü bir demokrasi geleneği olmayan, otoriter ve antidemokratik damarın her daim hayatini koruduğu ülkelerde gösterdi. Gelişen bazı olaylar ya da hazırlanmış provokasyonlar, Türkiye'de, planlanan güvenlikçi politikaların yaşama geçirilmesinin bahanesi olarak kullanıldı. Örneğin, 2006 yılında TMK' de hak ve özgürlükler aleyhine yapılan düzenlemeler ile PSVK' de polisin yetkilerini genişleten ve artıran 2007 değişikliklerine sonradan Devletin düzenlediği açığa çıkan 2005 Mersin'deki Bayrak Provokasyonu gerekçe oluşturmuştu.

İktidar, bu kez yeni güvenlik paketine son yıllarda hızlı bir biçimde gelişen toplumsal muhalefeti gerekçe ederek bu yasa tasarısına meşruluk kazandırmaya ve toplumsal rıza devşirmeye gayret etmektedir. Oysa Gezi gibi Kobanê olayları gibi benzeri toplumsal

patlamalara, iktidarın otoriter yönetiminin baskı politikaları neden olmuştur. Nitekim Hükümet, çeşitli yasal düzenlemeler ve kamusal alanda yarattığı uygulamalar ile demokrasinin asgari kurallarını hiçe sayarak bireysel özgürlük alanlarını daraltıcı politikalarında dozajı giderek artırmış ve ortaya Gezi ile başlayan toplumsal muhalefet gücü çıkmıştır. Toplumsal muhalefet Gezi'den sonra da gelişen olaylar karşısında sesini yükseltmiş ve hak ihlalleri yahut toplumu yaralayan her olay sonrasında halk sokağa çıkma ihtiyacı duymuştur. Yine bu tür protesto eylemlerinden birisi de Kobanê'de yaşanan DAİŞ müdahalesine yönelik duyarlılık yaratma amacı ile Kobanê'ye destek ve DAİŞ'i protesto için yapılan eylemlerdir. Hükümet Kobanê'ye destek ve hükümetin politikalarını protesto gösterilerini fırsat bilerek çok kısa bir sürede, ellerinde mevcut olan ve tüm hazırlıkları önceden yapılan İç Güvenlik paketini gündeme getirmiştir.

Yukarıda genel hatları çizilen bağlamda yasalaştırılmaya çalışılan ve artık AKP Hükümetinin hak ve özgürlükleri sınırlama ve ortadan kaldırma pratiğinde bir **“yasa yapma klasiği”**i haline gelen **“torba yasa”** formundaki iç güvenlik paketi olarak adlandırılan bu paket, bir yandan mevcut muğlak ve cezasızlığa kapı aralayan ve bu nedenle uluslararası ilgili kurumlarca ciddi biçimde eleştirilen polislerin yetkilerini daha da artırmakta, Vali ve kaymakamları adli kolluk amiri haline getirerek savcı ve yargıçların yetkilerini kullanmasını mümkün kılmakta, göstericiler için öngörülen hukuken temellendirilmesi mümkün olmayan ya da fazlasıyla ağır olan cezalar daha da ağırlaştırılmaktadır. Diğer yandan kuvvetler ayrılığı ilkesinin açık ihlali ile yargı paketleri ve idari tasarruflarla kendine bağlı yargı ve yüksek mahkeme sürecini büyük oranda tamamlayan iktidar, bugüne kadar Emniyet Teşkilatı yönetiminde gerçekleştirdiği ve yolsuzluk olaylarının soruşturulmasını fiili olarak engellemeyi başardığı değişiklikleri yeterli görmeyerek bu paketle yöneticisinden öğrencilere re'sen emeklilik, görevden alma, mevcut okulları kapatma ve yeni sözlü sınavlar koyma v.b. yollarla Emniyet Teşkilatında mevcut kadroların tasfiyesi ile kendisine bağlı bir kadrolaşmayı güvenceye almaktadır. Paket ayrıca, İktidarın özellikle mevcut kadroların tasfiyesi sürecinde görevlendireceği memurlara mağdurlara verecekleri zararlar nedeniyle dava açmayı engelleyen ve rücu etmeyi adeta imkânsızlaştıran, özel hayatın gizliliğine saygı ilkesini ihlal eden, Türk vatandaşlığına geçişi muğlak koşullara bağlayarak iktidarın keyfine terk eden ve Merkezin yerel yönetimler üzerindeki vesayetini güçlendiren hükümler barındırmaktadır.

Bu haliyle, İç Güvenlik paketi yasa tasarısı birçok hak ve özgürlük açısından büyük tehlike arz etmektedir. Kişi hak ve özgürlüklerini tamamen rafa kaldırırken polisin yetkisini sınırsız bir biçimde artırmaktadır. Kaldı ki hükümet; polisin yetkilerini zaten sınırsız kılan bir düzenlemeyi 2007 yılında hayata geçirmiş ve o tarihte de siyasi partiler, hukukçular, sivil toplum

örgütleri, hak örgütleri PVSK’da yapılan değişiklikleri eleştirmiş, bu değişikliklerin beraberinde yargısız infazları getireceğini yüksek sesle kamuoyuna ifade etmişti. Nitekim o dönem getirilen yasal düzenlemelere karşı olanlar maalesef haklı çıkmış, PVKS 16’ncı maddede yapılan değişiklikler sonucu 2007 yılından bugüne değin 179 sivil hayatını kaybetmiştir. Üstelik bu 179 kişinin ölümü neticesinde bu cinayetlerin sorumluları hiçbir ceza almamıştır. Sadece son dönem Ethem Sarısülük’ün katiline sembolik bir ceza verilerek toplumsal muhalefet bir parça olsun susturulmaya çalışılmıştır. Kaldı ki Ethem Sarısülük’in yargılaması sırasında yaşanan hukuksuzlukları, Ethem’in katili yerine aileye ceza vermek niyetiyle hareket eden yargıyı tekrar hatırlamakta da fayda var. Tasarı, polisin attığı her kurşunu baştan itibaren cezasız bırakacak hükümler içermekte bu yönüyle de polis cinayetlerinin yasal hale getirmenin alt yapısını oluşturmaktadır.

Tasarının bu genel değerlendirme dışında tek tek maddeler bağlamında incelenerek hukuk devleti, insan hakları ve hak özgürlüklerle taban tabana zıt hükümlerine altını çizmek gerekmektedir.

Tasarı, polise kişilerin üstleri ve araçların aranmasında daha geniş yetkiler tanımaktadır. Polis bundan böyle kaymakam/vali tarafından görevlendirilecek kolluk amirinin yazılı, acele hallerde ise sözlü emri ile kişinin el ile kontrol haricinde de üstünü ve aracını detaylı bir şekilde arayabilecek. Yani mevcut düzenlemede yer alan “*kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez*” ibaresi genişletilmekte ve polise bu konuda geniş yetki tanınmaktadır. Polisin arama yetkisini kullanırken var olan savcılık ve mahkeme izin şartı da kaldırılarak yetkileri baypas ediliyor. Sadece kolluk amirinin kararının 24 saat içinde hâkim önüne sunulması öngörülüyor ki arama işleminden sonra gerçekleştirilecek bu işlemin kişi özgürlüğü ve güvenliği açısından hiçbir anlamı olmadığı açık.

Söz konusu 4/A maddesi de 2007 yılında getirilen ve toplumsal muhalefetçe karşı çıkılan bir düzenleme olup bu hüküm mevcut haliyle dahi sakıncalı iken, polise tanınan daha geniş yetkilerle mevcut sorunlu hal kişi özgürlükleri aleyhine daha da ağırlaştırılmıştır. Nitekim “durdurma”; yakalama ve tutuklama hallerinden farklı özelliklere sahiptir ve bu nedenle Anayasa’da düzenlenmesi gerekir. Zira tutuklama ancak kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli şüphe nedeni varsa hâkim kararı ile mümkündür. Yakalama ise suçüstü hali veya gecikmesinde sakınca olan hallerde yapılabilir. Tasarı ile polise; suç şüphesi, suçüstü hali ve gecikmesinde sakınca bulunan bir durum olmadan, kişileri durdurma yetkisi tanımıştır. Yani polis çarşıda, pazarda, sokakta vb. yerlerde istediği kişiyi durdurabilir ver özgürlüğünü kısıtlayabilir. Herhangi bir savcı talimatına veya hâkim kararına ihtiyacı yoktur.

Tasarı; polise savcının veya mahkemelerin yetkisini kullanacak şekilde müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini kişilerin ikamet ettiği yerde alma yetkisi vermektedir. Kolluk güçlerinin temel görevi, sadece tehlikeyi önlemektir. Suç işlendikten sonraki görevler adli niteliktedir ve ceza yargılaması alanına girer. Ancak tasarının yasalaşması halinde polis bir suç işlendikten sonra suçtan zarar görenleri, tanıkları veya mağdurları gidip işyerlerinde veya evlerinde dinleyebilecektir. Bu düzenleme ile açıkça savcı ve hâkimlerin yetkileri polise devredilmektedir. Bu hüküm, yaygın ve önemli eleştiri konularından biri olan polisin suç ve delil yaratma/uydurma yakınmalarını daha artıracak bir düzenlemedir. Hukuk Devleti yerine Polis Devleti'nin inşası niteliğindeki düzenlemelerden birisi de budur.

Tasarı; polisin kitlesel gösterilerde kullandığı kimyasal gaz ve boya kullanımını arttırmaktadır. Polisin hâlihazırda toplantı ve gösterilere yaptıkları müdahaleler yasal değildir. Mevcut düzenlemede polisin basınçlı su sıkabilmesi yasa ile korunmaktadır. Ancak boyalı su veya ilaçlı su polis tarafından her gün acımasızca kullanıldığı halde bu yasadışı idi. Tabi polisin toplantı ve gösterilere uyguladığı şiddete dair yapılan bütün şikâyetlerin sonuçsuz kaldığını da not etmek gerekir. Tasarıda yapılan öneriyle kitlesel gösterilerde polisin kullandığı kimyasal gaz ve boya kullanımını meşru kılınmaktadır. Elbette bu düzenleme polisin bunca zaman boyalı su kullanmasının yasal olmadığına da bir itirafı niteliğindedir.

Tasarı; polise öldürme yetkisini vermektedir. Polise; Molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı vb. silahlarla açık veya kapalı alanlara yapılan saldırı veya saldırı teşebbüsünde bulunanlara karşı polisin saldırıyı etkisiz kılmak amacı ile ve etkisiz kılacak ölçüde silah kullanma yetkisi tanınmaktadır. Giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere bu bent sayesinde insan öldürme hakkını kendinde gören polis 7 yılda 179 kişiyi katletmiştir. Bu madde ile bu yetkisi sınırsız bir biçimde artarken polis cinayetlerinin hiçbir cezai müeyyide ile karşılaşmamasının da garantisi verilmektedir. Bu düzenleme esas itibarıyla polisin toplumsal gösterilerde işlediği cinayetlerin yasal hale getirilmesidir. Madde yazılış tarzı itibarıyla çok esnek olup, polis öldürdüğü kişilerin silah kullanmaya teşebbüs ettiğini ya da kaçmaya çalıştığını kendisi iddia edecek (polis arkadaşları bu yönde tutanaklar tutacak) ve kendisini o doğrultuda savunacaktır. Madde, AİHM içtihatları ve konu ile ilgili uluslararası belgelerde öngörülen “ölümcül gücün, ancak yaşamı korumak için son çare olarak kullanılabileceği” kriteri, uluslararası ilgili kurumların tüm uyarılarına rağmen, bu düzenlemede de görmezlikten gelinmiştir.

Uygulamada 10'larca sivilin, polisin açtığı ateş ile öldürüldüğü ve yine polisler tarafından kendilerini aklamaya dönük tutanakların tutulduğunu yakından biliyoruz. Son günlerde Yüksekova'da Rojhat Özdel, Diyarbakır'da 16 yaşındaki Kadir Çakmak, Lice'ye giderken tek kurşunla öldürülen Muzaffer Görür, Adana'da sokak ortasında vurulan 15 yaşındaki İbrahim

Aras bu cinayetlerden sadece birkaçıdır. Yine 21 Aralık günü, yani bu yasa Komisyonumuz gündeminde iken; Şırnak, İdil’de Yusuf İdem adlı 10 yaşındaki çocuk polisin atığı gaz kapsülü ile başından yaralanmış olup durumu kritiktir. Yani bu tasarı mevcut haliyle dahi insanların ölümüne neden olmaktadır.

Tasarı polise doğrudan gözaltına alma yetkisi vermektedir. Tasarıda; 24 saat olan gözaltı süresi 48 saate çıkarılmakta, aynı düzenleme jandarma için de geçerli kılınmaktadır. Ayrıca polis ve jandarmanın istihbarat toplama yetkisi de artırılmaktadır. Herkesin dinlendiği ve izlendiği bir ortamda istihbarat toplama yetkisinin artırılması da, uygulamaya yasal kılıf bulma çabasından başka hiçbir şey değildir. Polis ve jandarmanın yetkilerinin artırılması hükümetin dillendirdiğinin aksine topluma huzur ve güvenlik getirmeyecektir. Merkezine bireyi, birey hak ve özgürlüklerini oturtmayan bir devlet hukuk devleti olmaktan çıkar. Bu noktada vatandaşı kendisine düşman ilan eden zihniyetten yola çıkılarak vatandaşın en asgari hakları ve demokrasinin rafa kaldırılması söz konusudur.

Tasarı çocuk oyuncaklarını da silah sınıfına koymaktadır. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda yapılan değişiklik ile “**demir bilye, sapan ve Molotof kokteyli vb.**” da “**ateşli silah**” sayılmaktadır. Basit bir çocuk oyuncakının, ateşli silah kapsamında değerlendirilmesi dikta rejimlerine özgü mekanizmalardır. Sapan ve bilyenin silah kapsamına alınması, elinde bilye ya da sapan olan bir çocuğun (kanundaki diğer düzenlemelerle birlikte değerlendirildiğinde) öldürülebilmesi anlamına gelmektedir. Bir yandan polise sınırsız yetkiler veren bu anlayış diğer yandan da çocuk oyuncaklarını silah kapsamına almaktadır.

Yine bu madde ile yapılan bir başka değişiklik de 2911 sayılı yasanın 33 üncü maddesine eklenen ifadelerle ateşli silahlar ve Molotof gibi patlayıcı maddelerin kullanılması ve gösteri ve yürüyüşlerde amblem, pankart, afiş vs. kullanılması halinde verilecek cezaların artırılması şeklindeki bir düzenlemedir.

Halen yürürlükte olan **TCK hükümlerine göre Molotof bulundurmak, TCK 174.maddesi kapsamında** patlayıcı madde olarak kabul edilmektedir. Molotof kokteyli biyolojik ve kimyasal silah ile aynı kapsamda kabul edilmekte ve yüksek cezalar verilmektedir. Birkaç Molotof birden yanında bulunduranlar örgüte silah sağlamaktan (TCK 315), bulunduranlar TCK 174’ten cezalandırılmaktadırlar. Bununla birlikte Molotof kokteylinin neticesinin insan hayatını tehlikeye atması durumunda müebbet cezası da verilebilmektedir. Yani hükümet, kamuoyunu yönlendirmek ve tasarının esas amacını dikkatlerden kaçırmak amacıyla ısrarla kimsenin Molotof kokteyli kullanamayacağını, yüzünü kapatamayacağını söyleyerek propaganda yapmaktadır. Güvenlik paketine karşı çıkınca da hemen Molotof kokteyli ya da yüz kapatmayı savunduğunuz iddia edilmektedir. Molotof bulundurulması, ya da yüzün kapalı olması, cana ve

mala zarar verilmesi mevzuata göre suçtur ve ciddi cezalar da verilmektedir. Bu öneri ile TCK' da cezai müeyyideye tabi tutulan Molotof için mükerrer cezalandırma söz konusu olacaktır. Yüzlerce insan, genç yaşlı şu an Molotof ait cezai düzenlemeden ötürü cezaevindedir. Bu fikranın konulmasının yegâne amacı kanundaki diğer önerileri dikkatlerden kaçırmaktır.

Aynı şekilde halen devam eden idari ve yargı pratiklerine göre toplumsal gösterilerde kullanılan bazı afiş, pankart vb. malzemelere el konulmakta ve yargılama konusu yapılmaktadır. Bu konuda da sadece cezalar arttırılmaktadır.

Tasarı ile toplumsal gösterilerde yaşanan zararlar vatandaşa yüklenmektedir. Rücu hakkına dair yapılan düzenleme ile **ekonomik cezalandırma** yöntemi benimsenmekte ifade özgürlüğü rafa kaldırılmaktadır. Devletin toplumsal olaylar esnasında uğradığı zararın tazmini vatandaşa yükleme yaklaşımı oldukça sakıncalıdır. Devlet kendi sorumluluklarından kurtularak meydana gelen zararların tazminini de vatandaşa yüklemektedir. Uygulamada zararın nasıl meydana geldiği ve kimlerin fail olduğu genellikle tespit edilemediğinden çok haksız sonuçlara sebebiyet verecek bir düzenleme olduğunu önemle belirtmek isteriz. Yapılan bu değişiklik işbu yasanın amacı ile de çelişmekte, vatandaşı hem zarar görme hem zarar tazmini gibi risklerle bir başına bırakmaktadır.

Yine burada ifade etmek gerekir ki, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını güvenceye almayı hedeflemesi gereken 2911 sayılı Yasanın, konu ile ilgili akademisyen ve insan hakları savunucularının dikkat çektikleri gibi, gerçekte bu hak nasıl engellenir düşüncesiyle hazırlandığını hatırlamakta yarar var. Bu hakkı kullanmak isteyenlerin önüne engeller konurken, muğlak ve esnek düzenlemelerle idare, istemediği gösterileri engellemeyi mümkün kılan her tür yetki ile donatılmaktadır. İdarenin keyfi olarak bu hakkı engellemesinin önünde hiçbir güvence bulunmamaktadır. AİHM içtihatlarına göre, barışçıl gösterilere müdahale edilmemesi zorunlu iken, barışçıl gösteri olup olmadığına bakılmaksızın gösteriler mülki idare amirince engellenmektedir. "Barışçı gösteri" hakkı uygulamada "yasal gösteri" hakkı ile ikame edilmektedir. Yeni tasarı iktidarın istemediği Toplantı ve gösterilerin yapılmasını bütünüyle imkânsız kılacaktır.

Tasarının 4 üncü maddesinde, uzun yıllardır demokratik kamuoyunun kaldırılmasını talep ettiği Terörle Mücadele Kanunu adeta vatandaşla mücadele kanununa dönüştürülerek daha vahim bir biçimde yeniden gündeme getirilmiştir.

Tasarı toplumsal olaylarda yüz kapatılmasının cezasını ağırlaştırmaktadır. Toplantı ve gösterilerde yüzü tamamen ya da kısmen kapalı olması TMK'nın 7 inci maddesinde yer almakta ve "terör suçu" olarak nitelendirilmektedir. Üstelik bu madde 4 üncü Yargı Paketi ile revize edilirken bu düzenleme bizim itiraz ve önerilerimize rağmen korunmuştur. Polislerin

kendilerini en pahalı maskelerle korudukları gösterilerde, gazdan etkilenen ve kendini puşi veya maske ile korumaya çalışan yüzlerce kişi sırf bu hüküm nedeniyle hapis cezaları almıştır. “Yüzün kısmen kapalı olması” ibaresi hemen her göstericiyi bu maddenin potansiyel mağduru konumuna sokmakta, uygulamada yüzün tamamen veya kısmen kapalı olması, tek başına niyetten bağımsız olarak kişinin cezalandırılması için yeterli görülmektedir. Bu tasarıda ise verilen cezalar artırılmakta, cezanın alt sınırı 1 yıldan 3 yıla çıkarılmaktadır.

Tasarı Valiye yargının görevi olan gözaltına alma yetkisini vermektedir. TCK'nin “GÖZALTI”nı düzenleyen 91 inci maddesine eklenen fıkralar ve İl İdaresi Kanunu'nun 11 inci ve 66'ncı maddesinde yapılan değişikliklerle; mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirlerine, 24 saate kadar, toplumsal olaylarda ise 48 saate kadar gözaltı yetkisi verilmektedir. Önleyici gözaltı düzenlemesi vatandaşların bizzat idari bir birim olan kolluk tarafından suçlu kabul edilerek getirilmiş bir düzenlemedir. Bu durum hukuk devleti ilkesine, masumiyet karinesine açıkça aykırıdır. Bu öneriyle Hükümet tarafından atanan Vali ve Kaymakamlara doğrudan yargı yetkisi verilmektedir. Tasarıya göre Vali; gerekli gördüğü hallerde kolluk amirine ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acil tedbirleri alınması için doğrudan emir verebilecek. Valilik kolluk amirine gözaltına alma yetkisi verecek, kolluk amiri de savcılığa veya hâkimliğe bildirmeden 48 saate kadar gözaltı işlemi yapabilecek. Doğrudan siyasi iktidara yargı yetkisi verilerek yargıya yapılan müdahalenin yasal zemini de oluşturulmaktadır.

Bir başka deyişle; yapılan değişiklik ile bir hukuk devletinde savcılık makamına ait olması esas olan yetki valiye verilmektedir. Öncelikle vali, yargı makamı değildir bu tür kararları alma yetkisi hukuken yoktur. Yine vali YÜRÜTME ERKİNİN bir parçasıdır, İçişleri Bakanına bağlıdır. Yürütmenin yargıya ait konular ile ilgili iş ve işlem yapabilmesini olanaklı kılan bu düzenleme; suçların soruşturulup soruşturulmayacağına karar verme sorumluluğunu savcılık makamından alıp valiliğe vermektedir. Bir yandan kuvvetler ayrılığı ilkesi ortadan kaldırılmakta diğer yandan da işkence ve kötü muamelelerin yaygın ve sistematik hale gelmesinin önünü açmaktadır. Tasarının birçok maddesinde olduğu gibi bu önerinin de Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtmek gerekir.

Tasarı düşünce ve ifade özgürlüğünü kullananların otomatik olarak tutuklanacağını düzenlemektedir. Tasarı ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımı ve propaganda fiilleri otomatik tutuklama olarak bilinen katalog suç maddesine alınmaktadır. Düşünce ve ifade özgürlüğü tutuklama sebebi sayılmaktadır. Bu durumda herhangi bir konuşma yapan mitinge katılan ya da herhangi bir konuda düşüncelerini kaleme alanlar, hakkında açılan soruşturma neticesinde tutuklanabileceklerdir. En asgari demokrasi kuralları ile bağdaşmayan bu durum sonucu büyük hak ihlallerinin yaşanması kaçınılmaz olacaktır. Demokratik siyaset kanallarının

açılması, düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılması milyonlarca vatandaşın talebi iken, tam aksine, oldukça sınırlı olan hak ve özgürlükler de budanmaktadır.

Tasarı vatandaşın araç kiralaması halinde kimliğini bildirme zorunluluğu getirmektedir. “Özel veya resmi, her türlü konaklama, dinlenme bakım ve tedavi tesisleri ve işyerleri ile konutlarda geçici veya sürekli olarak kalanlar, oturanlar, çalışanlar ve ayrılanların kimliklerinin tespiti ve bildirilmesi” zorunluluğuna “ARAÇ KİRALAYANLAR” da eklenmiş olup araç kiralama halinde de kimlik bildirme zorunlu hale gelmiştir.

Daha önemlisi, kiralama şirketlerine, “**kıralanacak tüm araçlarda, coğrafi yer tanımlamasını sağlayan sistem veya sistemler kurmak ve genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak zorunluluğu**” getirmektedir. Ayrıca söz konusu şirketler, “**Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde araç kiralama şirketleri tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin... bilgisayar terminallerine bağlamak**” zorunda kalacaklardır. Araç kiralayan herkesin kolluk güçlerinin sürekli gözetimi altında bulundurulmasına imkân veren bu düzenlemelerin özel hayatın gizliliği ilkesinin açık ihlali anlamına gelmektedir. Örneğin, Bu düzenlemenin yasalaşması halinde; tatil için gidilen yerde araç kiralayan herkesin polis tarafından polis tarafından izlenmesi kaçınılmaz olacaktır.

Böylelikle araç kiralama işlemlerinde Emniyete kimlik bildirme zorunluluğu ile özel hayatın gizliliği ilkesi tümüyle ihlal edilmektedir.

Yine kanuna eklenen yeni maddelerle de araç kiralama şirketlerine öngörülen ayrıntılı prosedür ve yaptırımlarla araç kiralama şartları zorlaştırılmaktadır.

Tasarı Emniyet Birimlerinin yapısını kökten değiştirecek düzenlemeler getirmektedir. Emniyet birimlerinin yapısına dair yapılan önerilere gelince; söz konusu maddeler, bir yandan polis amirlerinin rütbe terfilerinde izlenecek kurallarda öngörülen değişiklikleri, diğer yandan polis memurları ve polis amirlerinin yetiştirildiği Emniyet Teşkilatına bağlı Eğitim Öğretim kurumlarında planlanan değişiklikleri içermektedir. Bu kapsamda Emniyet Teşkilatı ve eğitim kurumları dâhil bağlı kurumlardaki mevcut yöneticileri tümünün resen emeklilik, görevden alma, pasif başka görevlere kaydırma; kapatılacak Güvenlik Bilimleri Fakültesi ve polis kolejlerindeki öğretim üyesi, öğretmen ve öğrencilerin ise YÖK kanalıyla Yükseköğretim kurumlarına ve orta öğretim kurumlarına dağıtılması amaçlanmaktadır.

Söz konusu değişikliklerle ilgili genel gerekçeye göre bu değişiklik ihtiyacının bir nedeni Emniyet Teşkilatında, çağdaş ülkelerin aksine, liyakat yerine terfilerde kıdeme bağlı bir sistemin benimsenmiş olmasıdır. Buna göre polis amirlerinin zorunlu en az bekleme sürelerini takiben

mesleki yeterliklerine bakılmaksızın otomatik olarak bir üst rütbeye terfi etmeleri ihtiyaç olan amir rütbelerinde azlığa, ihtiyaç duyulmayan rütbelerde ise aşırı yığılmalara neden olmaktadır.

Gerekeçde ayrıca, bozulan personel piramidinin görev ve hizmet gereklerine uygun hale getirilebilmesi için her rütbede amir sayısının ve oranının belirlenerek rütbe terfiinde yazılı ve sözlü sınav koşulu getirilerek en kıdemli olanın değil en liyakatli olanın terfi etmesinin amaçlandığı vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf Emniyet Müdürlerinin belli bir ödeme ile resen emekli edilmelerinin sağlanması, kuruluş amaç ve gereklerinin günümüz şartlarında ortadan kalktığı varsayımıyla lise düzeyinde eğitim veren Polis Koleji ile Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kaldırılması, maliyetin düşürülmesi ve çok başlılığın kaldırılması nedenine dayanılarak Emniyet Teşkilatında istihdam edilecek personel yetiştirecek tüm eğitim kurumlarının Polis Akademisine bağlanması vb. düzenlemeler, eski kadroların tasfiyesi ile İktidarın güvenlik bürokrasisinde acil kadrolaşma ihtiyacını karşılayan düzenlemelerdir.

Bundan sonra uyulacağı öne sürülen “liyakat” kriterinin, Hükümetin geçmiş pratiği göz önüne alındığında, sadece mevcut kadroları tasfiyenin bir bahanesi olarak metinde kendine yer bulduğu açıktır. Basit bir hatırlatma bu iddiayı çürütmeye yeterlidir: Nüfusun %20-25’ini oluşturduğu Alevi toplumuna mensup tek bir vali ya da Emniyet Müdürünün bulunmamasını hükümetin söz konusu kriterden ne anladığı konusunda bize yeterli veri sunmaktadır.

15 inci madde de yapılan düzenlemeler ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Müşterek kararname ile atanan generaller hariç olmak üzere, daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atama yetkisi İçişleri Bakanına verilmektedir. Ayrıca Jandarma personelinin askeri nitelikte olmayan görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlar nedeniyle İçişleri bakanlığı, il jandarma komutanlıklarında görevli personelin, il jandarma komutanı hariç, vali tarafından görevden uzaklaştırılabilmesi hüküm altına alınmaktadır. Yine personel hakkında, her yılsonunda, il valisince askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak, terfi ödüllendirme, atama ve yer değiştirmede dikkate alınacak değerlendirme raporu düzenleneceği öngörülmüştür.

Jandarma üzerinde sivil makamların denetimine imkân sağlayacak düzenlemelerin kendi başına olumlu adımlar olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Ancak Jandarma İçişleri Bakanına bağlı olacağından ve İçişleri Bakanlığı’nın geçmiş pratiklerinin demokrasi ile bağdaşmaması uygulamada önemli değişikliklerin söz konusu olmayacağını izah etmektedir. Zira bu, askeri ve otoriter zihniyet ürünü söz ve eylemlerin hüküm sürdüğü yönetimlerin ne kadar sivil olacağı tartışmalıdır.

Tasarı özel hayatın gizliliği ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Biyometrik verinin “Elektronik sistemler aracılığı ile kimlik tespit ve kimlik doğrulama işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla alınan parmak izi ve el ayası gibi karakteristiklerden elde edilen kişiye özgü verilerdir.” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu düzenleme ile öngörülen özel hayata müdahale bağlamında mevcut durumu daha geriye götürecektir. Devletin “Bigbrother” karakteri daha da pekiştirilmiş olacaktır. Suçlu suçsuz kişilerin özel verilerin, biyometrik verisi dâhil aile kütüklerinde yer alacak verilere dâhil edilerek paylaşılması, insan haklarına, özel hayatın gizliliği ilkesine açık aykırılık teşkil edecektir.

Bu noktada benzer bir uygulama olan ve özel hastanelerde bir dönem tatbik edilen el ayası verisine dayalı kimlik tanımlaması ile ilgili olarak Danıştay 15. Dairesi, 11 Eylül 2014 tarihli yeni bir “**yürütmeyi durdurma**” kararı verdi. Danıştay bu kararında, AİHS’ in “**Özel ve aile hayatına saygı hakkı**” başlıklı 8. maddesi, Anayasanın “**Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması**” başlıklı 13. maddesi ve “**Özel hayatın gizliliği**” başlıklı 20. maddesindeki düzenlemelere göre; herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğunu bir kere daha vurgulamıştır. Ayrıca Sağlık Bakanlığı Teşkilat Yasasının kişisel verilerin kullanılmasıyla ilgili hükmü iptal edilmiştir. Kişisel verilerin korunması ile ilgili Anayasa gereği olan yasanın çıkarılması zorunluluğunu bir yana bırakan iktidar, çeşitli vesileler yaratarak kişilerin, özel yaşamın gizliliğine saygıya ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin uluslararası normları çiğnemekte beis görmemektedir. Son derece sakıncalı olan bu düzenlemelerden vazgeçilmesi anayasal bir zorunluluk olduğu bilinmelidir.

Mevcut öneriyle hâlihazırda kamu kuruluşlarının yanı sıra bankalar ve sigorta şirketleriyle paylaşıldığı anlaşılan verilerin tümünün veya bir bölümünün bundan böyle başka kurum, tüzel kişi ve kamu hizmeti veren kuruluşlara da açılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Her ne kadar ilgili kurum ve tüzel kişilerin “kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilecekleri” belirtilmekte ise de, düzenleme, fiili olarak kişisel verilerin tüm kurum ve tüzel kişilerin erişimine açık hale gelmesiyle sonuçlanacaktır. Bu durum, Devlet ve sözü edilen kurum ve kuruluşlar karşısında siyasi, ekonomik vb. bakımından asimetrik güç ilişkisi nedeniyle zayıf ve korunmasız durumda bulunan bireylerin özel yaşamına ve insan haklarına yeni ve ağır bir müdahale olacaktır.

Tasarı Türk vatandaşlığına geçişi zorlaştırmaktadır. Türk Vatandaşlığına geçme hususunda yeni engeller çıkarmaktadır. Örneğin Kanunun 12’nci maddesine eklenen (2) nolu fıkra ile “**Milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.**” hükmü getirilmektedir.

Yine Kanunun 16'ncı maddesinde yapılan değişiklik ile "kamu düzeni" ibaresi, "**kamu düzeni ve genel ahlak**" şeklinde değiştirilmiştir. Gerekçede, bu düzenlemenin amacının Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan evlilik öncesi genel ahlaka aykırı faaliyetlerde bulunmuş olanları engellemeye dönük olduğu belirtilmektedir. Bu madde bağlamında yapılan diğer dikkate değer değişiklik 43. Maddeye eklenen "Milli güvenlik bakımından engel hali bulunanlar..." fıkrasıdır.

Görüldüğü gibi hayattaki somut karşılıklarının tespiti her durumda tartışmalı olan, "milli güvenlik", "kamu düzeni ve genel güvenlik" ve "genel ahlak" gibi muğlak kavramlar, vatandaşlık ile ilgili maddenin lüzum görülen yerlerine serpiştirilerek bir yandan idarenin bu bağlamdaki eylem ve işlemlerinde tam bir keyfilikle davranmasına zemin oluşturulmakta, diğer yandan ise bu haksız ve yanlış uygulamalara karşı Yargı makamları önündeki muhtemel hak arayışlarının önünün kesilmesi amaçlanmaktadır.

Tasarı Yerel yönetimler üzerindeki vesayeti güçlendirmekte ve merkezi yetkileri arttırmaktadır. İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda önemli değişiklikler getirilmektedir. Bu bağlamda öngörülen değişiklerden birisi, Kaçakçılık, İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesinin kaldırılarak bu birimin görevlerinin İller İdaresi Genel Müdürlüğü'ne devredilmesidir. Maddenin 6'ncı fıkrasına göre, ilgili Yasanın 28/A maddesinde yapılacak değişiklikle, valiye bağlı Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak yeniden yapılandırılacaktır. Ayrıca bundan böyle "Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, ilerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu bakanlık aracılığıyla" yapabileceklerdir.

Bu konu ile bağlantılı diğer önemli bir değişiklik, geçici 11. Maddede öngörülen düzenlemedir: "6360 sayılı kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle hazineye devredilen ancak halen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilir."

Tüm bu değişiklikler birlikte değerlendirildiğinde İller İdaresi Başkanlığı ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının daha yakın bir analiz ve değerlendirmeye tabi tutulması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yerinden Yönetime yönelik önemli bir adım olarak sunulan Büyükşehir Belediyeleriyle ilgili tartışmalar bağlamında, bu belediyeler üzerinde adeta bir vesayet makamı olarak gündeme gelen Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına bu torba yasa bağlamında yapılan özel vurgu ve biçilen merkezi konum dikkat çekicidir. Resmin bütünü,

yetkilerin yerele devri ya da yerelle paylaşılması bir yana, tam aksine, değışen isim ve kurumlarla merkezde ve tek elde toplama istek ve kararlılığına işaret etmektedir.

Son olarak Tasarının 38 inci maddesiyle; Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna yeni iki ek madde eklenmektedir. Eklenen hükümler uyarınca bu kanuna göre yahut başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenlerin görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilmesi mümkün kılınmaktadır. Yani kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa bu görevliler (ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenleri) aleyhine tazminat davası açılmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Rücu hakkı sadece bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değıştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, söz konusu olabilecektir.

Bu düzenlemelerle memura rücu hakkı; bir yandan ilgili Anayasa maddesinde yer almayan birtakım sınırlayıcı, daraltıcı koşullara tabi tutulmakta, diğer yandan Anayasadaki “kendilerine rücu edilmek kaydıyla” ibaresi yerine “rücu hakkı saklıdır” denilerek “memura rücu zorunluluğu”, idarenin takdirine emanet edilmektedir. Tek başına bu madde kapsamında önerilen değışiklikler, iktidarın nasıl bir Türkiye tahayyülü içinde olduğunu hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak açıklıkta ortaya koymaktadır. Çünkü söz konusu durum Anayasa’nın 129 uncu maddesinde “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir” şeklinde yer almaktadır. Bu bağlamda; ek maddelerle öngörülen düzenlemeler, yukarıda alıntılanan Anayasa maddesinin lafzı ve ruhuna açıkça aykırıdır. Hükümet, ne pahasına olursa olsun iktidarını sürdürmek ve demokrasi dışı uygulamalarla halkı sindirmek, yolsuzluklarını açığa çıkaranlardan intikam almak için görevlendirerek taammüden suç işlettireceği devlet görevlilerine zırr arayışı peşine düşmüştür.

Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun Ve KHK’lerde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın (İç Güvenlik Paketi) nerdeyse her bir maddesi ayrı bir sıkıntıya ayrı bir hak ve Anayasa ihlaline denk düşmektedir. Hâlihazırda TBMM İçişleri Alt komisyonunda tartışılan ve Üst Komisyona havale edilen bu tasarının derhal geri çekilmesi elzemdir. Dünyada belli hukuk standartları yerleşmiş; demokrasi ve birey özgürlükleri güçlü mekanizmalarla koruma

altına alınmıştır. Yeni bir hukuk normu yapmak isteyen herhangi bir Devlet, bu standartlara uygun davranmak durumundadır. Yeni bir “Kolluk Kanunu” yapılırken de, bireylerin özgürlüklerini göz ardı eden, asgari demokrasi kurallarını dahi hiçe sayan bir yaklaşım yerine özgürlüklerin güvencesini sağlayan, toplum güvenliğini bu ölçüleri nazara alarak yapan bir yaklaşım içerisinde olunmalıdır.

İç Güvenlik Paketi içerdiği birçok düzenleme ile başta Anayasa olmak üzere, Türkiye’nin taraf olduğu Uluslararası sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkeme’nin kararlarına açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bir önceki yargı paketinde yasalardan makul şüphe ve adil yargılamaya ilişkin düzenlemeler ile birlikte değerlendirilmesi halinde hızla hukuk devletinden uzaklaşan bir yaklaşım iktidar tarafından ortaya konulmaktadır. İç güvenlik paketi sıkıyönetim ve darbe dönemlerini aşan neticeleri barındırmaktadır. Bu güne kadar ciddi mücadeleler neticesinde elde edilen kazanımlar hükümetin iktidarını koruma adına bertaraf edilmeye çalışılmaktadır.

Bu bahisle ve belirtmiş olduğum bu nedenlerle 1/995 E. Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’na karşı olduğumu bir kez daha ifade ediyorum. Saygı ile arz olunur.

Altan Tan
Diyarbakır

ALT KOMİSYON METNİ

POLİS VAZİFE VE SALÂHİYET KANUNU, JANDARMA TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ KANUNU, NÜFUS HİZMETLERİ KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun;

(1) 4/A maddesinin altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Ancak bu” ibaresi “Bu” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, el ile dıştan kontrol hariç, kişinin üstü ve eşyası ile aracının dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin aranması; İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslar dâhilinde mülki amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emriyle yapılabilir. Kolluk amirinin kararı yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Bu fıkra kapsamında yapılan araç aramalarına ilişkin olarak kişiye, arama gerekçesini de içeren bir belge verilir.”

(2) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı fıkrada yer alan “Yakalar ve gerekli kanunî işlemleri yapar.” ifadesi “eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanunî işlemleri yapar.” şeklinde değiştirilmiştir.

“H) Başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri,”

(3) 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Polis; müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini, talepleri hâlinde ikamet ettikleri yerlerde veya işyerlerinde de alabilir. Bu fıkranın kapsamı ile uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.”

(4) 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine “basınçlı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve/veya boyalı” ibaresi ve aynı maddenin yedinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“d) Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde,”

(5) Ek 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yirmidört saat” ibaresi “kırk sekiz saat” şeklinde, üçüncü ve dokuzuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetkili ve görevli hâkim, Ankara ağır ceza mahkemesi üyesidir.”

“Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılır. Bu faaliyetler Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından da denetlenebilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçları bir rapor halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulur.”

MADDE 2- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun ek 5 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yirmidört saat” ibaresi “kırk sekiz saat” şeklinde, ikinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetkili ve görevli hâkim, Ankara ağır ceza mahkemesi üyesidir.”

“Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılır. Bu faaliyetler Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından da denetlenebilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçları bir rapor halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulur.”

MADDE 3- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun;

(1) 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “Ateşli silahlar veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dahil” ibaresi ve “zincir” ibaresinden sonra gelmek üzere “, demir bilye ve sapan” ibaresi eklenmiştir.

(2) 33 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine;

a) Ateşli silahlar veya havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dâhil patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici aletler veya taş, sopa, demir ve lastik çubuklar, boğma teli veya zincir, demir bilye ve sapan gibi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya her türlü sis, gaz ve benzeri maddeler taşıyarak veya kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek katılanlar iki yıl altı aydan dört yıla kadar,

b) Yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret taşıyarak veya bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler giyerek katılanlar ile kanunların suç saydığı nitelik taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha, araç ve gereçler taşıyarak veya bu nitelikte sloganlar söyleyerek veya ses cihazları ile yayınlayarak katılanlar altı aydan üç yıla kadar,

hapis cezası ile cezalandırılırlar.”

(3) 2911 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Rücu

EK MADDE 1- Şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylarda kamu mallarına verilen zararlar ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması halinde, ilgili idare ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu suçü işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları halinde verilecek cezanın alt sınırı dört yıldan az olamaz.”

MADDE 5- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

(1) 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “morfin” ibaresinden sonra gelmek üzere “, sentetik kannabinoid ve türevleri” ibaresi eklenmiştir.

(2) 191 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(10) Birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askeri ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 6- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

(1) 91 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(4) Suçüstü halleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmidört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırksekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması halinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhal ve her halde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırksekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.

a) Toplumsal olaylar sırasında işlenen cebir ve şiddet içeren suçlar.

b) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1) Kasten öldürme (madde 81, 82), taksirle öldürme (madde 85).

2) Kasten yaralama (madde 86, 87).

3) Cinsel saldırı (madde 102).

4) Çocukların cinsel istismarı (madde 103).

5) Hırsızlık (madde 141, 142).

6) Yağma (madde 148, 149).

7) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188).

8) Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma (madde 195).

9) Fuhuş (madde 227).

10) Kötü muamele (madde 232).

c) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda yer alan suçlar.

d) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen suçlar.

e) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa dayanılarak ilan edilen sokağa çıkma yasağını ihlal etme.

f) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen suçlar.”

(2) 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“(g) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde sayılan suçlar.

h) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar.”

MADDE 7- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun;

(1) 11 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“G) Vali, lüzumu halinde, kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebilir. Kolluk bu emirleri mevzuatta belirlenen usule uygun olarak yerine getirir.

H) Vali, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için adli kuruluşlar ile (D) fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla askeri kuruluşlar dışında, mahalli idareler dâhil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının itfaiye, ambulans, çekici, iş makinesi ve tedbirlerin zorunlu kıldığı diğer araç ve gereçlerinden yararlanabilir, personeline görev verebilir. Kamu kurum ve kuruluşları, valinin bu konudaki emir ve talimatlarını yerine getirmek zorundadır. Aksi takdirde vali emir ve talimatlarını kolluk aracılığıyla uygular. Bu fıkradaki yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geciktirilmesi sebebiyle oluşan kamu zararı ile gerçek ve tüzel kişilerin Devlet tarafından karşılanan zararları ilgili idarece genel hükümlere göre sorumlu kamu görevlilerinden tazmin edilir.

1) (H) fıkrası ile valiye verilmiş olan yetkiler, ilçede kaymakam tarafından kullanılabilir.”

(2) 66 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylara yönelik olarak ilde vali, olayların birden çok ili kapsamı durumunda İçişleri Bakanı tarafından bu durumun tespiti üzerine alınan ve usulüne göre tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davrananlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 8- 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet, ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 9- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun;

(1) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ayrılanların” ibaresi “ayrılanlar ile araç kiralayanların” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 1774 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Araç kiralama şirketlerinin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, kiralanan araç bilgileri ile aracı kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi kayıtlarını usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, kiralanan tüm araçlarda coğrafi yer tanımlamasını sağlayan sistem veya sistemler kurmak ve genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmaları zorundadır.

Bu kayıtlar adli mercilerin talepleri saklı kalmak kaydıyla; suç işlenmesinin önlenmesi, kayıp ve aranan kişilerin bulunması amacıyla genel kolluk kuvvetleri tarafından alınabilir ve kullanılabilir. Sistemde yer alan kayıtları, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası, gerçeğe aykırı kayıt tutan veya bilgi verenlere beşbin Türk Lirası idari para cezası mülki idare amirlerince verilir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 1 ay içerisinde ödenir. İşlenen bir suçun gizlenmesi amacıyla bilgilerin yok edilmesi halinde işletme ruhsatı iptal edilir. Bu fıkraya göre idari yaptırımların uygulanması ceza soruşturması ve kovuşturması yapılmasına engel değildir.

Bu maddenin uygulanması ile görevi gereği bu verileri kullanan kamu personelinin denetimine ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir.”

(3) 1774 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde araç kiralama şirketleri tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin ek 1 inci maddeye göre kurulan bilgisayar terminallerine bağlamak zorundadırlar. Bu şartı yerine getirmeyen işletmelere mülki idare amirlerince onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu fiilin tekrarı halinde işletme ruhsatları iptal edilir.”

MADDE 10- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun;

(1) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci Sınıf Emniyet Müdürü” rütbesi bölümünün 1 inci ve 2 nci meslek dereceleri kısımlarının karşısında yer alan görev unvanları ile “İkinci Sınıf Emniyet Müdürü” Rütbesi bölümünün 3 üncü meslek derecesi kısmının karşısında yer alan görev unvanları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Merkez Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri”

“Daire Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, İl Emniyet Müdürü, Polis Başmüfettişi, Öğretim Görevlisi, Merkez Emniyet Müdürü, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Akademisi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Emniyet Müşaviri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi, Pilot”

“Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürü, Daire Başkan Yardımcısı, İl Emniyet Müdür Yardımcısı, Polis Müfettişi, Hukuk Müşaviri, İlçe Emniyet Müdürü, Polis Akademisi Bölüm Başkanı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Enstitü Sekreteri, Öğretim Görevlisi, Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi, Havacılık Müdürü, Pilot”

“İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde olan polis amirleri; emniyet ve asayiş durumu, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikler, nüfus büyüklüğü, şehirleşme düzeyi gibi kriterler dikkate alınarak belirlenecek ilçelere, ilçe emniyet müdürü olarak atanabilirler.

2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı meslek derecelerinde bulunan personel ihtiyaç halinde görev unvanlarına bakılmaksızın araştırma, inceleme ve denetleme gibi görevler verilmek üzere atandıkları birim amirinin emrine alınabilirler.

İdare, her rütbe ve meslek derecesi karşısında gösterilen görev unvanları arasında personelin görev yerini değiştirmeye yetkilidir.”

(2) 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Polis amirleri, rütbe sırası ile Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser, Emniyet Amiri, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü ve Sınıf Üstü Emniyet Müdürüdür.

Polis amirlerinin, rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri rütbe sırası ile aşağıda gösterilmiştir.

RÜTBELER	MESLEK DERECELERİ	EN AZ BEKLEME SÜRELERİ
Komiser Yardımcısı	9	4
Komiser	8	4
Başkomiser	7	3
Emniyet Amiri	6	3
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	2
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	2
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	3	1
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	2	2
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece üstü	Yaş Haddi

Her amir rütbesinde bulunması gereken toplam kadro sayısı, emniyet hizmetleri sınıfına ait toplam kadro sayısına göre, aşağıda hizalarında yer alan oranlara karşılık gelen sayıyı geçemez. Hesaplamalarda küsurat dikkate alınmaz.

RÜTBELER	ORANLAR (Onbinde)
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	25
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	34
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	78
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	88
Emniyet Amiri	93
Başkomiser	291
Komiser	388
Komiser Yardımcısı	484

Rütbelere terfi ettirilecek personelin kurullarda görüşülmesi kıdem sırasına göre, rütbelere terfiler ise bu maddede öngörülen sınav ve eğitim şartı saklı kalmak üzere liyakate göre yapılır.

Kıdem sırasının tespitinde, bulunulan rütbeye terfi tarihi esas alınır. Aynı tarihte terfi edenlerden performans değerlendirme puanı yüksek olanlar, performans değerlendirme puanlarının eşitliği halinde bulunduğu rütbede aldığı başarı ve üstün başarı belgesi fazla olanlar, başarı ve üstün başarı belgesinin sayıca eşitliği halinde ise sicil numarası daha küçük olanlar diğerlerine göre kıdemli sayılırlar.

Kıdem sırası, Emniyet Genel Müdürlüğünce her yıl Mart ayında Teşkilâta duyurulur.

Komiser Yardımcısı, Komiser ve Başkomiserlerin liyakat koşullarını belirlemek ve terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürlüğü personel işlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında, Personel Dairesi Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri ve Genel Müdürün uygun göreceği iki Daire Başkanı ile Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılarının birinden teşekkül eder.

Emniyet Amirleri ile Dördüncü ve Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlerinin liyakat koşullarını belirlemek ve terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürünün başkanlığında, Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Personel Dairesi Başkanı ile Polis Başmüfettişleri arasında seçilecek bir Polis Başmüfettişi ve İl Emniyet Müdürleri arasından seçilecek iki İl Emniyet Müdüründen teşekkül eder. Bu Kurulda görev yapacak Polis Başmüfettişi ile İl Emniyet Müdürlerinin seçimine ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Kurullar her yıl Mayıs ayında toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. Ancak Bakanın onayı ile kurullar, yıl içerisinde birden fazla toplanabilir ve terfi değerlendirmesine karar verebilirler.

Terfiler, her yıl Haziran ayında topluca yapılır. Ancak kurulların yıl içerisinde birden fazla toplanması halinde, terfiler toplantının yapıldığı ay sonunda yapılır.

Kurullarda personelin rütbe terfisinin görüşülebilmesi için;

- a) Bulunulan rütbelerdeki en az bekleme sürelerinin tamamlanması,
 - b) Bekleme süresi içindeki yıl sayısı kadar iyi veya çok iyi performans değerlendirme puanının alınması,
 - c) Yönetmeliğe uygun olarak yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olunması,
 - d) Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek yöneticilikle ilgili hizmet içi eğitimde başarılı olunması,
- şarttır.

İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde en az bekleme süresini tamamlayanlar, terfi Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde ikinci meslek derecesi karşılığı görev unvanlarına atanabilirler.

İhtiyaç halinde meslekte fiilen iki yılını dolduran ve kırkbeş yaşından gün almamış lisans mezunu polis memurları, başpolis memurları ve kıdemli başpolis memurları arasında yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olanlardan, Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek ilk derece amirlik eğitimini başarıyla bitirenler Komiser Yardımcılığı rütbesine atanır. Adaylarda aranacak diğer nitelikler, sınavlara ve ilk derece amirlik eğitimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Polis amirlerinin bir üst rütbeye terfisinde, bu rütbedeki fiili çalışma süresi esas alınır.

Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, yüksek lisans, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, bu Kanununun 13 üncü maddesinde sayılan rütbeler içerisinde yapılan yurt dışı misyon koruma, yurt dışı kurs ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri, hangi rütbede ifa edilmiş veya geçirilmiş ise o rütbedeki fiili çalışma süresi içerisinde değerlendirilir. Ancak bu şekilde geçirilen sürelerin toplamda üç yılı aşan kısmı rütbe terfilerinde değerlendirilmez. Emniyet Teşkilatına girmeden önce yapılan askerlik hizmeti, atılan ilk rütbede ve adaylığın onanmasından sonra fiili çalışma süresinden sayılır.

Taksirli suçlar hariç, paraya çevrilse veya ertelense dahi alınan hapis cezaları, aylıksız izinde geçen süreler, uzun ve kısa süreli durdurma cezaları ile meslekten ve memuriyetten men cezaları, ceza süreleri kadar rütbe terfiini geri bıraktırır. Her yetersiz performans değerlendirme puanı rütbe terfiini bir yıl geciktirir.

Bir üst rütbeye terfi etmek için belirlenen diğer şartları taşımakla birlikte, belirlenen rütbedeki kadrosuzluk nedeniyle terfi edemeyen personele bir üst rütbeye terfi eden emsallerine ödenen ek gösterge, zam ve tazminatlar ödenir.

Rütbe terfileri ve sınavlar ile meslek içi yöneticilik eğitim kursları, eğitim tarih ve süreleri ile değerlendirme kurullarının çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Buldukları rütbelere terfi ettikleri tarihten itibaren beş yıl içinde bir üst rütbeye terfi edemeyen emniyet amirleri ile Dördüncü, Üçüncü ve İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmak kaydıyla, Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilirler.

Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin buldukları rütbedeki en fazla bekleme süresi altı yıldır. Bu süre sonunda bir üst rütbeye veya meslek derecesindeki göreve atanamayanlar, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmaları kaydıyla, kadrosuzluk nedeniyle Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilirler. Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Başmüfettişi, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü olarak fiilen görev yapanlardan, hizmet gerekleri nedeniyle kadrosuzluktan emekliye sevk edilmesi uygun görülmeyenler hizmete devam ettirilirdir. Bu şekilde göreve devamı uygun görülenlerin durumu, iki yılda bir Yüksek Değerlendirme Kurulu tarafından ayrıca karara bağlanır.

Ondokuzuncu ve yirminci fıkra hükümlerine göre emekliliğe sevk edilenlere, emekliye sevk edildikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil); emniyet amirlerine %110'u, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine %120'si, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine %130'u, İkinci Sınıf Emniyet Müdürlerine %140'ı, Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerine %150'si oranında kadrosuzluk tazminatı, rütbelerinin ve makamının yaş haddinden az olmamak üzere altmış yaşına kadar olan sürede Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenir. Verilecek emekli aylığı ve kadrosuzluk tazminatı toplamı, Genel Müdürlükte aynı kadrodaki emsaline kadrosuna bağlı olarak mali haklar kapsamında yapılan toplam ödemeyi geçemez. Bu tazminat, vergiye tabi değildir ve yaş haddinden önce ölenlerin varislerine intikal etmez. Kadrosuzluk tazminatı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca üçer aylık devreler halinde faturası karşılığında Hazineden tahsil edilir.

(3) Ek 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatındaki tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren daire başkanlıkları ve şube müdürlüklerine ilişkin kadrolara, emniyet hizmetleri sınıfı dışından da atama yapılabilir. Bu şekilde atama yapılan kadroların hizmet sınıfı, atanmaların bu kadrolarda buldukları süre boyunca genel idare hizmetleri sınıfı olarak kabul edilir.”

(4) Ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Emniyet Teşkilatında bulunanlara doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olanlar aşağıda gösterilmiştir.

A) İçişleri Bakanı; merkez ve taşradaki her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezası,

B) Emniyet Genel Müdürü ve valiler; Emniyet Genel Müdürü merkezdeki, valiler il ve bağlı ilçelerdeki her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 10 günlüğe kadar aylıktan kesme cezası,

C) Daire Başkanı, Eğitim ve Öğretim Kurumu Müdürleri, İl Emniyet Müdürleri ve kaymakamlar; emirleri altında bulunan her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 3 günlüğe kadar aylıktan kesme cezası,

D) Kriminal Laboratuvar Müdürü, Şube Müdürü, İlçe Emniyet Müdürü, İlçe Emniyet Amiri ve Polis Merkezi Amiri; emirleri altında bulunan her rütbe ve derecedeki Emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 1 günlük aylıktan kesme cezası, vermeye yetkilidirler.

Disiplin amirleri, emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki Devlet memurlarına da aynı disiplin cezalarını verebilirler.

Disiplin amirleri, disiplin amiri oldukları her rütbe ve derecedeki tüm personel hakkında disiplin soruşturması açabilirler.”

(5) Ek 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasına “öğretim masraflarını” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanuni faizi ile birlikte, bu sürenin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarı” ibaresi eklenmiştir.

“Lisans mezunlarından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olanlar arasından sınavın yapıldığı yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla yirmi altı yaşından gün olmayan erkek ve kadın adaylar arasından yönetmelikle belirlenecek şartları taşıyanlar ve sınavda başarılı olanlar polis meslek eğitim merkezlerine alınırlar.”

(6) Geçici 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “değerlendirilmez” ibaresi “değerlendirilir” şeklinde değiştirilmiştir.

(7) Ek 31 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 32- Bu Kanuna ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 11- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Polis kolejinde öğrenime devam eden öğrenciler, Millî Eğitim Bakanlığınca polis koleji giriş sınavının yapıldığı tarihte aldıkları Ortaöğretim Yerleştirme Puanları dikkate alınarak durumlarına uygun okullara naklen kaydedilirler.

Genel Müdürlük tarafından polis kolejinde görev yapan eğitim öğretim hizmetleri sınıfında yer alan personel, kadro derecelerine uygun öğretmen unvanlı kadrolara atanmak üzere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Millî Eğitim Bakanlığına bildirilir. Bunların atamaları, bildirim izleyen bir ay içinde yapılır ve atama işlemi yapılmaya kadar mali ve sosyal hakları, anılan birim tarafından ödenmeye devam olunur.

Mevcut amir rütbeleri için ihdas edilmiş bulunan kadro sayılarının, 55 inci maddenin üçüncü fıkrasında her amir rütbesi için öngörülen azami kadro sayısından fazla olması halinde, bu fazlalık giderilinceye kadar, boşalan kadrolar herhangi bir işlem yapılmaksızın iptal edilmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 25- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ek 24 üncü madde gereğince tazminat yükümlülüğü doğanlar ve devam edenler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde memuriyetten ayrıldıkları birimlere müracaat etmeleri halinde ek 24 üncü maddenin beşinci fıkrası hükmünden yararlandırılırlar. Ödemesi devam edenlerden ek 24 üncü maddenin beşinci fıkrası çerçevesinde yapılacak hesaplama göre fazla ödeme yapmış olanlar ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ödemesini tamamlamış olanlara geri ödeme yapılmaz.

GEÇİCİ MADDE 26- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce atanan polis amirlerinin rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri ile (B) grubundan (A) grubuna geçiş işlemleri aşağıdaki hükümler çerçevesinde yürütülür.

Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az dört yıllık fakülte ve yüksekokullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur.

Polis amirlerinin, rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri rütbe sırası ile aşağıda gösterilmiştir.

RÜTBELER	MESLEK DERECELERİ	EN AZ BEKLEME SÜRELERİ	
		(A)	(B)
Komiser Yardımcısı	9	4	6
Komiser	8	4	6
Başkomiser	7	3	Yaş Haddi
Emniyet Amiri	6	3	
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	2	
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	2	
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	3	1	
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	2	2	
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi	
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece üstü	Yaş Haddi	

(B) grubu polis amirlerinden en az dört yıllık yükseköğretim kurumunu bitirenlerin (A) grubuna geçmeleri aşağıdaki şartlara bağlıdır:

a) Başkomiserlik rütbesinde (A) grubu polis amirleri için öngörülen en az bekleme süresi kadar çalışmış olmak.

b) Başkomiser rütbesinden Emniyet Amiri rütbesine terfi bu grup için ayrı yapılacak yazılı ve sözlü sınav ile meslek içi yöneticilik eğitiminde başarılı olmak.

c) Merkez Değerlendirme Kurulu kararıyla Emniyet Amiri rütbesine terfi etmiş olmak.

(B) grubundan (A) grubuna geçecek olan amirlerin sayısı, o yıl itibarıyla (A) grubundan Emniyet Amirliği rütbesine terfi edenlerin sayısının %10'unu geçemez.

GEÇİCİ MADDE 27- Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü kadrolarında bulunanlar dışında kalanlar ile İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanlardan emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile resen emekliye sevk edilebilir. Bu şekilde emekliye sevk edilenler hakkında da 55 inci maddenin yirmibirinci fıkrası hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 28- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki son beş yıl içinde yetkili disiplin kurullarınca meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilmesi gerektiği halde 657 sayılı Kanununun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamanaşımına uğradığı için cezalandırılmayan emniyet teşkilatı mensupları; Yüksek Değerlendirme Kurulunun kararı ve Bakanın onayıyla emekliye sevk edilirler. Bu suretle emekliye sevk edilenlerden emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamamış olanlara, istekleri halinde, herhangi bir kayıt ve şarta bağlı olmaksızın ilgili mevzuat hükümleri gereğince yaşlılık toptan ödemesi yapılır.”

MADDE 12- 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun;

(1) 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Temel bilimler ve sosyal bilim alanlarından birinde lisans düzeyinde bilgi ve beceriye sahip, mezuniyetten” ibaresi “Mezuniyetten” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan polis meslek yüksekokulları ile polis meslek eğitim merkezlerinde polis memuru yetiştirilmesini sağlamak,”

“d) Emniyet Teşkilatı personelinin ihtiyaçlarına uygun eğitim programları hazırlamak, koordine etmek ve eğitim ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanmasını desteklemektir.”

(2) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, gerek görüldüğü takdirde, Başkan, dört yıllık süre sona ermeden önce de atanmasındaki usulle görevinden alınabilir.”

(3) 10 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birinci fıkra hükümlerine göre kurulan polis meslek yüksekokulları Bakan onayı ile polis meslek eğitim merkezine dönüştürülebilir. Dönüştürülen polis meslek yüksekokullarında görev yapmakta olan personel, ayrıca bir işleme gerek olmaksızın polis meslek eğitim merkezi kadro ve görev unvanlarına uygun kadrolara atanmış sayılırlar. Polis meslek eğitim merkezleri Başkanlığa bağlı olarak faaliyetlerini yürütür.”

(4) 15 inci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “Fakülte ve polis” ibaresi “Polis” şeklinde, ikinci, onuncu ve onbirinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci, beşinci, on ikinci ve on üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“İlgili devletlerle yapılacak ikili anlaşmalara bağlı olarak yabancı uyruklu öğrenci veya kursiyerler Bakan onayı ile ücretli yahut ücretsiz olarak Akademiye kabul edilebilirler. Bu suretle kabul edilenlerden ücreti mukabili eğitim veya kurs verileceklerle ilgili mali işler bu Kanununun 29 uncu maddesine göre kurulan döner sermaye işletmesi vasıtasıyla yürütülür.”

“Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, enstitü ve polis meslek yüksekokullarında, ilk derece amirlik eğitimi alanlar ile lisansüstü veya ön lisans eğitimi yapanlar (yabancı uyruklular hariç) altı yıl süreyle mecburi hizmetle yükümlüdürler.”

“Bunlardan mezun olup olmadığına bakılmaksızın mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde, istifa edenler veya ilişkisinin kesilmesini gerektiren bir suç işleyenler ya da sağlık sebebi hariç, başka herhangi bir sebeple ayrılanlar, yükümlülük sürelerinin eksik kısmı ile orantılı olarak kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarını yasal faiziyle birlikte tazminat olarak ödemek zorundadırlar.

(5) 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “diğer polis yüksek öğretim kurumlarında veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e) Gerekli görüldüğü hallerde, öğretim elemanları Başkanın teklifi, Genel Müdürün görüşü ve Bakanın onayıyla Akademiyi oluşturan kuruluş ve birimlerde,”

(6) 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “polis meslek yüksek okulu müdürleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ve polis meslek eğitim merkezi müdürleri,” ibaresi eklenmiştir.

(7) 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın asgari %15’i, Polis Akademisi Başkanlığının ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar için kullanılır. Bu oranı %75’ine kadar artırmaya Akademi Yönetim Kurulu yetkilidir.”

“Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın en az %5’i, Akademi bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılır. Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödenekler, Akademi Yönetim Kurulunca gerekli görüldüğü takdirde, her bir proje için avans verilmek suretiyle de kullanılabilir. Bilimsel araştırma projelerinin seçilmesi, uygulanması ve izlenmesi ile ödeneklerin kullanılmasına, genel hükümlerin ön ödemelere ilişkin sınırlamalarına bağlı kalımsız avans verilmesi ve bu avansın mahsubuna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Döner sermaye işletmesi hesabına kamu kurum ve kuruluşları dışında yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde veya hizmet bedelinin peşin tahsil edilmesi halinde hizmetin gerçekleşme oranına bağlı olarak aylara bölünerek hizmeti veren emniyet hizmetleri sınıfında olanlar dâhil öğretim elemanları ve öğretim yardımcılara ödenir. Buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 13- 4652 sayılı Kanuna;

(1) Aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanunda yer alan “Fakülte” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi”, “Dekan” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü”, “Dekanlık” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğü”, “İsans” ibarelerinden “ilk kademe amirlik eğitimi” anlaşılır.”

(2) Aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi Başkanlığında Başkan, Dekan, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve bunların yardımcıları ile her kadrodaki öğretim elemanları ve idari personelin anılan Başkanlıktaki görevleri sona erer ve kadrolarıyla ilişkileri kesilir. Akademide geçici olarak görev yapanların da aynı tarihte görevlendirmeleri sona erer.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde Başkanın ataması yapılır. Başkanın ataması yapıldıktan sonraki yirmi gün içinde Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ve Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksekokulu Müdürü ve Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü kadro veya unvanlarına atama yapılır.

Polis Akademisi Başkanlığında görevi sona eren öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman ve idari personelden Başkanın teklif ettiği ve Bakanın uygun gördüğü personel, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki ay içinde Polis Akademisi Başkanlığında durumlarına uygun kadrolara atanırlar. İdari personelden Başkanlığa yeniden ataması yapılmayanlar,

Genel Müdürlüğün diğer birimlerinde durumlarına uygun kadrolara aynı süre içinde atanır. Ataması yapılmayan personelden akademik kadroda bulunanlar ise başka yükseköğretim kurumlarına atamaları yapılmak üzere aynı süre içinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Bu şekilde bildirim yapılanlar için, durumlarına uygun akademik unvanlı kadrolara atanmak üzere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca tespit edilecek yükseköğretim kurumlarına bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde anılan Başkanlık tarafından atama teklifi yapılır ve bu teklifi izleyen bir ay içinde de atama işlemleri tamamlanır. Bu fıkra kapsamında yükseköğretim kurumlarına ataması yapılan akademik personelin kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin tamamlandığı tarih itibarıyla ihdas edilerek 2/9/1983 tarihli ve 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerin ilgili yükseköğretim kurumlarına ait bölümlerine eklenmiş sayılır. Bu fıkra kapsamında bulunanların atama işlemleri tamamlanmaya kadarki mali ve sosyal hakları, halen bu ödemelerin yapıldığı birimler tarafından ödenmeye devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başka bir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne dönüştürülür ve geçici 6 ncı madde hükümleri çerçevesinde yapılacak atamalarla kadroları tamamlanır.

Fakülte öğrencileri, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerine tercihlerine göre yerleştirilirler. Yerleştirme yapılacak fakültelerin kontenjanları ile yerleştirmeye ilişkin usul ve esaslar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 8- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte polis meslek yüksek okullarında, polis meslek eğitim merkezlerinde ve Emniyet Genel Müdürlüğü adına yükseköğretim kurumlarında okutulan öğrencilerden eğitimini başarı ile bitiren ve Polis Akademisi Başkanlığı tarafından yapılacak sınavda başarılı olanlar Emniyet Teşkilatı kadrolarına atanırlar.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen hizmetler Polis Akademisi Başkanlığına devredilir.

GEÇİCİ MADDE 9- 1/1/2020 tarihine kadar Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, lisans mezunları arasından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olup yönetmelikle belirlenecek diğer şartları taşıyanlar ve yapılacak sınavda başarı olanlar, Polis Amirleri Eğitimi Merkezinde bir eğitim-öğretim dönemi özel eğitime tabi tutulabilirler. Bu öğrenciler Akademi bünyesinde ücretsiz iâşe edilir, yatırılır, sağlık giderleri ve yönetmelikle tespit edilecek ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanır ve bunlara harp okullarında bulunan askeri öğrencilere ödenen miktarda harçlık ödenir.

GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri ve Adli Bilimler Enstitüsü, Polis Meslek Yüksek Okulu ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerden; mezun olup olmadığına bakılmaksızın mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler veya ilişığının kesilmesini gerektiren bir suç işleyenler ya da sağlık sebebi hariç, başka herhangi bir sebeple ayrılanlardan, kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarının tazmini amacıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte borç miktarı tahakkuk ettirilmemiş olanlar, borç miktarı tahakkuk ettirilip henüz ödemesine başlamamış olanlar, ödemeleri devam edenler, borçları taksitlendirilmiş olanlar ile bu konuda açılmış davaları sonuçlanmamış, davaları sonuçlanmış veya kesin hükme bağlanmış olanlar da bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde ayrıldıkları veya mezun oldukları eğitim kurumuna müracaat etmeleri halinde 15 inci maddenin onbirinci fıkrası hükmünden yararlandırılır. Ödemesi devam edenlerden, 15 inci maddenin onbirinci fıkrası çerçevesinde yapılacak hesaplama göre fazla ödeme yapmış olanlar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödemesini tamamlamış olanlara geri ödeme yapılmaz.”

MADDE 14- Bu Kanunun yayımı tarihinde;

- a) 3201 sayılı Kanunun 19 uncu, 27 nci, 68 inci, 69 uncu, 70 inci, 71 inci, 72 nci, 73 üncü, 74 üncü, 75 inci, 76 ncı, 77 nci, 78 inci, 79 uncu, 80 inci ve 84 üncü maddeleri,
- b) 4652 sayılı Kanunun 19 uncu, 20 nci ve 21 inci maddeleri, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 15- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler, jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilir.”

MADDE 16- 2803 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- General, subay, astsubay ve uzman jandarmanın atanmaları;

- a) Jandarma Genel Komutanının atanması; Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı müşterek kararname ile,
- b) Generallerin atanmaları; Jandarma Genel Komutanının lüzum göstermesi, Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı müşterek kararname ile,

c) General rütbesinde olmayan daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri İçişleri Bakanınca yapılır. Gerekliğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Diğer subaylar ile astsubaylar ve uzman jandarmaların atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri Jandarma Genel Komutanınca, yapılır.

Birinci fıkradaki (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine İçişleri Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı talebini yazı ile Başbakana gönderir. Başbakan kararını yazı ile İçişleri Bakanına bildirir.

Subaylar ile ihtisaslaşma gereği olarak özel eğitim görmüş personel, nokta atamasına tabi tutulur. Ancak nokta ataması yapılmayıp il jandarma komutanlıkları emrine atanan astsubay ve uzman jandarmalardan emniyet ve asayiş görevi alacak olanların istihdam yerleri ve il içi yer değiştirmeleri, il jandarma komutanının teklifi üzerine valinin onayı ile belirlenir.”

MADDE 17- 2803 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevden uzaklaştırma

MADDE 16- Askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerekliğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. İl jandarma komutanı hariç olmak üzere il jandarma komutanlıklarında görevli personel, vali tarafından görevden uzaklaştırılabilir. Gerekliğinde il jandarma komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır.

25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunundaki geçici olarak işten el çekirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler ile Jandarma Genel Komutanının görevden uzaklaştırılmasına dair özel hükümler saklıdır.

Sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.”

MADDE 18- 2803 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevden uzaklaştırmanın hukuki ve mali sonuçları

MADDE 17- Görevden uzaklaştırılanlar, yapmakta oldukları görevden alıkonulurlar. Bu kişilerin görev yerleri değiştirilebilir veya başka görev verilmeyebilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde 657 sayılı Kanunun 141 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre aylık ödenir. Ancak, bu kişilerden haklarında soruşturma izni verilmemesine, soruşturmaya veya kovuşturmaya yer olmadığına, beraatına, her ne sebeple olursa olsun kamu davasının düşmesine veya ortadan kaldırılmasına karar verilenlerin ödenmeyen veya noksan ödenen her türlü özlük hakları ödenir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurtdışı kadrolarında görevliyen görevden uzaklaştırılanlara da yurtiçinde bir kadroya atanıncaya kadar bu fıkra uyarınca yurtdışı aylığı ödenir.

Ön inceleme veya soruşturmaya konu olan fiillerinin hizmetlerine devamı engel olmadığı anlaşılanların görevden uzaklaştırma tedbirleri, haklarında karar verilmesi beklenmeksizin kaldırılabilir.

Bu Kanun kapsamındaki görevden uzaklaştırma tedbiri iki ayı geçemez. Bu süre zorunlu hallerde iki ayı geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Görevden ayrı kalınan bu süreler hizmetten sayılır.

MADDE 19- 2803 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (b) fıkrasının (4) numaralı bendine “5442 sayılı İl İdaresi Kanununun” ibaresinden önce gelmek üzere “Disiplin hükümleri saklı kalmak kaydıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 2803 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- Jandarmanın askeri görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı, valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.”

MADDE 21- 2803 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 2- İl jandarma komutanı ile merkez ilçe jandarma komutanı hakkında il valisince, ilçe jandarma komutanı hakkında kaymakamın değerlendirmesi alınarak il valisi tarafından her yılsonunda söz konusu kişilerin askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenir.

Değerlendirme raporları; personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınır.

Değerlendirme raporlarının içeriği ve düzenleme esasları, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 22- 2803 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 3- İl ve ilçe jandarma komutanları ile karakol komutanlarının izinleri, ilgili komutanlıkların planlaması da dikkate alınarak mahalli mülki idare amirlerinin onayı ile verilir.”

MADDE 23- 2803 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6- İçişleri Bakanı, bu Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Jandarma Genel Komutanına veya valilere devredebilir.”

MADDE 24- 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amiraller haricinde, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı karargahında görevli başkanlar ile bölge komutanlarının atanmaları İçişleri Bakanınca yapılır. Gerektiğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Diğer subayların ve astsubayların, Devlet memurlarının, uzman erbaşların ve sözleşmeli erbaş ve erlerin atanmaları ile erbaş ve erlerin dağıtımları, Sahil Güvenlik Komutanınca yapılır. Geçici 6 ncı madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 25- 2692 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli sahil güvenlik mensubu subay, astsubay, sivil personel, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erlerin hizmet gerekleri veya sağlık yahut diğer nedenlerle görev ve hizmet yerlerinin değiştirilmesi ile geçici görevlendirmeleri 8 inci maddedeki usul ve esaslara göre yapılır.”

MADDE 26- 2692 sayılı Kanunun 18 inci maddesine aşağıdaki üçüncü fıkraya eklenmiştir.

“Sahil güvenlik bölge komutanları hakkında mülki görevleri açısından konuşlu buldukları yerin valisi tarafından her yılsonunda, askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenir. Değerlendirme raporları personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirilmesinde dikkate alınır. Değerlendirme raporlarının içeriği ve düzenleme esasları, Millî Savunma Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 27- 2692 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 21/A ve 21/B maddeleri eklenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma

MADDE 21/A- Askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülün Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerektiğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır. 353 sayılı Kanun, 926 sayılı Kanun ve 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununda yer alan geçici olarak işten el çektirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler saklıdır.

Sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları 657 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

Görevden uzaklaştırmanın hukuki ve mali sonuçları

MADDE 21/B- Görevden uzaklaştırılanlar yapmakta oldukları görevden alıkonulurlar. Bu kişilerin görev yerleri değiştirilebilir veya başka görev verilmeyebilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde 657 sayılı Kanunun 141 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre aylık ödenir. Ancak, bu gibilerden haklarında soruşturma izni verilmemesine, soruşturmaya veya kovuşturmaya yer olmadığına, beraatına, her ne sebeple olursa olsun kamu davasının düşmesine veya ortadan kaldırılmasına karar verilenlerin ödenmeyen veya noksan ödenen her türlü özlük hakları ödenir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurtdışı kadrolarında görevliyken görevden uzaklaştırılanlara da yurtiçinde bir kadroya atanıncaya kadar, bu fıkraya uyarınca yurtdışı aylığı ödenir.

Ön inceleme veya soruşturmaya konu olan fiillerinin hizmetlerine devamı engel olmadığı anlaşılanların görevden uzaklaştırma tedbirleri, haklarında karar verilmesi beklenmeksizin kaldırılabilir.

Bu Kanun kapsamındaki görevden uzaklaştırma tedbiri iki ayı geçemez. Bu süre zorunlu hallerde iki ayı geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Görevden ayrı kalınan süre hizmetten sayılır.”

MADDE 28- 2692 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Sahil Güvenlik Komutanlığının askeri görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı ile valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.

EK MADDE 2- İçişleri Bakanı, bu Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Sahil Güvenlik Komutanına veya valilere devredebilir.”

MADDE 29- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Vali, general ve amiraller hariç olmak üzere Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askeri görevleri haricindeki diğer görevlerini ilgilendiren disiplin suçları ortaya çıktığında, 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu hükümleri çerçevesinde uyarma, kınama, 8 güne kadar hizmete kısmi süreli devam ve 1/10’a kadar aylıktan kesme cezalarını verebilir.”

MADDE 30- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 34 üncü maddesinin (d) fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının kıyafetine ilişkin hususlar, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 31- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun;

(1) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c), (h), (ı), (k), (o), (ö), (r), (u), (aa), (cc), (çç) ve (dd) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (ç) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“c) Adres bileşenleri: Yurt içinde il, ilçe, köy ve köy bağlantıları, mahalle, bulvar, cadde, sokak, bina, dış kapı numarası, iç kapı numarası, posta kodu gibi adres bilgisine ulaşmak için gerekli olan verileri; yurt dışında ise ülke adı ile o ülkede kullanılan adres verilerini,”

“h) Değerli kâğıtlar: Kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı,”

ı) Diğer adres: Yerleşim yeri adresi dışında kalan adresleri,”

“k) Kimlik Paylaşımı Sistemi: Genel Müdürlükte elektronik ortamda tutulan kayıtların kurumlar ve tüzel kişilerle paylaşıldığı sistemi,”

“o) Merkezî veri tabanı: Genel Müdürlükte elektronik ortamda tutulan kayıtları,

ö) MERNİS: Merkezî Nüfus İdaresi Sistemini,”

“r) Kimlik kartı: Kişinin Türk vatandaşı olduğunu ve aile kütüğüne kayıtlı bulunduğunu gösteren Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartını,”

“u) Nüfus kütüğü: Aile kütüğü ve özel kütüklerden oluşan kayıtları,”

“aa) Ulusal adres veri tabanı: Adres bileşenlerinin tutulduğu merkezî veri tabanını,”

“cc) Vekâletname: Temsil yetkisini kapsayan noterden onaylı belgeyi,

çç) Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

dd) Yapı belgeleri: Yapı Ruhsat Formu, Yapı Kullanma İzin Belgesi, Yanan ve Yıkılan Yapılar Formu ve Binalar Cetvelini,”

“ff) Yetkili idare: Adres numaralama veya yapı belgeleri düzenleme yetki ve sorumluluğu verilen idareleri,

gg) Biyometrik veri: Elektronik sistemler aracılığı ile kimlik tespit ve kimlik doğrulama işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla alınan parmak izi, damar izi ve el ayası gibi karakteristiklerden elde edilen kişiye özgü verileri.”

(2) 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bakanlık, özel kütükleri kâğıt ve elektronik veya sadece elektronik ortamda tutmaya ve ilgili kurumların uygun görüşünü almak kaydıyla kâğıt ortamında düzenlenen nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgelerin bu kurumlarca muhafaza edilmesine yetkilidir.”

(3) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı fıkranın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“h) Biyometrik verisi.

(a), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen kayıtlar ile velayet ve vesayeti gerektiren hallere ilişkin kararlar sadece elektronik ortamda tutulur.”

(4) 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İkamet izni verilen yabancılar, Genel Müdürlükçe kimlik numarası verilerek yabancılar kütüğüne kaydedilir. Türkiye’de bulunan yabancılara ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

(5) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanı” ibaresi “kimlik kartı” ve “nüfus cüzdanlarını” ibaresi “kimlik kartlarını”; 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanlarını” ibaresi “kimlik kartlarını” ve dördüncü fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanı” ibaresi “kimlik kartı” şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Doğum bildirimi doğumun gerçekleştiği sağlık kuruluşuna da yapılabilir. Çocuğa konulan ad, üç adı geçmemek üzere ve kısaltma yapılmadan yazılır. Doğum raporu ve doğum tutanağının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(7) 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- (1) Yabancıların Türkiye’de meydana gelen nüfus olaylarına ilişkin olarak nüfus müdürlüklerine başvurmaları halinde, ilgili olay formu düzenlenir. Formun bir örneği kendilerine verilir, bir örneği de özel dosyasında saklanır.”

(8) 22 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bakanlık, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile köyken mahalleye dönüştürülen mahalle muhtarlıklarına evlendirme memurluğu yetki ve görevi verebilir.”

(9) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği halinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eş ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.”

(10) Beşinci Kısım başlığı “Kimlik Kartı, Uluslararası Aile Cüzdanı ve Mavi Kart” şeklinde değiştirilmiştir.

(11) 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 41- (1) Kimlik kartında yer alacak bilgiler ile kartın tasarımı, temini, basımı, dağıtım ve teslim yöntemi ile üretim ve kişiselleştirilmesinde kullanılacak sistemi belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

(2) Kimlik kartında yer alacak biyometrik verinin türü, niteliği ve alınma yaşı Bakanlıkça belirlenir.

(3) Biyometrik verisi alınacak kişilerin şahsen müracaatı esastır. Biyometrik verisi alınmayacak çocukların kimlik kartı müracaatı veli veya vasileri ile 15 inci ve 17 nci maddelerde yer alan bildirim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından yapılır.

(4) Merkezî veri tabanında tutulan biyometrik veriler kimlik doğrulama işlemleri dışında kullanılamaz.

(5) Kişi, müracaat sırasında yazılı muvafakatı ile kimlik kartını teslim alacak kişiyi belirleyebilir.

(6) Kimlik kartı talebinde bulunan kişi ile nüfus kütüklerinde kayıtlı kişinin aynı kişi olup olmadığı hususunda tereddüte düşülmesi halinde mülkî idare amirinin emri ile kolluk kuvvetlerine araştırma yaptırılır.

(7) Kimlik kartının kaybı veya değiştirilmesi nedeniyle yapılacak müracaatlarda, yenisi verilmeye kadar geçerli olacak, usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen geçici bir belge verilebilir.

(8) Kimlik kartına bu Kanunda öngörülenler dışında kayıt ve işaret konulamaz. Kimlik kartı hiçbir kişi veya kurum tarafından alıkonulamaz.

(9) Evlenme işlemi tamamlandıktan sonra, çiftlere uluslararası aile cüzdanı verilir.

(10) Uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart Bakanlıkça belirlenen tasarım ve sayıda Maliye Bakanlığınca bastırılır. Aile cüzdanları ve mavi kartlar Maliye Bakanlığınca yurt içinde nüfus müdürlüklerine ve evlendirme memurluklarına verilmek üzere maliye yetkililerine, yurt dışında ise dış temsilciliklere verilmek üzere Dışişleri Bakanlığına gönderilir. Uluslararası aile cüzdanları ve mavi kartların en fazla üçbin adedi, bedeli sonradan ödenmek üzere, müteakiben üçbin adetlik partiler halinde peşin para karşılığında nüfus müdürlüğüne verilir.

(11) Kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart bedeli müracaat sırasında tahsil edilir. Doğum bildiriminin kanunî süresi içinde yapılması halinde ve 2828 sayılı Kanun kapsamında düzenlenecek kimlik kartlarından değerli kâğıt bedeli alınmaz.

(12) Hatalı yazım nedeniyle iade edilen uluslararası aile cüzdanları ve mavi kartlar değerli kâğıt bedelinden düşülür. Hatalı üretim ya da yazım nedeniyle kimlik kartlarının değiştirilmesi halinde kimlik kartı bedeli alınmaz.

(13) Genel Müdürlük, nüfus müdürlükleri ile dış temsilcilikler, kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart bedeli açısından 2/6/1934 tarihli ve 2489 sayılı Kefalet Kanunu hükümlerine tabi değildir.

(14) Kimlik kartı bedellerinin Hazine veznelerine yatırılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

(12) 42 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Talep belgesi

MADDE 42- (1) Kimlik kartı ve uluslararası aile cüzdanlarının verilebilmesi için şekli ve kapsamı Bakanlıkça belirlenen ve bastırılan talep belgeleri kullanılır. Doğum tutanaklarına dayanılarak kimlik kartı düzenlenmesinde talep belgesi aranmaz.

(2) Talep belgelerini uygulamaya koymaya veya kaldırmaya ve saklama sürelerini belirlemeye Bakanlık yetkilidir.”

(13) 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “vekillik belgesini” ibaresi “vekâletnameyi” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Gerçek kişiler; kendileri ve alt ve üst soyları ile ilgili nüfus kayıt örneğini, kendileri ve ergin olmayan çocuklarının ise yerleşim yeri belgelerini, Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde ve güvenli kimlik doğrulama araçlarını kullanarak sorgulayabilir, sonucu fiziki veya elektronik ortamda merciine verebilirler.”

(14) 45 inci maddesinin başlığı “Kimlik Paylaşımı Sisteminin kullanılması” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir.

(2) Kurumlar ve tüzel kişiler kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilirler.”

“(6) Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden nüfus kayıt örneği, yerleşim yeri belgesi ve kimlik kartı örneğine erişebilen kurum ve tüzel kişiler bu belgeleri ilgisinden ve nüfus müdürlüğünden talep etmeksizin Kimlik Paylaşımı Sisteminden temin ederler.”

(15) 46 ncı maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(16) 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “il özel idaresi ve belediyelere” ibaresi “yetkili idareye” şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Faydalanılan kamu hizmetleriyle sınırlı olmak üzere adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde diğer adres, yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahiptir. Kurumlar yürütecekleri iş ve işlemlerde yerleşim yeri adresi gibi diğer adres bilgilerini de esas alır.”

(17) 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- (1) Yetkili idareler, sorumluluk alanlarındaki adres bileşenlerini standarda uygun olarak tanımlayıp, bunlara değiştirilemeyecek sabit tanımlı numarası vererek adres bilgilerini oluşturmak ve meydana gelecek değişiklikleri on işgünü içinde ulusal adres veri tabanına işlemekle yükümlüdürler. Adres bileşenlerinin yer aldığı standartlara uygun levhalar adrese ulaşmaya imkân sağlayan yerlere asılır.

(2) Yapı belgeleri yetkili idareler tarafından elektronik ortamda üretilir. Buna ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenir.

(3) Ulusal adres veri tabanındaki adres bilgileri, nüfus kütüklerindeki kişi kayıtları ile ilişkilendirilerek Genel Müdürlükçe elektronik ortamda tutulur.”

(18) 50 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bildirim yükümlülüğü ve süresi

MADDE 50- (1) Adres bildiriminde kişilerin yazılı beyanı esas alınır. Bildirim şahsen veya elektronik imza ile yapılır.

(2) Adres bildirimi, nüfus müdürlüklerine veya dış temsilciliklere yapılır. Hizmet alımı ile ilgili başvuru sırasında Bakanlıkça belirlenen adrese dayalı hizmet veren kuruluşlara da adres değişikliğine ilişkin beyanda bulunulabilir.

(3) Adres bildiriminin, yirmi işgünü içinde yapılması zorunludur.

(4) Yerleşim yeri ve diğer adresi aynı olan ailenin ergin fertleri birbirlerinin yerine adres beyanında bulunabilirler. Vekâletname ibraz edenler de kişilerin adresleri ile ilgili bildirimde bulunabilirler.

(5) Çocukların ve kısıtlıların adresleri veli, vasi, kayyım, bunların bulunmaması halinde, çocuğun büyük ana, büyük baba, ergin olan kardeşleri veya çocuğu yanında bulunduranlar tarafından bildirilir.

(6) Huzurevi, yetiştirme yurdu, cezaevi, öğrenci yurdu gibi yerlerde kalanların adres bildirimleri ilgili kurum yetkililerince, bildirim yapamayacak durumda olan kimsesizlerin ise muhtarlar tarafından yapılır.

(7) Beyanda şüphe duyulması halinde kişinin beyanını teyit eden bilgi ve belgeler istenebilir.”

(19) 51 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adrese dayalı hizmet veren kuruluşların yükümlülüğü

MADDE 51- (1) Kuruluşlarca, adres değişikliği beyan formları elektronik ortamda Genel Müdürlüğe veya kâğıt ortamında en geç on işgünü içinde kuruluşun bulunduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir.”

(20) 52 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Adres Paylaşımı Sistemi ve Kimlik Paylaşımı Sistemi” ibaresi “Kimlik Paylaşımı Sistemi”, dördüncü fıkrasında yer alan “Adres Paylaşımı Sisteminden veya Kimlik Paylaşımı Sistemine” ibaresi “Kimlik Paylaşımı Sistemine” şeklinde değiştirilmiştir.

(21) 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kesinleşme” ibaresi “kesinleştirme işlemi” şeklinde değiştirilmiştir.

(22) 56 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştı.

(23) 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- (1) Bir işleme esas olmak üzere üçüncü kişilerin beyanda bulunabilmeleri ancak vekâletnamenin ibrazı ile mümkündür.”

(24) 58 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Nüfus yazımlarından önce ölenler aile kütüklerine tescil edilmez. Ancak; yersel yazımdan önce ölen kişiye ait kimlik ile ölüme ilişkin belge ibrazı halinde kişinin kanunî mirasçılarının kaydına açıklama yapılır.”

(25) 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “vekillik belgesi” ibaresi “vekâletname” şeklinde değiştirilmiştir.

(26) 60 ncı maddesinin birinci fıkrasına “Nüfus olayları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve adres” ibaresi eklenmiştir.

(27) 62 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Atık defter kayıtlarına dayanılarak idarece düzeltme yapılamaz. Bu defterlerden çıkartılan kayıtlara “Kişinin kimliği ve aile bağlarının mahkemelerce tespit edilmesi amacı dışında herhangi bir hukukî işleme esas alınmaz.” açıklaması yapılır.

(3) Nüfus olaylarına ait dayanak belgelerinin bulunamaması halinde kişinin adı, soyadı, baba adı, ana adı, doğum tarihi veya doğum yerine ilişkin yanlışlıkların düzeltilmesi ya da eksikliklerin tamamlanması, işlemden kaldırılmış eski aile kütüklerine istinaden yapılır. Bu defterlerden çıkartılan kayıtlara ise “İşbu kayıtlar güncel kayıtların yerine esas alınmaz.” açıklaması yapılır.

(4) Nüfus müdürlüklerinde bulunan arşivlik malzemeler, Genel Müdürlük arşivine alım işlemlerinde; il, ilçe, köy veya mahalle adı ve türü dışında herhangi bir tasnife tabi tutulmaz.”

(28) 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 63- (1) Aile kütüklerinde kayıtlı olanlardan askerlik çağına giren erkek nüfusun listesi Millî Savunma Bakanlığınca Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden alınır.”

(29) 65 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan bilgilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına katılma payı alınır. Katılma payının miktarı, Kimlik Paylaşımı Sisteminden sunulan servisin niteliği dikkate alınarak 2 kuruştan az 100 kuruştan fazla olmamak üzere Bakanlar Kurulunca mekânsal ve metinsel veriler için ayrı ayrı belirlenir. Sorgu ve dönen kayıt sayısının belirlenmesinde Bakanlık kayıtları esas alınır.”

(30) 67 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Gerçeğe aykırı yerleşim yeri veya cüzdan talep belgesi veren köy ve mahalle muhtarları ile herhangi” ibaresi “Herhangi” şeklinde değiştirilmiştir.

(31) 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) Evlenme olayını bildirme yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyenlere yurt içinde nüfus müdürlüklerince, yurt dışında ise dış temsilciliklerce 80 Türk Lirası idarî para cezası verilir.

c) Adres değişikliğini bildirme yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyenlere 80 Türk Lirası, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara 500 Türk Lirası idarî para cezası, yurt içinde mülkî idare amirlerince, yurt dışında ise dış temsilciliklerce verilir.”

MADDE 32- 5490 sayılı Kanuna;

(1) Aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Atıflar

EK MADDE 1- (1) Diğer mevzuatta “nüfus cüzdanı”, “hüviyet cüzdanı”, “nüfus hüviyet cüzdanı”, “hüviyet varakası”, “nüfus kâğıdı” ibarelerine yapılan atıflar “Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı”na yapılmış sayılır.

Tescil yetkisi ve görevlendirme

EK MADDE 2- (1) Bakanlık, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara ve dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme veya tescil yetkisi verebilir.

(2) Dışişleri Bakanlığının talebi halinde, büyükelçiliklerin konsolosluk şubeleri ile başkonsolosluklarda nüfus ve vatandaşlık işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla nüfus personeli görevlendirilebilir. Söz konusu memurların yurt dışındaki görev ve sorumlulukları ile görev süreleri Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Soyadı değişikliği

EK MADDE 3- (1) Yazılı talepte bulunmak kaydıyla;

a) Boşandığı eşinin soyadını kullanmasına izin verilen kadının evlenmeden önceki soyadını,

b) Eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi halinde, nüfus müdürlüğünce gerekli işlem yapılır.

Ölüm olayının tespiti

EK MADDE 4- (1) 1/7/2015 tarihinden itibaren vuku bulan ölüm olayları nüfus müdürlüğünce kurum ve noterlere bildirilmez. Bu tarihten itibaren kurum ve noterler tarafından ölüm olaylarının tespiti Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden yapılır. Söz konusu tarihten önceki ölüm olayları nüfus müdürlüğünce ilgili kurumlara gönderilmeye devam edilir. Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

(2) Aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“Nüfus cüzdanı uygulaması

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kimlik kartı genel uygulaması tamamlanıncaya kadar nüfus cüzdanlarının düzenlenmesi ve dağıtılması hususunda 41 inci maddenin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Ölmüş sayılma

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla merkezî veri tabanında yer alan kayıtlara göre son otuz yılda işlem görmeyen, halen ölü mü sağ mı oldukları bilinmeyen ve yüz on yaşın üstündeki kişiler ölmüş sayılır. Bunlardan sağ olduğu tespit edilenlerin kaydı idarece düzeltilir.

Katılma payı

GEÇİCİ MADDE 8- (1) 65 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca katılma payı Bakanlar Kurulunca belirleninceye kadar, 65 inci maddenin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Atama izni

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Bakanlık adına ihdas edilmiş olup Genel Müdürlük adına tahsis edilmiş kadrolardan 1.000 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.

Ad ve soyadı düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle, yazılı olarak yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüklerine başvurmak kaydıyla, 21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulunun incelemesi sonucu vereceği kararla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir. Soyadı değiştirilen erkek ise kendisi ile birlikte varsa karısının ve müracaat tarihinde ergin olmayan çocuklarının da soyadları düzeltilir. Soyadı değiştirilen kadın ise kendisi ile birlikte ergin olmayan evlilik dışı çocukları varsa onların da soyadları düzeltilir.

Göçmenlerin doğum yeri ve tarihinin düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 11- (1) Göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan doğum yeri ve tarihi hatalı olan kişilerin kayıtları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde usulüne göre onaylanmış doğum belgeleri ile müracaatları halinde, nüfus müdürlüğünce düzeltilir.”

MADDE 33- 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun;

(1) 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”

(2) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “ve kamu düzeni” ibaresi “, kamu düzeni ve genel ahlak” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 43 üncü maddesinin başlığı “1312 sayılı Kanuna göre ıskat edilenler ve 403 sayılı Kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybedenler” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Mülga 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa göre vatandaşlıktan ıskat edilmiş kişiler, başvurmaları hâlinde, millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmamak kaydıyla, Türkiye’de ikamet etme şartı aranmaksızın Bakanlar Kurulu kararı ile yeniden Türk vatandaşlığına alınabilirler.

(3) Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”

MADDE 34- 5901 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Saklı nüfus tescili

EK MADDE 1- (1) Onsekiz yaşını tamamladığı halde aile kütüklerine kaydedilmemiş olan kişilerin, anne veya baba, bunların ölmüş olması halinde varsa kardeşleri ile soybağını gösterir tıbbî rapor ibraz etmeleri halinde başka bir belge istenmeden tescil işlemi yapılır.”

MADDE 35- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun;

(1) 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Umuma mahsus pasaport almak isteyenlerin başvuru yerleri ve istenecek belgeler İçişleri Bakanlığınca tespit edilir.”

(2) 20 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Demiryolu personeli kimlik belgeleri anlaşmalarda öngörülen yetkili makamlarca tasdik edilmedikçe pasaport yerine kullanılamaz. Gemi adamı cüzdanı ve uçak mürettebatı belgesini düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlar, ilgililerin bu Kanunun 22 nci maddesi kapsamındaki durumlarını yetkili merciden teyit etmek zorundadır.”

(3) Ek 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamında hususi pasaport alacaklarda en az lise veya dengi okul mezunu olma şartı aranır.”

MADDE 36- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b), (e) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Nitelikli sertifika verdiği kişilerin kimliğini resmî belgelere göre veya Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla karta erişim parolası ya da şifresi ile biyometrik doğrulama yönteminin birlikte kullanılması suretiyle güvenilir bir biçimde tespit etmekle,”

“e) Kanunlarda öngörülen sınırlamalar saklı kalmak üzere sertifikanın kullanımına ilişkin özellikler, uyumsuzlukların çözüm yolları ile ilgili şartlar ve güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile eşdeğer olduğu hakkında talep eden kişiyi sertifikanın tesliminden önce bilgilendirmekle,

f) Sertifikada bulunan imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisini başkasına kullandırmaması konusunda, sertifika sahibini bilgilendirmekle,”

MADDE 37- 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

(1) 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (j) bendi (k) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“j) Pasaport hizmetlerini yürütmek,”

(2) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 9 uncu maddesine birinci fıkrasının (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut (e) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“e) Kaçakçılık faaliyetleriyle ilgili olarak görevli kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliği yapılması için gerekli tedbirleri almak,

f) Suç işleyip ele geçmeyen kişilerin, çalınan veya kaybedilen motorlu taşıtların, ateşli silahların, kimliği ispata yarayan her türlü belgelerin kayıtlarını tutarak güvenlik kuvvetlerinin kullanımına sunmak,

g) 112 acil çağrı merkezleri ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

h) Sınır yönetimine ilişkin politika ve stratejileri belirlemek ve uygulanmasını takip etmek, ilgili kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,”

(4) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (f) bendi (g) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“f) Pasaport, pasaport yerine geçen belgeler ve sürücü belgelerinde yer alacak bilgiler ile biyometrik verinin türü, niteliği ve alınma yaşını tespit etmek, bu belgelerin tasarımı, temini, basımı, dağıtımı, teslimi ile üretim ve kişiselleştirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek ve bunlara dair usul ve esasları belirlemek.”

(5) 13 üncü maddesi ve eki (1) sayılı Cetvelin Ana Hizmet Birimleri bölümünün 5 inci sırası yürürlükten kaldırılmıştır.

(6) 28/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “valiye bağlı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli” ibaresi eklenmiş; aynı fıkranın ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, anılan fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş; mevcut dördüncü fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış; mevcut beşinci fıkranın başına aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut sekizinci fıkranın üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu Başkanlık aracılığıyla yapabilirler. Bu işler karşılığı yapılacak kaynak transferlerinin hangi aşamada ne surette avans veya tahakkuk suretiyle yapılacağı, ihaleye çıkılmasında kaynağın sağlanması yöntemi, avans karşılığı ödeneğin saklı tutulması, ödenek devri, aranacak belgeler ile bu kapsamdaki diğer esas ve usuller İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu madde kapsamında Başkanlık aracılığıyla yapılacak işlere ilişkin ödenekler, kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde ayrı tertiplerde izlenir, bu ödeneklerden diğer tertiplere aktarma yapılamaz ve başka amaçlarla kullanılamaz. Söz konusu tertiplerde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımlar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Başkanlığın gelirleri şunlardır:

- a) İçişleri Bakanlığı bütçesinden yapılacak Hazine yardımları.
- b) Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetleri için aktardıkları tutarlar.
- c) Bağış ve yardımlar.
- d) Diğer gelirler.

Bu Kanun ve diğer mevzuatla Başkanlığa verilen görevlerin gerektirdiği her türlü giderler Başkanlık bütçesinden karşılanır.

Başkanlığın bütçesinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer hususlar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Başkanlık ilin ihtiyaçları çerçevesinde gerektiğinde her türlü yatırım ve hizmetleri yerine getirebilir; bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer tüzel kişilerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir ve ortak projeler yürütebilir.”

“Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanır.”

“Yapılan veya yapılacak harcamalar karşılığı tutarlar ilgili kurumun pay ve ödeneklerinden tahsis yapan kurum tarafından kesilerek ilgili Başkanlığa veya hizmeti yerine getiren diğer kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir. Bu fıkra kapsamında ilgili genel bütçeli idarelere aktarılan tutarları, bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve yıl içerisinde harcanmayan kısımlarını ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye ilgili kurum yetkilidir. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılan tutarların bütçeleriyle ilişkilendirilmesi bu kurumların tabi olduğu mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir.”

(7) Ek 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadro iptal edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (1) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı bölümünden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (1) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı bölümüne eklenmiştir.

(8) Geçici 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Emniyet Genel Müdürlüğünce yürütülen pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilir.

Bu Kanunda belirlenen esaslara göre devir işlemleri tamamlanuncaya kadar, pasaport ve sürücü belgesi işlemlerine ilişkin görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yürütülmeye devam olunur.

Bu Kanun kapsamında pasaport ve sürücü belgelerine ilişkin olarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilen görevler hakkında diğer mevzuatta Emniyet Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıflar Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, mahalli emniyet makamlarına yapılmış olan atıflar ise nüfus müdürlüklerine yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 11- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının 2015 mali yılı harcamaları, Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapılmuncaya kadar İçişleri Bakanlığının 2015 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

Başkanlıkların kullanımında bulunan her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme ile borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıt ve dokümanların devir işlemleri İçişleri Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre yürütülür. 6360 sayılı Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hazineye devredilen ancak halen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, Başkanlıklarca sözleşmeye bağlanmış olan işler mevcut sözleşme hükümlerine göre yürütülmeye devam olunur. Başkanlıklara devredilen sözleşmelerden dolayı taraf olunan davalar ile başlatılmış olan takiplerde Başkanlıklar kendiliğinden taraf sıfatını kazanır. Ancak valinin uygun görmesi halinde söz konusu davalar ile başlatılmış takipler valiliklerce sonuçlandırılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin yirmibeşinci fıkrası ile bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki 28/A maddesine göre; İçişleri Bakanlığı bütçesine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin işleri ile ilgili olarak aktarılan veya kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımlar, iş veya projenin ilgili olduğu idare bütçesine İçişleri Bakanlığınca aktarılır. Genel bütçe kapsamında yer almayan diğer kurum ve kuruluşlarının işlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı bütçesine kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımlar karşılığı tutarlar ise İçişleri Bakanlığı bütçesine gider kaydedilerek ilgili kurum veya kuruluşun muhasebe birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar ilgili kurum veya kuruluş tarafından bütçesine gelir ve ödenek kaydedilir. Bu fıkra kapsamda merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine kaydedilen veya aktarılan ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye ilgili kamu idaresi yetkilidir.

Bu Kanunun 28/A maddesi kapsamında öngörülen hizmetlerde kullanılmak üzere, İçişleri Bakanlığının taşra teşkilatı kadrolarından 500 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.”

MADDE 38- 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna;

(1) Aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanuna ya da başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenler ile teftiş ya da denetim elemanlarının bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir. Kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa mezkûr görevliler aleyhine tazminat davası açılmaz. Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklıdır.

Ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmalar ile teftiş ya da denetim sonucunda düzenlenen raporlara dayanarak karar verenler veya işlem tesis edenlerle, bu kararları ya da işlemleri hazırlayan ve inha ya da teklif edenler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.”

(2) Aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Ek 1 inci madde hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

- a) Görülmekte olan davalar,
- b) Kesinleşmemiş hükümler,
- c) Miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna gidilemediği için kesinleşen hükümler,

bakımından da uygulanır ve davaya idare aleyhine devam olunur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulamayan hükümler için, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki hafta içinde temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulabilir. Bu fıkra uyarınca yapılan kanun yolu başvuruları üzerine verilen kararlar, tahsil edilmiş tazminat bedelinin geri istenmesi hakkını doğurmaz.

Görevli mahkemede idare aleyhine devam olunacak davada, temyiz ve karar düzeltme incelemesinde ilk olarak ek 1 inci maddede öngörülen dava şartlarının mevcut olup olmadığına bakılır.”

MADDE 39- 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa ekli “Değerli Kağıtlar Tablosu”nun (6) numaralı sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. a) Nüfus cüzdanları	6,75
b) Kanunî bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	15
c) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	15
d) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	50”

MADDE 40- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “ve okullara sağlanan internet erişim hizmetleri” ibaresi “internet erişim hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri; 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri; elektrik ve doğalgaz alımları,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 41- 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılır.” ibaresi “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına aktarılır.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 42- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 43- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALT KOMİSYON METNİNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLAT: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADRONUN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
MİAH	Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanı	1	1	1
TOPLAM			1	1

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLAT: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
MİAH	Daire Başkanı	1	2	2
MİAH	Şube Müdürü	1	2	2
GİH	Şube Müdürü	1	4	4
TH	Teknisyen	10	35	35
TOPLAM			43	43

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU: EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLAT: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
EMH	Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü	1	1	1
EMH	Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı	1	3	3
TOPLAM			4	4

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

27/1/2015

Esas No: 1/995, 2/422, 2/514, 2/909, 2/1518, 2/1579,

2/1632, 2/2443, 2/2469

Karar No: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 24/11/2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 1/995 esas numaralı “Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Başkanlıkça; aynı tarihte esas komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, tali olarak da Anayasa Komisyonu, Adalet Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Millî Savunma Komisyonu ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 3/12/2014 tarihli 27’nci toplantısında İçişleri, Adalet, Maliye, Millî Savunma, Sağlık, Millî Eğitim ve Avrupa Birliği bakanlıkları ile Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Noterler Birliği, İnsan Hakları Derneği Başkanlığı, Polis Koleji Mezunları Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla Tasarının görüşmelerine başlamıştır.

Komisyonumuzda, İctüzüğün 35’inci maddesi hükmü uyarınca birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın 2/422 esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin, İstanbul Milletvekili Bülent Turan’ın 2/514 esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, Çanakkale Milletvekili İsmail Kaşdemir’in 2/909 esas numaralı Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal Kaplan’ın 2/1518 esas numaralı 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin, Adana Milletvekili Osman Faruk Loğoğlu’nun 2/1579 esas numaralı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkcü’nün 2/1632 esas numaralı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ile Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri Sinop Milletvekili Engin Altay ve Ankara Milletvekili Levent Gök ile 4 Milletvekilinin 2/2443 esas numaralı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun 2/2469 esas numaralı 5490 Sayılı ve 25/4/2006 Tarihli Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin 1/995 esas numaralı Tasarıyla birleştirilmesi ve görüşmelerde 1/995 esas numaralı Tasarının esas alınması kabul edilmiştir.

Tasarı ile;

- Suç işlenmesinin önlenmesi, kişilerin kendilerini güvende hissetmelerinin sağlanması, can ve mal emniyetinin temin edilmesi, suçun aydınlatılması ve suçluların yakalanması gibi asli görevleri olan kolluk kuvvetlerinin durdurma, arama ve gözaltına alma, gerektiğinde silah kullanma gibi yetkilerinin yeniden düzenlenmesi,

- İl İdaresi Kanunu gereğince il ve ilçe sınırları içinde kamu düzenini korumak için gereken tedbirleri almakla yükümlü olan mülki idare amirlerinin yetki ve sorumluluklarının daha belirgin hale getirilmesi yönünde düzenlemeler yapılması,

- Toplumsal olaylarda cebir ve şiddet kullananlara uygulanan bazı cezaların caydırıcı hale getirilmesi,

• Kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar ile terör olaylarında, kişilerin vücut bütünlüğüne ve kamu malları ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması halinde, genel hükümlere göre sorumlulara zorunlu olarak rücu edilmesine ilişkin zamanasımı sürelerinin bir kat artırılarak uygulanması yönünde düzenleme yapılması,

• Fiziksel engel ve benzeri sağlık sorunları ile İçişleri Bakanlığınca belirlenecek diğer sebeplerle müşteki, mağdur ve tanık ifadelerinin kolluk tarafından konutlarında veya işyerlerinde alınması,

• Son iki yıldır özellikle eğitim kurumlarında ve çevrelerinde kullanımında ve ticaretinde önemli bir artış gerçekleşen sentetik uyuşturucu maddelerine (Bonzai) yönelik cezai yaptırımların daha caydırıcı hale getirilmesi,

• Son yıllarda kamu güvenliği ve düzenini tehlikeye düşüren terör, asayiş ve uyuşturucu suçlarının kiralanılan araçlarla işlendiğinden hareketle; önleyici kolluk hizmetleri kapsamında suçların önlenememesi, suç işlenmesi durumunda ise fail veya faillerin en kısa sürede tespit edilebilmesi ve yakalanabilmesi için araç kiralama işlemlerinin kayıt altına alınması,

• Polis amirlerinin rütbe terfilerinde, çağdaş ülkelerdekine aksine kıdeme dayalı bir sistem benimsenmiş olduğu, bu sistemin, ihtiyaç duyulan amir rütbelerinde sayısal azlığa ve ihtiyaç duyulmayan rütbelerde ise aşırı yığılımlara neden olduğundan hareketle;

- Bozulan personel piramidinin görev ve hizmet gereklerine uygun hale getirilmesi amacıyla; her rütbede yer alacak amir sayısı/oranı belirlenmesi, her rütbe terfiinde yazılı ve sözlü sınav şartının getirilmesi ve terfi için öngörülen asgari şartlara sahip personel arasından en kıdemli olanın değil en liyakatli olanın terfi etmesi,

- İhtiyaçtan fazla sayıdaki Birinci, İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine, belli bir miktar ek ödeme yapılmak suretiyle resen emeklilik sistemi getirilmesi,

• Lise düzeyinde olan Polis Koleji ile 4 yıllık eğitim veren Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinin, kuruluş amaç ve gereklerinin günümüz şartlarında ortadan kalktığı, bu amaçla Emniyet Teşkilatında istihdam edilecek personel için harcanan eğitim maliyetinin düşürülmesi, çağdaş ülkelerde olduğu gibi bir eğitim sistemi oluşturulması ve Emniyet Teşkilatında çok başlıklı yaratan tüm eğitim kurumlarının Polis Akademisine bağlanması,

• Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı üzerinde demokratik rejimin gereği olarak, sivil otoritenin ve denetimin güçlendirilmesi,

• Büyükşehir belediyesi kurulan illerde jandarmanın yasal yetkisi hususundaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla jandarma teşkilatının bu illerde de görev yapması hususunun açıklığa kavuşturulması,

• Jandarma teşkilatında, müşterek kararnameyle atanan generaller hariç olmak üzere, daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarını atama yetkisinin İçişleri Bakanına verilmesi,

• Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı ve Komutanlık karargâhında çalışan diğer başkanlar ile bölge komutanlarının atanmalarında İçişleri Bakanının yetkili kılınması,

• İçişleri Bakanına bütün jandarma teşkilatı personelinin, askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri suçlarından dolayı görevden uzaklaştırma yetkisi verilmesi,

• Valilerin sahip oldukları görevden uzaklaştırma yetkisini, il jandarma komutanı haricinde doğrudan kullanmalarına imkân verilmesi, aynı şekilde Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin de askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı görevden uzaklaştırılmasında İçişleri Bakanının yetkili kılınması, bu bağlamda görevden uzaklaştırılan personelin mali ve sosyal haklarının da düzenlenmesi,

- İçişleri Bakanlığının ve valilerin jandarma ve sahil güvenlik teşkilatları üzerinde sahip oldukları denetim yetkilerinin, askeri görevler dışındaki bütün görevleri kapsayacak şekilde genişletilmesi,
 - Valilere jandarma ve sahil güvenlik teşkilatı personelini değerlendirme yetkisi verilmesi,
 - İl ve ilçe jandarma komutanlarının izne ayrılma işlemlerinin mülki amirin onayına bağlanması,
 - Valinin jandarma ve sahil güvenlik personeli üzerinde disiplin amiri olması,
 - Jandarma teşkilatı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin kıyafetinin, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müştereken belirlenmesi,
 - Nüfus hizmetlerine ilişkin iş ve işlemlerin daha sağlıklı yürütülmesi, hizmet sunumunda hız ve kalitenin artırılması, vatandaş memnuniyetinin sağlanması ve bürokratik süreçlerin kısaltılmasına yönelik çalışmalar kapsamında 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununda yeni düzenlemeler yapılması,
 - Biyometrik unsurlar da içeren elektronik vatandaşlık kartının kimlik doğrulama için kullanımının sağlanması ve tüm kimlik doğrulama fonksiyonlarının tek bir elektronik kartta toplanması,
 - Adrese ilişkin işlemlerde uygulamada ortaya çıkan sorunları aşmak amacıyla Kanunun Adres Kayıt Sistemine ilişkin hükümlerinde bazı değişiklikler yapılması,
 - 6360 sayılı Kanun ile köyken mahalleye dönüştürülen idari birimdeki vatandaşlarımızın, evlendirme hizmetlerinde uzaklık nedeniyle karşılaştıkları zorlukları önlemek amacıyla söz konusu muhtarlıklara da evlendirme memurluğu yetkisi verilmesi,
 - E-Vatandaşlık Hizmetleri Projesinin 2006-2010 Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü bileşeni altındaki 52 numaralı eyleminin hayata geçirilmesi amacıyla; yurt içinde nüfus ve vatandaşlık hizmetlerine yönelik olay formu düzenleyen kurumlara, yurt dışında ise dış temsilciliklere olay formlarını elektronik imza kullanarak gönderme veya tescil etme yetkisi verilmesi,
 - Yapılan diğer bir düzenleme ile güvenli kimlik doğrulama araçları kullanılarak nüfus kayıt örneği ve yerleşim yeri belgesinin vatandaşlar tarafından e-devlet üzerinden en kolay ve süratli bir şekilde temini,
 - 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3'üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulu kararıyla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilmesi,
 - 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu uyarınca yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığı kazanmak isteyen yabancılardan durumu uygun görülmeyenlerin talepleri Bakanlıkça reddedilmekte ancak, kişilerin idari yargıya başvurmaları sonucunda yetki unsuru yönüyle hukuka uyarlık bulunmaması nedeni ile mahkemelerde dava konusu olan işlem iptal edilmektedir. 5901 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile durumu uygun görülmeyenlerin taleplerinin Bakanlıkça reddedilmesi hüküm altına alınarak yetki unsuru yönüyle uygun hale getirilmesi,
 - Kişilerin Emniyet Genel Müdürlüğünce verilen pasaport ve pasaport yerine geçen belgeler ile sürücü belgelerini de kimlik kartı gibi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alabilmesi,
 - Kamu kaynaklarının daha etkili, verimli ve ekonomik kullanılması bakımından; Kaçakçılık İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığının kaldırılarak bu birimin görevlerinin İller İdaresi Genel Müdürlüğüne devredilmesi,
 - Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının görevlerini etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak yeniden yapılandırılması,
 - İçişleri Bakanlığımıza görev olarak verilmiş olan 112 Acil Çağrı Merkezleri ve Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve takip etmek görevinin İller İdaresi Genel Müdürlüğüne tevdi edilmesi,
- amaçlanmaktadır.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere geçilirken verilen Anayasa'ya aykırılık önergesi işleme alınmış, ancak Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde yapılan oylamada oyçokluğu ile kabul edilmemiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcisi tarafından;

► Suçun önlenmesine yönelik arama yetkisine ilişkin düzenlemeler yapıldığı,

► Suçun işlenmesinin önlenmesi, kaçan faillerin yakalanması; kişilerin hayatına, mal varlığına veya topluma yönelik tehlikenin önlenmesi amacıyla durdurulan kişinin üstünün, eşyasının ve aracının aranmasının mülki amirlerin belirlediği kolluk amirinin yazılı emriyle yapılabileceği, başka ülkelerde de bunun örneklerinin olduğu, bu düzenlemenin belli suçlarda ve bu suçların suçüstü hâllerinde sınırlı bir yetki olduğu,

► Kolluğa verilecek olan bu yetkilerin kullanılmasının adli ve idari mercilerin denetimine tabi olacağı,

► Evde ve iş yerinde ifade alma imkânının getirildiği,

► Tasarıda Molotof'un silah olarak tanımlandığı, hâlihazırda Yargıtay içtihatlarında Molotof'un suç işlenmesi durumunda suçun sonuçlarına bağlı olarak silah sayıldığı, suç işlenmeden önce alınacak tedbirler ve etkisizleştirme konusunda silah sayılmadığı bu bakımdan söz konusu düzenlemenin gerekli olduğu,

► Toplumsal olaylarda kişilerin hayatını tehlikeye düşüren ve bazen silahtan daha ağır etkileri olan yöntemlere karşı kolluk güçlerinin gerekli ve ölçülü tedbirleri alabilmesine yönelik düzenlemeler yapıldığı,

► Hâlihazırda yirmi dört saate kadar istihbarat dinlemesi yetkisinin var olduğu, bu süre içerisinde hâkim kararına başvurulduğu, hâkimin de kararını yirmi dört saat içerisinde verdiği, karar verinceye kadar yirmi dört saatlik sürenin dolması durumunda dinlemenin kesildiği, bunun da tafisi güç sonuçlar doğurduğu, bu sebeple kolluğa verilen dinleme yetkisinin kırk sekiz saate çıkarılmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,

► Kiralanan araçlarla ilgili olarak, kiralayanın kimliğiyle araç bilgilerinin kolluğa bildirilmesi ve aracın bulunduğu coğrafyayı tespit cihazının takılması zorunluluğunun getirildiği,

► Emniyet teşkilatına ilişkin düzenlemelerde, personel piramidinin düzeltilmesinin sağlandığı, hâlihazırda emniyet teşkilatı kadrolarında 1055 başkomiser, 2174 komiser, 6679 komiser yardımcısının olduğu, 7516 başkomisere, 10000 komisere ve 12500 komiser yardımcısına ihtiyaç duyulduğu,

► Birinci sınıf emniyet müdürlerinden 81 il emniyet müdürünün illerde istihdam edildiği, diğerlerinin daire başkanlıkları, bazı okul müdürlükleri ve müfettişliklerde istihdam edildiği, bunların hâlihazırda sayısının 1754 olduğu, toplamda 650 civarında birinci sınıf emniyet müdürüne ihtiyaç duyulduğu, bu yığılmanın sebebinin süresi gelen emniyet müdürlerinin terfi ettirilmesinden kaynaklandığı, yapılan düzenleme ile ihtiyaç kadar emniyet müdürünün terfi ettirileceği,

► Emniyet Genel Müdürlüğünde tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren daire başkanlıkları ile şube müdürlüklerine emniyet hizmetleri sınıfı dışından da personel atanmasına ilişkin düzenlemeler yapıldığı,

► Polis kolejine iki yıldır öğrenci alınmadığı, 1988'de Afyon Polis Kolejinin, 1992'de Adana, İzmir ve Kayseri Polis kolejlerinin, 1994'te İstanbul Polis Kolejinin, 2013'te Bursa Polis Koleji'nin kapatıldığı, yapılan düzenleme ile de hâlihazırdaki tek polis kolejinin kapatıldığı,

► Jandarma teşkilatında daire başkanı, il ve ilçe jandarma komutanları ile Sahil Güvenlik Komutanlığında generaller haricindeki rütbelileri atama yetkisinin İçişleri Bakanlığına verildiği,

► İçişleri Bakanına jandarma teşkilatı personelini askerî nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı görevden uzaklaştırma yetkisi verildiği,

► Valilerin, jandarma ve sahil güvenlik teşkilatı üzerinde denetleme yetkilerinin, askerî görevler dışındaki bütün görevleri kapsayacak şekilde genişletildiği,

► Mülki idare amirlerine, jandarma ve sahil güvenlik teşkilatı personeline, Genelkurmay Başkanının görüşü alınarak çıkarılacak bir yönetmelikle sicil verme yetkisinin verildiği,

► İl ve ilçe jandarma komutanları ile karakol komutanlarının izin işlemlerinin mülki amirin onayına bağlandığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının beraber çıkaracağı ortak yönetmelikle Jandarmaya özgü bir kıyafetin belirleneceği,

► Nüfus hizmetlerine ilişkin teknik düzenlemeler yapıldığı, elektronik ortamda tescili; hastanelere, mahkemelere, dış temsilcilikler ve evlendirme memurluklarına, nüfus olaylarını nüfus müdürlüklerine gitmeden elektronik ortamda bildirme ve tescil yetkisinin verildiği,

► Yazım ve imla hataları olan ad ve soyadların, mahkeme kararı olmadan değiştirilmesine ilişkin düzenleme yapıldığı,

► Boşanmasına rağmen mahkeme kararıyla eşinin soyadını kullanma izni alan kadının istemesi hâlinde nüfus müdürlüğüne vereceği bir dilekçeyle mahkeme kararına gerek olmadan evlenmeden önceki soyadını yeniden kullanabilmesi imkânının sağlanacağı,

► Eşinin soyadıyla birlikte önceki soyadını kullanan kadının, sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hâlinde mahkeme kararına gerek kalmadan, bir dilekçeyle nüfus müdürlüğüne gerekli düzeltmenin yapılmasının mümkün olacağı,

► Kişinin yazılı muvafakatinin alınması şartıyla kimlik kartını kişi adına eşi ve çocuklarının alabileceği, nüfus cüzdanı değiştirme işlemlerinde muhtarlıklardan alınan nüfus cüzdanı talep belgesinin kaldırıldığı,

► Veraset belgesinin nüfus müdürlüklerinden de ücret ödmeden alınabileceği,

► Gerçeğe aykırı adres değişikliği bildirimlerinde ve adres değişikliğini süresi içinde bildirilmeyenlere karşı uygulanacak para cezalarında indirim yapıldığı,

► Dış temsilciliklerde yapılan nüfus işlemlerinin elektronik ortamda yapılabileceği,

► Tasarı ile birlikte pasaport ve sürücü belgesi işlemlerinin nüfus müdürlükleri tarafından yapılacağı,

► 18 yaşını tamamladığı hâlde nüfus aile kütüklerine kayıt edilmemiş olan kişilerin anne veya baba, bunların ölmüş olması hâlinde var ise kardeşlerinden biri tarafından tıbbi rapor ibraz edilmesi hâlinde başka bir belge istenmeden nüfusa tescil işleminin gerçekleştirileceği,

► Nüfus kayıtlarının değiştirilmesinde yine kolaylık getirildiği, göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınan veya doğum yeri ile doğum tarihi hatalı olan kişilerin bu kanunun yürürlüğü girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde usulüne göre onaylanmış doğum belgeleriyle nüfus müdürlüğüne müracaatları hâlinde mahkeme kararı aranmaksızın doğum yeri ve doğum tarihleri düzeltilebileceği, aynı konuya ilişkin nüfus kaydının düzeltilmesi durumlarında da dava açma sınırının kaldırıldığı,

► 6360 sayılı Kanunla köyken mahalleye dönüşmüş olan mahalle muhtarlıklarına evlendirme yetkisinin verildiği,

► Yatırım izleme koordinasyon başkanlıklarına tüzel kişilik verildiği, ancak bunların herhangi bir maktu gelirinin olmayacağı, bağış kabul edebileceği ve kendilerine ait bütçelerinin olacağı,

► Kaçakçılık, İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Başkanlığının kaldırıldığı bu Başkanlığın görevlerinin İller İdaresi Genel Müdürlüğünde bir daire başkanlığına verildiği, ifade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde üyeler tarafından;

► Tasarı ile kazanılmış hakların ortadan kaldırıldığı,

► Tasarının Anayasa'nın 5'inci maddesine, 9'uncu maddesine, 10'uncu maddesine, 14'üncü maddesine, 19'uncu maddesine ve 20'nci maddesine aykırılık teşkil ettiği,

► Anayasa'nın "herkes önceden izin almaksızın toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir." hükmü karşısında yapılan düzenlemenin bu hakkın kullanılmasını hemen hemen imkânsız hâle getirdiği,

► Tasarı metninde yargı bağımsızlığını zedeleyen hükümlerin yer aldığı, bazı birimlerde bazı personelin tasfiyesinin öngörüldüğü,

► Kişisel verilerin korunmasıyla ilgili yeterli alt yapı oluşturulmadan nüfus hizmetleri alanında düzenlemeler yapıldığı, illerde valilere savcılara ait olan bazı yetkilerin verilmesiyle ilgili düzenlemeler yapıldığı,

► Silah kullanma yetkisinin genişletildiği ve kolaylaştırıldığı, bunun da toplumda sosyal huzurun bozulmasına neden olduğu,

► Devletin görevinin, toplumun huzurunu, toplumun güvenliğini, kamu düzenini sağlamak olduğu ancak yapılan bu düzenlemenin kamu düzenini sağlamak yerine kamu düzeninin bozulmasına yol açacağı,

► Anayasa'nın herkesin uymak zorunda olduğu temel hukuk metinleri olduğu, yasaların da Anayasa'ya uygun olarak düzenlenmesi gerektiği ve usulüne uygun olarak değiştirilmesi gerektiği,

► Tasarıyla Gülen Cemaati mensuplarının Devlet kurumlarından tasfiyesinin amaçlandığı,

► Emniyet Genel Müdürlüğündeki personel piramidinin düzeltilmesinde sadece liyakatin esas alınmasının önemli ancak sorunlu bir durum olduğu, liyakatin ancak kıdemle beraber düşünüldüğünde olumlu bir netice verebileceği,

► Tasarı ile birinci sınıf emniyet müdürlerinin emekliye sevk edildiği, ikinci sınıf emniyet müdürlüğünden birinci sınıf emniyet müdürlüğüne geçişin bir yıla indirildiği,

► Polis Koleji ve Polis Akademisinin tasfiye edilerek kazanılmış hakların ihlal edildiği,

► Tasarının teferruatlı bir şekilde incelenmesi ve olgunlaşması için de bir alt komisyonun kurulması gerektiği,

► Tasarının ruhunun özgürlükçü bir ruhu yansıtmadığı, özgürlüklerin birey ve toplum lehine genişletilmediği,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuz, Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde bir alt komisyon kurulmasını ve üyelerinin; Çanakkale Milletvekili Mehmet DANIŞ, Çankırı Milletvekili İdris ŞAHİN, Konya Milletvekili Mustafa AKIŞ, Uşak Milletvekili Mehmet ALTAY, Sivas Milletvekili Ali TURAN, İstanbul Milletvekili Celal DİNÇER, Afyonkarahisar Milletvekili Ahmet TOPTAŞ, Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU ile Diyarbakır Milletvekili Altan TAN'dan oluşmasını kararlaştırmıştır.

Çanakkale Milletvekili Mehmet DANIŞ'ı başkanlığa seçerek çalışmalarına başlayan Alt Komisyon, raporunu 5/1/2015 tarihinde Komisyonumuza sunmuştur.

Bu defa Komisyonumuz, 8/1/2015, 13/1/2015, 14/1/2015, 15/1/2015, 20/1/2015, 21/01/2015 ve 22/01/2015 tarihlerinde yapmış olduğu toplantılarda, Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelere devam etmiştir. İçişleri Komisyonu Başkanı Sinop Milletvekili Mehmet ERSOY başkanlığında gerçekleştirilen görüşmelere; İçişleri, Adalet, Avrupa Birliği, Maliye, Millî Savunma ve Millî Eğitim bakanlıkları ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı,

Sahil Güvenlik Komutanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Noterler Birliği, Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği Başkanlığı temsilcileri katılmıştır.

Alt Komisyon metninin geneli üzerindeki görüşmelerde verilen Anayasa'ya aykırılık önergesi üyelerin oy çokluğu ile kabul edilmemiştir.

Alt Komisyon Raporunun geneli üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde Alt Komisyon Metninin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca;

► Alt Komisyon metninin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 7'nci maddesi;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrasında düzenlenen "ilde vali, birden çok ili kapsamı durumunda İçişleri Bakanı tarafından şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzenini ciddi şekilde bozması halini tespit etme" yetkisinin, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak ya da toplumsal olayları önlemek amacıyla vali tarafından, birden çok ili kapsamı durumunda da İçişleri Bakanı tarafından kararlar alınabileceğinden hareketle fıkranın değiştirilmesi suretiyle, kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 8'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 9'uncu maddesinin birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası, araç kiralayanın kamu kurum veya kuruluşu olması hâlinde, sürücülerin firmalarca takip edilmesinin mümkün olamayacağından hareketle sadece kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılan sözleşme ile araç bilgilerinin sisteme kaydedilmesinin temini ve firmalara getireceği mali yük dikkate alınarak coğrafi yer tanımlaması sağlayan sistemlerin kurulmasının zorunluluğuna ilişkin hükmün metinden çıkarılmasını teminen değiştirilmesi suretiyle,

- Üçüncü fıkrası aynen,

kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 10'uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkrası aynen,

- Üçüncü fıkrası, polis eğitim kurumlarında okuyan öğrencilerin temel eğitimden sonra, Emniyet Genel Müdürlüğü kadrolarında göreve başlama yeterliliklerinin tespiti için sınav şartının getirilmesi yönünde değişiklik yapılması suretiyle,

- Dördüncü fıkrası aynen,

- Beşinci fıkrası, Emniyet teşkilatına polis memuru yetiştirmek amacıyla kurulan polis meslek eğitim merkezlerine daha fazla adayın başvuru yapmasının ve daha nitelikli öğrenci alımının sağlanması amacıyla fıkra geçen "yirmi altı" ibaresinin "yirmi sekiz" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Altıncı fıkrası aynen,

- Yedinci fıkrası, Emniyet Teşkilatı'nın bütün görevlilerinin, bağlı oldukları idari makamlar ile mesleki amirleri tarafından denetlenebilmesi ve teftiş edilebilmesini sağlamak amacıyla, 3201 sayılı Kanuna Ek 33'üncü madde olarak eklenmesini içeren hükmün Tasarının 10'uncu maddesinin yedinci fıkrasına eklenmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 11'inci maddesi ile 3201 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen;

- Geçici 24'üncü, 25'inci ve 26'ncı maddeler aynen,

- Geçici 27'nci maddesi, resen emeklilik işlemlerinin tamamlanması için idareye yeterli süre tanınabilmesi bakımından uygulama süresinin üç aydan altı aya çıkarılmasını ve madde kapsamına giren personelin tespitinde 1/1/2015 tarihinin esas alınması suretiyle uygulamaya açıklık getirilmesi yönünde değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 28'inci maddesi, işledikleri filler nedeniyle emniyet hizmetlerinde çalışmaya devam ettirilmeleri kamu güvenliği bakımından sakıncalı olan ve bu madde kapsamında re'sen emekli edilmeleri öngörülen personelden, özellikle emeklilik ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayanların mağdur edilmemeleri bakımından, bunların durumlarına uygun başka kurumlarda istihdam edilmeleri

yönünde değişiklik yapılması suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 12'nci maddesi;

Tasarı ile polis meslek eğitim merkezi müdürlüklerinin Polis Akademisi Başkanlığına bağlanacak olması nedeniyle polis meslek eğitim merkezlerine atanacak öğretim görevlilerinin öğretim elemanı olarak nitelendirilmesinde yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla yeni bir fıkranın maddeye eklenmesi suretiyle,

- Birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları aynen, kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 13'üncü maddesinin;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası ile 4652 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen; Geçici 6 ve 7'nci maddeler aynen,

Geçici 8'inci madde, aynı konunun tekrar düzenlenmesinin önüne geçilmesi amacıyla birinci fıkrasının metinden çıkarılması suretiyle,

Geçici 9 ve 10'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 ve 30'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 31'inci maddesinin;

-Sekizinci fıkrası, 6360 sayılı Kanunla beldeyken mahalleye dönüşen mahalle muhtarlıklarına da evlendirme memurluğu yetkisinin verilmesi amacıyla fıkra geçici "Kanun ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "belde ve" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Nüfus hizmetlerinin yürütülmesinde ve nüfus kayıtlarının tutulmasında görülebilecek eksiklik, aksaklık ve yanlışlıkların kamu hizmetlerini olumsuz yönde etkilediğinden hareketle nüfus kayıtlarının eksiksiz ve yanlışsız bir şekilde tutulmasını temin amacıyla 5490 sayılı Kanunun 33'üncü maddesine yeni fıkra eklenmesini içeren hükmün Tasarının 31'inci maddesine dokuzuncu fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

- Diğer fıkraları aynen, kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 32'nci maddesinin;

- Birinci fıkrası aynen,

- İkinci fıkrası ile 5490 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen Geçici 6'ncı madde aynen,

Geçici 7'nci maddenin, yüz on yaşını doldurmuş olup da Türkiye'de yaşayan ve herhangi bir nedenle nüfus müdürlüğünde işlem yapmamış kişilerin olabileceği gibi yabancı bir ülkeye göç ederek orada yaşayan kişilerin sağ olma ihtimallerinin de olabileceği, bunun miras hukuku bakımından birçok soruna neden olabileceği, kanuni mirasçılığın ölüm tarihine göre belirleneceğinden hareketle ölüm tarihinin kayıtlara yanlış olarak işlenmesi hâlinde kanuni mirasçılar ve miras paylarında değişiklikler olması ve bu kişiler adına mirasçılık belgesi çıkartılarak terekeye dâhil tüm malvarlığının devredilmesi hâlinde telafisi imkânsız zararların oluşmasına neden olacağından hareketle, metinden çıkarılması suretiyle,

Geçici 8, 9, 10 ve 11'inci maddeler aynen,

Bu Tasarının kanunlaşmasından bir yıl sonra pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerinin de nüfus müdürlükleri tarafından yürütüleceği, hâlihazırda nüfus müdürlüklerinin iş yoğunluğu ve personel sayısının azlığı dikkate alınarak hizmetin etkin ve verimli yürütülmesi amacıyla, nüfus müdürlüklerinde görevli personele Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde beş yıl süreyle fazla çalışma ücretinin ödenmesi hususunda Bakanlar Kurulu'nun yetkili kılınmasını temin amacıyla 5490 sayılı Kanuna geçici maddenin eklenmesini öngören hükmün Tasarının çerçeve 32'nci maddesinin ikinci fıkrasına eklenmesi suretiyle,

kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 33, 34, 35, 36 ve 37'nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 38'inci maddesinin;

- Birinci fıkrası kanun yapım tekniğine uygun hâle getirilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle,
 - İkinci fıkrası aynen,
- kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 39'uncü maddesi ile "6,75" olarak belirlenen nüfus cüzdanı bedeli, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 40 sıra nolu genel tebliğinde "7,50" olarak belirlenerek uygulamaya konulduğundan uygulamada çıkacak sorunların önüne geçilmesi amacıyla "7,50" olarak yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir.

► Alt Komisyon metninin 40, 41, 42 ve 43'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerinin görüşülmesinde her madde ve bu maddelerde yer alan ve kanun tekniği bakımından oylanması gereken fıkra, ek madde ve geçici maddeler ayrı ayrı oylanmıştır.

Tasarının maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından Tasarının çerçeve maddelerinde yer alan fıkraların, ek maddelerin ve geçici maddelerin kanun yapım tekniğine uygun olarak ayrı birer çerçeve madde altında olmak üzere ve Komisyon görüşmeleri sonucunda metne eklenen ve metinden çıkarılan hükümlerin kanun sistematiğine uygun olarak teselsül ettirilmesi yönünde verilen önerenin kabulü ile Tasarının;

- Çerçeve 1'inci maddesinin birinci fıkrasının Madde 1, ikinci fıkrasının Madde 2, üçüncü fıkrasının Madde 3, dördüncü fıkrasının Madde 4, beşinci fıkrasının Madde 5,
- Çerçeve 2'nci maddesinin Madde 6,
- Çerçeve 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının Madde 7, ikinci fıkrasının Madde 8, üçüncü fıkrasının Madde 9,
- Çerçeve 4'üncü maddesinin Madde 10,
- Çerçeve 5'inci maddesinin birinci fıkrasının Madde 11, ikinci fıkrasının Madde 12,
- Çerçeve 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının Madde 13, ikinci fıkrası Madde 14,
- Çerçeve 7'nci maddesinin birinci fıkrasının Madde 15, ikinci fıkrasının Madde 16,
- Çerçeve 8'inci maddesinin Madde 17,
- Çerçeve 9'uncü maddesinin birinci fıkrasının Madde 18, ikinci fıkrasının Madde 19, üçüncü fıkrasının Madde 20,
- Çerçeve 10'uncü maddesinin birinci fıkrasının Madde 21, ikinci fıkrasının Madde 22, 3'üncü fıkrasının madde 23, dördüncü fıkrasının Madde 24, beşinci fıkrasının Madde 25, altıncı fıkrasının Madde 26, yedinci fıkrasında yer alan Ek Madde 32'nin Madde 27, yedinci fıkraya önergeyle eklenen Ek Madde 33'ün Madde 28,
- Çerçeve 11'inci maddesinde yer alan Geçici Madde 24'ün Madde 29, Geçici Madde 25'in Madde 30, Geçici Madde 26'nın Madde 31, Geçici Madde 27'nin Madde 32, Geçici Madde 28'in Madde 33,
- Çerçeve 12'nci maddesinin; önergeyle eklenen yeni fıkrasının Madde 34, birinci fıkrasının Madde 35, ikinci fıkrasının Madde 36, üçüncü fıkrasının Madde 37, dördüncü fıkrasının Madde 38, beşinci fıkrasının Madde 39, altıncı fıkrasının Madde 40, yedinci fıkrasının Madde 41,
- Çerçeve 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının Madde 42, ikinci fıkrasında yer alan Geçici Madde 6'nın 43, Geçici Madde 7'nin Madde 44, Geçici Madde 8'in Madde 45, Geçici Madde 9'un Madde 46, Geçici Madde 10'un Madde 47,
- Çerçeve 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan (a) bendinin Madde 48, (b) bendinin Madde 49,
- Çerçeve 15'inci maddesinin Madde 50,
- Çerçeve 16'ncı maddesinin Madde 51,
- Çerçeve 17'nci maddesinin Madde 52,
- Çerçeve 18'inci maddesinin Madde 53,
- Çerçeve 19'uncü maddesinin Madde 54,
- Çerçeve 20'nci maddesinin Madde 55,
- Çerçeve 21'inci maddesinin Madde 56,

- Çerçeve 22'nci maddesinin Madde 57,
- Çerçeve 23'üncü maddesinin Madde 58,
- Çerçeve 24'üncü maddesinin Madde 59,
- Çerçeve 25'inci maddesinin Madde 60,
- Çerçeve 26'ncı maddesinin Madde 61,
- Çerçeve 27'nci maddesinde yer alan Madde 21/A'nın Madde 62, Madde 21/B'nin Madde 63,
- Çerçeve 28'inci maddesinde yer alan Ek Madde 1'in Madde 64, Ek Madde 2'nin Madde 65,
- Çerçeve 29'uncu maddesinin Madde 66,
- Çerçeve 30'uncu maddesinin Madde 67,
- Çerçeve 31'inci maddesinin birinci fıkrasının Madde 68, ikinci fıkrasının Madde 69, üçüncü fıkrasının Madde 70, dördüncü fıkrasının Madde 71, beşinci fıkrasının Madde 72, altıncı fıkrasının Madde 73, yedinci fıkrasının Madde 74, sekizinci fıkrasının Madde 75, önergyle metne eklenen yeni fıkranın Madde 76, dokuzuncu fıkrasının Madde 77, onuncu fıkrasının Madde 78, 11'inci fıkrasının Madde 79, on ikinci fıkrasının Madde 80, on üçüncü fıkrasının Madde 81, on dördüncü fıkrasının Madde 82, on beşinci ve yirmi ikinci fıkralarının, kanun sistematığına uygun olarak birleştirilerek Madde 108, on altıncı fıkrasının Madde 83, on yedinci fıkrasının Madde 84, on sekizinci fıkrasının Madde 85, on dokuzuncu fıkrasının Madde 86, yirminci fıkrasının Madde 87, yirmi birinci fıkrasının Madde 88, yirmi üçüncü fıkrasının Madde 89, yirmi dördüncü fıkrasının Madde 90, yirmi beşinci fıkrasının Madde 91, yirmi altıncı fıkrasının Madde 92, yirmi yedinci fıkrasının Madde 93, yirmi sekizinci fıkrasının Madde 94, yirmi dokuzuncu fıkrasının Madde 95, otuzuncu fıkrasının Madde 96, otuz birinci fıkrasının Madde 97,
- Çerçeve 32'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan Ek Madde 1'in Madde 98, Ek Madde 2'nin Madde 99, Ek Madde 3'ün Madde 100, Ek Madde 4'ün Madde 101, ikinci fıkrasında yer alan Geçici Madde 6'nın Madde 102, mevcut Geçici Madde 7'nin önergyle metinden çıkarılmasına bağlı olarak diğer geçici maddelerin teselsülü sonucu Geçici Madde 7'nin Madde 103, Geçici Madde 8'in Madde 104, Geçici Madde 9'un Madde 105, Geçici Madde 10'un Madde 106, Geçici Madde 11'in Madde 107,
- Çerçeve 33'üncü maddesinin birinci fıkrasının Madde 109, ikinci fıkrasının Madde 110, üçüncü fıkrasının Madde 111,
- Çerçeve 34'üncü maddesinin Madde 112,
- Çerçeve 35'inci maddesinin birinci fıkrasının Madde 113, ikinci fıkrasının Madde 114, üçüncü fıkrasının Madde 115,
- Çerçeve 36'ncı maddesinin Madde 116,
- Çerçeve 37'nci maddenin birinci fıkrasının Madde 117, ikinci fıkrasının kanun sistematığına uygun olarak Madde 125, üçüncü fıkrasının Madde 118, dördüncü fıkrasının Madde 119, beşinci fıkrasının Madde 120, altıncı fıkrasının Madde 121, yedinci fıkrasının Madde 122, sekizinci fıkrasında yer alan Geçici Madde 10'un Madde 123, Geçici Madde 11'in Madde 124,
- Çerçeve 38'inci maddesinin birinci fıkrasının Madde 126, ikinci fıkrasının Madde 127,
- Çerçeve 39'uncu maddesinin Madde 128,
- Çerçeve 40'inci maddesinin Madde 129,
- Çerçeve 41'inci maddesinin Madde 130,
- Çerçeve 42'nci maddesinin Madde 131,
- Çerçeve 43'üncü maddesinin Madde 132, olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin tümü, toplantıya katılan Komisyon üyelerimizin oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyonumuzdaki görüşmeler sırasında tam tutanak tutulmuştur.

Alt Komisyon metni, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda, kanun yapım tekniğine uygunluğun, kavram ve dil birliğinin sağlanmasını teminen, Komisyon Başkanlığımıza verilen yetki kapsamında redaksiyona tabi tutulmuştur.

Komisyon üyelerimizden Çankırı Milletvekili İdris ŞAHİN, Uşak Milletvekili Mehmet ALTAY, Konya Milletvekili Mustafa AKIŞ ve Elazığ Milletvekili Sermin BALIK, İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurulda İçişleri Komisyonunu temsil etmek üzere bu konuda özel sözcü olarak seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Ersoy</i>	<i>Hüseyin Bürge</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Sinop	İstanbul	Kocaeli
Katip	Üye	Üye
<i>Gülay Samancı</i>	<i>Ahmet Toptaş</i>	<i>Fatma Salman</i>
Konya	Afyonkarahisar	Ağrı
	(Muhalefet şerhim vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Tanju Özcan</i>	<i>Altan Tan</i>	<i>Cuma İçten</i>
Bolu	Diyarbakır	Diyarbakır
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhim vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Sermin Balık</i>	<i>Ali Serindağ</i>	<i>Celal Dinçer</i>
Elazığ	Gaziantep	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>İdris Şahin</i>	<i>Muzaffer Aslan</i>	<i>Adem Yeşildal</i>
Çankırı	Kırşehir	Hatay
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Akış</i>	<i>Ahmet Tevfik Uzun</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
Konya	Mersin	Muğla
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Hüseyin Türkoğlu</i>	<i>Ali Turan</i>	<i>Mehmet Altay</i>
Osmaniye	Sivas	Uşak
(Muhalefet şerhim vardır)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	
<i>Mehmet Daniş</i>	<i>Ali Sarıbaş</i>	
Çanakkale	Çanakkale	
	(İmzada bulunamadı, muhalefet şerhi ektedir)	

KARŞI OY YAZISI

I-TASARININ GENEL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

TBMM Başkanlığı'nca İçişleri Komisyonu'na (1/995 esas numarası ile havale edilen Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi İçişleri Komisyonuna gönderilmiş, İçişleri Komisyonun da 03.12.2014 tarihinde tasarının görüşmelerine başlanılmıştır.

İçişleri Komisyonun 03.12.2014 tarihinde yapılan toplantısının sonunda, 1/995 Esas Numaralı Tasarının Alt Komisyonunda görüşülmesi kararlaştırılmıştır. Tasarının alt komisyonunda görüşmelerine 09 Aralık 2014 tarihinde başlanmış ve 18 Aralık 2014 tarihinde tamamlanmıştır.

Alt Komisyonunda kabul edilen şekliyle tasarı, TBMM İçişleri Komisyonunda tekrar görüşülmeye 08 Ocak 2015 tarihinde başlanılmış ve 22 Ocak 2015 tarihinde görüşmeler tamamlanmıştır. Gerek Alt Komisyon çalışmaları sırasında, gerekse Üst Komisyon çalışmaları sırasında CHP üyeleri olarak bizim bir çok eleştiri ve önerilerimiz kabul görmemiş ve tasarı bazı ufak değişiklikler yapılarak iktidar partisi milletvekillerce oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarı, Anayasaya ve hukukun temel ilkelerine aykırı hükümler içermektedir. Bu gerekçeyle, Anayasa Komisyonu'na gönderilmesi gerektiğine ilişkin önerimiz bütün uyarılarımıza rağmen kabul edilmemiştir.

Yine tasarı gider arttırıcı mali hükümler içermektedir. Bu nedenle Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmesi talebimiz de kabul görmemiştir.

II – TASARININ ŞEKİL AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tasarı mevzuat hazırlama kurallarına uygun hazırlanmamıştır. Anayasamıza göre hükümet tarafından sunulan kanun Tasarıları, kanun tekliflerinin aksine ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini içeren bir niteliğe sahiptir.

Komisyon görüşmeleri esnasında, hükümet temsilcilerimin dahi maddeler üzerinde fikirlerinin olmadığı ve hatta başka kanunlardaki maddeleri ilga edecek hükümlerimin bile yanlış ve eksik yazıldığı görülmektedir.

Tasarının her bir maddesi ile çok sayıda kanun ile kanun hükmünde kararnamede ve değişiklikler yapılmaktadır. Toplum hayatında önem taşıyan bu kadar çok yasal düzenlemenin aceleyle getirilmesi hukuk tekniği açısından doğru değildir.

III-TASARININ USÛL AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yukarıda ana hatlarıyla bahsedilen Tasarı ile getirilen değişiklikler; evrensel hukuk kurallarına, Anayasamıza ve Avrupa Birliği standartlarına açıkça aykırıdır. İnsan hak

özgürlüklerini sınırlandıran böyle bir Tasarının bütün ısrarlarımıza rağmen, Anayasa Komisyonunda görüşülmeden Genel Kurula gönderilmesi hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

İçişleri Komisyonu tali komisyonların raporlarını beklemeden görüşmelere başlamıştır. Ve bu tali komisyonlardan en önemli ikisi olan Anayasa ve Adalet Komisyonu bu tasarımı işlerinin yoğunluğu gerekçe gösterilerek görüşmeyeceğini bildirmiştir. Temel hak ve özgürlükleri yakından ilgilendiren bir alan düzenlenirken Anayasa Komisyonunun bu konuyu görüşmekten kaçınması kabul edilemez.

IV-TASARININ ESAS AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İçişleri Bakanlığınca hazırlandığı anlaşılan tasarı, bu bakanlığın ve valilerin yetkilerini olağanüstü genişleten, onlara adli makamların görevlerini devreden, özgürlüklere darbe vuran bir tasarıdır. Tasarı ile getirilen birçok düzenleme, özgürlükleri ortadan kaldırmaktadır. Çünkü bu tasarı;

Anayasanın 2.maddesinde Cumhuriyetin niteliklerinde sayılan **hukuk devleti** ilkesine,

Anayasanın 6,7 ve 8. maddelerinde tanımlanan **kuvvetler ayrılığı** ilkesine,

Anayasanın 9.maddesinde vücut bulan **yargı** yetkisine,

Anayasanın 17/3 maddesinde korunan “**yaşama hakkı**”na,

Anayasanın 19.maddesinde güvence altına alınan **kişi hürriyeti ve güvenliği** ilkesine,

Anayasanın 20.maddesinde yer alan **özel hayatın gizliliği ve konut dokunulmazlığı** ilkesine,

Anayasanın 34.maddesinde düzenlenen **toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme** hakkına,

Anayasanın 37.maddesinde düzenlenen **kanuni hakim** güvencesi ilkesine,

Anayasanın 49.maddesinde güvence altına alınan **çalışma hakkı ve ödevi** ilkesine,

Anayasanın 119,120 ve 121 maddelerindeki **olağanüstü hal ilanı yetkisini düzenleyen** ilkelerine,

Anayasanın 138.maddesinde vücut bulan **mahkemelerin bağımsızlığı** ilkesine,

Aykırı hükümler içermektedir.

V-TASARININ MADDELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1-TASARININ 1. MADDESİ İLE 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 4/A maddesine eklenen bir fıkra ile, “kişinin üstü ve eşyası ile aracın dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin aranması; İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslar

dairesinde **Mülki Amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emriyle yapılabilir.** Kolluk amirinin **kararı yirmi dört saat içinde görevli hakimın onayıyla sunulur.**" hükmü getirilmektedir.

Tasarının bu fıkrasıyla kolluğun arama ve gözaltına alma yetkisi genişletilmektedir. Bu yetki çerçevesinde kolluğa hakim kararı gerekmeksizin detaylı arama yapma ve 24 saate kadar gözaltına alma yetkisi tanınmaktadır. Bu uygulama ile Anayasa'nın eşitlik ilkesi, özel hayatın gizliliği, kişi dokunulmazlığı ve hâkim güvencesi ihlal edilmekte, aynı zamanda hakim kararı ile kolluk amiri arasında yetki karmaşası oluşturulmaktadır

Suç işledikten sonraki aşamada **faillerin yakalanması, üzerinde ve aracında arama yapılması adli bir işlemdir.** Adli süreç başladıktan sonra görevli kolluğun amiri Cumhuriyet Savcılığıdır. Burada arama kararını ve emrini verecek olan Cumhuriyet Savcısıdır. Tasarı ile getirilen düzenleme ile Adli bir süreçte Cumhuriyet Savcısının görevi Mülki Amire devredilmektedir ki; bu **adli sürece idarenin müdahalesini** beraberinde getirmektedir.

Tasarı ile getirilen düzenleme siyasi iktidarın emir, talimat ve yönlendirmesine müsait olan mülki idarenin, gerçekleştireceği keyfi uygulamalarla kişilerin itibarsızlaştırılmasının, onur kırıcı işlemlere muhatap olmasının önü açılmaktadır.

Aramaya muhatap olan kişinin neden arandığının, kendisine yazılı bir belge ile ve gerekçe gösterilerek önceden bildirilmesi halinde, hiç olmazsa bazı keyfi uygulamaların önüne geçilebileceği düşüncesiyle yaptığımız önerilerin dikkate alınmamış olması, yine arama emrinin Cumhuriyet Savcısının bilgi ve talimatı ile yapılması yönündeki önerimizin de reddedilmesi, düzenlemenin tam da belirttiğimiz gibi kolluk güçlerinin toplumu tüm fertleriyle, baskı altına almak, korkutmak, sindirmek gibi, örtülü amaçlar taşıdığı konusundaki kaygılarımızı pekiştirmektedir.

Bu maddenin sakıncaları;

- (i) Bu hüküm Anayasa m. 20 de yer alan arama yoluyla özel hayata müdahale için her halükarda **"yazılı emir"** arayan düzenlemeye ve dolayısıyla Anayasaya aykırıdır.
- (ii) Acele hallerde verilen sözlü emir üzerine yapılan arama sonrası, suç unsuruna rastlanamaması halinde aramanın haksızlığı ortaya çıktığı için kimse yazılı emir vermeyecektir. Çünkü haksız bir arama sonrası verilen arama emri hukuka aykırı olacak hatta konusu suç teşkil edeceği için hiçbir amir bir arama kararına imza atmayacaktır. Bu da yazılı emir uygulamasının sonu anlamına gelecektir.
- (iii) Önemli olan, arama işlemi öncesi yazılı emir verebilmek ve arama için gerekli olan makul sebepleri arama kararında açıklayabilmektir.
- (iv) Yazılı emir şartı kalktığı için, kişiler ve araçlar yine sokakta, eskiden olduğu gibi, herhangi **bir polis memuru tarafından keyfi olarak durdurulup aranmaya devam** edecektir.

(v) PVSK m.4/A da verilen **durdurma ve arama yetkisi adli bir yetkidir**. Dolayısıyla, yazılı emri verecek kolluk amirini, vali değil, cumhuriyet savcısının belirlemesi gerekir.

2-TASARININ 2. MADDESİ İLE getirilen başka bir düzenleme ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun “ suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hallerde...” Polise verilen görevlerin tayin ve tarif edildiği **13.maddesine eklenen H** fıkrası ile;

“**Kendisinin veya başkalarının** can güvenliğini tehlikeye düşürenleri, eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni işlemleri yapar.” hükmü getirilmişti.

Alt Komisyonunda yaptığımız itirazlarımız ve tartışmalarımız sonucu bu fıkroda yazılan “**kendisinin**” ibaresi metinden çıkartılmıştır.

Kişi hak ve özgürlükleri açısından belki de **tasarıdaki en tehlikeli düzenlemelerden biri budur**. Bu düzenleme ile, kişiler, kendileri ve eylemleri tehlike, hatta tehlike tehlikesi oluşturuyor gerekçesi ile koruma ve yakalama yoluyla, özgürlük kısıtlaması işlemesine tabi olacaktır.

Ne "**koruma altına alma**" ne de "**tehlike yakalaması**" hukukumuzda karşılığı olan, tanımlanmış kavramlar değildir.

Bu nedenle maddenin sakıncaları:

Daha önce polis sadece, PVSK'nun 13. maddesinin C), D), F) ve G) bendinde sayılan kişileri **muhafaza altına almak** amacıyla, A), B), E) bendinde sayılanları ise **adli amaçlı olarak** yakalar, muhafaza altına almak amacıyla yakaladıklarını ilgili kuruma (mesela akıl hastasını akıl hastanesine) teslim eder, adli amaçlı yakalananları ise savcı emri ile gözaltına alır, şeklinde olan madde , yeni düzenlemeyle; özellikle eklenen H bendindeki "**başkasının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri**" ifadesiyle "**tehlike yakalaması**" adı altında yeni bir yakalama kategorisi oluşturmaktadır.

Bu şekilde, masum bir vatandaş, kendisi ve başkası için tehlike oluşturuyor bahanesiyle yakalanabilecektir.

Üstelik bu şekilde yakalanan "**tehlikeli kişi**", eylemi suç oluşturmadığı için Cumhuriyet savcısına haber verilmeyecek, yeni düzenleme, muhafaza altına alma yerine "**koruma**" adı altında yeni bir müessese oluşturmaktadır. Bu durum yeni, **haksız gözaltı, karakolda kaybolmalara** davetiye çıkaracaktır.

Bu düzenleme Anayasanın 19.maddesine aykırıdır. Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin düzenlendiği **Anayasa madde 19'a göre bir kişi**; ya eylemi suç ya da **kuvvetli suç** şüphesi oluşturduğu için ya da **akıl hastası, uyuşturucu müptelası** ya da küçük olması gibi sebeplerle adli amaçlı yakalanabilir.

Tehlike oluşturan, yani henüz eylemi suç oluşturmayan kişi suç alanına girmediği için ne CMK'ya ne PVSK'ya ne de Anayasaya göre yakalanamaz.

Hükümet tasarısında yer alan ve alt komisyonda çıkarılan "**kendisi**" ibaresi **tuzaktır** ve bu kelimenin uygulama açısından bir anlamı yoktur.

Burada tasarıyı hazırlayanların amacı, "başkasının can güvenliğini tehlikeye düşürüyor" bahanesiyle, kolluğa, özellikle toplumsal olaylarda masum vatandaşları da "tehlikeli" diyerek "koruma altına alma bahanesiyle" yakalama yetkisi vermektir.

Yukarıda da söz ettiğimiz gibi "**koruma**" hukukumuzda karşılığı olmayan bir kavram olduğu için bu korumanın ne kadar süreceği belirsizdir.

Ayrıca, bu madde, kolluğa, yine istediği kişiye "**tehlike oluşturuyorsun**" diye uzaklaştırma adı altında bir **il, ilçe ya da bölgeye** girmesini engelleme yetkisi vermektedir.

Bu madde ile kolluk, **bir milletvekilinin bir bölgeye girmesini, eylemi tehlike oluşturuyor bahanesiyle engelleyebilecektir.**

Bu fıkranın düzenlemedeki şekliyle yasalaşması halinde, sokağa çıkan, demokratik haklarını kullanmak için evinden çıkan, Anayasal hakkı olan toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak isteyen, yaşam alanlarına, yaşam biçimine müdahaleye karşı protestosunu yükselten, çevrenin, tarihi ve kültürel mekanların tahribine ve hatta arazilerine el konulup zeytin ağaçlarının kesilmesini engellemek isteyen her yurttaş, kolluk kuvvetleri tarafından kendisinin veya başkasının can güvenliğini tehlikeye düşüreceği bahanesiyle koruma altına alınıp, uzaklaştırılıp, enterne edilecek ve hiç kimse Anayasadan kaynaklanan hakkını kullanamayacak ve toplum siyasi iktidarın kolluğa vereceği emir ve talimatlarla zapturapt altına alınacaktır.

Ayrıca bu düzenleme ile mevzuatta tanımlanmamış, sebep ve sınırları tarif edilmemiş "**koruma altına alma**" ve "**uzaklaştırma**" yetkileriyle Türkiye tümüyle olağanüstü halin yürürlükte olduğu bir **toplama kampına** dönüştürülmek istenmektedir.

3-TASARININ 3.MADDESİ İLE 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 15.maddesine; "**Polis: müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini ikamet ettikleri yerlerde veya iş yerlerinde de alabilir...**" şeklinde bir fıkra eklenmiştir.

Bu düzenleme de kötüye kullanılmaya açık bir düzenlemedir. Bu hüküm ile kolluk, bilgi almak amacıyla kişilerin evlerine ve işyerlerine girme hakkı elde edecektir.

Burada kullanılan "**ifade**" tanımı kastı aşan bir tanımdır.

Mağdur, müşteki ve tanık kolluğa "**ifade**" değil "**bilgi**" verir. İfadesi alınan kişi şüphelidir.

Kişi hak ve özgürlükleri açısından, kolluğa bilgi vermek isteyen mağdur ve tanıklara tercih hakkı tanınmalı, isterse, kolluğa ait bina ve yerleşkelerde, hatta, kafe, lokal gibi yerlerde bilgi verme yolu açık tutulmalıdır. Her şeyden önce, her vatandaş, her zaman, kolluğun evine ve işyerine gelmesini istemeyebilir. Ayrıca, kolluğun bu hareketi komşular ve çevresi tarafından "**işbirlikçi**" gibi tanınmalara ve yanlış anlaşılmalara sebebiyet verebilir.

Alt Komisyon çalışmaları sırasında yaptığımız uyarılar ve uzun tartışmalardan sonra bu fıkraya "Polis: kelimesinden sonra gelmek üzere '**talebi halinde**'" cümlesi eklenerek küçük bir düzeltme yapılmıştır.

Bu düzeltmenin yapılmamış olması halinde kolluk; müşteki, mağdur veya tanık olarak **gösterilen kişinin iradesi dışında ve ancak suç şüphesi ile yapılan bir soruşturma ile ilgili olarak hakim kararıyla girebileceği bir konuta, ifade almak gibi her zaman suiistimal edilecek bir gerekçe ile girebilecekti.**

Bu halde kişinin itibarsızlaştırılması, komşuları, iş ve meslek arkadaşları nezdinde şüphe çeken bir şahıs durumuna düşürülmesinin yolu açılabilir.

4-TASARININ 4. MADDESİ İLE getirilen başka bir düzenleme ile 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda **polisin maddi güç kullanmasıyla ilgili 16.maddesinin 3.fıkrasının (b) bendinde**, maddi güç; polislin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedeni kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop veya tozlar, fiziki engeller, polis köpekleri ve atları ile basınçlı... **“ve/veya boyalı su”** ilave edilmiştir.

Bu eklemeye; barışçıl gösterilere katılanlar, bu gösterilerde daha önce örneklerini gördüğümüz üzere radikal örgütler, belki istihbarat örgütleri ve kolluk güçleri tarafından provoke edilerek olayların çıkmasından sonra, barışçıl gösteriye katılan herkesin **boyalı su** sıkılarak işaretlenmesine fırsat verecektir.

Barışçıl gösteriye katılıp, şiddete bulaşmadığı halde polislin sıkıldığı boyalı su ile işaretlenen şahıslar gösteriden sonrada **şiddet yaratan kimseler** olarak yakalanacak, suçlanıp yargılanacaktır ve ağır cezalara çarptırılabilir.

Yine bu tasarının 4.maddesi ile getirilen başka bir düzenleme ile, 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun **16.maddesine (d) fıkrası** eklenmektedir.

Tasarı metnine göre;

Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde, **” silah kullanmaya yetkilidir”** şeklinde yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenleme ile Anayasanın 17/3 de korunan **“yaşama hakkının”** ihlali niteliğinde olarak kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığının korunmasının sınırları zorlanmaktadır. Eklenen bu fıkra ile **polise orantısız güç kullanma** yetkisi verilmektedir.

Bu nedenle tasarıyla hukuk devleti anlayışı ile bağdaştırılmayacak şekilde; özellikle toplumsal olaylarda, molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs eden kişilere, **“kademelilik” ve “ölçülülük” ilkesi** gözetilmeden **doğrudan kolluğa ateşli silah kullanma** yetkisi verilmektedir.

Bu düzenleme ile kolluk, elinde ateşli silah olmadığı halde, yanıcı, yakıcı, yaralayıcı madde bulundurduğu gerekçesiyle silahını kullanıp ateş edecek ve bu da **“yargısız infaz” ve “orantısız güç”** tartışmalarını daha da alevlendirecektir.

Her şeyden önce taş, sopa gibi maddeler yaralayıcı nitelikte olduğundan, taş atana kanunla silahla ateş etme yetkisi verilmesinin orantılı bir karşılık olduğunu kimse söyleyemeyecektir.

Bu düzenleme; insanların barışçıl gösterilere katılmasını önlemek, onları korkutarak iktidarın haksız, hukuksuz uygulamalarına karşı protesto ve gösteri haklarını kullanmasını engellemek ve ortalığı dikensiz gül bahçesine çevirmenin bir aracı olarak gündeme getirilmiştir.

Anayasaya aykırı bu düzenleme demokratik hukuk devletini değil, **diktatörlüğün hüküm sürdüğü bir devlet** anlayışını tarif etmektedir.

TASARININ 5.MADDESİ İLE 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununa 5397/1 maddesiyle eklenen ek fıkraya yeni bir cümle eklenerek **“hakim kararını en geç ‘kırk sekiz’ saat içinde verir”** ifadesiyle iletişimin tespiti, dinleme ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ile **ilgili süre 24 saatten kırk sekiz saate, toplu suçlarda 72 saate kadar** çıkarılmaktadır. Yani hakim kararı olmadan bir kişinin iletişimi 72 saate kadar polis tarafından dinlenebilecek ve kayıt altına alınabilecektir.

Bu düzenleme Anayasanın **haberleşme hürriyeti** ile ilgili hükümlerini açıkça ihlal eden çok sakıncalı bir düzenlemedir.

Yine aynı fıkranın devamında iletişimin tespiti, dinleme ve sinyal bilgilerinin değerlendirmesi konusunda **“yetki ve görevli hakim Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesidir.”** şeklinde bir düzenleme getirilerek bütün yurt düzeyindeki dinlemelere iktidarın tayin ve tespit ettiği tek bir hakimin izin vermesi sağlanmaktadır.

Bu düzenleme, Anayasanın yargı yetkisini ve **kanuni hakim ilkesinin düzenleyen hükümlerine aykırıdır.**

Bu düzenleme yasallaştığında AKP iktidarının tespit, tarif ve tayin ettiği hakimler yetkili ve görevli kılınacak ve yurttaşların Anayasal güvence altındaki haberleşme hürriyeti zaafa uğrattılacak veya ortadan kaldırılacaktır.

Bu maddenin devamında getirilen başka bir fıkra ile, maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılacağı ve bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçlarının bir rapor halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulacağı belirtilmiş olsa da, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun işlevsiz yapısı ile bu denetimleri yapması imkansızdır. Vatandaşlar açısından hiç bir güvence getirmeyecektir.

9.TASARININ 6.MADDESİ İLE, 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda yapılan Anayasaya aykırı bu düzenlemeler, **10.03.1983 tarih ve 2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda da aynı şekilde düzenlenerek, iki kurum arasında paralellik sağlanmıştır.**

Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Kanunda yapılan düzenlemeler de yukarıda emniyet için saydığımız aynı sakinlerini taşımaktadır.

10-TASARININ 7. MADDESİYLE, 6/10/1983 tarihli ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 23.Maddesine eklemeye yapılarak **havai fişek, molotof, demir bilye ve sapan**” da suç aleti sayılmıştır.

Bu düzenleme ile; Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 23.Maddesinin maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “**Ateşli silahlar veya**” **ibaresinden sonra gelmek üzere “havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dahil**” ibaresi ve “**zincir**” ibaresinden sonra gelmek üzere”, **demir bilye ve sapan**” ibaresi eklenmektedir.

Bu düzenleme de barışçıl bir gösteriye katılıp hiçbir şiddet olayının olmadığı bir ortamda dahi Anayasal hakkını kullanan yurttaşları ceza tehdidi ile korkutarak bu hakkı kullanmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

Üzerinde ateşli silahla (tabanca) yakalanan şahsa verilecek cezanın 12 ay olduğu, bu suçun paraya çevrilebildiği, ertelenebildiği ve hatta hükmün açıklanmasının geri bırakılabileceği de düşünülürse, **bir sapanla gösteriye katılmış barışçıl göstericiye, 2 yıldan fazla ceza verilerek nasıl tehdit altına alınmak istendiğini kabullenmek olanaksızdır.**

11-TASARININ 8. MADDESİ İLE 2911 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilmektedir.

Bu madde ile 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33.Maddesine eklenen fıkra ile “**toplantı ve gösteri yürüyüşüne yüzlerini kısmen bez vesaire unsurlarla öreterek katılanlar**” **2 yıl 6 aydan 4 yıla kadar** cezalandırılır hükmü getirilmiştir.

Bu düzenleme ile de barışçıl bir gösteriye katılıp hiçbir şiddet olayının olmadığı bir ortamda dahi Anayasal hakkını kullanan yurttaşları ceza tehdidi ile korkutarak bu hakkı kullanmasını engellemeyi amaçlamaktadır. Hatta barışçıl gösterilerde sık sık yaşanan orantısız bir şekilde biber gazı ile müdahale esnasında nefes almayı kolaylaştırıcı kağıt mendil, atkı vb. materyallerle yüzünü kapatan vatandaş da bu durumda aynı cezaya çarptırılabilir.

Yukarıdaki maddede belirttiğimiz gibi, üzerinde ateşli silahla (tabanca) yakalanan şahsa verilecek cezanın 12 ay olduğu, bu suçun paraya çevrilebildiği, ertelenebildiği ve hatta hükmün açıklanmasının geri bırakılabileceği de düşünülürse, **yüzünün yarısını kaşkoluyla belki soğuktan korunma amacıyla kapatmış barışçıl göstericiye 2 yıl 6 aydan, 4 yıla kadar ceza verilmesini anlamak mümkün değildir.**

Maddenin b fıkrasında yapılan bir düzenleme ile, yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret taşıyarak veya **bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler giyerek katılanlar** ile kanunların suç saydığı nitelik taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha, araç ve gereçler taşıyarak veya bu nitelikte sloganlar söyleyerek veya ses cihazları ile yayınlayarak katılanlar altı aydan üç yıla kadar, hapis cezası ile cezalandırılacağı hükmü getirilmektedir.

Bu düzenleme de subjektif kriterler taşımaktadır. Neyin yasak üniforma veya pankart veya afiş olacağı nasıl belirlenecektir.

12.TASARININ 9 .MADDESİ İLE 2911 sayılı Kanuna ek-1 madde getirilmekte ve toplumsal olaylarda kamu mallarına verilen zararlar ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların, Devlet tarafından karşılanması halinde, ilgili idarenin ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu etmesi yeniden düzenlenmekte ve bu kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı sürelerinin bir kat artırılması sağlanmaktadır. Eşitlik ve adalet ilkeleri ışığında bu madde tartışılabilir. Niçin genel hükümler uygulanmamaktadır.

13.TASARININ 10.MADDESİ İLE 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmakta ve aynı maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklenmektedir. Buna göre; Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlara **üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası getirilmektedir**. Bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları halinde verilecek cezanın alt sınırının dört yıldan az olamayacağı hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme ile yasal toplantının terör örgütü propagandasına dönüşmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

14-TASARININ 11. MADDESİYLE 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun; 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasına **“morfin”** ibaresinden sonra gelmek üzere **sentetik kannabinoid ve türevleri** ibaresi eklenmekte ve halk arasında **bonzai denilen sentetik uyuşturucuya** ağır cezalar getirilmektedir.

Tasarıdaki en olumlu düzenlemedir. Uyuşturucu kullanımının ilkokul seviyesine indiği günümüz Türkiye’inde geç kalmış bir düzenlemedir. Bu düzenlemeyi olumlu bulmaktayız.

15-TASARININ 12. MADDESİYLE 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir. Buna göre; 5237 sayılı kanunun birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askeri ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına **iki yüz metreden yakın mesafe** içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi halinde verilecek **ceza yarı oranında** artırılabacaktır.

Hükümet tasarısında, bu mesafelerin o yerin mülki amirince belirlenmesi hükmü getirilmişti. Bu durumun, ülke çapında farklı ceza uygulamasına yol açacağı şeklindeki itirazımız üzerine alt komisyonunda ikiyüz metre olarak belirlenmiştir ve ülke çapında yeknesaklık sağlanmıştır.

16-TASARININ 13. MADDESİYLE 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 91.maddesine 4.fıkra eklenmekte ve suçüstü halleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında belirli suçlarda, **mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri** tarafından **yirmi dört saate** kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda **kırk sekiz saate** kadar gözaltına alınma kararı verilebilir hükmü getirilmektedir.

Bu düzenleme de tasarıdaki en hukuksuz ve anayasaya aykırı düzenlemelerden biridir. Bu madde ile toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılanlarda **“toplu olarak işlenen suçlar” kategorisine alınmaktadır.** Ayrıca; Cumhuriyet Savcısı devre dışında bırakılarak barışçıl gösteriye katılanlar da kolluk amirinin talimatıyla **kırk sekiz saate kadar göz altına** alınabilecek, toplu işlenen suçlarda da **hakim karşısına çıkarılma süresi 4 güne kadar uzatılabilecektir.**

Bu düzenleme ile suçüstü hali, suç sonrası bir durum olan ve adli yetkilerin kullanılmasını gerektiren bir olay sonrası vatandaşlar, kolluk amirinin emriyle gözaltına alınabilecektir. Adli konularda emir verecek olan ve savcının emrinde çalışması gereken kolluk amirinin, **Vali** tarafından yönlendirilmesi **yürütmenin yargıya müdahalesi** ve bu da **“kuvvetler ayrılığı”** ilkesinin ihlali anlamı taşıyacaktır (Anayasa 7, 8 ve 9 md.).

Düzenlemeyi bu haliyle **“idari gözaltı”** olarak adlandırmak gerekir.

Gerçekten, Valinin belirlediği ve Valiye hesap verecek olan bir kolluk amirinin emriyle yapılan bir yakalama ve gözaltı sonrası yine **24 ve 48 saat sonunda** kolluk amirinin emriyle gerçekleşen bir serbest bırakma işlemi adli bir işlem olarak adlandırılmaz. Adli yetkinin gaspı olur.

Bu düzenlemeyle istenirse barışçıl bir gösteriye katılan kişi veya kişiler; kolluk kuvvetlerinin ya da başka karanlık güçlerin provokasyonu sonucu olaylar çıkartılarak tek tek veya topluca **dört güne kadar göz altında** tutulabileceklerdir.

Bu düzenlemeyle 2005 yılında çıkarılan CMK ile elde edilen kazanımlardan geri adım atılmaktadır.

Bu düzenleme aşağıdaki sakıncaları içermektedir.

i) Bu madde ile, kolluk istediği kişiyi, herhangi bir makama açıklama yapmak zorunda kalmadan, **suçüstü halinde 24 saate, toplumsal olaylarda ise 48 saate kadar gözaltına alma yetkisi elde etmektedir.** Halbuki, 2005 CMK’sı ile, savcı bilgisi ve onayı almadan, gözaltı yolu kapatılmıştı ve bu durum haksız gözaltılarını önemli ölçüde sona erdirmişti.

ii) Yine bu madde ile, 24 ve 48 saatlik gözaltı üzerinde, **savcı denetimi** kaldırılmaktadır.

iii) Hukuk açısından olması gereken, bu sürenin sonunda C. Savcısına bilgi vermek yeterli olmamalıdır. Cumhuriyet savcısına her gözaltı ile ilgili gerekçe, yakalama anında açıklanmalı, savcı, yakalamanın haksız olduğu ve gözaltına gerek görmediği durumlarda, şüphelinin salıvermesini emredebilmelidir. Aksi takdirde, kolluk istediğini istediği zaman istediği kişiyi gözaltına alacak, savcıya sadece sonucu bildirerek, yine istediği kişiyi serbest bırakacaktır.

iv) Yine, CMK m.91 de yer alan **gözetli yetkisi apaçık adli bir yetki** olduğu için burada **yetkili kolluk amirinin mülki amirlerce belirlenmesi anayasaya aykırıdır.**

Düzenleme yasalarsa kişilerin, Anayasayla tanınmış temel hak ve hürriyetlerinden olan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanması fiilen imkansız hale gelecektir.

17-TASARININ 15. MADDESİYLE 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesine G,H ve I fıkraları eklenmiştir.

5442 Sayılı İller İdaresi Kanunun 11.Maddesine eklenen (g) fıkrasıyla;

“Vali; lüzumu halinde kolluk amir ve memurlarına gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emir verebilir....” şeklinde bir düzenleme getirilmektedir.

Bu fıkra ile, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161.madesinde Cumhuriyet Savcısına verilen **“suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması”** nı da içeren yetki ve görevler, İllerde Vali, ilçelerde Kaymakamlara devredilmektedir.

Bu düzenleme ile kolluk, adli konularda **çift başlı hale getirilmek istenmektedir.**

Mevcut yapıda vali, kolluğa sadece idari konularda yani suçun önlenmesi, savcı ise adli konularda, yani suç sonrası emir verebilmektedir. Bu düzenleme ile vali, suç sonrasında da suçun aydınlatılmasına müdahale etmekte, suçun aydınlatılması noktasında olay yeri incelemesi, arama, el koyma, yakalama gibi tedbirlerden hangilerine başvurulabileceğine karar vermektedir.

Halbuki bu yetkiler, CMK’ya göre, savcılarının yetkisinde olan hususlardır. **Valinin adli alana girmesi yürütmenin yargıya açık bir müdahalesidir.**

Ayrıca, bu düzenleme Anayasanın başlangıç hükümlerinde ifade edilen ve Anayasanın 7, 8 ve 9 maddelerinde şekillenen **“kuvvetler ayrılığı”** ilkesine de aykırıdır.

Bu düzenleme yürürlüğe girerse, aynı konuda, **savcı ve validen farklı emir alan kolluk amir ve memurları**, hangi amirin emrini uygulayacağı konusunda kararsız kalacaklardır. Bu da kamu düzeninin korunması adına olumsuz sonuçlar doğuracaktır.

Kolluk amirleri tercih yapmak zorunda kaldıkları zaman, aynı zamanda sicil amirleri olan Valileri tercih edecek, bu da dolaylı yoldan, suç soruşturmasında savcının devre dışı kalması anlamı taşıyacaktır.

Bu durumda mülki idare ile adli makamlar arasında yetki ve görev karmaşası yaşanacaktır. Yine böyle bir ahvalde, esas görevi suçun soruşturulması olan Cumhuriyet Savcısının **görevinin engellenmesi**, suç kanıtlarının karartılması, soruşturmanın saptırılması gibi durumlarla karşılaşılması (geçmişte örnekleri olan) toplumun adalet ve hukuka güven duygularını ortadan kaldıracaktır.

Mülki amirler konumları gereği kendilerini siyasi iktidarın talimat ve taleplerine uygun davranma zorunda hissederler. Siyasi iktidarlar da zaman zaman hukuka değil kendi çıkarına uygun taleplerde bulunabilirler.

Nitekim, 17-25 Aralık 2013 Yolsuzluk soruşturmasında savcının arama ve yakalama taleplerinin bizzat Bakan tarafından verilen emirle yerine getirilmediği iddiaları inandırıcı şekilde yalanlanamamıştır. **Bu gibi durumlarda iktidar yandaşlarının işlediği suçların soruşturulması ve gerçeğin ortaya çıkarılması da mümkün olmayacaktır.**

Düzenleme ile Cumhuriyet Savcısının görevleri siyasi iktidarın emrinde olan Mülki Amire verilerek, yapılmış ya da yapılacak olan **soruşturmaların karartılması ve sonuçsuz bırakılmasının** amaçlandığı, kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkmaktadır.

Yine tasarının 15. maddesi ile getirilen diğer bir düzenleme ile, 5442 Sayılı İller İdaresi Kanununun 11 Maddesine H fıkrası eklenmektedir.

Eklenen bu fıkra;

“Vali kamu düzeni ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için... Mahalli idareler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının itfaiye, ambulans, çekici, iş makinelerinden, diğer araç ve gereçlerden yararlanabilir, personeline görev verebilir” şeklinde bir yeni düzenleme getirilmektedir.

Bu düzenlemeyle güdülen amaç açıktır. İktidar; seçimler yoluyla ele geçiremediği yerel yönetimleri, halkla karşı karşıya getirmek istemektedir. Yaşam alanlarına, parklarına, zeytin ağaçlarına, çevreye, doğaya, kültürel varlıklarına ve yaşam biçimlerine sahip çıkan ve buradaki haksız ve yolsuz uygulamalara karşı demokratik haklarını kullanan belde halkının üzerine, kendileriyle aynı duyarlılığı paylaşan yerel yönetimin araç gereçleri ve personelini sürerek, demokrasi güçlerini bir birine kırdırmak istemektedir.

Halkın üzerine saldırı emrini yerine getirmeyen yerel yöneticileri de ceza tehdidi altında bırakan böyle bir düzenleme, demokratik hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmaz.

Yine tasarının 15. maddesi ile getirilen diğer bir düzenleme ile, 5442 Sayılı İller İdaresi Kanununun 11 Maddesine I fıkrası eklenmektedir. Bu fıkra ile valiye verilmiş olan yetkilerin, ilçede kaymakam tarafından da kullanılabilceği hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme de aynı sakıncaları taşımaktadır.

18-TASARININ 16. MADDESİ İLE 5442 Sayılı İller İdaresi Kanununun 66. Maddesinin birinci fıkrasına yeni bir cümle eklenmektedir. Bu cümle “Ancak; şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylara yönelik olarak alınan ve usulüne göre tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davranışlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır” şeklindedir.

Tasarının ilk hali “şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzenini ciddi şekilde bozulması durumu ilde Vali, birden çok ili kapsıyorsa İçişleri Bakanı tarafından tespit edilir” **hükmünü içeriyordu.** Bu düzenleme ile Vali ve İçişleri Bakanına olağanüstü hal ilan etme yetkisi verilmekteydi. Olağanüstü hal ilan etme yetkisi çok önemli bir yetkidir. Anayasamız da olağanüstü haller 119,120 ve 121.maddelerinde ayrıntıyla düzenlemiştir.

Anayasamıza göre; “**Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra süresi 6 ayı geçmeyecek şekilde**

olağanüstü hal ilan edebilir ve bu karar hemen Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur” şeklinde hükümler mevcuttur.

Getirmek istenen düzenleme ile, bir ilde Valiye, birden çok ilde ise İçişleri Bakanına olağanüstü hal ilan yetkisi verilmekte ve Bakanlar Kurulunun yetkileri gasp edilmekteydi. Meclis devre dışı bırakılmaktaydı. Milli Güvenlik Kurulunun görüşü alınarak, Bakanlar Kurulunca ilan edilebilen olağanüstü hal kararı yetkisi, bu düzenleme kabul edilseydi, tek bir kişi tarafından kullanılacaktı.

Düzenleme ilk haliyle kabul edilseydi Anayasanın düzenlediği çok özel bir yetki, Anayasaya aykırı olarak Valiye ve İçişleri Bakanına verilecekti. Bu yetki gaspı olacaktı ve açıkça Anayasaya aykırı bir düzenleme olacaktı.

Gerek alt komisyon çalışmaları sırasında, gerekse esas komisyon çalışmaları sırasında yaptığımız uyarılar ve sakıncalar dikkate alınarak madde değiştirilerek il idaresi kanununda Valiye verilen yetkiler korundu ve İçişleri Bakanına verilmek istenen yetki çıkarıldı.

Bu düzenleme gene de sakıncalar içermektedir. Çünkü Vali tek başına karar alıp uygulamaya koyacaktır. Mini bir olağanüstü hal yetkisi kullanacaktır. Valinin emir ve talimatlarına uymayanlara hapis cezası getirilmektedir.

Bu yöntemler olsa olsa diktatörlük rejimlerinde uygulanan yöntemler olabilir.

19-TASARININ 17. MADDESİ İLE, 17.07.2004 tarih ve 5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun 13.maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilerek “...devlet, ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat arttırılarak uygulanır” şeklinde yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenleme uygulamada **eşitlik ilkesini** zedeleyecektir.

20-TASARININ 18. ve 19. MADDELERİ İLE, 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ayrılanların” ibaresi “ayrılanlar ile araç kiralayanların” şeklinde değiştirilmiş ve Ek-3 madde eklenmiştir.

Bu maddeler ile, araç kiralayanların kimlik bildirilmesi zorunlu hale getirilmektedir. Ayrıca, 1774 sayılı Kanuna EK-3 madde ile 1774 sayılı kanuna aykırı hareket edenlere Mülki İdare Amirlerince ceza verilmesinin önü açılmaktadır.

Tasarının ilk metninde kimlik bildirme kanununa göre yapılan kayıtların amacı dışında kullanılması halinde **bir yaptırım ön görülmemiştir.**

Alt komisyondaki görüşmeler sırasında yaptığımız teklif ve uyarılar dikkate alınarak, kimlik bilgilerinin amacı dışında kullanılması halinde, Ceza Kanununun ilgili hükümlerine atf yapılarak, kötü niyetlilerin cezalandırılması hükme bağlanmıştır.

21-TASARININ 21. MADDESİ İLE 04.06.1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 13. maddesi değiştirilerek, maddenin birinci fıkrasında yer alan “Birinci Sınıf Emniyet Müdürü” rütbesi bölümünün 1 inci ve 2 nci meslek dereceleri kısımlarının karşısında yer alan görev unvanları ile “İkinci Sınıf Emniyet Müdürü” Rütbesi bölümünün 3 üncü meslek derecesi kısmının karşısında yer alan görev unvanları değiştirilmiş ve aynı maddeye yeni fıkralar eklenmiştir.

Bu madde ile emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının rütbeleri, meslek dereceleri ve görev unvanları yeniden düzenlenmektedir. Ar-Ge, nöbet görevi, depo görevi, müdüriyet emri ve bunun gibi hali hazırda tüm Türkiye çapında cezalandırmak amacıyla uygulanan atıl görevlere yasal bir dayanak oluşturularak filli durum yasal statüye kavuşturulmaktadır. Böylece görev verilmek istenmeyen 2. Sınıf Emniyet Müdürü, 3. Sınıf Emniyet Müdürü, 4. Sınıf Emniyet Müdürlerine görev verilmeden birim amiri emrinde sadece araştırma inceleme yaptırılması gibi görevler verilmesi adı altında **personelin pasifize edilmesi ve amirine mutlak bağlı hale** getirilmesi sağlanmak istenmektedir.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 13 üncü maddesinde rütbelere göre çalışılabilecek görev unvanları tek tek tespit edilmiştir.

Bu düzenleme yandaş olmayan polis yöneticilerinin istihdamında keyfiliği, hukuka uymada direnememeyi ve biat kültürünü doğuracaktır. Biat etmeyen personelin yeri hiçbir gerekçe gösterilmeden değiştirilebilecektir. Bu hususlar da hukuka aykırıdır.

22-TASARININ 22. MADDESİ İLE 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu 55 inci maddesi değiştirilerek, rütbe ve terfilerde bekleme süresi yeniden belirlenmekte ve bütün rütbelere terfilerde **mülakat ve yazılı sınav şartı** getirilmektedir.

Ancak sınavlarda başarılı olmak yeterli olmamakta, **Rütbe Terfi Kurulunun** takdirine bırakılmaktadır. Halbuki mevcut uygulamada mülakatın objektif olamaması nedeni ile **sadece yazılı sınav esas** kabul edilmekteydi.

Buldukları rütbelere terfi ettikleri tarihten itibaren beş yıl içinde bir üst rütbeye terfi edemeyen emniyet amirleri ile Dördüncü, Üçüncü ve İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmak kaydıyla, Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilebilecektir.

Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin buldukları rütbedeki en fazla bekleme süresi altı yıl olarak belirlenmektedir. Bu süre sonunda bir üst rütbeye veya meslek derecesindeki göreve atanamayanlar, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmaları kaydıyla, kadrosuzluk nedeniyle Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilecektir.

Bu uygulama ile liyakat yönünden uygun ama bir çok uygulamalarda görüldüğü gibi **hükümete yakın olmayan kişilerin** terfi edememesine yol açılacaktır. Bu düzenleme ile ayrıca her rütbe terfilerinde yazılı sınav uygulaması hayata geçirilecektir. Birkaç yılda bir personelin aynı konu ve içerikten sürekli sınava tabi olması onların işi ve performanslarına yoğunlaşmak yerine kişisel gelecek kaygısı ile sürekli testlere hazırlık yapmalarını

doğuracaktır. Bu ise yoğun çalışma gereği duyulan ve suçla mücadele edilen operasyonel polis birimlerinde personelin çalışmak istememesine yol açacaktır. Bu aynı zamanda devletin bütçesine önemli oranda ek yük getirecektir.

Tasarı ile bir üst rütbeye terfilerde bekleme süresi birinci sınıf emniyet müdürlerinde çok kısa tutulmaktadır. Oysa düzenlemenin gerekçesinde birinci sınıf emniyet müdürü fazla olduğu için emekli edilmesi planlandığı belirtilmişti. Burada amaç iktidarın görüşünde olmayan müdürlerin tasfiyesidir.

23-TASARININ 23. MADDESİ İLE 3201 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesine yeni fıkralar eklenmiştir. Buna göre “Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatındaki tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren daire başkanlıkları ve şube müdürlüklerine ilişkin kadrolara, emniyet hizmetleri sınıfı dışından da atama yapılabilir. Bu şekilde atama yapılan kadroların hizmet sınıfı, atanmaların bu kadrolarda buldukları süre boyunca genel idare hizmetleri sınıfı olarak kabul edilir” düzenlemesi yapılmaktadır.

Bu başkanlık ve şube müdürlüklerin alt personelinin atanmasının ÖSYM tarafından yapılacak sınavlarla alınması teklifimiz kabul edilmemiştir.

24-TASARININ 25. MADDESİ İLE 3201 sayılı Kanunun Ek 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmekte ve “Lisans mezunlarından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olanlar arasından sınavın yapıldığı yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla **yirmi altı yaşından** gün almayan erkek ve kadın adaylar arasından yönetmelikle belirlenecek şartları taşıyanlar ve sınavda başarılı olanlar polis meslek eğitim merkezlerine alınırlar.” hükmü getirilmekteydi.

Komisyon çalışmaları sırasında eleştirilerimiz dikkate alınarak yapılacak polislik mesleğine alım sınavlarına giriş yaşı yeniden 28 olarak kabul edilmiştir.

25-TASARININ 29 MADDESİ İLE 3201 sayılı Kanuna geçici 24. madde eklenmiştir. Bu maddeye göre kapatılan Polis kolejinde öğrenime devam eden öğrenciler, Millî Eğitim Bakanlığınca polis koleji giriş sınavının yapıldığı tarihte aldıkları Ortaöğretim Yerleştirme Puanları dikkate alınarak durumlarına uygun okullara naklen kaydedilmeleri hükme bağlanmaktadır.

Düzenleme ile polis kolejinde okuyan öğrencilerin kanunla kendilerine verilen kazanılmış hakları ellerinden alınmaktadır.

Daha önceki yıllarda Polis Akademisinde maaşlı olarak polis memuru statüsünde okuyan Polis Koleji mezunlarının, **1980’li yıllarda Polis Akademisindeki eğitimlerinin öğrenci statüsüne dönüştürülmesi uygulaması özlük haklarının kaybolmaması ve hukuktaki en temel ilkelere biri olan kazanılmış hakların korunması** açısından darbe döneminde dahi Polis Koleji’nin hazırlık sınıfındaki öğrenciyi dahi kapsam dışı tutacak şekilde düzenlenmişti.

Ancak bu yasa tasarısında, **darbe dönemindeki kadar hukuka saygı gösterilmemekte** ve sınavlara girerek kazanan ve Polis Kolejinde **okuyan öğrenciler mağdur** edilmektedir.

Polis koleji öğrencilerinin sınavlarda almış oldukları yüksek puanlarla birçok seçkin öğretim kurumuna girme hakları olmalarına rağmen, tercihlerini polis koleji için kullanmışlardır.

Öğrencilerin talepleri dikkate alınmadan, yıllarca gördükleri eğitim heba edilmek istenmektedir. Bu öğrenciler başka okullara nakledilseler dahi gerek uyum sorunu, gerekse ideallerinden uzaklaştırılmaları nedeniyle, yaşayacakları ruhsal çöküntü nedeniyle başarılı olamayacaklardır.

Bu nedenlerle, en azından mevcut öğrencilerin mezuniyetine kadar okullarının kapatılmaması insan haklarına ve hakkaniyete uygun olacaktır.

26-TASARININ 31. MADDESİ İLE 3201 sayılı Kanuna geçici 26.madde eklenmektedir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce atanan polis amirlerinin rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri ile (B) grubundan (A) grubuna geçiş işlemleri yeniden belirlenmektedir.

Tasarının 31. maddesiyle rütbe terfilerinde Polis Akademisi mezunları olan A grubu amirler ile polis memurluğundan B grubu amirliğe geçenler arasındaki fark sözde kaldırılmaktadır.

Eklenen bu madde ile halen **B grubu** olan komiser yardımcısı, komiser ve baş komiser olan personelin bu statüleri devam ettirilmektedir. Bu çelişkili durum ile mülakatla alınacak olan Komiser Yardımcılarının hızlı terfi etmeleri, ÖSYM'nin yaptığı objektif sınavla komiser yardımcılığını kazananların ise B grubu statüleri devam ettirilerek geç terfi etmeleri yüzünden önleri tıkanmış olmaktadır. Bu durum Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırıdır ve hakkaniyete uygun bir düzenleme değildir.

27.TASARININ 32. MADDESİ İLE 3201 sayılı Kanuna geçici 27. madde eklenmiştir.

Buna göre; 01/01/2015 tarihi itibarıyla, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesini ihraz edenlerden Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü **kadrolarında bulunanlar dışında kalanlar** ile 01/01/2015 tarihi itibarıyla İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü rütbesini ihraz edenlerden emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olanlar; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **altı ay içerisinde** Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile resen emekliye sevk edilebilirler.

Bu madde ile 3201 sayılı kanuna 27. Madde eklenerek, halen görev yapmakta olan yetişmiş ve nitelikli ve parti polisi yaklaşımlarına biat etmeyeceği öngörülen yaklaşık olarak 3200 emniyet üst düzey görevlisinin 6 ay içinde zorunlu emekli edilmeleri öngörülmektedir.

(Bu süre hükümet teklifinde 3 ay olarak belirlenmişti. Komisyonunda 6 ay'a çıkarıldı.)

Bu düzenleme ile halen müstakil birim amiri görevlerinde bulunan bütün 1. Sınıf Emniyet Müdürleri ile 2., 3. ve 4. Sınıf Emniyet Müdürlerinin **6 ay içerisinde zorunlu emekli** edilebilecekleri ve bu uygulama ile bütün polis başmüfettişlerinin, merkez emniyet

müdürlerinin, özel güvenlik müfettişlerinin emekli edilebileceklerine ilişkin hükümler getirilmektedir.

Tasarı ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 55. Maddesi tamamen değiştirilecektir. Terfi edememe sonucu emekliye sevk etme ve kadrosuzluktan emekliye sevk edilen personelin emekli maaşları ve kadrosuzluk tazminat oranları ve miktarları yeniden düzenlenmektedir.

Sürekli uygulanacak bu 55 inci maddedeki değişiklik ile müstakil birim amiri görevleri haricinde görevlendirilen ve **6 yıl kıdeme haiz bütün 1. Sınıf Emniyet Müdürleri zorunlu emekliye sevk edilmektedir**, ancak idareye, ikişer yıllık dönemler halinde bu süreyi uzatma yetkisi getiriliyor.

Ayrıca emniyet amirleri ile 2, 3 ve 4. Sınıf Emniyet Müdürlerinden **beş yıl içinde** terfi edemeyenler **zorunlu emekli** edilecektir.

Bu düzenleme ile personelin 800-2000 TL arasında maddi kayıpları olacaktır. Anayasaya aykırılığı bir çok karar ile sabit olan bu durumun, AKP hükümetleri zamanında TRT, TBMM, Ziraat Bankası ve diğer bazı kurumlarda yapıldığı gibi, Emniyet Teşkilatından beklentileri kalmamış Emniyet Müdürlerinin emeklilik ikramiyeleri ve maaşlarının yaş haddine kadar cezbedici bir oranda artırılması ile **isteğe bağlı emekliliğin özendirilmesi suretiyle yapılmayıp herhangi bir kriter olmadan dilediği personele yapılması tasfiye olduğunu göstermektedir**

Öte yandan kolaylaştırılmış disiplin cezası (aylıktan kesme) ile terfi ettirilmeme ve kadrosuzluk gerekçesiyle tüm rütbelerdeki emniyet müdürlerine aşamalı olarak zorunlu ve istekleri dışında emekli edilmesi sağlanmış olacaktır.

Nitekim kapsamı aynı olan ve Emniyet Müdürlerinin zorunlu emekliliğine ilişkin düzenlemeyi içeren 4638 sayılı kanun hükmünde kararnameyi Anayasa Mahkemesi 2003 yılında Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir.

Yine Anayasa Mahkemesi, 2003 yılında başka bir kararında, bazı üst düzey yöneticilerin zorunlu emeklilik yaşının 65'ten 61'e düşürülmesini düzenleyen 4919 sayılı kanun düzenlemesini de **tasfiye** olarak görmüş ve **Anayasa'ya aykırı bulmuştur**.

Bu kararlardan da görüleceği üzere, **“polis yöneticilerinin zorunlu emekliliğini düzenleyen bu hükümler”** hukukla bağdaşmamakta ve Anayasa'ya açıkça aykırı nitelik taşımaktadır.

Zorunlu emeklilikte rütbelere göre oran belirlenmesi, çok ciddi oranda mali hak kaybına neden olacaktır.

Kariyer ve niteliği en verimli şekilde kullanılacak olan Emniyet Amiri, 4. Sınıf, 3. Sınıf ve 2. Sınıf Emniyet Müdürleri, çok erken yaşta emekliye sevk edilecektir.

Zorunlu emekliye sevk etmede kriter ve göstergeler belirlenmemiştir.

Dünyada ve Türkiye'de **emeklilik yaşı oranları artırılmaktadır**. İnsanların yaşam süreleri artmakta ve ölüm yaşı oranı ise yükselmektedir. Bu nedenle erken yaşta zorla emekliye sevk etmek, akılcı bir kamu politikası ve yönetimi ile uyuşmamaktadır.

AKP'nin önceki hükümetlerinde sosyal güvenlik sisteminin 1 emekliyi 4 çalışanın finanse etmesi yönündeki aktüeryal denge kurma hedeflerine aykırı bir şekilde erken yaşta emekliye sevk etme düzenlemesi yapılmaktadır. Bu nedenle, iş gücü kaybı, prim kaybı ve çalışmadan ödenen fazla tazminat oranları, kamu zararı ve verimsizlik nedenidir.

Bu düzenleme ile zorunlu emeklilik adı altında devletin güvenlik hafızasının sıfırlanmaktadır.

Anayasanın birçok hükmüne aykırı olduğu gibi Anayasaya aykırı kanun çıkarılması konusunda da iktidarın ısrarı ortaya koymaktadır.

28.TASARININ 33. MADDESİ İLE 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 28.madde eklenmektedir. Buna göre; maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki **son beş yıl içinde** disiplin kurullarınca meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilmesi gerektiği halde 657 sayılı Kanunun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamaşımına uğradığı için cezalandırılmayan emniyet teşkilatı mensupları, **bir ay içinde kamu kurum ve kuruluşlarına** nakledilmek üzere İçişleri Bakanlığı tarafından Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Bu personelin, Devlet Personel Başkanlığınca 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun değişik 22 nci maddesinin ikinci, üçüncü, beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen esas ve usuller çerçevesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, Devlet Personel Başkanlığına bildirim tarihinden itibaren **kırk beş gün içinde** atama teklifleri yapılır. Bunlardan müdür ve üstü kadrolarda olanlar **araştırmacı unvanlı kadrolara**, diğerleri ise Devlet Personel Başkanlığınca **tespit edilen kadrolara** atanırlar.

Emniyet Teşkilatı Kanununa eklenen geçici 28 inci madde ile, genel bir hukuk kuralı olan zamaşımı müessesesi, bu tasarı ile sadece Emniyet Teşkilatı personeli açısından ortadan kaldırılmaktadır.

Hakkında meslekten ve devlet memurluğundan çıkarma cezası gerektiren iddialar bulunan personelin bir cezai müeyyide olarak zorunlu bir şekilde emekliye sevki sağlanmaktadır. Emeklilik işlemleri adı altında başka memur ve kamu görevlilerine uygulanmayan ve zamaşımı müessesini anlamsızlaştıran bu uygulama ile personelin meslekten ve devlet memurluğundan çıkarılmasının önu açılmaktadır.

Zamaşımı müessesesi temelde, memurun baskı altında kalmadan hizmet verebilmesi amacıyla yürürlüğe konulmuş bir düzenlemedir. Burada kişiden çok kamu hizmeti korunmaktadır. Bu müessesenin özelliği gereği zamaşımına uğramış konular işin esasına girilmeksizin yetkili disiplin amirleri veya disiplin kurullarınca doğrudan işlemden kaldırılmaktadır.

Bu yasa ile; zamaşımı müessesesi korunmakla birlikte istikrar kazanmış Danıştay içtihatlarına da aykırı olarak memur ve kamu görevlilerinden sadece Emniyet Teşkilatı personeli için işlendiği iddia edilen disipline aykırı fiillerin zamaşımına uğramasına rağmen, işin esasına girilerek ceza verilmesini ve bu cezaya göre soruşturma dosyası işlemden kaldırılmış olmasına rağmen, **zamaşımı ile ilgili yasa hükmü Emniyet Teşkilatı personeli yönünden anlamsızlaştırılarak**, kurumdan ilişik kesilmesi sonucunu doğuran **zorunlu tayin veya emeklilik** işlemine tabi tutmaktadır.

Bu nedenle bu düzenleme de Anayasamızın eşitlik ilkesine, Danıştay içtihatlarına ve hakkaniyete uygun bir düzenleme değildir

29-TASARININ 36. MADDESİ İLE 25.04.2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasına yeni bir cümle eklenerek " ancak, gerek görüldüğü takdirde, Başkan, dört yıllık süre sona ermeden önce de atanmasındaki usulle **görevinden alınabilir"** denmektedir.

Bu düzenleme, Polis Okullarının ve Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılmasından sonra etkisizleşecek olan Akademi Başkanını, hükümetin emrinde sıradan bir kamu görevlisine dönüştürecek bir düzenlemedir ve bilim adına kabul edilemeyecek bir husustur.

30.TASARININ 43.MADDESİ İLE 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 6.madde eklenmekte ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi Başkanlığında Başkan, Dekan, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve bunların yardımcıları ile her kadrodaki öğretim elemanları ve idari personelin anılan Başkanlıktaki görevleri sona ermekte ve kadrolarıyla ilişkileri kesilmektedir. Akademide geçici olarak görev yapanların da aynı tarihte görevlendirmeleri sona ermektedir.

Tasarının bu maddesi ile Polis Akademisi Başkanlığında görev yapan öğretim görevlileri ve idari personelin iki ay içerisinde başka illerdeki okullara atanması ön görülmektedir.

Yine tasarı ile Polis Akademisi öğretim görevlilerinin YÖK'e bağlı üniversitelere gönderilmesi de düzenlenmektedir.

Tasarı ile kapatılması ön görülen bir kuruma bir yandan da halen öğretim görevlilerinin alınmasına devam edildiği öğrenilmiştir.

Gerek 1984 yılında yürürlüğe giren 3087 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nda, gerekse 2001 yılında yürürlüğe konulan 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununda, akademik kadrolu öğretim elemanlarının istekleri dışında Ankara'da bulunan Polis Akademisi dışına atanması veya görevlendirilmesi, özellikle eğitim kalitesinin dönemsel siyasi etkilerden korunması amacıyla yasa hükmüyle sağlanmıştır.

Bu nedenle yapılmak istenen düzenleme çok yanlıştır. Emniyet Teşkilatının güvenlik bilimleri alanındaki akademik müktesebatının sıfırlanması ve bunların yerine bu konularda hiç birikimi, deneyimi, tecrübesi ve akademik kariyeri bulunmayan yandaş kişilerin getirilmesi Türk milleti ve Emniyet Teşkilatı adına büyük bir kayıp olacaktır.

31.TASARININ 44.MADESİ İLE, 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 7.madde eklenerek, Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başka bir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne dönüştürülmektedir.

Bu düzenlemeler ile ülkemizin tek Güvenlik Bilimleri Fakültesi kapatılarak **polis yöneticisi eğitimi lisans seviyesinden kurs seviyesine düşürülmekte**, aynı zamanda mülakatla belirlenen ve kısa süreli eğitimlerle polisliği bile tam öğrenememiş **polis amirlerinin yüksek sayılarda topluca alınmasının önü açılmaktadır.**

Düzenleme ile, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi kapatılarak, öğrencileri mezuniyetine sadece bir dönem kalmış olanlar dâhil, diğer üniversitelerin farklı bölümlerine gönderilmektedir. Buna karşılık, 2020 yılına kadar sivil üniversiteleri bitirmiş öğrencilerin bir yıl okutulmak suretiyle **Komiser Yardımcısı olması sağlanmaktadır.**

Emniyet teşkilatına nitelikli amir yetiştiren akademilerinin kapatılması büyük bir yanlışlıktır. Mezun olmalarına çok az bir zaman kalan öğrencilerin bu haklarının ellerinden alınması hukuka ve hakkaniyete uygun değildir.

32.TASARININ 46. MADDESİ İLE 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 8.madde eklenmiştir.

Bu madde ile 1/1/2020 tarihine kadar Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, lisans mezunları arasından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olup yönetmelikle belirlenecek diğer şartları taşıyanlar ve yapılacak sınavda başarı olanlar, **Polis Amirleri Eğitimi Merkezinde bir eğitim-öğretim dönemi özel eğitime tabi tutulabilirler.**

Bu düzenleme ile iktidar kendisine biat edecek emniyetin alt derece amir ihtiyacını karşılamak istemekte ve kendisine bağlı bir polis teşkilatı oluşturmak istemektedir.

İktidar, 2020 yılına kadar hızlı kadrolaşma amaçlı özel sınıflar oluşturulmaktadır.

Bu uygulama, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kapatılması ya da memurlardan komiser yardımcısı yapılması uygulamalarıyla da çelişmektedir.

Eğer hükümet bu Tasarı ile memurlarından komiser yardımcısı yapmayı amaçlıyorsa; büyük çoğunluğu lisans mezunu 250 bin polis memuru arasından yeterince komiser yardımcısı bulamıyor mu da kısa süreli eğitimlerle çok sayıda **özel sınıf komiser** alacaktır.

Bu düzenleme ile '**parti polisi**' nin temellerinin atılmakta ve Teşkilattaki amir olma potansiyeli olan 250 bin polis memuruna güvenilmediği anlaşılmaktadır. Böylece yetmiş ve tecrübeli binlerce kişinin yükselme umudu bitirilmektedir. İktidar bu düzenlemelerle özlem duyduğu parti polisine böylece kavuşacağını ve AK Polis teşkilatını kuracağını planlamaktadır. Bu hükümlerin hukuka ve hakkaniyete uygun bir tarafı yoktur.

33.TASARININ 50.MADDESİ İLE, 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına bir cümle eklenmektedir. Buna göre, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler, jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilecektir.

Bu düzenleme ile tıpkı sıkıyönetim dönemlerinde olduğu gibi şehir merkezlerinde daha çok jandarma görebileceğiz.

34.TASARININ 51.MADDESİ İLE, 10.03.1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 14. maddesi değiştirilerek teşkilattaki atamalar yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenlemeler de büyük sakıncaları içermektedir.

Tasarının bu maddesiyle, Jandarma Teşkilat Kanununda operasyonel düzenlemelere yer verilmektedir.

Jandarma teşkilatı büyük ölçüde iktidar kontrolüne alınmakta, Bakan ve Valilerin yetkileri arttırılmaktadır.

Bu düzenleme ile, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler; jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilecek, başka ifadeyle jandarma iktidar ihtiyaç duydukça sadece kırsal alanlarda değil, şehir merkezlerinde de aktif olarak kullanılabilir.

Düzenleme ile, General rütbesinde olmayan daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri ise İçişleri Bakanınca yapılacaktır.

Ayrıca, askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personeli İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir.

Subaylar ile ihtisaslaşma gereği olarak özel eğitim görmüş personel nokta atamasına tabi tutulacaktır. İl ve İlçe jandarma komutanlarının sicil amirleri ise valiler olacaktır. İl jandarma komutanı hariç olmak üzere, il jandarma komutanlıklarında görevli personel de vali tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

İl ve İlçelerde önemli güvenlik görevleri olan İl ve İlçe Jandarma komutanlarının atamalarında Jandarma Genel Komutanının hiçbir etkisi olmayacaktır.

Atamalarda Jandarma Genel Komutanının teklifinin olmasını Komisyonun CHP li üyeleri olarak talep etmemize rağmen, bu teklifimiz uygun görülmemiştir. Tasarı olduğu gibi kabul edilerek “**atamalarda gerek görürse Jandarma Genel Komutanı da teklif edebilir**” denilerek adeta Jandarma Genel Komutanıyla ve TSK'yla alay eden bir düzenleme yapılmıştır.

Bu tasarı ile, Generallerin de Bakan tarafından görevden uzaklaştırılması yolu açılmaktadır.

General atamaları konusunda Genelkurmayın teklifi, İçişleri Bakanlığı tarafından uygun görülmez ise, bu uyuşmazlığın **çözüm mercii olarak Başbakan belirlenmiş**, Başbakanın kararı yalnızca İçişleri Bakanlığına iletilmesi yeterli görülmüştür.

Böylece, Başbakanın vereceği karara Genelkurmayın itirazı ortadan kaldırılmış ve hükümetin general atamalarını eline alması sağlanarak, Genelkurmay devre dışı bırakılmıştır.

Sicil, görevden uzaklaştırma ve atama yetkisinin Bakana ve Valilere verilmesi durumunda tüm silahlı kuvvetlere sirayet edecek **bir siyasallaşma içine girileceği**, Jandarma ve TSK'daki siyasallaşmanın sonuçlarının ise kimsenin tahmin edemeyeceği şekilde ağır sonuçları olacağı açıktır.

Jandarma Birlikleri her ne kadar kolluk kuvveti olsa da Barışta terörle mücadele görevi ile görevlendirilmekte, Seferde ise Kara Kuvvetlerinin harekât kontrolüne girmektedir.

Seferdeki hareket planları değiştirilmeden, bu değişikliklerin sonucu oluşabilecek muhtemel zafiyetler tespit edilip bunu gidermeye yönelik tedbirler gösterilmeden, bununla ilgili bir takım uygulamalar örneğin, Plan Seminerleri, Harp oyunları ve Tatbikatlarla denenmeden bu değişikliğin yapılması büyük sorunlar doğurabilir ve bu sorunlar gidermek her zaman mümkün olmayabilir.

Simetrik tehditten Asimetrik tehdiye geçilen bir dönemdeyiz. Bu dönemde Savaş dışı harekâtın ve bunun içinde de Barışı koruma ve destekleme görevinin önemi artmıştır. Bu görevler için doğası gereği hem askeri yeteneklerin, hem de kolluk gücünün dengeli kullanılmasını gerekmektedir. Sadece askeri gücün kullanılması aşırı güç kullanımına, sadece kolluğun kullanılması ise zafiyetin oluşmasına neden olacaktır. Dolayısıyla, dengeli bir güç kullanımı için Askeri statülü kolluk bu görevler için gereklidir. Bu nedenle Jandarmanın Askeri Statülü bir güvenlik gücü olarak muhafazası önem arz etmektedir.

Güvenlik güçlerinin sivil otoritenin denetim ve kontrolünde olması elbette gereklidir. Ancak bu kontrol ve denetim hiçbir zaman güvenlik güçlerinin Siyasallaşmasına yol açacak nitelikte olmamalıdır.

Bu tasarı ile tüm güvenlik güçlerinin (Emniyet, Jandarma, Sahil güvenlik) siyasallaşmasına yol açacak düzenlemeler getirilmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin ayrılmaz birer parçaları olması nedeni ile Jandarma ve Sahil güvenlik teşkilatlarının siyasallaşması, giderek TSK'nın siyasallaşmasının yolunu açacaktır. Bu ise Ülke için felaket demektir.

Ordunun siyasallaşmasının Balkan harbini kaybetmemize neden olduğu unutulmamalıdır.

Ortaya çıkacak sorunları söyle sıralamak mümkündür.

- Generaller ile onlara bağlı olan askeri personel arasındaki bağın zamanla zayıflayacağı,
- Personelin daha iyi yerlere atanmak için kaymakam, vali ve sivil şahıslarla kurduğu ilişkilerin, askeri hiyerarşi ve disiplinin önüne geçeceği,
- Jandarma teşkilatının kurumsal yapısının kısa vadede iktidarın emrine gireceği,
- Jandarma'da ast üst ilişkilerinin zarar göreceği ve disiplinin bozulacağı,
- Jandarma personelinin, kanunlar, nizamlar ve amirlerin emirlerinden çok siyasi makamların maksat ve niyetine uygun hareket etme eğilimine gireceği,
- Mesai içinde personelin siyasi düşüncesini aleni olarak açıklama yoluna gideceği,
- Özellikle Valiler tarafından yapılacak atama ve yer değiştirme faaliyetlerinde iktidar partilerinin İl teşkilatları nezdinde girişimlerde bulunularak Valilik makamını etkileme teşebbüsleri yaşanabileceği, bu kapsamda, imkânları kısıtlı olan dış karakollara gitmemek için siyasi çevrelerin devreye sokulmaya çalışılacağı,
- Atamalarda liyakatten ziyade siyasi yakınlıklar ve bağlantıların önem kazanacağı ve atamalarda adaletten uzaklaşılacağı, bunların sonucunda personelin ve ailesinin ciddi mağduriyetler yaşayacağı,
- Her yıl belli dönemlerde rutin bir şekilde yapılan atamalar yerine siyasi tasarruflarla sürpriz atamalarla karşı karşıya kalılabileceği,

- Maddenin bu hâli ile kabulü jandarma personelinin yasal bir dayanak olmadan bazı siyasi değerlendirmeler kapsamında görevden uzaklaştırılmasının mümkün olacağı,
- Vatandaşımızda mevcut olan "**Tarafsız Kolluk ve Devletin Jandarması**" düşüncesini olumsuz etkileneceği,
- Jandarmanın hiçbir baskı altında kalmadan yasal çerçevede kolluk etiğine uygun görev yapması konusunda sıkıntılar yaşanabileceği,
- Birliğin disiplini üzerinde olumsuz etki yaratacağı,
- Personelin amirlerine ve teşkilatına bağlılığı ile aidiyet duygusunun zayıflayacağı,
- İl Jandarma Komutanı ve Jandarma Genel Komutanlığının personel üzerindeki etkisi ve otoritesini zayıflatacağı,
- Personelin daha iyi sicil almak için kaymakam, vali ve sivil şahıslarla kurduğu ilişkiler, askeri hiyerarşi ve disiplinin önüne geçeceği,
- Jandarma personelini siyasi makamların maksat ve niyetine uygun hareket etme eğilimine gireceği, düşünülmektedir.

Bu değişiklikle TSK ile ortak noktalardan biri daha ortadan kaldırılmaktadır. Böylece jandarmanın askeri statüsü; 211 Sayılı TSK iç hizmet kanununun 1 'inci maddesinin değişmesiyle şekil olarak da tamamen kaybolacaktır. Bu çalışmaların bugünün konusu olmayıp Türk silahlı kuvvetlerini hedefe alan ve bu doğrultuda yapılan çalışmaların bir parçası olduğu düşünülmektedir.

Bütün bu sakıncaları dikkate aldığımızda ve Jandarma ile ilgili düzenlemelere bu gözle bakıldığında iyi niyet aramak beyhude olacaktır. Bu gerekçelerle tasarının bu maddelerinin kabulü tarafımızdan uygun görülmemektedir.

35.TASARININ 52. MADDESİ İLE 2803 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmekte ve Jandarma personeli için Görevden uzaklaştırma işlemleri yeniden düzenlenmektedir. Buna göre;

Askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerekğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir.

İl jandarma komutanı hariç olmak üzere il jandarma komutanlıklarında görevli personel, vali tarafından görevden uzaklaştırılabilir. Gerekğinde il jandarma komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır. Tasarının bu maddesi ile Jandarma Personelinin baskı altına alınıp, siyasi iktidarın emrine girmesi sağlanmış olacaktır.

36.TASARININ 55.MADDESİ İLE 2803 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi değiştirilmektedir. Buna göre;

“Jandarmanın askeri görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı, valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.” denmektedir. Bu düzenleme uygun değildir. Jandarmanın askeri görevleri dışında ,adli görevleri de vardır. İdari amir olan Vali adli görevlerini de denetlemiş olacaktır.

37.TASARININ 59.MADDESİ İLE 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilmektedir. Bu düzenlemeyle, amiraller haricinde, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı karargâhında görevli başkanlar ile bölge komutanlarının atanmaları İçişleri Bakanınca yapılacaktır. Gerekğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilecektir. Diğer subayların ve astsubayların, Devlet memurlarının, uzman erbaşların ve sözleşmeli erbaş ve erlerin atanmaları ile erbaş ve erlerin dağıtımları, Sahil Güvenlik Komutanınca yapılacaktır.

Bu madde ile, Jandarma Komutanlığında yapılmak istenen değişikliklerin aynısı Sahil Güvenlik Komutanlığı içinde yapılmaktadır.

Atamaların Sahil Güvenlik Komutanından alınarak siyasi makama verilmesi, aynen Jandarma Komutanlığındaki sakıncaları taşımaktadır. Aynı gerekçelerle bu düzenlemelere katılmamız mümkün değildir.

38.TASARININ 60. MADDESİ İLE 2692 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi değiştirilmektedir.

Buna göre Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli sahil güvenlik mensubu subay, astsubay, sivil personel, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erlerin hizmet gerekleri veya sağlık yahut diğer nedenlerle görev ve hizmet yerlerinin değiştirilmesi ile geçici görevlendirmeleri de İçişleri Bakanı ve Valilerce yapılabilecektir.

Bu düzenleme de sahil güvenlik teşkilatını siyasetin etkisine sokacaktır.

39.TASARININ 62. MADDESİ İLE 2692 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere 21/A maddesi eklenmektedir. İçişleri Bakanı tüm Sahil Güvenlik Komutanlığı personelini Görevden uzaklaştırmaya yetkili olacaktır. Buna göre; Askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerekğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir.

Bu düzenleme ile Sahil Güvenlik personeli de tamamen siyasi iktidarın emir ve baskısı altına girecektir.

40.TASARININ 71. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmekte ve **Türkiye’de oturan yabancıların nüfus kayıtları ile ilgili düzenleme yapılmaktadır.** Buna göre;” ikamet izni verilen yabancılar, Genel Müdürlükçe kimlik numarası verilerek yabancılar kütüğüne kaydedilir. **Türkiye’de bulunan yabancılara ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası** vermeye Bakanlık yetkilidir”. Denilmektedir.

İkamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermeye Bakanlığın yetkili olması, Suriyeli göçmenlerin seçmen yapılacağı endişesinin bulunduğu bu ortamda bu düzenleme izaha muhtaçtır. Bu düzenleme kamuoyu nezdinde kuşku ile karşılanmaktadır.

41.TASARININ 75. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanunun 22 nci maddesine 3. fıkraya eklenmekte ve “Bakanlık, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile belde ve köyken mahalleye dönüştürülen mahalle muhtarlıklarına evlendirme memurluğu yetki ve görevi verebilir.” denmektedir.

Bu düzenleme ile köy tüzel kişiliği mevcut iken mahalleye dönüştürülen, **mahalle muhtarlıklarına evlendirme memurluğu** yetki ve görevi verilmektedir.

6360 sayılı kanunun TBMM de görüşmeleri sırasında bütün uyarılarımıza rağmen bu köylerin tüzel kişiliği ortadan kaldırılmış ve köy halkı mağdur edilmişti.

Şimdi mahalleye dönüştürülen köy muhtarlıklarına bu hakkın yeniden tanınması iktidarın yanlışını ve hukuksuzluğunu ortaya koymaktadır. Hükümet geçte olsa yanlıştan dönmektedir.

42.TASARININ 76. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanunun 33 üncü maddesine bir fıkraya eklenmekte ve “Merkezî Veri Tabanında yer alan bilgilere göre **uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin kayıtları Genel Müdürlükçe kapatılır**. Bu kayıtların araştırılması mülkî idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir. Sağ olduğu tespit edilenlerin kayıtları ise canlandırılır.” denmektedir.

Bu düzenleme, hükümet tasarısının 32. maddesinde “kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla merkezî veri tabanında yer alan **kayıtlara göre son otuz yılda işlem görmeyen, halen ölü mü sağ mı oldukları bilinmeyen ve yüz on yaşın üstündeki kişiler ölmüş sayılır**. Bunlardan sağ olduğu tespit edilenlerin kaydı idarece düzeltilir” şeklindeydi.

İçişleri komisyonunda bu düzenlemenin çok büyük sıkıntılara yol açacağını dile getirdik. Kaydı silinecek kişi belki 70 yaşında öldü. Ölüme bağlı sonuçlarda mirasçılık hukuku açısından sıkıntı olabilecekti. Medeni hukukun ölüme bağladığı sonuçlar bakımından tafafisi güç durumlar meydana gelebilecekti.

Bu düzenlemenin metinden çıkarılmasını talep ettik. Ancak; iktidar mensubu milletvekillerce önergemiz kabul edilmedi ve yukarıda belirttiğimiz şekilde yeni bir düzenleme yapıldı.

43.TASARININ 82. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin başlığı “Kimlik Paylaşımı Sisteminin kullanılması” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları da değiştirilerek yeni bir fıkraya daha eklenmektedir. Bu fıkralar,

“(1) Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir.

(2) Kurumlar ve tüzel kişiler kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilirler.” şeklindedir.

Bu madde ile, Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile **finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir hükmü büyük sakıncalar içermektedir.**

Bu gün finans kuruluşları adı altında çok sayıda firma faaliyet göstermektedir. Bu firmaların denetimi ve kontrolü nasıl sağlanacaktır. Mevzuatta bu hususta bir düzenleme yoktur. Bu sakıncaları giderecek düzenlemelerin tasarı metnine eklenmesi ile ilgili talebimiz alt komisyonda kabul edilmemiştir.

44.TASARININ 83. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “il özel idaresi ve belediyelere” ibaresi “yetkili idareye” şeklinde ve dördüncü fıkrası da “Faydalanılan kamu hizmetleriyle sınırlı olmak üzere adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde diğer adres, yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahiptir. Kurumlar yürütecekleri iş ve işlemlerde yerleşim yeri adresi gibi diğer adres bilgilerini de esas alır”. şekilde değiştirilmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 48.maddesinde yapılan bu değişiklik ile, **diğer adres**'inde yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu düzenleme uygulamada hak kayıplarına yol açabilecektir. Kasıtlı davranıldığı zaman istenilmeyen sonuçlar doğurabilir. Kişinin belki de 6 ay hiç uğramadığı bir adrese yapılacak tebligattan o şahsın haberi olmayacak ve çok büyük mağduriyetler yaşayabilecektir. Bu düzenleme muğlak bir düzenlemedir...

45.TASARININ 104. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanuna geçici madde eklenmiştir.

Geçici madde 8'e göre Bakanlık adına ihdas edilmiş olup, Genel Müdürlük adına tahsis edilmiş kadrolardan 1.000 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.” denmektedir.

Bu madde ile nüfus teşkilatına 1000 kişilik atama izni verilmektedir. Bu kanun tasarısı Nüfus Teşkilatına yeni bir çok görevler vermektedir. Bir yıl sonra pasaport hizmetleri de nüfus idaresince yürütülecektir. Sadece pasaport hizmetleri yaklaşık 3000 kişilik polis memurunca yürütülmektedir. Bu nedenle nüfus teşkilatına tahsis edilen 1000 kişilik kadro ve atama izni yeterli değildir. Daha fazla kadro tahsisi gereklidir.

46.TASARININ 105. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 9. madde eklenmiştir.

Madde metnine göre; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle, yazılı olarak yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüklerine başvurmak kaydıyla, 21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulunun incelemesi sonucu vereceği kararlar bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir.

Denilmektedir. Soyadlarının kolayca değiştirilmesi bazı sakıncaları da beraberinde getirecektir. Ayrıca sürenin 1 yıl olarak belirlenmeside tartışılır bir husustur.

47.TASARININ 106. MADDESİ İLE 5490 sayılı Kanuna aşığıdaki geçici 10. madde eklenmiştir.

“Göçmenlerin doğum yeri ve tarihinin düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan doğum yeri ve tarihi hatalı olan kişilerin kayıtları, bu maddenin yürürlüğe girdiğı tarihten itibaren bir yıl içinde usulüne göre onaylanmış doğum belgeleri ile müracaatları halinde, nüfus müdürlüğüne düzeltilir.”

48.TASARININ 115. MADDESİ İLE 5682 sayılı Kanununun Ek 4 üncü maddesine bir fıkra eklenmekte ve **28/5/1988 tarih ve 3463 sayılı kanunda değişiklik yapılmaktadır.**

Düzenlemeye göre; “devlet memuru olarak 1 inci, 2 nci ve 3 üncü derece kadrolarda bulunup da Hususi Damgalı Pasaport almaya hakkı olan Devlet memurları ile subay ve astsubayların taşıdıkları unvan ve/veya rütbeleri taşımakla beraber 1 inci, 2 nci ve 3 üncü derece kadroları almadan emekli olan veya ayrılanlardan Devlet memuriyetindeki hizmet süreleri, taşıdığı unvan ve/veya rütbeleri itibariyle bugün Hususi Damgalı Pasaport almaya hak kazananlar emsal alınmak suretiyle bunlara da **Hususi Pasaport** verilmesi ve bu madde kapsamında hususi pasaport alacaklarda **en az lise veya dengi okul mezunu olma şartı** aranacağı hükme bağlanmaktadır”.

Alt komisyon çalışmaları sırasında meslekte belli **kıdemi olan noterlerin ve yargının çok önemli ayağı olan ve savunmanın temsilcileri avukatların da hususi pasaport** almaları için vermiş olduğumuz tekliflerin dikkate alınması önerilmiş, ancak; bu talebimiz kabul edilmemiştir.

49.TASARININ 121. MADDESİ İLE 3152 sayılı Kanununun 28/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “valiye bağılı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli” ibaresi eklenmiş; aynı fıkranın ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, anılan fıkradan sonra gelmek üzere yeni fıkralar eklenmiş; mevcut dördüncü fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış; mevcut beşinci fıkranın başına yeni cümle eklenmiş ve mevcut sekizinci fıkranın üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri değiştirilmiştir.

Tasarının bu maddesi ile 3152 sayılı kanunda değişiklik yapılarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına tüzel kişilik kazandırılmaktadır.

Bu düzenlemeye göre, “Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye

bağlı kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmaktadır.

Başkanlık ilin ihtiyaçları çerçevesinde gerektiğinde her türlü yatırım ve hizmetleri yerine getirebilecek; bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer tüzel kişilerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilecek ve ortak projeler yürütebilecektir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, afet yardım, acil çağrı, yatırım izleme, rehberlik ve denetim, strateji ve koordinasyon ile idari müdürlükler kurabilecektir. Gerektiğinde geçici birimler de kurulabilecektir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının sevk ve idaresi, Vali veya vali tarafından görevlendirilecek bir Vali Yardımcısı tarafından yerine getirilecektir.

Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanacaktır. Gerektiğinde valilik, kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın ihtiyaç durumuna göre uzman, sözleşmeli personel ve memurları bu başkanlıklarda görevlendirmeye yetkili olacaktır.

Merkezi idare tarafından yapılan her türlü yardım ve desteğin koordinasyonu, denetimi ve izlenmesi ve acil durumlarda bizzat yerine getirilmesi yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı tarafından sağlanacaktır.

6360 sayılı Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hazineye devredilen ancak halen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **en geç üç ay içinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilecektir.**”

Tasarıdaki bu düzenleme de diğer bir çok düzenleme gibi demokrasi ile bağdaşmayan hükümler içermektedir. Halk tarafından seçilen kişilerin yönetiminde olan İl Özel İdarelerini 6360 sayılı kanunla kapatıp, yerine merkezi hükümete bağlı tüzel kişiliği olan ucube bir kurum oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bunun yaratacağı sorunları teferruatlı olarak 6360 sayılı kanun görüşmeleri sırasında dile getirmiştik. Bu öneri ve uyarılarımız dikkate alınmamıştı. Bu kanunla özel idarelerin tüzel kişiliği kaldırılarak yerel yönetimlere büyük darbe vurulmuştu. Kapatılan özel idarelerinin personel ve borç yükü, özellikle muhalefet belediyelerine verilmiş, ancak; kıymetli arazi ve mülkleri ise devlet kuruluşlarına tahsis edilmiş, muhalefet belediyeleri zor durumda bırakılmıştır. Geldiğimiz noktada il özel idarelerinin eksikliği çok çabuk hissedilmiş ve şimdi bu anti demokratik düzenleme getirilerek, il özel idarelerinin yerine devlet kuruluşumu yoksa özel sektör kuruluşumu belli olmayan bir yapı ikame edilmeye çalışılmaktadır.

Bu düzenleme halk tarafından seçilmiş kişilerin yönetiminde olan ve halka en yakın yerel teşkilat olan il özel idarelerinin görevini hükümete bağlı memurlar eliyle yürütülmesini sağlayan hükümler getirmektedir.

Böylece iktidar, başta maden ruhsatları, yeraltı suları tahsisi, taşocağı ruhsatları, arazi tahsisleri, yerel kaynakların kullanımı ve diğer bir çok hizmetleri istediği gibi

yönlendirebileceği valiler aracılığı ile yapabilmek için bu kurumu oluşturmak istemektedir. Kurumun bu şekilde oluşturulması önemli sakıncaları da beraberinden getirmektedir. Bu Başkanlık iktidarın arka bahçesi olacaktır. Bu nedenlerle düzenlemenin kabul edilmesi mümkün değildir.

50.TASARININ 126. MADDESİ İLE 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna ek-1 madde eklenmiştir.

Buna göre; Bu Kanuna ya da başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenler ile teftiş ya da denetim elemanlarının bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı; kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir. Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garaz ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklıdır.

Ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmalar ile teftiş ya da denetim sonucunda düzenlenen raporlara dayanarak karar verenler veya işlem tesis edenlerle, bu kararları ya da işlemleri hazırlayan ve inha ya da teklif edenler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.”

Bu madde ile 4483 sayılı Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna Ek-1 Madde eklenerek “**hukuksuz soruşturmalara dokunulmazlık**” getirilmek istenmektedir.

Bu düzenleme ile hükümetin görüşünde olmayan kamu görevlilerinin yargısız infazına zemin hazırlanmaktadır.

Bu madde şu anda hukuksuz bir şekilde müfettiş görevlendirip mevcut kanunlara göre suç işleyenlerin kendilerine **dokunulmazlık kalkanı getirme isteğidir**. Mevcut yöneticiler yapmış oldukları keyfi, hukuksuz işlemler nedeniyle ileride tazminatlara mahkûm olacaklarını bildiklerinden böyle bir güvence yoluna gitmek istemektedirler.

Zira daha önce dönemin Başbakanlık Müsteşarı ile İstanbul İl Emniyet Müdürü arasındaki geçen konuşmada “kır kapıyı, gir al, daha sonra yasaysa yasa...” şeklindeki konuşmalar, bu hususun hayata geçirilmeye çalışıldığını göstermektedir.

Geçtiğimiz yıl çıkarılan Torba Kanunda getirilen ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen **2 yıl mahkeme kararlarının uygulanmaması** nedeniyle yargılanamayacaklarına dair yapmış oldukları kendilerine güvence **getirme planının gizli bir şekilde geri** getirilmesidir.

Bu nedenlerden dolayı düzenleme hukuksuzdur ve kamu personelini iktidarın ve bir partinin emrine sokması için kullanılacak bir süreci başlatacaktır.

51.TASARININ 127. MADDESİ İLE 4483 sayılı Kanuna geçici madde eklenmiştir.

Buna göre; Ek 1 inci madde hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Görülmekte olan davalar,

b) Kesinleşmemiş hükümler,

c) Miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna gidilemediği için kesinleşen hükümler bakımından da uygulanacak ve davaya idare aleyhine devam olunacaktır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulamayan hükümler için, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki hafta içinde temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulabilecektir. Bu fıkra uyarınca yapılan kanun yolu başvuruları üzerine verilen kararlar, tahsil edilmiş tazminat bedelinin geri istenmesi hakkını doğurmaz.

Görevli mahkemede idare aleyhine devam olunacak davada, temyiz ve karar düzeltme incelemesinde ilk olarak ek 1 inci maddede öngörülen dava şartlarının mevcut olup olmadığına bakılır.”

VI-SONUÇ

CHP grubu olarak biz bu yasa teklifinde yukarıda sıraladığımız maddelerin demokrasilerde değil, polis devletlerinde olabileceğini söylüyoruz. İktidar, bu yasa teklifi ile polis devletini kurumsallaştıran adımlar atmak istemektedir. Böyle yasalar ancak totaliter ülkelerde, kendi iktidarlarını korumak ve kendilerine karşı oluşabilecek her türlü tehdit ve tehlikeyi bertaraf etmek için çıkarılabilecek keyfi düzenlemelerdir.

Amaç mutlak iktidardır ama denetlenmeyen, kontrol edilmeyen mutlak iktidar tehlikelidir. Dünya siyasi tarihî bunun örnekleri ile doludur.

Türkiye'nin tüm yurttaşlarının Anayasasının ve hukukun güvenli şemsiyesinde en adil şekilde yararlanabilmesi gerekmektedir. Çünkü hukuku ve demokrasi kültürünü içselleştirebilmek toplumsal barışçı iklimi çok daha kolay tesis edecektir. Yapılmak istenen düzenlemeler bu yönüyle toplumsal barışa da hizmet etmeyecektir.

Yukarıda açıkladığımız gerekçeler bu kanun teklifine karşıyız ve geri çekilmesini arz ve talep ediyoruz. **27.01.2014**

Ali Serindağ
Gaziantep

Ahmet Toptaş
Afyonkarahisar

Celal Dinçer
İstanbul

Tanju Özcan
Bolu

Ali Sarıbaş
Çanakkale

MUHALEFET ŞERHİ

İçişleri Komisyonuna havale edilen 1/995 sayılı Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde değışiklik yapılmasını öngören Tasarıyla ilgili değerlendirmelerimiz aşağıda sunulmuştur:

Tasarının Anayasaya aykırılığı başta olmak üzere hatalı ve eksik olduğu değerlendirilen kısımlarına ilişkin önerilerimiz ne alt komisyonda ne de esas komisyonda dikkate alınmamıştır.

Tasarı ile dört ana hususta değışiklik öngörülmektedir. Birincisi **temel hak ve özgürlükler konusundaki özellikle vatandaşların örgütlenme hakları ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakları neredeyse kullanılamayacak hale getirilmektedir.**

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda öngörülen değışiklikle, **Mülki İdare Amirinin görevlendirdiği kolluğa durdurma ve arama konusunda muğlak ifadelerle daha geniş yetkiler verilmektedir.** Yine 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda yapılan değışiklikler ile hem yeni kavramlarla hem de getirdiği ceza hükümleriyle barışçıl amaçlı olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yapılamaz hale getirmektedir.

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunda yapılmak istenen değışiklikle, **mülki idare amirinin 48 saate kadar varan gözaltı yetkisi ile donatılması ve gözaltı yetkisi içerisindeki suçların arasına 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri yürüyüşlerinin hükümlerinin de dâhil edilmesi söz konusudur.**

İkinci olarak Tasarı, Emniyet Teşkilatını iktidarın istediği gibi şekillendirmekte ve istemediği kamu görevlilerini memuriyetten uzaklaştırma ve hatta çıkarma yetkisini içinde barındırmaktadır. **Polis koleji kapatılmakta, Polis Akademisi (Güvenlik Bilimleri Fakültesi) ise kapatılıp yeniden açılmaktadır.** Güvenlik bilimleri konusunda tecrübeleri sabit olan bu kurumların kapatılması idare açısından hafıza kaybına sebebiyet verecek düzenlemelerdir. Burada amaçlanan iktidarın istediği yalnızca ona hizmet edecek bir kolluk kuvvetidir. **İktidar kendi kolluğunu yaratmaktadır.**

Üçüncü husus, özellikle terörle mücadelede en etkin kurum olan ve kırsal alanda kolluk faaliyeti yönüyle karşımıza çıkan Jandarma kurumu, siyasallaşma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. **İktidar Jandarma'yı da kendi kapıkulu askerine dönüştürmeyi amaçlamaktadır.**

Dördüncü olarak, nüfus hizmetlerinde yapılan değışiklikler ile nüfus müdürlüklerinin görevlerinin arttırılmasına karşın bu kurum çalışanlarının çalışma şartlarında herhangi bir iyileştirmeye gidilmemektedir. Fazla çalışma süreleri için mesai ödemesi yapılması burada görev yapanlar için bir lütuf değil yalnızca verecekleri hizmetin karşılığıdır. Çalışanların sorunlarının kökten çözümü noktasında hiçbir katkı sağlamamaktadır.

Esasa ilişkin hususların yanı sıra Tasarıda; usul ve şekil bütünlüğü olmayan birçok düzenleme yapılmaktadır.

A - ŞEKİL AÇISINDAN

Tasarı mevzuat hazırlama kurallarına uygun hazırlanmamıştır. Anayasamıza göre hükümet tarafından sunulan kanun tasarıları, kanun tekliflerinin aksine ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini içeren bir niteliğe sahip olmalıdır. Bu bakımdan tasarı; gerekçesi ve komisyonlardaki sunumu açısından hiçbir soruya mahal bırakmayacak şekilde bir şeffaflığa sahip olmalıdır.

Komisyon görüşmeleri esnasında hükümet temsilcilerinin dahi maddeler üzerinde fikirlerinin ve bilgilerinin olmadığı ve hatta başka kanunlardaki maddeleri ilga edecek hükümlerinin bile yanlış ve eksik yazıldığı görülmüştür. Dahası tasarıyla kaldırılıp yeniden kurulan polis okullarına müdür kadrosu ihdas edilmesi bile unutulmuş, alt komisyon çalışmaları sırasında bir önerge ile durum düzeltilmiştir. Tasarının bu haliyle de ne denli özensiz bir şekilde hazırlandığı ortadadır.

Tasarının her bir maddesi ile çok sayıda kanun ile kanun hükmünde kararnamede ve bunların maddelerinde değişiklik yapılarak komisyon işlevsiz hale getirilmiştir. Her ne kadar kanun tasarıları, hükümetin politikalarını etkin ve verimli yürütebilmek maksadıyla, yasama organına başvurarak, milli iradeden alacağı yetkiyle yürütme vazifesi görmek olsa da; toplum hayatında önem taşıyan bu kadar çok yasal düzenlemenin iç içe girmiş bir şekilde görüşülmesi tasarının oldubittiye getirilmesi anlamına da gelmektedir. Komisyon başkanının redaksiyon yetkisi kullanmak suretiyle çok sayıda fıkradan oluşan maddeleri ayrıştırarak komisyon çalışması sonrasında yeni maddeler haline getirmesi sakat hazırlanmış bir tasarı metninin şeklen usule uydurulmaya çalışılmasından ibarettir. Ancak “usul esastan evladır” prensibinden de anlaşılacağı üzere sakat bir usulle hazırlanmış tasarının daha sonra şeklen düzeltilmesi bir anlam ifade etmemektedir.

Kanun yapma teknikleriyle bağdaşmayan bu yöntem; **hükümetin istediği her değişikliği, asli yetkiye sahip olan TBMM’de yeterince görüşülmeden ve tartışılmadan yürürlüğe koymak istemesinden ileri gelmektedir.** Oysaki Parlamentolar sadece oylama yapmak için değil, konuşmak ve tartışmak için vardır. Millet hayatında etki doğuracak kanunların komisyonlarda tartışılması ve herkes için anlam ifade edebilmesi kanunların özü ve felsefesidir.

B-USUL AÇISINDAN

Yukarıda ana hatlarıyla bahsedilen tasarı ile getirilen değişiklikler; çağdaş normlara, evrensel hukuka, Avrupa Birliği standartlarına ve Anayasamıza açıkça aykırıdır. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin idareye geniş yetkiler veren böyle bir tasarının

Anayasa Komisyonu ve Adalet Komisyonlarında dahi görüşülmeden Genel Kurula gönderilmesi hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Nitekim **Komisyonumuzun ilk toplantısında tarafımızca dile getirilen ve TBMM İÇTüzüğü'nün 38. maddesinde açıkça belirtilen "Anayasaya Aykırılık" iddiaları dikkate alınmamıştır. Görüşmeye geçilmeden önce Anayasaya aykırılık iddiasının öncelikle görüşülmesi TBMM İÇTüzüğü'nün amir hükmüdür. Anayasaya aykırılık iddiasının görüşülmesi gereken yer ise Anayasa Komisyonudur. Ancak Anayasa Komisyonunda tasarı metninin Anayasaya aykırılıklarıyla ilgili iddiaları aydınlatacak ve düzelterek bir çalışma yapılmamasıyla söz konusu aykırılıklar mevcudiyetini korumuştur.**

TBMM Başkanlığı'nın Genel Kurulda oylanacak olan bu torba tasarımı eksikleri giderilsin diye çok sayıda komisyona havale etmesi doğru olsa da, Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere kolluğa ilişkin çok sayıda kanunda değişiklik yapan bu Tasarımı Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna havale etmemiş olması doğru olmamıştır.

İçişleri Komisyonu 7 tali komisyonun raporlarını beklemeden yeniden görüşmelere başlamıştır. Ve bu tali komisyonlardan en önemli ikisi olan Anayasa ve Adalet Komisyonu rapor göndermek bir kenara en başından görüşmeyeceğini bildirmiştir. **Anayasa ile güvence altına alınmış bir alan düzenlenirken Anayasa Komisyonu'nun bu konuyu görüşmekten kaçınması düşünülemez.**

Aynı şekilde kolluk faaliyetlerinde değişiklik öngören, kolluk faaliyetini hükümetin eleştiriden ve muhalefetten korunma aygıtına dönüştüren bu tasarının Adalet Komisyonunda görüşülmesi yapılmadan İçişleri Komisyonunda yapılan oylamalar şeklen yasaldir ancak bir o kadar meşruyetten uzaktır.

C-ESAS AÇISINDAN

1) Tasarı bir bütün olarak ele alındığında 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2, 5, 9, 10, 19, 20, 34, 38, 120, 138.maddeleri ile Anayasasının özüne ve felsefesine aykırı olduğu açıktır.

Tasarı içerisinde tanzim edilen maddelerle 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmaktadır.

2) Tasarının 1. maddesinde yer alan kolluk yetkilerinin genişlemesi anlamına gelen yasa değişikliğiyle Anayasa'mızın 19'uncu maddesinde belirtilen kişi hürriyeti ve güvenliğinin ihlali anlamına gelebilecek ve özellikle keyfî uygulamalara yol açabilecek bir düzenleme yapılmaktadır. Bu haliyle madde özel hayatın gizliliği, haberleşme hürriyeti, seyahat hürriyeti ve toplantı ve gösteri yürüyüşü hakları bakımından kolluk görevlilerine geniş yetkiler vermektedir.

Madde metninden anlaşılacağı üzere, polise araç içinde ve kişinin üstünde arama yetkisi veren Tasarı, yargı organınca verilmesi gereken bir kararın kolluk tarafından

verilebilmesi anlamı taşımaktadır. **Anayasamızın Başlangıç metninde, özünde ve felsefesinde yer alan “kuvvetler ayrılığı” ilkesiyle bağdaşmayan bu düzenleme yürütme organının temsilcilerinin (mülki amirin) emir ve talimatı altında görev yapan kolluk kuvvetlerine yargı organınca yapılması gereken işleri yapabilme yetkisi vermektedir.**

Tasarı gerekçesinde polisin arama kararı verebilmesi için makul bir sebebin varlığının yeterli görüldüğü anlaşılmaktadır. Makul kavramı kişiden kişiye değişen herkes için aynı olmayan bir kavramdır. *Hukuk devleti* ise “devlet faaliyetlerinin belirli olduğu, her şeyden önce devletin kendi koyduğu kurallara uyan devleti” ifade eder. Kişi hak ve hürriyetlerinde sınırlama anlamına gelecek düzenlemeler, idari eylem ve işlemlerin de belirli olması gerekir. Nitekim özgürlük ve güvenlik dengesinin sağlanması da ancak bu şekilde mümkündür.

Aynı madde ile polisin hakim/savcı kararına ihtiyaç duymaksızın doğrudan arama yetkisine sahip olması uygulamada denetlenemeyecek bir yetkidir. Alt komisyon çalışmaları esnasında verilen bir önerge ile aranan kişilerin talepleri halinde kendilerine belge verilecek olması da bu durumu değiştirmeyecektir. **Bu şekilde 2001 yılında Milliyetçi Hareket Partisi’nin de ortağı olduğu 57. Cumhuriyet Hükümeti’nin çabalarıyla gerçekleştirilen anayasa değişikliklerinin çok gerisine gidilmektedir.**

Temel hak ve özgürlüklerle ilgili 1982 Anayasasında yapılan en kapsamlı düzenleme olan 2001 yılı değişikliklerinin şüphesiz en önemli kazanımlarından biri olan temel haklara getirilen güvencelerin madde metninde dikkate alınmadığı da göze çarpmaktadır. Oysa 2001 Anayasa değişikliğiyle Devletin vatandaşların temel haklarına ilişkin işlemlerinde “*yetkili mercinin 24 saat içinde hakim onayına sunması, hakim in ise 48 saat içinde karar vermesi*” ilkesi kişi hakları bloğuna getirilen güvencelerdir. Madde metninde ise hakim in kararına ilişkin süre belirtilmediğinden temel hakların korunmasında en önemli işleve sahip olan güvence mekanizması ihlal edilmiştir.

2001 yılında Anayasamızın 40. maddesine eklenen “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” ibaresi temel hakların korunması bakımından Devlete de ödevler yüklemektedir. Oysa bu Tasarı maddesi ile polis, talep halinde belge düzenleyen, makul gördüğü her türlü aramayı yapabilen, madde gerekçesinden anlaşıldığı üzere kişinin üstünü çıkarmasını bile isteyebilen bir canavara (*Leviathan*’a) dönüştürülecektir.

3)Tasarının 2. maddesiyle; kolluk görevlilerine hukuki bir tanıma sahip olmayan “*koruma altına alma*” yetkisi verilmektedir. Koruma altına alma kavramı yargısal bir nitelik taşımaktadır. Öyle ki çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi toplumun belli kesimleri için öngörülen bu tedbir doğrudan doğruya zararı engellemek için mahkeme kararına dayanılarak alınmaktadır. Aksi halde kolluk tarafından böyle bir muğlak yetkinin kullanılması yargı fonksiyonuna müdahale anlamı taşıyacaktır. Böyle bir durumda keyfiliğin önüne geçilmesi mümkün olmayacaktır.

4) Tasarının 3. maddesiyle; polisin ifade alma işlemi ni müşteki, mağdur veya tanıkların ev veya işyerlerinde yapabilmesi hüküm altına alınmaktadır. İfade almanın ev veya işyerlerinde yapılması “*ütibarsızlaştırmaya*” yol açacak bir nitelik taşımaktadır. Nitekim

komisyon çalışmalarında öne sürdüğümüz görüşler sonrasında geri adım atılarak “talepleri halinde” ibaresi eklenmiş olsa da kolluk faaliyetinin mümkün olduğunca kişilik haklarının korunması doğrultusunda kullanılması gerekmektedir. Vatandaşların evlerine veya işyerlerine kolluk kuvvetlerinin talep olsa bile gelmesi kolluk faaliyetinin doğasıyla bağdaşmamaktadır. Çünkü kolluk vatandaşları toplum önünde küçük düşürmek için değil, genel olarak toplumun huzur ve refahını sağlamak için faaliyet göstermelidir.

5) Tasarının 4. maddesiyle; toplumsal olaylarda boyalı su kullanımı düzenlenmektedir. Madde gerekçesinden anlaşıldığı üzere Yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerden alınarak kolluk makamlarına verildiğini göstermektedir. Boyalı su kullanımına ilişkin gerekçe “*gerektiğinde boyalı su kullanmak suretiyle suçluların tespitine ve kalabalıklar dağıtıldıktan sonra yakalama işleminin yapılabilmesine yönelik bir düzenleme*” olduğu şeklindedir.

1982 Anayasası’nın “suç ve cezalara ilişkin esasları” düzenleyen 38. maddesinin dördüncü fıkrasında; “*Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.*” hükmü yer almaktadır. **Her iki hukuksal düzenleme birlikte düşünüldüğünde toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılan kişiler en başından suçlu ilan edilmektedir. Tasarıya yön veren madde gerekçesinde savaş halinde bile sınırlandırılmayacak olan “masumiyet karinesi” açıkça göz ardı edilmektedir. Buradan Tasarının asıl niyetine ilişkin kodları kolaylıkla görmekteyiz.**

Suçluların tespitine yönelik boyalı su kullanımı ise gösteri yürüyüşlerine katılan vatandaşların damgalanarak tespitine yöneliktir. Bu durum yalnızca toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlali anlamı gelmeyip aynı zamanda kişilerin şeref ve haysiyetlerini de derinden zedeleyecek bir nitelik taşımaktadır.

Örneğin bir kamu görevlisinin “enflasyon oranının %10 olduğu bir ülkede memura %3 reva mı” şeklinde bir dövizle eyleme katılması halinde boyalı su ile işyerine gittiğinde neyle karşılaşacağını söylemek neredeyse imkânsızdır. Boyalı su kullanımı kolluk faaliyetinin verimliliği için değil halkı muhalefet yapmaktan korkutmak için getirilmektedir. Bu bakımdan toplumsal olaylarda boyalı su kullanımı, olaylara müdahale değil tam anlamıyla bir fişleme yöntemidir.

6) Tasarının 5. ve 6. maddeleriyle; Emniyet ve Jandarma teşkilatlarının istihbarat dinlemelerinde 24 saat olan dinleme süresi 48 saate çıkarılmakta ve Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesi yetkili hâkim kılınmaktadır. Öncelikle istihbari dinlemeler, konusu gereği gizli olan ve hukuken ispata yönelik olmayıp kolluğu suça ve suçluya götüren dinlemelerdir. Nitekim çoğu zaman da delil niteliği taşımamaktadırlar.

Dinlemelerin yasal zeminde anlam ifade edebilmesi ise hâkim kararına bağlıdır. Kolluğun suçu önleyebilmek için öncelikle dinlemeyi sağlam bir yasal zemine oturması gerekir. Bu bakımdan Hukuk Devletinin 24 saatlik süreyi kısaltması gerekirken aksine bir düzenleme ile 48 saatlik bir süre öngörmesi kolluk faaliyetinin aşılması anlamına gelecektir.

Ayrıca gerekçeden anlaşıldığı üzere istihbarat faaliyetlerin gizliliğini amaçlayan Tasarı, tam anlamıyla çelişkili bir hükümlerle, dinleme faaliyetinde yetkili makamı kanunda açık adres vererek göstermektedir. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi üyesinin Türkiye'deki bütün dinlemelerde yetkili kılınması muazzam bir iş yükünü beraberinde getirebileceği gibi aynı zaman ilgili hakim açısından tehdit risklerini de beraberinde getirecektir. Nitekim söz konusu hakim yabancı istihbarat birimlerinin hedefi haline gelebilecek bir iş yükü içine sokulmaktadır.

7) Tasarının 7. maddesiyle; toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde kullanılan silahların tanımı genişletilmektedir. Demir bilye ve sapan silah olarak tanımlanmaktadır. Çocuk oyuncağı olan sapanın silah olarak değerlendirilmesi ve yüzünü kısmen veya tamamen kapatanlara hapis cezası öngörülmesi uygulamada ciddi anlamda belirsizliklere yol açacaktır.

8) Tasarının 8. maddesiyle; toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin cezai hükümler ihdas edilmektedir. Ceza kanunlarında **ruhsatsız tabanca taşımının cezası 1 yıldan başlarken toplantı ve gösteri yürüyüşünde sapan bulundurmanın 2,5-4 yıl aralığında cezalandırılması çok orantısız bir ceza öngörüsüdür.**

Ayrıca Tasarı ile gösteri yürüyüşünde belki de biber gazının etkisini azaltmak için yüzünü gizleyene ceza alt sınırı 2 yıl 6 ay olmasına karşın yasadışı örgütlerin uniformalarını giyenlere verilecek ceza alt sınırının 6 ay olması çelişkinin ötesinde ironidir.

9) Tasarının 10. maddesiyle; terör örgütü propagandasına dönüştürülen gösterilerde yüzünü kısmen veya tamamen kapatanlarla ilgili cezai müeyyideler düzenlenmektedir.

Terör örgütleriyle mücadele etmek devletin bütünlüğü ve milletin huzuru için olmazsa olmaz bir devlet faaliyetidir. **Ancak terörle mücadele ettiğini söyleyen hükümetin, eli kanlı terör örgütüyle ilgili hiçbir duruş sergilemediği, müzakereler yapmak suretiyle terör örgütünü meşrulaştırdığı, herkesin katil olarak bildiği bir örgütü yücelttiği, tüm bunlara karşın hükümete muhalif olan herkesin darbeci,terörist ve hain ilan edildiği bir ortamda yapılan düzenlemenin bölücü terör örgütü yerine yalnızca yüzünü gizleyenlere yönelik olduğunu düşündürmektedir.** Kaldı ki; yüzünü kısmen veya tamamen örten, gizleyen tanımı yoruma açık olup başörtüsü ve peçe gibi kıyafet unsurları düşünüldüğünde başka dönemlerde başka şekilde yorumlanabilecektir.

10) Tasarının 11. maddesiyle; bonzai adı verilen kimyasal maddeyi uyuşturucu olarak tanımlanmaktadır. Ancak günümüzde uyuşturucu madde yapımında küçük kimyasal bileşen değişiklikleriyle yeni uyuşturucu maddeler üretildiği ve üretilen her yeni kimyasalın daha zararlı olduğu hesaba katıldığında Tasarının uyuşturucuyla mücadelede daha kapsamlı ve teknik ifadeleri barındırması gereklidir. Aksi halde her yeni kimyasal madde için yeni bir yasa yapılması gerekecektir.

11) Tasarının 13. maddesiyle; mülki amirin tespit ettiği kolluk amirlerine gözetim alma kararı yetkisi vermektedir. Mevcut yasal düzenlemede Cumhuriyet savcısına ait olan bu yetki madde gerekçesinde "ceza soruşturmalarında kolluk amirlerinin inisiyatif alamadıkları"

için verildiği yönündedir. Ceza muhakemesi hukukun en teknik alanlarından biri olmakla birlikte en önemli özelliği maddi gerçeği bulmak ve suçu bastırmaktır.

Özgürlük ve güvenlik ikilisinin ayrımı olan ince çizginin ortaya çıktığı ceza muhakemesi alanında keyfiyetin varlığı kabul edilemez ve hatta düşünülemez. **Tasarı gerekçesinde kolluk amirlerinin inisiyatif olarak gözaltına alma kararı vermesi halinde yargısal nitelikli bir iş idarenin görevlisi olan kolluk amirleri tarafından yürütülecektir.**

5271 sayılı CMK' nun 158. Maddesi gereğince suç işlenmesi söz konusu olduğunda artık Cumhuriyet savcısının başlayan görevinin mülki makamlarca paylaşılmasının sadece Anayasaya aykırılık oluşturması değil uygulamada kargaşa ve çatışmalara da sebep olacağı tartışmalıdır.

Temel hak ve hürriyetlerden olan “Kişi Hürriyeti ve Güvenliği” Anayasamızın 19. maddesinde düzenlenmiştir. Yakalamanın yargısal niteliğe sahip bir devlet faaliyeti olduğunun vurgulandığı madde metnine, vatandaşlar için güvencelerin getirilmesi ise 2001 yılında yapılan değişikliklerle olmuştur. Tasarıya ilişkin muhalefet şerhimizin birçok maddesinde olduğu bu maddeyle de ülkemizin temel hak ve özgürlükler bakımından 2001 yılının gerisine götürüldüğünü ve kolluğun kamu düzenini sağlamaktan çok iktidarın otoritesini sağlamlaştıran bir yapıya getirildiğini söylemek mümkündür.

Yasama, yürütme ve yargının farklı erkler eliyle kullanılması ve bu erkler arasında denge-fren mekanizmaları oluşturularak devletin hiç kimse veya zümrenin diktatörlüğüne girmemesini amaçlayan kuvvetler ayrılığı ilkesine göre özellikle temel hak ve hürriyetler konusunda yapılacak sınırlamalarda yargının karar verici niteliği Tasarıda göz ardı edilmektedir.

Unutulmaması gereken bugün iktidarda olanların yarın muhalefete geldiklerinde ilk önce arayacakları haklar, kendi dönemlerinde ortadan kaldırdıkları haklar olacaktır. Bu bakımdan bu Tasarıyla; kolluk görevlilerine gözaltına alma kararı yetkisi verilmesi uygulamada kolluğun yargı alanında inisiyatif kullanmasına ve keyfiyete başvurmasına yol açacak bir düzenleme olma riskini taşımaktadır.

12) Tasarının 14. maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda yer alan tutuklama nedenleri genişletilmektedir. Tutuklama nedenleri arasına bu tasarının 8. maddesiyle getirilen yüzlerini kapatarak toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma ve 9. maddesiyle getirilen yasadışı örgütlerin üniformalarını andıran giysiler giyerek toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma eklenmektedir.

Tutuklama kararı hakim tarafından verilen, suç ve suçlunun tespiti ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için uygulanan bir güvenlik tedbidir. Bu bakımdan tutuklama kararı hakimın takdirindedir. Ancak bu madde bir önceki madde olan 13. madde ile birlikte düşünüldüğünde iki büyük bir çelişki ortaya çıkmaktadır.

13. madde ile gözaltı sebepleri genişletilmekte yüzünü gizleyenler için kolluk amiri tarafından gözaltı kararı verilebilmektedir. Ancak kolluk amirine yasadışı örgütlerin

üniformasını giyenler için gözaltı yetkisi tanınmamaktadır. 14 madde ise gözaltı sebepleri arasında saymadığı bir suç tipini (yasadışı örgüt üniformasına benzer giysi giymek) tutuklama nedeni olarak saymaktadır.

Birinci çelişki gözaltı sebebi olarak sayılmayan bir suç tipi tutuklama nedenleri arasında sayılmaktadır.

İkinci çelişki ise barışçıl gösterilerde bile gözaltı yetkisini kullanabilecek olan kolluk amirinin yasadışı örgütlerin giysilerini giyenler için bu yetkisini kullanamayacak olmasıdır.

Bu iki çelişkinin ortaya koyduğu sonuç ise gayet açıktır. Adına çözüm süreci denen çözülme sürecinde kolluk amirleri yasadışı örgüt mensuplarına dokunmayacak bunun yerine barışçıl gösterilerde yüzünü istemeyerek de olsa gizleyenleri 4 güne kadar gözaltına alacaktır.

13) Tasarının 15. maddesiyle; İl İdaresi Kanunu'nda yer alan valinin yetkilerine yeni yetkiler eklemektedir. Ancak bu yetkiler idari fonksiyon ya da idari teşkilatla uzaktan yakından ilgili olmayıp doğrudan doğruya "süper vali" konumunda bir kamu görevlisi yaratmaktadır.

İlk fıkrası ile valiye, kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebilme yetkisi tanınarak adli kolluk makamı sıfatı verilmektedir.

Oysaki 14.07.2004 tarihli 5219 sayılı ve 23.01.2008 tarihli ve 5278 sayılı kanunlarla valinin adli teşkilat ve savcılarla ilişkisi ile adli kolluk içinde sayılabilecek vazifeleri ilga edilmiştir. Aradan geçen bu kısa sürede valinin aynı iktidar tarafından adli kolluk yetkisiyle donatılmasının izahı mümkün değildir.

Valiye adli kolluk amiri sıfatı yükleyen bu düzenleme aynı zamanda uygulamada ciddi karmaşa ve kargaşalara neden olacak bir niteliğe sahiptir. Nitekim 5271 sayılı Kanun ile özel hüküm olarak savcıya verilen adli kolluk yetkisi, genel bir kanun olan 5442 sayılı Kanunla valiye verilmektedir. Özel kanun ile genel kanunun çatışması halinde o konuyu ve o durumu düzenleyen özel hükümlerin uygulanacağı ortada iken söz konusu tasarı maddesi ile devletin yürütme ve yargı erklerine aynı yetkiler verilmektedir. Bu yetkilerin çakışması uygulamada bu yetkileri kullananların çatışmasına dönüşecektir.

Tüm bunların yanı sıra bağımsız yargıya ait olan bir yetkinin mülki idare amirince kullanılması yasalara olan güveni zedeleyecek ve toplumun adalet anlayışını ortadan kaldıracaktır.

14) Tasarının 16. maddesiyle; kamu düzeninin sağlanması ve toplumsal olayların önlenmesi amacıyla vali tarafından alınacak tedbirlere uymayanlara cezai yaptırım öngörülmektedir. Ancak bu madde bir önceki madde ile birlikte düşünüldüğünde vali yürüttüğü alanın savcısı olabilecek bir konuma getirilmektedir. Öyle ki tedbirleri ilan ve tebliğ eden vali, bunlara uymayanların soruşturulmasında da aktif rol üstlenmektedir.

Siyasi iktidarın istediği gibi uygulama imkanına sahip olacağı bu iki düzenleme, kamu düzeninin sağlanması ve toplumsal olayların bastırılması söylemiyle valinin adli kolluk amiri olan savcüyü devre dışı bırakacağı ve yargı fonksiyonu gasp edeceği çok ciddi riskleri içerisinde barındırmaktadır.

15) Tasarının 21. maddesiyle; emniyet teşkilatının yapısının tamamen siyasi iradenin tahakkümüne alındığı görülmektedir. Kolluk görevlilerinin hangi kıdem ve görevde olurlarsa olsunlar “*ihtiyaç halinde*” merkez emrine alınmaları Anayasamızda belirtilmiş olan memur güvencesi ile bağdaşmamaktadır.

“İdarenin her rütbe ve meslek derecesi karşısında gösterilen görev unvanlarının arasında personelin görev yerinin değiştirilmesi” her ne kadar idarenin örgütlenme yetkisi kapsamında yer alsın da kanuni idare ilkesi gereğince bu kararların yasayla öngörülen bir zemine oturtulması zaruridir. İdarenin işlemleri önceden tanımlı ve öngörülebilir nitelik taşımadığı takdirde devlet idaresinde önlenemez bir keyfilik hüküm sürecektir.

16) Tasarının 22. maddesiyle; Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde, idarenin hizmeti yürüten personelinin belli kıdem ve görevlerde belli sürelerde beklemesi ve belli aşamalardan geçerek yükselmesi liyakat ilkesi çerçevesinde yürütüldüğü sürece doğru bir yönetsel anlayıştır. Ancak Tasarı ile getirilen hemen her kademe için sözlü sınav uygulamaları, liyakat ilkesinden uzaklaştırıldığını göstermektedir.

Mevcut haliyle birinci sınıf emniyet müdürlüğüne yükselebilmek için gereken 24 yıllık sürenin Tasarı ile 19 yıla indirilmesi emniyet amirliğinde yükselmenin daha hızlı olacağı izlenimi veriyor gibi görünse de tam aksine idarenin kamuda hakim olan deyişlerden “*maaşa zam, işine son*” anlayışından ibarettir. Nitekim bekleme süreleri dolduktan sonra yükselemeyen kolluk amirlerinin resen emekliye sevkinin de düzenlendiği Tasarıyla, idarenin isteğine boyun eğmeyen kolluk amirlerinin emekliliği gündeme gelecektir.

Kolluk amirlerinin resen emeklilik koşullarının da düzenlendiği Tasarının göz ardı ettiği hususlardan biri ülkemizde uygulanan emeklilik sistemidir. Mülga 5434 sayılı Emekli Sandığı hükümleri göz önünde tutularak hazırlanan Tasarı hükümlerinin, 2006 yılında “*sosyal güvenlik reformu kisvesi*” altında sunulan ve mezarda emeklilik öngören 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunuyla uyumlu olmadığı düşünülmektedir.

Resen emekliliğe ilişkin hükümler konulurken etki analizi ve aktüeryal hesaplamaların yapılmamış ve Sosyal Güvenlik Kurumu’nun görüşü alınmamış olması teknik bir hatadır. Bu teknik hata ilerleyen yıllarda bu maddenin fiilen uygulanamaz olmasına da neden olacaktır.

17) Tasarının 23. maddesiyle; *emniyet teşkilatında tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren birimlere genel idari hizmetler sınıfına dahil olmak üzere atama yapılabileceği hükmü getirilmektedir. Ancak mevcut uygulamada, (komisyon görüşmeleri esnasında Polis*

Akademisi Başkanının da ifade ettiği üzere) Emniyet Teşkilatı üniversitelerde bu alanlarda öğrenim gören öğrencilerden FYO (Fakülte ve Yüksekokul Öğrencileri) adındaki eğitim birimine kayıtlar yapmaktadır. Dolayısıyla mevcut haliyle karşılanan bir ihtiyaç için yeni bir statü oluşturulması doğru bulunmamaktadır.

Aynı şekilde ülkemizde uygulanan kamu görevlilerine ilişkin personel rejimi bağlamında emniyet hizmetlerinde görev yapan personelin genel idari hizmetler sınıfına alınması da çalışma barışını bozabilecek tehlikeleri beraberinde getirecektir. Ülkemizde uygulanan kamu personel rejiminde mali ve özlük haklar kademe ve dereceden çok sınıflandırma yöntemi üzerinden değerlendirilmektedir.

Özetle Tasarının bu maddesi emniyet teşkilatının mevcut halini bozmakla kalmayıp ülkemizde kolluk hizmetinin geleceğini de ipotek altına almaktadır.

18) Tasarının 29. maddesiyle; Polis kolejini kapatarak burada okuyan öğrencileri Ortaöğretim Yerleştirme Puanları dikkate alınarak durumlarına uygun okullara nakletmektedir. Ülkemizde başka bir Polis Koleji olmadığı hesaba katıldığında bu öğrencilerin durumlarına uygun okulların tespitinin nasıl yapılacağı bilinmemektedir.

Belli bir mesleğe sahip olmak için girilen bir ortaöğretim kurumunun kapatılması sebebiyle daha önce tercih edebilecekken Devlet otoritesinin belirlediği koşulları taşıyıp buna göre tercih yapan yani Devlete güvenen öğrencilerin kazanılmış haklarının korunması gerekir. Devletin açtığı sınavda başarılı olup eğitime başlayan ve bütün yaşam planını bu zeminde kurgulayan gençlere “okulunuzu kapattık, sizi de uygun yere göndereceğiz” demek ne hukukla ne de vicdanla açıklanabilir.

Şayet Polis kolejinde polislik mesleği veya memuriyetle bağdaşmayan bir eylemde bulunan öğrenciler veya öğretim elemanları varsa Türk hukukunda bu kişiler için disiplin mekanizmaları öngörülmüştür. Aynı zamanda konusu suç teşkil eden fiiller ve bunların failleri için yargısal müeyyideler bağımsız Türk Yargısı tarafından karara bağlanabilir. Ancak iktidarın kendisi için tehdit gördüğü her alanı yargısız infaz yoluyla kökünden kazıma yoluna gitmesi “kurunun yanında yaş da yansın” anlayışından farksızdır.

Devletin kurunun yanında yaşı da yakma lüksü yoktur. Bireylerden üstün ve ayrıcalıklı yetkilerle donatılmış Devlet otoritesinin ciddiyeti milletine sunduğu adaletiyle ölçülür. Bu bakımdan mevcut iddiaların soruşturularak çözümlenmesi yerine iddiaya konu olan okulun kapatılması adalet ve hakkaniyetle bağdaşmamaktadır.

Söz konusu maddenin kapatıp yeniden açtığı polis okullarına müdür ve müdür yardımcısı ihdas etmeyi unutmış olması ve bunun alt komisyonda akla gelmesi durumun vahametini gözler önüne sermektedir. Tasarılar, hükümeti temsil eden ciddi metinlerdir. Komisyon üyeleri olan Türk Milletinin vekilleri bu ciddiyetle metne yaklaşır ve Tasarıyı ele alırlar. Ancak bu denli eksikliklerle dolu bir Tasarı metni komisyonda yapılacak düzeltmelerle değil ehil insanlar tarafından en başından Anayasaya uygun bir şekilde hazırlanarak ihya edilebilir.

19) Tasarının 31. maddesiyle; polis amirleri arasında A ve B gibi ayrımlar yapılması ve bu sınıflarda olanların farklı sürelerde yükselerek hiyerarşinin tersyüz edilmesi anlaşılabilir bir düzenleme değildir. İktidarın sırf kendisine yakın olanları daha ileri rütbelere yükseltmek için düzenlenen bu hüküm yapılacak sözlü sınavlarla iktidara yakın olanların terfiini kolaylaştırırken çalışma barışının ve hiyerarşi ilişkisini bozacaktır.

20) Tasarının 32. maddesiyle; 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa geçici madde eklenerek birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf emniyet müdürlerinden belli görevlerde bulunmayanların Bakan onayıyla resen emekliye sevkî düzenlenmektedir.

Düzenlemenin hukuka aykırılığı en başında yükümlendirici nitelikte olan bir hükmün geçmişe yürütülecek şekilde ihdas edilmesidir. Nitekim hüküm ile 01.01.2015 tarihi itibarıyla belli kadroların dışında kalanların resen emekliliğe sevkî düzenlenmektedir. Her ne kadar işlemin yapılacağı tarih kanunun yürürlüğe gireceği tarihten itibaren 6 aylık bir süreyi kapsıyor olsa da, işlemin konusu kanunun yürürlüğünden önceki bir tarihe tekabül etmektedir. Oysa yükümlendirici nitelikteki düzenlemelerin makalede şamil olmaması hukukun evrensel ilkeleri arasındadır.

21) Tasarının 33. maddesiyle; **Disiplin cezası verilmesi gerekirken zamanaşımına uğramış olanların başka kurumlara naklinin düzenlenmesi hükmü yalnızca bu Tasarı kapsamında olanlar için değil tüm vatandaşlar için çok büyük tehlike taşımaktadır. Zira bu düzenlemenin ilerleyen dönemde öğretmenler, askerler veya daha başka kamu görevlileri için getirilmeyeceğinin garantisini hiç kimse veremez.**

Disiplin cezaları dahil olmak üzere tüm suç ve cezaların kanunla konulduğunu ve suç ve cezaların geriye yürütülmesinin savaş halinde bile söz konusu olamayacağı evrensel hukukun tartışmasız bir ilkesidir. Anayasamızın 38. maddesinde de açıkça güvence altına alınan bu hükmün uygulanması yalnızca memuriyet rejiminde değil tüm hukuksal rejimde kapanmayacak yaralar açacaktır.

Disiplin cezaları belli statüde bulunan kişiler için yasakların ihlali veya ödevlerin ihmali halinde öngörülmüş kanuni yaptırımlardır. Fakat hukuk düzeni belirsiz ve düzensizliği istemediğinden zamanaşımı adında bir kavram türetilmiş ve disipline ilişkin yaptırımlarda belli süre öngörülmüştür. Nitekim 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu süreler açıkça belirtilmiştir.

Zamanaşımı kavramının varlık sebebi yalnızca kamu görevlisini korumak değil aynı zamanda idarenin belli bir işlemi belli bir süre içerisinde yapmasını sağlamaktır. Çünkü hukuka uygunluk karinesinden yararlanan idarenin işlemlerinin de sürekli bir iptal tehdidi altında kalmaması gerekir. Bu nedenle dava açma süreleri, zamanaşımı süreleri idare hukukunda mahkemelerce de resen dikkate alınan konulardır. Bu ilkelerden bir defa dahi olsa vazgeçilmesi düşünülemez.

Geçici madde ile idarenin kendi kusuru nedeniyle sonuçlandırmadığı bir disiplin işlemini geriye dönük olarak zamanaşımına uğramış disiplin suçlarına uygulaması ve bu kişileri başka kurumlara nakletmesinin hukukla açıklanacak bir yönü bulunmamaktadır.

22) Tasarının 36. maddesiyle; Polis Akademisi Başkanının 4 yıllık görev süresi dolmadan görevden alınabileceğini düzenlemektedir. Öncelikle Polis Akademisi, idare içinde yer almakla birlikte yükseköğretim kurumu olma niteliği taşımaktadır. Bu bakımdan belli ölçüde özerklik sağlanması 1982 Anayasasının özü ve felsefesinin gereğidir. Nitekim ülkemizde bulunan rektörler ve dekanlar için bu süreler dolmadan görevden alma söz konusu değildir. Eğitim kurumunun en üst görevlisini sürekli görevden alma tehdidi altında bırakmak eğitim hizmetinin siyasallaşmasına yol açacağı gibi yöneticinin de çalışmalarını kısıtlayacaktır.

23) Tasarının 37. ve 38. maddeleriyle; Polis Akademisi bünyesindeki Güvenlik Bilimleri Fakültesini kapatmakta ve Akademi görevli personelin görevine son vermektedir. Kapatılan bu kurumların yeniden açılması ise Tasarının yasama organına idari bir görev yüklediği anlamını taşımaktadır.

İdarenin kanuniliği ilkesi gereğince kamu hizmeti yürütecek idari birimlerin yasal dayanağa ihtiyaç duyduğu kuşkusuzdur. Ancak kurulan idari birimlere atama yapmak veya görevden almak idari fonksiyona dahil işlemlerdir. Yürütme organının görevden alamadığı kişileri yasama organı aracılığıyla hülle yaparak görevden alması ve boşa çıkan kadrolara tekrar istediği gibi atama yapması devlet fonksiyonlarının birbirine girmesi anlamına gelmektedir.

24) Tasarının 43. maddesiyle; geçici bir madde ihdas edilerek Polis Akademisinde görev yapan tüm personelin görevine son verilmekte ve Akademi tekrar açılarak 20 gün içerisinde yeniden kadrolara atama yapılması öngörülmektedir.

İdare görevden almak istediği kişileri görevden almakta serbesttir. Ancak bu süreçte alınacak yargı kararlarına uyması gerektiği konusunda kuşku yoktur. Bu Tasarı maddesi ile yargı yolunun kapatılması ve bu sürece Yüce Meclis'in dahil edilmesi demokratik toplum düzeni ile bağdaşmamaktadır.

İdarenin eylem ve işlemlerini ve hatta kamu düzenine yönelik her türlü saldırıyı hukuk zemininde yürütmesi gerekmektedir. Hukuk zemininden anlaşılması gereken ise idarenin işlemlerini yasaların öngördüğü şekilde yapmasıdır. Bunun anlamı yasalarla idareye verilmiş yetkinin kullanılmasıdır. Oysa bu hüküm ile idare yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanmak yerine yapacağı işlemleri yargı denetiminden çıkarmak için yasa yapmaktadır.

25) Tasarının 44. maddesiyle; Güvenlik Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerine nakli öngörülmektedir. Madde ile fakülte öğrencilerinin kazanılmış hakları ortadan kaldırılmakla kalmayıp aynı zamanda bu öğrenciler yüz binlerce mezun vermiş ve işsizlikle boğuşan bir statüye sokulmaktadır.

Mevcut hukuk düzeni içerisinde emniyet amiri olmak için tercihini Polis Akademisinden yana kullanmış öğrencilere hiçbir tercih hakkı tanınmaksızın, yıllarca eğitim aldıkları güvenlik alanındaki bilgi ve tecrübeleri hiçe sayılarak kanunla bir iktisadi ve idari bilimler fakültelerine yerleştirilmeleri adaletle bağdaşmamaktadır.

Yasaların kazanılmış haklara saygı ve hukuk güvenliğinin korunması ilkelerinden uzaklaşması, parlamentonun saygınlığını zedeleyeceği gibi kuralların meşruluğunu da tartışmaya açacaktır. Bu bakımdan eğitim hakkının yanı sıra gelecek hakkının da ihlali olan bu düzenlemenin kabul edilebilir yönü bulunmamaktadır.

26) Tasarının 46. maddesiyle; geçici bir madde ihdas edilerek emniyet hizmetlerinde ilk kademe ihtiyacını karşılamak 2020 yılına kadar uygulanacak yöntemler belirlenmektedir. Ancak emniyet hizmetlerinin 2020 yılından sonra ilk kademe amir ihtiyacının nasıl karşılanacağına dair hüküm bulunmamaktadır. Bu bakımdan kanunların temel prensibi olan genel, soyut, sürekli ve kişilik dışı olma özellikleri burada yine ihlal edilmektedir.

27) Tasarının 50. maddesiyle; Jandarma Teşkilatının görevleriyle ilgili düzenleme yapmaktadır. Askeri niteliği ve kolluk kuvveti özelliği bir arada bulunan jandarmanın uygun görülen yerler şeklindeki muğlak ifadelerle idari makamların inisiyatif ve keyfiyetin bırakılan görev yeri belirlenmesi bu teşkilatın siyasallaşmasına neden olacaktır.

28) **Tasarının 51. maddesiyle; Jandarma Teşkilatındaki atama süreçlerini Genel Komutanlık bünyesinden çıkarıp İçişleri Bakanlığına vermektedir. İl ve ilçe Jandarma komutanlarının İçişleri Bakanınca yapılması ve yer değiştirmelerde valilerin de sürece dahil edilmesi jandarmanın siyasallaşmasına neden olacak bir uygulamadır. Askeri nitelikleri yönüyle siyasetten uzak kalması istenen jandarma teşkilatı bugüne kadar kendi iç disiplini içerisinde özellikle Güneydoğu'da önemli görevler üstlenmiştir. Bölücü terör örgütüyle mücadele sürecinde de önemli görevler üstlenen jandarma teşkilatının siyasallaşması hem askeri faaliyetlere hem de kolluk faaliyetine zarar verecektir.**

Üstelik Jandarma generallerinin atamaları eski usulde devam ederken albay ve altı rütbelerdeki personelin atamasının Bakan tarafından yapılması generallerle diğer subaylar arasında hiyerarşik, disiplinli ve duygusal bir kopmaya sebep olacağı açıktır.

29) Tasarının 52. maddesiyle; Jandarma Teşkilatının görevlilerinin görevden uzaklaştırılmasında siyasi makamlara yetki verilmesinin düzenlendiği madde ile bir önceki maddede olduğu gibi Jandarma Teşkilatı siyasallaştırılmaktadır. Kendi iç disiplin hükümleri ile günümüze dek bütünlüğünü korumuş bir teşkilatın belli bir süre için iktidara gelmiş siyasi iradelerin kararları ile düzenlenmesi bu hizmetin özellikleri ile bağdaşmamaktadır.

30) Tasarının 53. maddesiyle; Jandarma Teşkilatında görevden uzaklaştırmanın sonuçlarını düzenlemektedir. Tasarının üçüncü bölümünün tümünde görülen jandarmanın siyasallaşması bu maddede de açıkça görülmektedir.

Kolluk vazifesine de sahip olan jandarmanın bu faaliyeti yürütürken yapacağı her işlemden siyasi iradenin kendisiyle ilgili karar verme imkânını sağlayan bu düzenleme içerisinde gizli sürgün yetkisini de barındırmaktadır.

31) Tasarının 54. ve 55. maddeleriyle; izin, terfi, ödüllendirme, denetim ve soruşturma gibi hususlarda mevcut bir iç disipline sahip jandarma teşkilatının yerine İçişleri Bakanı ve Valinin yetkili kılınması bu yapıyı tam anlamıyla siyasallaştırıp iktidar ordusu haline getirecektir.

32) Tasarının 56. maddesiyle; İl ve İlçe Jandarma Komutanlarının atama ve yer değişikliklerine de esas tutulacak raporların vali ve kaymakamlar tarafından düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu düzenleme Jandarma teşkilatını siyasallaştıracaktır. Değerlendirme raporlarının hizmetin gerekleri doğrultusunda hazırlanması yerine mülki amire verilecek siyasi emir ve talimatlar ekseninde düzenlemesi riski ortaya çıkacaktır.

33) Tasarının 57. maddesiyle; il ve ilçe jandarma komutanları ile karakol komutanlarının izinleri mülki idare amirlerine verilmektedir. Jandarmanın kendi iç disiplini içinde yürütülen izin işlemlerinin mülki idare amirlerine verilmesi personel hukuku açısından uygulanabilir nitelikten uzaktır.

34) Tasarının 58. maddesiyle; İçişleri Bakanı'nın Jandarma Genel Komutanına ve Valilere yetki devri düzenlenmektedir. Ancak yetki yasal sınırları içerisinde kapsamı ve türü belli yetkilerin devri anlamına gelmektedir. Bu bakımdan üst makamların astlarına devredebileceği yetkilerde takdir yetkisi sınırlı olup hangi yetkilerin devredeceğinin yasayla sınırları çizilmesi gerekliliği Anayasa Mahkemesi kararlarına da hakim olan bir husustur.

Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında olduğu gibi E.2012/27 ve K.2012/173 sayılı ve 8.11.20112 tarihli oybirliğiyle iptal kararında da yetki devrinin sınırları çizilmiştir. Bu karara göre; **“Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun kuralının Anayasa'nun 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.”**

35) Tasarının 59 ila 67. maddeleriyle; Jandarma Genel Komutanlığı'na ilişkin düzenlemelerin aynısı Sahil Güvenlik Komutanlığı için de yapılmaktadır. Sınır kaçakçılığı ve yurt savunması görevlerini üstlenen askeri nitelikli görevlerinin yanı sıra kolluğa ilişkin vazifelerini de vatan hizmetini yapan gönüllü ordu aracılığıyla yürüten Sahil Güvenlik Komutanlığına ilişkin yürütme organına bu denli geniş yetkiler verilmesi tıpkı Jandarma'da olduğu gibi, Sahil Güvenlik Komutanlığı'nı da siyasallaştıracaktır.

Sahil Güvenlik Komutanlığı'ndaki atamaların, geçici görevlendirmelerin, değerlendirme raporlarının ve görevden uzaklaştırmaların İçişleri Bakanı ve Valilere verilmesi siyasi nitelikli bu makamların askeri makamlar üzerinde etki doğuracak ve bu kurumu yıpratıcı nitelikte olduğu açıktır.

Sınır kaçakçılığının denetimi, yurda kaçak girişlerin önlenmesi gibi yurt savunmasına ilişkin önemli görevlere sahip bu yapının, siyasi iradenin tahakkümüne bırakılması bu hizmetin askeri niteliğinden çıkıp siyasi niteliğe bürünmesine neden olacaktır.

Gerek Jandarma Teşkilatı gerekse Sahil Güvenlik Komutanlığının İçişleri Bakanlığı'nın ve hatta Bakanın bir alt birimi haline getirmesi büyük Türk Ordusunu yıpratılabilecektir.

67. maddeyle Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının kıyafetine ilişkin mevcut uygulamaya ilişkin herhangi bir sorun veya aksaklık gerekçede veya komisyon çalışmalarında gündeme getirilmemişken böyle bir düzenleme yapılması ya fuzulidir ya da murat edilen gizlenmektedir.

Gerek Jandarma teşkilatının gerekse Sahil Güvenlik Komutanlığının mensuplarına hiçbir hak vermeksizin yalnızca siyasi otoriteye bağlı bir askeri birlik yaratma amacı içeren düzenlemelerde bu kurumlara herhangi bir yetki verildiği veya görev alanındaki aksaklıklara ilişkin çözüm getirildiği bir düzenleme bulunmamaktadır. Madde metninde belirtilen Genelkurmay Başkanlığından alınacak görüşe atfedilen değer izafi olduğu ortadadır. Bu bakımdan bu maddenin, son dönemde özellikle bazı askeri birlik ve kıtalarda herhangi bir tarihi dayanağı olmaksızın kullanılan kıyafetlerin Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı için de yolunun açılmasına sebep olacağını düşünmekteyiz.

36) Tasarının 68. maddesiyle; Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda yer alan çok sayıda tanımda değişiklik öngörülmektedir.

Nüfus kütükleri bir devletin milletinin geçmişiyle ilgili ve ülkesine sahip olmasıyla ilgili belge niteliği taşıyan kayıtların tutulduğu yerlerdir. Bu bakımdan nüfus kayıtları devletin vatandaşlarına ilişkin belleğidir. Böyle önemli bir alan düzenlenirken çok fazla titiz davranmak gerekir. Ancak Tasarının bu bölümünde bu titizliğin gözetildiğini söylemek pek de mümkün değildir.

Tasarının 69. maddesiyle kayıtların tutulmasında yalnızca elektronik ortamın tercih edilmesi büyük bir riski içerisinde barındırmaktadır.

Öncelikle nüfus kayıtlarının bir bölümünün yalnızca elektronik ortam saklanması çok büyük bir risktir. Bu riski giderebilecek çok ciddi ve dayanıklı mekanizmalar kurulmadan bütün verilerin sanal ortama aktarılması Devletin elindeki belleğin risk altına girmesi anlamına gelecektir.

Siber saldırılar, günümüzde yaygın olarak görülen önemli tehditlerdir. Bununla birlikte yetersiz altyapı nedeniyle herhangi bir saldırıya maruz kalmaya dahi sistemin çökme ihtimali nedeniyle bütün kayıtların yalnızca elektronik ortamda tutulmasının doğru olmadığı düşüncesindeyiz.

Nüfusa ilişkin verilerin saklanması kadar kullanımı da önemlidir. Verilerin bir bölümünün kayıtlarının yalnızca elektronik ortamda tutulmasının getireceği risk kadar bu verilerin finansal hizmet veren kuruluşlarla paylaşılması da özel hayatın gizliliğini ihlal edecek bir uygulamadır.

37) Tasarının 74. maddesiyle; yabancıların nüfus olaylarının başvurmaları halinde kayıt altına alınacağı düzenlenmektedir. Ülkesi sınırları içerisinde egemenlik yetkilerini kullanan devletin, yabancılara ilişkin nüfus olaylarını irade serbestisine bırakması düşünülemez. Gerek kendi vatandaşlarının gerekse ülkesinde bulunan yabancıların nüfus olaylarının kayıt altına alınması Devletin en temel vazifelerindedir.

38) Tasarının 75. maddesiyle; Büyükşehir Belediyesine dönüştürülen İl Belediyelerindeki 6360 sayılı yasa öncesi köy tüzel kişiliğine sahip olan mahalle muhtarlarına evlendirme yetkisinin verilmesi öngörülmektedir. 6360 sayılı Kanunun komisyon görüşmelerinde önemle belirttiğimiz ancak dikkate alınmayan bu aksaklıkların ilerleyen dönemlerde yine bu komisyonun gündemini meşgul edeceği ortadadır. Yasa yapma

süreçlerini aceleye getirirken gerek ülkemizin toplumsal yapısı gerekse coğrafi ve mülki idare yapısı dikkate alınmaksızın yapılan yanlış ve eksik düzenlemelerin yol açacağı sorunlar torba tasarılar içerisinde derç edilip çözülemeyecek kadar fazladır. Bu bakımdan 6360 sayılı Kanun öncesinde il sınırı büyükşehir belediyesi sınırına dönüştürülen illere kapsamayan bu düzenleme yasal olmaktan çok gündelik sorunlara yönelik palyatif bir nitelik taşımaktadır.

39) Tasarının 80. maddesiyle; düzenlenen talep belgesinin birinci fıkra ile kullanılması hüküm altına alınırken ikinci fıkrasıyla kullanıp kullanılmamasının idarenin takdirine bırakılması hukuken yazım hatasını aşan bir niteliğe sahiptir.

Tasarının genel hatlarıyla idari makamları kanunla verilen görevleri yapan birimler olmaktan ziyade takdir ettiği alanlarda takdir ettiği şekilde davranan yüksek otoriteler haline getirmeyi amaçladığı dikkate alındığında bu maddeyle idareye yüklenen görevin yine idarenin takdirine bırakılması kendi içerisinde tutarlı olmakla birlikte hukukla kavranamayacak derecede sakat bir hüküm içermektedir.

40) Tasarının 82. maddesiyle; kimlik paylaşım sisteminin özel ve tüzel diğer kişilere açılması düzenlenmektedir. Ancak düzenleme ile net bir tanım yapılmaksızın finansal hizmet veren kuruluşların tamamı bu bilgilere ulaşabileceklerdir.

Finansal hizmet veren kuruluşlarla ilgili hiçbir tanım yapılmaksızın bu kadar geniş bir anlam içerecek şekilde Tasarı maddesini kanuna koymak kişisel verilerin korunması noktasında ciddi bir risk oluşturacaktır. Vatandaşlarımıza ait kimlik bilgilerinin, adres bilgilerinin ve hatta nüfus olayı bilgilerinin Devlet ve kamu tüzel kişileri dışındaki kişilere verilmesi Anayasaya alenen aykırıdır.

41) Tasarının 105. maddesiyle; geçici madde ile il ve ilçe idare kurullarına ad ve soyadı düzeltilmesi yetkisi verilmektedir. Muhalefet şerhimizin başından beri vurguladığımız husus; kuvvetler ayrılığıdır, yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılması gerektiğidir. Geçici bir maddeyle il ve ilçe idare kurullarına nüfus kayıtlarında değişiklik yapma yetkisi verilmektedir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi nüfus kayıtları devletin belleğidir. Bu belleğin yanlış tutulmuş olması, eksik kayıt gibi tüm durumlar yargı organı tarafından düzeltilmektedir. Tasarı ile bu görevin geçici olarak verildiği idare kurulları idarenin parçası olup yargısal bir fonksiyona sahip değillerdir.

Mahkemelerin nüfusa ilişkin kayıtlarda değişiklik veya düzeltme yapması ilgilerin davalarına ilişkin tüm verilerin incelenerek yargısal bir karar neticesinde olmaktadır. Burada ilgililerin tüm nüfus kayıtları, finansal kayıtları ve her şeyden önemli adli sicil kayıtları incelenmektedir. İncelenen tüm kayıtların imkân vermesi halinde mahkemeler ilgili değişikliği yapmaktadır.

Yargısal nitelik taşıyan nüfus kayıtlarının düzeltilmesinin mahkemelerdeki gibi araştırma yapılmadan idare kurullarınca hüküm altına alınması bölücü terör örgütü başta olmak üzere çok sayıda yasadışı faaliyetlere bulaşmış kişinin bu imkândan yararlanabilmesini gündeme getirecektir. İsteyen vatandaşların mahkemeye başvurarak kayıtlarında herhangi bir sıkıntı olmaması durumunda yapabildikleri bir işlemin yargıdan alınıp idareye verilmesi doğru değildir.

42) Tasarının 121. maddesiyle; idare hukuku bilgilerimizi alt üst eden bir kavram ortaya çıkmaktadır. **Valiye bağlı olan kamu tüzel kişiliğine haiz ve özel bütçeli bir kurumun idari teşkilat içerisindeki yerini tanımlamak mevcut idare hukuku kavramlarıyla açıklanamamaktadır.**

Valiye bağlı bir idarenin hiyerarşi içerisinde tanımlaması halinde bu idarenin merkezi idare teşkilatı içerisinde yer alması gerekir. **Eğer bir idareye kamu tüzel kişiliği verilmişse böyle bir durumda bu idarenin karar alma mekanizmalarının oluşturulması gerekir.** Meclisi ve encümeni olmayan bir yapının hem tüzel kişiliği haiz hem de valinin emir ve talimatına bağlanması idare hukukunda olsa olsa UFO (tanımlanamayan uçan cisim) diye tanımlanabilir. Yüzyıllarca yıllık Türk idare geleneğinde hiyerarşi ve idari vesayet kavramları açıkça tanımlanmışken bu düzenleme idarenin bütünlüğü bakımından da kavranabilir bir niteliğe sahip değildir.

Tasarının bu maddesi ile Hükümet, PKK'nın isteğiyle değiştirdiği büyükşehir düzenlemesinin ortaya çıkan aksaklıklarını gidermeyi amaçlamaktadır. Büyükşehir düzenlemesine yaptığımız itirazlara kulak tıkayan AKP hükümet bir kez daha yanlışın içinde boğulmaktadır. Bu kez de ucube bir yapı ortaya çıkarmaktadır.

43) Tasarının 126. maddesiyle; disiplin soruşturması yürüten görevlilere hukuk devletinde hiç kimseye tanınmayan bir zırh imkanı sağlanmaktadır. Denetim elemanlarının kişisel kusur, haksız fiil ve diğer sorumluluk halleri de dahil olmak üzere yaptıkları işlemlerden dolayı sorumsuz olması bu denetim elemanlarını iktidarın sopsasına dönüştürecektir. Dahası bu görevlilerin kişisel hırs, kin ve garezle yaptığı işlemlerde bile idare aleyhine dava açılması hazine kasasındaki paraların iktidarın sopsası için harcanması anlamına gelecektir.

Aynı maddede belirtilen rücu kavramının ise idarenin takdirine bırakılması hukuksuz uygulamaların ölçsüz biçimde hazine bütçesinden karşılanması anlamına gelmektedir. Burada idare dilerse kusurlu davranan memurlara rücu edecek dilerse etmeyecektir. Hukuk devletinde hukuksuzlukların bu şekilde yasal teminat altına alınması kabul edilemez.

44) Tasarının 127. maddesiyle; bir önceki maddede sayılan hukuksuzları geçmişte yapmış olan kamu görevlilerine de zımnî bir af getirilmektedir. Bu madde ile görülmekte olan davalarda davalı konumdaki kamu görevlisi bu konumdan çıkarılmakta ve hazine davalı hale getirilmektedir. Bu hüküm ile idarenin sopsası vazifesi görmüş olan denetim elemanlarının yaptığı hukuksuzluklar milletin vergileriyle oluşan hazine kasasından ödenecektir.

45) Tasarı mevcut haliyle; Anayasamızın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin niteliklerinden “insan haklarına saygılı devlet”, “demokratik devlet” ve “hukuk devleti” ilkelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Aynı zamanda bu Tasarı temel hak ve özgürlükler açısından geri dönülmesi ve telafisi imkânsız zararlara yol açacak bir nitelik taşımaktadır.

Anayasamızın 5. maddesinde düzenlenen “Devletin temel amaç ve görevleri” arasında sayılan kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini korumak ayrıca hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayan her türlü engeli kaldırmak devlete yüklenmiş ödevlerdendir.

Egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğunu hüküm altına alan Anayasamıza göre; “hiç kimsenin veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanmayacağı” ve “yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılması” esastır. Tasarı bu haliyle “Millet Egemenliği” ve “yargı bağımsızlığına” aykırıdır.

Bu Tasarı ile Anayasanın 10. Maddesinde belirtilen “eşitlik ilkesi” ihlal edilmekte, “temel hak ve hürriyetler” ancak kanunla sınırlanabilecekken ve bu sınırlamalar anayasanın sözüne ve ruhuna aykırılık teşkil edemeyecekken bu ilkeler hiçe sayılmaktadır. İdari makamların anayasada belirtilen sınırlar aşarak yargı organlarıncaya alınması gereken kararları alma ve bunları doğrudan uygulama yetkisine sahip olmaları Anayasanın 123. maddesinde belirtilen “idarenin kanuniliği” ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Anayasamızın 19. maddesinde belirtilen “kişi hürriyeti ve güvenliği” kapsamında hâkim kararı olmaksızın yapılamayacak iş ve işlemlerin idari makamlara verilmesi hukuk devleti açısından kabul edilemez. Yargılama öncesinde “özel hayatın gizliliği”, “konut dokunulmazlığı” ve “kişisel verilerin korunması” hükümlerinin ihlal edilmesi de anayasaya alenen aykırıdır.

Milliyetçi Hareket Partisinin ortağı olduğu 57. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin büyük uğraşları sonucu 21. Dönem TBMM’nin gerçekleştirdiği Anayasa değişikliklerinin en önemli özelliği temel hak ve özgürlüklere getirilen güvencelerdir. Bu değişikliklerle ülkemizde özgürlüklerin asıl, sınırlamaların istisna olacağı düzenlenmiştir.

2001 Anayasa değişiklikleriyle; temel hakların özüne dokunulamayacağı, sınırlamaların ancak kanunla yapılacağı ve hatta bugüne kadar hiçbir Anayasamızda yer almayan, sınırlamalarda ölçülülük ilkesi parlamento tarafından kabul edilmiştir.

Bugün temel hak ve özgürlüklere ilişkin geldiğimiz nokta ise 2001 yılında yapılan düzenlemeleri hiçe sayan, ülkemizin hak ve özgürlük standartlarını geriye götüren bir durumdadır. **Öyle ki bu Tasarı özgürlüklerin yerine iktidarın bekası, eleştirinin yerine vatandaşın biatını esas almaktadır.**

Türk vatandaşlarının hükümeti eleştirme ve haklarını talep etmelerine yönelik gösterileri adeta olağanüstü hal sebebi sayılarak Bakanlar Kuruluna ait yetkilerin bile il valileri tarafından kullanılması ve milletin top yekûn susturulması amaçlanmaktadır.

Tasarının birinci bölümü temel hakları düzenlemek bir kenara bu hakların içlerini boşaltmak ve hükümetin sözde istikrarını güvence altına almayı hedeflemektedir.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Dört önemli alanda düzenleme yapan Tasarının birinci bölümü temel haklar konusunda ülkemizi 2001 Anayasa değişikliklerinin gerisine götüren, iktidarı eleştirmenin adeta yasak hale geldiği bir anlayışa sahiptir.

Bu anlayış demokratik örgütlenme özgürlüğünü ortadan kaldırmaya varan hükümleriyle toplumsal hayatı yeniden dizayn etmeyi amaçlamaktadır. Toplumsal alanda biat kültürünü hâkim kılmayı amaçlayan bu Tasarı yasalassa bile meşru bir zemine oturmayacaktır.

Yasallık, ancak meşru zeminde var olduğu sürece millete hizmet edilebilir. Ve “*Millete Hizmet Yolu*” vergilerle finanse edilen Devlet Televizyonu’nda kimsenin dinlemediği programlar yapmak yerine tüm milletini kucaklayan açık, şeffaf ve meşru kanunlar yapmaktan geçer. Nitekim 2001 yılında tüm milleti kucaklayan, demokratik hak ve özgürlükleri güvence altına alan anayasa değişiklikleri bu Yüce Meclis çatısı altında Milliyetçi Hareket Partisi’nin ortağı olduğu 57. Hükümetin öncülüğünde gerçekleştirilmiştir.

2001 yılında yapılan Anayasa değişiklikleriyle temel hakların sınırlanmasında öze dokunma yasağı getirilmiştir. Ayrıca sınırlamaların ölçülü olması benimsenmiştir. Bugün gelinen noktada bu Tasarı ve benzer Tasarılar ülkemizi 2001 değişikliklerinin gerisine götürmektedir.

Temel hak ve özgürlükler konusunda ülkemizi ve milletimizi ne denli geriye götüreceğini tahmin edemeyeceğimiz bu Tasarı, hükümet emrinde bir kolluğun yalnızca hükümetin menfaatini gözetecek bir düzlemeye sahiptir. Barışçıl gösterilere tahammülsüzlüğü madde metinlerinden anlaşılan Tasarının iç güvenlik konusunda bölücü terör örgütüne yönelik önlemlere yer vermiyor olması ise başlı başına bir ironidir.

Kolluğun yargısal bir süreç olmadan arama yapması, mülki makamların 48 saate kadar gözaltı kararı vermesi, mülki makamların adli kolluğun amiri olması, toplantı ve gösteri yürüyüşlerine barışçıl amaçlarla teşebbüs edenlerin muğlak yasal ifadelerle bu teşebbüslerinin engellenecek olması temel haklara ilişkin sınırlamalardır. Aynı şekilde Anayasanın 120. maddesinde düzenlenen olağanüstü hal ilan etme yetkisinin Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu yerine İl Valisi ya da İçişleri Bakanına veriliyor olması;

- Cumhuriyetin nitelikleri başlıklı Anayasamızın 2. Maddesine,
 - Yargı yetkisi başlıklı Anayasamızın 9. Maddesine,
 - Kişi Hürriyeti ve Güvenliği başlıklı 19. Maddesine,
 - Özel hayatın gizliliği başlıklı 20. Maddesine,
 - Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme başlıklı 34. Maddesine,
 - Olağanüstü hal ilanına ilişkin 120. maddesine
 - Mahkemelerin Bağımsızlığı başlıklı 138. Maddesine
- alenen aykırıdır.

İkinci bölümünde Emniyet teşkilatına ilişkin düzenlemeler yapan Tasarının Emniyet amirlerinin terfi süreleri, yükselme esasları düzenlenirken kendi içinde tutarsızlığa düşüldüğü gözlerden kaçmamaktadır.

Tasarı gerekçesinde ve Hükümet temsilcilerinin sunumunda Emniyet teşkilatının tek sorunu kadrolarda biriken Emniyet amirleriymiş gibi gösterilse de bu düzenlemelerin asıl amacının İran Devrim Muhafızları benzeri bir “AKP REJİM POLİSİ” ya da kendi tabirleriyle “AKPOLİS” yaratmak istedikleri inkâr edilemez.

2007 yılı sonrası; dönemin darbe girişimi, bugünün kumpası olarak adlandırılan Ergenekon ve Balyoz gibi davalarla Türk Ordusu yıpratılmıştır. Bugün ise 17-25 Aralık yolsuzluğunun hesabını verememiş hükümet, Türk Polisi'ni Paralel diye nitelendirerek yıpratmaktadır. Bu yapılanlar AKP'nin Cumhuriyetin kurumlarıyla hesaplaşmasından başka bir şey değildir.

Ceza kanunlarında hükümeti yıkmaya ilişkin çok sayıda suç tanımlanmıştır. Bu suçları işleyenlere ne tür cezalar da verileceği açıktır. Kendisine yönelen her eleştiriye darbe girişimi, eleştireni ise terörist diye tanımlayan AKP yaptığı yasal düzenlemelerle PKK terörünü meşrulaştırmaya çalışmaktadır. İşin aslı ve esası budur.

Paralel yapının olup olmadığını tespit edip varsa cezalandırmak yargının işidir. Ancak bunun yerine kendisine zararlı gördüğü Cumhuriyet kurumlarını ortadan kaldırmak AKP'nin bulduğu en kolay çözümdür. İşte AKP'nin çözüm yöntemi okul kapatmak için kanun çıkarmaktır.

Genel müdürleri ve müsteşarları görevden alamadığı için sayısız kanun çıkaran AKP'nin Millet yararına çıkardığı kanunları merceklerle aramamız gerekir. Ülkemizin en güzide liselerini kazanabilecek durumda iken hayalleri ve ülke gerçekleri doğrultusunda Polis Koleji'ni tercih eden gençlerimiz işte bu anlayışla okullarından atılmaktadır.

Güvenlik Bilimleri Fakültesinde 8 yıldır Emniyet teşkilatı için eğitim gören, uzmanlık alanı güvenlik bilimleri olan bir nesil mezun olmalarına dört- beş ay kala atama yerine atılma tehdidiyle karşı karşıyadır.

AKP döneminde zulümleri saymaya ne belleğimiz imkân tanır ne de sayfalar müsaade eder. Yurdun dört bir yanına hesapsız ve kitapsızca açtığı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinden mezun olan 400.000 işsize iş bulamayan hükümet, Akademi öğrencileri için de işsizliği ve sefaleti reva görmektedir.

Bu Fakülte'deki akademisyen kadrolarının güvenlik alanındaki yıllar boyu biriktirdikleri tecrübe yok sayılarak bu alanda sözü bile olamayacak diğer üniversitelere dağıtılmaları akıl dışı bir uygulamadır. Bu olsa olsa kan davası gibi çağdışı bir yaklaşımdır.

Emniyet teşkilatına ilişkin düzenlemeler Türk Polisini daha çağdaş ve medeni bir seviyeye yükseltmek yerine Türk Polisini iktidarın yolsuzluklarını örtmek için iktidar bekçilerine dönüştürmeyi amaçlamaktadır.

Tasarının üçüncü bölümünün düzenlediği kurum Türk Ordusunun ayrılmaz bir parçası, kırsal alanda kolluk görevlisi, Ulu Önder Atatürk'ün deyimiyle "Bir Kanun Ordusu" olan Jandarma ve sınır güvenliğini sağlayan Sahil Güvenlik Komutanlığı'dır.

AKP'nin Jandarma Genel Komutanlığına ilişkin öngördüğü düzenlemeler devletin bekası olan Jandarmayı istediği gibi kontrol etmek ve kendi kır ordusunu oluşturmak içindir.

Jandarma teşkilatını siyasallaştıracak olan Tasarı, İl ve İlçe Jandarma Komutanlarının İçişleri Bakanı tarafından atanmasını düzenlemektedir. **Artık bu düzenlemeden sonra il ve ilçe jandarma komutanlarının sendikalaşarak JAN-BİR-SEN (!) üyesi olmadan atanmayacağı ve bu da yetmeyip kapı kapı AKP'li il başkanı ve ilçe başkanı kovalayacağı günler de yakındır.**

Jandarma, askeri niteliklere sahip köklü bir kurumdur. Öyle ki Doğu ve Güneydoğu'da eli kanlı terör örgütünün korkulu rüyası olan bu kurum, PKK' nın talepleri doğrultusunda terörle mücadele etmeyecek bir hale getirilmek, iğdiş edilmek istenmektedir. Tüm Cumhuriyet kurumlarını siyasallaştırarak AK Cumhuriyet ve hatta AK Devlet hedefleyen zihniyetin gerçek niyeti budur.

Dördüncü bölümde düzenlenen Nüfus Hizmetleri Kanunuyla kişisel bilgilerin mahremiyeti kurumların inisiyatifine bırakılmaktadır. Kişisel verilerin korunmasına dair henüz herhangi bir kanun çıkarılmamışken düzenlemeyle idare kişisel bilgileri, adres bilgilerini finansal hizmet veren kuruluşlara para karşılığında verecektir.

Bu Tasarı toplumun tamamını ilgilendiren bir alanı düzenlemektedir. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerde değişiklik yapılması söz konusu olsa da Tasarı Anayasal düzen, hukuk sistemi, çoğulcu demokrasi, siyasi rejim ile temel hak ve hürriyetleri doğrudan ilgilendirmektedir.

Yapılan değerlendirmeler ışığında bu Tasarının toplumun huzuru, refahı ve güvenliğini hedeflemediği açıktır. Bu Tasarının amacı PKK ile yapılan müzakerelere itiraz edenleri susturmak, yolsuzluk ve rüşvetle ilgili soruşturmaları kaynağında yok etmektir. Bunu yapmak için de hükümet, doğrudan kendisine bağlı ve sözünden çıkmayacak bir polis ve jandarma teşkilatı kurmayı amaçlamaktadır.

Bu sebeplerle Tasarıya muhalefet etmekteyiz.

Mehmet Erdoğan
Muğla

Hasan Hüseyin Türkoğlu
Osmaniye

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülmekte olan **1/995E. Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı**, kamuoyunda bilinen adı ile “İç Güvenlik Yasası” olarak bilinen işbu yasa ile polisin yetkilerinin artırılması ile ters orantılı olarak vatandaşın düşünce ve düşünceyi ifade hürriyetini kullanma hakkının sınırlandırılması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra birden fazla kanunda değişiklik içeren bu torba yasa; çok kapsamlı bir biçimde kişi hak ve özgürlüklerine, özel hayatın gizliliğine, hakim ve savcıların yetkilerine yönelik pek çok müdahale içermektedir.

Yasa Tasarısını genel hatlarıyla ifade edecek olursak en asgari demokrasi kurallarının dahi rafa kaldırıldığı, hukuk devleti ilkelerinin terkedilerek polis devleti yolunda ilerleme isteğinin açıkça ifade edildiğini söylemek yanlış olmaz.

Sözünü ettiğimiz hususlarla ilgili geçmişe dönüp bakacak olursak; 1999 tarihi itibariyle Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci ivme kazanmış ve ardından demokratikleşme adımları hızla gündeme gelmişti. Bu çerçevede hızla uyum yasaları çıkarılmış ve bu durum tüm toplumsal kesimlerce umutla izlenmişti. Ancak ne var ki PVKS' deki olumlu değişiklikler başta olmak üzere demokratikleşme adımlarından hoşnut olmayan kesimler de vardı ve polis, kuşkusuz bunun başında geliyordu.

Ardından Amerika'da 11 Eylül saldırısının gerçekleşmesi ile Amerika başta olmak üzere dünya ülkelerinde de güvenlikçi politikalar hakim olmaya başladı. Yani kişi hak ve özgürlükleri giderek devletin güvenliği temelinde gelişen politikalar karşısında önceliğini yitirmeye başladı. Güvenlik politikaları, gerçek tahribatı daha çok Türkiye gibi, güçlü bir demokrasi geleneği olmayan, otoriter ve antidemokratik damarın her daim hayatini koruduğu ülkelerde gösterdi. Gelişen bazı olaylar ya da hazırlanmış provokasyonlar, Türkiye'de, planlanan güvenlikçi politikaların yaşama geçirilmesinin bahanesi olarak kullanıldı. Örneğin, 2006 yılında TMK' de hak ve özgürlükler aleyhine yapılan düzenlemeler ile PSVK' de polisin yetkilerini genişleten

ve artıran 2007 değişikliklerine sonradan Devletin düzenlediği açığa çıkan 2005 Mersin'deki Bayrak Provakasyonu gerekçe oluşturmuştur.

İktidar, bu kez yeni güvenlik paketine son yıllarda hızlı bir biçimde gelişen toplumsal muhalefeti gerekçe ederek bu yasa tasarısına meşruluk kazandırmaya ve toplumsal rıza devşirmeye gayret etmektedir. Oysa Gezi gibi Kobane olayları gibi benzeri toplumsal patlamalara, iktidarın otoriter yönetiminin baskı politikaları neden olmuştur. Nitekim Hükümet, çeşitli yasal düzenlemeler ve kamusal alanda yarattığı uygulamalar ile demokrasinin asgari kurallarını hiçe sayarak bireysel özgürlük alanlarını daraltıcı politikalarında dozajı giderek artırmış ve ortaya Gezi ile başlayan toplumsal muhalefet gücü çıkmıştır. Toplumsal muhalefet Gezi'den sonra da gelişen olaylar karşısında sesini yükseltmiş ve hak ihlalleri yahut toplumu yaralayan her olay sonrasında halk sokağa çıkma ihtiyacı duymuştur. Yine bu tür protesto eylemlerinden birisi de Kobane'de yaşanan IŞİD müdahalesine yönelik duyarlılık yaratma amacı ile Kobane'ye destek ve IŞİD'i protesto için yapılan eylemlerdir. Hükümet Kobane'ye destek ve hükümetin politikalarını protesto gösterilerini fırsat bilerek çok kısa bir sürede, ellerinde mevcut olan ve tüm hazırlıkları önceden yapılan İç Güvenlik paketini gündeme getirmiştir.

Yukarıda genel hatları çizilen bağlamda yasalaştırılmaya çalışılan ve artık AKP Hükümetinin hak ve özgürlükleri sınırlama ve ortadan kaldırma pratiğinde bir **“yasa yapma klasiki”**i haline gelen **“torba yasa”** formundaki iç güvenlik paketi olarak adlandırılan bu paket, bir yandan mevcut muğlak ve cezasızlığa kapı aralayan ve bu nedenle uluslararası ilgili kurumlarca ciddi biçimde eleştirilen polislerin yetkilerini daha da artırmakta, Vali ve kaymakamları adli kolluk amiri haline getirerek savcı ve yargıçların yetkilerini kullanmasını mümkün kılmakta, göstericiler için öngörülen hukuken temellendirilmesi mümkün olmayan ya da fazlasıyla ağır olan cezalar daha da ağırlaştırılmaktadır. Diğer yandan kuvvetler ayrılığı ilkesinin açık ihlali ile yargı paketleri ve idari tasarruflarla kendine bağlı yargı ve yüksek mahkeme sürecini büyük oranda tamamlayan iktidar, bugüne kadar Emniyet Teşkilatı yönetiminde gerçekleştirdiği ve yolsuzluk olaylarının soruşturulmasını fiili olarak engellemeyi başardığı değişiklikleri yeterli görmeyerek bu paketle yöneticisinden öğrencilere re'sen emeklilik, görevden alma, mevcut okulları kapatma ve yeni sözlü sınavlar koyma v.b. yollarla Emniyet Teşkilatında mevcut kadroların tasfiyesi ile kendisine bağlı bir kadrolaşmayı güvenceye almaktadır. Paket ayrıca, İktidarın özellikle mevcut

kadroların tasfiyesi sürecinde görevlendireceği memurlara mağdurlara verecekleri zararlar nedeniyle dava açmayı engelleyen ve rücu etmeyi adeta imkânsızlaştıran, özel hayatın gizliliğine saygı ilkesini ihlal eden, Türk vatandaşlığına geçişi muğlak koşullara bağlayarak iktidarın keyfine terk eden ve Merkezin yerel yönetimler üzerindeki vesayetini güçlendiren hükümler barındırmaktadır.

Bu haliyle, İç Güvenlik paketi yasa tasarısı birçok hak ve özgürlük açısından büyük tehlike arz etmektedir. Kişi hak ve özgürlüklerini tamamen rafa kaldırırken polisin yetkisini sınırsız bir biçimde artırmaktadır. Kaldı ki hükümet; polisin yetkilerini zaten sınırsız kılan bir düzenlemeyi 2007 yılında hayata geçirmiş ve o tarihte de siyasi partiler, hukukçular, sivil toplum örgütleri, hak örgütleri PVSK’da yapılan değişiklikleri eleştirmiş, bu değişikliklerin beraberinde yargısız infazları getireceğini yüksek sesle kamuoyuna ifade etmişti. Nitekim o dönem getirilen yasal düzenlemelere karşı olanlar maalesef haklı çıkmış, PVKS 16 ncı maddede yapılan değişiklikler sonucu 2007 yılından bugüne değin 185 sivil hayatını kaybetmiştir. Üstelik bu 185 kişinin ölümü neticesinde bu cinayetlerin sorumluları hiçbir ceza almamıştır. Sadece son dönem Ali İsmail Korkmaz ile Ethem Sarısülük’ün katillerine sembolik cezalar verilerek toplumsal muhalefet bir parça olsun susturulmaya çalışılmıştır. Kaldı ki Ethem Sarısülük’in yargılaması sırasında yaşanan hukuksuzlukları, Ethem’in katili yerine aileye ceza vermek niyetiyle hareket eden yargıyı tekrar hatırlamakta da fayda var. Tasarı, polisin attığı her kurşunu baştan itibaren cezasız bırakacak hükümler içermekte bu yönüyle de polis cinayetlerinin yasal hale getirmenin alt yapısını oluşturmaktadır.

Tasarının bu genel değerlendirme dışında tek tek maddeler bağlamında incelenerek hukuk devleti, insan hakları ve hak özgürlüklerle taban tabana zıt hükümlerine altını çizmek gerekmektedir.

Tasarının 1 inci maddesi ile polise kişilerin üstleri ve araçların aranmasında daha geniş yetkiler tanınmaktadır. Polis bundan böyle kaymakam/vali tarafından görevlendirilecek kolluk amirinin yazılı, acele hallerde ise sözlü emri ile kişinin el ile kontrol haricinde de üstünü ve aracını detaylı bir şekilde arayabilecek. Yani mevcut düzenlemede yer alan **“kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez”** ibaresi genişletilmekte ve polise bu konuda geniş yetki

tanınmaktadır. Polisin arama yetkisini kullanırken var olan savcılık ve mahkeme izin şartı da kaldırılarak yetkileri baypas ediliyor. Sadece kolluk amirinin kararının 24 saat içinde hâkim önüne sunulması öngörülüyor ki arama işleminden sonra gerçekleştirilecek bu işlemin kişi özgürlüğü ve güvenliği açısından hiçbir anlamı olmadığı açık.

Söz konusu 4/A maddesi de 2007 yılında getirilen ve toplumsal muhalefetçe karşı çıkılan bir düzenleme olup bu hüküm mevcut haliyle dahi sakıncalı iken, polise tanınan daha geniş yetkilerle mevcut sorunlu hal kişi özgürlükleri aleyhine daha da ağırlaştırılmıştır. Nitekim “durdurma”; yakalama ve tutuklama hallerinden farklı özelliklere sahiptir ve bu nedenle Anayasa’da düzenlenmesi gerekir. Zira tutuklama ancak kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli şüphe nedeni varsa hakim kararı ile mümkündür. Yakalama ise suçüstü hali veya gecikmesinde sakınca olan hallerde yapılabilir. Tasarı ile polise; suç şüphesi, suçüstü hali ve gecikmesinde sakınca bulunan bir durum olmadan, kişileri durdurma yetkisi tanımıştır. Yani polis çarşıda, pazarda, sokakta vb yerlerde istediği kişiyi durdurabilir ver özgürlüğünü kısıtlayabilir. Herhangi bir savcı talimatına veya hakim kararına ihtiyacı yoktur.

Tasarının 3 üncü maddesinde yer alan düzenleme uyarınca; polise savcının veya mahkemelerin yetkisini kullanacak şekilde müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini kişilerin ikamet ettiği yerde alma yetkisi verilmektedir. Kolluk güçlerinin temel görevi, sadece tehlikeyi önlemektir. Suç işlendikten sonraki görevler adli niteliktedir ve ceza yargılaması alanına girer. Ancak tasarının yasalaşması halinde polis bir suç işlendikten sonra suçtan zarar görenleri, tanıkları veya mağdurları gidip işyerlerinde veya evlerinde dinleyebilecektir. Bu düzenleme ile açıkça savcı ve hakimlerin yetkileri polise devredilmektedir. Bu hüküm, yaygın ve önemli eleştiri konularından biri olan polisin suç ve delil yaratma/uydurma yakınmalarını daha artıracak bir düzenlemedir. Hukuk Devleti yerine Polis Devleti’nin inşası niteliğindeki düzenlemelerden birisi de budur.

Tasarının 4 üncü maddesinde yapılan değişiklikler, polise açıkça öldürme yetkisini vermektedir. Nitekim maddeye dair önerilen düzenlemelerde polisin kitlesel gösterilerde kullandığı kimyasal gaz ve boya kullanımı arttırılmaktadır. Polisin hâlihazırda toplantı ve gösterilere yaptıkları müdahaleler yasal değildir. Mevcut düzenlemede polisin basınçlı su sıkabilmesi yasa ile korunmaktadır. Ancak

boyalı su veya ilaçlı su polis tarafından her gün acımasızca kullanıldığı halde bu yasadışı idi. Tabii polisin toplantı ve gösterilere uyguladığı şiddete dair yapılan bütün şikâyetlerin sonuçsuz kaldığını da not etmek gerekir. Tasarıda yapılan öneriyle kitlesel gösterilerde polisin kullandığı kimyasal gaz ve boya kullanımını meşru kılınmaktadır. Elbette bu düzenleme polisin bunca zaman boyalı su kullanmasının yasal olmadığını da bir itirafı niteliğindedir.

Söz konusu düzenleme polise; molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı vb. silahlarla açık veya kapalı alanlara yapılan saldırı veya saldırı teşebbüsünde bulunanlara karşı polisin saldırıyı etkisiz kılmak amacı ile ve etkisiz kılacak ölçüde silah kullanma yetkisi tanınmaktadır. Giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere bu bend ile insan öldürme hakkını kendinde gören polis 7 yılda 185 kişiyi katletmiştir. Bu madde ile bu yetkisi sınırsız bir biçimde artarken polis cinayetlerinin hiçbir cezai müeyyide ile karşılaşmamasının da garantisi verilmektedir. Bu düzenleme esas itibariyle polisin toplumsal gösterilerde işlediği cinayetlerin yasal hale getirilmesidir. Madde yazılış tarzı itibariyle çok esnek olup, polis öldürdüğü kişilerin silah kullanmaya teşebbüs ettiğini ya da kaçmaya çalıştığını kendisi iddia edecek (polis arkadaşları bu yönde tutanaklar tutacak) ve kendisini o doğrultuda savunacaktır. Madde, AİHM içtihatları ve konu ile ilgili uluslararası belgelerde öngörülen “ölümcül gücün, ancak yaşamı korumak için son çare olarak kullanılabileceği” kriteri, uluslararası ilgili kurumların tüm uyarılarına rağmen, bu düzenlemede de görmezlikten gelinmiştir.

Uygulamada 10’larca sivilin, polisin açtığı ateş ile öldürüldüğü ve yine polisler tarafından kendilerini aklamaya dönük tutanakların tutulduğunu yakından biliyoruz. **Son günlerde Yüksekova’da Rojhat Özdel, Diyarbakır’da 16 yaşındaki Kadir Çakmak, Lice’ye giderken tek kurşunla öldürülen Muzaffer Görür, Adana’da sokak ortasında vurulan 15 yaşındaki İbrahim Aras ve Cizre’de yaşamını yitiren henüz 12 yaşındaki Nihat Kazanhan bu cinayetlerden sadece birkaçıdır.** Yani bu tasarı mevcut haliyle dahi insanların ölümüne neden olmaktadır.

Tasarının 5 inci maddesinde yer alan düzenleme ile polise doğrudan gözaltına alma yetkisi verilmektedir. Tasarıda; 24 saat olan gözaltı süresi 48 saate çıkarılmakta, aynı düzenleme jandarma için de geçerli kılınmaktadır. Ayrıca polis ve jandarmanın istihbarat toplama yetkisi de artırılmaktadır. Herkesin dinlendiği ve

izlendiđi bir ortamda istihbarat toplama yetkisinin arttırılması da, uygulamaya yasal kılıf bulma çabasından başka hiçbir Őey deđildir. Polis ve jandarmanın yetkilerinin arttırılması hűkűmetin dillendirdiđinin aksine topluma huzur ve gűvenlik getirmeyecektir. Merkezine bireyi, birey hak ve űzgűrlűklerini oturtmayan bir devlet hukuk devleti olmaktan çıkar. Bu noktada vatandaŐı kendisine dűŐman ilan eden zihniyetten yola çıkılarak vatandaŐın en asgari hakları ve demokrasinin rafa kaldırılması sűz konusudur.

Tasarı çocuk oyuncaklarını da silah sınıfına koymaktadır. Tasarının 7 inci maddesinde Toplantı ve Gűsteri YűrűyűŐleri Kanununda yapılan deđiŐiklik ile “**demir bilye, sapan ve Molotof kokteyli vb**” da “**ateŐli silah**” sayılmaktadır. Basit bir çocuk oyuncakının, ateŐli silah kapsamında deđerlendirilmesi dikta rejimlerine űzgű mekanizmalardır. Sapan ve bilyenin silah kapsamına alınması, elinde bilye ya da sapan olan bir çocuđun (kanundaki diđer dűzenlemelerle birlikte deđerlendirildiđinde) űldűrűlebilmesi anlamına gelmektedir. Bir yandan polise sınırsız yetkiler veren bu anlayıŐ diđer yandan da çocuk oyuncaklarını silah kapsamına almaktadır.

Yine tasarının 8 inci maddesi ile yapılan bir baŐka deđiŐiklik de 2911 sayılı yasanın 33 űncű maddesine eklenen ifadelerle ateŐli silahlar ve Molotof gibi patlayıcı maddelerin kullanılması ve gűsteri ve yűrűyűŐlerde amblem, pankart, afiŐ vs kullanılması halinde verilecek cezaların arttırılması Őeklinindedir.

Halen yűrűrlűkte olan **TCK hűkűmlerine gűre Molotof bulundurmak, TCK 174 űncű maddesi kapsamında** patlayıcı madde olarak kabul edilmektedir. Molotof kokteyli biyolojik ve kimyasal silah ile aynı kapsamda kabul edilmekte ve yűksek cezalar verilmektedir. **Birkaç Molotof birden yanında bulunduranlar űrgűte silah sađlamaktan (TCK 315), bulunduranlar TCK 174’ten cezalandırılmaktadırlar.** Bununla birlikte Molotof kokteylinin neticesinin insan hayatını tehlikeye atması durumunda műebbet cezası da verilebilmektedir. Yani hűkűmet, kamuoyunu yűnlendirmek ve tasarının esas amacını dikkatlerden kaçırarak amacıyla ısrarla kimsenin Molotof kokteyli kullanamayacađını, yűzűnű kapatamayacađını sűyleyerek propaganda yapmaktadır. **Molotof bulundurulması, ya da yűzűn kapalı olması, cana ve mala zarar verilmesi mevzuata gűre suçtur ve ciddi cezalar da verilmektedir. Bu űneri ile TCK’ da cezai műeyyideye tabi tutulan Molotof için műkerrer cezalandırma sűz konusu olacaktır.** Yűzlerce insan, geç yaaŐ Őu an Molotof ait

cezai düzenlemeden ötürü cezaevindedir. Bu fıkranın konulmasının yegâne amacı kanundaki diğer önerileri dikkatlerden kaçırmaktır.

Aynı şekilde halen devam eden idari ve yargı pratiklerine göre toplumsal gösterilerde kullanılan bazı afiş, pankart vb malzemelere el konulmakta ve yargılama konusu yapılmaktadır. Bu konuda da sadece cezalar arttırılmaktadır.

Tasarımın 9 uncu maddesinde yer alan düzenleme ile toplumsal gösterilerde yaşanan zararlar vatandaşa yüklenmektedir. Yine benzer bir düzenleme 17 inci madde de söz konusu olmuştur. Devletin rücu hakkına dair yapılan düzenlemeler ile **ekonomik cezalandırma** yöntemi benimsenmekte ifade özgürlüğü rafa kaldırılmaktadır. Devletin toplumsal olaylar esnasında uğradığı zararın tazmini vatandaşa yüklemeye yaklaşımı oldukça sakıncalıdır. Devlet kendi sorumluluklarından kurtularak meydana gelen zararların tazminini de vatandaşa yüklemektedir. Uygulamada zararın nasıl meydana geldiği ve kimlerin fail olduğu genellikle tespit edilemediğinden çok haksız sonuçlara sebebiyet verecek bir düzenleme olduğunu önemle belirtmek isteriz. Yapılan bu değişiklik işbu yasanın amacı ile de çelişmekte, vatandaşı hem zarar görme hem zarar tazmini gibi risklerle bir başına bırakmaktadır.

Burada tekrar ifade etmek gerekir ki, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını güvenceye almayı hedeflemesi gereken 2911 sayılı Yasanın, konu ile ilgili akademisyen ve insan hakları savunucularının dikkat çektikleri gibi, gerçekte bu hak nasıl engellenir düşüncesiyle hazırlandığını hatırlamakta yarar var. Bu hakkı kullanmak isteyenlerin önüne engeller konurken, muğlak ve esnek düzenlemelerle idare, istemediği gösterileri engellemeyi mümkün kılan her tür yetki ile donatılmaktadır. İdarenin keyfi olarak bu hakkı engellemesinin önünde hiçbir güvence bulunmamaktadır. AİHM içtihatlarına göre, barışçıl gösterilere müdahale edilmemesi zorunlu iken, barışçıl gösteri olup olmadığına bakılmaksızın gösteriler mülki idare amirince engellenmektedir. **“Barışçı gösteri”** hakkı uygulamada **“yasal gösteri”** hakkı ile ikame edilmektedir. **Yeni tasarı iktidarın istemediği Toplantı ve gösterilerin yapılmasını bütünüyle imkânsız kılacaktır.**

Tasarımın 10 uncu maddesinde, uzun yıllardır demokratik kamuoyunun kaldırılmasını talep ettiği “Terörle Mücadele Kanunu” adeta “vatandaşa

mücadele kanununa” dönüştürülerek daha vahim bir biçimde yeniden gündeme getirilmiştir.

Tasarı toplumsal olaylarda yüz kapatılmasının cezasını ağırlaştırmaktadır. Toplantı ve gösterilerde yüzü tamamen ya da kısmen kapalı olması TMK'nın 7 inci maddesinde yer almakta ve **“terör suçu”** olarak nitelendirilmektedir. Üstelik bu madde 4 üncü Yargı Paketi ile revize edilirken bu düzenleme bizim itiraz ve önerilerimize rağmen korunmuştur. Polislerin kendilerini en pahalı maskelerle korudukları gösterilerde, gazdan etkilenen ve kendini puşi veya maske ile korumaya çalışan yüzlerce kişi sırf bu hüküm nedeniyle hapis cezaları almıştır. **“Yüzün kısmen kapalı olması”** ibaresi hemen her göstericiyi bu maddenin potansiyel mağduru konumuna sokmakta, uygulamada yüzün tamamen veya kısmen kapalı olması, tek başına niyetten bağımsız olarak kişinin cezalandırılması için yeterli görülmektedir. Bu tasarıda ise verilen cezalar artırılmakta, cezanın alt sınırı 1 yıldan 3 yıla çıkarılmaktadır.

Tasarının 13, 15 ve 16 ncı maddeleri ile Valiye yargı'nın görevi olan gözaltına alma yetkisini verilmektedir. *TCK'nin “GÖZALTI” nı düzenleyen 91 inci maddesine eklenen fıkralar ve İl İdaresi Kanunu'nun 11 inci ve 66 ncı maddesinde yapılan değişikliklerle; mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirlerine, 24 saate kadar, toplumsal olaylarda ise 48 saate kadar gözaltı yetkisi verilmektedir.* Önleyici gözaltı düzenlemesi vatandaşların bizzat idari bir birim olan kolluk tarafından suçlu kabul edilerek getirilmiş bir düzenlemedir. Bu durum hukuk devleti ilkesine, masumiyet karinesine açıkça aykırıdır. **Bu öneriyle Hükümet tarafından atanan Vali ve Kaymakamlara doğrudan yargı yetkisi verilmektedir.** Tasarıya göre Vali; gerekli gördüğü hallerde kolluk amirine ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acil tedbirleri alınması için doğrudan emir verebilecek. Valilik kolluk amirine gözaltına alma yetkisi verecek, kolluk amiri de savcılığa veya hakimliğe bildirmeden 48 saate kadar gözaltı işlemi yapabilecek. Doğrudan siyasi iktidara yargı yetkisi verilerek yargıya yapılan müdahalenin yasal zemini de oluşturulmaktadır.

Bir başka deyişle; yapılan değişiklik ile bir hukuk devletinde savcılık makamına ait olması esas olan yetki valiye verilmektedir. Öncelikle vali, yargı makamı değildir bu tür kararları alma yetkisi hukuken yoktur. Yine vali

YÜRÜTME ERKİNİN bir parçasıdır, İçişleri Bakanına bağlıdır. Yürütmenin yargıya ait konular ile ilgili iş ve işlem yapabilmesini olanaklı kılan bu düzenleme; suçların soruşturulup soruşturulmayacağına karar verme sorumluluğunu savcılık makamından alıp valiliğe vermektedir. Biryandan kuvvetler ayrılığı ilkesi ortadan kaldırılmakta diğer yandan da işkence ve kötü muamelenin yaygın ve sistematik hale gelmesinin önünü açmaktadır. Tasarının birçok maddesinde olduğu gibi bu önerinin de Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtmek gerekir.

Tasarının 14 üncü maddesi; düşünce ve ifade özgürlüğünü kullananların otomatik olarak tutuklanacağını düzenlemektedir. Tasarı ile toplantı ve gösteri hakkının kullanımı ve propaganda fiilleri otomatik tutuklama olarak bilinen katalog suç maddesine alınmaktadır. Düşünce ve ifade özgürlüğü tutuklama sebebi sayılmaktadır. Bu durumda herhangi bir konuşma yapan mitinge katılan ya da herhangi bir konuda düşüncelerini kaleme alanlar, hakkında açılan soruşturma neticesinde tutuklanabileceklerdir. En asgari demokrasi kuralları ile bağdaşmayan bu durum sonucu büyük hak ihlallerinin yaşanması kaçınılmaz olacaktır. Demokratik siyaset kanallarının açılması, düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılması milyonlarca vatandaşın talebi iken, tam aksine, oldukça sınırlı olan hak ve özgürlükler de budanmaktadır.

Tasarının 18, 19 ve 20 inci maddelerde yer alan hükümler ile vatandaşın araç kiralaması halinde kimliğini bildirme zorunluluğu getirilmektedir. *“Özel veya resmi, her türlü konaklama, dinlenme bakım ve tedavi tesisleri ve işyerleri ile konutlarda geçici veya sürekli olarak kalanlar, oturanlar, çalışanlar ve ayrılanların kimliklerinin tespiti ve bildirilmesi”* zorunluluğuna *“ARAÇ KİRALAYANLAR”* da eklenmiş olup araç kiralama halinde de kimlik bildirme zorunlu hale gelmiştir.

Daha önemlisi, kiralama şirketlerine, **“kiralanan tüm araçlarda, coğrafi yer tanımlamasını sağlayan sistem veya sistemler kurmak ve genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak zorunluluğu”** getirmektedir. Ayrıca söz konusu şirketler, **“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde araç kiralama şirketleri tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerininbilgisayar terminallerine bağlamak”** zorunda kalacaklardır. Araç kiralayan herkesin kolluk

güçlerinin sürekli gözetimi altında bulundurulmasına imkân veren bu düzenlemelerin özel hayatın gizliliği ilkesinin açık ihlali anlamına gelmektedir. Örneğin, Bu düzenlemenin yasalaşması halinde; tatil için gidilen yerde araç kiralayan herkesin polis tarafından polis tarafından izlenmesi kaçınılmaz olacaktır.

Böylelikle araç kiralama işlemlerinde Emniyete kimlik bildirme zorunluluğu ile özel hayatın gizliliği ilkesi tümüyle ihlal edilmektedir.

Yine kanuna eklenen yeni maddelerle de araç kiralama şirketlerine öngörülen ayrıntılı prosedür ve yaptırımlarla araç kiralama şartları zorlaştırılmaktadır.

Tasarının 20 inci madde ve devamındaki düzenlemeler, Emniyet Birimlerinin yapısını kökten değiştirecek hükümler içermektedir. Emniyet birimlerinin yapısına dair yapılan önerilere gelince; söz konusu maddeler, bir yandan polis amirlerinin rütbe terfilerinde izlenecek kurallarda öngörülen değişiklikleri, diğer yandan polis memurları ve polis amirlerinin yetiştirildiği Emniyet Teşkilatına bağlı Eğitim Öğretim kurumlarında planlanan değişiklikleri içermektedir. Bu kapsamda Emniyet Teşkilatı ve eğitim kurumları dâhil bağlı kurumlardaki mevcut yöneticileri tümünün resen emeklilik, görevden alma, pasif başka görevlere kaydırma; kapatılacak Güvenlik Bilimleri Fakültesi ve polis kolejlerindeki öğretim üyesi, öğretmen ve öğrencilerin ise YÖK kanalıyla Yüksek öğretim kurumlarına ve orta öğretim kurumlarına dağıtılması amaçlanmaktadır.

Söz konusu değişikliklerle ilgili genel gerekçeye göre bu değişiklik ihtiyacının bir nedeni Emniyet Teşkilatında, çağdaş ülkelerin aksine, liyakat yerine terfilerde kıdeme bağlı bir sistemin benimsenmiş olmasıdır. Buna göre polis amirlerinin zorunlu en az bekleme sürelerini takiben mesleki yeterliklerine bakılmaksızın otomatik olarak bir üst rütbeye terfi etmeleri ihtiyaç olan amir rütbelerinde azlığa, ihtiyaç duyulmayan rütbelerde ise aşırı yığılmalara neden olmaktadır.

Gerekçede ayrıca, bozulan personel piramidinin görev ve hizmet gereklerine uygun hale getirilebilmesi için her rütbede amir sayısının ve oranının belirlenerek rütbe terfiinde yazılı ve sözlü sınav koşulu getirilerek en kıdemli olanın değil en liyakatli olanın terfi etmesinin amaçlandığı vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, birinci,

ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf Emniyet Müdürlerinin belli bir ödeme ile resen emekli edilmelerinin sağlanması, kuruluş amaç ve gereklerinin günümüz şartlarında ortadan kalktığı varsayımıyla lise düzeyinde eğitim veren Polis Koleji ile Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinin kaldırılması, maliyetin düşürülmesi ve çok başlılığın kaldırılması nedenine dayanılarak Emniyet Teşkilatında istihdam edilecek personel yetiştirecek tüm eğitim kurumlarının Polis Akademisine bağlanması vb. düzenlemeler, eski kadroların tasfiyesi ile İktidarın güvenlik bürokrasisinde acil kadrolaşma ihtiyacını karşılayan düzenlemelerdir.

Bundan sonra uyulacağı öne sürülen “liyakat” kriterinin, Hükümetin geçmiş pratiği göz önüne alındığında, sadece mevcut kadroları tasfiyenin bir bahanesi olarak metinde kendine yer bulduğu açıktır. Basit bir hatırlatma bu iddiayı çürütmeye yeterlidir: Nüfusun %20-25’ini oluşturduğu Alevi topluma mensup tek bir vali ya da Emniyet Müdürünün bulunmamasını hükümetin söz konusu kriterden ne anladığı konusunda bize yeterli veri sunmaktadır.

50 inci madde ve devamında öngörülen değişiklikler ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Müşterek kararname ile atanan generaller hariç olmak üzere, daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atama yetkisi İçişleri Bakanına verilmektedir. Ayrıca Jandarma personelinin askeri nitelikte olmayan görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlar nedeniyle İçişleri bakanlığı, il jandarma komutanlıklarında görevli personelin, il jandarma komutanı hariç, vali tarafından görevden uzaklaştırılabilmesi hüküm altına alınmaktadır. Yine personel hakkında, her yılsonunda, il valisince askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak, terfi ödüllendirme, atama ve yer değiştirmede dikkate alınacak değerlendirme raporu düzenleneceği öngörülmüştür.

Jandarma üzerinde sivil makamların denetimine imkân sağlayacak düzenlemelerin kendi başına olumlu adımlar olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Ancak Jandarma İçişleri Bakanına bağlı olacağından ve İçişleri Bakanlığı’nın geçmiş pratiklerinin demokrasi ile bağdaşmaması uygulamada önemli değişikliklerin söz konusu olmayacağını izah etmektedir. Zira bu, askeri ve otoriter zihniyet ürünü söz ve eylemlerin hüküm sürdüğü yönetimlerin ne kadar sivil olacağı tartışmalıdır.

Tasarıda Nüfus Kanunu’nda yapılan değişiklikler ile özel hayatın gizliliği ilkesini ortadan kaldırılmaktadır. Biyometrik verinin “Elektronik sistemler aracılığı

ile kimlik tespit ve kimlik doğrulama işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla alınan parmak izi ve el ayası gibi karakteristiklerden elde edilen kişiye özgü verilerdir.” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu düzenleme ile öngörülen özel hayata müdahale bağlamında mevcut durumu daha geriye götürecektir. Devletin “Bigbrother” karakteri daha da pekiştirilmiş olacaktır. Suçlu suçsuz kişilerin özel verilerin, biyometrik verisi dahil aile kütüklerinde yer alacak verilere dahil edilerek paylaşılması, insan haklarına, özel hayatın gizliliği ilkesine açık aykırılık teşkil edecektir.

Bu noktada benzer bir uygulama olan ve özel hastanelerde bir dönem tatbik edilen el ayası verisine dayalı kimlik tanımlaması ile ilgili olarak Danıştay 15. Dairesi, 11 Eylül 2014 tarihli yeni bir “**yürütmeyi durdurma**” kararı verdi. Danıştay bu kararında, AİHS’ in “**Özel ve aile hayatına saygı hakkı**” başlıklı 8. maddesi, Anayasanın “**Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması**” başlıklı 13. maddesi ve “**Özel hayatın gizliliği**” başlıklı 20. maddesindeki düzenlemelere göre; herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğunu bir kere daha vurgulamıştır. Ayrıca Sağlık Bakanlığı Teşkilat Yasasının kişisel verilerin kullanılmasıyla ilgili hükmü iptal edilmiştir. Kişisel verilerin korunması ile ilgili Anayasa gereği olan yasanın çıkarılması zorunluluğunu bir yana bırakan iktidar, çeşitli vesileler yaratarak kişilerin, özel yaşamın gizliliğine saygıya ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin uluslararası normları çiğnemekte beis görmemektedir. Son derece sakıncalı olan bu düzenlemelerden vazgeçilmesi anayasal bir zorunluluk olduğu bilinmelidir.

Mevcut öneriyle hâlihazırda kamu kuruluşlarının yanı sıra bankalar ve sigorta şirketleriyle paylaştığı anlaşılan verilerin tümünün veya bir bölümünün bundan böyle başka kurum, tüzel kişi ve kamu hizmeti veren kuruluşlara da açılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Her ne kadar ilgili kurum ve tüzel kişilerin “kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilecekleri” belirtilmekte ise de, düzenleme, fiili olarak kişisel verilerin tüm kurum ve tüzel kişilerin erişimine açık hale gelmesiyle sonuçlanacaktır. Bu durum, Devlet ve sözü edilen kurum ve kuruluşlar karşısında siyasi, ekonomik vb. bakımından asimetrik güç ilişkisi nedeniyle zayıf ve korunmasız durumda bulunan bireylerin özel yaşamına ve insan haklarına yeni ve ağır bir müdahale olacaktır.

Nüfus Kanununda yapılan bir diğer değişiklik de “Soyadı Değişikliği” başlığı ile ilgili düzenlemedir. Ek bir madde ihdası ile yapılan değişiklikte **“Eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi halinde, nüfus müdürlüğünce gerekli işlemlerin yapılacağı”** ifade edilmektedir. Yani kadının evlenip de hem kendi soyadı hem de eşinin soyadını kullandığı durumlar için **“sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi”** haline bir kolaylık getirilmekte ancak, evli kadının **“sadece kendi soyadını kullanmak istemesi hali”** es geçilmektedir. AİHM kararları ve Türkiye mahkemelerinin de bu yönlü kararları ile evli kadın **“sadece kendi soyadını”** kullanma hakkına sahip kılınmışken, bu hak görmezden gelinerek kadının **“sadece eşinin soyadını”** kullanmasına teşvik içeren bu düzenleme de bu haliyle kabul edilemez niteliktedir. Kaldı ki belirttiğim üzere bu düzenlemede kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hali ile ilgili getirilen kolaylık, **“sadece eşinin soyadını kullanmakta olan ancak kendi soyadını da birlikte kullanmak isteyen”** kadına getirilmemiştir. Madde metni bu hali ile hukukun genel ilkelerine ve Anayasa’ya da aykırılık içermektedir.

Tasarı 109 uncu madde ve devamındaki düzenlemeler ile Türk vatandaşlığına geçişi zorlaştırmaktadır. Türk Vatandaşlığına geçme hususunda yeni engeller çıkarmaktadır. Örneğin Türk Vatandaşlığı Kanunu’nun 12 nci maddesine eklenen (2) nolu fıkra ile, **“Milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”** hükmü getirilmektedir.

Yine Türk Vatandaşlığı Kanunu’nun 16 ncı maddesinde yapılan değişiklik ile “kamu düzeni” ibaresi, **“kamu düzeni ve genel ahlak”** şeklinde değiştirilmiştir. Gerekçede, bu düzenlemenin amacının Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan evlilik öncesi genel ahlaka aykırı faaliyetlerde bulunmuş olanları engellemeye dönük olduğu belirtilmektedir. Bu madde bağlamında yapılan diğer dikkate değer değişiklik 43. Maddeye eklenen **“Milli güvenlik bakımından engel hali bulunanlar...”** fıkrasıdır.

Görüldüğü gibi hayattaki somut karşılıklarının tespiti her durumda tartışmalı olan, **“milli güvenlik”, “kamu düzeni ve genel güvenlik”** ve **“genel ahlak”** gibi muğlak kavramlar, vatandaşlık ile ilgili maddenin lüzum görülen yerlerine serpiştirilerek bir yandan idarenin bu bağlamdaki eylem ve işlemlerinde tam bir keyfilikle davranmasına zemin oluşturulmakta, diğer yandan ise bu haksız ve yanlış

uygulamalara karşı Yargı makamları önündeki muhtemel hak arayışlarının önünün kesilmesi amaçlanmaktadır.

Tasarı Yerel yönetimler üzerindeki vesayeti güçlendirmekte ve merkezi yetkileri arttırmaktadır. Tasarının 117 inci ve devamı maddeleri ile İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda önemli değişiklikler söz konusudur. Bu bağlamda öngörülen değişikliklerden birisi, Kaçakçılık, İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesinin kaldırılarak bu birimin görevlerinin İller İdaresi Genel Müdürlüğü'ne devredilmesidir. Maddenin 6 ıncı fıkrasına göre, ilgili Yasanın 28/A maddesinde yapılacak değişiklikle, valiye bağlı Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli olarak yeniden yapılandırılacaktır. Ayrıca bundan böyle "Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, ilerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu bakanlık aracılığıyla" yapabileceklerdir.

Bu konu ile bağlantılı diğer önemli bir değişiklik, geçici 11. Maddede öngörülen düzenlemedir: "6360 sayılı kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle hazineye devredilen ancak halen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilir."

Tüm bu değişiklikler birlikte değerlendirildiğinde İller İdaresi Başkanlığı ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının daha yakın bir analiz ve değerlendirmeye tabi tutulması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yerinden Yönetime yönelik önemli bir adım olarak sunulan Büyükşehir Belediyeleriyle ilgili tartışmalar bağlamında, bu belediyeler üzerinde adeta bir vesayet makamı olarak gündeme gelen Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına bu torba yasa bağlamında yapılan özel vurgu ve biçilen merkezi konum dikkat çekicidir. Resmin bütünü, yetkilerin yerele devri ya da yerelle paylaşılması bir yana, tam aksine, değişen isim ve kurumlarla merkezde ve tek elde toplama istek ve kararlılığına işaret etmektedir.

Son olarak Tasarının 126 ıncı maddesiyle; Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna yeni bir ek madde ile geçici madde eklenmektedir. Eklenen hükümler uyarınca bu kanuna göre yahut başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla

görevlendirilenlerin görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilmesi mümkün kılınmaktadır. Yani kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa bu görevliler (ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenleri) aleyhine tazminat davası açılmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Rücu hakkı sadece bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, söz konusu olabilecektir.

Bu düzenlemelerle memura rücu hakkı; bir yandan ilgili Anayasa maddesinde yer almayan birtakım sınırlayıcı, daraltıcı koşullara tabi tutulmakta, diğer yandan Anayasadaki “kendilerine rücu edilmek kaydıyla” ibaresi yerine “rücu hakkı saklıdır” denilerek “memura rücu zorunluluğu”, idarenin takdirine emanet edilmektedir. Tek başına bu madde kapsamında önerilen değişiklikler, iktidarın nasıl bir Türkiye tahayyülü içinde olduğunu hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak açıklıkta ortaya koymaktadır. Çünkü söz konusu durum Anayasa’nın 129 uncu maddesinde “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir” şeklinde yer almaktadır. Bu bağlamda; ek maddelerle öngörülen düzenlemeler, yukarıda alıntılanan Anayasa maddesinin lafzı ve ruhuna açıkça aykırıdır. Hükümet, ne pahasına olursa olsun iktidarını sürdürmek ve demokrasi dışı uygulamalarla halkı sindirmek, yolsuzluklarını açığa çıkaranlardan intikam almak için görevlendirerek taammüden suç işlettireceği devlet görevlilerine zırr arayışı peşine düşmüştür.

Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun Ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın (İç Güvenlik Paketi) nerdeyse her bir maddesi ayrı bir sıkıntıya ayrı bir hak ve Anayasa ihlaline denk düşmektedir. Hâlihazırda TBMM İçişleri Komisyonu’nda görüşülmüş olan bu tasarı derhal geri çekilmelidir. Dünyada belli hukuk standartları yerleşmiş; demokrasi ve birey

özgürlükleri güçlü mekanizmalarla koruma altına alınmıştır. Yeni bir hukuk normu yapmak isteyen herhangi bir Devlet, bu standartlara uygun davranmak durumundadır. Yeni bir “Kolluk Kanunu” yapılırken de, bireylerin özgürlüklerini göz ardı eden, asgari demokrasi kurallarını dahi hiçe sayan bir yaklaşım yerine özgürlüklerin güvencesini sağlayan, toplum güvenliğini bu ölçüleri nazara alarak yapan bir yaklaşım içerisinde olunmalıdır.

İç Güvenlik Paketi içerdiği birçok düzenleme ile başta Anayasa olmak üzere, Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkeme'nin kararlarına açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bir önceki yargı paketinde yasalaşan makul şüphe ve adil yargılamaya ilişkin düzenlemeler ile birlikte değerlendirilmesi halinde hızla hukuk devletinden uzaklaşan bir yaklaşım iktidar tarafından ortaya konulmaktadır. İç güvenlik paketi sıkıyönetim ve darbe dönemlerini aşan neticeleri barındırmaktadır. Bu güne kadar ciddi mücadeleler neticesinde elde edilen kazanımlar hükümetin iktidarını koruma adına bertaraf edilmeye çalışılmaktadır.

Bu bahisle ve belirtmiş olduğum bu nedenlerle 1/995 E. Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na karşı olduğumu bir kez daha ifade ediyorum. Saygı ile arz olunur.

Altan Tan
Diyarbakır

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**POLİS VAZİFE VE SALAHİYET KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

BİRİNCİ BÖLÜM

MADDE 1- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun;

(1) 4/A maddesinin altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Ancak bu” ibaresi “Bu” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, el ile dıştan kontrol hariç kişinin üstü ve eşyası ile aracının dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin aranması; İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslar dahilinde mülki amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emriyle yapılabilir. Kolluk amirinin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur.”

(2) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan “Yakalar ve gerekli kanunî işlemleri yapar” ibaresi “eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanunî işlemleri yapar” şeklinde değiştirilmiştir.

“H) Kendisinin veya başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri,”

(3) 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Polis; müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini, ikamet ettikleri yerlerde veya işyerlerinde de alabilir. Bu fıkranın kapsamı ile uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.”

(4) 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine “başınçlı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve/veya boyalı” ibaresi ve aynı maddenin yedinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“d) Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde,”

(5) Ek 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yirmidört saat” ibaresi “kırksekiz saat” şeklinde, üçüncü ve dokuzuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetkili ve görevli hâkim, Ankara ağır ceza mahkemesi üyesidir.”

“Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılır. Bu faaliyetler Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından da denetlenebilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçları bir rapor halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulur.”

MADDE 2- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun ek 5 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yirmidört saat” ibaresi “kırksekiz saat” şeklinde, ikinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetkili ve görevli hâkim, Ankara ağır ceza mahkemesi üyesidir.”

“Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılır. Bu faaliyetler Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından da denetlenebilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçları bir rapor halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulur.”

MADDE 3- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun;

(1) 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “Ateşli silahlar veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dahil” ibaresi ve “zincir” ibaresinden sonra gelmek üzere “, demir bilye ve sapan” ibaresi eklenmiştir.

(2) 33 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine;

a) Ateşli silahlar veya havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dahil patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici aletler veya taş, sopa, demir ve lastik çubuklar, boğma teli veya zincir, demir bilye ve sapan gibi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya her türlü sis, gaz ve benzeri maddeler taşıyarak veya kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek katılanlar iki yıl altı aydan dört yıla kadar,

b) Yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret taşıyarak veya bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler giyerek katılanlar ile kanunların suç saydığı nitelik taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha, araç ve gereçler taşıyarak veya bu nitelikte sloganlar söyleyerek veya ses cihazları ile yayınlayarak katılanlar altı aydan üç yıla kadar, hapis cezası ile cezalandırılırlar.”

(3) 39 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Rücu

EK MADDE 1- Şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylarda kamu mallarına verilen zararlar ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması halinde, ilgili idare ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları halinde verilecek cezanın alt sınırı dört yıldan az olamaz.”

MADDE 5- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

(1) 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “morfin” ibaresinden sonra gelmek üzere “, sentetik kannabinoid ve türevleri” ibaresi eklenmiştir.

(2) 191 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(10) Birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane veya ibadethane gibi tedavi, eğitim ve sosyal amaçla toplu bulunulan yerlerde veya bu yerlere mülki amir tarafından belirlenecek mesafe içerisinde kalan alanlarda işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 6- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

(1) 91 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(4) Suçüstü halleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmidört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırksekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması halinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhal ve her halde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek

talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırksekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.

- a) Toplumsal olaylar sırasında işlenen cebir ve şiddet içeren suçlar.
- b) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;
 - 1) Kasten öldürme (madde 81, 82), taksirle öldürme (madde 85).
 - 2) Kasten yaralama (madde 86, 87).
 - 3) Cinsel saldırı (madde 102).
 - 4) Çocukların cinsel istismarı (madde 103).
 - 5) Hırsızlık (madde 141, 142).
 - 6) Yağma (madde 148, 149).
 - 7) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188).
 - 8) Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma (madde 195).
 - 9) Fuhuş (madde 227).
 - 10) Kötü muamele (madde 232).

c) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda yer alan suçlar.

d) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen suçlar.

e) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa dayanılarak ilan edilen sokağa çıkma yasağını ihlal etme.”

(2) 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“g) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde sayılan suçlar.

h) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar.”

MADDE 7- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun;

(1) 11 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“G) Vali, lüzumu halinde, kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebilir. Kolluk bu emirleri mevzuatta belirlenen usule uygun olarak yerine getirir.

H) Vali, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için adli kuruluşlar ile (D) fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla askeri kuruluşlar dışında, mahalli idareler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının itfaiye, ambulans, çekici, iş makinesi ve tedbirlerin zorunlu kıldığı diğer araç ve gereçlerinden yararlanabilir, personeline görev verebilir. Kamu kurum ve kuruluşları, valinin bu konudaki emir ve talimatlarını yerine getirmek zorundadır. Aksi takdirde vali emir ve talimatlarını kolluk aracılığıyla uygular. Bu fıkradaki yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geciktirilmesi sebebiyle oluşan kamu zararı ile gerçek ve tüzel kişilerin Devlet tarafından karşılanan zararları ilgili idarece genel hükümlere göre sorumlu kamu görevlilerinden tazmin edilir.

I) (G) ve (H) fıkraları ile valiye verilmiş olan yetkiler, ilçede kaymakam tarafından da kullanılabilir.”

(2) 66 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylara yönelik olarak alınan ve usulüne göre tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davranışlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması durumu ilde vali, birden çok ili kapsıyorsa İçişleri Bakanı tarafından tespit edilir.”

MADDE 8- 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet, ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 9- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun;

(1) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ayrılanların” ibaresi “ayrılanlar ile araç kiralayanların” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) Ek 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Araç kiralama şirketlerinin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, kiralanan araç bilgileri ile aracı kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi kayıtlarını usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, kiralananak tüm araçlarda coğrafi yer tanımlamasını sağlayan sistem veya sistemler kurmak ve genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmaları zorundadırlar.

Bu kayıtlar adli mercilerin talepleri saklı kalmak kaydıyla; suç işlenmesinin önlenmesi, kayıp ve aranan kişilerin bulunması amacıyla genel kolluk kuvvetleri tarafından alınabilir ve kullanılabilir. Sistemde yer alan kayıtlar özel hayatın gizliliği ilkesi çerçevesinde bu amaçlar dışında kullanılamaz.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası, gerçeğe aykırı kayıt tutan veya bilgi verenlere beşbin Türk Lirası idari para cezası mülki idare amirlerince verilir. İşlenen bir suçun gizlenmesi amacıyla bilgilerin yok edilmesi halinde işletme ruhsatı iptal edilir. Bu fıkra göre idari yaptırımların uygulanması ceza soruşturması ve kovuşturması yapılmasına engel değildir.

Bu maddenin uygulanması ile görevi gereği bu verileri kullanan kamu personelinin denetimine ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir.”

(3) Geçici 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde araç kiralama şirketleri tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin ek 1 inci maddeye göre kurulan bilgisayar terminallerine bağlamak zorundadırlar. Bu şartı yerine getirmeyen işletmelere mülki idare amirlerine onbin Türk Lirası İdari para cezası verilir. Bu fiilin tekrarı halinde işletme ruhsatları iptal edilir.”

İKİNCİ BÖLÜM

MADDE 10- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun;

(1) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci Sınıf Emniyet Müdürü” Rütbesi bölümünün 1 inci ve 2 nci meslek derecesi kısımlarının karşısında yer alan görev unvanları ile “İkinci Sınıf Emniyet Müdürü” Rütbesi bölümünün 3 üncü meslek derecesi kısmının karşısında yer alan görev unvanları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Merkez Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri”

“Daire Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, İl Emniyet Müdürü, Polis Başmüfettişi, Öğretim Görevlisi, Merkez Emniyet Müdürü, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Akademisi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Emniyet Müşaviri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi, Pilot”

“Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürü, Daire Başkan Yardımcısı, İl Emniyet Müdür Yardımcısı, Polis Müfettişi, Hukuk Müşaviri, İlçe Emniyet Müdürü, Polis Akademisi Bölüm Başkanı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Enstitü Sekreteri, Öğretim Görevlisi, Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi, Havacılık Müdürü, Pilot”

“İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde olan polis amirleri; emniyet ve asayiş durumu, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikler, nüfus büyüklüğü, şehirleşme düzeyi gibi kriterler dikkate alınarak belirlenecek ilçelere, ilçe emniyet müdürü olarak atanabilirler.

2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı meslek derecelerinde bulunan personel ihtiyaç halinde görev unvanlarına bakılmaksızın araştırma, inceleme ve denetleme gibi görevler verilmek üzere atandıkları birim amirinin emrine alınabilirler.

İdare, her rütbe ve meslek derecesi karşısında gösterilen görev unvanları arasında personelin görev yerini değiştirmeye yetkilidir.”

(2) 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Polis amirleri, rütbe sırası ile Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser, Emniyet Amiri, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü ve Sınıf Üstü Emniyet Müdürüdür.

Polis amirlerinin, rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri rütbe sırası ile aşağıda gösterilmiştir.

RÜTBELER	MESLEK DERECELERİ	EN AZ BEKLEME SÜRELERİ
Komiser Yardımcısı	9	4
Komiser	8	4
Başkomiser	7	3
Emniyet Amiri	6	3
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	2
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	2
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	3	1
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	2	2
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece üstü	Yaş Haddi

Her amir rütbesinde bulunması gereken toplam kadro sayısı, emniyet hizmetleri sınıfına ait toplam kadro sayısına göre, aşağıda hizalarında yer alan oranlara karşılık gelen sayıyı geçemez. Hesaplamalarda küsurat dikkate alınmaz.

RÜTBELER	ORANLAR (On binde)
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	25
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	34
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	78
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	88
Emniyet Amiri	93
Başkomiser	291
Komiser	388
Komiser Yardımcısı	484

Rütbelere terfi ettirilecek personelin kurullarda görüşülmesi kadem sırasına göre, rütbelere terfiler ise bu maddede öngörülen sınav ve eğitim şartı saklı kalmak üzere liyakate göre yapılır.

Kıdem sırasının tespitinde, bulunulan rütbeye terfi tarihi esas alınır. Aynı tarihte terfi edenlerden performans değerlendirme puanı yüksek olanlar, performans değerlendirme puanlarının eşitliği halinde bulunduğu rütbede aldığı başarı ve üstün başarı belgesi fazla olanlar, başarı ve üstün başarı belgesinin sayıca eşitliği halinde ise sicil numarası daha küçük olanlar diğerlerine göre kıdemli sayılırlar.

Kıdem sırası, Emniyet Genel Müdürlüğüne her yıl Mart ayında Teşkilâta duyurulur.

Komiser Yardımcısı, Komiser ve Başkomiserlerin liyakat koşullarını belirlemek ve terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürlüğü personel işlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında. Personel Dairesi Başkanı, 1 inci Hukuk Müşaviri ve Genel Müdürün uygun göreceği iki Daire Başkanı ile Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılarının birinden teşekkül eder.

Emniyet Amirleri ile Dördüncü ve Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlerinin liyakat koşullarını belirlemek ve terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürünün başkanlığında. Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, 1 inci Hukuk Müşaviri, Personel Dairesi Başkanı ile Polis Başmüfettişleri arasından seçilecek bir Polis Başmüfettişi ve İl Emniyet Müdürleri arasından seçilecek iki İl Emniyet Müdüründen teşekkül eder. Bu Kurulda görev yapacak Polis Başmüfettişi ile İl Emniyet Müdürlerinin seçimine ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Kurullar her yıl Mayıs ayında toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. Ancak Bakanın onayı ile kurullar, yıl içerisinde birden fazla toplanabilir ve terfi değerlendirmesine karar verebilirler.

Terfiler, her yıl Haziran ayında topluca yapılır. Ancak kurulların yıl içerisinde birden fazla toplanması halinde, terfiler toplantının yapıldığı ay sonunda yapılır.

Personelin kurullarda rütbe terfisinin görüşülebilmesi için;

- a) Bulunulan rütbelerdeki en az bekleme sürelerinin tamamlanması,
 - b) Bekleme süresi içindeki yıl sayısı kadar iyi veya çok iyi performans değerlendirme puanının alınması,
 - c) Yönetmeliğe uygun olarak yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olunması,
 - d) Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek yöneticilikle ilgili hizmet içi eğitimde başarılı olunması,
- şarttır.

İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde en az bekleme süresini tamamlayanlar, terfi Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde ikinci meslek derecesi karşılığı görev unvanlarına atanabilirler.

İhtiyaç halinde meslekte fiilen iki yılını dolduran ve kırkbeş yaşından gün almamış lisans mezunu polis memurları arasında yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olanlardan. Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek ilk derece amirlik eğitimini başarıyla bitirenler Komiser Yardımcılığı rütbesine atanır. Adaylarda aranacak diğer nitelikler, sınavlara ve ilk derece amirlik eğitimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Polis amirlerinin bir üst rütbeye terfisinde, bu rütbedeki fiili çalışma süresi esas alınır.

Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, yüksek lisans, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, bu Kanunun 13 üncü maddesinde sayılan rütbelere içerisinde yapılan yurt dışı misyon koruma, yurt dışı kurs ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri, hangi rütbede ifa edilmiş veya geçirilmiş ise o rütbedeki fiili çalışma süresi içerisinde değerlendirilir. Ancak bu şekilde geçirilen sürelerin toplamda üç yılı aşan kısmı rütbe terfilerinde değerlendirilmez. Emniyet Teşkilatına girmeden önce yapılan askerlik hizmeti, atanılan ilk rütbede ve adaylığın onanmasından sonra fiili çalışma süresinden sayılır.

Taksirli suçlar hariç, paraya çevrilse veya ertelense dahi alınan hapis cezaları, aylıksız izinde geçen süreler, uzun ve kısa süreli durdurma cezaları ile meslekten ve memuriyetten men cezaları, ceza süreleri kadar rütbe terfiini geri bırakır. Her yetersiz performans değerlendirme puanı rütbe terfiini bir yıl geciktirir.

Bir üst rütbeye terfi etmek için belirlenen diğer şartları taşımakla birlikte, belirlenen rütbedeki kadrosuzluk nedeniyle terfi edemeyen personele bir üst rütbeye terfi eden emsallerine ödenen ek gösterge, zam ve tazminatlar ödenir.

Rütbe terfileri ve sınavlar ile meslek içi yöneticilik eğitim kursları, eğitim tarih ve süreleri ile değerlendirme kurullarının çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Buldukları rütbelere terfi ettikleri tarihten itibaren beş yıl içinde bir üst rütbeye terfi edemeyen emniyet amirleri ile Dördüncü, Üçüncü ve İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmak kaydıyla, Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilirler.

Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin buldukları rütbedeki en fazla bekleme süresi altı yıldır. Bu süre sonunda bir üst rütbeye veya meslek derecesindeki göreve atanamayanlar, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmaları kaydıyla, kadrosuzluk nedeniyle Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilirler. Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, 1 inci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Başmüfettişi, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü olarak filen görev yapanlardan, hizmet gerekleri nedeniyle kadrosuzluktan emekliye sevk edilmesi uygun görülmeyenler hizmete devam ettirilirlir. Bu şekilde göreve devamı uygun görülenlerin durumu, iki yılda bir Yüksek Değerlendirme Kurulu tarafından ayrıca karara bağlanır.

Ondokuzuncu ve yirminci fıkra hükümlerine göre emekliliğe sevk edilenlere, emekliye sevk edildikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil); emniyet amirlerine %110'u, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine %120'si, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine %130'u, İkinci Sınıf Emniyet Müdürlerine %140'ı, Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerine %150'si oranında kadrosuzluk tazminatı rütbelerinin ve makamının yaş haddinden az olmamak üzere altmış yaşına kadar olan sürede Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenir. Ancak bu suretle verilecek emekli aylığı ve kadrosuzluk tazminatının toplamı, Emniyet Teşkilatında görevli aynı rütbedeki bütün emsalinden en az zam, tazminat ve aylık alanın eline geçenden fazla olamaz.”

(3) Ek 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve şaşa teşkilatındaki tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren daire başkanlıkları ve şube müdürlüklerine ilişkin kadrolara, emniyet hizmetleri sınıfı dışından da atama yapılabilir. Bu şekilde atama yapılan kadroların hizmet sınıfı, atanaların bu kadrolarda buldukları süre boyunca genel idare hizmetleri sınıfı olarak kabul edilir.”

(4) Ek 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yetkili disiplin kurulu tarafından meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilmesi gerektiği halde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamaşımına uğradığı için bu cezalarla tecziye edilmeleri mümkün olmayan Emniyet Teşkilatı mensupları; Yüksek Değerlendirme Kurulunun kararı ve Bakanın onayıyla emekliye sevk edilirler. Bu suretle emekliye sevk edilenlerden emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamamış olanlara, istekleri halinde, herhangi bir kayıt ve şarta bağlı olmaksızın 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 31 inci madde hükmü uyarınca yaşlılık toptan ödemesi yapılır.”

(5) Ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Emniyet Teşkilatında bulunanlara doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olanlar aşağıda gösterilmiştir.

A) İçişleri Bakanı; merkez ve taşrada her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezası,

B) Emniyet Genel Müdürü ve valiler; Emniyet Genel Müdürü merkezdeki, valiler il ve bağlı ilçelerdeki her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 10 gnlge kadar aylıktan kesme cezası,

C) Daire Başkanı, Eğitim ve retim Kurumu Müdürleri, İl Emniyet Müdürleri ve kaymakamlar; emirleri altında bulunan her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 3 gnlge kadar aylıktan kesme cezası,

D) Kriminal Laboratuvar Müdürü, Şube Müdürü, İlçe Emniyet Müdürü, İlçe Emniyet Amiri ve Polis Merkezi Amiri; emirleri altında bulunan her rütbe ve derecedeki Emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 1 günlük aylıktan kesme cezası,

vermeye yetkilidirler.

Disiplin amirleri, emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki Devlet memurlarına da aynı disiplin cezalarını verebilirler.

Disiplin amirleri, disiplin amiri oldukları her rütbe ve derecedeki tüm personel hakkında disiplin soruşturması açabilirler.”

(6) Ek 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasına “ğretim masraflarını” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanuni faizi ile birlikte, bu sürenin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarı” ibaresi eklenmiştir.

“Lisans mezunlarından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olanlar arasından sınavın yapıldığı yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla yirmialtı yaşından gün almayan erkek ve kadın adaylar arasından yönetmelikle belirlenecek Şartları taşıyanlar ve sınavda başarılı olanlar polis meslek eğitim merkezlerine alınırlar.”

(7) Geçici 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “değerlendirilmez” ibaresi “değerlendirilir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Polis kolejinde öğrenime devam eden ğrenciler. Millî Eğitim Bakanlığınca polis koleji giriş sınavının yapıldığı tarihte aldıkları Ortaöğretim Yerleştirme Puanları dikkate alınarak durumlarına uygun okullara naklen kaydedilirler.

Genel Müdürlük tarafından polis kolejinde görev yapan eğitim ğretim hizmetleri sınıfında yer alan personel, kadro derecelerine uygun ğretmen unvanlı kadrolara atanmak üzere bu maddenin yrrlge girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca bildirilir. Bunların atamaları, bildirim izleyen bir ay içinde yapılır ve atama işlemi yapılıncaya kadar mali ve sosyal hakları, anılan birim tarafından ödenmeye devam olunur.

Mevcut amir rütbeleri için ihdas edilmiş bulunan kadro sayılarının, 55 inci maddenin cnc fıkrasında her amir rütbesi için öngörülen azami kadro sayısından fazla olması halinde, bu fazlalık giderilinceye kadar, boşalan kadrolar herhangi bir işlem yapılmaksızın iptal edilmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 25- Bu maddenin yrrlge girdiği tarihten önce ek 24 üncü madde gereğince tazminat yükümlülüğü doğanlar ve devam edenler bu maddenin yrrlge girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde memuriyetten ayrıldıkları birimlere müracaat etmeleri halinde ek 24 üncü maddenin beşinci fıkrası hükmünden yararlandırılırlar. demesi devam edenlerden ek 24 üncü maddenin beşinci fıkrası çerçevesinde yapılacak hesaplamaya göre fazla ödeme yapmış olanlar ile bu maddenin yrrlge girdiği tarihten önce ödemesini tamamlamış olanlara geri ödeme yapılmaz.

GEÇİCİ MADDE 26- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce atanan polis amirlerinin rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri ile (B) grubundan (A) grubuna geçiş işlemleri aşağıdaki hükümler çerçevesinde yürütüldü.

Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az dört yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur.

Polis amirlerinin, rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri rütbe sırası ile aşağıda gösterilmiştir.

RÜTBELER	MESLEK DERECELERİ	EN AZ BEKLEME SÜRELERİ	
		(A)	(B)
Komiser Yardımcısı	9	4	6
Komiser	8	4	6
Başkomiser	7	3	Yaş Haddi
Emniyet Amiri	6	3	
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	2	
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	2	
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	3	1	
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	2	2	
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi	
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece üstü	Yaş Haddi	

(B) grubu polis amirlerinden en az dört yıllık yükseköğretim kurumunu bitirenlerin (A) grubuna geçmeleri aşağıdaki şartlara bağlıdır:

a) Başkomiserlik rütbesinde (A) grubu polis amirleri için öngörülen en az bekleme süresi kadar çalışmış olmak.

b) Başkomiser rütbesinden Emniyet Amiri rütbesine terfide bu grup için ayrı yapılacak yazılı ve sözlü sınav ile meslek içi yöneticilik eğitiminde başarılı olmak.

c) Merkez Değerlendirme Kurulu kararıyla Emniyet Amiri rütbesine terfi etmiş olmak.

(B) grubundan (A) grubuna geçecek olan amirlerin sayısı, o yıl itibarıyla (A) grubundan Emniyet Amirliği rütbesine terfi edenlerin sayısının %10'unu geçemez.

GEÇİCİ MADDE 27- Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan

Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü kadrolarında bulunanlar dışında kalanlar ile İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanlardan emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile resen emekliye sevk edilebilir. Bu şekilde emekliye sevk edilenler hakkında da 55 inci maddenin yirmibirinci fıkrası hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 28- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki son beş yıl içinde yetkili disiplin kurullarınca meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilmesi gerektiği halde 657 sayılı Kanunun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamanışımına uğradığı için cezalandırılmayan emniyet teşkilatı personeli hakkında da ek 5 inci maddenin beşinci fıkrası hükümleri uygulanır.”

MADDE 12- 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun;

(1) 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Temel bilimler ve sosyal bilim alanlarından birinde lisans düzeyinde bilgi ve beceriye sahip, mezuniyetten” ibaresi “Mezuniyetten” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan polis meslek yüksekokulları ile polis meslek eğitim merkezlerinde polis memuru yetiştirilmesini sağlamak,

d) Emniyet Teşkilatı personelinin ihtiyaçlarına uygun eğitim programları hazırlamak, koordine etmek ve eğitim ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanmasını desteklemektir.”

(2) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, gerek görüldüğü takdirde, Başkan, dört yıllık süre sona ermeden önce de atanmasındaki usulle görevinden alınabilir.”

(3) 10 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birinci fıkra hükümlerine göre kurulan polis meslek yüksekokulları Bakan onayı ile polis meslek eğitim merkezine dönüştürülebilir. Dönüştürülen polis meslek yüksekokullarında görev yapmakta olan personel, ayrıca bir işleme gerek olmaksızın polis meslek eğitim merkezi kadro ve görev unvanlarına uygun kadrolara atanmış sayılırlar. Polis meslek eğitim merkezleri Başkanlığa bağlı olarak faaliyetlerini yürütür.”

(4) 15 inci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “Fakülte ve polis” ibaresi “Polis” şeklinde, ikinci ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci, beşinci, onikinci ve onüçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“İlgili devletlerle yapılacak ikili anlaşmalara bağlı olarak yabancı uyruklu öğrenci veya kursiyerler Bakan onayı ile ücretli yahut ücretsiz olarak Akademiye kabul edilebilirler. Bu suretle kabul edilenlerden ücreti mukabili eğitim veya kurs verileceklerle ilgili mali işler bu Kanunun 29 uncu maddesine göre kurulan döner sermaye işletmesi vasıtasıyla yürütülür.”

“Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, enstitü ve polis meslek yüksekokullarında, ilk derece amirlik eğitimi alanlar ile lisansüstü veya ön lisans eğitimi yapanlar (yabancı uyruklular hariç) altı yıl süreyle mecburi hizmetle yükümlüdürler.”

(5) 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “diğer polis yüksek öğretim kurumlarında veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e) Gerekli görüldüğü hallerde, öğretim elemanları Başkanın teklifi, Genel Müdürün görüşü ve Bakanın onayıyla Akademiye oluşturan kuruluş ve birimlerde,”

(6) 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “polis meslek yüksek okulu müdürleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ve polis meslek eğitim merkezi müdürleri,” ibaresi eklenmiştir.

(7) 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın, asgari %15’i Polis Akademisi Başkanlığının ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar için kullanılır. Bu oranı %75’ine kadar artırmaya Akademi Yönetim Kurulu yetkilidir.”

“Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın en az %5’i, Akademi bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılır. Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödenekler. Akademi Yönetim Kurulunca gerekli görüldüğü takdirde, her bir proje için avans verilmek suretiyle de kullanılabilir. Bilimsel araştırma projelerinin seçilmesi, uygulanması ve izlenmesi ile ödeneklerin kullanılması, genel hükümlerin ön ödemelere ilişkin sınırlamalarına bağlı kalımsızın avans verilmesi ve bu avansın mahsubuna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Döner sermaye işletmesi hesabına kamu kurum ve kuruluşları dışında yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde veya hizmet bedelinin peşin tahsil edilmesi halinde hizmetin gerçekleşme oranına bağlı olarak aylara bölünerek hizmeti veren öğretim elemanlarına ödenir. Buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 13- 4652 sayılı Kanuna;

(1) Aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 - Bu Kanunda yer alan “Fakülte” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi”, “Dekan” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü”, “Dekanlık” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğü”, “lisans” ibarelerinden “ilk kademe amirlik eğitimi” anlaşılır.”

(2) Aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi Başkanlığında Başkan, Dekan, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve bunların yardımcıları ile her kadrodaki öğretim elemanları ve idari personelin anılan Başkanlıktaki görevleri sona erer ve kadrolarıyla ilişkileri kesilir. Akademide geçici olarak görev yapanların da aynı tarihte görevlendirmeleri sona erer.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde Başkanın ataması yapılır. Başkanın ataması yapıldıktan sonraki yirmi gün içinde Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ve Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksekokulu Müdürü ve Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü kadro veya unvanlarına atama yapılır.

Polis Akademisi Başkanlığında görevi sona eren öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman ve idari personelden Başkanın teklif ettiği ve Bakanın uygun gördüğü personel, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki ay içerisinde Polis Akademisi Başkanlığında durumlarına uygun kadrolara atanırlar. İdari personelden Başkanlığa yeniden ataması yapılmayanlar. Genel Müdürlüğün diğer birimlerinde durumlarına uygun kadrolara aynı süre içinde atanır. Ataması yapılmayan personelden akademik kadroda bulunanlar ise başka yükseköğretim kurumlarına atamaları yapılmak üzere aynı süre içinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Bu şekilde bildirim yapılanlar için, durumlarına uygun akademik unvanlı kadrolara atanmak üzere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca tespit edilecek yükseköğretim kurumlarına bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde anılan Başkanlık tarafından atama teklifi yapılır ve bu teklifi izleyen bir ay içinde

de atama işlemleri tamamlanır. Bu fıkra kapsamında yükseköğretim kurumlarına ataması yapılan akademik personelin kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin tamamlandığı tarih itibarıyla ihdas edilerek 2/9/1983 tarihli ve 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerin ilgili yükseköğretim kurumlarına ait bölümlerine eklenmiş sayılır. Bu fıkra kapsamında bulunanların atama işlemleri tamamlanuncaya kadarki mali ve sosyal hakları, halen bu ödemelerin yapıldığı birimler tarafından ödenmeye devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başka bir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne dönüştürülür ve geçici 6 ncı madde hükümleri çerçevesinde yapılacak atamalarla kadroları tamamlanır.

Fakülte öğrencileri, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerine tercihlerine göre yerleştirilirler. Yerleştirme yapılacak fakültelerin kontenjanları ile yerleştirmeye ilişkin usul ve esaslar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 8- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte polis meslek yüksek okullarında, polis meslek eğitim merkezlerinde ve Emniyet Genel Müdürlüğü adına yükseköğretim kurumlarında okutulan öğrencilerden eğitimini başarı ile bitiren ve Polis Akademisi Başkanlığı tarafından yapılacak sınavda başarılı olanlar Emniyet Teşkilatı kadrolarına atanırlar.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen hizmetler Polis Akademisi Başkanlığına devredilir.

GEÇİCİ MADDE 9- 1/1/2020 tarihine kadar Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, lisans mezunları arasından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olan ve yönetmelikle belirlenecek diğer şartları taşıyanlar Polis Amirleri Eğitimi Merkezinde bir eğitim-öğretim dönemi özel eğitime tabi tutulabilirler. Bu öğrenciler Akademi bünyesinde ücretsiz iâşe edilir, yatırılır, sağlık giderleri ve yönetmelikle tespit edilecek ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanır ve bunlara harp okullarında bulunan askeri öğrencilere ödenen miktarda harçlık ödenir.”

MADDE 14- Bu Kanunun yayımı tarihinde;

- a) 3201 sayılı Kanunun 19 uncu, 27 nci, 68 inci, 69 uncu, 70 inci, 71 inci, 72 nci, 73 üncü, 74 üncü, 75 inci, 76 ncı, 77 nci, 80 inci, 83 üncü ve 84 üncü maddeleri,
 - b) 4652 sayılı Kanunun 19 uncu, 20 nci ve 21 inci maddeleri,
- yürürlükten kaldırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MADDE 15- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilir.”

MADDE 16- 2803 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- General, subay, astsubay ve uzman jandarmanın atanmaları;

a) Jandarma Genel Komutanının atanması Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı müşterek kararname ile,

b) Generallerin atanmaları; Jandarma Genel Komutanının lüzum göstermesi, Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı müşterek kararname ile,

c) General rütbesinde olmayan daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri İçişleri Bakanınca yapılır. Gerekğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Diğer subaylar ile astsubaylar ve uzman jandarmaların atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri Jandarma Genel Komutanınca, yapılır.

Birinci fıkradaki (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine, İçişleri Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı talebini yazı ile Başbakanı gönderir. Başbakan kararını yazı ile İçişleri Bakanına bildirir.

Subaylar ile ihtisaslaşma gereği olarak özel eğitim görmüş personel nokta atamasına tabi tutulur. Ancak nokta ataması yapılmayıp, il jandarma komutanlıkları emrine atanan astsubay ve uzman jandarmalardan emniyet ve asayiş görevi alacak olanların istihdam yerleri ve il içi yer değiştirmeleri il jandarma komutanının teklifi üzerine valinin onayı ile belirlenir.”

MADDE 17- 2803 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevden uzaklaştırma:

MADDE 16- Askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personeli İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir. Gerekğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. İl jandarma komutanı hariç olmak üzere, il jandarma komutanlıklarında görevli personel, vali tarafından görevden uzaklaştırılabilir. Gerekğinde il jandarma komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır.

25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve 6413 sayılı Kanundaki geçici olarak işten el çektirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler ile Jandarma Genel Komutanının görevden uzaklaştırılmasına dair özel hükümler saklıdır.

Sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.”

MADDE 18- 2803 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevden uzaklaştırmanın hukuki ve mali sonuçları:

MADDE 17- Görevden uzaklaştırılanlar yapmakta oldukları görevden alıkonulurlar. Bu kişilerin görev yerleri değiştirilebilir veya başka görev verilmeyebilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde 657 sayılı Kanunun 141 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre aylık ödenir. Ancak, bu gibilerden haklarında soruşturma izni verilmemesine, soruşturmaya veya kovuşturmaya yer olmadığına, beraatına, her ne sebeple olursa olsun kamu davasının düşmesine veya ortadan kaldırılmasına karar verilenlerin ödenmeyen veya noksan ödenen her türlü özlük hakları ödenir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurtdışı kadrolarında görevliyken görevden uzaklaştırılanlara da yurtiçinde bir kadroya atanıncaya kadar, bu fıkra uyarınca yurtdışı aylığı ödenir.

Ön inceleme veya soruşturmaya konu olan fiillerinin hizmetlerine devamı engel olmadığı anlaşılanların görevden uzaklaştırma tedbirleri, haklarında karar verilmesi beklenmeksizin kaldırılabilir.

Bu Kanun kapsamındaki görevden uzaklaştırma tedbiri iki ayı geçemez. Bu süre zorunlu hallerde iki ayı geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Görevden ayrı kalınan bu süreler hizmetten sayılır.”

MADDE 19- 2803 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (b) fıkrasının (4) numaralı bendine “5442 sayılı İl İdaresi Kanununun” ibaresinden önce gelmek üzere “Disiplin hükümleri saklı kalmak kaydıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 2803 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- Jandarmanın askeri görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı, valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.”

MADDE 21- 2803 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 2- İl jandarma komutanı ile merkez ilçe jandarma komutanı hakkında il valisince, ilçe jandarma komutanı hakkında kaymakamın değerlendirmesi alınarak il valisi tarafından her yılsonunda askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenir.

Değerlendirme raporları personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınır.

Değerlendirme raporlarının içeriği ve düzenleme esasları Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 22- 2803 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 3- İl ve ilçe jandarma komutanları ile karakol komutanlarının izinleri, ilgili komutanlıkların planlaması da dikkate alınarak mahalli mülki idare amirlerinin onayı ile verilir.”

MADDE 23- 2803 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6- İçişleri Bakanı, bu Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Jandarma Genel Komutanına veya valilere devredebilir.”

MADDE 24- 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amiraller haricinde, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı, Sahil Güvenlik Komutanlığı karargahında görevli başkanlar ve bölge komutanlarının atanmaları İçişleri Bakanınca yapılır. Gerektiğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Diğer subayların ve astsubayların, Devlet memurlarının, uzman erbaşların ve sözleşmeli erbaş ve erlerin atanmaları ile erbaş ve erlerin dağıtımları Sahil Güvenlik Komutanınca yapılır. Geçici 6 ncı madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 25- 2692 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli sahil güvenlik mensubu subay, astsubay, sivil personel, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erlerin hizmet gerekleri veya sağlık yahut diğer nedenlerle görev ve hizmet yerlerinin değiştirilmesi ile geçici görevlendirmeleri 8 inci maddedeki usul ve esaslara göre yapılır.”

MADDE 26- 2692 sayılı Kanunun 18 inci maddesine aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir.

“Sahil güvenlik bölge komutanları hakkında mülki görevleri açısından konuşlu buldukları yerin valisi tarafından her yılsonunda, askeri görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenir. Değerlendirme raporları personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınır. Değerlendirme raporlarının içeriği ve düzenleme esasları, Milli Savunma Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 27- 2692 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 21/A ve 21/B maddeleri eklenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma

MADDE 21/A- Askeri nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerektiğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır. 353 sayılı Kanun, 926 sayılı Kanun ve 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununda yer alan geçici olarak işten el çektirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler saklıdır.

Sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları 657 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

Görevden uzaklaştırmanın hukuki ve mali sonuçları

MADDE 21/B- Görevden uzaklaştırılanlar yapmakta oldukları görevden alıkonulurlar. Bu kişilerin görev yerleri değiştirilebilir veya başka görev verilmeyebilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde 657 sayılı Kanunun 141 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre aylık ödenir. Ancak, bu gibilerden haklarında soruşturma izni verilmemesine, soruşturmaya veya kovuşturmaya yer olmadığına, beraatına, her ne sebeple olursa olsun kamu davasının düşmesine veya ortadan kaldırılmasına karar verilenlerin ödenmeyen veya noksan ödenen her türlü özlük hakları ödenir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurtdışı kadrolarında görevliyen görevden uzaklaştırılanlara da yurtiçinde bir kadroya atanıncaya kadar, bu fıkra uyarınca yurtdışı aylığı ödenir.

Ön inceleme veya soruşturmaya konu olan fiillerinin hizmetlerine devama engel olmadığı anlaşılana kadar görevden uzaklaştırma tedbirleri, haklarında karar verilmesi beklenmeksizin kaldırılabilir.

Bu Kanun kapsamındaki görevden uzaklaştırma tedbiri iki ayı geçemez. Bu süre zorunlu hallerde iki ayı geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Görevden ayrı kalan süre hizmetten sayılır.”

MADDE 28- 2692 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Sahil Güvenlik Komutanlığının askeri görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı ile valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.

EK MADDE 2- İçişleri Bakanı, bu Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Sahil Güvenlik Komutanına veya valilere devredebilir.”

MADDE 29- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Vali, general ve amiraller hariç olmak üzere Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askeri görevleri haricindeki diğer görevlerini ilgilendiren disiplin suçları ortaya çıktığında, 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu hükümleri çerçevesinde uyarma, kınama, hizmete kısmi süreli devam ve aylıktan kesme cezalarını verebilir.”

MADDE 30- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 34 üncü maddesinin (d) fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının kıyafetine ilişkin hususlar, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MADDE 31- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun;

(1) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c), (h), (ı), (k), (o), (ö), (r), (u), (aa), (cc), (çç) ve (dd) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (ç) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“c) Adres bileşenleri: Yurt içinde il, ilçe, köy ve köy başlıkları, mahalle, bulvar, cadde, sokak, bina, dış kapı numarası, iç kapı numarası, posta kodu gibi adres bilgisine ulaşmak için gerekli olan verileri; yurt dışında ise ülke adı ile o ülkede kullanılan adres verilerini,”

“h) Değerli kâğıtlar: Kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı,”

ı) Diğer adres: Yerleşim yeri adresi dışında kalan adresleri,”

“k) Kimlik Paylaşımı Sistemi: Genel Müdürlükte elektronik ortamda tutulan kayıtların kurumlar ve tüzel kişilerle paylaşıldığı sistemi,”

“o) Merkezî veri tabanı: Genel Müdürlükte elektronik ortamda tutulan kayıtları,

ö) MERNİS: Merkezî Nüfus İdaresi Sistemini,”

“r) Kimlik kartı: Kişinin Türk vatandaşı olduğunu ve aile kütüğüne kayıtlı bulunduğunu gösteren Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartını,”

“u) Nüfus kütüğü: Aile kütüğü ve özel kütüklerden oluşan kayıtları,”

“aa) Ulusal adres veri tabanı: Adres bileşenlerinin tutulduğu merkezî veri tabanını,”

“cc) Vekâletname: Temsil yetkisini kapsayan noterden onaylı belgeyi,

çç) Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

dd) Yapı belgeleri: Yapı Ruhsat Formu, Yapı Kullanma İzin Belgesi, Yanan ve Yıkılan Yapılar Formu ve Binalar Cetvelini,”

“ff) Yetkili idare: Adres numaralama veya yapı belgeleri düzenleme yetki ve sorumluluğu verilen idareleri,

gg) Biyometrik veri: Elektronik sistemler aracılığı ile kimlik tespit ve kimlik doğrulama işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla alınan parmak izi, damar izi ve el ayası gibi karakteristiklerden elde edilen kişiye özgü verileri.”

(2) 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bakanlık, özel kütükleri kâğıt ve elektronik veya sadece elektronik ortamda tutmaya ve ilgili kurumların uygun görüşünü almak kaydıyla kâğıt ortamında düzenlenen nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgelerin bu kurumlarca muhafaza edilmesine yetkilidir.”

(3) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı fıkranın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“h) Biyometrik verisi.

(a), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen kayıtlar ile velayet ve vesayeti gerektiren hallere ilişkin kararlar sadece elektronik ortamda tutulur.”

(4) 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İkamet izni verilen yabancılar, Genel Müdürlükçe kimlik numarası verilerek yabancılar kütüğüne kaydedilir. Türkiye’de bulunan yabancılar ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

(5) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanı” ibaresi “kimlik kartı” ve “nüfus cüzdanlarını” ibaresi “kimlik kartlarını”; 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanlarını” ibaresi “kimlik kartlarını” ve dördüncü fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanı” ibaresi “kimlik kartı” şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Doğum bildirimi doğumun gerçekleştiği sağlık kuruluşuna da yapılabilir. Çocuğa konulan ad, üç adı geçmemek üzere ve kısaltma yapılmadan yazılır. Doğum raporu ve doğum tutanağının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(7) 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- (1) Yabancıların Türkiye’de meydana gelen nüfus olaylarına ilişkin olarak nüfus müdürlüklerine başvurmaları halinde, ilgili olay formu düzenlenir. Formun bir örneği kendilerine verilir, bir örneği de özel dosyasında saklanır.”

(8) 22 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bakanlık, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile köyken mahalleye dönüştürülen mahalle muhtarlıklarına evlendirme memurluğu yetki ve görevi verebilir.”

(9) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği halinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eş ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.”

(10) Beşinci Kısım başlığı “Kimlik Kartı, Uluslararası Aile Cüzdanı ve Mavi Kart” şeklinde değiştirilmiştir.

(11) 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 41- (1) Kimlik kartında yer alacak bilgiler ile kartın tasarımı, temini, basımı, dağıtım ve teslim yöntemi ile üretim ve kişiselleştirilmesinde kullanılacak sistemi belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

(2) Kimlik kartında yer alacak biyometrik verinin türü, niteliği ve alınma yaşı Bakanlıkça belirlenir.

(3) Biyometrik verisi alınacak kişilerin şahsen müracaatı esastır. Biyometrik verisi alınmayacak çocukların kimlik kartı müracaatı veli veya vasileri ile 15 inci ve 17 nci maddelerde yer alan bildirim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından yapılır.

(4) Merkezî veri tabanında tutulan biyometrik veriler kimlik doğrulama işlemleri dışında kullanılamaz.

(5) Kişi, müracaat sırasında yazılı muvafakati ile kimlik kartını teslim alacak kişiyi belirleyebilir.

(6) Kimlik kartı talebinde bulunan kişi ile nüfus kütüklerinde kayıtlı kişinin aynı kişi olup olmadığı hususunda tereddüte düşülmesi halinde mülkî idare amirinin emri ile kolluk kuvvetlerine araştırma yaptırılır.

(7) Kimlik kartının kaybı veya değiştirilmesi nedeniyle yapılacak müracaatlarda, yenisi verilineceye kadar geçerli olacak, usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen geçici bir belge verilebilir.

(8) Kimlik kartına bu Kanunda öngörülenler dışında kayıt ve işaret konulamaz. Kimlik kartı hiçbir kişi veya kurum tarafından alıkonulamaz.

(9) Evlenme işlemi tamamlandıktan sonra, çiftlere uluslararası aile cüzdanı verilir.

(10) Uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart Bakanlıkça belirlenen tasarım ve sayıda Maliye Bakanlığınca bastırılır. Aile cüzdanları ve mavi kartlar Maliye Bakanlığınca yurt içinde nüfus müdürlüklerine ve evlendirme memurluklarına verilmek üzere maliye yetkililerine, yurt dışında ise dış temsilciliklere verilmek üzere Dışişleri Bakanlığına gönderilir. Uluslararası aile cüzdanları ve mavi kartların en fazla üçbin adedi, bedeli sonradan ödenmek üzere, müteakiben üçbin adetlik partiler halinde peşin para karşılığında nüfus müdürlüğüne verilir.

(11) Kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart bedeli müracaat sırasında tahsil edilir. Doğum bildiriminin kanunî süresi içinde yapılması halinde ve 2828 sayılı Kanun kapsamında düzenlenecek kimlik kartlarından değerli kâğıt bedeli alınmaz.

(12) Hatalı yazım nedeniyle iade edilen uluslararası aile cüzdanları ve mavi kartlar değerli kâğıt bedelinden düşülür. Hatalı üretim ya da yazım nedeniyle kimlik kartlarının değiştirilmesi halinde kimlik kartı bedeli alınmaz.

(13) Genel Müdürlük, nüfus müdürlükleri ile dış temsilcilikler, kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart bedeli açısından 2/6/1934 tarihli ve 2489 sayılı Kefalet Kanunu hükümlerine tabi değildir.

(14) Kimlik kartı bedellerinin Hazine veznelerine yatırılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

(12) 42 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Talep belgesi

MADDE 42- (1) Kimlik kartı ve uluslararası aile cüzdanlarının verilebilmesi için şekli ve kapsamı Bakanlıkça belirlenen ve bastırılan talep belgeleri kullanılır. Doğum tutanaklarına dayanılarak kimlik kartı düzenlemesinde talep belgesi aranmaz.

(2) Talep belgelerini uygulamaya koymaya veya kaldırmaya ve saklama sürelerini belirlemeye Bakanlık yetkilidir.”

(13) 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “vekillik belgesini” ibaresi “vekâletnameyi” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Gerçek kişiler; kendileri ve alt ve üst soyları ile ilgili nüfus kayıt örneğini, kendileri ve ergin olmayan çocuklarının ise yerleşim yeri belgelerini, Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde ve güvenli kimlik doğrulama araçlarını kullanarak sorgulayabilir, sonucu fiziki veya elektronik ortamda merciine verebilirler.”

(14) 45 inci maddesinin başlığı “Kimlik Paylaşımı Sisteminin kullanılması” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir.

(2) Kurumlar ve tüzel kişiler kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilirler.”

“(6) Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden nüfus kayıt örneği, yerleşim yeri belgesi ve kimlik kartı örneğine erişebilen kurum ve tüzel kişiler bu belgeleri ilgisinden ve nüfus müdürlüğünden talep etmeksizin Kimlik Paylaşımı Sisteminden temin ederler.”

(15) 46 ncı maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(16) 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “il özel idaresi ve belediyelere” ibaresi “yetkili idareye” şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde diğer adres, yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahiptir. Kurumlar yürütecekleri iş ve işlemlerde yerleşim yeri adresi gibi diğer adres bilgilerini de esas alır.”

(17) 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- (1) Yetkili idareler, sorumluluk alanlarındaki adres bileşenlerini standarda uygun olarak tanımlayıp, bunlara değiştirilemeyecek sabit tanımlı numarası vererek adres bilgilerini oluşturmak ve meydana gelecek değişiklikleri on işgünü içinde ulusal adres veri tabanına işlemekle yükümlüdürler. Adres bileşenlerinin yer aldığı standartlara uygun levhalar adrese ulaşmaya imkân sağlayan yerlere asılır.

(2) Yapı belgeleri yetkili idareler tarafından elektronik ortamda üretilir. Buna ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenir.

(3) Ulusal adres veri tabanındaki adres bilgileri, nüfus kütüklerindeki kişi kayıtları ile ilişkilendirilerek Genel Müdürlükçe elektronik ortamda tutulur.”

(18) 50 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bildirim yükümlülüğü ve süresi

MADDE 50- (1) Adres bildiriminde kişilerin yazılı beyanı esas alınır. Bildirim şahsen veya elektronik imza ile yapılır.

(2) Adres bildirimini, nüfus müdürlüklerine veya dış temsilciliklere yapılır. Hizmet alımı ile ilgili başvuru sırasında Bakanlıkça belirlenen adrese dayalı hizmet veren kuruluşlara da adres değişikliğine ilişkin beyanda bulunulabilir.

(3) Adres bildirimini, yirmi işgünü içinde yapılması zorunludur.

(4) Yerleşim yeri ve diğer adresi aynı olan ailenin ergin fertleri birbirlerinin yerine adres beyanında bulunabilirler. Vekâletname ibraz edenler de kişilerin adresleri ile ilgili bildirimde bulunabilirler.

(5) Çocukların ve kısıtlıların adresleri veli, vasi, kayyım, bunların bulunmaması halinde, çocuğun büyük ana, büyük baba, ergin olan kardeşleri veya çocuğu yanında bulunduranlar tarafından bildirilir.

(6) Huzurevi, yetiştirme yurdu, cezaevi, öğrenci yurdu gibi yerlerde kalanların adres bildirimleri ilgili kurum yetkililerince, bildirim yapamayacak durumda olan kimsesizlerin ise muhtarlar tarafından yapılır.

(7) Beyanda şüphe duyulması halinde kişinin beyanını teyit eden bilgi ve belgeler istenebilir.”

(19) 51 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adrese dayalı hizmet veren kuruluşların yükümlülüğü

MADDE 51- (1) Kuruluşlarca, adres değişikliği beyan formları elektronik ortamda Genel Müdürlüğe veya kâğıt ortamında en geç on işgünü içinde kuruluşun bulunduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir.”

(20) 52 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Adres Paylaşımı Sistemi ve Kimlik Paylaşımı Sistemi” ibaresi “Kimlik Paylaşımı Sistemi”, dördüncü fıkrasında yer alan “Adres Paylaşımı Sisteminden veya Kimlik Paylaşımı Sistemine” ibaresi “Kimlik Paylaşımı Sistemine” şeklinde değiştirilmiştir.

(21) 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kesinleşme” ibaresi “kesinleştirme işlemi” şeklinde değiştirilmiştir.

(22) 56 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(23) 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- (1) Bir işleme esas olmak üzere üçüncü kişilerin beyanda bulunabilmeleri ancak vekâletnamenin ibrazı ile mümkündür.”

(24) 58 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Nüfus yazımlarından önce ölenler aile kütüklerine tescil edilmez. Ancak; yersel yazımdan önce ölen kişiye ait kimlik ile ölüme ilişkin belge ibrazı halinde kişinin kanunî mirasçılarının kaydına açıklama yapılır.”

(25) 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “vekillik belgesi” ibaresi “vekâletname” şeklinde değiştirilmiştir.

(26) 60 ncı maddesinin birinci fıkrasına “Nüfus olayları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve adres” ibaresi eklenmiştir.

(27) 62 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Atık defter kayıtlarına dayanılarak idarece düzeltme yapılamaz. Bu defterlerden çıkartılan kayıtlara “Kişinin kimliği ve aile bağlarının mahkemelerce tespit edilmesi amacı dışında herhangi bir hukukî işleme esas alınamaz.” açıklaması yapılır.

(3) Nüfus olaylarına ait dayanak belgelerinin bulunamaması halinde kişinin adı, soyadı, baba adı, ana adı, doğum tarihi veya doğum yerine ilişkin yanlışlıkların düzeltilmesi ya da eksikliklerin tamamlanması, işlemden kaldırılmış eski aile kütüklerine istinaden yapılır. Bu defterlerden çıkartılan kayıtlara ise “İşbu kayıtlar güncel kayıtların yerine esas alınamaz.” açıklaması yapılır.

(4) Nüfus müdürlüklerinde bulunan arşivlik malzemeler, Genel Müdürlük arşivine alım işlemlerinde; il, ilçe, köy veya mahalle adı ve türü dışında herhangi bir tasnife tabi tutulmaz.”

(28) 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 63- (1) Aile kütüklerinde kayıtlı olanlardan askerlik çağına giren erkek nüfusun listesi Millî Savunma Bakanlığınca Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden alınır.”

(29) 65 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan bilgilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına katılma payı alınır. Katılma payının miktarı, Kimlik Paylaşımı Sisteminden sunulan servisin niteliği dikkate alınarak 2 kuruştan az 100 kuruştan fazla olmamak üzere Bakanlar Kurulunca mekânsal ve metinsel veriler için ayrı ayrı belirlenir. Sorgu ve dönen kayıt sayısının belirlenmesinde Bakanlık kayıtları esas alınır.”

(30) 67 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Gerçeğe aykırı yerleşim yeri veya cüzdan talep belgesi veren köy ve mahalle muhtarları ile herhangi” ibaresi “Herhangi” şeklinde değiştirilmiştir.

(31) 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) Evlenme olayını bildirme yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyenlere yurt içinde nüfus müdürlüklerince, yurt dışında ise dış temsilciliklerce 80 Türk Lirası İdarî para cezası verilir.

c) Adres değişikliğini bildirme yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyenlere 80 Türk Lirası, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara 500 Türk Lirası İdarî para cezası, yurt içinde mülkî idare amirlerince, yurt dışında ise dış temsilciliklerce verilir.”

MADDE 32- 5490 sayılı Kanuna;

(1) Aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Atıflar

EK MADDE 1- (1) Diğer mevzuatta “nüfus cüzdanı”, “hüviyet cüzdanı”, “nüfus hüviyet cüzdanı”, “hüviyet varakası”, “nüfus kâğıdı” ibarelerine yapılan atıflar “Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı”na yapılmış sayılır.

Tescil yetkisi ve görevlendirme

EK MADDE 2- (1) Bakanlık, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara ve dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme veya tescil yetkisi verebilir.

(2) Dışişleri Bakanlığının talebi halinde, büyükelçiliklerin konsolosluk şubeleri ile başkonsolosluklarda nüfus ve vatandaşlık işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla nüfus personeli görevlendirilebilir. Söz konusu memurların yurt dışındaki görev ve sorumlulukları ile görev süreleri Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Soyadı değişikliği

EK MADDE 3- (1) Yazılı talepte bulunmak kaydıyla;

a) Boşandığı eşinin soyadını kullanmasına izin verilen kadının evlenmeden önceki soyadını,

b) Eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını, kullanmak istemesi halinde, nüfus müdürlüğünce gerekli işlem yapılır.

Ölüm olayının tespiti

EK MADDE 4- (1) 1/7/2015 tarihinden itibaren vuku bulan ölüm olayları nüfus müdürlüğünce kurum ve noterlere bildirilmez. Bu tarihten itibaren kurum ve noterler tarafından ölüm olaylarının tespiti Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden yapılır. Söz konusu tarihten önceki ölüm olayları nüfus müdürlüğünce ilgili kurumlara gönderilmeye devam edilir. Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

Mirasçılık belgesi

EK MADDE 5- (1) İlgililerin talebi halinde nüfus müdürlükleri tarafından mirasçılık belgesi verilebilir. Mirasçılık belgesi verilmesinin yargılamayı gerektirmesi, nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması veya mirasçılık belgesinin yabancılar tarafından talep edilmesi durumunda, mirasçılık belgesi nüfus müdürlükleri tarafından verilmez.

(2) Nüfus müdürlüklerince verilen mirasçılık belgesi hakkında, menfaati ihlal edilenler tarafından sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunulabilir. Sulh hukuk mahkemesi, itiraz üzerinde verdiği kararın bir örneğini ilgili nüfus müdürlüğüne gönderir.”

(2) Aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“Nüfus cüzdanı uygulaması

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kimlik kartı genel uygulaması tamamlanıncaya kadar nüfus cüzdanlarının düzenlenmesi ve dağıtılması hususunda 41 inci maddenin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Ölmüş sayılma

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla merkezî veri tabanında yer alan kayıtlara göre son otuz yılda işlem görmeyen, halen ölü mü sağ mı oldukları bilinmeyen ve yüzün yaşın üstündeki kişiler ölmüş sayılır. Bunlardan sağ olduğu tespit edilenlerin kaydı idarece düzeltilir.

Katılma payı

GEÇİCİ MADDE 8- (1) 65 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca katılma payı Bakanlar Kurulunca belirleninceye kadar, 65 inci maddenin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Atama izni

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Bakanlık adına ihdas edilmiş olup Genel Müdürlük adına tahsis edilmiş kadrolardan 1.000 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.

Ad ve soyadı düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle, yazılı olarak yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüklerine başvurmak kaydıyla, 21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulu kararıyla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir. Soyadı değiştirilen erkek ise kendisi ile birlikte varsa karısının ve müracaat tarihinde ergin olmayan çocuklarının da soyadları düzeltilir. Soyadı değiştirilen kadın ise kendisi ile birlikte ergin olmayan evlilik dışı çocukları varsa onların da soyadları düzeltilir.

Göçmenlerin doğum yeri ve tarihinin düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 11- (1) Göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan doğum yeri ve tarihi hatalı olan kişilerin kayıtları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde usulüne göre onaylanmış doğum belgeleri ile müracaatları halinde, nüfus müdürlüğünce düzeltilir.”

MADDE 33- 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun;

(1) 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”

(2) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “ve kamu düzeni” ibaresi “, kamu düzeni ve genel ahlak” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 43 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hali bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”

MADDE 34- 5901 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Saklı nüfus tescili

EK MADDE 1- (1) Onsekiz yaşını tamamladığı halde aile kütüklerine kaydedilmemiş olan kişilerin, anne veya baba, bunların ölmüş olması halinde varsa kardeşleri ile soybağını gösterir tıbbî rapor ibraz etmeleri halinde başka bir belge istenmeden tescil işlemi yapılır.”

MADDE 35- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun;

(1) 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Umuma mahsus pasaport almak isteyenlerin başvuru yerleri ve istenecek belgeler İçişleri Bakanlığınca tespit edilir.”

(2) 20 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Demiryolu personeli kimlik belgeleri anlaşmalarda öngörülen yetkili makamlarca tasdik edilmedikçe pasaport yerine kullanılamaz. Gemi adamı cüzdanı ve uçak mürettebatı belgesini düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlar, ilgililerin bu Kanunun 22 nci maddesi kapsamındaki durumlarını yetkili merciden teyit etmek zorundadır.”

(3) Ek 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamında hususi pasaport alacaklarda en az lise veya dengi okul mezunu olma şartı aranır.”

MADDE 36- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b), (e) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Nitelikli sertifika verdiği kişilerin kimliğini resmî belgelere göre veya Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla karta erişim parolası ya da şifresi ile biyometrik doğrulama yönteminin birlikte kullanılması suretiyle güvenilir bir biçimde tespit etmekle,”

“e) Kanunlarda öngörülen sınırlamalar saklı kalmak üzere sertifikanın kullanımına ilişkin özellikler, uyumsuzlukların çözüm yolları ile ilgili şartlar ve güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile eşdeğer olduğu hakkında talep eden kişiyi sertifikanın tesliminden önce bilgilendirmekle,

f) Sertifikada bulunan imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisini başkasına kullandırmaması konusunda, sertifika sahibini bilgilendirmekle,”

MADDE 37- 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

(1) 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (j) bendi (k) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“j) Pasaport hizmetlerini yürütmek,”

(2) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 9 uncu maddesine birinci fıkrasının (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut (e) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“e) Kaçakçılık faaliyetleriyle ilgili olarak görevli kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliği yapılması için gerekli tedbirleri almak,

f) Suç işleyip ele geçmeyen kişilerin, çalınan veya kaybedilen motorlu taşıtların, ateşli silahların, kimliği ispata yarayan her türlü belgelerin kayıtlarını tutarak güvenlik kuvvetlerinin kullanımına sunmak,

g) 112 acil çağrı merkezleri ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

h) Sınır yönetimine ilişkin politika ve stratejileri belirlemek ve uygulanmasını takip etmek, ilgili kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,”

(4) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (f) bendi (g) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“f) Pasaport, pasaport yerine geçen belgeler ve sürücü belgelerinde yer alacak bilgiler ile biyometrik verinin türü, niteliği ve alınma yaşını tespit etmek, bu belgelerin tasarımı, temini, basımı, dağıtım, teslimi ile üretim ve kişiselleştirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek ve bunlara dair usul ve esasları belirlemek.”

(5) 13 üncü maddesi ve eki (1) sayılı Cetvelin Ana Hizmet Birimleri bölümünün 5 inci sırası yürürlükten kaldırılmıştır.

(6) 28/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “valiye bağlı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli” ibaresi eklenmiş; aynı fıkranın ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, anılan fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş; mevcut dördüncü fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış; mevcut beşinci fıkranın başına aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut sekizinci fıkranın üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu Başkanlık aracılığıyla yapabilirler. Bu işler karşılığı yapılacak kaynak transferlerinin hangi aşamada ne surette avans veya tahakkuk suretiyle yapılacağı, ihaleye çıkılmasında kaynağın sağlanması yöntemi, avans karşılığı ödeneğin saklı tutulması, ödenek devri, aranacak belgeler ile bu kapsamdaki diğer esas ve usuller İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu madde kapsamında Başkanlık aracılığıyla yapılacak işlere ilişkin ödenekler, kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde ayrı tertiplerde izlenir, bu ödeneklerden diğer tertiplere aktarma yapılamaz ve başka amaçlarla kullanılamaz. Söz konusu tertiplerde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımlar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Başkanlığın gelirleri şunlardır:

- a) İçişleri Bakanlığı bütçesinden yapılacak Hazine yardımları.
- b) Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetleri için aktardıkları tutarlar.
- c) Bağış ve yardımlar.
- d) Diğer gelirler.

Bu Kanun ve diğer mevzuatla Başkanlığa verilen görevlerin gerektirdiği her türlü giderler Başkanlık bütçesinden karşılanır.

Başkanlığın bütçesinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer hususlar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Başkanlık ilin ihtiyaçları çerçevesinde gerektiğinde her türlü yatırım ve hizmetleri yerine getirebilir; bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer tüzel kişilerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir ve ortak projeler yürütebilir.”

“Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanır.”

“Yapılan veya yapılacak harcamalar karşılığı tutarlar ilgili kurumun pay ve ödeneklerinden tahsis yapan kurum tarafından kesilerek ilgili Başkanlığa veya hizmeti yerine getiren diğer kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir. Bu fıkra kapsamında ilgili genel bütçeli idarelere aktarılan tutarları, bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve yıl içerisinde harcanmayan kısımlarını ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye ilgili kurum yetkilidir. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılan tutarların bütçeleriyle ilişkilendirilmesi bu kurumların tabi olduğu mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir.”

(7) Ek 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadro iptal edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı bölümünden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı bölümüne eklenmiştir.

(8) Geçici 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Emniyet Genel Müdürlüğünce yürütülen pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilir.

Bu Kanunda belirlenen esaslara göre devir işlemleri tamamlanincaya kadar, pasaport ve sürücü belgesi işlemlerine ilişkin görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yürütülmeye devam olunur.

Bu Kanun kapsamında pasaport ve sürücü belgelerine ilişkin olarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilen görevler hakkında diğer mevzuatta Emniyet Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıflar Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, mahalli emniyet makamlarına yapılmış olan atıflar ise nüfus müdürlüklerine yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 11- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının 2014 mali yılı harcamaları, Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapıncaya kadar İçişleri Bakanlığının 2014 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

Başkanlıkların kullanımında bulunan her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme ile borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıt ve dokümanların devir işlemleri İçişleri Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre yürütülür. 6360 sayılı Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hâzineye devredilen ancak halen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, Başkanlıklarca sözleşmeye bağlanmış olan işler mevcut sözleşme hükümlerine göre yürütülmeye devam olunur. Başkanlıklara devredilen sözleşmelerden dolayı taraf olunan davalar ile başlatılmış olan takiplerde Başkanlıklar kendiliğinden taraf sıfatını kazanır. Ancak valinin uygun görmesi halinde söz konusu davalar ile başlatılmış takipler valiliklerce sonuçlandırılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin yirmibeşinci fıkrası ile bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki 28/A maddesine göre; İçişleri Bakanlığı bütçesine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin işleri ile ilgili olarak aktarılan veya kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımlar, iş veya projenin ilgili olduğu idare bütçesine İçişleri Bakanlığınca aktarılır. Genel bütçe kapsamında yer almayan diğer kurum ve kuruluşlarının işlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı bütçesine kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımlar karşılığı tutarlar ise İçişleri Bakanlığı bütçesine gider kaydedilerek ilgili kurum veya kuruluşun muhasebe birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar ilgili kurum veya kuruluş tarafından bütçesine gelir ve ödenek kaydedilir. Bu fıkra kapsamında merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine kaydedilen veya aktarılan ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye ilgili kamu idaresi yetkilidir.

Bu Kanunun 28/A maddesi kapsamında öngörülen hizmetlerde kullanılmak üzere, İçişleri Bakanlığının taşra teşkilatı kadrolarından 500 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.”

MADDE 38- 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna;

(1) Aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanuna ya da başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenlerin görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir. Kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk sebeplerine dayanılarak da olsa mezkûr görevliler aleyhine tazminat davası açılmaz. Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklıdır.”

(2) Aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Ek 1 inci madde hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Görülmekte olan davalar,

b) Kesinleşmemiş hükümler,

c) Miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna gidilemediği için kesinleşen hükümler,

bakımından da uygulanır ve davaya idare aleyhine devam olunur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulamayan hükümler için, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki hafta içinde temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulabilir. Bu fıkra uyarınca yapılan kanun yolu başvuruları üzerine verilen kararlar, tahsil edilmiş tazminat bedelinin geri istenmesi hakkını doğurmaz.

Görevli mahkemede idare aleyhine devam olunacak davada, temyiz ve karar düzeltme incelemesinde ilk olarak ek 1 inci maddede öngörülen dava şartlarının mevcut olup olmadığına bakılır.”

MADDE 39- 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa ekli “Değerli Kağıtlar Tablosu”nun (6) numaralı sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. a) Nüfus cüzdanları	6,75
b) Kanunî bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	15
c) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	15
d) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	50”

MADDE 40- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “ve okullara sağlanan internet erişim hizmetleri” ibaresi “internet erişim hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri; 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri; elektrik ve doğalgaz alımları,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 41- 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılır.” ibaresi “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına aktarılır.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 42- Bu Kanununun 32 nci maddesi ile 5490 sayılı Kanuna eklenen ek 5 inci maddesi yayımı tarihinden altı ay sonra, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 43- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkır

Çevre ve Şehircilik Bakanı

İ. Güllüce

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

N. Canikli

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

L. Elvan

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

A. İslam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

POLİS VAZİFE VE SALÂHİYET KANUNU, JANDARMA TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ KANUNU, NÜFUS HİZMETLERİ KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 4/A maddesinin altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Ancak bu” ibaresi “Bu” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, el ile dıştan kontrol hariç, kişinin üstü ve eşyası ile aracının dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin aranması; İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslar dâhilinde mülki amirin görevlendireceği kolluk amirinin yazılı, acele hallerde sonradan yazıyla teyit edilmek üzere sözlü emriyle yapılabilir. Kolluk amirinin kararı yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Bu fıkra kapsamında yapılan araç aramalarına ilişkin olarak kişiye, arama gerekçesini de içeren bir belge verilir.”

MADDE 2- 2559 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan “Yakalar ve gerekli kanuni işlemleri yapar.” ifadesi “eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni işlemleri yapar.” şeklinde değiştirilmiştir.

“H) Başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri,”

MADDE 3- 2559 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Polis; müşteki, mağdur veya tanık ifadelerini, talepleri hâlinde ikamet ettikleri yerlerde veya işyerlerinde de alabilir. Bu fıkranın kapsamı ile uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 4- 2559 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine “basınçlı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve/veya boyalı” ibaresi ve aynı maddenin yedinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“d) Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde,”

MADDE 5- 2559 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yirmidört saat” ibaresi “kırk sekiz saat” şeklinde, üçüncü ve dokuzuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetkili ve görevli hâkim, Ankara ağır ceza mahkemesi üyesidir.”

“Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılır. Bu faaliyetler Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından da denetlenebilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçları bir rapor hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulur.”

MADDE 6- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun ek 5 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yirmidört saat” ibaresi “kırk sekiz saat” şeklinde, ikinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetkili ve görevli hâkim, Ankara ağır ceza mahkemesi üyesidir.”

“Bu maddede yer alan faaliyetlerin denetimi; sıralı kurum amirleri, mülki idare amirleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve ilgili bakanlığın teftiş elemanları tarafından yılda en az bir defa yapılır. Bu faaliyetler Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından da denetlenebilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerin sonuçları bir rapor hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna sunulur.”

MADDE 7- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “Ateşli silahlar veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dâhil” ibaresi ve “zincir” ibaresinden sonra gelmek üzere “, demir bilye ve sapan” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 2911 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine;

a) Ateşli silahlar veya havai fişek, molotof ve benzeri el yapımı olanlar dâhil patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici aletler veya taş, sopa, demir ve lastik çubuklar, boğma teli veya zincir, demir bilye ve sapan gibi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya her türlü sis, gaz ve benzeri maddeler taşıyarak veya kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek katılanlar iki yıl altı aydan dört yıla kadar,

b) Yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret taşıyarak veya bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler giyerek katılanlar ile kanunların suç saydığı nitelik taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha, araç ve gereçler taşıyarak veya bu nitelikte sloganlar söyleyerek veya ses cihazları ile yayınlayarak katılanlar altı aydan üç yıla kadar,

hapis cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 9- 2911 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Rücu

EK MADDE 1- Şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylarda kamu mallarına verilen zararlar ile gerçek ve tüzel kişilerin mallarına verilen zararların Devlet tarafından karşılanması hâlinde, ilgili idare ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanaşımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 10- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları hâlinde verilecek cezanın alt sınırı dört yıldan az olamaz.”

MADDE 11- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “morfin” ibaresinden sonra gelmek üzere “, sentetik kannabinoid ve türevleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(10) Birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 13- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 91 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(4) Suçüstü hâlleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmi dört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırk sekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması hâlinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhâl ve her hâlde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırk sekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.

a) Toplumsal olaylar sırasında işlenen cebir ve şiddet içeren suçlar.

b) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten öldürme (madde 81, 82), taksirle öldürme (madde 85),

2. Kasten yaralama (madde 86, 87),

3. Cinsel saldırı (madde 102),

4. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

5. Hırsızlık (madde 141, 142),

6. Yağma (madde 148, 149),

7. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

8. Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma (madde 195),

9. Fuhuş (madde 227),

10. Kötü muamele (madde 232),

c) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda yer alan suçlar.

d) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen suçlar.

e) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa dayanılarak ilan edilen sokağa çıkma yasağını ihlal etme.

f) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen suçlar.”

MADDE 14- 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“g) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde sayılan suçlar.

h) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar.”

MADDE 15- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“G) Vali, lüzumu hâlinde, kolluk amir ve memurlarına suçun aydınlatılması ve suç faillerinin bulunması için gereken acele tedbirlerin alınması hususunda doğrudan emirler verebilir. Kolluk bu emirleri mevzuatta belirlenen usule uygun olarak yerine getirir.

H) Vali, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için adli kuruluşlar ile (D) fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla askerî kuruluşlar dışında, mahallî idareler dâhil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının itfaiye, ambulans, çekici, iş makinesi ve tedbirlerin zorunlu kıldığı diğer araç ve gereçlerinden yararlanabilir, personeline görev verebilir. Kamu kurum ve kuruluşları, valinin bu konudaki emir ve talimatlarını yerine

getirmek zorundadır. Aksi takdirde vali emir ve talimatlarını kolluk aracılığıyla uygular. Bu fıkradaki yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geciktirilmesi sebebiyle oluşan kamu zararı ile gerçek ve tüzel kişilerin Devlet tarafından karşılanan zararları ilgili idarece genel hükümlere göre sorumlu kamu görevlilerinden tazmin edilir.

I) (H) fıkrası ile valiye verilmiş olan yetkiler, ilçede kaymakam tarafından da kullanılabilir.”

MADDE 16- 5442 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Ancak, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak ya da toplumsal olayları önlemek amacıyla vali tarafından alınan ve usulüne göre tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davrananlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 17- 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet, ödeme nedeniyle genel hükümlere göre sorumlulara rücu eder. Bu Kanun kapsamındaki rücu istemine ilişkin zamanasımı süreleri bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 18- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ayrılanların” ibaresi “ayrılanlar ile araç kiralayanların” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 1774 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Araç kiralama şirketlerinin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, kiralanan araç bilgileri ile aracı kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi kayıtlarını usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak ve bu kapsamda mevcut bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmaları zorundadırlar. Ancak araç kiralayanın kamu kurum veya kuruluşu olması hâlinde sadece kamu kurum veya kuruluşuyla yapılan sözleşme ile araç bilgileri sisteme kaydedilir.

Araç kiralama esnasında gerçeğe aykırı kimlik kullananlar ile birinci fıkrada kapsamında elde edilen bilgi ve kayıtları, hukuka aykırı olarak kullanan, bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere iki bin Türk lirası, gerçeğe aykırı kayıt tutan veya bilgi verenlere beş bin Türk lirası idari para cezası, mülki idare amirlerince verilir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 1 ay içinde ödenir. İşlenen bir suçun gizlenmesi amacıyla bilgilerin yok edilmesi hâlinde işletme ruhsatı iptal edilir. Bu fıkraya göre idari yaptırımların uygulanması ceza soruşturması ve kovuşturması yapılmasına engel değildir.

Bu maddenin uygulanması ile görevi gereği bu verileri kullanan kamu personelinin denetimine ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 20- 1774 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde araç kiralama şirketleri tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin ek 1 inci maddeye göre kurulan bilgisayar terminallerine bağlamak zorundadırlar. Bu şartı yerine getirmeyen işletmelere mülki idare amirlerince on bin Türk lirası idari para cezası verilir. Bu fiilin tekrarı hâlinde işletme ruhsatları iptal edilir.”

MADDE 21- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci Sınıf Emniyet Müdürü” rütbesi bölümünün 1 inci ve 2 nci meslek dereceleri kısımlarının karşısında yer alan görev unvanları ile “İkinci Sınıf Emniyet Müdürü” rütbesi bölümünün 3 üncü meslek derecesi kısmının karşısında yer alan görev unvanları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Merkez Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri”

“Daire Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, İl Emniyet Müdürü, Polis Başmüfettişi, Öğretim Görevlisi, Merkez Emniyet Müdürü, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Akademisi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Emniyet Müşaviri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi, Pilot”

“Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürü, Daire Başkan Yardımcısı, İl Emniyet Müdür Yardımcısı, Polis Müfettişi, Hukuk Müşaviri, İlçe Emniyet Müdürü, Polis Akademisi Bölüm Başkanı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Enstitü Sekreteri, Öğretim Görevlisi, Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi, Havacılık Müdürü, Pilot”

“İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde olan polis amirleri; emniyet ve asayiş durumu, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikler, nüfus büyüklüğü, şehirleşme düzeyi gibi kriterler dikkate alınarak belirlenecek ilçelere, ilçe emniyet müdürü olarak atanabilirler.

2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı meslek derecelerinde bulunan personel ihtiyaç hâlinde görev unvanlarına bakılmaksızın araştırma, inceleme ve denetleme gibi görevler verilmek üzere atandıkları birim amirinin emrine alınabilirler.

İdare, her rütbe ve meslek derecesi karşısında gösterilen görev unvanları arasında personelin görev yerini değiştirmeye yetkilidir.”

MADDE 22- 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Polis amirleri, rütbe sırası ile Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser, Emniyet Amiri, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü ve Sınıf Üstü Emniyet Müdürüdür.

Polis amirlerinin, rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri rütbe sırası ile aşağıda gösterilmiştir.

RÜTBELER	MESLEK DERECELERİ	EN AZ BEKLEME SÜRELERİ
Komiser Yardımcısı	9	4
Komiser	8	4
Başkomiser	7	3
Emniyet Amiri	6	3
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	2
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	2
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	3	1
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	2	2
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece üstü	Yaş Haddi

Her amir rütbesinde bulunması gereken toplam kadro sayısı, emniyet hizmetleri sınıfına ait toplam kadro sayısına göre, aşağıda hizalarında yer alan oranlara karşılık gelen sayıyı geçemez. Hesaplamalarda küsurat dikkate alınmaz.

RÜTBELER	ORANLAR (On binde)
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	25
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	34
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	78
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	88
Emniyet Amiri	93
Başkomiser	291
Komiser	388
Komiser Yardımcısı	484

Rütbelere terfi ettirilecek personelin kurullarda görüşülmesi kıdem sırasına göre, rütbelere terfiler ise bu maddede öngörülen sınav ve eğitim şartı saklı kalmak üzere liyakate göre yapılır.

Kıdem sırasının tespitinde, bulunulan rütbeye terfi tarihi esas alınır. Aynı tarihte terfi edenlerden performans değerlendirme puanı yüksek olanlar, performans değerlendirme puanlarının eşitliği hâlinde bulunduğu rütbede aldığı başarı ve üstün başarı belgesi fazla olanlar, başarı ve üstün başarı belgesinin sayıca eşitliği hâlinde ise sicil numarası daha küçük olanlar diğerlerine göre kıdemli sayılırlar.

Kıdem sırası, Emniyet Genel Müdürlüğünce her yıl mart ayında Teşkilata duyurulur.

Komiser Yardımcısı, Komiser ve Başkomiserlerin liyakat koşullarını belirlemek ve terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürlüğü personel işlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında, Personel Dairesi Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri ve Genel Müdürün uygun göreceği iki Daire Başkanı ile Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılarının birinden teşekkül eder.

Emniyet Amirleri ile Dördüncü ve Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlerinin liyakat koşullarını belirlemek ve terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürünün başkanlığında, Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Personel Dairesi Başkanı ile Polis Başmüfettişleri arasından seçilecek bir Polis Başmüfettişi ve İl Emniyet Müdürleri arasından seçilecek iki İl Emniyet Müdüründen teşekkül eder. Bu Kurulda görev yapacak Polis Başmüfettişi ile İl Emniyet Müdürlerinin seçimine ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Kurullar her yıl mayıs ayında toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. Ancak Bakanın onayı ile kurullar, yıl içinde birden fazla toplanabilir ve terfi değerlendirmesine karar verebilirler.

Terfiler, her yıl haziran ayında topluca yapılır. Ancak kurulların yıl içinde birden fazla toplanması hâlinde, terfiler toplantının yapıldığı ay sonunda yapılır.

Kurullarda personelin rütbe terfiinin görüşülebilmesi için;

a) Bulunulan rütbelerdeki en az bekleme sürelerinin tamamlanması,

b) Bekleme süresi içindeki yıl sayısı kadar iyi veya çok iyi performans değerlendirme puanının alınması,

c) Yönetmeliğe uygun olarak yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olunması,

d) Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek yöneticilikle ilgili hizmet içi eğitimde başarılı olunması,

şarttır.

İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde en az bekleme süresini tamamlayanlar, terfien Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde ikinci meslek derecesi karşılığı görev unvanlarına atanabilirler.

İhtiyaç hâlinde meslekte fiilen iki yılını dolduran ve kırk beş yaşından gün almamış lisans mezunu polis memurları, başpolis memurları ve kıdemli başpolis memurları arasında yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olanlardan, Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek ilk derece amirlik eğitimini başarıyla bitirenler Komiser Yardımcılığı rütbesine atanır. Adaylarda aranacak diğer nitelikler, sınavlara ve ilk derece amirlik eğitimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Polis amirlerinin bir üst rütbeye terfiinde, bu rütbedeki fiili çalışma süresi esas alınır.

Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, yüksek lisans, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, bu Kanununun 13 üncü maddesinde sayılan rütbelere içerisinde yapılan yurt dışı misyon koruma, yurt dışı kurs ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri, hangi rütbede ifa edilmiş veya geçirilmiş ise o rütbedeki fiili çalışma süresi içerisinde değerlendirilir. Ancak bu şekilde geçirilen sürelerin toplamda üç yılı aşan kısmı rütbe terfilerinde değerlendirilmez. Emniyet Teşkilatına girmeden önce yapılan askerlik hizmeti, atılan ilk rütbede ve adaylığın onanmasından sonra fiili çalışma süresinden sayılır.

Taksirli suçlar hariç, paraya çevrilse veya ertelense dahi alınan hapis cezaları, aylıksız izinde geçen süreler, uzun ve kısa süreli durdurma cezaları ile meslekten ve memuriyetten men cezaları, ceza süreleri kadar rütbe terfiini geri bırakır. Her yetersiz performans değerlendirme puanı rütbe terfiini bir yıl geciktirir.

Bir üst rütbeye terfi etmek için belirlenen diğer şartları taşımakla birlikte, belirlenen rütbedeki kadrosuzluk nedeniyle terfi edemeyen personele bir üst rütbeye terfi eden emsallerine ödenen ek gösterge, zam ve tazminatlar ödenir.

Rütbe terfileri ve sınavlar ile meslek içi yöneticilik eğitim kursları, eğitim tarih ve süreleri ile değerlendirme kurullarının çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Buldukları rütbelere terfi ettikleri tarihten itibaren beş yıl içinde bir üst rütbeye terfi edemeyen emniyet amirleri ile Dördüncü, Üçüncü ve İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmaları kaydıyla, Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilirler.

Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin buldukları rütbedeki en fazla bekleme süresi altı yıldır. Bu süre sonunda bir üst rütbeye veya meslek derecesindeki göreve atanamayanlar, emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olmaları kaydıyla, kadrosuzluk nedeniyle Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve Bakan onayı ile emekliye sevk edilirler. Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Başmüfettişi, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü olarak fiilen görev yapanlardan, hizmet gerekleri nedeniyle kadrosuzluktan emekliye sevk edilmesi uygun görülmeyenler hizmete devam ettirilirdir. Bu şekilde göreve devamı uygun görülenlerin durumu, iki yılda bir Yüksek Değerlendirme Kurulu tarafından ayrıca karara bağlanır.

On dokuzuncu ve yirincinci fıkra hükümlerine göre emekliliğe sevk edilenlere, emekliye sevk edildikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil); emniyet amirlerine %110'u, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine %120'si, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlerine %130'u, İkinci Sınıf Emniyet Müdürlerine %140'ı, Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerine %150'si oranında kadrosuzluk tazminatı, rütbelerinin ve makamının yaş haddinden az olmamak üzere altmış yaşına kadar olan sürede Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenir. Verilecek emekli aylığı ve kadrosuzluk tazminatı toplamı, Genel Müdürlükte aynı kadrodaki emsaline kadrosuna bağlı olarak mali haklar kapsamında yapılan toplam ödemeyi geçemez. Bu tazminat, vergiye tabi değildir ve yaş haddinden önce ölenlerin varislerine intikal etmez. Kadrosuzluk tazminatı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca üçer aylık devreler hâlinde faturası karşılığında Hazine'den tahsil edilir.

MADDE 23- 3201 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatındaki tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren daire başkanlıkları ve şube müdürlüklerine ilişkin kadrolara, emniyet hizmetleri sınıfı dışından da atama yapılabilir. Bu şekilde atama yapılan kadroların hizmet sınıfı, atanmaların bu kadrolarda buldukları süre boyunca genel idare hizmetleri sınıfı olarak kabul edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte öğrenime devam edenler dâhil, bu Kanun ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu gereğince, polis eğitim kurumlarında ya da Emniyet Genel Müdürlüğü adına diğer yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, Emniyet Genel Müdürlüğü kadrolarına Polis Memuru ve Komiser Yardımcısı rütbelerine aday memur olarak atanmaları için öğrenim süresini başarıyla tamamlamaları ve eğitim sonunda Polis Akademisi Başkanlığınca yapılacak sınavda başarılı olmaları şarttır.”

MADDE 24- 3201 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Emniyet Teşkilatında bulunanlara doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olanlar aşağıda gösterilmiştir.

A) İçişleri Bakanı; merkez ve taşradaki her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezası,

B) Emniyet Genel Müdürü ve valiler; Emniyet Genel Müdürü merkezdeki, valiler il ve bağlı ilçelerdeki her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 10 günlüğe kadar aylıktan kesme cezası,

C) Daire Başkanı, Eğitim ve Öğretim Kurumu Müdürleri, İl Emniyet Müdürleri ve kaymakamlar; emirleri altında bulunan her rütbe ve derecedeki emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 3 günlüğe kadar aylıktan kesme cezası,

D) Kriminal Laboratuvar Müdürü, Şube Müdürü, İlçe Emniyet Müdürü, İlçe Emniyet Amiri ve Polis Merkezi Amiri; emirleri altında bulunan her rütbe ve derecedeki Emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama ve 1 günlük aylıktan kesme cezası,

vermeye yetkilidirler.

Disiplin amirleri, emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki Devlet memurlarına da aynı disiplin cezalarını verebilirler.

Disiplin amirleri, disiplin amiri oldukları her rütbe ve derecedeki tüm personel hakkında disiplin soruşturması açabilirler.”

MADDE 25- 3201 sayılı Kanunun ek 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasına “öğretim masraflarını” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanuni faizi ile birlikte, bu sürenin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarı” ibaresi eklenmiştir.

“Lisans mezunlarından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olanlar arasından sınavın yapıldığı yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla yirmi sekiz yaşından gün almayan erkek ve kadın adaylar arasından yönetmelikle belirlenecek şartları taşıyanlar ve sınavda başarılı olanlar polis meslek eğitim merkezlerine alınır.”

MADDE 26- 3201 sayılı Kanunun geçici 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “değerlendirilmez” ibaresi “değerlendirilir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 32- Bu maddeyi ihdas eden Kanuna ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 28- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 33- Emniyet teşkilatının her türlü göreviyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı, mülki idare amirleri ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.”

MADDE 29- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Polis kolejinde öğrenime devam eden öğrenciler, Millî Eğitim Bakanlığınca polis koleji giriş sınavının yapıldığı tarihte aldıkları Ortaöğretim Yerleştirme Puanları dikkate alınarak durumlarına uygun okullara naklen kaydedilirler.

Polis kolejinde görev yapan eğitim öğretim hizmetleri sınıfında yer alan personel, kadro derecelerine uygun öğretmen unvanlı kadrolara atanmak üzere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Genel Müdürlük tarafından Millî Eğitim Bakanlığına bildirilir. Bunların atamaları, bildirim izleyen bir ay içinde yapılır ve atama işlemi yapılınca kadar mali ve sosyal hakları, anılan birim tarafından ödenmeye devam olunur.

Mevcut amir rütbeleri için ihdas edilmiş bulunan kadro sayılarının, 55 inci maddenin üçüncü fıkrasında her amir rütbesi için öngörülen azami kadro sayısından fazla olması hâlinde, bu fazlalık giderilinceye kadar, boşalan kadrolar herhangi bir işlem yapılmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 30- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ek 24 üncü madde gereğince tazminat yükümlülüğü doğanlar ve devam edenler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde memuriyetten ayrıldıkları birimlere müracaat etmeleri hâlinde ek 24 üncü maddenin beşinci fıkrası hükmünden yararlandırılırlar. Ödemesi devam edenlerden ek 24 üncü maddenin beşinci fıkrası çerçevesinde yapılacak hesaplama göre fazla ödeme yapmış olanlar ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ödemesini tamamlamış olanlara geri ödeme yapılmaz.”

MADDE 31- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce atanan polis amirlerinin rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri ile (B) grubundan (A) grubuna geçiş işlemleri aşağıdaki hükümler çerçevesinde yürütülür.

Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az dört yıllık fakülte ve yüksekokullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur.

Polis amirlerinin, rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri rütbe sırası ile aşağıda gösterilmiştir.

RÜTBELER	MESLEK DERECELERİ	EN AZ BEKLEME SÜRELERİ	
		(A)	(B)
Komiser Yardımcısı	9	4	6
Komiser	8	4	6
Başkomiser	7	3	Yaş Haddi
Emniyet Amiri	6	3	
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	2	
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	2	
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	3	1	
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	2	2	
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi	
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece üstü	Yaş Haddi	

(B) grubu polis amirlerinden en az dört yıllık yükseköğretim kurumunu bitirenlerin (A) grubuna geçmeleri aşağıdaki şartlara bağlıdır:

a) Başkomiserlik rütbesinde (A) grubu polis amirleri için öngörülen en az bekleme süresi kadar çalışmış olmak.

b) Başkomiser rütbesinden Emniyet Amiri rütbesine terfide bu grup için ayrı yapılacak yazılı ve sözlü sınav ile meslek içi yöneticilik eğitiminde başarılı olmak.

c) Merkez Değerlendirme Kurulu kararıyla Emniyet Amiri rütbesine terfi etmiş olmak.

(B) grubundan (A) grubuna geçecek olan amirlerin sayısı, o yıl itibarıyla (A) grubundan Emniyet Amirliği rütbesine terfi edenlerin sayısının %10'unu geçemez.”

MADDE 32- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 01/01/2015 tarihi itibarıyla, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesini ihraz edenlerden Emniyet Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, İl Emniyet Müdürü, Emniyet Müşaviri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Akademi Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Teftiş Kurulu Grup Amiri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve Polis Eğitim Merkezi Müdürü kadrolarında bulunanlar dışında kalanlar ile 01/01/2015 tarihi itibarıyla İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü rütbesini ihraz edenlerden emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli şartları haiz olanlar; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Yüksek Değerlendirme Kurulunun teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile resen emekliye sevk edilebilir. Bu şekilde emekliye sevk edilenler hakkında da 55 inci maddenin yirmi birinci fıkrası hükümleri uygulanır.”

MADDE 33- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 28- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki son beş yıl içinde disiplin kurullarınca meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilmesi gerektiği hâlde 657 sayılı Kanunun 127 nci maddesine göre ceza verme yetkisi zamanaşımına uğradığı için cezalandırılmayan emniyet teşkilatı mensupları, bir ay içinde kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmek üzere İçişleri Bakanlığı tarafından Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Bu personelin, Devlet Personel Başkanlığınca 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 22 nci maddesinin ikinci, üçüncü, beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen esas ve usuller çerçevesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, Devlet Personel Başkanlığına bildirim tarihinden itibaren kırk beş gün içinde atama teklifleri yapılır. Bunlardan müdür ve üstü kadrolarda olanlar araştırmacı unvanlı kadrolara, diğerleri ise Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilen kadrolara atanırlar. Personel nakledildiği kurumda göreve başlayıncaya kadar eski kurumunda çalışmaya devam eder ve bu personelin her türlü mali ve sosyal hakları çalıştıkları kurum tarafından karşılanır.

Bu madde kapsamında yer alan personele ilişkin kadrolar; atama teklifi gerçekleştirilen kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgililere ilişkin atama onaylarının alındığı tarih itibarıyla diğer kanunlardaki hükümlere bakılmaksızın ve başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas, tahsis ve vize edilmiş sayılır. İhdas edilmiş sayılan memur kadroları, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerin ilgili bölümüne eklenmiş sayılır. Atama işlemi yapılan personele ilişkin bilgiler ve bu bilgilerdeki değişiklikler, en geç on beş gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.”

MADDE 34- 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“s) Öğretim Elemanları: Akademi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğü, enstitü, polis meslek eğitim merkezi müdürlükleri ve polis meslek yüksek okullarında görevli öğretim üye ve yardımcıları ile öğretim görevlileri ve okutmanları,”

MADDE 35- 4652 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Temel bilimler ve sosyal bilim alanlarından birinde lisans düzeyinde bilgi ve beceriye sahip, mezuniyetten” ibaresi “Mezuniyetten” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan polis meslek yüksekokulları ile polis meslek eğitim merkezlerinde polis memuru yetiştirilmesini sağlamak,”

“d) Emniyet Teşkilatı personelinin ihtiyaçlarına uygun eğitim programları hazırlamak, koordine etmek ve eğitim ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanmasını desteklemektir.”

MADDE 36- 4652 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Ancak, gerek görüldüğü takdirde, Başkan, dört yıllık süre sona ermeden önce de atanmasındaki usulle görevinden alınabilir.”

MADDE 37- 4652 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birinci fıkra hükümlerine göre kurulan polis meslek yüksekokulları Bakan onayı ile polis meslek eğitim merkezine dönüştürülebilir. Dönüştürülen polis meslek yüksekokullarında görev yapmakta olan personel, ayrıca bir işleme gerek olmaksızın polis meslek eğitim merkezi kadro ve görev unvanlarına uygun kadrolara atanmış sayılırlar. Polis meslek eğitim merkezleri Başkanlığa bağlı olarak faaliyetlerini yürütür.”

MADDE 38- 4652 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “Fakülte ve polis” ibaresi “Polis” şeklinde, ikinci, onuncu ve onbirinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci, beşinci, on ikinci ve on üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“İlgili devletlerle yapılacak ikili anlaşmalara bağlı olarak yabancı uyruklu öğrenci veya kursiyerler Bakan onayı ile ücretli yahut ücretsiz olarak Akademiye kabul edilebilirler. Bu suretle kabul edilenlerden ücreti mukabili eğitim veya kurs verileceklerle ilgili mali işler bu Kanunun 29 uncu maddesine göre kurulan döner sermaye işletmesi vasıtasıyla yürütülür.”

“Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, enstitü ve polis meslek yüksekokullarında, ilk derece amirlik eğitimi alanlar ile lisansüstü veya ön lisans eğitimi yapanlar (yabancı uyruklular hariç) altı yıl süreyle mecburi hizmetle yükümlüdürler.”

“Bunlardan mezun olup olmadığına bakılmaksızın mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde, istifa edenler veya ilişkisinin kesilmesini gerektiren bir suç işleyenler ya da sağlık sebebi hariç, başka herhangi bir sebeple ayrılanlar, yükümlülük sürelerinin eksik kısmı ile orantılı olarak kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarını yasal faiziyle birlikte tazminat olarak ödemek zorundadırlar.”

MADDE 39- 4652 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “diğer polis yüksek öğretim kurumlarında veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e) Gerekli görüldüğü hâllerde, öğretim elemanları Başkanın teklifi, Genel Müdürün görüşü ve Bakanın onayıyla Akademiyi oluşturan kuruluş ve birimlerde,”

MADDE 40- 4652 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “polis meslek yüksek okulu müdürleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ve polis meslek eğitim merkezi müdürleri,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 41- 4652 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın asgari %15’i, Polis Akademisi Başkanlığının ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar için kullanılır. Bu oranı %75’ine kadar artırmaya Akademi Yönetim Kurulu yetkilidir.”

“Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın en az %5’i, Akademi bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılır. Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödenekler, Akademi Yönetim Kurulunca gerekli görüldüğü takdirde, her bir proje için avans verilmek suretiyle de kullanılabilir. Bilimsel araştırma projelerinin seçilmesi, uygulanması ve izlenmesi ile ödeneklerin kullanılmasına, genel hükümlerin ön ödemelere ilişkin sınırlamalarına bağlı kalılmaksızın avans verilmesi ve bu avansın mahsubuna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Döner sermaye işletmesi hesabına kamu kurum ve kuruluşları dışında yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde veya hizmet bedelinin peşin tahsil edilmesi hâlinde hizmetin gerçekleşme oranına bağlı olarak aylara bölünerek hizmeti veren emniyet hizmetleri sınıfında olanlar dâhil öğretim elemanları ve öğretim yardımcılarına ödenir. Buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 42- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanunda yer alan “Fakülte” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi”, “Dekan” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü”, “Dekanlık” ibarelerinden “Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğü”, “lisans” ibarelerinden “ilk kademe amirlik eğitimi” anlaşılır.”

MADDE 43- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi Başkanlığında Başkan, Dekan, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü ve bunların yardımcıları ile her kadrodaki öğretim elemanları ve idari personelin anılan Başkanlıktaki görevleri sona erer ve kadrolarıyla ilişkileri kesilir. Akademide geçici olarak görev yapanların da aynı tarihte görevlendirmeleri sona erer.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde Başkanın ataması yapılır. Başkanın ataması yapıldıktan sonraki yirmi gün içinde Başkan Yardımcısı, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü ve Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı, Enstitü Müdürü ve Enstitü Sekreteri, Polis Meslek Yüksekokulu Müdürü ve Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü kadro veya unvanlarına atama yapılır.

Polis Akademisi Başkanlığında görevi sona eren öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman ve idari personelden Başkanın teklif ettiği ve Bakanın uygun gördüğü personel, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki ay içinde Polis Akademisi Başkanlığında durumlarına uygun kadrolara atanır. İdari personelden Başkanlığa yeniden ataması yapılmayanlar, Genel Müdürlüğün diğer birimlerinde durumlarına uygun kadrolara aynı süre içinde atanır. Ataması yapılmayan personelden akademik kadroda bulunanlar ise başka yükseköğretim kurumlarına atamaları yapılmak üzere aynı süre içinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Bu şekilde bildirim yapılanlar için, durumlarına uygun akademik unvanlı kadrolara atanmak üzere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca tespit edilecek yükseköğretim kurumlarına bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde anılan Başkanlık tarafından atama teklifi yapılır ve bu teklifi izleyen bir ay içinde de atama işlemleri tamamlanır. Bu fıkra kapsamında yükseköğretim kurumlarına ataması yapılan akademik personelin kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin tamamlandığı tarih itibarıyla ihdas edilerek 2/9/1983 tarihli ve 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerin ilgili yükseköğretim kurumlarına ait bölümlerine eklenmiş sayılır. Bu fıkra kapsamında bulunanların atama işlemleri tamamlanıncaya kadarki mali ve sosyal hakları, hâlen bu ödemelerin yapıldığı birimler tarafından ödenmeye devam olunur.”

MADDE 44- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başka bir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne dönüştürülür ve geçici 6 ncı madde hükümleri çerçevesinde yapılacak atamalarla kadroları tamamlanır.

Fakülte öğrencileri, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerine tercihlerine göre yerleştirilirler. Yerleştirme yapılacak fakültelerin kontenjanları ile yerleştirmeye ilişkin usul ve esaslar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 45- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen hizmetler Polis Akademisi Başkanlığına devredilir.”

MADDE 46- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- 1/1/2020 tarihine kadar Emniyet Teşkilatının ilk kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, lisans mezunları arasından Kamu Personeli Seçme Sınavında Bakanlıkça belirlenecek taban puanı almış olup yönetmelikle belirlenecek diğer şartları taşıyanlar ve yapılacak sınavda başarı olanlar, Polis Amirleri Eğitimi Merkezinde bir eğitim-öğretim dönemi özel eğitime tabi tutulabilirler. Bu öğrenciler Akademi bünyesinde ücretsiz iâşe edilir, yatırılır, sağlık giderleri ve yönetmelikle tespit edilecek ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanır ve bunlara harp okullarında bulunan askerî öğrencilere ödenen miktarda harçlık ödenir.”

MADDE 47- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri ve Adli Bilimler Enstitüsü, Polis Meslek Yüksek Okulu ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerden; mezun olup olmadığına bakılmaksızın mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler veya ilişikinin kesilmesini gerektiren bir suç işleyenler ya da sağlık sebebi hariç, başka herhangi bir sebeple ayrılanlardan, kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarının tazmini amacıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte borç miktarı tahakkuk ettirilmemiş olanlar, borç miktarı tahakkuk ettirilip henüz ödemesine başlamamış olanlar, ödemeleri devam edenler, borçları taksitlendirilmiş olanlar ile bu konuda açılmış davaları sonuçlanmamış, davaları sonuçlanmış veya kesin hükme bağlanmış olanlar da bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde ayrıldıkları veya mezun oldukları eğitim kurumuna müracaat etmeleri hâlinde 15 inci maddenin on birinci fıkrası hükmünden yararlandırılır. Ödemesi devam edenlerden, 15 inci maddenin on birinci fıkrası çerçevesinde yapılacak hesaplama göre fazla ödeme yapmış olanlar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödemesini tamamlamış olanlara geri ödeme yapılmaz.”

MADDE 48- Bu Kanunun yayımı tarihinde; 3201 sayılı Kanunun 19 uncu, 27 nci, 68 inci, 69 uncu, 70 inci, 71 inci, 72 nci, 73 üncü, 74 üncü, 75 inci, 76 nci, 77 nci, 78 inci, 79 uncu, 80 inci ve 84 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 49- Bu Kanunun yayımı tarihinde, 4652 sayılı Kanunun 19 uncu, 20 nci ve 21 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 50- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler, jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilir.”

MADDE 51- 2803 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- General, subay, astsubay ve uzman jandarmanın atanmaları;

a) Jandarma Genel Komutanının atanması; Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanı onaylayacağı müşterek kararname ile,

b) Generallerin atanmaları; Jandarma Genel Komutanının lüzum göstermesi, Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanı onaylayacağı müşterek kararname ile,

c) General rütbesinde olmayan daire başkanları ile il ve ilçe jandarma komutanlarının atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri İçişleri Bakanınca yapılır. Gerektiğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Diğer subaylar ile astsubaylar ve uzman jandarmaların atanmaları, yer değiştirmeleri ve geçici görevlendirmeleri Jandarma Genel Komutanınca, yapılır.

Birinci fıkradaki (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine İçişleri Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı talebini yazı ile Başbakanı gönderir. Başbakan kararını yazı ile İçişleri Bakanına bildirir.

Subaylar ile ihtisaslaşma gereği olarak özel eğitim görmüş personel, nokta atamasına tabi tutulur. Ancak nokta ataması yapılmayıp il jandarma komutanlıkları emrine atanan astsubay ve uzman jandarmalardan emniyet ve asayiş görevi alacak olanların istihdam yerleri ve il içi yer değiştirmeleri, il jandarma komutanının teklifi üzerine valinin onayı ile belirlenir.”

MADDE 52- 2803 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevden uzaklaştırma

MADDE 16- Askerî nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen jandarma personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerektiğinde Jandarma Genel Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. İl jandarma komutanı hariç olmak üzere il jandarma komutanlıklarında görevli personel, vali tarafından görevden uzaklaştırılabilir. Gerektiğinde il jandarma komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır.

25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Disiplin Kanunundaki geçici olarak işten el çekirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler ile Jandarma Genel Komutanının görevden uzaklaştırılmasına dair özel hükümler saklıdır.

Sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.”

MADDE 53- 2803 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevden uzaklaştırmanın hukuki ve mali sonuçları

MADDE 17- Görevden uzaklaştırılanlar, yapmakta oldukları görevden alınurlar. Bu kişilerin görev yerleri değiştirilebilir veya bu kişilere başka görev verilmeyebilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde 657 sayılı Kanunun 141 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre aylık ödenir. Ancak, bu kişilerden haklarında soruşturma izni verilmemesine, soruşturmaya veya kovuşturmaya yer olmadığına, beraatına, her ne sebeple olursa olsun kamu davasının düşmesine veya ortadan kaldırılmasına karar verilenlerin ödenmeyen veya noksan ödenen her türlü özlük hakları ödenir. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yurt dışı kadrolarında görevliyken görevden uzaklaştırılanlara da yurt içinde bir kadroya atanıncaya kadar bu fıkra uyarınca yurtdışı aylığı ödenir.

Ön inceleme veya soruşturmaya konu olan fiillerinin hizmetlerine devamı engel olmadığı anlaşılanların görevden uzaklaştırma tedbirleri, haklarında karar verilmesi beklenmeksizin kaldırılabilir.

Bu Kanun kapsamındaki görevden uzaklaştırma tedbiri iki ayı geçemez. Bu süre zorunlu hâllerde iki ayı geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Görevden ayrı kalınan bu süreler hizmetten sayılır.

MADDE 54- 2803 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (b) fıkrasının (4) numaralı bendine “5442 sayılı İl İdaresi Kanununun” ibaresinden önce gelmek üzere “Disiplin hükümleri saklı kalmak kaydıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 55- 2803 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- Jandarmanın askerî görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri İçişleri Bakanlığı, valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.”

MADDE 56- 2803 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 2- İl jandarma komutanı ile merkez ilçe jandarma komutanı hakkında il valisince, ilçe jandarma komutanı hakkında kaymakamın değerlendirmesi alınarak il valisi tarafından her yıl sonunda söz konusu kişilerin askerî görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenir.

Değerlendirme raporları; personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınır.

Değerlendirme raporlarının içeriği ve düzenlenme esasları, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 57- 2803 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 3- İl ve ilçe jandarma komutanları ile karakol komutanlarının izinleri, ilgili komutanlıkların planlaması da dikkate alınarak mahalli mülki idare amirlerinin onayı ile verilir.”

MADDE 58- 2803 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6- İçişleri Bakanı, bu Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Jandarma Genel Komutanına veya valilere devredebilir.”

MADDE 59- 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amiraller haricinde, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurmay Başkanı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı karargâhında görevli başkanlar ile bölge komutanlarının atanmaları İçişleri Bakanınca yapılır. Gerektiğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Diğer subayların ve astsubayların, Devlet memurlarının, uzman erbaşların ve sözleşmeli erbaş ve erlerin atanmaları ile erbaş ve erlerin dağıtımları, Sahil Güvenlik Komutanınca yapılır. Geçici 6 ncı madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 60- 2692 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli sahil güvenlik mensubu subay, astsubay, sivil personel, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erlerin hizmet gerekleri veya sağlık yahut diğer nedenlerle görev ve hizmet yerlerinin değiştirilmesi ile geçici görevlendirmeleri 8 inci maddedeki usul ve esaslara göre yapılır.”

MADDE 61- 2692 sayılı Kanunun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sahil güvenlik bölge komutanları hakkında mülki görevleri açısından konuşlu buldukları yerin valisi tarafından her yıl sonunda, askerî görevleri haricindeki diğer görevleri ile ilgili olarak değerlendirme raporu düzenlenir. Değerlendirme raporları personelin terfi, ödüllendirme, atama ve yer değiştirmesinde dikkate alınır. Değerlendirme raporlarının içeriği ve düzenlenme esasları, Millî Savunma Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 62- 2692 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma

MADDE 21/A- Askerî nitelikte olmayan görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı görevi başında kalmasında sakınca görülen Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli, İçişleri Bakanı tarafından görevinden uzaklaştırılabilir. Gerektiğinde Sahil Güvenlik Komutanı da bu konuda teklifte bulunabilir. Görevden uzaklaştırılan personel hakkında en geç on gün içinde ön inceleme veya soruşturmaya başlanır. 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Disiplin Kanununda yer alan geçici olarak işten el çektirme, açığa çıkarma, açığa alınma ve geçici süre ile görevden uzaklaştırmaya ilişkin hükümler saklıdır.

Sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları 657 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.”

MADDE 63- 2692 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Görevden uzaklaştırmanın hukuki ve mali sonuçları

MADDE 21/B- Görevden uzaklaştırılanlar, yapmakta oldukları görevden alıkonulurlar. Bu kişilerin görev yerleri değiştirilebilir veya kendilerine başka görev verilmeyebilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde 657 sayılı Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre aylık ödenir. Ancak, bu kişilerden haklarında soruşturma izni verilmemesine, soruşturmaya veya kovuşturmaya yer olmadığına, beraatına, her ne sebeple olursa olsun kamu davasının düşmesine veya ortadan kaldırılmasına karar verilenlerin ödenmeyen veya noksan ödenen her türlü özlük hakları ödenir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurtdışı kadrolarında görevliken görevden uzaklaştırılanlara da yurt içinde bir kadroya atanıncaya kadar bu fıkra uyarınca yurtdışı aylığı ödenir.

Ön inceleme veya soruşturmaya konu olan fiillerinin hizmetlerine devama engel olmadığı anlaşılanların görevden uzaklaştırma tedbirleri, haklarında karar verilmesi beklenmeksizin kaldırılabilir.

Bu Kanun kapsamındaki görevden uzaklaştırma tedbiri iki ayı geçemez. Bu süre zorunlu hâllerde iki ayı geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Görevden ayrı kalınan süre hizmetten sayılır.”

MADDE 64- 2692 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Sahil Güvenlik Komutanlığının askerî görevleri haricindeki diğer görevleriyle ilgili eylem ve işlemleri, İçişleri Bakanlığı ile valiler ve kendi amirleri tarafından denetlenir ve teftiş edilir.

MADDE 65- 2692 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- İçişleri Bakanı, bu Kanundaki yetkilerinden bir kısmını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla ilgisine göre Sahil Güvenlik Komutanına veya valilere devredebilir.”

MADDE 66- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Vali, general ve amiraller hariç olmak üzere Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askerî görevleri haricindeki diğer görevlerini ilgilendiren disiplin suçları ortaya çıktığında, 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu hükümleri çerçevesinde uyarma, kınama, 8 güne kadar hizmete kısmi süreli devam ve 1/10’a kadar aylıktan kesme cezalarını verebilir.”

MADDE 67- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 34 üncü maddesinin (d) fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının kıyafetine ilişkin hususlar, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 68- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c), (h), (ı), (k), (o), (ö), (r), (u), (aa), (cc), (çç) ve (dd) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (ç) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“c) Adres bileşenleri: Yurt içinde il, ilçe, köy ve köy bağlıları, mahalle, bulvar, cadde, sokak, bina, dış kapı numarası, iç kapı numarası, posta kodu gibi adres bilgisine ulaşmak için gerekli olan verileri; yurt dışında ise ülke adı ile o ülkede kullanılan adres verilerini,”

“h) Değerli kâğıtlar: Kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı,”

ı) Diğer adres: Yerleşim yeri adresi dışında kalan adresleri,”

“k) Kimlik Paylaşımı Sistemi: Genel Müdürlükte elektronik ortamda tutulan kayıtların kurumlar ve tüzel kişilerle paylaşıldığı sistemi,”

“o) Merkezî veri tabanı: Genel Müdürlükte elektronik ortamda tutulan kayıtları,

ö) MERNİS: Merkezî Nüfus İdaresi Sistemini,”

“r) Kimlik kartı: Kişinin Türk vatandaşı olduğunu ve aile kütüğüne kayıtlı bulunduğunu gösteren Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartını,”

“u) Nüfus kütüğü: Aile kütüğü ve özel kütüklerden oluşan kayıtları,”

“aa) Ulusal adres veri tabanı: Adres bileşenlerinin tutulduğu merkezî veri tabanını,”

“cc) Vekâletname: Temsil yetkisini kapsayan noterden onaylı belgeyi,

çç) Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

dd) Yapı belgeleri: Yapı Ruhsat Formu, Yapı Kullanma İzin Belgesi, Yanan ve Yıkılan Yapılar Formu ve Binalar Cetvelini,”

“ff) Yetkili idare: Adres numaralama veya yapı belgeleri düzenleme yetki ve sorumluluğu verilen idareleri,

gg) Biyometrik veri: Elektronik sistemler aracılığı ile kimlik tespit ve kimlik doğrulama işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla alınan parmak izi, damar izi ve el ayası gibi karakteristiklerden elde edilen kişiye özgü verileri,”

MADDE 69- 5490 sayılı Kanunun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bakanlık, özel kütükleri kâğıt ve elektronik veya sadece elektronik ortamda tutmaya ve ilgili kurumların uygun görüşünü almak kaydıyla kâğıt ortamında düzenlenen nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgelerin bu kurumlarca muhafaza edilmesine yetkilidir.”

MADDE 70- 5490 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı fıkranın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“h) Biyometrik verisi.”

“(a), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen kayıtlar ile velayet ve vesayeti gerektiren hâllere ilişkin kararlar sadece elektronik ortamda tutulur.”

MADDE 71- 5490 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İkamet izni verilen yabancılar, Genel Müdürlükçe kimlik numarası verilerek yabancılar kütüğüne kaydedilir. Türkiye’de bulunan yabancılar ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

MADDE 72- 5490 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanı” ibaresi “kimlik kartı” ve “nüfus cüzdanlarını” ibaresi “kimlik kartlarını”; 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanlarını” ibaresi “kimlik kartlarını” ve dördüncü fıkrasında yer alan “nüfus cüzdanı” ibaresi “kimlik kartı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 73- 5490 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Doğum bildirimi doğumun gerçekleştiği sağlık kuruluşuna da yapılabilir. Çocuğa konulan ad, üç adı geçmemek üzere ve kısaltma yapılmadan yazılır. Doğum raporu ve doğum tutanağının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 74- 5490 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- (1) Yabancıların Türkiye’de meydana gelen nüfus olaylarına ilişkin olarak nüfus müdürlüklerine başvurmaları hâlinde, ilgili olay formu düzenlenir. Formun bir örneği kendilerine verilir, bir örneği de özel dosyasında saklanır.”

MADDE 75- 5490 sayılı Kanunun 22 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bakanlık, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile belde ve köyken mahalleye dönüştürülen mahalle muhtarlıklarına evlendirme memurluğu yetki ve görevi verebilir.”

MADDE 76- 5490 sayılı Kanunun 33 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Merkezî Veri Tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin kayıtları Genel Müdürlükçe kapatılır. Bu kayıtların araştırılması mülki idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir. Sağ olduğu tespit edilenlerin kayıtları ise canlandırılır.”

MADDE 77- 5490 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.”

MADDE 78- 5490 sayılı Kanunun Beşinci Kısım başlığı “Kimlik Kartı, Uluslararası Aile Cüzdanı ve Mavi Kart” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 79- 5490 sayılı Kanunun 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 41- (1) Kimlik kartında yer alacak bilgiler ile kartın tasarımı, temini, basımı, dağıtım ve teslim yöntemi ile üretim ve kişiselleştirilmesinde kullanılacak sistemi belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

(2) Kimlik kartında yer alacak biyometrik verinin türü, niteliği ve alınma yaşı Bakanlıkça belirlenir.

(3) Biyometrik verisi alınacak kişilerin şahsen müracaatı esastır. Biyometrik verisi alınmayacak çocukların kimlik kartı müracaatı veli veya vasileri ile 15 inci ve 17 nci maddelerde yer alan bildirim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından yapılır.

(4) Merkezî veri tabanında tutulan biyometrik veriler kimlik doğrulama işlemleri dışında kullanılamaz.

(5) Kişi, müracaat sırasında yazılı muvafakati ile kimlik kartını teslim alacak kişiyi belirleyebilir.

(6) Kimlik kartı talebinde bulunan kişi ile nüfus kütüklerinde kayıtlı kişinin aynı kişi olup olmadığı hususunda tereddüte düşülmesi hâlinde mülki idare amirinin emri ile kolluk kuvvetlerine araştırma yaptırılır.

(7) Kimlik kartının kaybı veya değiştirilmesi nedeniyle yapılacak müracaatlarda, yenisi verilmeye kadar geçerli olacak, usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen geçici bir belge verilebilir.

(8) Kimlik kartına bu Kanunda öngörülenler dışında kayıt ve işaret konulamaz. Kimlik kartı hiçbir kişi veya kurum tarafından alıkonulamaz.

(9) Evlenme işlemi tamamlandıktan sonra, çiftlere uluslararası aile cüzdanı verilir.

(10) Uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart Bakanlıkça belirlenen tasarım ve sayıda Maliye Bakanlığınca bastırılır. Aile cüzdanları ve mavi kartlar Maliye Bakanlığınca yurt içinde nüfus müdürlüklerine ve evlendirme memurluklarına verilmek üzere maliye yetkililerine, yurt dışında ise dış temsilciliklere verilmek üzere Dışişleri Bakanlığına gönderilir. Uluslararası aile cüzdanları ve mavi kartların en fazla üç bin adedi, bedeli sonradan ödenmek üzere, müteakiben üç bin adetlik partiler hâlinde peşin para karşılığında nüfus müdürlüğüne verilir.

(11) Kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart bedeli müracaat sırasında tahsil edilir. Doğum bildirimiminin kanuni süresi içinde yapılması hâlinde ve 2828 sayılı Kanun kapsamında düzenlenecek kimlik kartlarından değerli kâğıt bedeli alınmaz.

(12) Hatalı yazım nedeniyle iade edilen uluslararası aile cüzdanları ve mavi kartlar değerli kâğıt bedelinden düşülür. Hatalı üretim ya da yazım nedeniyle kimlik kartlarının değiştirilmesi hâlinde kimlik kartı bedeli alınmaz.

(13) Genel Müdürlük, nüfus müdürlükleri ile dış temsilcilikler, kimlik kartı, uluslararası aile cüzdanı ve mavi kart bedeli açısından 2/6/1934 tarihli ve 2489 sayılı Kefalet Kanunu hükümlerine tabi değildir.

(14) Kimlik kartı bedellerinin Hazine veznelerine yatırılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

MADDE 80- 5490 sayılı Kanunun 42 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Talep belgesi

MADDE 42- (1) Kimlik kartı ve uluslararası aile cüzdanlarının verilebilmesi için şekli ve kapsamı Bakanlıkça belirlenen ve bastırılan talep belgeleri kullanılır. Doğum tutanaklarına dayanılarak kimlik kartı düzenlenmesinde talep belgesi aranmaz.

(2) Talep belgelerini uygulamaya koymaya veya uygulamadan kaldırmaya ve bunların saklama sürelerini belirlemeye Bakanlık yetkilidir.”

MADDE 81- 5490 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “vekillik belgesini” ibaresi “vekâletnameyi” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Gerçek kişiler; kendileri ve alt ve üst soyları ile ilgili nüfus kayıt örneğini, kendileri ve ergin olmayan çocuklarının ise yerleşim yeri belgelerini, Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde ve güvenli kimlik doğrulama araçlarını kullanarak sorgulayabilir, sonucu fiziki veya elektronik ortamda merciine verebilirler.”

MADDE 82- 5490 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin başlığı “Kimlik Paylaşımı Sisteminin kullanılması” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, merkezî veri tabanında tutulan bilgileri bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar ile tüzel kişilerin; yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini ise kurumlar ve adrese dayalı kamu hizmeti veren kuruluşlar ile finansal hizmet veren kuruluşların paylaşımına açabilir.

(2) Kurumlar ve tüzel kişiler kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere sadece ilgili kişilerin bilgilerini alabilirler.”

“(6) Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden nüfus kayıt örneği, yerleşim yeri belgesi ve kimlik kartı örneğine erişebilen kurum ve tüzel kişiler bu belgeleri ilgisinden ve nüfus müdürlüğünden talep etmeksizin Kimlik Paylaşımı Sisteminden temin ederler.”

MADDE 83- 5490 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “il özel idaresi ve belediyelere” ibaresi “yetkili idareye” şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Faydalanılan kamu hizmetleriyle sınırlı olmak üzere adrese dayalı olarak yürütülen iş ve işlemlerde diğer adres, yerleşim yeri adresi gibi aynı hukuki değere sahiptir. Kurumlar yürütecekleri iş ve işlemlerde yerleşim yeri adresi gibi diğer adres bilgilerini de esas alır.”

MADDE 84- 5490 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- (1) Yetkili idareler, sorumluluk alanlarındaki adres bileşenlerini standarda uygun olarak tanımlayıp, bunlara değiştirilemeyecek sabit tanımlı numaraları vererek adres bilgilerini oluşturmak ve meydana gelecek değişiklikleri on iş günü içinde ulusal adres veri tabanına işlemekle yükümlüdürler. Adres bileşenlerinin yer aldığı standartlara uygun levhalar adrese ulaşmaya imkân sağlayan yerlere asılır.

(2) Yapı belgeleri yetkili idareler tarafından elektronik ortamda üretilir. Buna ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenir.

(3) Ulusal adres veri tabanındaki adres bilgileri, nüfus kütüklerindeki kişi kayıtları ile ilişkilendirilerek Genel Müdürlükçe elektronik ortamda tutulur.”

MADDE 85- 5490 sayılı Kanunun 50 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bildirim yükümlülüğü ve süresi

MADDE 50- (1) Adres bildiriminde kişilerin yazılı beyanı esas alınır. Bildirim şahsen veya elektronik imza ile yapılır.

(2) Adres bildirimini, nüfus müdürlüklerine veya dış temsilciliklere yapılır. Hizmet alımı ile ilgili başvuru sırasında Bakanlıkça belirlenen adrese dayalı hizmet veren kuruluşlara da adres değişikliğine ilişkin beyanda bulunulabilir.

(3) Adres bildiriminin, yirmi iş günü içinde yapılması zorunludur.

(4) Yerleşim yeri ve diğer adresi aynı olan ailenin ergin fertleri birbirlerinin yerine adres beyanında bulunabilirler. Vekâletname ibraz edenler de kişilerin adresleri ile ilgili bildirimde bulunabilirler.

(5) Çocukların ve kısıtlıların adresleri veli, vasi, kayyım, bunların bulunmaması hâlinde, çocuğun büyük ana, büyük baba, ergin olan kardeşleri veya çocuğu yanında bulunduranlar tarafından bildirilir.

(6) Huzurevi, yetiştirme yurdu, cezaevi, öğrenci yurdu gibi yerlerde kalanların adres bildirimleri ilgili kurum yetkililerince, bildirim yapamayacak durumda olan kimsesizlerin ise muhtarlar tarafından yapılır.

(7) Beyanda şüphe duyulması hâlinde kişinin beyanını teyit eden bilgi ve belgeler istenebilir.”

MADDE 86- 5490 sayılı Kanunun 51 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adrese dayalı hizmet veren kuruluşların yükümlülüğü

MADDE 51- (1) Kuruluşlarca, adres değişikliği beyan formları elektronik ortamda Genel Müdürlüğe veya kâğıt ortamında en geç on iş günü içinde kuruluşun bulunduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir.”

MADDE 87- 5490 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Adres Paylaşımı Sistemi ve Kimlik Paylaşımı Sistemi” ibaresi “Kimlik Paylaşımı Sistemi”, dördüncü fıkrasında yer alan “Adres Paylaşımı Sisteminden veya Kimlik Paylaşımı Sistemine” ibaresi “Kimlik Paylaşımı Sistemine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 88- 5490 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kesinleşme” ibaresi “kesinleştirme işlemi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 89- 5490 sayılı Kanunun 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- (1) Bir işleme esas olmak üzere üçüncü kişilerin beyanda bulunabilmeleri ancak vekâletnamenin ibrazı ile mümkündür.”

MADDE 90- 5490 sayılı Kanunun 58 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Nüfus yazımlarından önce ölenler aile kütüklerine tescil edilmez. Ancak; yersel yazımdan önce ölen kişiye ait kimlik ile ölüme ilişkin belge ibrazı hâlinde kişinin kanuni mirasçılarının kaydına açıklama yapılır.”

MADDE 91- 5490 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “vekillik belgesi” ibaresi “vekâletname” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 92- 5490 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasına “Nüfus olayları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve adres” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 93- 5490 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Atık defter kayıtlarına dayanılarak idarece düzeltme yapılamaz. Bu defterlerden çıkartılan kayıtlara “Kişinin kimliği ve aile bağlarının mahkemelerce tespit edilmesi amacı dışında herhangi bir hukuki işleme esas alınmaz.” açıklaması yapılır.

(3) Nüfus olaylarına ait dayanak belgelerinin bulunamaması hâlinde kişinin adı, soyadı, baba adı, ana adı, doğum tarihi veya doğum yerine ilişkin yanlışlıkların düzeltilmesi ya da eksikliklerin tamamlanması, işlemden kaldırılmış eski aile kütüklerine istinaden yapılır. Bu defterlerden çıkartılan kayıtlara ise “İşbu kayıtlar güncel kayıtların yerine esas alınmaz.” açıklaması yapılır.”

“(4) Nüfus müdürlüklerinde bulunan arşivlik malzemeler, Genel Müdürlük arşivine alım işlemlerinde; il, ilçe, köy veya mahalle adı ve türü dışında herhangi bir tasnife tabi tutulmaz.”

MADDE 94- 5490 sayılı Kanununun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 63- (1) Aile kütüklerinde kayıtlı olanlardan askerlik çağına giren erkek nüfusun listesi Millî Savunma Bakanlığınca Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden alınır.”

MADDE 95- 5490 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan bilgilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına katılma payı alınır. Katılma payının miktarı, Kimlik Paylaşımı Sisteminden sunulan servisin niteliği dikkate alınarak 2 kuruştan az 100 kuruştan fazla olmamak üzere Bakanlar Kurulunca mekânsal ve metinsel veriler için ayrı ayrı belirlenir. Sorgu ve dönen kayıt sayısının belirlenmesinde Bakanlık kayıtları esas alınır.”

MADDE 96- 5490 sayılı Kanununun 67 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Gerçeğe aykırı yerleşim yeri veya cüzdan talep belgesi veren köy ve mahalle muhtarları ile herhangi” ibaresi “Herhangi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 97- 5490 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) Evlenme olayını bildirme yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyenlere yurt içinde nüfus müdürlüklerince, yurt dışında ise dış temsilciliklerce 80 Türk lirası idari para cezası verilir.

c) Adres değişikliğini bildirme yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyenlere 80 Türk lirası, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara 500 Türk lirası idari para cezası, yurt içinde mülki idare amirlerince, yurt dışında ise dış temsilciliklerce verilir.”

MADDE 98- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Atıflar

EK MADDE 1- (1) Diğer mevzuatta “nüfus cüzdanı”, “hüviyet cüzdanı”, “nüfus hüviyet cüzdanı”, “hüviyet varakası”, “nüfus kâğıdı” ibarelerine yapılan atıflar “Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı”na yapılmış sayılır.”

MADDE 99- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Tescil yetkisi ve görevlendirme

EK MADDE 2- (1) Bakanlık, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara ve dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme veya tescil yetkisi verebilir.

(2) Dışişleri Bakanlığının talebi hâlinde, büyükelçiliklerin konsolosluk şubeleri ile başkonsolosluklarda nüfus ve vatandaşlık işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla nüfus personeli görevlendirilebilir. Söz konusu memurların yurt dışındaki görev ve sorumlulukları ile görev süreleri Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

MADDE 100- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Soyadı değişikliği

EK MADDE 3- (1) Yazılı talepte bulunmak kaydıyla;

a) Boşandığı eşinin soyadını kullanmasına izin verilen kadının evlenmeden önceki soyadını,

b) Eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hâlinde, nüfus müdürlüğüne gerekli işlem yapılır.”

MADDE 101- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ölüm olayının tespiti

EK MADDE 4- (1) 1/7/2015 tarihinden itibaren vuku bulan ölüm olayları nüfus müdürlüğüne kurum ve noterlere bildirilmez. Bu tarihten itibaren kurum ve noterler tarafından ölüm olaylarının

tespiti Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden yapılır. Söz konusu tarihten önceki ölüm olayları nüfus müdürlüğünce ilgili kurumlara gönderilmeye devam edilir. Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 102- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Nüfus cüzdanı uygulaması

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kimlik kartı genel uygulaması tamamlanıncaya kadar nüfus cüzdanlarının düzenlenmesi ve dağıtılması hususunda 41 inci maddenin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 103- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Katılma payı

GEÇİCİ MADDE 7- (1) 65 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca katılma payı Bakanlar Kurulunca belirleninceye kadar, 65 inci maddenin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 104- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Atama izni

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bakanlık adına ihdas edilmiş olup Genel Müdürlük adına tahsis edilmiş kadrolardan 1.000 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.”

MADDE 105- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Ad ve soyadı düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle, yazılı olarak yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüklerine başvurmak kaydıyla, 21/6/1934 tarihli ve 2525 sayılı Soyadı Kanununun 3 üncü maddesine aykırı soyadları ile yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı aranmaksızın il veya ilçe idare kurulunun incelemesi sonucu vereceği kararla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir. Soyadı değiştirilen erkek ise kendisi ile birlikte varsa karısının ve müracaat tarihinde ergin olmayan çocuklarının da soyadları düzeltilir. Soyadı değiştirilen kadın ise kendisi ile birlikte ergin olmayan evlilik dışı çocukları varsa onların da soyadları düzeltilir.”

MADDE 106- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Göçmenlerin doğum yeri ve tarihinin düzeltilmesi

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan doğum yeri ve tarihi hatalı olan kişilerin kayıtları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde usulüne göre onaylanmış doğum belgeleri ile müracaatları hâlinde, nüfus müdürlüğünce düzeltilir.”

MADDE 107- 5490 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Fazla çalışma ücreti

GEÇİCİ MADDE 11- (1) MERNİS, kimlik kartı, pasaport ve sürücü belgesi çalışmalarında Genel Müdürlük merkez ve taşra teşkilatındaki personele, yılı merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenmiş olan fazla çalışma ücretinin beş katını ve ayda elli saati geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde beş yıl süreyle fazla çalışma ücreti ödenmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 108- 5490 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrası ile 56 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 109- 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hâli bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”

MADDE 110- 5901 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “ve kamu düzeni” ibaresi “, kamu düzeni ve genel ahlak” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 111- 5901 sayılı Kanununun 43 üncü maddesinin başlığı “1312 sayılı Kanuna göre iskat edilenler ve 403 sayılı Kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybedenler” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Mülga 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa göre vatandaşlıktan iskat edilmiş kişiler, başvurmaları hâlinde, millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmamak kaydıyla, Türkiye’de ikamet etme şartı aranmaksızın Bakanlar Kurulu kararı ile yeniden Türk vatandaşlığına alınabilirler.

(3) Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hâli bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.”

MADDE 112- 5901 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Saklı nüfus tescili

EK MADDE 1- (1) On sekiz yaşını tamamladığı hâlde aile kütüklerine kaydedilmemiş olan kişilerin, anne veya baba, bunların ölmüş olması hâlinde varsa kardeşleri ile soybağını gösterir tıbbi rapor ibraz etmeleri hâlinde başka bir belge istenmeden tescil işlemi yapılır.”

MADDE 113- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Umuma mahsus pasaport almak isteyenlerin başvuru yerleri ve istenecek belgeler İçişleri Bakanlığınca tespit edilir.”

MADDE 114- 5682 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Demiryolu personeli kimlik belgeleri anlaşmalarda öngörülen yetkili makamlarca tasdik edilmedikçe pasaport yerine kullanılamaz. Gemi adamı cüzdanı ve uçak mürettebatı belgesini düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlar, ilgililerin bu Kanunun 22 nci maddesi kapsamındaki durumlarını yetkili merciden teyit etmek zorundadır.”

MADDE 115- 5682 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamında hususi pasaport alacaklarda en az lise veya dengi okul mezunu olma şartı aranır.”

MADDE 116- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b), (e) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Nitelikli sertifika verdiği kişilerin kimliğini resmî belgelere göre veya Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla karta erişim parolası ya da şifresi ile biyometrik doğrulama yönteminin birlikte kullanılması suretiyle güvenilir bir biçimde tespit etmekle,”

“e) Kanunlarda öngörülen sınırlamalar saklı kalmak üzere sertifikanın kullanımına ilişkin özellikler, uyumsuzlukların çözüm yolları ile ilgili şartlar ve güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile eşdeğer olduğu hakkında talep eden kişiyi sertifikanın tesliminden önce bilgilendirmekle,

f) Sertifikada bulunan imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisini başkasına kullandırmaması konusunda, sertifika sahibini bilgilendirmekle,”

MADDE 117- 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (j) bendi (k) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“j) Pasaport hizmetlerini yürütmek,”

MADDE 118- 3152 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine birinci fıkrasının (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut (e) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“e) Kaçakçılık faaliyetleriyle ilgili olarak görevli kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliği yapılması için gerekli tedbirleri almak,

f) Suç işleyip ele geçmeyen kişilerin, çalınan veya kaybedilen motorlu taşıtların, ateşli silahların, kimliği ispata yarayan her türlü belgelerin kayıtlarını tutarak güvenlik kuvvetlerinin kullanımına sunmak,

g) 112 acil çağrı merkezleri ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

h) Sınır yönetimine ilişkin politika ve stratejileri belirlemek ve uygulanmasını takip etmek, ilgili kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,”

MADDE 119- 3152 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (f) bendi (g) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“f) Pasaport, pasaport yerine geçen belgeler ve sürücü belgelerinde yer alacak bilgiler ile biyometrik verinin türü, niteliği ve alınma yaşını tespit etmek, bu belgelerin tasarımı, temini, basımı, dağıtımı, teslimi ile üretim ve kişiselleştirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek ve bunlara dair usul ve esasları belirlemek,”

MADDE 120- 3152 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ve eki (1) sayılı cetvelin Ana Hizmet Birimleri bölümünün 5 inci sırası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 121- 3152 sayılı Kanunun 28/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “valiye bağlı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli” ibaresi eklenmiş; aynı fıkranın ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş; mevcut dördüncü fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış; mevcut beşinci fıkranın başına aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut sekizinci fıkranın üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu Başkanlık aracılığıyla yapabilirler. Bu işler karşılığı yapılacak kaynak transferlerinin hangi aşamada ne surette avans veya tahakkuk suretiyle yapılacağı, ihaleye çıkılmasında kaynağın sağlanması yöntemi, avans karşılığı ödeneğin saklı tutulması, ödenek devri, aranacak belgeler ile bu kapsamdaki diğer esas ve usuller İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu madde kapsamında Başkanlık aracılığıyla yapılacak işlere ilişkin ödenekler, kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde ayrı tertiplerde izlenir, bu ödeneklerden diğer tertiplere aktarma yapılamaz ve bu ödenekler başka amaçlarla kullanılamaz. Söz konusu tertiplerde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımlar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Başkanlığın gelirleri şunlardır:

- a) İçişleri Bakanlığı bütçesinden yapılacak Hazine yardımları.
- b) Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetleri için aktardıkları tutarlar.
- c) Bağış ve yardımlar.
- d) Diğer gelirler.

Bu Kanun ve diğer mevzuatla Başkanlığa verilen görevlerin gerektirdiği her türlü giderler Başkanlık bütçesinden karşılanır.

Başkanlığın bütçesinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer hususlar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Başkanlık ilin ihtiyaçları çerçevesinde gerektiğinde her türlü yatırım ve hizmetleri yerine getirebilir; bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer tüzel kişilerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir ve ortak projeler yürütebilir.”

“Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanır.”
“Yapılan veya yapılacak harcamalar karşılığı tutarlar ilgili kurumun pay ve ödeneklerinden tahsis yapan kurum tarafından kesilerek ilgili Başkanlığa veya hizmeti yerine getiren diğer kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir. Bu fıkra kapsamında ilgili genel bütçeli idarelere aktarılan tutarları, bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve yıl içerisinde harcanmayan kısımlarını ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye ilgili kurum yetkilidir. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılan tutarların bütçeleriyle ilişkilendirilmesi bu kurumların tabi olduğu mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir.”

MADDE 122- 3152 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Bu maddeyi ihdas eden Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadro iptal edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı bölümünden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığı bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 123- 3152 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Emniyet Genel Müdürlüğünce yürütülen pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilir.

Bu Kanunda belirlenen esaslara göre devir işlemleri tamamlanıncaya kadar, pasaport ve sürücü belgesi işlemlerine ilişkin görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yürütülmeye devam olunur.

Bu Kanun kapsamında pasaport ve sürücü belgelerine ilişkin olarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilen görevler hakkında diğer mevzuatta Emniyet Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıflar Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, mahallî emniyet makamlarına yapılmış olan atıflar ise nüfus müdürlüklerine yapılmış sayılır.”

MADDE 124- 3152 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının 2015 mali yılı harcamaları, Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapıncaya kadar İçişleri Bakanlığının 2015 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

Başkanlıkların kullanımında bulunan her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme ile borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıt ve dokümanların devir işlemleri İçişleri Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre yürütülür. 6360 sayılı Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hazineye devredilen ancak hâlen Başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde ilgili Başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu Başkanlık adına devir ve tescil edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, Başkanlıklarca sözleşmeye bağlanmış olan işler mevcut sözleşme hükümlerine göre yürütülmeye devam olunur. Başkanlıklara devredilen sözleşmelerden dolayı taraf olunan davalar ile başlatılmış olan takiplerde Başkanlıklar kendiliğinden taraf sıfatını kazanır. Ancak, valinin uygun görmesi hâlinde söz konusu davalar ile başlatılmış takipler valiliklerce sonuçlandırılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin yirmibeşinci fıkrası ile bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki 28/A maddesine göre; İçişleri Bakanlığı bütçesine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin işleri ile ilgili olarak aktarılan veya kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımlar, iş veya projenin ilgili olduğu idare bütçesine İçişleri Bakanlığınca aktarılır. Genel bütçe kapsamında yer almayan diğer kurum ve kuruluşların işlerine ilişkin İçişleri Bakanlığının bütçesine kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımlar karşılığı tutarlar ise İçişleri Bakanlığının bütçesine gider kaydedilerek ilgili kurum veya kuruluşun muhasebe birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar ilgili kurum veya kuruluş tarafından bütçesine gelir ve ödenek kaydedilir. Bu fıkra kapsamında merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine kaydedilen veya aktarılan ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye ilgili kamu idaresi yetkilidir.

Bu Kanunun 28/A maddesi kapsamında öngörülen hizmetlerde kullanılmak üzere, İçişleri Bakanlığının taşra teşkilatı kadrolarından 500 adedine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamındaki sınırlamalara tabi olmaksızın 2015 yılı içinde atama yapılabilir.”

MADDE 125- 3152 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 126- 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanuna ya da başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenler ile teftiş ya da denetim elemanlarının bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı; kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir. Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garaz ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklıdır.

Ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmalar ile teftiş ya da denetim sonucunda düzenlenen raporlara dayanarak karar verenler veya işlem tesis edenlerle, bu kararları ya da işlemleri hazırlayan ve inha ya da teklif edenler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 127- 4483 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Ek 1 inci madde hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Görülmekte olan davalar,

b) Kesinleşmemiş hükümler,

c) Miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna gidilemediği için kesinleşen hükümler,

bakımından da uygulanır ve davaya idare aleyhine devam olunur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulamayan hükümler için, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki hafta içinde temyiz veya karar düzeltme yoluna başvurulabilir. Bu fıkra uyarınca yapılan kanun yolu başvuruları üzerine verilen kararlar, tahsil edilmiş tazminat bedelinin geri istenmesi hakkını doğurmaz.

Görevli mahkemede idare aleyhine devam olunacak davada, temyiz ve karar düzeltme incelemesinde ilk olarak ek 1 inci maddede öngörülen dava şartlarının mevcut olup olmadığına bakılır.”

MADDE 128- 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa ekli “Değerli Kağıtlar Tablosu”nun (6) numaralı sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. a) Nüfus cüzdanları 7,50

b) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı 15

c) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı 15

d) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı 50”

MADDE 129- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “ve okullara sağlanan internet erişim hizmetleri” ibaresi “internet erişim hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri; 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri; elektrik ve doğalgaz alımları,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 130- 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılır.” ibaresi “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına aktarılır.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 131- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 132- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TASARI METNİNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADRONUN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
MİAH	Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanı	1	1	1
TOPLAM			1	1

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
MİAH	Daire Başkanı	1	2	2
MİAH	Şube Müdürü	1	2	2
GİH	Şube Müdürü	1	4	4
TH	Teknisyen	10	35	35
TOPLAM			43	43

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKİLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADRONUN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplamı
MİAH	Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanı	1	1	1
TOPLAM			1	1

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplamı
MİAH	Daire Başkanı	1	2	2
MİAH	Şube Müdürü	1	2	2
GİH	Şube Müdürü	1	4	4
TH	Teknisyen	10	35	35
TOPLAM			43	43

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU: EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplamı
EMH	Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdürü	1	1	1
EMH	Polis Amirleri Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı	1	3	3
TOPLAM			4	4

